Latince Türkçe Sözlük

Erdal Alova

Latince Türkçe Sözlük

Erdal Alova

Kültür dünyamızın yıllardır derinden hissettiği bir ihtiyacı belli bir ölçüde karşılamak amacıyla hazırlanmış olan bu "Latince / Türkçe Sözlük" yaklaşık 30 bin sözcük ve deyimi içermekte ve ülkemizde kendi türünün ilk örneğini oluşturmaktadır.

Latince, bugün artık ölü bir dil olmasına, bir yurdu, bir halkı bulunmamasına rağmen, önemini korumaya devam ediyor ve çağımız insanlarının değişik nedenlerle, ilgisini çekiyor. Bu nedenlerden biri, hiç şüphesiz, latincenin zengin bir literatüre sahip olmasıdır. Büyük düşünürlerin, şair ve yazarların eserlerinden oluşan bu literatürü, aslından okumanın bir zevk olduğunu kim inkar edebilir? Sonra, insanlığın en gelişmiş kültür dairesi olan ve bizim de Cumhuriyet devriminden bu yana içinde yer almayı amaçladığımız "Batı Kültürü"nün temelde dayandığı iki uygarlıktan biri olan Roma uygarlığının diliydi latince. Dahası, latince, Roma İmparatorluğu'nun dağılmasından sonraki yüzyıllarda, farklı coğrafi ve sosyal şartlar içinde oluşan ve "Roman dilleri" olarak adlandırılan dillerin (başta Fransızca ve İtalyanca olmak üzere) ortak atasıdır. Dolayısıyle, yalnız zengin literatürü için değil, altsoyu denilebilecek olan bu dillerin bilgisinde derinleşmek için de bilinmesinde yarar olan bir dildir. Öte yandan, en başta tıp, hukuk, felsefe -ve hatta siyaset- olmak üzere, çeşitli uzmanlık alanlarında kullanılan ve "enternasyonal" nitelik taşıyan sayısız terim ve deyimlerin latinceden alınma ya da türeme olduğunu da belirtmek gerekir. Bu nedenle, bu "Latince / Türkçe Sözlük"ün, ilk bakışta sanılabileceği gibi, yalnızca klasik filoloji öğrenimiyle sınırlı kalmayan çok geniş bir bilgi alanına hitap ettiğini söyleyebiliriz.

ISBN 978-605-127-8[illegible]-1

9 786051 278421

THG
037273
BHL
THG 037273 BHL

SOSYAL YAYINLARI

Babıali Caddesi, No. 14 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: (212) 5283314 — (212) 5277982

Erdal Alova
LATİNCE TÜKÇE SÖZLÜK

Yayına hazırlayan: Zeynep Aytekin
Kapak tasarım: Diren Yardımlı

BEŞİNCİ BASKI: Aralık, 2013

ISBN 978-605-127-842-1

Baskı ve cilt:
Cinius Sosyal Matbaası
Çatalçeşme Sokak No:1/1
Eminönü, İstanbul
Tel: (212) 528 33 14

Sertifika No: 12640

Latince Türkçe Sözlük

Erdal Alova

SOSYAL YAYINLAR

Digitized by the Internet Archive
in 2014

https://archive.org/details/latincetrkeszlk00erda

ÖNSÖZ

Kültür dünyamızın yıllardır derinden hissettiği bir ihtiyaca, belli bir ölçüde de olsa, cevap vereceği düşüncesiyle hazırladığımız bu *Latince/Türkçe Sözlük*, ülkemizde kendi türünün ilk örneğidir. Bu alanda, bundan önce de bazı çalışmalar yapılmış olmakla birlikte, bunlar, ne yazık ki, tamamlanma aşamasına erişememiştir. Sözünü ettiğimiz bu girişimlerin en önemlisi ve en kayda değer olanı, sayın *Prof. Faruk Zeki Perek*'in, ancak "D" harfine kadar yayımlanabilmiş olan *İzahlı Latince/Türkçe Sözlük*'üdür.(1) Bu itibarla, okuyucunun elindeki bu sözlük, bu alanda ilk olmak gibi kıvanç verici bir özelliğe sahip olmanın yanısıra, bu niteliğinden kaynaklanan ağır bir sorumluluk da taşımaktadır.

İki noktadan kaynaklanıyor bu sorumluluk. Birincisi, yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı gibi, bir Latince/Türkçe sözlük hazırlama çalışmasına girişirken, literatürümüzde bu tür bir girişimi destekleyecek, daha mükemmel bir sözlük meydana getirmede bize yardımcı olacak herhangi bir yapıtın bulunmamasıdır. İkincisi, sözlük çalışmalarının, geniş bir organizasyonu ve iyi yetişmiş uzman kadroları gerektiren bir iş olmasıdır. Bu alanda büyük ilerlemeler kaydetmiş olan ülkelerin, bu tür organizasyonlardan ve uzmanlaşmış elemanlardan yana sahip oldukları imkânlar göz önüne alınacak olursa, bizim burada üstlendiğimiz işin ne gibi güçlükler arzettiği kolayca anlaşılır. Söz konusu ülkeler, yüzyıllardan beri sürüp gelen bir klasik filoloji ve sözlük geleneğine sahiptirler. Bizde ise, klasik filoloji, bir kurum, daha doğrusu bir bilim dalı olarak, ancak Cumhuriyet döneminde teessüs etmiş olup, henüz çok kısa bir geçmişe sahiptir.

Bu sözlüğün hazırlanmasında, yukarıda sözünü ettiğimiz geleneğin, uzman elemanların ve organizasyonların eseri olan yabancı sözlüklerden büyük ölçüde yararlandık şüphesiz. Ancak, şunu önemle belirtmek gerekir ki, bu yabancı sözlükler, herhangi bir latince sözcüğün, örneğin askerî, hukukî, siyasî, vb. bir kavramın veya terimin, ya da basit bir ağırlık veya uzunluk biriminin karşılığını verdikleri zaman, bunu belli bir dilin ve bu dilin konuşulduğu

(1) İzahlı Latince/Türkçe Sözlük, İstanbul Üniversitesi edebiyat Fakültesi, No. 507. İstanbul, İbrahim Horoz basımevi, 1952.

ülkenin kurumlanna göre yapmaktadırlar. Dolayısıyla, bu karşılıklardan doğrudan doğruya yararlanmak mümkün değildir.

Kaldı ki, bu yabancı sözlükleri hazırlayanlar dahi, kendi dilleri, bizim dilimizden farklı olarak, latince gibi Hint-Avrupa dil ailesine mensup olduğu halde, herhangi bir latince sözcüğün karşılığını verebilmek için sık sık kendi dillerinin kurallarını ve yapılarını zorlamak, bu kural ve yapıların dışına çıkmak durumunda kalmışlardır ister istemez. Bunun nedeni açıktır: bunun nedeni, söz konusu olan dilin ölü bir dil olmasıdır; başka bir deyişle, batı dillerinin bazı sözcükleri içinde çoğunlukla biçim ve anlam değiştirerek erimiş olan, iki bin küsur yıl öncesine ait bir dil olmasıdır. Ayrıca, daha da önemli bir husus olarak şunu da belirtmek gerekir ki, sorun sadece bir dil sorunu da değildir; bu dilin, içinde iletişim aracı olarak görev yaptığı ve bugün artık hepten yok olmuş bulunan bir uygarlığı da göz önünde bulundurmamız gerekir. Çünkü, bu dil, yani latince, bundan yüzyıllarca önceki bir hayatın, bu hayatın günlük akışının, bu hayatı sürdüren insanlann toplumu, evreni, kendi öz benliklerini algılayış, düşünüş ve işleyiş biçimlerinin sesi ve yankısıdır. İşte, ölü bir dile ait bir sözlüğün, çağdaş dillere ait sözlüklerden en büyük ayrılığı bu noktadadır. Başka bir deyişle, böyle bir sözlükte, karşılığı bulunması gereken asıl şey, sözcüklerin dayandığı ve bugün artık çok gerilerde kalmış, çoktan bir gerçek olmaktan çıkmış bir uygarlığın, bir tarih sürecinin kendisidir, daha doğrusu hayalidir. Örneğin, her şeyden önce, kehânet kurumu gibi bir kurumun resmiyet taşıdığı çoktannca bir uygarlık söz konusudur burada. Dolayısıyla, bu uygarlığın dinsel dili, tektannca dinsel dile oranla apayrı özellikler gösterir. Bu tür farklılıklara, hukuk, siyaset, askerlik, teknoloji alanlannda da rastlamak kaçınılmazdır. Latin toplumunun köleci bir toplum olduğu da unutulmamalıdır. Bu durum göz önünde tutulmayacak olursa, latince sözcüklerin karşılıkları, gerek hakiki anlamları, gerekse eşanlamlarıyla asıl yerlerine oturtulamazlar; içerikten yoksun, kof sözcükler, ya da sırf bugünkü toplumsal gerçeğe ilişkin işaretler durumuna düşerler. Örneğin, bugün *"makina"* denildiğinde, bunu makinanın en ilkel şekline bile indirgesek, buhar gücüyle kendi kendine işleyen bir sistem gelir her şeyden önce aklımıza. Yoksa, insan ya da hayvan gücüyle, ya da buna benzer basit bir güçle çalıştırılan manivelâ, bocurgat ya da mancanık gibi bir savaş âleti, bir tiyatro düzeni, bir köprü kurma aracı gibi bir sistem düşünülemez. Oysa, eski Romalılar'ın, gözünde, bütün bu ve buna benzer sistemler, tek tek

ve toptan, makina (*machina*) kategorisi içinde yer alırlar. Aynı şey, fabrika (*fabrica*) sözcüğü için de geçerlidir.

Eski Romalılar, evlerden iş yerlerine ya da pazar yerlerine gitmek eylemini "aşağı gitmek" fiili ile dile getirmekteydiler. Peki, niçin "aşağı gitmek" ya da yaygın şekliyle "inmek"? Çünkü, Roma kenti, tepeler üzerine kurulmuş bir kenttir. Genellikle konutlar tepelerin üstünde, iş yerleri, pazarlar, meydanlar, resmî binalar ise aşağıdaki düzlüklerde bulunuyordu. Böyle olunca da, eski Romalı oturduğu evden bu gibi yerlere gitme eylemini (sadece bu durumlar için) "aşağı gitmek" fiili ile ifade ediyor. Burada ilginç bir noktayı da belirtelim. Latince, zarflar konusunda modern diller gibi gelişmiş olmadığından, öne, arkaya, ileriye, geriye, aşağı, yukarı, yana, vb. gibi çeşitli yönlerle ilgili hareketleri çeşitli zarflarla değil, çoğu kez, her yön için ayrı bir fiil kullanarak dile getirir. Örneğin, "aşağıya gitmek" derken "aşağıya" sözcüğü bir zarf değil, "gitmek" fiilinin önekidir. Yani burada Latin diline özgü kurallara göre kaynaşmış tek bir sözcük söz konusudur. Öte yandan, sözcüklere hakiki anlamlarının yanısıra, derece derece, birtakım mecazî anlamlar yüklenmiştir. Bu yüzden, latincede, aynı bir sözcük çok çeşitli, hatta birbirine karşıt anlamlar içerebilir. Bu durum, eski dillere özgü bir zaaf olup, bu dillerle ilgili metinlerin anlaşılmasında en büyük zorluğu oluşturmaktadır. Gerçi, eski Roma dünyasında Latin dili, eski Yunanlılardan esinlenerek, gerek edebiyat, gerek felsefe ve hitabet ve gerekse hukuk alanında – özellikle bu alanda–, bugünkü Türkçemizin dahi kâbına erişemediği güçlü ve evrensel çapta bir gelişme düzeyine ulaşmıştır. Ama, dili doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen, yüzyılların türlü çeşit süreçlerinden, deneyimlerinden, ihtiyaçlarından ve ilerlemelerinden zorunlu olarak yoksun kaldığı için, çağımızın gelişmiş dilleri gibi ayrıntılaşamamış, özelleşememiştir. Başka bir deyişle, her aksiyonun, ya da her oluş'un bütün anlarını kapsayan, çeşitli aşamalarını ya da durumlarını ayrı ayrı ve kesin bir biçimde belirleyen bağımsız yeni yeni sözcükler türetememiş, ya da türetme aşamasında kalmıştır. Bunun sonucu olarak, genellikle aynı bir sözcüğün içinde, farklı anlamlar, âdeta dolaşık bir yumak halinde, çözülmeyi bekler haldedir. Şüphe yok ki, bu durum latincenin özünden kaynaklanan bir kusur değildir; zamanın bir dayatması, bir gerektirmesidir. Yalnız, bunu söylerken, latincenin büsbütün donup kalmış bir dil olduğunu ileri sürdüğümüz sanılmamalıdır. Çünkü, latince, kendi içinde, zamanla, dil yasaları uyarınca çeşitli değişikliklere uğra-

mış, daha doğrusu bir evrim süreci geçirmiştir. Nitekim, ortaçağ latincesi, Kilise, ya da Vatikan latincesi böyle bir evrim sürecinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Latincenin evrimi yalnız bu yukarıdaki doğrultuda olmamıştır. O, aynı zamanda, vaktiyle konuşulup yazıldığı topluma yakın ya da uzak toplumların dilleriyle derece derece kaynaşarak ve bu kaynaşmış haliyle sürekli bir gelişme göstererek, çeşitli toplumların bugünkü ulusal dillerini oluşturmuştur. Şüphe yok ki, bu gelişme süreci bugün de devam ediyor. Fakat, bizim burada sözlüğünü sunduğumuz latince, İÖ. I. ve II. yüzyılları kapsayan ve *klasik latince* adı verilen dönemin latincesidir. Yani, yukarıda belirttiğimiz bazı özellikleri -buna zaaflar ya da belirsizlikler de diyebiliriz belkitaşıyan latincedir bu.

Öte yandan, burada, sözlüğün hazırlanmasında başvurduğumuz yöntemle ilgili bir noktayı da belirtmekte yarar görüyoruz. Batılı ülkelerde vücuda getirilmiş olan bu türden sözlükler, kapsam bakımından bir ölçü olarak ele alınacak olursa, elinizdeki bu sözlük, ortay boy sözlükler kategorisine girebilecek bir sözlüktür. O ülkelerde küçük ve orta boy sözlüklerin yanısıra, bilindiği gibi, Latin dilini en küçük ayrıntılarına kadar içeren ve her sözcüğü latince metinlerden çeşitli alıntılarla açıklayan sözlükler de vardır ki, bunlar büyük boy sözlükler kategorisinde yer alırlar. Bu ülkelerde, küçük ya da orta boydaki sözlükler, geniş kadrolar tarafından uzun yıllar süren çalışmalarla meydana getirilmiş olan büyük sözlüklerden sonra ve onlardan yararlanılarak, daha doğrusu onların özetlenmesi yoluyla ortaya çıkmışlardır. Büyük çapta yatırımlar ve geniş kadrolar gerektiren bu tür sözlüklerin meydana getirilmesine ülkemizin bugünkü koşulları henüz elvermediğinden, biz burada, o ülkelerin başvurduğu yöntemin tersine olarak, orta boydaki bir sözlükten büyük boydaki sözlüklere gitmenin en uygun yol olduğu düşüncesinden yola çıktık. Sonuçta ortaya çıkan bu *Latince/Türkçe Sözlük*'ün, çok daha mükemmel ve çok daha zengin sözlüklerin meydana getirilmesi işinde, mütevazı bir başlangıç olacağını ve yeni çalışmaları teşvik edeceğini umuyoruz. Umudumuzun gerçekleştiğini görmek, bize sonsuz bir mutluluk verecektir.

Dr. Sina Kabaağaç

KISALTMALAR

ar.	arızi
ask.	askerlik terimi
ats.	atasözü
b.	bileşik
bağ.	bağlaç
bh.	bulunma hali
bk.	bildirme kipi
blk.	belki
bzş.	benzeşmeli
cns.	cinssiz isim
coğ.	coğrafya
ç.	çoğul
çğnl.	çoğunlukla
çkz.	çekimsiz
d.	dişil isim
den.	denizcilik
dg.	–di'li geçmiş
dh.	–den hali
dilb.	dilbilgisi
dn.	dinsel
ed.	edebiyat
edl.	edilgen
edt.	edat
eh.	–e hali
ek.	eksik
em.	emir
er.	eril isim
fel.	felsefe
gb.	gökbilim
gç.	geçmiş
gçf.	geçişli fiil
gedo	geçmiş edilgen ortaç
geo.	geçmiş etkin ortaç
gf.	geçişsiz fiil
gl.	gelecek
gör.	görece
ih.	–i hali
ilg.	ilgi zamiri
inh.	–in hali
kb.	kuşbilicilik
kd.	konuşma dili
ka.	kıyaslamalı
kş.	kişi
mat.	matematik
mec.	mecazi
mi.	mimarlık
mod.	modern
ms.	mastar
olm.	olumsuz
or.	ortaç
öz.	özellikle
ret.	retorik
s.	sıfat
se.	soru edatı
siy.	siyaset
sln.	seslenmeli
sy.	sayısal
ş.z.	şimdiki zaman
ş.zam.or.	şimdiki zaman ortacı
şk.	şart kipi
şz.	şahıssız
ta.	tanım
tek.	tekil
tıp	tıp
ti.	ticaret
tiy.	tiyatro
tn.	tanımlık
üd.	üstünlük derecesi
ün.	ünlemsel
üni.	üniversite
ünl.	ünlem
y.	yerinde
yh.	yalın hal
z.	zarf
za.	zamir

ALFABE

Latin alfabesi 23 harften oluşmuştur. Latince sesli harfler **a, e, i, o, u, y**'dir. **A** seslisi kısa veya uzun olabilir. Uzun olduğu takdirde, – işareti ile **ā** şeklinde gösterilir. Çift-sesliler **ae, au, ei, oe, ui**'dir. **ā** çift-seslisi bir hece oluşturacak şekilde birleşmiş olan iki sesliden oluşur; ve daima uzundur.

I harfi hem sesli hem sessizdir. Eğer kelimenin başındaysa ya da iki sesli harfin arasında bulunuyorsa (*ör.* **iubeō, maior** gibi), sessiz bir harf olarak işlem görür. Bazen sessiz **i**'nin sesli **i**'den ayırtedilmesi için **i** harfi **j** olarak yazılır.

TELAFFUZ

SESLİLER

Uzun			Kısa		
ā	:	dās	ă	:	dat
ē	:	mē	ĕ	:	et
ī	:	hīc	ĭ	:	hıc
ō	:	hōc	ŏ	:	hoc
ū	:	tū	ŭ	:	tum

ÇİFTSESLİLER

ae	(ay)	:	prae
au	(av)	:	laudō
ei	(ey)	:	deinde
oe	(oy)	:	proelium
eu	(ev)	:	heu
ui	(yu)	:	huius

SESSİZLER

c	:	cum	i	:	iubeō
g	:	gero	bs, bt	:	urbs, obtineō
s	:	sed	gu	.	sanguis
t	:	tum	ch	:	pulcher
v	:	veniō	ph	:	philosophia
x	:	lēx	th	:	theātrum
z	:	Zephyrus	ds	:	adsum

HECELER

Latince bir kelime, içinde bulunan sesli harf sayısı kadar heceye sahiptir. *Ör.* **mea (me-a)** kelimesi iki sesliden oluşur; bu nedenle iki hecesi vardır. **Laudābat (lau-dā-bat)** ise üç heceye sahiptir.

Latince bir kelime şu şekillerde hecelere ayrılır:

1. Sesliler arasındaki bir sessiz harf ikinci sesli ile birlikte hecelenir. *Ör.* **dī-cō.**

2. Sesliler arasındaki iki sessiz harf **dic-tus** kelimesinde görüldüğü şekilde ayrılır. Ama **l** ve **r** harflerinin takip ettiği **p, b, t, d, c, g** harfleri bir tek sessiz harf olarak kabul edilir ve kendilerini izleyen bir sesliyle birlikte hecelenirler. *Ör.* **pa-tris.**

3. Bileşik kelimeler kendilerini oluşturan parçalara ayrılırlar. *Ör.* **ad-est.**

AKSAN

Latince bir kelimede aksan kesinlikle son hecenin üzerinde bulunmaz. İki heceli bir kelimede aksan ilk hecededir. *Ör.* **dí-co.** İkiden fazla hecesi olan kelimelerde aksan kelimenin sondan bir evvelki hecesi (eğer bu hece uzunsa) üzerinde bulunur. Sondan bir evvelki hece kısa ise, aksan sondan ikinci hecenin üzerinde bulunur. *Ör.* **di-ce'-bam.** Burada aksan **cē** hecesinin üzerindedir, çünkü **ē** uzundur. Ancak, **ho-mí'-ni-bus** kelimesinde aksan **mi**'nin üzerindedir, çünkü sondan bir evvelki hecenin **i**'si kısadır.

Bir hece, bir uzun veya bir çift sesliden oluştuğunda doğal olarak uzun okunur. Bir hece kapalı bir hece ise, yani bir sessizle son buluyorsa, durumu gereği (şartlı olarak) uzun okunur. **Saepe: sae-pe**, burada **sae** hecesi bir çiftsesli bulundurduğu için uzundur; **mittentur: mit-ten-tur**, burada ise, **mit-ten** heceleri bir sessiz harfle bittikleri için uzundur.

SESLİ HARFLERİN NİCELİĞİ

Latince bir kelime, telâffuzu için gereken sürenin uzunluğuna bağlı olarak kısa veya uzun olur. Bütün seslilere uygulanacak genel bir kural yoktur.

Bir sesli harf şu şartlarda kısa olur:

1. ***nt, nd*** *harflerinden önce gelirse.*

Ör. **amant, amandus.**

2. Başka bir sesli ve **h** harfinden önce gelirse.
Ör. **nihil, meus.**
3. Son harfi **m** veya **t** olan kelimelerden önce gelirse.
Ör. **mittet, mittam.**
Bir sesli şu şartlarda uzun olur:
1. **ns, nf, nx, nct**'den önce gelirse.
Ör. **mēns, īnferō, cōniunx, sānctus.**
2. Bir kelimenin kısaltılması durumunda.
Ör. **nihil: nīl.**

		Asıl sayılar
1	I	ūnus
2	II	duo
3	III	trēs
4	IV	quattuor
5	V	quīnque
6	VI	sex
7	VII	septem
8	VIII	octō
9	IX	novem
10	X	decem
11	XI	undecim
12	XII	duodecim
13	XIII	tredecim
14	XIV	quattuordecim
15	XV	quīndecim
16	XVI	sēdecim
17	XVII	septendecim
18	XVIII	duodēvīgintī

SAYILAR

Sıra sayıları	Üleştirme sayıları	Sayı belirteçleri
prīnus	singulī	semel
secundus, alter	bīnī	bis
tertius	ternī, (trīnī)	ter
quārtus	quaternī	quater
quīntus	quīnī	cœuīnquiēs
sextus	sēnī	sexiēs
septimus	septēnī	septiēs
octāvus	octōnī	octiēs
nōnus	novēnī	noviēs
decimus	dēnī	deciēs
undecimus	undēnī	undeciēs
duodecimus	duodēnī	duodeciēs
tertius decimus	ternī dēnī	ter deciēs
quārtus decimus	quaternī dēnī	quattuordeciēs
quīntus decimus	quīnnī dēnī	quīndeciēs
sextus decimus	sēnī dēnī	sēdeciēs
septimus decimus	septēnī dēnī	septiēs deciēs
duodēvīcēsimus	duodēvīcēnī	duodēvīciēs

Asıl sayılar

19	XIX	ūndēvīgintī
20	XX	vīgintī
21	XXI	vīgintī ūnus
28	XXVIII	duodētrīgintā
29	XXIX	ūndētrīgintā
30	XXX	trīgintā
40	XL	quadrāgintā
50	L	quīnquāgintā
60	LX	sexāgintā
70	LXX	septuāgintā
80	LXXX	octōgintā
90	XC	nōnāgintā
100	C	centum
101	CI	centum et ūnus
122	CXXII	centum vīgintī duo
200	CC	ducentī
300	CCC	trecentī
400	CCCC	quadringentī
500	D	quīngentī

Sıra sayıları	Üleştirme sayıları	Sayı belirteçleri
ūndēvīcēsimus	ūndēvīcēnī	ūndēvīciēs
vīcēsimus	vīcēnī	vīciēs
vīcēsimus prīmus	vīcēnī singulī	semel et vīciēs
duodētrīcēsimus	duodētrīcēnī	duodētriciēs
ūndētrīcēsimus	ūndētrīcēnī	ūndētriciēs
trīcēsimus	trīcēnī	triciēs
quadrāgēsimus	quadrāgēnī	quadrāgiēs
quīnquāgēsimus	quīnquāgēnī	quīnquāgiēs
sexāgēsimus	sexāgēnī	sexāgiēs
septuāgēsimus	septuāgēnī	septuāgiēs
octōgēsimus	octōgēnī	octōgiēs
nōnāgēsimus	nōnāgēnī	nōnāgiēs
centēsimus	centēnī	centiēs
centēsimus prīmus	centēnī singulī	semel et centiēs
centēsimus vīcēsimus alter	centēnī vīcēnī bīnī	centiēs vīciēs bis
ducentēsimus	ducēnī	ducentiēs
trecentēsimus	trecēnī	trecentiēs
quadringentēsimus	quadringēnī	quadringentiēs
quingentēsimus	quingēnī	quingentiēs

600	DC	sēscentī
700	DCC	septingentī
800	DCCC	octingentī
900	DCCCC	nōngentī
1.000	M	mīlle
1.001	MI	mīlle et ūnus
1.102	MCII	mīlle centum duo
3.000	MMM	tria mīlia
5.000	IↃↃ	quīnque mīlia
10.000	CCIↃↃ	decem mīlia
100.000	CCCIↃↃↃ	centum mīlia
1.000.000	CCCCIↃↃↃↃ	deciēs centēna milia

sēscentēsimus	sexcēnī	sexcentiēs
septingentēsimus	septingēnī	septingentiēs
octingentēsimus	octingēnī	octingentiēs
nōngentēsimus	nōngēnī	nōngentiēs
mīllēsimus	singula mīlia	mīlliēs
mīllēsimus primus	singula mīlia singulī	semel et mīlliēs
mīllēsimus centē-simus alter	singula mīlia centēnī bīnī	mīlliēs centiēs bis
ter mīllēsimus	trīna mīlia	ter mīlliēs
quīnquiēs mīllēsimus	quīna mīlia	quīnquiēs mīlliēs
deciēs mīllēsimus	dēna mīlia	deciēs mīlliēs
centiēs mīllēsimus	centēna mīlia	centiēs mīlliēs
deciēs centiēs mīllēsimus	deciēs centēna mīlia	mīlliēs mīlliēs

LATİNCE / TÜRKÇE SÖZLÜK

A

ā, ab, abs *edt.* (*–den haliyle*) –den; –den sonra, –den beri; yanında, yakınında; göre; **ab epistulīs, ā manū** muhaberat servisi şefi (*İmparatorluk devrinde*); **ab hāc parte** bu yanda; **ab integrō** yeniden; **ā nōbīs** bizim tarafta; **ā tergō** arkada, geride; **cōpiōsus ā frūmentō** taneden yana zengin (tahıl, buğday); **usque ab** –den sonra, bundan böyle.

ā, āh *ünl.* ah!

abāctus *gedo.* **abigō**

abac/us **–ī** *er.* her türlü masa; tepsi, tabla; büfe; pano, duvar panosu; oyun masası.

abaliēn/ō **–āre** **–āvī** **–ātum** *gçf.* satmak, vermek, elden çıkarmak; uzaklaştırmak, yabancılaştırmak.

Ab/ās **–antis** *er.* bir Argos kralı; **–antiadēs** *er.* Aerisius ya da Perseus.

abav/us **–ī** *er.* büyükbabanın babası.

abb/ās **–ātis** *er.* manastır başrahibi; **–ātia** *d.* manastır; **–ātissa** *d.* kadınlar manastırı

baş rahibesi.

Abdēr/a -ōrum ya da **-ae** *cns.ç.* ya da *d.tek.* Trakya'da bir kent; **-ītānus** *s.*; **-ītēs** *er.* Demokritus ya da Protagoras.

abdicāti/ō -ōnis *d.* istifa, feragat, terk.

abdic/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* istifa etmek, feragat etmek, terk etmek.

abd/īcō -īcere -īxī -īctum *gçf.* müsait olmamak, elverişli olmamak.

abditus *gedo.* **abdō**

abd/ō -ere -idī -itum *gçf.* saklamak, gizlemek; kaldırmak, ortadan kaldırmak, uzaklaştırmak; yer değiştirmek.

abdom/en -inis *cns.* kannaltı; oburluk.

abd/ūcō -ūcere -ūxi -uctum *gçf.* alıp götürmek; ayartmak, baştan çıkarmak.

abductus *gedo.* **abdūcō**

abecedār/ium -iī *cns.* alfabe.

abēgī *gç.* **abigō**

ab/eō -īre -iī -itum *gf.* gitmek, ayrılmak, hareket etmek; ölmek, sona ermek; değişmek; çekilmek (*bir görevden*); **sīc** – işte böyle yap.

abequit/ō -āre -āvi -ātum *gf.* çekip gitmek, alıp başını gitmek, uzaklaşmak.

aberrāti/ō -ōnis *d.* dikkatsizlik, dalgınlık.

aberr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* yoldan çıkmak, doğru yoldan sapmak, dalâlete sapmak; inhiraf etmek; ara vermek, durup soluk almak.

abfore *gl.ms.* **absum**

abfui *gç.* **absum**

abfutūrus *gl.or.* **absum**

abhinc *z.* bundan böyle.

abhorr/eō -ēre -uī *gf.* kaçınmak, tiksinmek; mutabık olmamak, çelişmek, uyuşmamak, tutarsız olmak.

ab/iciō -icere -iēcī -iectum *gçf.* atmak, fırlatmak, reddetmek; yere atmak, devirmek; terketmek, bırakmak; rütbesini indirmek.

abiectus *gedo.* **abiciō** *s.* umutsuz, meyus, bedbin; aşağılık, alçak, rezil.

abiēgnus *s.* çam ağacından, köknardan.

ab/iēns -euntis *ş.z. or.* **abeō.**

abi/ēs -etis *d.* çam, köknar; gemi.

ab/igō -igere -ēgī -āctum *gçf.* kovmak, defetmek; araba ile gitmek ya da götürmek.

abit/us -ūs *er.* hareket, gidiş, ayrılık, terk; çıkış yeri.

abiūdic/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* alıp götürmek (*yargı kararıyla*).

abiūnctus *gedo.* **abiungō**

abiūn/gō -ungere -ūnxī -ūnctum *gf.* boyunduruğunu çıkarmak; ayırmak.

abiūr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* yeminle red ve inkâr etmek.

ablātus *gedo.* **auferō**

ablēgāti/ō -ōnis *d.* kovma, yola koyma.

ablēg/ō -āre -āvī -ātum *gf.* başka bir tarafa göndermek, saptırmak, uzaklaştırmak, sürmek.

abligurr/iō -īre -īvī -ītum *gçf.* tutumsuzca harcamak, zevk ve sefa uğruna sarfetmek.

abloc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kiralamak.

ablū/dō -dere -sī -sum *gf.* birbirinden farklı olmak, benzememek; akortsuz ve usulsüz çalmak.

abl/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* yıkayarak temizlemek; ortadan kaldırmak, gidermek.

abueg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* reddetmek, geri çevirmek.

abnep/ōs -ōtis *er.* torunun torunu.

abnoct/ō -āre *gf.* bütün gece dışanda kalmak.

abnōrmis *s.* geleneklere karşı, âdetlere, kurallara aykırı.

abn/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* reddetmek, geri çevirmek; yadsımak.

abol/eō -ēre -ēvī -ītum *gçf.* kaldırmak, bozmak, ilga etmek.

abol/ēscō -ēscere -ēvī *gf.* yavaş yavaş bozulmak, harap olmak, batıp gitmek, yok olup gitmek.

aboliti/ō -ōnis *d.* iptal etme, geçersiz kılma.

aboll/a -ae *d.* palto.

abōmin/or -ārī -ātus *gçf.* karşı koymak, şiddetle itiraz etmek; nefret etmek, iğrenmek, tiksinmek; **-ātus** *s.* lanetlenmiş melun.

Aborīgin/ēs -um *er. ç.* Roma'lıların ilk ataları; yerliler, ilk oturanlar.

abor/ior -īrī -tus *gf.* batmak; sönmek, ölmek.

aborti/ō -ōnis *d.* çocuk düşürme, çocuk aldırma.

abortīvus *s.* erken doğmuş; tam oluşmamış.

abort/us -ūs *er.* çocuk düşürme, vakitsiz doğum.

abrā/dō -dere -sī -sum *gçf.* kazıyarak silmek, tıraş etmek, kazımak; zorla almak, soymak.

abrāsus *gedo.* **abrādō**

abreptus *gedo.* **abripiō**

abr/ipiō -ipere -ipuī -eptum *gçf.* sürükleyip götürmek, kapıp götürmek, zorla koparmak.

abrogāti/ō -ōnis *d.* fesih, iptal.

abrog/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bozmak, ilga etmek, iptal etmek, -den yoksun etmek.

absc/ēdō -ēdere -ēssi -ēssum *gf.* ayrılmak, gitmek, hareket etmek, geri çekilmek; bırakmak, vazgeçmek.

abscī/dō -dere -dī -sum *gçf.* kesmek, ayırmak, parçala-

mak.
absci/ndō –ndere –dī –ssum *gçf.* yırtmak, koparmak, kesmek; bölmek.
abscissus *gedo.* **abscindō**
abscīsus *gedo.* **abscīdō** *s.* dik; kesik.
abscond/ō –ere –ī & idī –itum *gçf.* gizlemek, gizli tutmak; gözden kaybetmek, örtmek.
abs/ēns –entis *şz. ç.* **absum** *s.* yok, gaip, nâmevcud.
absenti/a –ae *d.* yokluk, gaybubet.
absil/iō –īre –iī & uī *gf.* ileriye doğru sıçramak, sıçrayıp kaçmak.
absimilis *s.* birbirine benzemeyen, farklı.
absinth/ium –ī & iī *cns.* pelin (*bitki*); acı, ama yararlı bir şey.
abs/is –idis *d.* kemer, kubbe; (*dn.*) kilisede mihrabın yanında bulunan bölme.
abs/istō –istere –titī *gf.* uzaklaşmak, çekilmek; vazgeçmek, bırakmak.
absolūti/ō –ōnis *d.* suçsuzluk hükmü, beraet; (*Fel. ve Mit.*) yetkinlik, mükemmellik.
absolūt/us *gedo.* **absoluō** *s.* yetkin, tamam, tam, bütün; **–ē** *z.*, tamamen, tümüyle; kesinlikle; yetkin olarak.
absol/vō –vere –vī –utum *gçf.* çözmek, serbest bırakmak; (*yasa*) suçsuz çıkarmak, beraet ettirmek; bitirmek, sona erdirmek; ödemek, ifa etmek.
absonus *s.* müziksel olmayan; uyuşmayan, aykın.
absor/beō –bēre –buī –ptum *gçf.* bütün bütün yutmak; tekel altına almak; tümüyle örtmek; sürüklemek.
absp– *bak.* **asp–**
absque *edt.* (*dh. ile*) –sız, –siz, olmadan; ... olmasa
abstēmius *s.* ılımlı, mutedil; içkisiz.
abster/geō –gēre –sī –sum *gçf.* silmek; (*mec.*) uzaklaştırmak, ortadan kaldırmak.
absterr/eō –ēre –ui –itum *gçf.* korkutup kaçırmak, caydırmak; (*mec.*) menetmek.
abstin/ēns –entis *s.* mutedil; **–enter** *z.* itidalle, dürüstlükle.
abstinenti/a –ae *d.* sınırlılık, tahdit, aza kanaat; özdenetim; perhiz.
abst/ineō –inēre –inuī –entum *gçf.* geri tutmak, yaklaştırmamak, uzak tutmak; *gf.* çekinmek, kaçınmak, geri durmak, kendini tutmak; **sē–** kendini tutmak.
abstitī *gç.* **absistō**
abst/ō –āre *gf.* uzak durmak.
abstractus *gedo.* **abstrahō**
abstra/hō –here –xī –ctum *gçf.* sürüklemek, götürmek; ayırmak, çevirmek.
abstrū/dō –dere –sī –sum

gçf. gizlemek, saklamak.

abstrūsus *gedo.* **abstrūdō** *s.* derin, anlaşılması güç, muğlak; saklanılmış, ayrılmış, mücerret.

abstulī *gç.* **auferō**

absum abesse āfuī *gf.* uzakta olmak, yok olmak, mevcut olmamak, uzak olmak; **-sız** olmak; farklı olmak; eksik olmak; yaramamak, yakışmamak; **tantum abest ut** -den çok uzak; **haud multum āfuīt quīn** az kalsın.

absūm/ō -ere -psī -ptum *gçf.* tüketmek, istihlâk etmek; yerle bir etmek, öldürmek; (*zaman*) harcamak.

absurd/us *s.* ahenksiz; saçma, anlamsız; **-ē** *z.* akortsuz, uyumsuz; saçma bir biçimde.

abund/āns -antis *s.* taşkın, pek bol, mebzul; zengin; çok olan, mebzul olan; **-anter** *z.* mebzulen, bol bol.

abundanti/a -ae *d.* bolluk, mebzuliyet, pek çok, bereketli; zenginlik.

abundē *z.* bol bol, mebzulen, yeterinden çok.

abund/ō -āre -āvī -ātum *gf.* taşmak, çok bol akmak; çok olmak, mebzul olmak, bol olmak.

abūsi/ō -ōnis *d.* (*ret.*) sözcükleri ve deyimleri yanlış kullanma.

abusque *edt.* (*dh. ile*) -den itibaren, -zamanından beri.

abū/tor -tī -sus *gf.* (*dh. ile*) tüketmek, harcamak, kötü kullanmak.

Abȳd/os Abȳd/us -ī *er.* Çanakkale Boğazı'nda kent; **-ēnus** *s.*

Ac *bak.* **atque**

Acadēmi/a -ae *d.* Platon'un Atina'da kurduğu okul; Platon'un felsefesi; Cicero'nun villası; **-cus** *s.* **-ca** *cns. ç.* Cicero'nun Akademi felsefesi üstüne yazdığı kitap.

acalanthi/s -dis *d.* saka kuşu.

Acc/a Larenti/a -ae -ae *d.* Romalı tanrıça.

acc/ēdō -ēdere -essī -essum *gf.* gelmek, yanaşmak, yaklaşmak; saldırmak; eklenmek, iştirak etmek; uymak, aynı düşüncede olmak; **ad rem pūblicam-** siyasete atılmak; **prope - ad** benzemek; **-ēdit quod, hūc -ēdit ut** bundan başka.

acceler/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* acele ettirmek, acele etmek.

acc/endō -endere -endī -ēnsum *gçf.* yakmak; ısıtmak; aydınlatmak; (*mec.*) tahrik etmek, öfkelendirmek, kışkırtmak; teşvik etmek.

accēns/eō -ēre -uī -um *gçf.* atamak, tayin etmek.

accēnsus *gedo.* **accendō** ve **accēnseō-**

accēns/us -ī *er.* yüksek bir me-

murun yanında hizmet gören kimse; *er.* ç. (*ask.*) kadro dışı fazla askerler.

accent/us –us *er.* aksan; şiddet.

accēpī *gç.* **accipiō**

accepti/ō –ōnis *d.* alma, kabul etme.

accept/us *gedo.* **accipiō** *s.* kabul olunabilir, makbul; **–um** *cns.* makbuz; **in – referre** birinin alacağına kaydetmek.

accersō *bak.* **arcessō**

accēssi/ō –ōnis *d.* gelme, geliş, ziyaret etme; başvurma; saldırı; artma, artış, ek, ilave.

access/us –ūs *er.* yaklaşma, geliş; met ve cezir; serbest giriş.

accestis accessistis yerine.

accī/dō –dere –dī –sum *gçf.* kesmek, kesip devirmek; bozmak, zayıflatmak, parçalamak, yiyip bitirmek.

accid/ō –ere –ī *gf.* düşmek, çarpmak (duyular); olmak, vaki olmak, zuhur etmek, sonuç vermek (*çğnl.* talihsizlik).

accin/gō –gere –xī –ctum *qçf.* sarmak, çevrelemek, kuşatmak, silahlandırmak; (*mec.*) hazır etmek.

acc/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* çağırmak, çağırtmak, celp etmek; tedarik etmek, elde etmek.

acc/ipiō –ipere –ēpī –eptum *gçf.* almak, kabul etmek; üzerine almak; tevarüs etmek; (*duygu ve zihinle*) almak, anlamak, işitmek, görmek; maruz kalmak, duçar olmak; onaylamak, tasvip etmek.

accpit/er –ris *er.* şahin; haris kişi.

acc'īsus *gedo.* **accīdō**

accīt/us *gedo.* **acciō**

accīt/us –ūs *er.* resmi davet, celp.

Acc/ius –ī *er.* Roma'lı trajedi şairi; **–iānus** *s.*

acclāmāti/ō –ōnis *d.* bağırma, (onay ya da onaylamama).

acclām/ō –āre –āvī –ātum *gf.* birine karşı feryat etmek; bağrışmak; selamlamak.

acclār/ō –āre –āvī –ātum açıklamak, ifşa etmek.

acclīnis *s.* dayanmış, meyletmiş, eğimli, meyilli.

acclin/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dayamak, yaslandırmak; **sē–** –e doğru eğilimli olmak; **–ātus** *s.* eğimli, yatık, yatmış.

acclīvis *s.* yokuş yukarı giden, dik.

acclivit/ās –ātis *d.* eğim, irtifa; yokuş.

accol/a –ae *er.* komşu.

acc/olō –olere –oluī –ultum *gçf.* yakınında oturmak, komşusu olmak.

accommodāti/ō –ōnis *d.* uydurma, uygun hale getirme; saygı, nezaket.

accommod/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* uydurmak, yakış-

tırmak; düzeltmek, ayarlamak, uygulamak, tatbik etmek; **sē–** kendini adamak; **–ātus** *s.* uygun; **–ātē** *z.* uygun biçimde.

accommodus *s.* uygun.

accrēd/ō –ere –idi –itum *gf.* inanmak.

accr/ēscō –ēscere –ēvī –ētum *gf.* artmak, çoğalmak, büyümek.

accrēti/ō –ōnis *d.* artma, artış, büyüme.

accubiti/ō –ōnis *d.* bir yere dayanma, yaslanma; dayanma (yemeklerde).

accub/ō –āre *gf.* yanına uzanmak; bir tarafa yaslanmak, uzanmak (yemeklerde).

accu/mbō –mbere –buī –bitum *gf.* uzanmak, yanında yatmak, yaslanmak; (*sofra*) bir tarafına yaslanmak, uzanmak, yer almak; **in sinū–** yanına oturmak.

accumul/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yığmak, toplamak, biriktirmek; yüklemek; **–ātē** *z.* bol bol.

accūrāti/ō –ōnis *d.* kesinlik, doğruluk, dikkat, özen.

accūr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dikkat etmek; **–ātus** *s.* dikkatlice yapılmış, mükemmel; **–ātē** *z.* özenerek.

accu/rrō –rrere –currī & **–rrī –rsum** *gf.* acele etmek; (*fikirler*) ortaya çıkmak.

accurs/us –ū *r.* acele etme, koşma, koşuşma; toplanma.

accūsābilis *s.* suçlamaya layık.

accūsāti/ō –ōnis *d.* suçlama.

accūsativus, a, um. (**casus** *ile*) Gram: -i hali.

accūsāt/or –ōris *er.* suçlayan kimse, davacı; **–ōrius** *s.* davacıya ait; **–ōriē** *z.* davacı gibi.

accūs/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* suçlamak, dava açmak; kusur yüklemek, sitem etmek; **ambitūs–** rüşvetten dava açmak.

acer –is *er.* akçaağaç.

ac/er –ris *s.* keskin, (*duyum*) şiddetli, sert acı; (*duygu*) şiddetli; (*akıl*) keskin; (*davranış*) istekli, cesur; aceleci, şevkli; (*koşullar*) şiddetli; **–riter** *z.*

acerbit/ās –ātis *d.* acılık, ekşilik, keskinlik; (*mec.*) haşinlik, terslik, şiddet, sertlik; hüzün, keder.

acerb/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* şiddetlendirmek, ağırlaştırmak, kötüleştirmek.

acerb/us *s.* acı, keskin, ekşi; (*mec.*) zamanından önce olan; (*kişi*) kaba, huysuz; (*şeyler*) elim, acı, müziç; **–ē** *z.*

acernus *s.* akçaağaca ait.

acerr/a –ae *d.* tütsü kabı.

acervātim *z.* kümeler halinde.

acerv/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yığmak, küme küme yapmak.

acerv/us –ī *er.* küme, yığın.

acēsc/ō -ere acuī *gf.* ekşileşmek.
acēt/um -ī *er.* sirke; (*mec.*) mizah, nükte.
Achaeus *s.* Akhaia'ya ile ilgili; *er.* Akha'lı.
Achāi/a -ae *d.* Batı Yunanistan'da bölge; Yunanistan; Roma'da eyalet; **-cus** *s.*
Achāt/ēs -ae *er.* Aeneas'ın yoldaşı.
Achelō/us -ī *er.* Kuzey Batı Yunanistan'da ırmak; ırmak tanrısı; **-ius** *s.*
Achill/ēs -is *er.* Yunanlıların destansı kahramanı, Akhilleus; **-ēus** *s.*
Achīvus *s.* Akhaia ya da Yunanistan'la ilgili; *er. ç.* Yunanlılar.
Acidāli/a -ae *d.* Venüs; **-us** *s.*
acidus *s.* ekşi, mayhoş; (*mec.*) ters, huysuz.
aci/ēs -ēī *d.* keskin kenar ya da uç; (*göz*) keskin bakış, görüş gücü, gözbebeği; (*akıl*) güç, kavrayış, (*ask.*) birlik safları, savaş düzeni, ordu, savaş; (*mec.*) tartışma; **prīma-** keşif kolu.
aciēnac/ēs -is *er.* enli kılıç, pala.
acin/us -ī *er.* **acin/um -ī** *cns.* tane, üzüm; meyva çekirdeği.
acipēns/er -eris -is -is *er.* mersin balığı.
acly/s -dis *d.* kayışlı kısa mızrak.
aconīt/um -ī *cns.* boğan otu; zehir.
ac/or -ōris *er.* ekşi tad, ekşilik.
acqui/ēscō -ēscere -ēvī -ētum *gf.* dinlenmek; ölmek; asayiş içinde olmak; memnun olmak, tatmin edilmek.
acquī/rō -rere -sīvī -sītum *gçf.* ek olarak elde etmek, kazanmak.
acrātophor/um -ī *cns.* şarap küpü.
ācriculus *s.* titiz, huysuz, ters, asabi.
ācrimōni/a -ae *d.* acı tad; (*konuşma, eylem*) şiddet, sertlik, kuvvet.
ācriter *z.* **ācer**
ācroāma -tis *cns.* eğlence, eğlenti, eğlendiren.
ācroās/is -is *d.* halka verilen konferans, ders, inşat.
act/a -ae *d.* kumsal.
āct/a -ōrum *cns. ç.* resmi arşiv, senatonun müzakere kararları; **-diurna -pūblica** günlük resmi gazete.
Actaeus *s.* Attike ya da Atina'yla ilgili; *er.ç.* Attike halkı, Atina'lılar.
ācti/ō -ōnis *d.* eylem, yapma; resmi görevler, müzarekeler; (*yasa*) hukuk davası, iddianame, itham, duruşma; (*ret.*) konuşma tarzı; (*oyun*) plan; **-grātiārum** şükran ifadesi; **-ōnem intendere īnstituere** birine dava açmak.
āctit/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* çok defa davayı savunmak,

çok defa oynamak, temsil etmek.

Act/ium -ī & iī *cns.* Kuzey Batı Yunanistan'da kent; Augustus'un büyük zaferi; **-ius -iacus** *s.*

āctivus *s.* eylemle ilgili, ameli.

āct/or -ōris *er.* süren, hareket getiren, yapan başaran; (*yasa*) davacı, avukat; (*iş*) acenta; (*ret.*) hatip; (*oyun*) oyuncu; **-pūblicus** kamu mülkiyeti yöneticisi; **-summarum** veznedar, kasadar.

āctuāriol/um -ī *er.* küçük mavna.

āctuāri/us *s.* hızlı (*gemi*); **-ā** *d.* büyük filika.

āctuōs/us *s.* çok aktif, çok faal.

āctus *gedo.* **agō**

āct/us -ūs *er.* kımıldama, hareket etme, sürme; sürüler ya da araçlar için yolun sağı; iş, fiil, amel; (*oyun*) oynama, resital, oyun perdesi.

āctūtum *z.* hemen, derhal, şimdi.

acuī *gç.* **acēscō**; *gç.* **acuō**

acul/a -ae *d.* küçük dere.

aculetus *s.* dikenli; (*sözcükler*) iğneleyici; kaçamaklı.

acule/us -ī *er.* diken, iğne, dikenli tel; (*mec.*) iğne, diken; tahrik edici, teşvik.

acūm/en -inis *cns.* sivri uç, diken; (*mec.*) kurnazlık, hüner, maharet; hile, hilekârlık; (*lezzet*) keskinlik, acılık.

ac/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* keskinleştirmek; sivriltmek; aklı uyarmak, eyleme geçirmek; arttırmak, şiddetlendirmek.

ac/us -ūs *d.* iğne, şiş, toplu iğne, mil; **acū pingere** üzerine nakış işlemek; **rem acū tangere** tam üzerine vurmak.

acūtulus *s.* oldukça ince.

acūt/us *s.* keskin, sivri uçlu; (*duyumlar*) keskin; (*ses*) yüksek perdeli; şiddetli, zeki; **-ē** *z.*

ad (*yer*) -e, -e doğru; -de, yakınında, civarında; arasında, nezdinde (= *apud*); (*zaman*) -e doğru (akşama doğru); -e -kadar; (en ileri yaşına kadar); -de (belirli saatte); (*sayı*) -e kadar, -e varıncaya kadar; (aynı tek fikre kadar) aşağı yukarı, hemen hemen; kadar; (hemen hemen dört bin kişi); (*amaç*) -için amacıyla; -e bakımından, hususunda (savaş bakımından); (*tarz*) -e göre, tarzında, biçiminde; (*sebep*) -üzerine, -den dolayı, sonuç olarak; (*karşılaştırma*) -e nazaran, kıyasen, -e bakınca; (*ek*) -in yanısıra; -e ek olarak; (*deyimlerde*) **ad me, te, rem** vs. bana, sana, konuya vs. dair, -ile ilgili; **nil ad** hiçbir ilgisi olmamak; **ad tempus** tam zamanında, uygun bir zamanda; **ad hoc** bunun yanısıra, buna ek olarak; **ad praesens** şimdilik; şimdi bu

anda; **ad locum** o noktada, o yerde; **ad verbum** kelimesi kelimesine; **ad summam** genel olarak, kısaca; **ad extremum, ad postremum, ad ultimum** sonunda, son olarak, en nihayet; (*yer, zaman, sıra*) son derecede, tamamiyle, bütün bütün; (*derece*) **ad unum omnes** istisnasız hepsi; **ad urbem esse** şehrin kapısının dışında beklemek.

adācti/ō –ōnis *d.* zorlama, mecbur etme.

adāctus *gedo.* **adigō**

adāct/us –ūs *er.* (*dişler*) vurma, bastırma.

adaequē *z.* eşit olarak.

adaequ/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* eşitlemek, düz etmek; aynı düzeye getirmek, bir saymak; *gf.* eşit olmak.

adam/ās –antis *er.* çok sert çelik, sert maden, elmas; (*mec.*) inatçı, çok dayanıklı bir şey; **–anteius –antīnus** *s.*

adam/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* (*birine*) âşık olmak; hayranı olmak, çok değer vermek.

adaper/iō –īre –uī –tum *gçf.* açmak, örtüsünü kaldırmak.

adapertilis *s.* açılabilir.

adaqu/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* (*bitkiler, hayvanlar*) sulamak; **–or** *gf.* su getirmek, su sağlamak.

adauct/us –ūs *er.* büyüme, gelişme.

adau/geō –gēre –xī –ctum *gçf.* ağırlaştırmak, arttırmak, büyütmek; (*kurban*) etmek, kurban kesmek.

adauğēsc/ō –ere *gf.* daha büyük olmak, artmak.

adbib/ō –ere –ī *gçf.* içmek; (*mec.*) doya doya seyretmek ya da dinlemek.

adbīt/ō –ere *gf.* yanına gelmek, yaklaşmak.

adc– *bak.* **acc–**

addec/et –ēre *gçf.* yaraşır; pek çok yaraşır, pek uygun düşer.

addēns/eō –ēre *gçf.* bir yere toplamak, sıkıştırmak.

add/īcō –īcere –īxī –ictum *gf.* (*kehanet*) alametler uygun olmak, elverişli olmak; *gçf.* razı olmak, tasvip etmek; (*hukuk*) hüküm vermek; devletçe müsadere etmek; (*mezat*) ihale etmek; en yüksek arttırana bırakmak; (*mec.*) tahsis etmek; devretmek; vakfetmek, hasretmek, adamak; (*kötü*) bırakmak.

addicti/ō –ōnis *d.* (*yasa*) tahsis; terk.

addictus *gedo.* **addīcō** *er.* mahkum; (*mec.*) –e bağlı, mecbur.

addi/scō –scere –dicī *gçf.* daha çok öğrenmek.

additament/um –ī *cns.* artış, artma, ek.

additus *gedo.* **addō**

addō –ere –idī –itum *gçf.* eklemek, katmak; pay vermek, vermek; ilhak etmek, bağla-

mak; **–gradum** yürüyüşü hızlandırmak; **–e quod** bundan başka, yanı sıra.

addoc/eō –ēre –uī –tum *gçf.* fazla, ilave olarak öğretmek.

addubit/ō –āre –āvī –ātum *gf.* kuşku içinde olmak; *gçf.* kabul etmemek, itiraz etmek.

add/ūcō –ūcere –ūxī –uctum *gçf.* götürmek, getirmek; çekmek, kendine çekmek, gerginleştirmek, sıkmak; (*mec.*) ikna etmek, teşvik etmek, aklına yatırmak.

adductus *gedo* **addūcō** *s.* kasılmış, çekilmiş, büzülmüş, çatık; (*mec.*) şiddetli, ciddi, ağır.

ad/edō –edere –ēdī –ēsum *gçf.* yemeye başlamak; yiyip bitirmek; aşındırmak; tüketmek.

adēmi *gç.* **adīmō**

adempti/ō –ōnis *d.* alma, mahrum bırakma.

ademptus *gedo.* **adimō**

ad/eō –īre iī –itum *gçf.* & *gf.* gitmek, yaklaşmak; üzerine almak, yüklenmek, kabul etmek, girişmek; başvurmak; ziyaret etmek; (*düşmanca*) yaklaşmak, hücum etmek.

adeō *z.* o noktaya kadar, o derece, öyle, (*za.*'dan sonra) tam, tamı tamına; (*bağ.*'dan sonra *z., s.*) (*amaç*) bunun için, bu amaçla, gerçekten; (*bir açıklamaya ek olarak*) aslında, gerçekte, böylece, nitekim; –den ise, –den çok; **atque–, sīve–** ve daha çok, ve tercihen; **usque–** o kadar uzak, o kadar uzun, o kadar fazla.

ad/eps –ipis *er., d.* şişman, semiz; şişmanlık, etlilik; (*hayvan*) yumuşak yağ, iç yağı, yağ.

adepti/ō –ōnis *d.* elde etme, kazanma.

adeptus *geo.* **adipīscor**

adequit/ō –āre –āvī –ātum *gf.* –e doğru at ile gitmek.

adesdum buraya gel! yanıma gel!

adesse *ms.* **adsum**

adēsus *gedo.* **adedō**

adfābilis *s.* kolayca konuşulabilir, görüşülebilir, kibar, mültefit.

adfābilit/ās –ātis *s.* nezaket, kibarlık.

adfabrē *z.* ustalıkla, maharetle.

adfatim *z.* bıkıncaya kadar, yeterli derecede; (**ad nauseam**) tiksindirici derecede.

adfā/tur –rī –tus *gçf.* (*ek.*) (birine) konuşmak; (*tanrılara*) dua etmek, yalvarmak, başvurmak.

adfātus *geo.* **adfātur**

adfāt/us –ūs *er.* (birine) konuşma, hitap.

adfectāti/ō –ōnis *d.* ısrarla arzulama, talip olma, göz dikme; (*ret.*) yapmacık.

adfecti/ō –ōnis *d.* durum,

münasebet; düşünüş tarzı, mizaç, ruh hali; mizaç; eğilim, muhabbet, sevgi; (*gb.*) yıldızların nisbi durumu.

adfect/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* amaç edinmek, hedeflemek; galip olmaya çalışmak; yapar gibi görünmek, yalandan yapmak; **viam - ad** elde etmeye çalışmak; **-ātus** *s.* (*ret.*) özentili.

adfectus *gedo.* **adficiō** hazırlanmış, teşkil ya da tertip edilmiş; -ile donatılmış; etki altında kalmış, maruz kalmış, deneyimli (*dh.*); (*kişi*) müteessir, rahatsız; (*şeyler*) zayıf düşmüş.

adfect/us -ūs *er.* mizaç, tabiat, eğilim, huy, ruh hali; düşkünlük; (ç.) sevilen kişiler.

adferō adferre attulī adlātum & **allātum** *gçf.* getirmek, nakletmek; taşımak; kullanmak; bildirmek, haber getirmek; öne sürmek (*açıklama*); katkıda bulunmak (*yararlı bir şey*); uygulamak, kullanmak; dokundurmak; yağma etmek, soymak; (*neden, kanıt, özür*) ileri sürmek; (*mec.*) eklemek, meydana getirmek; yararlı olmak; ilham etmek, sağlamak.

adf/iciō -icere -ēcī -ectum *gçf.* etkilemek, etki bırakmak; bahşetmek, ihsan etmek; ile donatmak (*dh.*); **exsiliō-** sürgün etmek, kovmak, uzaklaştırmak; **honōre-** onur vermek, hürmet etmek; *bzş.* yerini tutan fiilleri ifade eden öbür isimlerle birlikte.

adfictus *gedo.* **adfingō**

adfi/gō -gere -xī -xum *gçf.* saptamak, bağlamak, takmak, iliştirmek; (*mec.*) sürekli bağlamak, raptetmek, tespit etmek.

adfi/ngō -ngere -nxī -ctum *gçf.* yapmak, teşkil etmek, biçim vermek; (-nın parçası olarak); tasavvur etmek, icat etmek, uydurmak.

adfīn/is -is *er., d.* komşuluk; (evlilik yoluyla) akrabalık; *s.* bitişik; komşu; (*eh.* ya da *inh.*) ilgili, ortak.

adfīnit/ās -ātis *d.* akrabalık (evlilik yoluyla); (*mec.*) irtibat, münasebet.

adfirmāti/ō -ōnis *d.* bildirim, beyan, onay, teyit, ısrar.

adfirm/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bildirmek, beyan etmek; teyit etmek, doğrulamak, kanıtlamak; **-ātē** *z.* kati olarak.

adfixus *gedo.* **adfigō**

ad-flāt/us *er.* esinti, rüzgâr; buhar, ya da koku yayılması; soluk, nefes, soluk alıp verme; (*mec.*) esin.

adfl/eō -ēre *gf.* ağlamak.

adflictāti/ō -ōnis *d.* acı, ıstırap, elem.

adflict/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sarsmak, parçalamak, zarar vermek; rahat verme-

mek, yormak, üzmek; *gf.* müteessir olmak, acı çekmek.

adflīct/or -ōris *er.* tahrip eden, mahveden (*kimse ya da şey*).

adflīctus *gedo.* **adflīgō** *s.* sıkıntılı, üzüntülü, kederli; harap, viran; ayartılmış, baştan çıkmış; meyus, mahzun; adi, alçak.

adfl/īgō -īgere -īxī -īctum *gçf.* vurmak, çarpmak, yere fırlatmak; (*mec.*) bozmak, hasar vermek, ezmek, sarsmak, parçalamak.

adfl/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* & *gf.* üzerine esmek, soluğu ile etki etmek, yere vurmak; yaymak.

adflu/ēns -entis *s.* -ce zengin, bol; **-enter** *z.* bol bol, mebzulen.

adfluenti/a -ae *d.* -e akma; (*mec.*) bolluk, çokluk, bereket.

adflu/ō -ere -xī -xum *gf.* akmak; (*mec.*) çok olmak, bol olmak; tehacüm etmek, toplanmak.

adfore *gl. ms.* **adsum -m** *dg. şk.*

adfuī *gç.* **adsum**

adful/geō -gēre -sī *gf.* üzerine parlamak; ışıldamak; (*mec.*) görünmeye başlamak.

adf/undō -undere -ūdī -ūsum *gçf.* üzerine dökmek; sulamak; yaymak; **-ūsus** *s.* yere uzanmış.

adfutūrus *gl. or.* **adsum**

adgem/ō -ere *gf.* inlemek, ah etmek.

adglomer/ō -āre *gçf.* üzerine eklemek, üzerine sarmak; eklemek, birleştirmek.

adglūtin/ō -āre *gçf.* yapıştırmak, raptetmek.

adgravēsc/ō -ere *gf.* ağırlaşmak; kötüleşmek.

adgrav/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ağırlaştırmak; kötüleştirmek.

adgre/dior -dī -ssus *gçf.* yaklaşmak, yaklaşıp hitap etmek; başvurmak; saldırmak; üstlenmek, bir görevi üstüne almak.

adgreg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* eklemek; toplamak, birleştirmek, katmak, raptetmek.

adgressi/ō -ōnis *d.* -e gitme, hücum; (*mec.*) önsözde belirtilen düşünceler.

adgressus *geo.* **adgredior**

adhae/reō -rēre -sī -sum *gf.* yapışmak, (*mec.*) bağlı olmak, yakınında olmak.

adhaerēsc/ō -ere *gf.* yapışmak, bağlı olmak; tereddüt göstermek; (*konuşma*) sürçmek, kekelemek.

adhaesi/ō -ōnis *d.* yapışma.

adhaes/us -ūs *er.* yapışma, sıkıca birleşme.

adhib/eō -ēre -uī -itum *gçf.* -e çevirmek, uzatmak; -üzerine koymak, tatbik etmek; (*mec.*) tevcih etmek, vermek

takdim etmek; eklemek; bir amaç için kullanmak, istimal etmek, tatbik etmek; getirmek, çağırmak, davet etmek.

adhinn/iō -īre -īvī -ītum *gf.* kişnemek; (*mec.*) sevinçten bağırmak, haykırmak.

adhortāti/ō -ōnis *d.* teşvik, öğüt.

adhortāt/or -ōris *er.* teşvik eden (kimse).

adhort/or -ārī -ātus *gçf.* cesaretlendirmek, teşvik etmek, sevketmek.

adhūc *z.* bu noktaya kadar; hatta; şimdiye kadar, henüz, daha; hâlâ, el'an; **-nōn** henüz değil.

adiac/eō -ēre -uī *gf.* yanına uzanmak, sınır komşusu olmak.

ad/iciō -icere -iēcī -iectum *gçf.* fırlatmak, atmak; eklemek; gözlerini, ya da zihnini -e doğru çevirmek.

adiecti/ō -ōnis *d.* ek, ilave; ilhâk.

adiectus *gedo.* **adiciō**

adiect/us -ūs *er.* yaklaşma.

ad/igō -igere -ēgī -āctum *gçf.* (-e doğru) sürmek; zorlamak; sürüklemek; **iūs iūrandum-** yemin etmeye zorlamak; **in verba -** zorla birine sadakat yemini ettirmek.

ad/imō -imere -ēmī -emptum *gçf.* -den almak, geri almak, ortadan kaldırmak (*eh.*).

adipāt/us *s.* yağlı; (*mec.*) kaba, ağır.

ad/ipīscor -ipīscī -eptus *gçf.* yetişmek; erişmek; varmak, ulaşmak, ele geçirmek.

adit/us -ūs *er.* gidiş, yaklaşma, (*bir kişiye*) yanaşma; giriş; (*mec.*) yol, olanak, fırsat.

adiūdic/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* hüküm (*hakem kararıyla*) vermek, yüklemek, atfetmek.

adiūment/um -ī *cns.* yardım, destekleme aracı.

adiūncti/ō -ōnis *d.* birleştirme, birleşme; ek, ilave; (*ret.*) tekerrür, tekrar yapma.

adiūnct/us *gedo.* **adiungō** *s.* ilintili, rabıtalı; **-a** *cns.* ç. bir olayla yakın ilgisi olan şartlar.

adi/ungō -ungere -ūnxī -ūnctum *gçf.* boyunduruğa koşmak; iliştirmek; (düşünce) eklemek.

adiūr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* & *gf.* yemin etmek, yeminle pekiştirmek; (bir şeyin üzerine) yemin etmek.

adiūt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yardım etmek.

adiūt/or -ōris *er.* yardımcı; (*ask.*) yardımcı, muavin; (*siy.*) muavin; (*tiy.*) yardımcı oyuncu; **-rīx -rīcis** *d.*

adiūtus *gedo.* **adiuvōs**

adi/uvō -uvāre -ūvī -ūtum *gçf.* yardım etmek; teşvik etmek, cesaretlendirmek.

adj *bak.* **adi-**

adlā/bor -bī -psus *gf.* kaymak, (-e doğru) akmak, yaklaşmak.

adlabōr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* sıkı çalışmak, fazlaca çalışmak.

adlacrīm/ō -āre -āvī -ātum *gf.* gözyaşı dökmek.

adlāpsus *geo.* **adlābor**

adlāps/us -ūs *er.* sinsi yaklaşım; -e doğru kayma.

adlātr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* havlamak; (*mec.*) sövmek, yermek.

adlatus *gedo.* **adferō**

adlaud/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* çok övmek.

adlect/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ayartmak, cezbetmek, çekmek.

adlēctus *gedo.* **adlegō**

adlectus *gedo.* **adliciō**

adlēgāti/ō -ōnis *d.* görev; delege gönderme.

adlēg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* (*iş, görev için*) göndermek, görevlendirmek; zikretmek; **-ātī** *er. ç.* vekiller.

adl/egō -egere -ēgī -ēctum *gçf.* seçmek.

adlevāment/um -ī *cns.* ferahlama, iç rahatlaması, teskin.

adlevāti/ō -ōnis *d.* kaldırma, yükseltme; (*mec.*) rahat ettirme, sıkıntıdan kurtarma.

adlev/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yukarı kaldırmak; yatıştırmak, teselli etmek; zayıflatmak.

adl/iciō -icere -exī -ectum *gçf.* çekmek, cezbetmek; ikna etmek.

adlīd/ō -dere -sī -sum *gçf.* çarpmak, vurmak; (*mec.*) incitmek, zarar vermek.

adlig/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bağlamak, sarmak; (*mec.*) tespit etmek; engel olmak, bağlamak, yükümlülük altında bırakmak.

adl/inō -inere -ēvī -ītum *gçf.* sürmek, sıvamak; (*mec.*) -e bulaştırmak, lekelemek, bozmak.

adlīsus *gedo.* **adlīdō**

adlocūti/ō -ōnis *d.* söylev; rahatlatıcı sözler.

adlocūtus *gedo.* **adloquor**

adloqu/ium -ī & iī *cns.* konuşma; cesaretlendirme, teşvik.

adlo/quor -quī -cūtus *gçf.* konuşmak, söylev vermek; teşvik etmek.

adlūdi/ō -āre -āvī -ātum *gf.* (ile) oynamak.

adlū/dō -dere -si -sum *gf.* -ile oynamak, eğlenmek.

adlu/ō -ere -ī *gçf.* yıkamak; yakınında akmak, yalayıp geçmek.

adluvi/ō -ōnis *d.* su taşması, sel; *çğl.* suların çekilmesinden arta kalan çöküntü toprak, alüvyonlu toprak.

admātūr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* olgunlaştırmak, süratle

meydana getirmek.
admē/tior -tīrī -nsus *gçf.* ölçmek, ölçüp ayırmak, ölçerek bölmek.
adminicul/or -ārī -ātus *gçf.* sırık dikmek, hereklemek; (*mec.*) desteklemek.
adminicul/um -ī *cns.* destek, payanda; (*mec.*) destek, yardım.
administ/er -rī *er.* yardımcı, hizmetçi; (*ask.*) işçi, mühendis.
administrāti/ō -ōnis *d.* yardım etme, yardım, işbirliği; hizmet; yönetim.
administrātor -ōris *er.* yönetici.
administr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yardımda, hizmette bulunmak; yönetmek, sevk ve idare etmek; ifa, icra etmek.
admīrābili/s *s.* olağanüstü, şaşırtıcı; **-ter** *z.* şaşırtıcı biçimde; garip bir şekilde.
admirabilit/ās -ātis *d.* şaşılacak durum, olağanüstülük.
admirātī/ō -ōnis *d.* hayranlık, hayret, beğeni.
admīr/or -ārī -ātus *gçf.* şaşmak, beğenmek, takdir etmek; şaşırmak.
admi/sceō -scēre -scuī -xtum *gçf.* karıştırmak, katmak, bir karışım oluşacak biçimde eklemek; (*mec.*) içine almak, içermek; **sē-** karışmak, müdahale etmek.
admissār/ius -ī & iī *er.* damızlık at, aygır.
admissus *gedo.* **admittō**
adm/ittō -ittere -īsī -issum *gçf.* müsaade etmek, kabul etmek; dörtnala gitmek; izin vermek; suç işlemek; **equō -** dörtnala gitmek; **-issum** *cns.* suç.
admixti/ō -ōnis *d.* katıp karıştırma, karışma, birleştirme.
admixtus *gedo.* **admisceō**
admoder/or -ārī -ātus *gçf.* sınırlamak; **-ātē** *z.* uygun olarak.
admodum *z.* pek, çok, tam, tamamiyle; evet, elbette; (*olumsuz ifadelerde*) asla, katiyen.
admon/eō -ēre -uī -ītum *gçf.* hatırlatmak, aklına getirmek, öğüt vermek, uyarmak.
admoniti/ō -ōnis *d.* hatırlatma, ima, uyarı, fikir verme; öğüt, tembih.
admonit/or -ōris *er.*, **-rīx -rīcis** *d.* öğüt veren, tembih eden (kimse).
admonitū teklif, istek, talep, hatırlatma.
admor/deō -dēre -sum *gçf.* dişini geçirmek; (*mec.*) hile yapmak, dolandırmak.
admorsus *gedo.* **admordeō**
admōti/ō -ōnis *d.* uygulama.
admōtus *gedo.* **admoreō**
adm/oveō -ovēre -ōvī -ōtum *gçf.* götürmek, sevketmek, yaklaştırmak; uygula-

mak, yönlendirmek, dürtmek; kulak vermek, dikkatini vermek.

admurmurāti/ō –ōnis *d.* mırıldama, mırıltı.

admurmur/ō –āre –āvī –ātum *gf.* (onaylayıcı ya da reddedici) mırıldanmak.

admutil/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dibinden kırpmak; (*mec.*) hile yapmak.

adne/ctō –ctere –xuī –xum *gçf.* bağlamak, raptetmek.

adnex/us –ūs *r.* bağlantı, irtibat, ilgi.

adnīsus, adnīxus *gedo.* **adnītor**

adnī/tor –tī –sus & **–xus** *gf.* dayanmak; çabalamak, uğraşmak.

adn/o –āre *gçf.* & *gf.* yüzmek.

adnot/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* –üzerine işaretlemek; dikkatle gözlemek, not etmek.

adnumer/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* saymak, hesaplamak; ödemek.

adn/uō –uere –uī –ūtum *gf.* onaylamak için başını eğmek; razı olmak, muvafakat etmek; söz vermek; işaret etmek.

ad/oleō –olēre –oluī –ultum *gçf.* büyütmek, süslemek; (*mec.*) sunağın üzerine koymak, yığmak, sunulan şeyleri yakmak; yakmak.

adolēscen– *bak.* **adulēscen–**

adol/ēscō –ēscere –ēvī *gf.* büyümek, yetişmek, olgunlaşmak, artmak.

Adōn/is –is & **idis** *er.* Venüs'ün âşık olduğu yakışıklı genç.

adopertus *s.* örtülü.

adoptāti/ō –ōnis *d.* evlatlığa kabul etme.

adopti/ō –ōnis *d.* evlatlığa kabul.

adoptīvus *s.* evlat edilen, eden; evlat edilmeyle ilgili.

adopt/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* seçmek, edinmek; evlatlığa kabul etmek; (*ağaç*) aşılamak.

ad/or –ōris & **oris** *cns.* kızıl buğday; **–ōreus** *s.* **–ōrea** *d.* şeref, şan, şöhret.

ador/ior –īrī –tus *gçf.* yaklaşmak, sokulmak; saldırmak; girişmek; başvurmak.

adōrn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* hazırlamak, donatmak, süslemek.

adōr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* hitap etmek, başvurmak; (*mec.*) yalvarmak, yakarmak; tapınmak, hürmet etmek.

adortus *geo.* **adorior**

adp– *bak.* **app.–**

adrā/dō –dere –sī –sum *gçf.* dipten kazımak, tıraş etmek.

adrāsus *gedo.* **adrādō**

adrēctus *gedo.* **adrigō** *s.*

adrēp/ō –ere –sī –tum *gf.* sürünmek, emeklemek, gizlice girmek.

adreptus *gedo.* **adripiō**

Adria, *vs. bak.* **Hadria** vs.

adrī/deō –dēre –sī –sum *gçf. & gf.* gülmek, gülümsemek; (*mec.*) uygun olmak, memnun etmek; hoşuna gitmek.

adr/igō –igere –ēxī –ēctum *gçf.* kaldırmak, yükseltmek; (*mec.*) canlandırmak, uyandırmak.

adr/ipiō –ipere –ipuī –eptum *gçf.* tutmak, yakalamak, zaptetmek; almak, kendine mal etmek; ele geçirmek; çabuk öğrenmek; (*yasa*) tutuklamak; hicvetmek.

adrō/dō –dere –sī –sum *gçf.* kemirmek, azar azar ısırmak.

adrog/āns –antis *s.* kibirli, terbiyesiz, arsız; **–anter** *z.*

adroganti/a –ae *d.* kibir, kendini beğenme, haddini aşma, küstahlık, gururlu olma.

adrogāti/ō –ōnis *d.* evlat edinme.

adrog/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sormak; birleştirmek; talep etmek, iddia etmek, üzerine almak, (*mec.*) hükmen vermek.

adsc– *bak.* **asc–**

adsecla *bak.* **adsecula**

adsectāti/ō –ōnis *d.* hizmet, refakat.

adsectāt/or –ōris *er.* taraftar, maiyet.

adsect/or –ārī –ātus *gçf.* birinin devamlı peşinden gitmek, maiyetinde hazır bulunmak, hizmetinde bulunmak.

adsecul/a –ae *er.* maiyetindekilerden biri (küçültücü).

adsēdī *gç.* **adsideō**; *gç.* **adsīdō**

adsēnsi/ō –ōnis *d.* rıza, onay, muvafakat; (*fel.*) duyulur algının gerçekliğini kabul etme.

adsēns/or –ōris *er.* onaylayan kişi.

adsēnsus *geo.* **adsentior**

adsēns/us –ūs *er.* rıza, onay, muvafakat, tasvip, onama; yankı; (*fel.*) duyulur algının gerçekliğini kabul etme.

adsentāti/o –ōnis *d.* dalkavukluk; **–uncula** *d.* saçma övgüler.

adsentāt/or –ōris *er.* **–rīx –rīcis** *d.* dalkavuk; **–ōriē** *z.* dalkavukça.

ads/entiō –entīre –ēnsī –ēnsum –entior –entītī –ēnsus *gf.* razı olmak, anlaşmak; onaylamak, tasvip etmek.

adsent/or –ārī –ātus *gf.* razı olmak, anlaşmak; yaltaklanmak, dalkavukluk etmek.

adsequor –quī –cūtus *gçf.* yetişmek; varmak, ulaşmak, ermek; kazanmak, elde etmek, erişmek; zekâyla kavramak.

adser/ō –ere –uī –tum *gçf.* (*yasa*) özgür ilan etmek (*genellikle* **causā** *ve* **manū** ile) azad etmek (köle); sahip çıkmak, almak, mal etmek; **–in servitūtem** köle olarak talep

etmek.

ads/erō –erere –ēvi –itum *gçf.* yakınına ekmek, dikmek.

adserti/ō –ōnis *d.* bir kişinin köleliğini ya da özgür oluşunu resmen bildirme.

adsert/or –ōris *er.* koruyucu, hami, savunan kimse, birisinin kendi kölesi olduğunu iddia eden kimse.

adserv/iō –īre *gf.* yardım etmek.

adserv/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dikkatlice gözlemek; korumak, saklamak.

adsessi/ō –ōnis *d.* yanında oturma.

adsess/or –ōris *er.* danışman, öğüt veren (kimse).

adsess/us –ūs *er.* yanında oturma.

adsevēranter *z.* ciddi şekilde, kesinlikle.

adsevērōti/ō –ōnis *d.* iddia, teyit; ciddilik.

adsevēr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ciddi olarak yapmak; şiddetle iddia etmek, doğrulamak.

ads/ideō –idēre –ēdī –essum *gf.* yanına oturmak; –ile meşgul olmak, yardım etmek; kuşatmak; benzemek.

ads/īdō –īdere –ēdī *gf.* yanına oturmak.

adsiduit/ās –ātis *d.* sürekli eşlik, sürekli bakım; devam, sürek, beka; sık sık yineleme.

adsidu/us *s.* sürekli hazır bulunan; yorulmaz, yılmaz; (*şeyler*) sürekli; **–ē –ō** *z.* sürekli biçimde, daimi olarak.

adsidu/us –ī *er.* vergi ödeyen kimse.

adsignāti/ō –ōnis *d.* toprak hissesi, dağıtım.

adsign/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bölüştürmek, tahsis etmek (öz. toprak); tahsis etmek; yüklemek, isnat etmek, vermek, hamletmek; işaretlemek, mühürlemek.

ads/iliō –ilīre –iluī –ultum *gf.* üzerine atlamak, sıçramak.

adsimili/s *s.* benzer, gibi, müşabih; **–ter** *z.* benzer biçimde.

adsimul/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* & *gf.* kıyaslamak; yapar gibi görünmek, yalandan yapmak; öykünmek; **–ātus** *s.* benzer; öykünme, sahte, yapma, yapmacık, uydurma.

ads/istō –istere –titī *gf.* ayakta durmak, yakınında durmak; savunmak.

adsitus *gedo.* **adserō**

adsol/eō –ēre *gf.* alışılmış olmak, adet üzre olmak.

adson/ō –āre *gf.* karşılık vermek, mukabele etmek; yankımak, çınlamak.

adsp– *bak.* **asp–**

adstern/ō –ere *gçf.* yere sermek, yere yıkmak.

adstipulāt/or –ōris *er.* (*mukavele*) taraf olan kimse; (*mec.*) bir düşüncede olan kimse,

destekleyici.

adstipul/or –ārī –ātus (*mukavele*) birlikte kabul etmek; (*mec.*) *gf.* uyuşmak, görüş birliğinde olmak.

adstitī *gç.* **adsistō**; *gç.* **adstō–**

adst/ō –āre –iti *gf.* yanında durmak, dikilmek, ayağa kalkmak; yardım etmek.

adstrep/ō –ere *gf.* gürültüyle karşılamak, gürültü yapmak; alkışlamak.

adstrict/us *gedo.* **adstringō** *s.* sıkı, dar; kısa, muhtasar, cimri, hasis; **–ē** *z.* kısaca.

adstri/ngō –ngere –nxī –ctum *gçf.* üzerine bağlamak, raptetmek, sıkıştırmak; bağlamak, mecbur etmek, zorlamak; kısaltmak.

adstru/ō –ere –xī –ctum *gçf.* yanına bina etmek; eklemek.

adstup/eō –ēre *gf.* hayret etmek, şaşmak.

adsuēf/aciō –acere –ēcī –actum *gçf.* alıştırmak.

adsuē/scō –scere –vī –tum *gf.* alışmak.

adsuētūd/ō –inis *d.* âdet, alışkanlık, itiyat, huy.

adsuētus *gedo.* **adsuēscō** *s.* alışılmış, mutad.

adsult/ō –āre –āvī –ātum *gf.* atlamak, sıçramak; saldırmak.

adsult/us –ūs *er.* saldırı, hücum.

ad/sum –esse –fuī *gf.* hazır olmak; yakınında olmak, mevcut olmak; desteklemek, yardım etmek (*öz.* yasada); gelmek; huzurunda bulunmak (mahkeme); **animō–** dikkat etmek; **iam aderō** birazdan geleceğim.

adsūm/ō –ere –psī –ptum *gçf.* üzerine almak, kabul etmek; ek olarak almak, eklemek; (*soyut şeyler*) kazanmak; (*mantık*) küçük önermeyi oluşturmak; (*dil.bilg.*) **asupta verba**.

adsūmpti/ō –ōnis *d.* alma, kabul etme; küçük önerme (*mantıkta*).

adsūmptīvus *s.* (yasa) hariçten delillerle savunulan.

adsūmpt/us *gedo.* **adsūmō**

adsu/ō –ere *gçf.* üzerine dikmek, dikerek iliştirmek, yamamak.

adsur/gō –gere –rēxī –rēctum *gf.* kalkmak, ayağa kalkmak, dikilmek; yükselmek; büyümek.

adt– *bak.* **att–**

adulāti/ō –ōnis *d.* yaltaklanma (*köpek*); dalkavukluk, köle gibi olma durumu.

adulāt/or –ōris *er.* dalkavuk, tufeyli; **–ōrius** *s.* dalkavukluk eden, ikiyüzlü.

adulēsc/ēns –entis *er., d.* genç adam ya da kadın (*genellikle 15–30 yaş arası*).

adulēscenti/a –ae *d.* genç (15–30 yaş arası).

adulēscentul/a –ae *d.* kızca-

ğız; **-us -ī** *er.* çok genç bir adam.

adul/ō -āre -āvī -ātum adul/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* fazla iltifat etmek, yaltaklanmak, dalkavukluk etmek.

adulter -ī *er.*, **-a -ae** *d.* zina yapan erkek, zina yapan kadın; *s.* zina eden.

adulterīnus *s.* gayri meşru ilişkiden meydana gelen; sahte, kalp.

adulter/ium -ī & iī *cns.* zina.

adulter/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* zina işlemek; tahrif etmek, bozmak.

adultus *gedo.* **adolēscō** *s.* yetişkin, ergin, olgun.

adumbrātim *z.* ana hatlarıyla, taslak halinde.

adumbrāti/ō -ōnis *d.* taslak; kroki, şema.

adumbr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* gölgelendirmek, gölge vermek; taslak yapmak; göstermek, tasvir etmek, tasarlamak, öykünmek, kopya etmek; keşfetmek; **-ātus** *s.* taslağı yapılmış; sahte, yapma, eksik, kusurlu.

aduncus *s.* çengelli, eğik, bükük.

aduncit/ās -ātis *d.* kavislenme, bükülme, eğrilme.

adurg/eō -ēre *gçf.* yakından izlemek, sıkıştırmak.

adū/rō -rere -ssī -stum *gçf.* yakmak, tutuşturmak; dondurmak; (*mec.*) yakmak, alevlendirmek; tahrip etmek.

adusque edt. (*ih. ile*) -e kadar, -e varıncaya kadar, -e gelinceye kadar; *z.* tamamen, her taraftan.

adūstus *gedo.* **adūrō** *s.* esmer, yanık, kavrulmuş.

advectīcius *s.* dışarıdan getirilmiş olan, ithal edilmiş.

advect/ō -āre *gçf.* sık sık taşımak, getirmek, ithal etmek.

advectus *gedo.* **advehō**

advect/us -ūs *er.* getirme, nakil, ithal.

adve/hō -here -xī -ctum *gçf.* taşımak, götürmek; (edl.) ata binmek.

advēl/ō -āre *gçf.* taç giydirmek.

adven/a -ae *er., d.* bir yabancı, göçmen; *s.* yabana, ecnebi; acemi göçmen.

adv/eniō -enīre -ēnī -entum *gf.* varmak, gelmek.

adventīcius *s.* yabana, dıştan gelen, haricî; rastlantısal; fazladan.

advent/ō -āre -āvī -ātum *gf.* daha yakına gelmek, hızla yaklaşmak.

advent/or -ōris *er.* ziyaretçi; müşteri.

advent/us -ūs *er.* geliş, varış, yaklaşma.

adversār/ius -ī & iī *er.* düşman, muhalif; *s.* -e karşı dönmüş, karşı çıkan, engel olan, zıt, düşman; **-ia** *cns.* ç. not defteri.

adversātr/īx –īcis *d.* (*kadın*) muhasım, karşı çıkan, muhalif.

adversi/ō –ōnis *d.* yöneltme, tevcih; kullanma.

advers/or –ārī –ātus *gf.* karşı koymak, karşı çıkmak, direnmek.

advers/us *gedo.* **advertō** *s.* zıt, aksi, karşıt, önünde, düşman; **–ō flūmine** akıntıya karşı. **–ae rēs** talihsizlik, bedbahtlık.

adversus, adversum *edt.* (*ih. ile*) karşısında, karşı; önünde; –e göre; *z.* –e göre, karşılaştırarak.

adver/tō –tere –tī –sum *gçf.* döndürmek, çevirmek, yöneltmek; dikkatini çekmek; **animum–** dikkat etmek, farkına varmak, anlamak, idrak etmek; (*ad* ile) bakmak, üzerine almak; (*in* ile) cezalandırmak.

advesperā/scit –scere –vit *gf.* akşam oluyor.

advigil/ō –āre *gf.* bekçilik etmek, nöbet beklemek.

advocāti/ō –ōnis *d.* (*mahkemede*) yardım, danışma, müşavere, avukatlık; yasal mühlet, erteleme.

advocāt/us –ī *er.* bir davada savunan kimse, müdafi kimse, danışman.

advoc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* çağırmak, davet etmek, celp etmek; (*yasa*) tanık olarak mahkemeye çağırmak.

advol/ō –āre –āvī –ātum *gf.* –e doğru uçmak, uçmak; aniden saldırmak.

advol/vō –vere –vī –ūtum *gçf.* –e doğru yuvarlamak, yuvarlayarak getirmek; ayaklarına kapanmak.

advor– *bak.* **adver–**

adyt/um –ī *cns.* tapınak içinin en kutsal, en gizli ve dip bölümü; ibadethane.

Aeac/us –ī *er.* Peleus'un babası, ölüleri yargılayan kimse; **–idēs –idae** *er.* Akhilleus; Pyrrhos.

Aeae/a –ae *d.* Kirke'nin adası; **–us** *s.* Kirke'ye ait.

aed/ēs –is *d.* tapınak; (ç.) ev.

aedicul/a –ae *d.* küçük ev, oda; küçük tapınak.

aedificāti/ō –ōnis *d.* yapı, bina; **–uncula** *d.* küçük ev.

aedificāt/or –ōris *er.* yapıcı, mimar.

aedific/ium –ī & **iī** *cns.* yapı, bina.

aedific/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* inşa etmek, yapı yapmak.

aedīlicius *s.* (eski Roma'da) bayındırlık memuruna ait; *er.* emekli bayındırlık memuru.

aedīl/is –is *er.* (eski Roma'da) bayındırlık memuru.

aedīlit/ās –ātis *d.* bayındırlık memurluğu.

aed/is –is *bak.* **aedēs**

aeditum/us aeditim/us -ī *er.* tapınak bekçisi.
Aeēt/ēs -ae *er.* Medeia'nın babası.
Aegae/us *s.* Ege'ye ait; *cns.* Ege Denizi.
aeg/er -rī *s.* hasta, sayrı; üzgün, kederli; zayıf.
aegi/s -dis *d.* Iupiter ya da Athena'nın kalkanı.
aegocer/ōs -ōtis *er.* oğlak burcu.
aegrē *z.* acı vererek, meşakkatle, hoşnutsuz bir biçimde; güçlükle; güç bela; hemen hiç, ancak; **-ferre** taciz edilmek, usanmak.
aegrēsc/ō -ere *gf.* hastalanmak; ağırlaşmak, kötüleşmek; üzülmek, muzdarip olmak.
aegrimōni/a -ae *d.* üzüntü, endişe, hüzün.
aegritūd/ō -inis *d.* hastalık; hüzün, keder.
aegr/or -ōris *er.* hastalık.
aegrōtāti/ō -ōnis *d.* hastalık, rahatsızlık, illet.
aegrōt/ō -āre -āvī -ātum *gf.* hasta olmak; (*mec.*) muzdarip olmak; zayıflamak.
aegrōtus *s.* hasta, rahatsız.
Aegypt/us -ī *d.* Mısır; *er.* Danaos'un kardeşi; **-ius** *s.*
aelin/os -ī -on *er.* ağıt, mersiye.
aemulāti/ō -ōnis *d.* rekabet (iyi ya da kötü); kıskançlık.
aemulāt/or -ōris *er.* öykünmeci, birisine öykünmeye çalışan kimse.
aemul/or -ārī -ātus *gçf.* rakip olmak, rekabet etmek, öykünmek, taklit etmek; kıskanmak, hased etmek.
aemul/us -ī *er.* rakip (*kimse*); *s.* rekabet eden; kıskanç; öykünen.
Aen/ēās -ae *er.* Troia'lı önder ve Vergilius'un destanının kahramanı; **-ead/ēs -ae** *er.* Troia'lı; Roma'lı; **-ēius** *s.*
Aenē/is -idis & **idos** *d.* Vergilius'un Aeneis destanı.
aēneus *s.* bronzdan, bronz rengi; bronz gibi.
aenigma -tis *cns.* bilmece, muamma, gizem, sır.
aēn/us *s.* bronzdan; bronz gibi sert, metin; **-um -ī** *cns.* bronz kap.
aequābili/s *s.* eşit; birbirine uygun, tutarlı, insicamlı; denk, müvazi; tarafsız, yansız; **-ter** *z.* her zaman aynı biçimde, eşit olarak, düzgün biçimde.
aequābilit/ās -ātis *d.* eşitlik, tam benzerlik; tarafsızlık, yansızlık.
aequaevus *s.* aynı yaşta, yaşıt.
aequāli/s *s.* düz, düzgün; denk, eşit, aynı, tıpkı, benzer; aynı yaşta, çağdaş, akran; **-ter** *z.* düz bir durumda, eşit olarak.
aequālit/ās -ātis *d.* düz oluş, düzlük, düzgünlük; eşitlik (si-

yasette, yaşta), benzerlik.

aequanimit/ās –ātis *d.* iyi niyet, hüsnüniyet, lûtufkarlık, şevkat; sakinlik, huzur; sabır.

aequāti/ō –ōnis *d.* eşit dağılım.

aequē *z.* eşit olarak; tıpkı, aynısı (**ac, atque, et, quam** *ile*); haklı olarak, adaletle.

aequinoct/ium –ī & **ī** *cns.* ekinoks, gün-tün eşitliği; **–ialis** *s.*

aequiper/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kıyaslamak; eşit yapmak, denk saymak; aynı düzeyde olmak, eşit olmak, denk olmak; rekabet etmek; **–ābilis** *s.* karşılaştırılabilir.

aequit/ās –ātis *d.* aynılık, tam benzerlik; hakkaniyet; yansızlık; doğruluk; itidal; zihnin sakinliği.

aequ/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* düzeltmek, düzlemek; eşit kılmak; aynı düzeye getirmek; kıyaslamak; eşit olmak; **solō–** yerle bir seviyeye getirmek.

aequor –is *cns.* düz yüzey, deniz; **–eus** *s.* denize ait.

aequ/us *s.* düz, yatay, ufkî, eşit; uygun, müsait, elverişli, dost, haklı, haktanır; sakin; **–um –ī** *cns.* düz alan, ova, doğruluk; **–ō animō** sabırla, tahammülle; **–um est** akla yatkın; **ex –ō** eşit olarak; **āēr āeris** *er.* hava, iklim; sis, pus.

aerāri/us *s.* bronzdan; paraya ait; *er.* Roma'da en alt sınıftan olan yurttaş; **–a** *d.* maden; **–um** *cns.* hazine; **tribūnī –ī** maaş kâtipleri; Roma'da varlıklı orta sınıf.

aerātus *s.* bronzdan, bronza ait.

aereus *s.* bakır ya da bronzdan.

aerifer –ī *s.* büyük zil taşıyan (kimse).

aerip/ēs –edīs *s.* bronz ayaklı.

āerius *s.* havaya ait; yüce, mağrur.

aerūg/ō –ināis *d.* bakır pası, pas; (*mec.*) gıpta, haset, kıskançlık, hırs, tamah.

aerumn/a –ae *d.* sıkıntı, darlık, eza, cefa; **–ōsus** *s.* kötü halde, perişan, sefil; felaketli, tehlikeli.

aes aeris *cns.* bakır, bronz; para; (ç.) bakır ve bronzdan yapılma nesneler, (öz.) heykeller, çalgılar, kaplar; asker maaşı. **–aliēnum** borç; **–circumfo-rāneum** ödünç alınan para; **–grave** Roma sikkesi.

Aeschyl/us –ī *er.* Yunanlı trajedi şairi, Aiskhylos.

Aesculāp/ius –ī *er.* hekimlerin tanrısı.

aesculēt/um –ī *cns.* meşe ormanı.

Aesōp/us –ī *er.* Yunanlı masal yazarı, Aisopos; **–ius** *s.*

aest/ās –ātis *d.* yaz.

aestifer –ī *s.* sıcaklık getiren.

aestimāti/ō –ōnis *d.* değer biçme, değer; **lītis–** hasar tesbiti.

aestimāt/or –ōris *er.* bilirkişi, değerini ölçen kimse; değerbilir kişi.

aestim/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* değerlendirmek, değerini takdir etmek; kıymet vermek, saymak, tahmin etmek, düşünmek; **māgnī–** çok kıymet vermek.

aestīv/us *s.* yazlık; **–a –ōrum** *cns.* ç. yaz ordugâhı; yaz seferi; yazlık otlak.

aestuār/ium –ī & iī *cns.* gelgit sularıyla açıkta kalan alan, tuzlu bataklık; koy, haliç.

aestu/ō –āre –āvī –ātum *gf.* yanmak; çok sıcak olmak; (*deniz ve şeyler*) kabarmak, şiddetle sallanmak; (*mec.*) heyecanlanmak; tutkuyla yanmak; tereddüt etmek.

aestuōsus *s.* çok sıcak, kızgın; tahrik olmuş, coşkun, köpürmüş.

aest/us –ūs *er.* ısı, sıcaklık; denizin kabarması; gelgit; (*mec.*) tutku; tereddüt, ikirciklenme.

aet/ās –ātis *d.* yaş, yaşam; zaman; **–ātem** *z.* yaşam boyunca.

aetātul/a –ae *d.* küçük yaş, çok genç yaş.

aeternit/ās –ātis *d.* sonsuzluk, ebedîyet, ezel, öncesizlik.

aetern/ō –āre *gçf.* sonsuzlaştırmak, ölümsüzleştirmek.

aetern/us *s.* ebedî ve ezeli, öncesiz, sonrasız, baki, ölümsüz; **in –um** sonsuza kadar, ilelebet.

aeth/ēr –eris *er.* gökyüzü, cennet; hava.

aetherius *s.* esirle ilgili, esirden yapılmış; havayla ilgili, havada meydana gelen; gökle ilgili, göksel.

Aethiop/s –is . Habeş; (*mec.*) aptal.

aethr/a –ae *d.* gökyüzü.

Aetn/a –ae *d.* Sicilya'da Etna yanardağı; **–aeus, –ēnsis** *d.*

Aetōl/ia –iae *d.* Yunanistan'ın kuzeyinde bir bölge; **–us, –icus** *s.*

aevit/ās –ātis *aetas*'ın eski bir biçimi.

aev/um –ī *cns.* ömür, hayat; sonsuzluk; **in–** daima.

Af/er –rī *s.* Afrika'lı, Afrika ile ilgili.

afore *absum*'un gelecek zaman mastarı.

Afrān/ius –ī *er.* Latin komedi şairi.

Afric/a –ae *d.* Roma'da eyalet, günümüzde Tunus; **–ānus** *s.* iki Scipio'nun adı; **–ānae** *d.* ç. panterler; **–us** *s.* Afrikalı; *er.* güney-batı rüzgârı.

āfuī, āfutūrus *gç., gl., or.* **absum**

Agamemn/ōn –ōnis *er.* Troia'ya karşı Akha'lann önderi;

–onius *s.*

agās/ō –ōnis *er.* seyis; üniformalı uşak.

age, agedum haydi gel! Pekalâ!

agell/us –ī *er.* küçük bir arazi.

Agēn/ōr –ōris *er.* Europa'nın babası; **–oreus** *s.* **–oridēs –ae** *er.* Kadmos; Perseus.

ag/ēns –entis *s.* (ret.) etkili.

ag/er –rī *er.* arazi, tarla; kır, kırlık; memleket.

agg– *bak.* **adg–**

agger –is *er.* kale duvarı, sur, siper; toprak yığını, küme, tümsek, toprak setler, yapma yığın.

agger/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yığmak, biriktirmek; artırmak, toplamak.

agge/rō –rere –ssī –stum *gçf.* taşımak, getirmek, toplamak, biriktirmek, artırmak; tahrik etmek.

aggest/us –ūs *er.* yığma, biriktirme, toplama.

agilis *s.* kolayca hareket edebilir; edilebilir, hafif; tetik, çabuk, çevik, atılgan; (*mec.*) canlı, cevval, faal; *er.* iş adamı.

agilit/ās –ātis *d.* devingenlik, çeviklik, hafiflik.

agitābilis *s.* hafif, seyyal.

agitāti/ō –ōnis *d.* devinim, çalkalanma, hareket, faaliyet, etkinlik; meşguliyet; üzerinde çalışma; tatbik, temrin.

agitāt/or –ōris *er.* sürücü, savaş ya da yarış arabası sürücüsü.

agit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* hareket ettirmek, tahrik etmek; (*sürü, şeyler*) gütmek, sevketmek; (*av*) ardına düşmek; (*rüzgâr ve su*) dalgalandırmak, sallamak; (*mec.*) sarsmak, kışkırtmak; teşvik etmek; izlemek, rahatsız etmek; aşağılamak, alay etmek; (*hareket, faaliyet*) sürdürmek, –ile meşgul olmak; kutlamak; (*zaman*) geçmek, geçirmek; yaşamak; (*düşünce*) üzerinde düşünmek; (*nutuk*) tartışmak, incelemek, tahkik etmek.

agm/en –inis *cns.* hareket, ilerleme, yürüme; yürüyüş kolu, hareket halinde ordu; kalabalık, sürü; **–claudere** bir sıranın sonunda yürümek; **novissimum–** artçı, dümdar kolu; **prīmum–** keşif kolu.

agn/a –ae *d.* dişi kuzu.

agnā/scor –scī –tus *gf.* sonradan doğmak, babası öldükten sonra doğmak.

agnāt/us –ī *er.* akraba (baba tarafından).

agnell/us –ī *er.* küçük kuzu, süt kuzusu.

agnīn/us *s.* kuzuya ait; **–a** *d.* kuzu eti.

agniti/ō –ōnis *d.* tanıma; bilgi.

agnītus *gedo.* **agnōscō**

agnōm/en –ĭnis *cns.* ek soyadı (*örn.* **Africanus**).

agn/ōscō –ōscere –ōvī –ĭtum *gçf.* tanımak, kabul etmek; teşhis etmek, onaylamak, doğruluğunu kabul etmek; anlamak.

agō agere ēgī āctum *gçf.* sürmek, gütmek, yol göstermek, yağmalamak, talan etmek, ileriye doğru itmek ya da sürmek, ileri sürmek, ortaya koymak; (*mec.*) harekete geçirmek, uyandırmak; yapmak, işlemek, icra etmek, yerine getirmek; (*zaman*) geçmek, harcamak; (*taahhüt*) yönetmek, sürdürmek; (*kamu söylevi*) rica etmek, yalvarmak, tartışmak; görüşmek, müzakere etmek, anlaşma koşullarını görüşmek; (*tiy.*) oynamak, rol yapmak; **–cum populō** halka seslenmek; **age** hadi, devam et! pekalâ. **age age** peki yi!; **animam–** nefesini vermek, bitmek, sona ermek; **annum quartum–** üç yaşında olmak; **causam–** dava etmek; **id – ut** hedeflemek, amaca – olmak; **lēge–** dava etmek; **nīl agis** yararsız; **quid agis?** nasılsın?; **sē–** gitmek, gelmek.

agrārĭ/us *s.* kamu arazisine ait; **–ī** *er.* ç. toprak reformu yanlılan; **lēx –a** arazi yasası.

agrestis *s.* kırsal, köye ait; kaba, yabanıl, barbar; *er.* köylü.

agricol/a –ae *er.* çiftçi, köylü.

agripet/a –ae *er.* toprak bölüşümünden pay isteyen kimse; toprak reformu yanlısı.

Agrĭpp/a –ae *er.* Romalı aile adı, *öz.* Augustus'un damadı.

Agyĭ/eus –eī & **eos** *er.* Apollo.

āh, ā *ünl.* ah!; heyhat! (üzüntü belirtisi.)

aha *ünl.* azarlama ya da gülme durumlarında kullanılır; a!, o!

ahēn– *bak.* **aēn–**

Aĭ/ax –ācis *er.* Ajax, Troia'da iki Yunan kahramanın adları.

aiō *gçf.* (*ek.*) kabul etmek, evet demek; söylemek, konuşmak; **ain tū? ain vērō?** gerçekten mi? **quid ais?** ne söylüyorsun? ne demek istiyorsun?

āl/a –ae *d.* kanat; koltuk altı; (*ask.*) ordu kolu, yan kanat; yan.

alabast/er –rī *er.* kokuların saklandığı kutu.

alac/er –ris *s.* canlı, hareketli.

alacrĭt/ās –ātis *d.* çabukluk, dakiklik, canlılık; sevinç, neşe, vecde dalma.

alap/a –ae *d.* surata vurulan şamar; kölenin özgürlüğü.

ālārĭ/us *s.* (*ask.*) kanatta bulunan; **–ī** *er.* ç. yardımcı birlikler.

ālātus *s.* kanatlı.

alaud/a –ae *d.* tarla kuşu; Caesar'ın ordusunda bir lejyon.

alāz/ōn –ōnis *er.* övüngen

kimse.

Alba longa –ae –ae *d.* bir Lâtin kasabası; Roma'nın müjdecisi.

albātus *s.* beyaz giysili (kimse).

alb/eō –ēre *gf.* beyaz olmak; gündoğumu olmak; şafak sökmek.

albēsc/ō –ere *gf.* beyazlaşmak; ağarmak.

albic/ō –āre *gf.* beyaz olmak.

albidus *s.* beyaz, ak; akımsı.

Albi/ōn –ōnis Britannia'nın eski adı.

albitūd/ō –inis *d.* beyazlık, aklık.

albulus *s.* beyazımsı.

alb/us *s.* beyaz, donuk beyaz; (*mec.*) parlak; **–um –ī** *cns.* beyazlık; arşiv.

Alcae/us –ī *er.* Yunanlı lirik şair.

alcēd/ō –inis *d.* yalıçapkını, iskece kuşu; **–ōnia** *cns.* ç. kış ortasında iyi havalar.

alc/ēs –is *d.* iri boynuzlu bir Kuzey geyik türü.

Alcibiad/ēs –is *er.* Atina'lı politikacı.

Alcīd/ēs –ae *er.* Herakles.

āle/a –ae *d.* kumar, zar; (*mec.*) talih, şans, tesadüf, tehlike, riziko; **iacta – est** zar atıldı, ok yaydan çıktı; **in – am** riske girmek.

āleāt/or –ōris *er.* zar oyuncusu; kumarbaz; **–ōrius** *s.* kumarbaz veya kumarla ilgili.

ālēc *bak.* **allēc**

āle/ō –ōnis *er.* kumarbaz.

āl/es –itis *s.* kanatlı; çabuk, tez, hızlı; *er. d.* kuş; kehanet.

alēsc/ō –ere *gf.* yetişmek, büyümek.

Alexand/er –rī *er.* Yunan adı; Paris; Makedonya kralı Büyük İskender.

Alexandr/ēa (*sonra* **–īa**) **–ēae** *d.* Mısır'da İskenderiye kenti.

alg/a –ae *d.* deniz yosunu.

al/geō –gēre –sī *gf.* soğuk hissetmek, üşümek; (*mec.*) ihmal edilmek, savsaklanmak.

algēsc/ō –ere *gf.* soğuk almak.

algidus *s.* soğuk; **Algid/us –ī** *er.* Latium'da dağ.

alg/or –ōris *er.* soğukluk, soğuk; **–ū** soğuğun etkisiyle.

aliā *z.* başka bir taraftan.

aliās *z.* bir başka zamanda; başka yerde; bazen ... bazen; (*mec.*) başka bakımdan.

alibī *z.* başka yerde, diğer bir yerde; (*mec.*) başka bakımdan

alicunde *z.* herhangi bir yerden.

alid *aliud*'un eski biçimi.

aliēnāti/ō –ōnis *d.* nakil, geçirme, transfer; yabancılaşma; (*kişi*) ayrılma, anlaşmazlık; (*zihin*) şaşkınlık, bilinç bozukluğu.

aliēnigen/a –ae *er.* yabancı; **–us** *s.* yabana; ayrı türden,

heterojen.

aliēn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* mülkü satış yoluyla devretmek, satmak; yabancılaştırmak; aklını karıştırmak.

aliēnus *s.* bir başkasına ya da başkalarına ait; yabancı, ecnebi; (*dh.* ya da *ab* ile) –e uymamak, –e yakışmamak, –den farklı; düşman; *er.* yabancı.

āliger –ī *s.* kanatlı.

aliment/um –ī *cns.* gıda, yemek, besin; çocukların ebeveynlerine olan yükümlülüğü, nafaka; (*mec.*) destek; **–ārius** *s.* gıdaya ait.

alimōn/ium –ī & iī *cns.* besin, beslenme, gıda.

aliō *z.* öbür yöne, başka bir yere; bir yere ... başka bir yere; başka bir amaca.

aliōquī aliōquīn *z.* başka türlü, yahut, yoksa, olmazsa, genel olarak; aksi halde, bundan başka.

aliōrsum *z.* bir başka yönde; farklı biçimde.

ālip/ēs –edis *s.* ayaklan kanatlı.

alīpt/ēs –ae *er.* spor eğiticisi.

aliquā *z.* şu ya da bu yolla; (*mec.*) herhangi bir biçimde, herhangi tarzda.

aliquam *z.* **–diū** bir süre için; **–multī** önemli bir miktarda.

aliquandō *z.* herhangi bir gün, bir gün; zaman zaman, bazan; bir zamanlar; en sonunda şimdi, artık.

aliquantisper *z.* bir süre için.

aliquantul/us *s.* oldukça az; **–um** *cns.* pek az; *z.* biraz, bir ölçüye kadar.

aliquantus *s.* bir miktar, önemli bir miktar; **–um** *s.* bir çok, bir hayli; *z.* oldukça; **–ō** *z.* (*kı. ile*) biraz, bir ölçüye kadar.

aliquātenus *z.* bir noktaya kadar (*yer*); bir dereceye kadar.

ali/quī –qua –quod *s.* herhangi bir, bir.

ali/quis –quid *za.* biri, birisi, bir kimse, bir şey; önemli biri ya da önemli bir şey.

aliquō *z.* herhangi bir yere.

aliquot *s.* (çkz.) bir miktar, birkaç.

aliquotiēns *z.* zaman zaman, çeşitli zamanlarda.

aliter *z.* başka türlü, başka şekilde; bir şekilde ... başka bir şekilde.

alitus *gedo.* **alō**

āl/ium –ī & iī *cns.* sarmısak.

aliunde *z.* başka bir yerden..

alius alia aliud *s.* diğer, başka; **alius ... alius** biri ... diğeri; **alius ex aliō** birbiri ardına, arka arkaya; **in alia omnia īre** aleyhine oy vermek.

all– *bak.* **adl–**

allēc –is *cns.* balık salamurası.

all/ex –icis *er.* ayak baş parmağı.

almus *s.* besleyen; müşfik, se-

vecen.

aln/us -ī *d.* kızılağaç, kızılağaçtan yapılan şey.

al/ō -ere -uī -tum & **itum** *gçf.* beslemek, besleyip büyütmek, yetiştirmek; şiddetlendirmek.

Alp/ēs -ium *d.* ç. Alpler; **-inus** *s.*

Alphē/us -ī *er.* Peloponnesos'un en önemli nehri.

alsī *gç.* **algeō**

alsius, alsus *s.* soğuk, serin.

altār/ia -ium *cns.* ç. sunaklar, kurban taşları.

altē *z.* yüksek, yüksekten, üstünden; derinden, uzaktan.

alter -īus *s.* (*öz. iki şeyden*) biri, diğeri; ikinci, beriki, yandaki; hemcins, farklı, değişik; **-ego -īdem** ikinci bir ben, aynısı; **-um tantum** ikinci bir o kadar; **ūnus et-** bir veya iki.

altercāti/ō -ōnis *d.* tartışma, müzakere, münazaa.

alterc/or -ārī -ātus *gf.* çekişmek, tartışmak; sorguya çekmek, sıkıştırmak.

altern/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* mübadele etmek, değiştirmek; *gf.* sıra ile yapmak.

altern/us *s.* sıralı, karşılıklı, almaşık, münavebeli; ağıta ait, ağıtsal (şiir); **-īs** *z.* sırayla, münavebeyle.

alter/uter -īusutrīus *s.* ikisinden biri veya diğeri; şu veya bu, ikisinden biri.

altilis *s.* semiz (*öz.* kümes hayvanları).

altisonus *s.* yükseklerde gürleyen.

altitonāns -antis *s.* yükseklerde gürleyen; ulvi.

altitūd/ō -inis *d.* yükseklik, derinlik; (*mec.*) yücelik; (*akıl*) ketumluk, sır tutma.

altivolāns -antis *s.* yüksekelerde uçan.

alt/or -ōris *er.* besliyen adam, ya da şey; babalık.

altrīnsecus *z.* öbür yandan.

altr/īx -īcis *d.* besliyen kadın, ya da şey; süt anne.

alt/us *s.* yüksek, derin; (*mec.*) soylu; yüce, heybetli; eski, kadim; **-um -ī** *cns.* gök; deniz (*gen.* açık deniz); **ex -ō repetītus** doğal olmayan, zoraki.

ālūcin/or -ārī -ātus *gf.* saçmalamak, çılgınca konuşmak, sayıklamak.

aluī *gç.* **alō**

alumn/us -ī *er.* evlâtlık, süt evlât; öğrenci.

alūt/a -ae *d.* yumuşak kösele; ayakkabı, kese, güzellik için yüze yapıştırılan bir parça.

alveār/ium -ī & **iī** *cns.* arı kovanı.

alveol/us -ī *er.* tabla, küçük yalak, küçük kab.

alv/eus -eī *er.* oyuk yer, çukur; tekne, yalak, oluk; gemi ambarı; banyo teknesi, nehir yatağı.

alv/us -ī *d.* bağırsaklar; ra-

him; mide.

amābili/s *s.* sevimli, sevilir, cana yakın, hoş; **-ter** *z.*

amābilit/ās -ātis *d.* sevimlilik, çekicilik, cazibe.

āmand/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* uzağa yollamak; **-ātīo** *d.* uzağa yollama.

am/āns -antis *s.* seven, âşık, düşkün; *er.* âşık; **-anter** *z.* sevgiyle, muhabbetle.

amannēns/is -is *er.* yazıcı, kâtip.

amārac/us -ī *er. d.* **-um -ī** *cns.* mercan köşk; **-inum -inī** *cns.* mercanköşk yağı.

amāriti/ēs -ēī *d.* **amāritūd/ō -inis** *d.*, **amār/or -ōris** acılık, nahoşluk, keskinlik.

amār/us *s.* acı; (*mec.*) nahoş, keskin; (*duygular*) kederli, mahzun, gamlı; huysuz, ters, serkeş; (*söz*) merhametsiz, şiddetli; **-ē** *z.*

amās/ius -ī & **iī** *er.* âşık.

Amath/ūs -ūntis *d.* Kıbrıs'da kent; **-ūsia** *d.* Venüs.

amāti/ō -ōnis *d.* sevme, sevişme.

amāt/or -ōris *er.* âşık, sevgili; dost, arkadaş, -e düşkün kimse, çapkın; **-orculus** *er.* zavallı, âşık; **-rīx -rīcis** *d.* sevgili.

amatōri/us *s.* aşka ait, erotik; **-ē** *z.* âşıkâne.

Amāz/ōn -ōnis *d.* Amazon, savaşçı kadın; **-onides** *d. ç.* Amazonlar; **-onius** *s.*

ambāct/us -ī *er.* büyük birine tabi olan kimse.

ambāg/ēs -is *d.* dolaşma, kıvrıntılı yol; (*konuşma*) dolambaçlı yoldan konuşma; kaçamaklı söz; muamma, bilmece.

amb/edō -edere -ēdī -ēsum *gçf.* tüketmek, kemirmek.

ambēsus *gedo.* **ambedō**

ambig/ō -ere *gçf.* & *gf.* dolaşıp durmak; kuşku, tereddüt içinde olmak; tartışmak; çekişmek.

ambiguit/ās -ātis *d.* belirsizlik, muğlaklık.

ambigu/us *s.* değişken, kuşkulu, güvenilmez; belirsiz, muğlak; **-ē** *z.* kuşkulu olarak.

amb/iō -īre -iī -ītum *gçf.* etrafında gezinmek, kuşatmak, etrafını çevirmek; (*siy.*) kapı kapı dolaşarak oy toplamak.

ambiti/ō -ōnis *d.* oy toplama; yaranma, yaltaklanma; hırs, ihtiras.

ambitiōs/us *s.* sarmal, dolambaçlı; yükselmek, kendini beğendirmek amacında olan, hırslı, ihtiraslı; çıkarcı, gösterişçi; gösterişli; **-ē** *z.* gösterişli bir biçimde.

amītus *gedo.* **ambiō**

ambit/us -ūs *er.* yılankavi hareket, devir, deveran; dolambaçlı yoldan konuşma; oy toplama, rüşvetçilik; **lēx de -ū** rüşvetçiliğe karşı yasa.

ambō ambae ambō *sy.* her

ikisi, her ikisi de, ikisi de.
ambrosi/a -ae *d.* tanrıların gıdası; **-us** *s.* tanrısal, ilâhi.
ambūbāi/a -ae *d.* Suriyeli flütçü kız.
ambulācr/um -ī *cns.* cadde, geniş yol, gezinti yeri, ağaçlı yol.
ambulāti/ō -ōnis *d.* yürüyüş, gezinti, yürüme; yaya yolu, gezinti yeri; **-uncula** *d.* kısa yürüyüş.
ambul/ō -āre -āvī -ātum *gf.* yürümek, gitmek; yolculuk etmek.
ambū/rō -rere -ssī -stum *gçf.* yakıp bitirmek; soğuktan dondurmak, kurutmak; (*mec.*) yıkmak, tahrip etmek.
ambūstus *gedo.* **ambūrō**
amell/us -ī *er.* bir çiçek.
ām/ēns -entis *s.* deli, çılgın; aptal.
āmenti/a -ae *d.* delilik, çılgınlık; aptallık.
āment/um -ī *cns.* cirit atmaya yarayan kayış.
am/es -itis *er.* kuş avcısının sığı, sırık.
amfr- *bak.* **anfr-**
amic/iō -īre -tus *gçf.* giydirmek, kaplamak.
amīciti/a -ae *d.* dostluk; ittifak.
amictus *gedo.* **amiciō**
amict/us -ūs *er.* giyiniş tarzı; üstten giyilen bir elbise; ibadette kullanılan baş örtüsü.
amicul/um -ī *cns.* pelerin.
amīcul/us -ī *er.* yakın dost.
amīc/us -ī *er.* dost, arkadaş; **-a -ae** *d.* dost, arkadaş; sevgili; *s.* dost, düşkün; **iter, -ē** *z.*
āmissi/ō -ōnis *d.* kayıp, ziyan, zarar, hasar.
āmissus *gedo.* **āmittō**
amit/a -ae *d.* hala.
ām/ittō -ittere -īsī -issum *gçf.* uzaklaştırmak, göndermek; elden kaçırmak, yitirmek.
Ammōn -is *er.* Iuppiter'le özdeşleştirilen Mısır tanrısı; **-iacus** *s.*
amnicol/a -ae *er.* ırmak kıyısında bulunan.
amn/is -is *er.* ırmak; **-icus** *s.* **-iculus** *?r.* çay, dere.
am/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* âşık olmak, sevmek, beğenmek; (*kd.*) minnettar olmak, müteşekkir olmak, teşekkür borçlu olmak.
amābō lütfen!
amoenit/ās -ātis *d.* güzellik, şirinlik (özellikle manzara).
amoen/us *s.* güzel, şirin, hoş.
āmōl/ior -īri -itus *gçf.* kaldırmak, uzaklaştırmak; (*mec.*) nazara almamak, zikretmemek.
amōm/um -ī *cns.* kakule, ıtırlı bir bitki.
am/or -ōris *er.* aşk, sevgi, muhabbet; (*mec.*) güçlü arzu; ihtiras; aşk, Aşk tanrısı; Cupidus.
āmōti/ō -ōnis *d.* uzaklaştır-

ma, bertaraf etme.
āmōtus *gedo.* **āmoveō**
ām/oveō –ovēre –ōvī –ōtum *gçf.* uzaklaştırmak, bertaraf etmek, çekmek; sürgün etmek.
amphiboli/a –ae *d.* iki anlama gelme.
Amphī/ōn –ōnis *er.* müzisyen ve Thebai'ın kurucusu; **–onius** *s.*
amphitheātr/um –ī *cns.* genel oyunlar ve gösteriler için yumurtamsı ya da yuvarlak bina.
Amphitrīt/ē –ēs *d.* Neptunus'un karısı ve deniz tanrıçası; deniz.
Amphitry/ō –ōnis *er.* Alkmene'nin kocası; **–onīadēs** *er.* Hercules.
amphor/a –ae *d.* iki kulplu testi; bir sıvı ölçüsü; (*den.*) tonaj ölçüsü.
Amphrȳs/us –ī *er.* Thessalia'da nehir; **–ius** *s.* Apollo'ya ait.
ample/ctor –ctī –xus *gçf.* etrafına sarılmak, etrafına dolanmak, etrafını çevirmek; (*mec.*) benimsemek; (*zihin*) anlamak, kavramak; (*konuşma*) münakaşa etmek, zikretmek, temas etmek.
amplex/or –ārī –ātus *gçf.* sarılmak, sarmak; kucaklamak; sevmek, hoşlanmak.
amplex/us *geo.* **amplector**
amplex/us –ūs *er.* çevirme, sarma; kucaklama.
amplificāti/ō –ōnis *d.* genişletme, çoğaltma; (*ret.*) etkileyici pasaj.
amplificē *z.*
amplific/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* genişletmek, artırmak, büyütmek; (*ret.*) geniş ve yüksek bir tanımını yapmak.
ampli/o –āre –āvī –ātum *gçf.* genişletmek, artırmak, büyütmek; (*yasa*) bir davayı veya kararı tehir etmek.
āmplitūd/ō –inis *d.* genişlik, irilik, hacim; (*mec.*) önem, itibar, paye, büyüklük; (*ret.*) ifadede zenginlik ve ihtişam.
amplius *z.* –den daha fazla, daha ziyade (*öz.* miktar ve sayı); artık, daha ileri, daha uzun; **–du-centī** 200'den fazla; **–nōn petere** daha fazla bir hak iddiasında bulunmamak.
ampl/us *s.* geniş, vâsi; büyük, çok miktarda; kuvvetli, büyük, muazzam, muhteşem; (*üd.*) güzide, seçkin; **–iter, –e** *z.*
ampull/a –ae *d.* iki kulplu testi, küçük bir amphora, küçük küp, çömlek; (*mec.*) ifade mükemmelliği; **–ārius –āri** *er.*
ampull/or –āri *gf.* tumturaklı bir dil kullanmak..
amput/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kesmek, budamak; (*mec.*) kısaltmak, azaltmak, ortadan kaldırmak; **–ātus** *s.* (*ret.*)

amputati/ō –ōnis *d.* kesme, budama.
Amūl/ius –ī *er.* Alba Longa kralı; kardeşi Numitor'un torunları Romulus ve Romus'u Tiber nehrine attırdı.
amurc/a –ae *d.* sıkılmış zeytinin posası.
amussītātus *s.* iyi tarzda düzeltilmiş, ayar edilmiş.
amygdal/um –i *cns.* badem, badem ağacı.
amysti/s –dis *d.* bir bardağı bir dikişte boşaltmak.
an *bağ.* veya; belki; **haud sciō –** eminim ki, veya muhakkak ki.
Anacre/ōn –ontis *er.* Yunan lirik şair.
anadēma –tis *cns.* baş bandı, kordele.
anagnōst/ēs –ae *er.* okuyucu.
anapaest/us *s.* **–pēs** iki kısa ve bir uzun heceden oluşan vezin tefilesi; **–um –i** *cns.* bu vezinde yazılan şiir.
ana/s –tis *d.* ördek; **–tīnus** *s.* **–ticula** *d.* ördek yavrusu, palaz.
anatocism/us –ī *er.* bileşik faiz.
Anaxagor/ās –ae *er.* ilk Ionia'lı filozoflardan.
Anaximand/er –rī *er.* ilk Ionia'lı filozoflardan.
anc/eps –ipitis *s.* iki başlı; çift; şüpheli, karışık; tehlikeli; müphem, iki anlamlı.
Anchīs/ēs –ae *er.* Aeneas'ın babası; **–ēus** *s.* **–iadēs** *er.* Aeneas.
ancīl/e –is *cns.* yumurta biçiminde kalkan, *öz.* Numa döneminde gökten düştüğü söylenilen kalkan.
ancill/a –ae *d.* hizmetçi; **–āris** *s.* **–ula** *d.* küçük hizmetçi kız.
ancīsus *s.* etrafından kesilmiş.
ancor/a –ae *d.* gemi demiri, çapa; **–ārius** *s.*
ancorāl/e –is *cns.* gemi demirinin zinciri veya halatı.
Anc/us Marc/ius –ī –i *er.* 4. Roma kralı.
Ancȳr/a –ae *d.* Ankara, Galatia'nın başşehri.
andabat/a –ae *er.* miğferinde göz deliği yeri bulunmayan, görmeden döğüşen gladyatör.
androgyn/us –ī *er.*, **–ē –ēs** *d.* hem erkekliği hem dişiliği olan yaratık.
Andromach/ē –ēs *d.* Hector'un karısı.
Andromed/a –ae *d.* Perseus'un karısı, bir takımyıldız.
Andronic/us –ī *er.* Livius, en eski latin şairi.
Andr/os (–us) –ī *er.* Ege denizinde bir ada; **–ius** *s.*
ānell/us –i *er.* küçük yüzük.
anēth/um –ī *cns.* dereotu.
ānfrāct/us –ūs *er.* kıvrım; dolambaçlı yol; (*sözcükler*) müphem, muğlak, dolambaçlı.
angell/us –ī *er.* açı, köşe, uç.
angin/a –ae *d.* anjin, boğak.

angīport/us **-ūs** *er.*, **-um** **-ī** *cns.* dar yol.
ang/ō **-ere** *gçf.* daraltmak, sıkmak, boğazını sıkmak; (*mec.*) işkence etmek, endişe vermek, sıkmak.
ang/or **-ōris** *er.* boğulma; anjin; (*mec.*) eziyet, sıkıntı, keder, elem, azap.
anguīcomus *s.* yılan saçlı.
anguīcul/us **-ī** *er.* küçük yılan.
angulfer **-ī** *s.* yılan taşıyan, yılanlı.
anguigen/a **-ae** *er.* yılandan doğmuş; Thebai'lilere verilen lakap.
anguīll/a **-ae** *d.* yılan balığı; (*mec.*) yılan balığı derisinden yapılan kayış.
anguīmanus *s.* yılan elli; hortumlu; fil.
anguip/ēs **-edīs** *s.* yılan ayaklı.
angu/is **-is** *er.* yılan; Draco takımyıldızı.
angul/us **-ī** *er.* açı, köşe; tenha yer; **ad parēs** **-ōs** dik açılar halinde; **-ātus** *s.* köşeli.
angusti/ae **-ārum** *d.* ç. dar geçit, boğaz; (*zaman*) kısalık, darlık; (*araçlar*) kıtlık; (*durumlar*) zorluklar, karışıklıklar; (*zihin*) dar görüşlülük; (*sözcükler*) incelik, ihtisar.
angustīclāvius *s.* mork renkli, dar çizgili elbise giyen (kimse).
angust/ō **-āre** *gf.* daraltmak.
angust/us *s.* dar; (*zaman*) kısa; (*araçlar*) kıtlık, darlık; (*zihin*) vasat; (*sav*) ince; (*durumlar*) zor; **-um** **-ī** *cns.* darlık; tehlike; **-ē** *z.* dar sınırlar içinde, az ve öz olarak, kısaca.
anhēlit/us **-ūs** *er.* nefes nefese kalmak; nefes alma, soluma; (*mec.*) buharlaşma, buhar, buğu.
anhēl/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gf.* zorlukla nefes almak, nefes nefese kalmak; teneffüs etmek, soluk gibi ağzından saçmak, çıkarmak.
anhēlus *s.* nefesi kesilmiş.
anicul/a **-ae** *d.* yaşlı kadın, kocakarı.
anīlī/s *s.* yaşlı bir kadına ilişkin; **-ter** *z.* yaşlı bir kadın gibi; **-tās** **-tātis** *d.* yaşlılık.
anim/a **-ae** *d.* rüzgâr, esinti, hava; soluk; yaşam; ruh, zihin; hayalet (*ölülerin*); **-am agere, efflāre** nefes vermek, sona ermek; **-am comprimere** nefesini tutmak.
animadversi/ō **-ōnis** *d.* gözlem, müşahede; ceza, tecziye.
animadvers/or **-ōris** *er.* gözlemci.
animadver/tō **-tere** **-tī** **-sum** *gçf.* dikkat etmek, dikkate almak; anlamak, görmek; kınamak, eleştirmek; cezalandırmak; **-in** cezalandırmak.
anīm/al **-ālis** *cns.* canlı varlık, hayvan.

animālis *s.* havaya ait; canlı, yaşayan; yaşamla ilgili.

anim/ānus –antis *er. d., cns.* yaşayan canlı bir varlık, yaratık; hayvan.

anīmāti/ō –ōnis *d.* yaşam verme, can verme; varlık.

anīmātus *s.* niyeti olan, eğilimli; cesur, yürekli.

anim/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yaşam vermek; belli bir ruh, mizaç veya cesaret vermek.

anīmōs/us *s.* hava dolu; cesur, gururlu; **–ē** *z.* cesaretle, istekle, hevesle.

animul/a –ae *d.* hafif rüzgâr, esinti; küçük ruh; **–us –ī** *er.* sevgili, canciğer.

anim/us –ī *er.* zihin, ruh; bilinç, akıl, düşünce, fikir, hayal; huy, karakter; kalp, duygular; bellek; cesaret, yürekli-lik, gurur, kuvvetli duygu; istenç, amaç; huysuzluk, gazap; **–ī** zihinde, kalpte; **–ī causā** eğlence, zevk için; **–ō fingere** hayal etmek; **–ō male est** bayılıyorum; **aequō –ō esse** sabırlı olmak, sakin olmak; **bonō –ō esse** cesaret almak; iyi durumda olmak; **ex –ō** kalpden, samimi olarak; **ex –ō efflvere** unutulmak; **in –ō habēre** amaçlamak; **meō –ō** fikrime göre.

Ann/a Perenn/a –ae *d.* yerli bir bahar tanrıçası.

annāl/is *s.* bir yıl yüksek memurluklara girebilmek için yaş hesabı yapan kanun; **–ēs –ium** *er. ç.* yıllık, vakaname.

anne *bak.* **an**

anniculus *s.* bir yıllık, bir yaşında.

anniversārius *s.* yıllık, her yıl vaki olan.

annōn veya değil.

annōn/a –ae *d.* yıllık ürün; hububat; ürün fiyatı; piyasa.

annōsus *s.* yaşlı, eski.

annōtinus *s.* son yıla ilişkin, bir yaşında.

ann/us –ī *er.* yıl; **–māgnus** astronomik büyük yıl; **–solidus** tam bir yıl.

annuus *s.* bir yıla ilişkin; yıllık.

anquī/rō –rere –sīvī –sītum *gçf.* araştırmak; dikkatle tetkik etmek; (*yasa*) yasal araştırma yapmak (**dē** *ile*) ve dava açmak (*dh.* ya da *inh.*).

ānus/a –ae *d.* kulp, sap, kabza; (*mec.*) fırsat; **–ātus** *s.* saplı, kulplu; (*mec.*) elleri kalçalarına dayalı.

ānser –is *er.* kaz; **–īnus** *s.*

ante *edt.* (*ih.*ile) önünde, –den önce, –den evvel; (*zaman, yer, karşılaştırma*); şimdiye kadar, bugüne kadar (*bir olumsuzla*); *z.* (*yer*) evvel, önde; (*zaman*) evvel, evvelce, önce; **–quam** *bağ.* –den önce.

anteā *z.* önceden, daha önce, [redacted]

–eptum *gçf.* önceden almak, daha önce elde etmek; önceden sağlamak; (*bir kavrama*) doğuştan fıtrî olarak sahip olmak; önceden önlemek.

antec/ēdō –ēdere –essī –essum *gf.* önünde gitmek; önceden vaki olmak; üstün olmak, temayüz etmek.

anteceptus *gedo.* **antecapiō**

antecessi/ō –ōnis *d.* önden gitme; önceki neden.

antecess/or –ōris *er.* önden giden.

antecurs/or –ōris *er.* önceden giden, öncü.

ante/eō –īre –iī *gf.* önden gitmek, önünden gitmek; üstün olmak, baskın çıkmak; önlemek; karşı gelmek.

ante/ferō –ferre –tulī –lātum *gçf.* önde taşımak; tercih etmek; önce davranmak.

antefīx/us *s.* öne raptedilmiş; *cns.* ç. bina cephelerinin üst taraflarındaki süsler.

antegre/dior –dī –ssus *gçf.* önden gitmek, daha önce vaki olmak (*zaman*).

antehab/eō –ēre *gçf.* tercih etmek.

antehāc *z.* önceden, önceleri, bundan evvel.

antelātus *gedo.* **anteferō**

antelūcānus *s.* şafaktan önce.

antemerīdiānus *s.* öğleden önce.

antem/ittō –ittere –īsī –issum *gçf.* önden göndermek, ileri göndermek.

antemn/a –ae *d.* yelken serenı.

antepīlān/ī –ōrum *er.* ç. (*ask.*) ön safta yer alan askerler.

antep/ōnō –ōnere –ossuī –ositum *gçf.* öne yerleştirmek; tercih etmek.

antequam *bağ.* –den önce, –den evvel.

Anter/ōs, ōtis *er.* aşkına karşılık görmeyen; bir tanrı.

ant/ēs –ium *er.* ç. sıralar, saflar.

antesignān/us –ī *er.* (*ask.*) öncü; ç. sancak koruyucuları; önder, rehber.

antest/ō, antist/ō –āre –eti *gf.* üstün olmak, daha seçkin, üstün olmak.

antest/or –ārī –ātus *gf.* tanık çağırmak; tanıklık için başvurmak, niyaz etmek.

antev/eniō –enīre –ēni –entum *gçf. & gf.* önünde gelmek; önlemek; geçmek, üstün olmak.

antever/tō –tere –tī –sum *gçf.* önden gitmek; önlemek; tercih etmek.

anticipāti/ō –ōnis *d.* doğuştan bilgi, kavram.

anticip/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* önceden almak, önüne geçmek, önlemek; geçmek, üstün olmak.

Antigon/ē –ēs *d.* Oedipus'un

kızı.

Antioch/īa -iae *d.* Suriye'deki Yunan krallarının merkezi; *mod.* Antakya.

Antioch/us -ī *er.* birçok Suriye kralının adı.

antīquār/ius -ī & iī *er.* eski çağlara bağlı kişi.

antīquit/ās -ātis *d.* eski çağ; eskiler; doğruluk, dürüstlük (*eski zaman*).

antīquitus *z.* uzun zaman önce, eski zamanlardan beri.

antīqu/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* reddetmek; veto etmek.

antiqu/us *s.* eski, kadîm, ilkel; önceki, evvel, yaşlı; dürüst, doğru, mübarek; **-ior** daha önemli; **-issimus** çok önemli; **-e** *z.* eski tarzda.

antist/ēs -itis *er. d.* baş rahip, baş rahibe; (*mec.*) herhangi bir sanatta usta.

Antisthen/ēs -is & **-ae** *er.* Kynik felsefesinin kurucusu.

antistit/a -ae *d.* baş rahibe.

antithet/on -ī *cns.* (*ret.*) tezat; zıt düşünceleri etkili tarzda birleştirme yeteneği.

Antōnīn/us -ī *er.* Roma imparatorlarının adı, *öz.* Pius ve Marcus Avrelius.

Antōn/ius -ī *er.* Roma'lı adı, *öz.* ünlü bir hatip ve Marcus Antonius.

antr/um -ī *cns.* mağara, kovuk, oyuk.

ānul/us -ī *er.* yüzük; mühür yüzüğü, yüzük, halka; atlı sınıfı; **-ārius** *er.* yüzük yapımcısı; **-ātus** *s.* yüzüklü, küpeli.

ān/us -ī *er.* makat; yüzük, halka.

an/us -ūs *d.* yaşlı kadın, yaşlı rahibe, kâhine; *s.* yaşlı.

anxiet/ās -ātis *d.* endişe, zihinsel huzursuzluk.

anxifer -i *s.* azap veren.

anxi/us *s.* zihinsel açıdan huzursuz; azap veren; **ē** *z.*

anxitūd/ō -inis *d.* ıstırap, keder, endişe.

Aon/es -um *er.* ç. Boiotia'lılar; **-ia** *d.* Boiotia'nın bir bölgesi; **-ius** *s.* Boiotia'ya ait.

Aorno/os -ī *er.* Avernus gölü.

apage *ünl.* uzaklaş! defol!

apēliōt/ēs -ae *er.* doğu rüzgârı.

ap/er -rī *er.* yaban domuzu.

aper/iō -īre -ui -tum *gçf.* açmak, göz önüne veya ortaya çıkarmak; girilebilir hale getirmek, -e yol açmak, sağlamak; (*mec.*) açığa vurmak, ifşa etmek.

apert/us *gedo.* **aperiō** *s.* açık, örtüsüz; açık, âşikâr, gizli kapaklı olmayan; (*kişi*) içten; **-um -ī** *cns.* açık alan, açıklık; **-in -ō esse** âşikâr olmak; **-ē** *z.* açıkça, açık bir biçimde.

aperuī *gç.* **aperis**

ap/ex -icis *er.* zirve, doruk, uç nokta; taç, kasket, miğfer, Roma rahiplerinin başlarına taktıkları şapka.

aphract/us -ī *d.* açık uzun ge-

mi.

apiār/ius –ī & iī *er.* arıcı, arı besleyen kişi.

apicul/a –ae *d.* küçük arı.

ap/is –is *d.* arı, bal arısı.

ap/īscor –īscī –tus *gçf.* erişmek, elde etmek, ulaşmak, kazanmak.

ap/ium –ī & iī *cns.* su kerevizi.

aplustr/e –is *cns.* geminin pupasına süs olarak yerleştirilmiş ağaç parça.

apodytēr/ium –ī & iī *cns.* soyunma odası (*hamam*).

Apoll/ō –inis *er.* Yunan Güneş tanrısı; **–ināris –ineus** *s.* **lūdi –inārēs** Apollon şerefine oynanan oyunlar.

apolog/us –i *er.* öykü, masal.

apophorēt/a –ōrum *cns. ç.* misafirlere eve götürmesi için verilen hediyeler.

apoproēgmen/a –ōrum *cns. ç.* (*fel.*) reddedilen şey.

apothēc/a –ae *d.* depo, ambar (*şarap için*).

apparāti/ō –ōnis *d.* hazırlama, hazırlık.

apparāt/us *s.* hazır, hazırlıklı; muhteşem, parlak.

apparēt/us –ūs *er.* hazırlama; donanım, aletler, levazım; ihtişam, saltanat, gösteriş.

appār/eō –ēre –uī –itum *gf.* görünmek, ortaya çıkmak; görülür olmak, kendini göstermek; hizmetinde görünmek, hizmet etmek; **–et** açıktır, aşikârdır.

appāriti/ō –ōnis *d.* hizmet; evin hizmetkârları.

appārit/or –ōris *er.* hizmetkâr, bir memura hizmet eden.

appar/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* hazırlamak, sağlamak.

appellāti/ō –ōnis *d.* konuşma, hitap etme; bir yüksek makama, ya da halka başvurma; bir ad ile çağırma; telaffuz, okunuş.

appellāt/or –ōris *er.* başvuran kimse.

appellitātus *s.* genellikle çağrılan.

appell/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* –e konuşmak, hitap etmek; başvurmak; sıkıştırmak, mahkemeye vermek; ad vermek, çağırmak; telaffuz etmek.

app/ellō –ellere –ulī –ulsum *gçf.* –e doğru sürmek, getirmek; (*den.*) karaya yanaştırmak.

appendicul/a –ae *d.* küçük bir ek.

append/ix –icis *d.* ek, ilave, zeyil.

app/endō –endere –endī –ēnsum *gçf.* tartıp vermek; ödemek; (*zihin*) tartmak, mülahaza etmek.

appet/ēns –entis *s.* çok istekli; hasis, açgözlü; **–enter** *z.*

appetenti/a –ae *d.* arzu, heves, hırs.

appetīti/o –ōnis *d.* ele geçir-

me, şiddetli arzu, hasret, güçlü eğilim.

appetītus *gedo.* **appetō**

appetīt/us **-ūs** *er.* ihtiras, şiddetli arzu; (*mantığa karşı*) doğal arzu, tutku; iştah.

appet/ō **-ere** **-īvī** **-ītum** *gçf.* -e doğru gitmek; ele geçirmek, kavramak, elde etmeye çalışmak; saldırmak; arzulamak; *gf.* yaklaşmak.

apping/ō **-ere** *gçf.* resmetmek; yazılan bir şeye eklemek.

App/ius **-ī** *er.* Romalı ön adı; **Via -ia** Roma'dan Capua ve Brundisium'a giden anayol.

applau/dō **-dere** **-sī** **-sum** *gçf.* çarpmak, vurmak; *gf.* alkışlamak.

applicāti/ō **-ōnis** *d.* zihinsel bağlılık, eğilim; **iūs -ōnis** cliens ile efendisi arasındaki ilişkilerden doğan hak.

applic/ātus **-itus** *gedo.* **applico.**

applic/ō **-āre** **-āvī** & **uī** **-ātum** & **itum** *gçf.* bir şeyi diğerinin üzerine koymak, birleştirmek, yakınına yerleştirmek; vermek, vakfetmek; (*den.*) karaya yanaştırmak; **sē animum-** kendini vermek, zihnini vermek.

applōr/ō **-āre** *gçf.* yanında ağlamak, acımak.

āpp/ōnō **-ōnere** **-osvī** **-ositum** *gçf.* yanına ya da yakınına koymak, yemek vermek; göreve atamak; hesaba yazmak, eklemek.

apporrēctus *s.* yanına, yakınına serilmiş, uzatılmış.

apportō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* getirmek, taşımak; sebep olmak.

apposc/ō **-ere** *gçf.* ek olarak talep etmek.

apposit/us *gedo.* **appōnō** *s.* yanına konmuş; (*mec.*) bitişik; uygun, elverişli; **-ē** *z.* uygun surette.

apposuī *gç.* **appōnō**

appōtus *s.* sarhoş.

apprec/or **-ārī** **-ātus** *gçf.* dua etmek.

appreh/endō **-endere** **-endī** **-ēnsum** *gçf.* yakalamak, tutmak; (*ask.*) ele geçirmek, işgal etmek; (*sav*) ileri sürmek; (*zihin*) kavramak, anlamak.

apprīmē *z.* özellikle.

appr/imō **-imere** **-essī** **-essum** *gçf.* sıkmak, basmak.

approbāti/ō **-ōnis** *d.* onay; kanıt, kanıt etme.

approbāt/or **-ōris** *er.* onaylayan kimse.

approbē *z.* çok iyi, mükemmel.

approb/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* onaylamak; kanıtlamak; beğendirmek, onayını sağlamak.

appōmitt/ō **-ere** *gçf.* kefil olmak, bir söz vermeye katılmak.

approper/ō **-āre** **-āvī**

-ātum *gçf.* hızlandırmak, *gf.* acele etmek.

appropinquāti/ō -ōnis *d.* yaklaşma.

appropiinqu/ō -āre -āvī -ātum *gf.* yaklaşmak.

appugn/ō -āre *gçf.* saldırmak, savaşmak.

appulsus *gedo.* **appellō**

appuls/us -ūs *er.* karaya yanaşma; yaklaşma.

aprīcāti/ō -ōnis *d.* güneşlenme, güneşte ısınma.

aprīc/or -ārī *gf.* güneşte ısınmak, güneşte durmak.

aprīc/us *s.* güneşli; güneş altında ısınan; **in -um prōferre** gün ışığına getirmek, çıkarmak.

Aprīlis *s.* nisan, nisan ayına ait.

āprūgnus *s.* yaban domuzuna ait.

āps- *bak.* **abs-**

apt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* takmak, uydurmak, üzerine koymak, tatbik etmek; (*mec.*) uyarlamak; hazırlamak, donatmak.

apt/us *s.* uygun, elverişli; **-ē** *z.* sıkıca, tam tamına uyacak şekilde; elverişli şekilde.

apud, aput *edt.* (*ih. ile*) (*kişilerle*); yakınında, civarında, evinde, arasında; (*konuşma*) huzurunda, önünde; (*yargı*) düşüncesinde; (*etki*) ile, nazarında; (*yazarlar*) eserlerinde; (*yerler*) yakınında, yanında, -de; **est - mē** benim var; **sum - mē** aklım başımda.

Apūl/ia -iae *d.* Güneydoğu İtalya'da bir bölge.

aqu/a -ae *d.* su; **-mihī haeret** şaşınyorum (derdimi anlatmakta güçlük çekiyorum). **-intercus** bedenin belli bir bölgesinde su birikmesi; **-m adspergere** canlandırmak; **-m proebēre** ağırlamak, bir ziyafete çağırmak; **-m et terram petere** teslimiyet istemek; **-ō et ignī interdīcere** (*birine*) su ve ateşi (yaşam için gerekli olan şeyleri) yasaklamak; **-ae** *d.* ç. şifalı sular, ılıcalar.

aquaeduct/us -ūs *er.* kemerli su yolu.

aquāl/is -is *s.* su ile ilgili; *er., d.* su kabı, ibrik; **-iculus** *er.* küçük su kabı; mide, karın.

aquārius *s.* suyla ilgili; *er.* su taşıyıcı, saka; su yolları müdürü; bir takımyıldız.

aquāticus *s.* suda ya da su kenarında yaşayan; yağmur getiren; nemli, yaş, rutubetli.

aquātilis *s.* suda veya su kenarında bulunan, yaşayan.

aquāti/ō -ōnis *d.* su getirme; su alınan, getirilen yer.

aquāt/or -ōris *er.* su taşıyan, sucu, saka.

aquil/a -ae *d.* kartal; bir lejyonun sancağı; (*mi.*) alınlık; bir takımyıldız; **-ae senectūs** dinç yaşlılık.

aquilifer –ī *er.* sancaktar.
aquilīnus *s.* kartala ait.
aquil/ō –ōnis *er.* kuzey rüzgârı, poyraz; kuzey.
aquilānius *s.* kuzeyde bulunan, kuzeyle ilgili, şimali.
aquilus *s.* koyu esmer.
Aquīn/um –ī *cns.* Latium'da kasaba; **–ās –ātis** *s.*
aquor –ārī –ātus *gf.* su almak, su getirmek.
aquōsus *s.* ıslak, nemli, rutubetli, yağmurlu.
aquul/a –ae *d.* ince bir su sızıntısı.
ār/a –ae *d.* sunak; (*mec.*) sığınak; bir takımyıldız.
araborch/ēs –ae *er.* Mısır'da gümrük memuru.
Arab/ia –iae *d.* Arabistan; **–icus –s –us** *s.* **–icē** *z.* Arabistan'ın bütün kokularıyla (rayihalanıyla).
Arachnē –s *d.* Lydia'lı örümceğe dönüşen kadın.
arāne/a –ae *d.* örümcek; örümcek ağı; **–ola** *d.*, **–olus** *er.* küçük örümcek.
arāneōsus *s.* örümcek ağlanyla dolu; örümcekli.
arāne/us –ī *er.* örümcek; *s.* örümceklere ait; **–um –ī** *cns.* örümcek ağı.
arati/ō –ōnis *d.* saban sürme, çift sürme, ekip biçme, çiftçilik; ekilebilir toprak; **–uncula** *d.* ekilebilir küçük alan, toprak, tarla.
arā/tor –ōris *er.* çift süren kişi, rençper, çiftçi; ç. kamu arazisini eken çiftçiler.
arātr/um –ī *cns.* saban.
Arāt/us –ī *er.* Yunan şairi.
arbit/er –rī *er.* tanık; hakim, hakem, aracı; baş, üstat, hükümdar; **–bibendī** içkili bir ziyafette hakem.
arbitr/a –ae *d.* kadın tanık.
arbitrāri/us *s.* belirsiz; **–ō** *z.* belirsiz olarak.
arbitrāt/us –ūs *er.* karar; **meō –ū** düşünceme, (kararıma) göre.
arbitr/ium –ī & iī *cns.* bir hakemin kararı, yargı; kontrol, idare, hüküm.
arbitr/or –ārī –ātus *gçf.* & **i** (*–in*) tanığı olmak; bir sonuca varmak, kanaatinde olmak; düşünmek, sanmak.
arb/or arb/ōs –oris *d.* ağaç; gemi direği, gemi küreği, gemi; **–infēlix** darağacı.
arboreus *s.* ağaçlarla ilgili, bir ağaç gibi.
arbust/um –ī *cns.* ağaçlık, ağaç dikili yer; meyva bahçesi; ç. ağaçlar.
arbustus *s.* ağaçlı.
arbuteus *s.* kocayemiş ağacına ait.
arbut/us –ī *d.* kocayemiş ağacı; **–um –ī** ç. kocayemiş.
arc/a –ae *d.* sandık; para kasası, para çekmecesi; tabut; hapishane hücresi; **ex –ā absolvere** peşin ödemek.
Arcad/ia –iae *d.* Güney Yuna-

nistan'da bölge; **-es -um** *er.* ç. Arkadia'lılar; **-icus, -ius** *s.*

arcān/us *s.* gizli; gizemli şeyleri saklayabilen; **-um -ī** *cns.* giz, sır, esrar; **-ō** *z.* gizlice.

arc/eō -ēre -uī -tum *gçf.* içine kapatmak; yasaklamak, men etmek, uzak tutmak.

arcessītū davet üzerine.

arcessītus *gedo.* **arcessō** *s.* suni, zoraki.

arcess/ō -ere -īvī -itum *gçf.* alıp getirmek, getirmek; (*yasa*) mahkemeye çağırmak, dava etmek, itham etmek; (*mec.*) çıkarmak (*kaynağından*).

archetyp/us -ī *er.* ilk, asıl, özgün.

Archiloch/us -ī *er.* İambos vezninde şiirler ve hicivler yazan Yunan şair.

archimagīr/us -ī *er.* aşçıbaşı.

Archimēd/ēs -is *er.* ünlü matematikçi.

archipīrāt/a -ae *er.* korsan başı.

architect/ōn -ōnis *er.* mimar; entrikacı.

architect/or -ārī -ātus *gçf.* inşa etmek, yapmak; (*mec.*) icat etmek; düzenlemek.

architectūr/a -ae *d.* mimarlık sanatı, mimari.

architect/us -ī *er.* mimar, kalfa; (*mec.*) yaratıcı.

arch/ōn -ōnis *er.* arkhon, Atina'nın en yüksek memuru.

Archyt/ās -ae *er.* Pythagoras okulundan Tarentum'lu filozof.

arcīten/ēns -entis *s.* yay taşıyan; *er.* Apollo.

Arctophyla/x -cis *er.* **Boōtes** Bokar takımyıldızı.

arct/os -ī *d.* büyük ayı, küçük ayı; kuzey, kuzey rüzgârı; gece.

Arctūr/us -ī *er.* Bakar takımyıldızının en parlak yıldızı.

arctus *vs. bak.* **artus** *vs.*

arcuī *gç.* **arceō**

arcul/a -ae *d.* küçük kutu, çekmece; (*ret.*) dil hazinesi, süs.

arcu/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* eğmek, kavisli yapmak.

arc/us -ūs *er.* yay; gökkuşağı; kemer kubbe, tak; (*mat.*) kavis.

arde/a -ae *d.* balıkçıl kuşu.

Arde/a -ae *d.* Latium'da kasaba; **-ās -ātis -ātīnus** *s.*

ardeli/ō -ōnis *er.* ukalâ.

ārd/ēns -entis *s.* ateşli, yanan, alevli, sıcak, kızgın; (*mec.*) ateşli, şevkli, gayretli; **-enter** *z.* tutkulu bir şekilde, hararetle, ihtirasla.

ār/deō -dēre -sī -sum *gf.* yanmak, alevlenmek, ateş saçmak, parıldamak; (*mec.*) ateşler içinde olmak, -için çırpınmak, şiddetle arzu etmek; yanıp tükenmek (*duygular*).

ārdēsc/ō -ere *gf.* ateş almak, alevlenmek, tutuşmak; (*mec.*) kızışmak, şiddetlenmek, pa-

rıldamak.

ārdor –ōris *er.* ateş, alev, hararet, parlaklık; (*mec.*) hırs, şiddetli arzu, tutku, aşk.

ardu/us *s.* dik, dikilmiş, sarp, yüksek; zor, çetin, yorucu, zahmetli; **–um –ī** *cns.* sarp yer, uçurum; zorluk.

āre/a –ae *d.* açık saha, boş alan, oyun alanı; harman yeri; (*mec.*) koşu alanı, faaliyet alanı.

āref/aciō –acere –ēcī –actum *gçf.* kurutmak.

arēna *bak.* **harēna**

ār/eō –ēre *gf.* kurumak; **–ēns –entis** *s.* kuru, kurumuş, kavrulmuş; susuz, susuzluktan kavrulmuş.

āreol/a –ae *d.* küçük avlu.

Arēopag/us –ī *er.* Atina'da Ares tepesi, ağır ceza mahkemesi; **–ītēs** *er.* mahkeme üyesi.

Ar/ēs –is *er.* Yunan savaş tanrısı.

ārēsc/ō –ere *gf.* kurumak; katılaşmak.

Arestoridēs, –ae *er.* Arestor'un oğlu, Argos.

aretālog/us –ī *er.* şarlatan.

Argē/ī –ōrum *er. ç.* Roma'daki kutsal yerler; her yıl Tiber nehrine atılan sazdan insan şekilleri.

argentāri/us *s.* gümüş veya paraya ait; *er.* banker, sarraf; **–a –ae** banka, banker dükkânı, sarraf dükkânı; gümüş madeni.

argentātus *s.* gümüş kaplı; parayla desteklenmiş.

argenteus *s.* gümüşten yapılmış, gümüşle ilgili, gümüşle donatılmış; gümüş renginde; gümüş çağına ait.

argent/um –ī *cns.* gümüş, gümüş tabak; para.

Argīlēt/um –ī *cns.* Roma'da kitapçılarıyla ünlü bir semt; **–ānus** *s.*

argill/a –ae *d.* beyaz balçık, çömlekçi toprağı.

Arg/ō –ūs *d.* Iason'un gemisi; **–ōus** *s.*

Argonaut/ae –ārum *er. ç.* Argo gemicileri; **–icus** *s.*

Arg/os *cns.*, **–ī –ōrum** *er. ç.* Güneydoğu Yunanistan'da kasaba; **–olis –olidis** *dl.* Argos yakınlarında bir bölge; **–ēus, –īvus, –olīcus** *s.* Argos'lu; Yunan'lı.

argūmentāti/ō –ōnis *d.* ispat, muhakeme, delillerini gösterme, istidlâl.

argūment/or –ārī –ātus *gçf.* & *gf.* kanıtlamak, delillerini göstermek; sonuç çıkarmak, istidlâl etmek.

argūment/um –ī *cns.* delil, ispat; esas konu, konunun özü, yazı, eser, piyes; (*sanat*) konu, motif.

arg/uō –uere –uī –utum *gçf.* kanıtlamak, ispat etmek, açığa vurmak, ifşa etmek; itham etmek, suçlamak, kınamak,

–den şikâyet etmek.

Arg/us –ī *er.* yüz gözü olan canavar.

argūti/ae –ārum *d. ç.* ince hareketler, *imalı hareketler;* incelik, zekâ, aşırı incelik, zerafet.

argūt/or –ārī –ātus *gf.* gevezelik etmek.

argūtulus *s.* oldukça zeki.

argūt/us *s.* (*görüş*) açık, canlı, zarif; (*ses*) açık, keskin, avıldayan, hınıldayan; (*zihin*) zeki, nükteli; (*kötülük*) kurnaz, hilekâr; **–ē** zekice.

argyraspi/s –dis *s.* gümüş kalkanlı.

Ariadn/a –ae *d.* Ariadne, Girit kralı Minos'un kızı; **–aeus** *s.*

āridulus *s.* biraz kuru.

ārid/us *s.* kuru, kavrulmuş; alız; sönük, yoksul, yavan, tatsız; (*üslup*) donuk, yavan, zevksiz; **–um –ī** *cns.* kuru yer, kara.

Aristae/us –ī *er.* analığı insanlara öğreten; Apollon ile Kyrene'nin oğlu.

Aristarch/us –ī *er.* İskenderiye okuluna üye gramerci; eleştirmen.

Aristīd/ēs –is *er.* dürüstlüğüyle ünlü Atina'lı devlet adamı.

Aristipp/us –ī *er.* Yunan hedonist filozofu; **–ēus** *s.*

aristolochi/a –ae *d.* çocuğun doğumunda yararlı bir bitki.

Aristophan/ēs –is *er.* Yunan'lı komedi şairi; **–ēus –ius** *s.*

Aristotel/ēs –is *er.* Peripatetik okulunun kurucusu ünlü Yunan'lı filozof; **–eus, –īus** *s.*

arithmētic/a –ōrum *cns. ç.* aritmetik, hesap bilimi.

āritūd/ō –inis *d.* kuruluk.

arm/a –ōrum *cns. ç.* silah, kalkan, zırh; silahlar (*savunma ve saldırı için kullanılan*); bölük, tabur, harp, savaş; silahlı askerler; asker ocağı; (*mec.*) savunma, koruma; donanım, aletler; gemi donanımı.

armāment/a –ōrum *cns. ç.* aletler, takımlar, bir geminin donanımı.

armāmentār/ium –ī & iī *cns.* silah deposu.

armāriol/um –ī *cns.* küçük sandık, çekmece.

armārium –ī & iī *cns.* dolap, çekmece, sandık.

armātī *er. dh.* silah; **gravī–** ağır silahlı askerler.

armātūr/a –ae *d.* silah, donanım; **levis –** hafif silahlı asker.

Armeni/a –ae *d.* Batı Asya'da bir ülke; **–us** *s.* **–aca –acae** *d.* kayısı ağacı; **–acum –aci** *cns.* kayısı.

armentālis *s.* sürü ile ilgili.

armentār/ius –ī & iī *er.* çoban, sığırtmaç.

arment/um –ī *cns.* sığır, çift hayvanı, iri baş hayvan, hayvan sürüsü (sığırlar, atlar ve

diğer hayvanlar).
armifer –ī *s.* silahlı, cengçi.
armiger –ī *er.* silah taşıyan kimse; *s.* silahlı; silahşörler yetiştiren.
armill/a –ae *d.* bilezik; **–ātus** *s.* bilezikli.
armipot/ēns –entis *s.* savaşta güçlü.
armisonus *s.* silahlarının sesi çınlayan.
arm/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* silahla donatmak, silahlandırmak; silaha sarılması için kışkırtmak.
arm/us –ī *er.* omuz; omuz küreği (*öz.* hayvanlar).
Arn/us –ī *er.* Amo nehri; **–iensis** *s.*
ar/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* çift sürmek, toprağı işlemek; çiftçilikle geçinmek; (*mec.*) yarıp geçmek (*deniz*).
Arpīn/um –ī *cns.* Latium'da bir kasaba, Cicero'nun doğum yeri; **–ās –ātis** *s.*
arquātus *s.* yay şeklinde, eğri, kavisli.
arr– *bak.* **adr–**
ars artis *d.* yöntem, usul, vasıta; sanat, zanaat, ticaret; ustalık, yetenek, hüner (*herhangi bir sanatta*); bilgi, bilim, kuram; el kitabı; sanat eseri; ahlaksal nitelik, erdem; oyun, hile, desise, kurnazlık.
ārsī *gç.* **ārdeō**
ārsus *gedo.* **ārdeō**
artēri/a –ae *d.* nefes borusu; atardamar; **–ā –ōrum** *cns.* ç.
arthrīticus *s.* gut hastalığına tutulan, gutlu.
articulātim *z.* parça parça, kısım kısım; (*konuşma*) ayrı ayrı, açıkça.
articul/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bölümlere ayırmak; açıkça söylemek.
articulōsus *s.* çok eklemli; çok bölümlere ayrılmış.
articul/us –ī *er.* eklem, oynak yeri; uzuv, organ; (*bitki*) budak, boğum; (*söz*) bir kısım, bölüm; (*dlb.*) harfitarif; (*mevki*) derece; (*zaman*) dönüm noktası, en önemli an; **in ipsō –ō temporis** tam zamanında.
artif/ex –icis *er.* sanatkâr, işçi, usta; (*mec.*) kâşif, yaratan; *s.* hünerli, yetenekli, maharetli, sanatkârane yapılmış, yapay.
artificiōs/us *s.* hünerli, yetenekli, sanatkârane yapılmış, yapay; **–ē** *z.* sanatkârane, ustaca.
artific/ium –ī & iī *cns.* el yeteneği, işçilik; sanat, zenaat, meslek; bir sanatın kuralı, sistemi; yaratıcılık, maharet; (*kötülük*) hile, kurnazlık.
art/ō –āre *gçf.* tazyik etmek, şiddetle sıkmak; (*mec.*) kısaltmak, tahdit etmek.
artolagan/us –ī *er.* bir cins çörek.
artopt/a –ae *er.* ekmekçi; ek-

mek pişirme tavası.

art/us *s.* dar, sıkı, sıkışık; (*uyku*) derin; (*mec.*) sıkı, dar, sınırlı, kıt, şiddetli, sert; **-ē** *z.* sımsıkı, kısaca.

art/us -ūs *er.* mafsal, eklem, iki kemiğin birleştiği yer; ç. uzuvlar, beden; (*mec.*) güç.

ārul/a -ae *d.* küçük sunak.

arundō *vs., bak.* **harundō** *vs.*

arvīn/a -ae *d.* iç yağı, kuyruk yağı, et yağı.

arv/us *s.* sabanla sürülmüş; **-um -ī** *cns.* arazi, tarla; deniz, memleket, ova.

arx arcīs *d.* kale, hisar; dağ, zirve; (*mec.*) siper, sığınak; **arcem facere ē cloāca** habbeyi kubbe yapmak.

ās assis *er.* (*ağırlık*) libre ($^1/_2$ *kilo kadar*); (*para*) bakır külçe, düşük bir değere ilişkin; (*miras*) bütün, 12 parçaya bölünmüş; **ad assem** son kuruşuna kadar; **hērēs ex asse** tek varis.

Ascān/ius -ī *er.* Aeneas'ın oğlu.

asc/endō -endere -endī -ensum *gçf. & gf.* tırmanmak, çıkmak, binmek; (*mec.*) yükselmek.

ascēnsī/ō -ōnis *d.* çıkma, tırmanma, binme; (*mec.*) ilerleme.

ascēns/us -ūs *er.* çıkma, tırmanma, yükselme; yokuş, -e doğru yükselen yol.

ascī/a -ae *d.* balta; sıvacı malası.

asc/īscō -īscere -īvī -ītum *gçf.* onaylayarak kabul etmek; (*ortaklığa*) kabul etmek; (*âdetler, gelenekler*) kendine mal etmek; kendi kendine atfetmek; **-ītus** *s.* dışından alınan, yabancı, yapay.

Ascr/a -ae *d.* Boiotia'da Hesiodos'un doğum yeri; **-aeus** *s.* Ascra'ya ait; Hesiodos'a ait.

ascrī/bō -bere -psī -ptum *gçf.* eklemek, ilave etmek; atfetmek; kaydetmek.

ascrīptīcīus *s.* kaydedilmiş.

ascrīpti/ō -ōnis *d.* ek, ilave.

ascrīptīvus *s.* (*ask.*) gerekli olandan fazla.

ascrīpt/or -ōris *er.* taraftar, yardımcı, destekleyen.

ascrīptus *gedo.* **ascrībō**

asell/a -ae *d.*, **asell/us -ī** *er.* küçük eşek, sıpa.

Asi/a -ae *d.* Roma eyaleti; Küçük Asya, Asya; **-us -ānus -āticus** *s.*

asīl/us -ī *er.* atsineği.

asin/us -ī *er.* eşek; aptal kimse.

Asi/s -dis *d.* (*şiirde*) Asya.

asōt/us -ī *er.* zevkine düşkün, hovarda, sefih adam.

asparag/us -ī *er.* kuşkonmaz.

aspargō *bak.* **aspergō**

aspectābilis *s.* görülebilir olan.

aspect/ō -āre *gçf.* bakmak, gözlerini dikip bakmak; dikkat etmek, bakmak; (*yerler*)

bir yana bakmak.

aspectus *gedo.* **aspĭcĭō**

aspect/us **–ūs** *er.* bakma, bakış, nazar, görüş; görme yetisi, göz; görüş mesafesi; görünüş, çehre.

aspell/ō **–ere** *gçf.* uzaklaştırmak, tardetmek.

asper **–ī** *s.* kaba; (*tat*) acı; sert, keskin; (*hava*) sert, şiddetli; (*üslup*) sert, şiddetli, acı, keskin; (*kişi*) haşin, sert, kaba; (*hayvan*) kaba, yabani; (*durumlar, şartlar*) çetin, zor; **–ē** *z.*

asper/gō **–gere** **–sī** **–sum** *gçf.* üzerine serpmek, saçmak; ıslatmak, sulamak; eklemek; lekelemek; **aquam–** canlandırmak, yeniden yaşam vermek.

asperg/ō **–inis** *d.* üzerine saçma, serpme; serpinti.

asperit/ās **–ātīs** *d.* pürüzlülük, arızalılık, iniş çıkışlı olma; (*mec.*) şiddet, sertlik, kabalık, vahşet; zorluk, çetinlik, sertlik.

aspernāti/ō **–ōnis** *d.* küçümseme.

aspern/or **–ārī** **–ātus** *gçf.* reddetmek, küçümsemek.

asper/ō **–āre** **–āvī** **–ātum** *gçf.* pürüzlendirmek, arızalandırmak, dalgalandırmak; sivriltmek, bilemek; kızdırmak, gazaba getirmek.

aspersi/ō **–ōnis** *d.* serpme.

aspersus *gedo.* **aspergō**

asp/iciō **–icere** **–exī** **–ectum** *gçf.* –e bakmak, görmek, müşahede etmek; (*yerler*) bir tarafa bakmak, karşısında olmak; (*mec.*) dikkatle incelemek, teftiş etmek, düşünmek; saymak, saygı göstermek.

aspīrāti/ō **–ōnis** *d.* esme (*üzerine*); buğu veya koku yayma; bazı harflerin boğazdan okunması.

aspīr/ō **–āre** **–āvī** **–ātum** *gf.* üzerine esmek, üfürmek; yardım etmek; erişmeye çalışmak, emelinde olmak; *gçf.* üzerine estirmek, göndermek.

aspī/s **–dis** *d.* engerek yılanı.

asportāti/ō **–ōnis** *d.* nakletme, taşıma.

asport/ō **–āre** *gçf.* nakletmek, taşımak, götürmek.

asprēt/a **–ōrum** *cns.* ç. arızalı, pürüzlü yerler.

Assarac/us **–ī** *er.* Aeneas'ın Troia'lı atası.

ass– *bak.* **ads–**

asser **–is** *er.* direk, sırık, kazık.

assul/a **–ae** *d.* yonga, talaş, kırpıntı; **–ātim** *z.* parçalar halinde, kırpıntılar halinde.

ass/us *s.* kızartılmış, kızarmış; kuru; **–um** **–ī** *cns.* kızartma; ç. buharlı banyo.

Assyrī/a **–ae** *d.* Batı Asya'da ülke, Asur ülkesi; **–us** *s.* Asurlu; doğulu.

ast *edt.* ama, ancak, diğer yandan, (yasalar; yeminlerde; seslilerden önce; karşılaştırma ifadesi için).

ast- *bak.* **adst-**

Astrae/a -ae *d.* Adalet tanrıçası; Sümbüle takımyıldız.

Astraeus -ī *er.* rüzgârlann babası; **-ī fratrēs** rüzgârlar.

astrologi/a -ae *d.* yıldızbilim, astronomi.

astrolog/us -ī *er.* astronomi bilgini; müneccim, bilici.

astr/um -ī *cns.* yıldız, göksel cisim, takımyıldız; yüce yükseklik; gök, ölümsüzlük.

astu *cns.* (*çkz.*) şehir, *öz.* Atina.

ast/us -ūs *er.* kurnazlık, hüner.

astūti/a -ae *d.* hüner, maharet, marifet; kurnazlık, hile.

astūt/us *s.* akıllı, zeki; kurnaz, hilekâr; **-ē** *z.* akıllıca.

Astyana/x -ctis *er.* Hektor ve Andromakhe'nin oğlu.

asȳl/um -ī *cns.* sığınak, sığınılacak yer, mabet.

asymbolus *s.* katkısı olmayan (*şölende*).

at *bağ.* (*zarfsal*) ama, bununla beraber, diğer taraftan; (*karşı çıkma*) ancak denebilir ki; (*sınırlama*) en azından, ancak en azından; (*devam etme*) sonra, bunun üzerine; (*yeni ve şiddetli hitap vs.*) fakat, işte! bak! **-enim** evet, ancak, tamam, ancak; **-tamen** buna rağmen.

Atabul/us -ī *er.* Apulia'da esen kavurucu rüzgâr, keşişleme.

atat, attat *ünl.* (*korku, acı, sürpriz, ifade eder*) vay! ya! A! acayip!

atav/us -ī *er.* dedenin dedesinin babası; ata.

Atell/a -ae *d.* Campania'da eski bir Osk kasabası; **-ānus** *s.* **fābula -ōna** Roma'da yaygın olan bir çeşit komik gösteri; **-ānius, -ānicus** *s.*

āt/er -rī *s.* kara, donuk siyah; hazin, bedbaht; kötü niyetli, uğursuz; **diēs -ri** uğursuz günler.

Atham/ās -antis *er.* Thessalia kralı; **-antēus** *s.* **-antiadēs** *er.* Palaemon; **-antis** *d.* Helle.

Athēn/ae -ārum *d. ç.* Atina; **-aeus, iēnsis** *s.*

athe/os -ī *er.* tanrıtanımaz.

athlēt/a -ae *er.* güreşçi, sporcu, atlet.

athlēticē *z.* atletik tarzda.

Ath/os *eh.* **-ō**, *ih.* **-ō, -ōn, -ōnem** *er.* Makedonya'da Athos dağı, *şim.* Aynaroz.

Atl/ās -antis *er.* Atlas dağları; **-antēus, -anticus** *s.* **mare -anticum** Atlas Okyanusu; **-antiadēs** *er.* Mercurius; **-antis** *d.* kaybolan Atlas adası.

atom/us -ī *er.* bölünemez unsur, atom.

atque, ac *bağ.* (*kelimelerle bağlantılı*) ve, ve gerçekte; (*cümlelerle bağlantılı*) ve bundan başka, ve hatta, ve yine de, ve... de; (*kıyasta*) -den,

...kadar; ...ve; **-adeō** ve hatta, ve gerçekte; **-sī** sanki, güya; **alius-** -den başka, farklı; **contrā-** -e karşıt; **īdem-** ...kadar aynı, gibi aynı; **plūs-** -den daha çok.

atquī *bağ.* (*zarf gibi*) ve yine de, buna rağmen, fakat, elbette; (*pekiştirme*) her şeye rağmen; (*küçük önerme*) ise ... de; **-sī** eğer gerçekten, fakat, eğer.

ātrāment/um -ī *cns.* mürekkep; siyah boya.

ātrātus *s.* siyah yas elbisesi giyinmiş.

Atr/eus -eī *er.* Pelops'un oğlu; **-īdēs** *er.* Agamemnon; Menetaus.

ātriēns/is -is *er.* eve bakan köle, kâhya.

ātriol/um -ī *cns.* küçük giriş salonu, küçük hol.

atr/ium -ī & iī *cns.* hol, Roma evinde açık merkezi oda; mabedin ana salonu; hol, salon (*diğer binalarda*).

atrōcit/ās -ātis *d.* dehşet, fenalık; gaddarlık, vahşet; (*felsefe*) şiddet, sertlik.

Atrop/os -ī *d.* kader tanrıçalarından biri.

atr/ōx -ōcis *s.* zalim, menfur, vahşi, korkunç; haşin, sert, vahşi, şiddetli; **-ōciter** *z.* zalimce.

attāctus *gedo.* **attingō**

attāct/us -ūs *er.* temas.

attagēn -is *er.* dağ tavuğu, çil.

Attal/us -ī *er.* krallığını Roma'ya miras olarak bırakan Bergama kralı; **-icus** *s.* Attalus'a ait; Bergama'ya ait; altınla bezeli; **-ica** *cns.* ç. sırmayla işlenmiş.

attamen *bağ.* buna rağmen.

attat *bak.* **atat**

attegi/a -ae *d.* kulübe.

attemperātē *z.* tam zamanında.

atten/dō -dere -dī -tum *gçf.* (*dikkati*) yöneltmek, çevirmek; dikkat etmek, farkına varmak.

attentī/ō -ōnis *d.* dikkat, özen, ihtimam.

attent/ō attempt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sınamak, yoklamak, denemek; karışmak, etkilemeye çalışmak; saldırmak.

atten/tus *gedo.* **attendō** *s.* dikkat kesilmiş, uyanık; işiyle çok meşgul, işine düşkün, dikkatli; (*öz. para konusunda*) **-ē** *z.* dikkatli bir biçimde.

attentus *gedo.* **attineō**

attenuāt/us *s.* zayıf, kuru; (*üslup*) kısa, arınmış; düz, yavan; **-ē** *z.* yalın bir biçimde.

attenu/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* zayıflatmak, şiddetini azaltmak, indirgemek; küçültmek, gururunu kırmak, alçaltmak.

att/erō -erere -rīvī -rītum *gçf.* üzerine sürtmek, sürmek; aşındırmak, ezmek; (*mec.*) itibarını kaybetmek.

attest/or -ārī -ātus *gçf.* tanıklıkla ispat etmek.

attex/ō -ere -uī -tum *gçf.* üzerine örmek; (*mec.*) eklemek.

Atthi/s -dis *d.* Attika; Sappho'nun kız arkadaşı.

Attic/a -ae *d.* Attika; merkezi Atina'da olan Yunanistan'da bir bölge; **-icus** *s.* Attika'lı, Atinalı; (*ret.*) düz ve dolaysız bir üslup; **-e** *z.* Atinalı gibi; **issō** *gf.* Atinalı gibi konuşmak.

attigī *gç.* **attingō**

att/ineō -inēre -inuī -entum *gçf.* alıkoymak, bırakmamak, muhafaza etmek; -e yetişmek; *gf.* ilgilendirmek, alakadar etmek, – için önemi olmak.

att/ingō -ingere -igī -āctum *gçf.* dokunmak, temas etmek; saldırmak; -e varmak, -e yetişmek; temas etmek; etkilemek, tesir etmek; bahsetmek; üzerine almak, meşgul olmak; ilişkisi olmak, ilgilendirmek; benzemek.

Atti/s -dis *er.* Kybele'nin Phrygia'lı rahibi.

Att/ius, Acc/ius -ī *er.* Latin şairi; **-iānus** *s.*

attoll/ō -ere *gçf.* yükseltmek, kaldırmak; inşa etmek; (*mec.*) yükseltmek; çok övmek.

att/ondeō -ondēre -ondī -ōnsum *gçf.* kırpmak, budamak; (*mec.*) azaltmak, küçültmek; (*komedi*) yolmak, dolandırmak.

attonitus *s.* yıldırım çarpmış, korkutulmuş, şaşırmış; ilham almış; çılgın; meczup.

atton/ō -āre -uī -itum *gçf.* korkutmak, hayret içinde bırakmak.

attōnsus *gedo.* **attondeō**

attorqu/eō -ēre *gçf.* fırlatmak, atmak.

attractus *gedo.* **attrahō**

attra/ho -here -xi -ctum *gçf.* zorla çekmek, sürüklemek, kendine çekmek, cezbetmek; (*mec.*) çekmek, kışkırtmak.

attrect/ō -āre *gçf.* dokunmak, el sürmek; kendine mal etmek.

attrepid/ō -āre *gf.* titrek adımlarla, sendeleyerek gitmek, ilerlemek.

attrib/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* tahsis etmek, tayin etmek, vermek; eklemek; isnat etmek, atfetmek; vergi koymak.

attribūti/ō -ōnis *d.* (para) havale, nakil; (*dilb.*) yüklem; sıfat.

attrītus *gedo.* **atterō** *s.* yenmiş, aşınmış; çürümüş, ezilmiş; (*mec.*) arsız, yüzsüz. utanmaz.

attulī *gç.* **adferō**

au *ünl.* (acı çekme ve şaşkınlık ifade eder) O! ya! heyhat!

auc/eps -upis *er.* kuşbaz;

(*mec.*) meraklı; eleştiri için fırsat kollayan.

auctār/ium –ī & **iī** *cns.* fazla, ilave.

auctificus *s.* artıran.

aucti/ō –ōnis *d.* artma; mezat.

auctiōnārius *s.* mezatla ilgili; **tabulae –ae** *satış listeleri.*

auctiōn/or –ārī –ātus *gf.* mezat kurmak.

auctit/ō –āre *gçf.* fazlasıyla artırmak.

auct/ō –āre *gçf.* artırmak; (*mec.*) refah ve mutluluk ihsan etmek.

auct/or –ōris *er., d.* **1.** yaratan; (*aileyle ilgili*) cet, ata; (*binalarla ilgili*) kurucu, bina eden; (*işlerle ilgili*) yapan; **2.** yazan; (*yazılarla ilgili*) yazar, tarihçi; (*bilgiyle ilgili*) tahrik eden, araştıran; (*haberlerle ilgili*) haber veren, malumat veren; **3.** kışkırtıcı; (*eylemle ilgili*) akıl veren; (*kanunlarla ilgili*) destekleyen, taraftar; teklif eden; **4.** nüfuzlu insan, (*kamu yaşamında*) lider; (*davranışla ilgili*) model, örnek; (*garanti ile ilgili*) kefil, tanık; (*malla ilgili*) satıcı, bayii; (*kadınlar ve rüştünü ispat etmemişler için*) mutemet, mümessil; hami; (*başkalarının refahı ile ilgili*) savunucu kimse; **mē –ōre** teklifimce, teklifim üzerine.

auctōrāment/um –ī *cns.* sözleşme, kontrat, anlaşma; anlaşmayla saptanan ücret, kira.

auctōrātus *s.* (sözleşme, yeminle) sınırlı; kiralanmış (ücretle).

auctōrit/ās –ātis *d.* **1.** kaynak, menba; rehberlik, önderlik; **2.** yargı, hüküm; karar; destek; yol gösterme; (*senatoyla ilgili*) resmi karar, resmi emir; **3.** güç; (*şahıs*) nüfuz, etki, otorite, itibar; (*şeyler*) önem, ehemmiyet; (*davranış*) örnek; (*bilgi*) teminat; (*mülk*) mülkiyet hakkı.

auctumn- *bak.* **autumn-**

auctus *gedo.* **augeō** *s.* geniş, büyük.

auct/us –ūs *er.* büyüme, artma, genişleme.

aucup/ium –ī & **iī** *cns.* yabani kuş avlama; (*mec.*) -için pusuya yatma; aşırı merak, tecessüs; saçma sapan itiraz, manasız mücadele.

aucup/ō –āre *gçf.* -için pusuya yatmak; gözetlemek; **–or –ārī –ātus** *gf.* kuş avlamaya gitmek; *gçf.* peşine düşmek, avlamak; (*mec.*) yakalamaya çalışmak.

audāci/a –ae *d.* atılganlık, cesaret; düşüncesizlik; cüretkârlık, küstahlık; *ç.* cüretkâr işler.

aud/āx –ācis *s.* (*iyi*) atılgan, yürekli, cesur; (*kötü*) düşüncesiz, hayasız, pervasız, cüretli,

küstah, kibirli; **-ācter, ācter** *z.*

aud/ēns -entis *s.* cesur, atılgan; **-enter** *z.*

audenti/a -ae *d.* atılganlık, cesaret.

au/deō -dēre -sus *gçf. & gf.* cüret etmek, cesaret etmek, göze almak; cesaret göstermek.

audi/ēns -entis *er.* dinleyici; *s.* söz dinleyen, itaatkâr.

audienti/a -ae *d.* dinleme; **-m facere** (*birisi için*) sağlamak, temin etmek.

aud/iō -īre -īvī & -iī -ītum *gçf.* dinlemek; işitmek; öğrenmek, işiterek öğrenmek; söylenmek; dinlemek, dikkatle dinlemek, bir öğretmenin derslerine devam etmek, öğretmen himayesinde çalışmak; bir davayı tahkik etmek; kabul etmek; itaat etmek, önem vermek, dikkat etmek, dinlemek; **bene, male-** kötü veya iyi bir üne sahip olmak.

audīti/ō -ōnis *d.* dinleme, işitme; rivayet, haber.

audīt/or -ōris *er.* dinleyici; öğrenci.

audītōr/ium -ī & iī *cns.* ders, okuma, ya da konferans salonu, mahkeme salonu; dinleyiciler.

audīt/us -ūs *er.* işitme duygusu; işitme, dinleme; rivayet, haber.

auferō auferre abstulī ablātum *gçf.* götürmek, taşımak, uzaklaştırmak; yanlış yola sevketmek, başka yola sevketmek; zorla almak, gasp etmek; (*bir gayret sonucu*) kazanmak, elde etmek.

auf/ugiō -ugere -ūgī *gf.* kaçıp uzaklaşmak. *gçf.* -den kurtulmak.

Augē/ās -ae *er.* ahırları Herakles tarafından temizlenmiş olan Elis kralı.

au/geō -gēre -xī -ctum *gçf.* artırmak, büyütmek; zenginleştirmek, donatmak; yükseltmek, methetmek; *gf.* artmak.

augēsc/ō -ere *gf.* büyümeye başlamak, gelişmek.

augm/en -inis *cns.* artma, büyüme.

augur -is *er.* kuşbilici, kâhin; rahip, alametleri yorumlayan kişi.

augurāl/is *s.* kuşbilicliye ait; falcılıkla, kehanetle ilgili; **-e -is** *cns.* kehanetlerin alındığı yer.

augurāti/ō -ōnis *d.* kehanet, falcılık, geleceği keşfetme.

augurāt/us -ūs *er.* kuşbilicilik işi.

augur/ium -ī & iī *cns.* kuşbilicilik; gözetleme, yorma; önceden sezme.

augurius *s.* kuşbilicilere ait.

augur/ō -āre *gçf. & gf.* kehanet alametlerine bakmak; kehanet alametleriyle kutsa-

mak; önceden sezmek; **-ātō** kehanet alametlerini aldıktan sonra.

augur/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* kuşbilicilik yapmak, kehanet alametlerine bakmak; kehanetlere bakarak önceden söylemek; tahmin etmek, geleceği önceden söylemek.

August/a -ae *d.* imparatorun annesine, eşine, kızına ve kız kardeşine verilen ünvan.

Augustāl/is *s.* Augustus'la ilgili; **lūdī -ēs** Augustus şerefine yapılan oyunlar; **proefectus -is** Mısır valisi; **sodālēs -ēs** tanrılaştırılan Augustus'un rahipleri.

august/us *s.* kutsal, mübarek, muhterem, saygıdeğer; (*mec.*) haşmetli, azametli, görkemli, soylu; **-ē** *z.*

August/us -ī *er.* ilk Roma imparatoru C. Octavius'a ve sonra diğer imparatorlara verilen ünvan; *s.* imparatora ait; ağustos, ağustosa ait.

aul/a -ae *d.* bir Yunan evinin avlusu; bir Roma evinin salonu; saray, kral sarayı; saray halkı; krallık yetkesi.

aula *bak.* **olla**

aulae/um -ī *cns.* üzeri nakış işli perdeler, yatak örtüleri; (*tiyatro*) perde; (oyunun başında sahneden aşağıya bırakılır, oyunun bitiminde yükseltilirdi.)

aūlic/us *s.* kraliyet sarayına ait; şahane; **-ī -ōrum** *er.* ç. saray halkı.

Aul/is -idis & **is** *d.* Boeotia'da Yunan'lıların Troia'ya hareket ettikleri liman.

auloed/us -ī *er.* flüt eşliğinde şarkı söyleyen kimse.

aur/a -ae *d.* hava, esen hava, meltem; hava, gök; duman, koku, ışın; (*mec.*) rüzgâr, yel, bora (*insana yarar getiren*), gün ışığı; bu dünya, yeryüzü.

aurāri/us *s.* altından; altınla ilgili; **-a -ae** *d.* altın madeni.

aurātus *s.* altınla süslenmiş, altın yaldızlı; altın.

Aurēl/ius -ī *er.* Roma'lı bir soyadı; **lēx -ia** mahkeme heyetinin düzenlenmesine ilişkin yasa; **via -ia** Roma'dan kuzey batıya giden ana yol.

aureolus *s.* altın; altından yapılmış; altın değerinde, şaşaalı, görkemli.

aureus *s.* altın, altından; altınla işlenmiş, altın yaldızlı, altın gibi parlak; (*mec.*) güzel, görkemli, muhteşem; *er.* altın madeni para.

aurichalc/um -ī *cns.* altından üstün söylencesel bir maden.

auricomus *s.* altın saçlı; altın yapraklı.

auricul/a -ae *d.* dış kulak; kulak.

aurifer -ī *s.* altın bulunan (*içinde, üzerinde*).

aurif/ex -icis *er.* altını işleyen

kişi, kuyumcu.

aurīg/a -ae *er.* savaş ve yarış arabası süren kişi, arabacı, sürücü; seyis; dümenci; bir takımyıldız.

aurigen/a -ae *s.* altından doğmuş.

auriger -ī *s.* üzerinde altın bulunan, altın yaldızlı.

aurīg/ō -āre *gf.* yarışlarda araba sürmek.

aur/is -is *d.* kulak; işitme duyarlığı, kulak zevki; (*ret.*) hüküm; (*ta.*) saban kulağı; **ad -em admonere** kulağına fısıldamak; **in utramvīs -em dormire** derin uykuda olmak.

aurītul/us -ī *er.* "Uzun Kulaklı", eşek.

auritus *s.* uzun kulaklı; dikkatli, dinleyen.

aurōr/a -ae *d.* şafak, tan vakti, gün ağarması; şafak tanrıçası; Doğu, şark.

aur/um -ī *cns.* altın; (*altından yapılmış şeyler*) altın tabak, kadeh, yüzük, vs... para; parıltı, altın rengi; Altın çağı.

auscultāti/ō -ōnis *d.* itaat, söz dinleme, dinleme: casusluk yapma.

auscultāt/or -ōris *er.* dinleyici.

auscult/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* -e kulağını vermek, dikkatle dinlemek; gizlice dinlemek; *gf.* (*hizmetçilerle ilgili*) kapıda emir beklemek; dinlemek, itaat etmek.

ausim *şh.* **audeō**

Auson/es -um *er.* ç. Orta İtalya'nın ilk sakinleri; **-ia** *d.* İtalya; **-ius, -is** *s.* Ausonia ile (*İtalya, Latinler, Roma'lılarla*) ilgili; **-idae** *er.* ç. İtalya sakinleri.

ausp/ex -icis *er.* kuşların uçuşuna vs. bakarak geleceği keşfeden kâhin, falcı; koruyucu, hami; evlilik töreninde şahit olan kimse.

auspīcātō *z.* kehanet alametlerini aldıktan sonra; uğurlu bir zamanda, tam zamanında.

auspīcātus *s.* kehanet alametlerine bakarak kutsanmış; uğurlu, hayırlı.

auspīc/ium -ī & iī *cns.* kuşlara bakma, gözetleme, kuşlarla ilgili kehanet, falcılık; kehanet alametleri alma hakkı; idare, sevk, komuta; işaret, alamet; **-facere** bir işaret vermek.

auspīc/ō -āre *gf.* kehanet alametlerine bakmak.

auspīc/or -ārī -ātus *gf.* kehanet alametlerine bakmak; hayırlı bir başlangıç yapmak; *gçf.* başlamak, (işe) girişmek.

aust/er -rī *er.* güney rüzgârı, lodos; güney.

austērit/ās -ātis *d.* şiddet, sertlik.

austēr/us *s.* sert, ekşi, keskin; ciddi; donuk; mat; çetin, ağır;

ē *z.* sıkıca, kasvetli.
austrālis *s.* lodosla ilgili; güneyde bulunan.
austrīnus *s.* güneyden.
aus/us *geo.* **audeō -um -ī** *cns.* teşebbüs, girişim.
aut *bağ.* veya; ya ... ya; aksi takdirde, veya en azından, ya da daha ziyade.
autem *bağ.* (*karşıt düşünce ifade eden*) fakat, diğer yandan; (*başka bir düşünceye geçerken*) bundan öte, şimdi, ve; (*diyalogda*) gerçekte.
autheps/a -ae *d.* tencere, kazan.
autographus *s.* kendi eliyle yazılmış.
Autolyc/us -ī *er.* Tanrı Mercurius'un hırsız oğlu.
automat/us *s.* kendiliğinden; **-on -ī** *cns.* kendi kendine hareket eden makina.
Automed/ōn -ontis Akhileus'in arabacısı; arabacı.
autumn/us -ī *er.* sonbahar; *s.* sonbahara ait.
auxī *gç.* **augeō**
autum/ō -āre *gçf.* farzetmek, zannetmek; ileri sürmek.
auxiliāris *s.* yardım eden, yardım getiren; yardıma birliklere ait; *er.* ç. yardıma birlikler.
auxiliārius *s.* yardım eden, yardım getiren.
auxiliāt/or -ōris *er.* yardımcı.
auxiliāt/us -ūs *er.* yardım.
auxili/or -ārī -ātus *gf.* yardım etmek, yardımına gelmek.
auxil/rum -ī & **iī** *cns.* yardım, müzaheret; **-ia -iorum** *cns.* ç. yardıma birlikler; askeri güç.
avāriti/a ae *d.* hırs, ihtiras, tamah, bencillik.
avāriti/ēs -ēī *d.* hırs, tamah.
avār/us *s.* aç gözü doymaz, haris, tamahkâr: şiddetle arzu eden; **-ē -iter** *z.*
avō, avēte, avētō *em.* Uğurlar olsun!
āve/hō -here -xī -ctum *gçf.* götürmek, taşımak; (*edl.*) at ile gitmek; gemiyle gitmek.
āv/ellō -ellere -elli & **ulsī (olsī) -ulsum (olsum)** *gçf.* çekip koparmak, yırtmak; zorla götürmek, zorla ayırmak, koparmak.
avēn/a -ae *d.* yulaf; hububat sapı, saman; (*müzik*) çoban kavalı, kamış kaval.
Aventīn/us -ī *er.* Roma'da Aventinus tepesi; *s.* Aventinus'a ait; **-um -ī** *cns.* Aventinus tepesi.
av/eō -ēre *gçf.* arzu etmek, özlemek; **-ēns -entis** *s.* çok şiddetli arzu eden.
Avernus -ī *er.* Cumae yakınında bir göl; buradan öbür dünyaya girildiği söylenir; öbür dünya; **-ālis** *s.* Avernus gölüne ait.
āverrunc/ō -āre *gçf.* önle-

mek, uzaklaştırmak, bertaraf etmek.

aversābilis *s.* *menfur, iğrenç,* pek çirkin.

āvers/or -ārī -ātus *gf.* yüzünü çevirmek, uzaklaşmak; *gçf.* karşısından uzaklaştırmak, defetmek; küçük görmek, kaçınmak.

āvers/or -ōris *er.* zimmetine geçiren, aşıran kimse.

āvers/us *gedo.* **āvertō** *s.* dönmüş, çevrilmiş, arka tarafında; karşıt; düşman.

āver/tō -tere -tī -sum *gçf.* çevirmek, başka yöne döndürmek; başka yöne yöneltmek; zimmetine geçirmek; aleyhine çevirmek, düşman etmek; çevirmek; uzaklaştırmak, defetmek; *gf.* çekilmek.

avi/a -ae *d.* büyükanne.

aviārī/us *s.* kuşlarla ilgili; **-um -ī** *cns.* kuşhane.

āvidit/ās -ātīs *d.* hırs, ihtiras, tamah, açgözlülük, şiddetli arzu.

avid/us *s.* şiddetli arzu eden, haris; aç gözlü, doymaz, hasis; obur, doymaz.

av/is -is *d.* kuş; (*kehanette*) işaret, alamet; **-alba** ender şey için kullanılır.

avītus *s.* büyükbabaya ait; atalarla ilgili; çok eski.

āvī/us *s.* yoldan uzak, ıssız, yolsuz, *sapa; yolundan* çıkmış; **-a -ōrum** *cns.* ç. el değmemiş bölge, kır, ıssız yerler.

āvocāment/um -ī *cns.* dinlenme, gevşeyip dinlenme, eğlence.

āvocāti/ō -ōnis *d.* çevirme, başka yana yöneltme.

āvoc/ō -āre *gçf.* -den geri çağırmak, çevirmek, geri çekmek, uzaklaştırmak; eğlendirmek, dinlendirmek.

āvol/ō -āre *gf.* uçarak uzaklaşmak, uçmak; kaçmak; hızla uzaklaşmak, yok olmak.

āvolsus, avulsus *gedo.* **avellō**

avuncul/us -ī *er.* annenin kardeşi, dayı; **-māgnus** büyük dayı.

āv/us -ī *er.* büyükbaba, dede; ata.

Axen/us -ī *er.* konuk sevmeyen deniz olarak Karadeniz'in ilk adı.

axici/a, axiti/a -ae *d.* makas.

axilla/a -ae *d.* koltuk altı, koltuk.

axis (assis) -īs *er.* dingil; dünyanın ekseni, kutup, gök, sema; ülke, iklim; tahta, kalas.

B

babae *ünl.* (hayret, onay ya da sevinç ifade eder) a! acayip! pekâlâ! fevkalade!

Babyl/ōn -ōnis *d.* Babil, Fırat üzerinde antik kent; **-ōnia** Babil ülkesi; **-ōnius** *s.* Babil ülkesine ait; **-ōnicus, -ōniēnsis** *s.*

bāca -ae *d.* küçük ve yuvarlak bir meyva tanesi; zeytin; meyva; inci.

bācātus *s.* inciye ait, incili.

bacca *bak.* **bāca**

baccar -is *cns.* siklamen, buhurumeryem çiçeği.

Baccha -ae *d.* Bakkhos rahibesi.

Bacchānāl -ālis *cns.* Bakkhos'a ve Bakkhos ayinlerine ait yer; *ç.* Bakkhos şenliği.

bacchāti/ō -ōnis *d.* Bakkhos şenliklerindeki gibi çılgınca eğlenme.

bacch/or -āri -ātus *gf.* Bakkhos şenliğini kutlamak; Bakkhos rahibeleri gibi çılgınlık etmek, çılgınca eğlenmek, bu halde dolaşmak.

Bacch/us -ī *er.* şarap, bitki, şiir ve dinsel vecit tanrısı; asma, şarap; **-ēus -icus -ius** *s.*

bācifer -ī *s.* zeytin veren.

bacill/um -ī *cns.* küçük değnek, asâ, çubuk; *lictor*'un taşıdığı sopa.

Bacctr/a -ōrum *cns. ç.* Orta Asya'da Baktria'nın başkenti; *mod.* Belh. **-iānus -ius** *s.* **-iāna** *d.* Baktria.

bacul/um -ī *cns.* **-us -ī** *er.* değnek, sopa, baston.

Baet/is -is *er.* İspanya'da ırmak; *mod.* Guadalquivir; **-icus** *s.* **-ica** *d.* Roma'da eyalet; *mod.* Endülüs.

Bāi/ae -ārum *d. ç.* Campania kıyısında kaplıcalarıyla ünlü şehir; **-ānus** *s.*

bāiul/ō -āre *gçf.* ağır bir şey taşımak.

bāiul/us -ī *er.* hamal.

bālaen/a -ae *d.* balina.

balan/us -ī *d.* palamut; bir tür Arabistan cevizi; bir tür midye.

balatr/ō -ōnis *er.* şakacı kimse.

bālāt/us -ūs *er.* koyun melemesi.

balbus *s.* kekeme, pepe.

balbūt/iō -īre *gçf. & gf.* kekelemek, dili dolaşmak; *(mec.)* anlaşılmaz bir biçimde konuşmak.

balineum *vs., bak.* **balueum** *vs.*

ballist/a -ae *d. (ask.)* mancınık; mancınıkla atılan gülle.

ballistār/ium -ī & iī *cns.* mancınık.

balne/ae –ārum *d.* ç. banyo, hamam.
balneāri/us *s.* banyo ya da hamama ait; **–a –ōrum** *cns.* ç. banyo odası.
balneāt/or –ōris *er.* hamamcı.
balneol/um –ī *cns.* küçük banyo.
bāl/ō –āre *gf.* melemek.
balsam/um –ī *cns.* pelesenk, pelesenk ağacı.
balte/us –ī *er.*, **–a –ōrum** *cns.* ç. kemer, kuşak; *öz.* kılıç omuz kayışı; kadın kemeri; kölelerin dövüldüğü kayış.
baptisma –tis *cns.* vaftiz, vaftiz töreni.
baptiz/ō –āre *gçf.* (*dn.*) vaftiz etmek.
barathr/um –ī *cns.* uçurum, girdap; öbür dünya; (*mec.*) açgözlü kimse.
barb/a –ae *d.* sakal.
barbarē *z.* yabanca bir dilde, Latince; uygar olmayan bir biçimde; kabaca, acımasızca.
barbari/a –ae –ēs *ih.* **–em** *d.* bir yabancı ülke, Yunanistan ya da İtalya dışında bir ülke; (*sözcükler*) kötü ifade tarzı; (*tavır*) kabalık, uygar olmayış.
barbaricus *s.* yabancı, ecnebi; yabanıl; İtalyan (*Greklere göre*).
barbarus *s.* yabancı; barbar; (*Yunanlıya göre*) İtalyan; kaba, uygar olmayan; yabanıl, vahşi, zalim; *er.* yabancı kimse, barbar kimse.
barbātulus *s.* kısa sakallı.
barbātus *s.* sakallı, yetişkin; eski Roma'lı; filozof (*magister ile*).
barbiger –ī *s.* sakallı.
barbit/os *ih.* **–on** *er.* lir.
barbul/a –ae *d.* kısa sakal.
bardus *s.* kalın kafalı, gabi, aptal.
bard/us –ī *er.* Gallia'lı minstrel.
bār/ō –ōnis *er.* ahmak ya da kalın kafalı kimse.
barr/us –ī *er.* fil.
bascaud/a –ae *d.* bir tür sepet (*masa için*).
bāsiāti/ō –ōnis *d.* öpme, öpüş.
basilic/a –ae *d.* borsa ve mahkeme olarak kullanılan resmi bina.
basilic/us *s.* kral gibi, muhteşem; *er.* en şanslı atış (*zar*); **ē** *z.* muhteşem bir tarzda; **–um –ī** *cns.* krala yakışır elbise, muhteşem elbise.
bāsi/ō –āre *gçf.* öpmek.
bas/is –is *d.* yürüme, adım atma; taban, kaide.
bās/ium –ī & iī *cns.* öpüş, öpme.
Bassar/eus –eī *er.* Bakkhos.
Batāv/ī –ōrum *er.* ç. Batavia halkı; *mod.* Hollanda.
batill/um –ī *cns.* ateş küreği.
Battiad/ēs –ae *er.* Kallimakhos.

bātu/ō -ere -ī *gçf.* vurmak, dövmek.

baub/or -ārī *gf.* (köpek) havlamak, ulumak.

Bauc/is -idis *d.* Philemon'un karısı.

beātit/ās -ātis *d.* mutluluk.

beātitūd/ō -inis *d.* mutluluk.

beātul/us -ī *er.* mutlu kimse.

beāt/us *s.* mutlu; müreffeh, zengin, varlıklı; **-ē** *z.*

Belg/ae -ārum *er. ç.* Kuzey Gallia halkı; *mod.* Belçika.

bellāri/a -ōrum *cns. ç.* çerez, yemiş, şekerleme.

bellāt/or -ōris *er.* savaşçı, muharip kimse; *s.* cenkçi, dövüşken; savaşa ait.

bellātōrius *s.* saldırgan.

bellātr/īx -īcis *d.* savaşçı kadın; *s.* cenkçi; dövüşken (kadın).

Belleroph/ōn -ontis *er.* Pegasos'un binicisi, Khimaira'nın katili; **-ontēus** *s.*

bellicōsus *s.* savaşsever, savaşçı.

bellic/us *s.* savaşa ait, askeri; **-um canere** saldırı ya da yürüyüş için işaret vermek.

belliger -ī *s.* savaşçı, savaşsever.

belliger/ō -āre -āvī -ātum *gf.* savaşı sürdürmek.

bellipot/ēns -entis *s.* savaşta güçlü.

bell/ō -āre -āvī -ātum *gf.* savaşmak; **-or -ārī** *gf.* mücadele etmek, savaşmak.

Bellōn/a -ae *d.* savaş tanrıçası.

bellulus *s.* hoş, şirin.

bell/um -ī *cns.* savaş, çarpışma; **-ō** *savaşta.*

bell/us *s.* hoş, şirin, yakışıklı, güzel; **-ē** *z.* güzel bir biçimde, latifçe; **-habēre** sağlığı iyi olmak.

bēlu/a -ae *d.* iri yabanıl hayvan, canavar; herhangi bir hayvan; (*mec.*) (*kötü söz*) hayvan; **-Gaetula India** fil.

bēluātus *s.* üzerine hayvan resimleri işlenmiş.

bēluōsus *s.* canavarlarla dolu.

bene *z.* (*kı.* **melius** *üd.* **optīme**) iyi, uygun, çok pek; doğru olarak: kazançla; *ünl.* bravo! iyi! **-dīcere** yerinde söylemek; övmek; **-emere** ucuza satın almak; **-est tibi** iyisin, mutlusun; **-facere** iyi etmek, iyi hareket etmek; **-facis** teşekkür ederim; **rem -gerere** başarılı olmak; **-sē habēre** hoş vakit geçirmek; **-habet** alâ, mükemmel, yeterli; **-tē!** sağlığınıza! **-vēn-dere** pahalı satmak; **-vīvere** mutlu bir hayat sürmek.

bened/īco -īcere -īxī -ictum *gçf.* hakkında iyi söz etmek, övmek; *dn.* kutsamak.

beneficenti/a -ae *d.* lütuf, merhamet.

beneficiāri/ī -ōrum *er. ç.* ayrıcalıklı askerler.

benefic/ium -ī & iī *cns.* iyilik,

lütuf; (*siy., ask.*) terfi, yükselme; **–ō tuō** senin sayende.

beneficus *s.* cömert, lütufkâr, iyiliksever.

Benevent/um –ī *cns.* Güney İtalya'da bir şehir.

benevol/ēns entis *s.* iyi yürekli, lütufkâr.

benevolenti/a –ae *d.* lütuf, hayırhahlık, iyilik, dostluk.

benevol/us *s.* lütufkâr, hayırhah, dostane, (*hizmetçiler için*) bağlı; **–ē** *z.*

benignē *z.* seve seve, istekle, nazikçe; cömertçe, bol bol; (*kd.*) hayır, teşekkür ederim; **–facere** birisine lütufta bulunmak, iyilik yapmak.

benignit/ās –ātis *d.* iyilik, lütuf, hayırhahlık; cömertlik.

benignus *s.* iyi, dostane, lütufkâr; cömert, verimli, zengin, münbit.

be/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* mutlu etmek, hoşnut kılmak.

Berecynt/us –ī *er.* Kybele için kutsal olan Phrygia'da bir dağ; **–ius** *s.* Kybele'ye ait; **–ia** *d.* Kybele.

Berenīc/ē –ēs *d.* bir Mısır kraliçesi; **coma –ēs** bir takımyıldız.

bēryll/us –ī *er.* gök zümrüt.

bēs, bessis *er.* bir *as*'ın üçte ikisi; bir birimin üçte ikisi.

bēsti/a –ae *d.* hayvan; arenaya çıkanlan yabanıl hayvan.

bēstiārius *s.* yabanıl hayvanlara ait; *er.* arenada yabanıl hayvanlarla dövüşen kimse.

bēstiol/a –ae *d.* küçük hayvan.

bēt/a –ae *d.* pazı (*bitki*).

bēta *cns. çkz.* Yunancada beta harfi.

bibī *gç.* **bibō**

bibliopōl/a –ae *er.* kitap satan kimse.

bibliothēc/a –ae, –ē –ēs *d.* kitaplık, kütüphane.

bib/ō –ere –ī *gçf.* içmek; ırmağın kıyısında yaşamak; (*flumen ile*) emmek, massetmek, içine almak; (*mec.*) (*aure; auribus ile*) can kulağıyla dinlemek; **–aquas** boğulmak; **Graecō mōre–** birinin sağlığına içmek.

bibulus *s.* içkiye düşkün, çok içen, susamış; (*şeyler*) su çeken, masseden.

bic/eps –ipitis *s.* iki başlı.

biclīn/ium –ī & iī *cns.* iki kişilik yemek kanepesi.

bicol/or –ōris *s.* iki renkli.

bicorniger –ī *s.* iki boynuzlu.

bicornis *s.* iki boynuzlu; (*ırmaklar*) iki ağızlı.

bicorpor –is *s.* iki gövdeli.

bid/ēns –entis s. iki dişli; *er.* iki dişli bahçıvan çapası; *d.* iki sıra dişi tamam kurbanlık hayvan.

bident/al –ālis *cns.* yıldırım çarpmış yer.

bidul/um –ī *cns.* iki gün.

bienn/ium –ī & iī *cns.* iki yıl.

bifāriam *z.* iki yerde, iki par-

çaya, iki yöne; iki yanda.
bifer –ĕrī *s.* yılda iki kez ürün veren.
bifidus *s.* ikiye ayrılmış.
biforis *s.* iki kanatlı kapı; çifte.
biförmātus, biförmis *s.* iki biçimli, çift şekilli.
bifr/ōns –ontis *s.* iki başlı, çift alınlı.
bifurcus *s.* iki çatallı, çatallanmış.
bīg/ae –ārum *d.* ç. çift atlı araba.
bīgātus *s.* üzerinde çift atlı araba resmi bulunan.
biiugis, biiug/us *s.* koşulmuş bir çift (hayvan); **–ī –ōrum** *er.* ç. yan yana koşulmuş bir çift at; iki atlı araba.
bi!lībr/a –ae *d.* iki *libra* ağırlık; **–is** *s.* iki *libra* ağırlığında.
bilinguis *s.* iki dilli; iki dil konuşan; hain, ikiyüzlü.
bīl/is –is *d.* safra, öd; (*mec.*) hiddet, gazap, öfke; **–ātra, nigra** melankoli, karakaygı; cinnet, delilik.
bil/īx –īcis *s.* çifte iplikle ya da telle örülmüş.
bilūstris *s.* on yıllık, on yıl süren.
bimaris *s.* iki deniz arasında yer alan.
bimarīt/us –ī *er.* iki kanlı kimse.
bimāt/er –ris *s.* iki anneli.
bimembris *s.* yarı hayvan, yarı insan olan; ç. Kentauroslar.
bimēstris *s.* iki aylık, iki ay süren.
bīmulus *s.* henüz iki yaşında.
bīmus *s.* iki yaşında, iki yıllık.
bīnī bīnae bīna *sy.* bir çift, çift; ikişer ikişer, her keresinde, ya da her birine iki.
binoct/ium –ī & iī *cns.* iki gece, iki gecelik süre.
binōminis *s.* iki adlı.
Bi/ōn –ōnis *er.* yergileriyle ünlü filozof; **–ōnēus** *s.* yergili.
bipalmis *s.* iki karış uzunluğunda.
bipartīt/us *s.* ikiye bölünmüş; **–ō** *z.* iki parça olarak, iki yönde.
bipat/ēns –entis *s.* iki kanadı açık.
bipedālis *s.* iki ayak uzunluğunda, genişliğinde ya da kalınlığında.
bipennifer –ī *s.* savaş baltası taşıyan.
bipennis *s.* iki ağızlı; *d.* savaş baltası.
bipertītō *bak.* **bipartītō**
bip/ēs –edis *s.* iki ayaklı; *er.* iki ayaklı mahluk (*insan için küçümseme*).
birēmis *s.* çifte kürekli, iki sıra kürekli; *d.* bir çifte kürekli kayık; iki sıra kürekli kadırga.
bis *z.* iki kere, iki defa; **–ad eundem** aynı yanlışı iki kez yapmak; **–diē, in diē** günde iki kez; **–tantō, tantum** iki kat daha çok; **–terque** sık sık; **–terre** ender olarak.
Biston/es –um *er.* ç. Thracia

halkı; **-ius** *s.* Thrakia'lı; **-is** *d.* Thrakia'lı kadın, Bakkhos rahibesi.

bisulcilingu/a -ae *s.* çatal dilli; (*mec.*) yalancı, yalâkçı.

bisulcus *s.* çatal, yarık.

Bithȳn/ia -iae *d.* Anadolu'da eyalet; **-icus, -ius, -us** *s.*

bīt/ō -ere *gf.* gitmek.

bitūm/en -inis *cns.* bitüm, asfalt; **-ineus** *s.*

bivi/us *s.* iki yollu, iki geçitli; **-um** *cns.* iki yol kavşağı, iki yol.

blaesus *s.* kekeme, pepe, peltek.

blandidicus *s.* tatlı dilli.

blandiloquenti/a -ae *d.* gönül okşayıcı söz; fazla övücü, şişirici söz.

blandiloqu/us, -entulus *s.* gönül okşayıcı sözler söyleyen.

blandīment/um -ī *cns.* iltifat; yüze gülme, yaltaklanma; (*mec.*) çekicilik, güzellik.

bland/ior -īrī -ītus *gf.* okşamak, iltifat etmek, yaltaklanmak; (*şeyler*) hoşa gitmek, cezbetmek.

blanditi/a -ae *d.* yüze gülme, iltifat; (*şeyler*) çekicilik, füsun.

blandītim *z.* okşayarak, gönül okşayıcı bir biçimde.

bland/us *s.* tatlı dilli, yüze gülen; hoş, çekici, füsunkâr; **-ē** *z.*

blater/ō -āre *gf.* gevezelik etmek.

blat/iō -īre *gçf.* gevezelik etmek.

blatt/a -ae *d.* güve.

blenn/us -ī *er.* budala, bön.

biliteus *s.* yavan; aptal.

blit/um -ī *cns.* bir tür yaban kerevizi.

boāri/us *s.* sığırlara ait; **forum -um** Roma'daki hayvan pazarı.

Bodotri/a -ae *d.* İskoçya'nın doğusunda körfez; *mod.* Firth of Forth.

Boeōt/ia -iae *d.* Boiotia, Yunanistan'ın ortasında bölge; **-ius, -us** *s.* **-archēs** *er.* Boiotia'nın baş yargıcı.

boi/ae -ārum *d. ç.* boyuna geçirilen halka.

Boiohaem/ī -ōrum *er. ç.* Bohamyalılar.

bōlēt/us -ī *er.* bir tür mantar.

bolu/s -ī *er.* (*zar*) atma, atımı; (*ağ*) fırlatma; (*mec.*) kazanç, kâr; âlâ lokma, çok iyi parça.

bomb/us -ī *er.* boğuk ses, uğultu, vızıltı.

bombȳcinus *s.* ipekten.

bomb/ȳx -ȳcis *er.* ipek böceği; ipek.

Bon/a De/a -ae -ae *d.* kadınların taptığı bir tanrıça.

bonit/ās -ātis *d.* iyilik; doğruluk, dürüstlük; lütufkârlık.

Bonōni/a -ae *d.* Kuzey İtalya'da şehir; *mod.* Bologna **-ēnsis** *s.*

bon/um -ī *cns.* iyilik, hayır; değerli, yararlı şey; *ç.* mülkler; **cui -ō?** kime yararlı ol-

du? kim kazançlı çıktı?

bon/us *s.* (*kı.* **melior** *üd.* **optimus**) iyi; muktedir, mahir; kibar; cesur; erdemli; elveriş-li; *er. ç.* iyi muhit, muhafazakârlar; **–a aetas** genç yaş, gençlik; **–ō animō** neşesi ya da keyfi yerinde olmak; **–ae artēs** genel kültür veren konular, genel kültür eğitimi; **–a dicta** nükteli sözler; **–a fidēs** iyi niyet, içtenlik; **–ī mōrēs** ahlak; **–ī nummī** hakiki para; **–a pars** geniş bölüm, kısım; **–ae rēs** konfor, refah, lüks, saadet, ikbal, ahlaksal doğruluk; **–ā veniā** izninizle; **–a verba** iyi kehanet taşıyan sözler; seçkin bir diksiyon; **–a vox** yüksek ses.

boō –āre *gf.* yüksek sesle bağırmak; kükremek.

Boōt/ēs –ae *cns.* Bakar takımyıldızı.

Bore/ās –ae *er.* kuzey rüzgârı, poyraz; kuzey; **–us** *s.*

Borysthen/ēs –is *er.* Dnyeper ırmağı; **–ius** *s.* **–idae** *er. ç.* Dnyeper kenarında oturan kimseler.

bōs bovīs *er., d.* öküz, inek; bir tür kamçı; **–Lūca** fil. **bovī clitellās impōnere** birine yapamayacağı bir işi yüklemek.

Bospor/us –ī *er.* Boğaziçi; **–ius** *s.* **–Cimmerius** Kerç Boğazı; **–ānus** *s.*

Boudicc/a –ae *d.* yanlışlıkla Boadicea denilen İngiliz kraliçesi.

bovārius *bak.* **boārius**

bovillus *s.* öküz ya da sığıra ait.

brāc/ae –ārum *d. ç.* bir tür pantolon.

brācātus *s.* pantolonlu; barbar; *öz.* Alpler'in ötesinde bulunan kabileler.

bracchiālis *s.* kola ait.

bracchiol/um –ī *cns.* zarif kol.

bracch/ium –ī & **iī** *cns.* ön kol, kol; pençe; (*ağaç*) dal; (*deniz*) kol; (*den.*) seren; (*ask.*) irtibat hattı; limanın yanını çeviren set.

bractea *bak.* **brattea**

brassic/a –ae *d.* lahana.

bratte/a –ae *d.* altın yaprak, varak.

bratteol/a –ae *d.* çok ince altın yaprak.

breviār/ium –ī & **iī** *cns.* özet, istatistik araştırma, resmi rapor.

breviculus *s.* oldukça kısa boylu.

breviloqu/ēns –ēntis *s.* az sözle anlatan, muhtasar.

brev/is *s.* kısa, küçük, sığ; kısa ömürlü; kısa, veciz; hafif, önemsiz; **–ī** *z.* kısaca, az sonra; birkaç kelimede; **–iter** *z.* az ve öz olarak; **–ia –ium** *cns. ç.* sığ yerler.

brevit/ās –ātis *d.* kısalık, küçüklük; (*söz, zaman*) kısalık.

Britann/ia -iae *d.* Britanya; Britanya Adaları; **-us, -icus** *s.* **-icus** *er.* imparator Claudius'un oğlu.

Brom/ius -ī & **iī** *er.* Bakkhos..

brūm/a -ae *d.* Kış gündönümü, kış ortası; kış.

Brūmālis *s.* kış gündönümüne ait; kışa ait; **-flexus** oğlak dönencesi.

Brundis/ium -ī & **iī** *cns.* Güney Doğu İtalya'da liman; *mod.* Brindisi; **-inus** *s.*

Brutti/ī -ōrum *er.* ç. İtalya'nın Güney ucunda oturan halk; **-us** *s.*

brūtus *s.* ağır, hantal, hareketsiz; aptal, akılsız, duygusuz.

Brūt/us -ī *er.* Roma'yı krallardan kurtaran kimse; Caesar'ın katili.

bubīl/e -is *cns.* öküz ahırı.

būb/ō -ōnis *er., d.* baykuş.

bubulcit/or -ārī *gf.* öküz gütmek.

bubulc/us -ī *er.* öküzle çift süren kimse, çiftçi.

būbul/us *s.* sığıra ait; **-a -ae** *d.* sığır eti.

būcaed/a -ae *er.* öküz derisinden sırımla kamçılanmış köle.

bucc/a -ae *d.* yanak, avurt; ağız; geveze hatip; lokma.

bucc/ō -ōnis *er.* geveze kimse, lafazan.

buccul/a -ae *d.* küçük yanak; miğferin çene kayışı.

bucculentus *s.* iri yanaklı.

būcerus *s.* boynuzlu.

būcin/a -ae *d.* çobanın çaldığı boynuz; askeri boru.

būcināt/or -ōris *er.* boru çalan kimse.

būcolic/a -ōrum *cns.* ç. çobanıl şiir.

būcul/a -ae *d.* yavru inek.

būf/ō -ōnis *er.* kara kurbağa.

bulb/us -ī *er.* bitki soğanı; soğan.

būl/ē -es *d.* Yunan senatosu; **-euta** *er.* senatör; **-eutēr ium** *cns.* senato binası.

bull/a -ae *d.* su kabarcığı; top, yumru, çivi başı; düğme; muska.

bullātus *s.* bulla takınmış; henüz bir çocuk.

būmast/us -ī *d.* bir tür üzüm.

būr/is -is *er.* sabanın gövdesi.

Burrus *Pyrrhus*'un eski biçimi.

bustirap/us -ī *er.* mezar hırsızı.

bustuārius *s.* cenaze törenine ait, ölü yakılan yere ait.

bust/um -ī *cns.* ölü yakılan ya da gömülen yer; mezar, gömüt.

buxifer -ī *s.* şimşir ağaçlarıyla ünlü.

bux/um -ī *cns.* şimşirlik; flüt, kaval; tarak; topaç.

bux/us -ī *d.* şimşir ağacı; flüt.

Byzant/ium -ī & **iī** *cns.* Byzantion, Bosphoros üzerinde kurulmuş olan kent, daha sonra Constantinopolis, *mod.* İstanbul; **-ius** *s.*

C

caballīnus *s.* ata ait.
caball/us –ī *er.* at.
cachinnāti/ō –ōnis *d.* kahkaha, yüksek sesle gülüş.
cachinn/ō –āre *gf.* kahkahayla gülmek.
cachinn/ō –ōnis *er.* kahkayla gülen kimse, alay eden kimse.
cachinn/us –ī *er.* kahkaha; (*dalga*) ses çıkarma.
cac/ō –āre *gf.* bağırsakları boşaltmak, abtes bozmak. **–ātus** *s.* pis, kirli.
cacoēth/es –is *cns.* (*mec.*) kaşıntı; çıban.
cacul/a –ae *er.* askerin kölesi.
cacūm/en –inis *cns.* uç, zirve, son, ağacın tepesi; (*mec.*) son, sınır.
Cacus, ī *er.* Vulcanus'un oğlu.
cacūmīn/o –āre *gçf.* sivriltmek.
cadāver –is *cns.* ceset, leş, kadavra. **–ōsus** *s.* ceset gibi.
Cadm/us –ī *er.* Thebai kentinin kurucusu. **–ēis, –ēius, –ēus** *s.* Cadmus'a ait; Thebai'ye ait. **–ēa –ēae** *d.* Thebai kalesi. **–ēis –ēidis** *d.* Agare; Ino; Semele.
cad/ō –ere cecidī cāsum *gf.* düşmek; canlılığını yitirmek, ölmek, öldürülmek; (*gb.*) batmak; (*saç, yaprak*) dökülmek; (*akıcı şeyler*) dökülmek, yağmak; halsizleşmek; (*kurban*) kesilmek; (*rüzgâr, hiddet, cesaret*) dinmek, yatışmak, kesilmek, kınlmak; (*sözcükler*) bitmek; kaybetmek, başaramamak; (*tiyatro oyunu*) tutunmamak; (*eh* ile) başına gelmek, nasip olmak, olmak; –in görüş birliğinde olmak; **–sub** maruz olmak; **animīs** cesareti kınlmak **causā** davayı kaybetmek.
cādūceāt/or –ōris *er.* ateşkes bayrağıyla gönderilen elçi.
cāduce/us –ī *er.* ateşkes için giden elçinin taşıdığı çubuk; Mercurius'un çubuğu.
cādūcifer –ī *s.* haberci çubuğu taşıyan kimse.
cadūc/us *s.* düşen, düşmüş; (*mec.*) geçici, fani, cılız, narin; (*yasa*) varissiz *cns.* vârissiz mülk.
cad/us –ī *er.* iri küp, şişe biçiminde kap (*öz. şarap için*); ölünün küllerinin konduğu kap.
Caecil/ius –ī *er.* Roma'lı adı; *öz.* Latin komedya şairi; **iānus** *s.*
caecit/ās –ātis *d.* körlük.
caec/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kör etmek; anlaşılmaz hale getirmek, karanlık kılmak.

caec/us *s.* kör; görünmez, gizli; karanlık, koyu; ışıksız; (*mec.*) sonucu belirsiz, bilinmeyen. **appāret –ō** gün gibi açık. **domus –a** penceresiz ev. **–ā diē emere** veresiye almak.

caed/ēs –is *d.* kesme, kılıçtan geçirme, öldürme, katliam; (*mec.*) kesilen ya da öldürülen kimseler, maktuller; akan kan.

caed/ō –ere cecīdī caesum *gçf.* vurmak; kesmek; (*savaş*) yenmek, darmadağınık etmek; dövmek; öldürmek; (*hayvanlar*) kurban etmek.

caelām/en –inis *cns.* oyma iş, kabartma.

caelāt/or –ōris *er.* oymacı, hakkâk.

caelātūr/a –ae *d.* oymacılık, hakkâklık sanatı (*öz.* maden); oyma işler.

cael/ebs –ibis *s.* evlenmemiş, bekâr; (*ağaçlar*) üzerine asma sarınmamış.

cael/es –itis *s.* göksel, semavi *er. ç.* tanrılar.

caelest/is –is *s.* göksel, semavi; ilâhi; *er. ç.* tanrılar. *cns. ç.* gökteki şeyler, olaylar.

caelibāt/us –ūs *er.* bekârlık.

caelicol/a –ae *er.* tanrı.

cāelifer –ī *s.* göğü taşıyan.

cael/ius –ī *er.* Roma'lı adı; Roma'nın yedi tepesinden biri.

cael/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* (*tahta ya da maden üzerine*) oymak, hâk etmek; (*mec.*) şiir düzmek.

cael/um –ī *cns.* oymacıların ya da hakkakların kalemi.

cael/um –ī *cns.* gök, sema, gökkubbe; hava, iklim, bir bölgenin havası; (*mec.*) mutluluk, refah, başarı ve onurun en yüksek derecesi. **–um ac terrās miscēre** kaos yaratmak. **ad –um ferre** övmek, yüceltmek. **dē –ō servāre** gökteki belirtileri gözlemek. **dē –ō tangī** yıldırım tarafından çarpılmak. **digitō – um attingere** göğün yedinci katında olmak. **in –ō esse** fazlasıyla sevindirilmek.

caement/um –ī *cns.* yontulmamış duvar taşı, moloz.

caenōsus *s.* çamurlu, bataklıklı.

caen/um –ī *cns.* çamur, pislik, kir; (*mec.*) kir, pislik (*ahlaksal*)

caep/a –ae *d.* **caep/e –is** *cns.* soğan.

Caer/e *cns. çkz.* (**inh. –itis dh. –ētae** *d.*) eski Etrüsk kenti. **–es –itis & ētis** *s.* **–ite cērā dignī** oy verme hakkına sahip olmayan kitleler gibi.

caerimōni/a –ae *d.* kutsallık; dinsel tören; saygı, ihtiram (*hareket olarak*).

caeruleus caerulus *s.* mavi, koyu mavi, koyu yeşil, kurşuni; *cns.* deniz.

Caesar –is *er.* Julius Caesar, büyük Roma'lı asker ve dev-

let adamı, yazar; Augustus; İmparator. **–eus, –iānus, –inus** *s.*

caesarĭātus *s.* saçlı, uzun saçlı, çalı saçlı.

caesari/ēs –ēī *d.* sakal kılı.

caesĭcius *s.* mavimtrak, koyu mavi.

caesim *z.* keserek: kese kese; kılıcın keskin ağzıyla; (*ret.*) kesik cümlelerle.

caesius *s.* kurşuni mavi; mavi gözlü.

caesp/es –itis *er.* çimen, çim; çimenlik, sunak, mezbâh.

caest/us –ūs *er.* boksörlerin eldiveni, muşta

caesus gedo– caedō.

caetr/a –ae *d.* kısa kalkan. **–ātus** *s.* bu kalkanla silâhlanmış.

Caic/us –ī *er.* Kaikos, *mod.* Anadolu'da Bakur Çayı.

Cāiēt/a –ae, –ē –ēs *d.* Latium'da kasaba.

Cāius, *bak.* **Gaīus.**

Calab/ēi –ae *d.* Calabria, İtalya'nın Güney-doğusunda bir yarım ada.

Calam/is –īdis *er.* Yunan heykeltıraşı.

Calamist/er –rī *er.* **–rum –rī** *cns.* saç kıvırma maşası; (*ret.*) süs. **–rātus** *s.* kıvrık, bukleli.

calamit/ās –ātis *d.* felâket, musibet, (*ask.*) yenilgi; (*ta.*) zarar, ziyan.

calamitōs/us *s.* afet getiren, felâketli; musibetli, zararlı; afete uğramış; **–ē** *z.*

calam/us –ī *er.* kamış: sap; kamıştan kalem, düdük, ok, balık tutma aracı.

calathisc/us –ī *er.* küçük sepet.

calath/us –ī *er.* (*çiçek, yün, meyva*) sepet; tas, bardak.

calātor –ōris *er.* hizmetçi; münadi.

calcāne/um –ī *cns.* topuk, ökçe.

calc/ar –āris *cns.* mahmuz.

calceāment/um –ī *cns.* kundura, ayakkabı.

calceātus, –ūs *er.* ayakkabı, pabuç, sandal.

calceolār/ius –ī & **iī** *er.* kunduracı.

calceol/us –ī *er.* küçük ayakkabı.

calce/us –ī *er.* kundura, ayakkabı.

Calch/ās –antis *er.* Troia'daki Yunan bilicisi, Kalkhas.

calcitr/ō –āre *gf.* tekme atmak, çifte atmak; (*mec.*) direnmek.

calc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ayak altında çiğnemek, ezmek, üzerinden geçmek; (*mec.*) hor görmek, istihkar etmek.

calcul/us –ī *er.* küçük taş, çakıl; (*dama vs.*) taş, pul: hesap etmede kullanılan taş: hesap, hesaplama; **–ōs subdūcere** hesap etmek. **ad –ōs vocāre** ince bir hesaba tabi tutmak.

caldārius *s.* ılık su içeren.
caldus, *bak.* **calidus.**
Calēdoni/a -ae *d.* Britanya'nın kuzeyi *mod.* İskoçya'nın kuzeyindeki dağlık bölge. **-us** *s.*
cale/faciō, cal/faciō, -facere -factum *gç̄f.* ısıtmak, ılıtmak; (*mec.*) kızıştırmak, heyecana getirmek.
calefact/ō -āre *gç̄f.* ısıtmak.
Calendae, *bak.* **Kalendae.**
Cal/eō -ēre *gf.* ılık ya da sıcak olmak, kızgın olmak, yanmak; (*akıl*) tahrik edilmek; (*şeyler*) hararetle izlenmek, devam etmek; taze olmak.
Cal/ēs, ium *d.* ç. Campania'da kasaba; **-ēnus** Cales'li. *cns.* Cales şarabı.
Calēsc/ō -uī -ere *gf.* ısınmak, kızmak, hararetlenmek; (*mec.*) ateşiyle yanmak, tutuşmak.
Calid/us, cald/us *s.* ılık, sıcak (*mec.*) hararetli, ateşli, şiddetli; çabuk, hızlı; düşüncesiz *d.* sıcak su. *cns.* sıcak içki. **-ē** *z.* derhal, çabucak, bir an önce.
caliendr/um -ī *cns.* peruka.
calig/a -ae *d.* askerlerin giydiği bot, çizme; (*mec.*) askerler. **-ātus** ağır asker çizmesi (botu) giyinmiş.
cālīginōsus *s.* bulanık, sisli, puslu; (*mec.*) karanlık, muzlim.
cālīg/ō -inis *d.* bulanıklık, sis, duman, karanlık, zulmet; (*akıl*) bulanıklık, sersemlik; (*kş.*) felaket, zulmet.
cālīg/ō -āre *gf.* sisle ya da dumanla örtülü olmak, dumanlı olmak; (*mec.*) bulandırmak sersemletmek.
Caligul/a -ae *er.* imparator Gaius.
Cali/x -cis *er.* şarap kadehi; tencere, çömlek.
Call/eō -ēre *gf.* derisi kalın olmak (*mec.*) sertleşmek, duygusuzlaşmak; bir işte çok deneyim sahibi olmak: usta olmak, becerikli olmak. *gç̄f.* bulmak, anlamak.
callidit/ās -ātis *d.* hüner, maharet, uzmanlık, ustalık; (*ask.*) şeytanca hileler.
callid/us *s.* hünerli, deneyimli, uzman, mahir; kurnaz, hilekâr. **-ē** *z.*
Callimach/us -ī *er.* İskenderiye'li Yunan şairi, Kallimakhos.
Calliop/ē -ēs, -ēa -ēae *d.* şiirde, özellikle destan türünün Musası, Kalliope.
call/is -is *er.* çoban yolu, patika; geçit; (*mec.*) yayla, otlak.
Callist/ō -ūs *d.* Arkadia kralı Lykuon'un kızı, Kallisto; Büyük Ayı takım yıldızı.
callōsus *s.* kalın derili, nasırlı.
Call/um -ī *cns.* kalın ya da sert deri; sıkı et; (*mec.*) sertlik, duygusuzluk.
cal/ō -āre -āvi -atum *gç̄f.* çağırmak, toplamak.

cāl/ō –ōnis *er.* askerin hizmetçisi; uşak, köle.

cal/or –ōris *er.* sıcaklık, ısı, hararet, (*mec.*) tutku, aşk ateşi.

calpurn/ius –ī *er.* Roma'lı adı. **–ianus** *s.*

calth/a –ae *d.* kadife çiçeği.

calthul/a –ae *d.* san giysi.

caluī *gç.* **calēscū.**

calumni/a –ae *d.* dalavere, fırıldakçılık, bahane; hakikati tahrif; (*yasa*) hileli dava; iftira davası. **–am iūrāre** kötü niyetle dava açmadığına yemin etmek.

calumniāt/or –ōris *er.* sahte dava açan kimse, iftiracı, hilekar.

calumni/or –āri –atus *gçf.* tahrif etmek, ifsat etmek; (*yasa*) haksız yere dava etmek, asılsız ithamda bulunmak, iftira etmek **–sĕ** kendini gözden düşürmek.

calv/a –ae *d.* saçsız baş, kafatası.

calvit/ium –ī & **–iī** *cns.* dazlaklık.

calv/or –ārī *gçf.* aldatmak, hile yapmak.

calvus *s.* saçsız, dazlak.

cal/x –cis *d.* topuk, ökçe; **–ce petere, ferīre** tekme atmak.

cal/x –cis *d.* küçük taş; kireç taşı, kireç; (*mec.*) kireçle çizilen çizgi; bitirme çizgisi **ad carceres ā –ce revo cārī** bir şeye yeni baştan başlamaya zorunlu olmak.

Calyd/ōn –īnis *d.* Kalydon, Aetolia'da kasaba. **–ōnis, –ōnius** *s.* Kalydonya'lı; *d.* Deianira.

Calyps/o –ūs (*ih.* **–ō**) *d.* Odysseus'u Ogygia'da alıkoyan nymphe. Kalypso.

camēlīnus *s.* deveye ait.

camell/a –ae *d.* şarap kadehi.

camēl/us –ī *er.* deve.

Camēn/a –ī *er.* Musa; şiir sanatı.

camer/a –ae *d.* kubbe, kubbeli ya da kemerli tavan, kemer.

Camill/us –ī *er.* Roma'lıdan Gallia'lıdan kurtarmış olan Roma'lı kahraman.

Camin/us –ī *er.* fırın, ocak; maden ya da tasfiye fırını, **oleum addere –ū** bir kötülüğü körüklemek.

cammar/us –ī *er.* ıstakoz.

Campān/ia –iae *d.* Batı İtalya'da bölge. **–icus, –ius, –us** *s.* Campania'lı, Capua'lı.

camp/ē –ēs *d.* kıvrım, dolambaç.

campest/er –ris *s.* ovaya ya da düzlüğe ait; Campus Martius'a ait; *cns.* sporcuların kullandığı kısa önlük; *cns.* ç. düz arazi, düzlük ova.

camp/us –ī *er.* düz arazi, ova, çayır; spor alanı; (*mec.*) tiyatro, arena. **–Martius** Tiber kıyısında toplanma, spor, askeri eğitim alanı.

camur –ī *s.* eğri, iç tarafa kıvrılmış.

canāl/is –is *er.* kanal, mecra, ark, su yolu, su borusu.

cancell/ī –ōrum *er.* ç. parmaklık, çit, korkuluk; sınır, hudut.

canc/er –rī *er.* yengeç; Yengeç Takımyıldızı; güney, tropikal sıcaklık; (*tıp*) kanser.

candefac/iō –ere *gçf.* parlak beyaz hale getirme.

candēl/a –ae *d.* mum, meşale; balmumu sürülmüş ip. **–am appōnere** evi ateşe vermek.

candēlābr/um –ī *cns.* şamdan, asma şamdan.

cand/ēns –entis *s.* parlak beyaz, parlak.

cand/ēo –ēre *gf.* parlamak, parıldamak; (*ısıdan*) kızarmak, kızgın olmak.

candēsc/ō –ere *gf.* beyazlaşmak; (*ısıdan*) kızarmaya başlamak.

canditāt/us *s.* beyaz giyinmiş. *er.* (*bir mevki için*) aday – **ōrius** *s.* bir adaya ait.

candidulus *s.* güzel beyaz renkte.

candid/us *s.* beyaz, parlak; şaşaalı, güzel; beyaz giysili; (*üslup*) açık; (*akıl*) açık, içten; (*kş.*) mutlu **–a sententia** suçsuzluk hükmü, beraet. **–ē** *z.* beyazlar içinde; içtenlikle.

cand/or –ōris *er.* beyazlık, parlaklık, güzellik; (*mec.*) (*akıl*) açıklık, içtenlik; (*üslup*) yalınlık, açıklık (*söz*) parlaklık, revnak.

cān/eō –ēre –uī *gf.* ağarmak, ak olmak **–ēns –entis** *s.* beyaz; kül rengi; ağarmış.

cānēsc/ō –ere *gf.* ağarmaya başlamak; ağarmak; (*mec.*) yaşlanmak, kocamak.

canicul/a –ae *d.* küçük dişi köpek; (*mec.*) Sirius yıldızı.

caninus *s.* köpeğe ait, köpek cinsine ait; garezkâr, kinci; **–littera** R harfi.

can/is –is *er. d.* köpek, dişi köpek ya da kurt; (*mec.*) utanmaz ya da kızgın kimse; tufeyli, çanak yalayıcı kimse; (*zar*) en kötü; (*gb.*) Büyük Köpek Takımyıldızı, Küçük Köpek Takımyıldızı; (*mitoloji*) Kerberos.

canistr/um –ī *cns.* ekmek yada çiçek sepeti.

cāniti/ēs –ēī *d.* grilik, boz renk, ak saç; yaşlılık.

cānn/ā –ae *d.* kamış; flüt, kaval; gondol.

cannab/is –is *d.* kenevir.

Cann/ae –ārum *d.* ç. Roma'lıların Hannibal tarafından bozguna uğratıldıkları Apulia'da bir köy **–ēnsis** *s.*

canō canere cecini *gçf.* & *gf.* şarkı söylemek, terennüm etmek, çalgı çalmak; tekdüze bir tonda konuşmak; (*ask.*) işaret vermek; (*kuşlar*) şakımak; kehanette bulunmak.

can/or –ōris *er.* şarkı, name, ezgi, hava.
canōr/us *s.* ahenkli, nağmeli; tekdüze bir tonla. *cns.* uyumlu üslup.
cantām/en –inis *cns.* büyü, sihir, efsun.
canthar/is –idis *d.* bir tür böcek; *öz.* kuduz böceği.
canthar/us –ī *er.* maşrapa, çömlek; bir tür balık.
canthēr/ius –ī & **iī** *er.* iğdiş at. **–īnus** *s. ata ait.*
cantic/um –ī *cns.* Latin komedisine özgü bir sahne; şarkı, nağme; (*ret.*) tekdüze ton.
cantilēn/a –ae *d.* eskimiş ve çok yinelenmiş şarkı; gereksiz söz, masal **–am eandem canere** aynı masalı okumak.
canti/ō –ōnis *d.* şarkı; büyü, sihir, efsun.
cantit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* & *gf.* sık sık şarkı söylemek, tekrar tekrar terennüm etmek.
Cant/ium –ī *er.* Britannia'da bir bölge; *mod.* Kent.
cantiuncul/ae –ārum *d. ç.* çekici, hoş şarkı.
cant/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* & *gf.* şarkı söylemek, terennüm etmek; çalmak; tekdüze bir sesle söylemek (*nutuk*); (*kuşlar*) ötmek, şakımak; (*mec.*) terennüm etmek; methetmek; tekrar etmek, uzatmak; (*oyuncu*) rol oynamak, temsil etmek; önceden haber vermek; büyü yapmak, sihir yapmak.
cant/or –ōris *er.*, **–rīx –ricīs** *d.* şarkıcı, okuyucu, müzisyen, şair; oyuncu.
cant/us –ūs *er.* şarkı söyleme, terennüm, teganni, çalma; şarkı, nağme; geleceği söyleme; büyü, sihir, efsun.
cānus *s.* ak, beyaz, kır, boz; kadim, eski, mübarek, *er. ç.* kır saçlar.
capācit/ās –ātis *d.* içine alabilme yeteneği, istiap, hacim.
cap/āx –ācis *s.* içine çok şey alabilen, geniş, vasi; kolayca tatmin edilmeyen, doymaz; (*akıl*) kavrayışlı anlayışlı, yetenekli, muktedir.
capēd/ō –inis *d.* kurban töreninde kullanılan kulplu kap, bardak.
capell/a –ae *d.* dişi keçi; (*gb.*) Auriga takımyıldızında parlak yıldız.
Capēn/a –ae *d.* Etruria'da kasaba *mod.* San Martino. **–ās, –us** *s.* **Porta –a** Roma'nın güney doğusunda, Via Appia'ya açılan kapı.
cap/er rī *er.* keçi, teke; (*mec.*) koltukaltı kokusu.
caperr/ō –āre *gf.* buruşmak. *gçf.* buruşturmak.
capess/ō –ere –īvī –ītum *gçf.* yakalamak, kapmak, hırsla almak, ulaşmaya çalışmak, –e doğru gitmek; (*mec.*) üzerine almak, eline almak, giriş-

mek, girişimde bulunmak; katılmak. **rem publicam** – politikaya girmek.

capillātus *s.* uzun saçlı; eski tarzda, eski döneme ait.

capill/us –ī *er.* saç, kıl, sakal.

cap/iō –ere cēpī captum *gçf.* yakalamak, ele geçirmek, almak; (*ask.*) işgal etmek; tutsak almak; (*den.*) karaya varmak, limanı tutmak; (*mec.*) zorla almak, hileyle ele geçirmek, elde etmek, kendine mal etmek; (*edl.*) zayıflamak, sakatlanmak, yoksun olmak; elde etmek, tuzağa düşürmek, ayartmak, teshir etmek; (*dava ya da tartışmada*) mağlup etmek, mahkum etmek, seçerek almak, seçmek; beğenmek; (*vergi, kâr*) almak; (*zihin.*) kavramak, idrak etmek, içine almak, ihtiva etmek; tevarüs etmek; **cōnsilium** – bir karara varmak, **initium** – başlamak, **oculō capī** gözünü kaybetmek. **mente captus** deli, çıldırmış. **cupīdō eum cēpit** ayartıldı.

capi/s –dis *d.* tek kulplu kurban çanağı.

capistrātus *s.* yular vurulmuş.

capistr/um –ī *cns.* yular; üzüm mengenesinin bir kayışı.

capit/al –ālis *cns.* ölüm ya da sürgün cezasını gerektiren suç.

capitālis *s.* ölümlü, fani; (*yasa*) birinin yaşamı ya da medeni durumuna ait; vahim, amansız, tehlikeli, en yüksek, en ileri.

capit/ō –ōnis (*er.*) iri kafalı adam.

Capitōl/ium –ī *cns.* Roma'da Juppiter tapınağı bulunan tepe. **–īnus** *s.* Capitolum'a ait; Juppiter'e ait.

capitulātim *z.* özet olarak.

capitul/um –ī *cns.* küçük baş; kişi, yaratık; sütun başlığı.

Cappadoci/a –ae *d.* Anadolu'da bölge, Kappadokia.

capr/a –ae *d.* dişi keçi; koltuk altı kokusu; (*gb.*) Capella.

capre/a –ae *d.* dişi yaban keçisi; karaca.

Capre/ae –ārum *d. ç.* Capri adası.

capreol/us –ī *er.* yaban keçisi; karaca; (*ç.*) destekler.

Capricorn/us –ī *er.* Oğlak takımyıldızı.

caprifīc/us –ī *d.* yabani incir ağacı.

caprigenus *s.* keçi cinsinden; keçiden doğmuş.

caprimulg/us –ī *er.* keçi çobanı.

caprinus *s.* keçilere ait.

caprip/ēs –edis *s.* keçi ayaklı.

caps/a –ae *d.* tahta kutu (*öz.* papirus tomarları için.)

capsō *arkaik gl.* **capiō.**

capsul/a –ae *d.* küçük kutu, çekmece.

Capt/a –ae *d.* Minerva.
captāti/s –ōnis *d.* yakalamaya çalışma.
captāt/or –ōris *er.* bir şeyi yakalamaya çalışan, peşinde olan kimse; miras avcısı.
capti/ō –ōnis *d.* aldatma, hile, desise; zarar, kayıp; (*tartışma*) sofizm, safsata.
captiōs/us *s.* aldatıcı, sahte; tehlikeli, zararlı; batıl, safsatalı. **–ē** *z.*
captiuncul/a –ae *d.* kaçamak cevap, savma cevap, sofizm.
captīvit/ās –ātīs *d.* tutsaklık, kölelik; fetih, işgal.
captīvus *s.* yakalanmış, tutsak edilmiş, zapt edilmiş; savaş tutsaklarına ait *er., d.* savaş tutsağı.
capt/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yakalamaya çalışmak, peşinde olmak; elde etmeye çalışmak, temin etmeye çalışmak, sinsice gözetlemek, pusuda beklemek.
captus *gedo.* **capiō.** *er.* tutsak.
capt/us –ūs *er.* yakalama, ele geçirme; (*mec.*) anlayış, kavrayış, zihniyet.
Capu/a –ae *d.* Campania'nın en önemli kenti.
capulāris *s.* tabuta ait, tabuta lâyık.
capul/us –ī *er.* tabut, lâhit; kulp, sap, tutamak.
cap/ut –itis *cns.* baş, kafa; akıl, idrak; tepe, son; (*ırmak*) kaynak, (*daha seyrek*) ağız; kişi, birey; yaşam; yurttaşlık hakları; (*kişi*) baş, önder; (*kent*) baş; (*para*) sermaye, meblağ; (*yazı*) ana bölüm, başlık; ana nokta, ana konu; **–cēnae** esas yemek. **–itis accūsāre** medeni durumuna ait suçlamada bulunmak. **–itis damnāre** ölüme mahkum etmek. **–itis dēminūtiō** siyasal hakların kaybı. **–itis poena** ölüm cezası. **–ita cōnferre** gizlice görüşmek. **in –ita** her bir kişiye, kişi başına. **suprā –ut esse** başının üstünde dolaşmak, pek yakın olmak.
carbaseus *s.* İspanyol ketenin-den yapılmış.
carbas/us –ī *d.* (*ç.* **–a –ōrum** *cns.*) ince İspanyol keteni; ince keten giysi; yelken; perde ya da tente.
carb/ō –ōnis *er.* odun kömürü, yanan kömür.
carbōnār/ius –ī & **iī** *er.* kömürcü, kömür yakan kimse.
carbuncul/us –ī *er.* küçük kömür; kızıl yakut; kum taşı.
carcer –is *er.* hapisane; (*mec.*) hapishanedeki mahkumlar; yarış alanında başlangıç yeri. **ad –ēs ā calce revocārī** hep tekrar başlamak zorunda olmak.
carcerārius *s.* hapisaneye ait.
carchēs/ium –ī & **iī** *cns.* içki içilen kap; (*den.*) gemi direğinin çanaklığı.

cardiac/us -ī *er.* midesi ekşiyen kimse.

card/ō -inis *er.* mihver, mil; (*gb.*) kutup; en önemli nokta, her şeyin üzerinde döndüğü nokta.

cardu/us -ī *er.* deve dikeni.

cārect/um -ī *cns.* sazlık.

cār/eō -ēre -uī *gf.* (*dh.* ile) yoksun olmak, -sız olmak, -ı olmamak; -den uzak olmak, malik olmamak; -den sakınmak, kaçınmak, uzak durmak; yitirmiş olmak, muhtaç olmak.

cār/ex icis *d.* (*bitki*) bir tür saz.

Cāri/a -ae Anadolu'nun Güney Batısı'nda bölge. **Cār -is** *er.* Karyalı **Caricus** *s.* Karyalı *d.* kuru incir.

cari/ēs (*ih.* **-em** *dh.* **-ē**) *d.* çürüme, tahtanın çürümesi.

carīn/a -ae *d.* gemi omurgası, karina, teknenin sualtı bölümü; gemi.

carīnār/ius -ī & **iī** *er.* sanya boyayan bir tür boyacı.

cariōsus *s.* çürümüş, bozulmuş.

cār/is -idis *d.* bir çeşit pavurya, karides.

cārit/ās -ātis *d.* pahalılık, yüksek fiyat; derin saygı, muhabbet.

carm/en -inis *cns.* şarkı, nağme, ezgi; şiir, manzum yapıt; kehanet; büyü, sihir; (*dinde ya da yasada*) formül, düstur; mesel, atasözü; ahlâksal sözler.

carnār/ium -ī & **iī** *cns.* et çengeli; kiler.

Carnead/ēs -is *er.* Yunan filozofu, Yeni Akademi'nin kurucusu. **-ēus** *s.*

carnif/ex -icis *er.* cellat; katil.

carnificīn/a -ae *d.* cellatlık; işkence, zulüm, idam. **-am facere** cellat olmak.

carnific/ō -āre *gçf.* parçalamak, kesmek.

carnuf- *bkz.* **carnif-**.

car/ō -nis *d.* et.

cār/ō -ere *gçf.* yünü, pamuğu taramak.

Carpath/us -ī *d.* Girit ile Rodos arasındaki ada. **-ius** *s.*

carpatin/a -ae *d.* çarık.

carpent/um -ī *cns.* iki tekerlekli ve üstü örtülü araba.

carp/ō -ere -sī -tum *gçf.* toplamak, dermek, koparmak, biçmek, yolmak; (*yün*) bükmek, taramak; (*mec.*) çağırmak, toplamak; yıpratmak, aşındırmak; tadız etmek; zarar vermek; parçalara ya da bölümlere ayırmak; yola koyulmak, yolculuğa çıkmak.

carptim *z.* parça parça, ayrı ayrı, birer birer; ayrı yerlerde, çeşitli noktalardan; çeşitli zamanlarda.

carpt/or -ōris *er.* yemekleri bölen ve kesen kimse.

carptus gedo- carpō.

carr/us -ī *er.* dört tekerlekli yük arabası.

Carthāg/ō -inis *d.* Kartaca; **-iniēnsis** *s.* **-Nova** İspanya'da kasaba, *mod.* Cartagena.
caruncul/a -ae *d.* et parçası.
cār/us *s.* pahalı, yüksek fiyatlı; aziz, sevgili, değerli. **-ē** *z.*
Caryst/os -ī *d.* Euboea'da mermeriyle ünlü kasaba.
cas/a -ae *d.* küçük ev, kulübe.
cascus *s.* eski.
cāseol/us -ī *er.* küçük peynir.
cāse/us -ī *er.* peynir.
casi/a -ae *d.* yabani tarçın; yakı ağacı.
Caspius *s.* Hazar Denizi.
Cassandr/a -ae *d.* Kassandra; Priamos ile Hekabe'nin kızı, Troia'lı prenses ve kâhine.
cass/ēs -ium *er.* ç. ağ, tuzak; örümcek ağı.
cassid/a -ae *d.* miğfer, tolga.
Cassiop/ē -ēs, Cassiepē/a -ae *d.* Andromeda'nın annesi, Kassiopeia; bir takımyıldız.
Cass/ius -ī *er.* Roma'lı aile adı **-iānus** *s.*
cass/ō -āre *gf.* sallanmak.
cass/us *s.* boş; -den yoksun, -sız (*dh.*); boş, yararsız, beyhude; **-lūmine** ölü. **in -um** boş yere.
Castali/a -ae *d.* Kastalia, Parnassos'da bir pınar. **-us, -s** *s.* **-des -dum** *d.* ç. Musalar.
castane/a -ae *d.* kestane ağacı; kestane.
catellānus *s.* kaleye ait. *er.* ç. kale mürettabatı, garnizon.
castellātim *z.* çeşitli kalelere.
cattell/um -ī *cns.* kale, hisar, istihkâm; (*mec.*) sığınak, melce.
castēri/a -ae *d.* gemide kürekçilerin dinlendiği bölme.
castīgābilis *s.* cezaya lâyık.
castīgāti/ō -ōnis *d.* azarlama, tekdir.
castīgāt/or -ōris *er.* azarlayan kimse, eleştiren ya da cezalandıran kimse.
castīg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* düzeltmek, cezalandırmak; azarlamak, çıkışmak, eleştirmek; zaptetmek, tutmak; **-ātus** *s.* küçük, narin.
castimōni/a -ae *d.* temizlik, saflık, ahlak doğruluğu, temiz ahlak, erdem; iffet, perhiz (*din adamları için*).
castit/ās -ātis *d.* iffet, ismet, namusluluk.
cast/or -oris *er.* kunduz.
Cast/or -oris *er.* Kastor, Tyndareos'un oğlu; Pollux'un ikiz kardeşi; Gemini takımyıldızında yıldız.
castore/um -ī *cns.* kunduzdan elde edilen keskin kokulu madde.
castr/a -ōrum *cns.* ç. ordugâh, kamp; bir günlük yürüyüş; askerlik hizmeti; (*mec.*) parti, fırka, mezhep **-movēre** ordugâh kaldırmak. **-mūnīre** ordugâh kurmak. **-pōnere** ordugâh kur-

mak. **bīna-** iki ordugâh.
castrēnsis *s.* ordugâha ait, askeri.
castr/ō -āre *gçf.* iğdiş etmek, hadım etmek; (*mec.*) zayıflatmak.
castr/um -ī *cns.* kale, hisar.
cast/us *s.* temiz, saf, arı, temiz ahlâklı, masum; kutsal, ilâhi, aziz, dinsel, dindar. **-ē** *z.*
casul/a -ae *d.* küçük kulübe.
cās/us -ūs *er.* düşme, sukut; yıkılma, mağlubiyet; olay, sonuç, akıbet, rastlantı, olasılık, kaza; ölüm; fırsat, vesile; (*zaman*) son. (*dilb.*) hal. **-ū** rastlantısal olarak.
catagraphus *s.* resimli, renkli.
Catamīt/us -ī *er.* Ganymedes.
cataphract/ēs -ae *er.* demir pullu zırh. **-us** *s.* demir pullu zırh giyen.
cataph/us -ī *er.* bir geminin limana girmesi.
catapult/a -ae *d.* (*ask.*) mancınık; (*mec.*) mancınıkla atılan ok. **-ārius** *s.* mancınıkla atılan.
cataract/a -ae *d.* şelale; indirilip kaldırılan kapı; set, baraj.
catast/a -ae *d.* kölelerin satıldığı parmaklıklı yer.
catēi/a -ae *d.* kısa mızrak.
catell/us -ī *er.*, **-a -ae** *d.* köpek yavrusu, enik.
catēll/us -ī *er.*, **-a -ae** *d.* küçük zincir.
catēn/a -ae *d.* zincir; köstek; bukağı; bağ, engel; sıra, silsile.
catēnātus *s.* zincire vurulmuş, zincirli.
caterv/a -ae *d.* kalabalık, kütle, sürü; (*ask.*) alay, gürûh; (*tiy.*) aktör grubu.
catervātim *z.* gruplar ya da takımlar halinde; kütleler, yığınlar halinde.
cathedr/a -ae *d.* koltuk, sandalye, iskemle; öğretmen kürsüsü; tahtırevan.
catholicus *s.* (*dn.*) inançlarına bağlı.
Catilīn/a -ae *er.* suikast girişimi Cicero tarafından ortaya çıkarılan Roma'lı. **-ārius** *s.*
catīll/o -āre *gçf.* tabak yalamak.
catīll/us -ī *er.* küçük tabak.
catin/us -ī *er.* tas, çanak.
Cat/ō -ōnis *er.* eski Roma'lı tipinin örneği sayılan kişi; Caesar'a düşmanlığıyla tanınan ünlü Stoik ve cumhuriyetçi önder. **-ōnīānus** *s.* **-ōnīnī** *er.* ç. Cato'nun destekçileri.
catōn/ium -ī & **iī** *cns.* cehennem.
Catull/us -ī *er.* Latin lirik şairi **-iānus** *s.*
catul/us -ī *er.* hayvan yavrusu; köpek yavrusu, enik.
cat/us *s.* keskin zekâlı, anlayışlı, akıllı; kurnaz, şeytan **-ē** *z.*
Caucas/us -ī *er.* Kafkas dağları. **-ius** *s.*

caud/a –ae *d.* kuyruk. **–am iactāre** yaltaklanmak. **–am trahere** alay konusu olmak.
caudeus *s.* ağaçtan yapılmış.
caud/ex, cōd/ex –icis *er.* gövde, beden; ağaç blok; kitap, ana hesap defteri. (*mec.*) mankafa, dangalak.
caudicālis *s.* ağaç kütüğüne ait.
caul/ae –ārum *d.* ç. menfez, delik; koyun ağılı, mandıra.
caul/is –is *er.* bitki sapı; lahana.
caup/ō –ōnis *er.* küçük esnaf, satıcı, hancı.
caupōn/a –ae *d.* küçük dükkân, **–ius** *s.*
caupōn/or –ārī *gçf.* ticaret yapmak.
caupōnul/a –ae *d.* küçük han.
Caur/us, Cōr/us –ī *er.* kuzeybatı yeli.
caus/a, causs/a –ae *d.* fiili neden, uydurma neden, bahane; özür, mazeret; iş vazife; siyasal dava, parti; koşul, durum, hal; (*yasa*) dava; (*ret.*) tartışma konusu. **–am agere, ōrāre** bir davayı savunmak. **–am dēfendere** savunma amaçlı konuşma yapmak. **–am dīcere** bir davayı savunmak. **–ā** uğruna. **cum –ā** doğru, haklı nedenlerle. **quā dē –ā** bu sebepten. **in –ā esse** sorumlu olmak. **per –am** bahanesiyle.
causārius *s.* (*ask.*) hizmete uygun olmayan, hasta, hastalıklı.
causi/a –ae *d.* bir Makedonya şapkası.
causidic/us –ī *er.* dava vekili, avukat.
causific/or –ārī *gf.* özür göstermek, bahane etmek.
caus/or –ārī –ātus *gçf.* & *gf.* neden ya da bahane olarak ileri sürmek, özür göstermek.
caussa *bak.* **causa.**
causul/a –ae *d.* önemsiz dava.
cautēl/a –ae *d.* önlem, tedbir, ihtiyat.
caut/ēs –is *d.* sivri kaya.
cautim *z.* önlem olarak, tedbirle, ihtiyatla.
cauti/ō –ōnis *d.* önlem, tedbir, ihtiyat, dikkat; (*yasa*) kefalet, teminat, senet. **mihi –est** dikkat etmeliyim. **mea –est** –e bakmak bana düşer.
caut/or –ōrīs *er.* önlem alan, ihtiyatlı bulunan, dikkat eden kimse; kefil.
caut/us *gedo.* **caveō** *s.* dikkatli, ihtiyatlı, tedbirli; emin, teminatlı. **–ē** *z.* dikkatli olarak, tedbirli olarak, ihtiyatla; emniyetle, garantili olarak.
cavaed/ium –ī & **–iī** *cns.* bir evin iç avlusu.
cave/a –ae *d.* ahır, kafes, kümes, in, arı kovanı; (*tiy.*) seyircilerin oturduğu bölüm **prima–** soyluların oturduğu bölüm. **ultima–** aşağı sınıf-

ların oturduğu bölüm.

cav/eō -ēre cāvī cautum *gçf.* -den sakınmak, kaçınmak, -karşı uyanık olmak. *gf.* (**ab** *veya dh. ile*) -e karşı tedbirli olmak; (*eh. ile*) himayesi altına almak, -e bakmak; (**nē** *ile*) olmamasına dikkat etmek, -den sakınmak; (*ş.k. veya ms. ile*) olmamasına dikkat etmek, yapmamaya dikkat etmek; (*yasa*) birinin hukuki çıkarlarını korumak; (*ti.*) garanti etmek, kefil olmak, teminat vermek.

cavern/a -ae *d.* oyuk, boşluk, çukur, mağara; (*den.*) ambar.

cavill/a -ae *d.* eğlenme, alay, istihza.

cavillāti/ō -ōnis *d.* alay, istihza; mugalata, kaçamaklı söz.

cavillāt/or -ōris *er.* alay eden, istihza eden kimse.

cavill/or -ārī -ātus *gçf.* alay etmek, istihza etmek, eğlenmek. *gf.* mugalata yapmak, kaçamaklı söz söylemek.

cav/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* oymak, kazmak, delmek.

cavus *cns.* delik, oyuk, boşluk; (*ırmak*) derin yataklı; *s.* kemerli, kubbeli.

Caystr/os -u -ī *er.* Lydia'da kuğularıyla ünlü nehir. -ce kelimelere bitişik olarak yazılan gösterme eki.

Cē/a -ae, Ce/ōs *ih.* **-ō** *d.* Ege'de ada, Simonides'in doğum yeri.

cecidī *gç.* **cadō.**

cecīdī *gç.* **caedō.**

cecinī *gç.* **canō.**

Cecrop/s -is *er.* Kekrops, Atina'nın ilk kıralı. **-ius** *s.* Atinalı. *d.* Atina. **-idēs -idae** *er.* Theseus; Atina'lı. **-is -idis** *d.* Aglauros; Prokne; Philomela; Atinalı, Atina'yla ilgili.

ced/ō -ere cessī cessum *gf.* gitmek, vasıl olmak; ayrılmak, çekilmek, uzaklaşmak; sona ermek, ölmek; sonuç vermek, tecelli etmek, çıkmak; -den aşağı olmak, mağlup olmak, boyun eğmek. *gf.* vazgeçmek, bırakmak, ihsan etmek; kabul etmek. **-bonīs, possessiōne** bir şeyin mülkiyetini birine bırakmak, terk etmek; **-forō** iflas etmek; **-locō** tahliye etmek, çekilmek; **-memoriā** unutulmuş olmak.

cedo (ç. **cette**) *em.* ver bana, getir bana; söyle bana, söyle bakayım, işitelim; bak! işte!; bırak beni, izninle.

cedr/us -ī *d.* sedir ağacı, katran ağacı; sedir kerestesi; sedir yağı.

Celaen/ō -ūs *d.* Kelaino, Atlas'ın kızı, Pleides'ten biri; Harpyialar'dan biri.

celeb/er -ris *s.* kalabalık, işlek, sık; çok söz edilen, ünlü; sık sık yinelenen.

celebrātiō -ōnis *d.* kalabalık

toplantı, içtima; şenlik, bayram.

celebrit/ās -ātis *d.* fazla miktar, çokluk; (*mec.*) kalabalık halinde kutlama, parlak şenlik; şöhret, ün.

celebr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kalabalık halinde ya da sık sık gitmek, ziyaret etmek; (*mec.*) doldurmak, çınlatmak; sık sık yapmak, çok yinelemek; parlak bir biçimde kutlamak; ününü yaymak, ilan etmek; **-ātus** *s.* çok kalabalık, işlek; parlak bir biçimde kutlanan; çok kullanılan; çok sözü edilen, tanınmış, ünlü.

celer -is *s.* çabuk, hızlı, seri; acele, acil. **-iter** z.

Celer/ēs -um *er. ç.* kraliyet atlı muhafız kıtası.

celerip/ēs -edis *s.* seri ayaklı, koşuda hızlı.

celerit/ās -ātis *d.* hız, sürat, çabukluk.

celer/ō -āre *gçf.* hızlandırmak, çabuklaştırmak, *gf.* acele etmek, çabuk olmak.

cell/a -ae *d.* ambar, mahzen, kiler; basit oda; tavan arası; hücre; mihrap; hamam odası, kabine.

cellārius *s.* ambara ait. *er.* kilerci, vekilharç.

cellul/a -ae *d.* küçük oda.

cēl/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* gizlemek, gizli tutmak, örtmek; **id mē -at** onu benden saklıyor. **āta** *cns. ç.* sırlar.

cel/ōx -ōcis *s.* hızlı, seri, çabuk. *d.* hızlı gemi, kotra, yat.

celsus *s.* yüksek, dik; (*mec.*) yüksek, büyük, ulvi; mağrur, azametli.

Celt/ae -ārum *er. ç.* Keltler. *öz.* orta Gallia halkı. **-icus** *s.* Keltçe. *cns.* Kelt ulusu.

Celtibēr/ī -ōrum *er. ç.* orta İspanya halkı. **-ia -iae** *d.* bu halkın ülkesi. **-icus** *s.*

cēn/a -ae *d.* Roma'lılarda günün en önemli yemeği, öğleyle akşam arasında yenilen yemek. **inter -am** sofrada, yemek sırasında.

cēnācul/um -ī *cns.* yemek odası, üst kat, tavan arası.

cēnāticus *s.* bir yemeğe ait.

cēnāti/ō -ōnis *d.* yemek odası.

cenchre/ae -ārum *d. ç.* Korinthos limanı.

cēnit/ō -āre *gf.* sık sık yemek yemek.

cēn/ō -āre -āvī -ātum *gf.* yemek yemek, yemeğini yemek; *gçf.* yemek, - yemek. **-ātus geo.** yemeğini yemiş olan, yemekten sonra.

cēns/eō -ēre -uī -um *gçf.* (*kişi, mal, mülk*) değerini biçmek; (*censor'lar*) Roma yurttaşlarının adlarını ve servetlerini saptamak, nüfus sayımı yapmak; servet beyanında bulunmak; (*mec.*) biçmek, takdir etmek, değer vermek; (*senato ya da başka organ*) bir

fikirde bulunmak, karar vermek; (*üye*) görüş bildirmek, kanısında bulunmak, görüş öne sürmek, ifade etmek, oylamak.

cēnsi/ō –ōnis *d.* değer biçme; vergi tarhı; sayım.

cēns/or –ōris *er.* **censor** Roma'da iki yüksek memura verilen ünvan; (*mec.*) şiddetle eleştiren kimse, eleştirmen.

cēnsōrius *s. censorlar*'a ait; (*mec.*) ciddî, şiddetli. **homō –an** eski *censor.*

cēnsūr/a –ae *d.* censorluk, censorluk görevi; şiddetli eleştiri.

cēns/us gedo cēnseō capite –ī Roma yurttaşları arasında en yoksul sınıf.

cēns/us –ūs *er.* Roma'lı yurttaşların ve mülklerinin saptanması ve tescili, sayım; (*mec.*) sayım cetveli, listesi; sayımda kaydı yapılan servet; servet, mülk. **–um agere, habēre** sayma, sayısını saptama. **sine –ū** yoksul.

centaurē/um –ī *cns.* kentaron (tıpta kullanılan bir bitki).

Centaur/us –ī *er.* Kentauros, yarı insan yarı at biçiminde efsanevi yaratık. **–ēus** *s.*

centēn/ī –um *sy.* yüz kez, yüzer, yüz.

centēsim/us *s.* yüzüncü. *d.* yüzde bir parça, yüzde bir; (*faiz*) ayda yüzde 1 (*yılda yüzde 12*).

centiceps *s.* yüz başlı.

centi/ēns –ēs *z.* yüz kez; (*mec.*) pek çok kez, yüz kez.

centimanus *s.* yüz elli, yüz eli olan.

cent/ō –ōnis *er.* yama işi.

centum *sy.* yüz sayısı; (*mec.*) pek çok.

centum geminus *s.* herhangi bir şeyden yüz taneye sahip (*yüz gözlü, yüz kollu gibi*).

centumplex *s.* yüz kat.

centumpond/ium –ī & **iī** *cns.* yüz libre ağırlık.

centumvirālis *s.* centumviri ile ilgili.

centumvir/ī –ōrum *er.* ç. önemli hukuk davalarına bakan yargıçlar kurulu.

centuncul/us –ī *er.* türlü parçalardan yapılmış bez, renkli eğer örtüsü.

centuri/a –ae *d.* (*ask.*) lejyonun bir bölümü, bir süvari birliği; (*siy.*) Roma halkının bir bölümü.

centuriātim *z.* centuria'lara göre.

centuriāt/us *s. centuria*'lara ayrılmış. **comitia –a** *centuria*lar halinde oluşturulan meclis.

centuriāt/us –ūs *er. centuria-lar*'a ayrılma; centuria rütbesi.

centuri/ō –āre –āvī –ātum *gçf. centurialar*'a ayırmak.

centuri/ō –ōnis *er.* (*ask.*) bir *centuria* komutanı.

centuss/is -is *er.* yüz *as.*
cēnul/a -ae *d.* küçük yemek.
Ceōs *bak.* **Cea.**
Cēph/eus -eī (*ih.* **-ea**) *er.* Kepheus, Aithiopia kıralı, Andromeda'nın babası. **-ēis** *d.* Andromeda. **-ēius** *s.* Kepheus'a ait. **-ēus** *s.* Aithiopia'lı.
Cēphīs/us -ī *er.* Kephissos, orta Yunanistan'da bir ırmak. **-is** *s.* **-ius** *er.* Narkissos.
cēpī *gç.* **capiō.**
cēr/a -ae *d.* balmumu; bal peteğinin gözleri; balmumu sürülmüş yazı tahtası; balmumuyla yapılan mühür; bir atanın bulmumu tasviri. **prīma-** birinci sayfa.
Ceramīc/us -ī *er.* Atina'da mezarlık.
cērār/ium -ī & **iī** *cns.* mühür vergisi.
cerast/ēs -ae *er.* boynuzlu yılan.
cerar/us -ī *d.* kiraz ağacı; kiraz.
cērātus *s.* balmumu sürülmüş.
Cerauni/ī Cerauni/a -ōrum *er. cns.* Epiros dağları.
Cerber/us -ī *er.* Kerberos, Hades'i bekleyen üç başlı köpek. **-eus** *s.*
cercopithēc/us -ī *er.* maymun.
cercūr/us -ī *er.* Kıbrıslılar'ın kullandığı bir gemi.
cerd/ō -ōnis *er.* alt sınıftan bir işçi.
Cereāl/is *s.* Ceres'e ait; buğdaya ait, **-ia -ium** *cns.* ç. Ceres bayramı.
cerebrōsus *s.* çabuk kızan, hiddetli.
cerebr/um -ī *cns.* beyin; (*mec.*) anlayış, idrak; hiddet, öfke.
Cer/ēs -eris *d.* tarım tanrıçası; (*mec.*) ekmek, zahire, buğday.
cereus *s.* balmumundan yapılmış; balmumu renginde; (*mec.*) balmumu gibi, yumuşak; *er.* mum.
ceriāri/a -ae *d.* mum yapan kadın.
cērinth/a -ae *d.* arıçiçeği.
cērīn/a -ōrum *cns.* ç. balmumu renginde giysiler.
cern/ō -ere crēvi crētum *gçf.* açıkça görmek, fark etmek; anlamak; temyiz etmek; karar vermek, hüküm vermek; (*yasa*) kendisini varis ilan etmek, bir mirası kabul etmek.
cernuus *s.* öne doğru eğilmiş.
cērōm/a -atis *cns.* güreşçilerin sürdüğü bir tür yağ. **-aticus** *s.* yağlanmış.
cerrītus *s.* çılgın, deli.
certām/en -inis *cns.* karşılaşma, muharebe, çarpışma; (*mec.*) rekabet, mücadele.
certātim *z.* rekabet yoluyla, mücadele ederek.
certāti/ō -ōnis *d.* mücadele, karşılaşma, yarışma; rekabet; tartışma.

certē *z.* elbette, kuşkusuz; hiç olmazsa, bari, en azından.

certō *z.* kesinlikle, emin olarak; (*yanıtlarda*) evet, elbette.

cernt/ō –āre –āvī –ātum *gf.* karşılaşmak, çarpışmak, yarışmak; (*ask.*) çarpışmak, muharebe etmek; (*yasa*) tartışmak, iddia etmek, savunmak.

cert/us *s.* kararlı, azimli; kararlaştırılmış, saptanmış, belirli; emin, güvenilir; (*bilgi*) doğru, kesin, emin; **mihi –um est** kararımı verdim. **–um scīre, prō –ō habere** emin olmak; **–iōrem facere** haberdar etmek.

cērul/a –ae *d.* balmumu parçası. **–miniāta** kırmızı kalem.

cēruss/a –ae *d.* kurşun karbonatı, **–ātus** *s.* kurşun karbonatıyla boyanmış.

cerv/a –ae *d.* dişi geyik, geyik.

cervīc/al –ālis *cns.* yastık, minder.

cervīcul/a –ae *d.* zarif boyun.

cervīnus *s.* geyiğe ait.

cerv/īx –īcis *d.* boyun, ense. **in –īcibus esse** tehdit etmek.

cerv/us –ī *er.* geyik; (*ask.*) ağaçtan ve kazıklardan yapılan engel.

cessīti/ō –ōnis *d.* gecikme; işsizlik, meşguliyetsizlik, aylaklık.

cessāt/or –ōris *er.* haylaz, tembel, aylak kimse.

cessī *gç.* **cēdō.**

cessi/ō –ōnis *d.* teslim, terk.

cess/ō –āre –āvī –ātum *gf.* geciktirmek, durdurmak, kesmek; ihmalci olmak, dikkatsiz olmak; işsiz olmak, hiçbir şey yapmamak, boş durmak; (*toprak*) dinlenmek; (*tapınak*) ziyaret edilmemek; (*yasa*) mahkemeye gelmemek.

cestrosphendon/ē –ēs *d.* (*ask.*) taş atma aracı.

cest/us –ī *er.* kemer (*öz.* Venüs'e ait).

cētār/ium –i & **iī** *cns.* balık havuzu.

cētār/ius –ī & **iī** *er.* balıkçı, balık satıcısı.

cēter/ī –ōrum *s.* kalan, bütün diğer. (*tek.*) diğer , kalan. **–a** *z.* bütün diğer bakımlardan. **–um** *z.* yoksa; öbür yandan; bununla beraber.

cēterōquī, –n *z.* başkaca, fazla olarak.

cētr- *bak.* **caetr–.**

cette *bak.* **cedo.**

cēt/us –ī *er.* (–ē *cns.* ç.) deniz canavarı, balina.

ceu *z.* gibi, aynen... gibi, güya, ...miş gibi.

Chalci/s –dis *d.* Euboea'nın merkez şehri. **–dēnsis, –dicus** *s.*

Chald/aeī –aeōrum *er.* ç. Keldani'ler; biliciler. **–āicus** *s.*

chalybēius *s.* çelikten yapılmış.

Chalyb/es –um *cr.* ç. demir iş-

çilikleriyle ünlü bir Pontus kavmi.

chalyb/s –is *er.* çelik.

Chāon/es –um *er.* ç. Epeiros'ta bir kavim. **–ia –iae** *d.*

Cha/os (*dh.* **–ō**) *cns.* sonsuz boşluk; cehennemin karanlıkları; evrenin özünü oluşturan karışık kütle.

charistī/a –ōrum *cns.* ç. Roma'da bir aile bayramı.

Charit/es –um *d.* ç. Gratia'lar.

Char/ōn –ontis *er.* Kharon, Hades'in kayıkçısı.

chart/a –ae *d.* papirüs yaprağı, kâğıt; yazı, mektup; ince levha, yaprak.

chartul/a –ae *d.* küçük kâğıt, pusula.

Charybd/is –is *d.* Messina boğazında bir girdap; (*mec.*) yutan.

Chatt/ī –ōrum *er.* ç. Orta Almanya'da bir kavim.

Chēl/ae –ārum *d.* ç. (*gb.*) Akrep takımyıldızının kolları, Terazi burcu.

chelydr/us –ī *er.* su yılanı.

chel/ys (*ih.* **–yn**) *d.* kaplumbağa; kaplumbağa kabuğundan yapılmış bir çalgı.

cheragr/a –ae *d.* elde görülen damla hastalığı.

Cherronēs/us, Chersonēs/us –ī *d.* Gelibolu yarımadası; Kırım yarımadası.

chīliarch/us –ī *er.* bin kişilik birliğin komutanı; İran'da vezir.

Chimaer/a –ae *d.* Khimaira, ağzından ateş saçan canavar. **–iferus** *s.* Khimaira'nın doğum yeri.

Chi/os –ī *d.* Sakız adası. **Chīus** *s. cns.* Sakız adası şarabı; burada dokunan ince bez.

chīrograph/um –ī *cns.* elyazısı; elyazısıyla yazılmış senet, vesika, belge.

Chīr/ōn –ōnis *er.* Kheiron, bilgisiyle ünlü bir kentauros.

chīronom/os –ī *er., d.,* **–ōn – untīs** *er.* mim oyuncusu.

chīrūrgi/a –ae *d.* cerrahlık, cerrahî; (*mec.*) şiddetli ilaçlar, tedaviler.

chlamydātus *s.* asker kaputu giyinmiş.

chlamy/s –dis *d.* Yunanlıların giydiği askeri kaput, pelerin.

Choeril/us –ī *er.* başarısız sayılan Yunan destan şairi.

chorāg/ium –ī & **iī** *cns.* bir koronun yetiştirilmesi ve donatılması için yapılan masraf.

chorāg/us –ī *er.* bir koronun giderlerini karşılayan kimse.

choraul/ēs –ae *er.* koro dansına flütle eşlik eden kimse.

chord/a –ae *d.* müzik aracı teli; ip.

chorē/a –ae *d.* dans.

chore/us ī *d.* dans.

chore/us –ī *er.* şiirde bir uzun, bir kısa heceden oluşan ayak, trokhaios.

chor/us -ī *er.* koro dansı; koro, şarkıcılardan ve dansçılardan oluşan topluluk; grup, kafile.

Christ/us -ī *er.* İsa. **-iānus** *s.* Hıristiyan. **-iānism/us -ī** *er.* Hıristiyanlık.

Chrȳs/ēs -ae *er.* bir Apollon rahibi. **-ēis -ēidis** *d.* Khryses'in kızı.

Chrȳsipp/us -ī *er.* Khrysippos, Stoacı filozof. **-ēus** *s.*

chrȳsolith/os -ī *er., d.* sarı yakut; zebercet ya da topaz.

chrys/os -ī *er.* altın.

cibārius *s.* yiyecekle ilgili; âdi, bayağı. *cns.* ç. yiyecek, gıda, erzak.

cibāt/us -ūs *er.* yiyecek, erzak, gıda.

cibōr/ium -ī & **iī** *cns.* bir çeşit içki bardağı, kadeh.

cib/us -ī *er.* yiyecek, erzak, yem; gıda, besin.

cicād/a -ae *d.* ağustosböceği.

cicātrīcōsus *s.* yara izi bulunan.

cicātr/īx -īcis *d.* yara izi, yara yeri; (*bitki*) kesim yeri.

cicc/us -ī *er.* nar tanelerini ayıran zar.

cicer -is *cns.* nohut.

Cicer/ō -ōnis *er.* Roma'lı büyük hatip, devlet adamı ve yazar. **-ōniānus** *s.*

cichorē/um -ī *cns.* hindiba.

Cicon/es -um *er.* ç. Thracia'da bir halk.

cicōnia -ae *d.* leylek.

cicur -is *s.* evcil, ehli.

cicūt/a -ae *d.* baldıran: baldıran sapından yapılan kaval, çoban kavalı.

cieō ciēre cīvī citum *gçf.* tahrik etmek, harekete getirmek; kabartmak, dalgalandırmak; (*bir şey aleyhine*) çağırmak; (*mec.*) adıyla çağırmak, zikretmek; harekete getirmek, meydana getirmek, neden olmak, çıkarmak. **calcem-** satrançta hamle yapmak.

Cilici/a -ae *d.* Kilikya, Güney Anadolu'da bölge. **-ēnsis, -us.**

Cili/x -cis -ssa *s.* Kilikya'lı. *cns.* keçi kılından yapılan kaba giysi.

Cimbr/ī -ōrum *er.* ç. Kuzey Almanya'da kavim. **-icus** *s.*

cīm/ex -icis tahtakurusu.

Cimmeri/ī -ōrum *er.* ç. Kırım'da bir kavim; Cumae yakınındaki mağaralarda yaşamış efsanevi kavim. **-us** *s.*

cinaedicus *s.* çapkın, sefih, uçarı.

Cinaed/us -ī *er.* eşcinsel erkek, kalampara; ibne, lûti; hafif-meşrep dansör.

cincinnātus *s.* kıvırcık saçlı.

Cincinnāt/us -ī *er.* eski Roma'da bir diktatör.

cincinn/us -ī *er.* kıvrılmış saç, kıvırcık saç, bukle; (*mec.*) özentili konuşma.

Cinc/ius -ī *er.* Roma'lı tribunus; Roma'lı tarihçi.

cincticul/us -ī *er.* küçük kemer, kuşak.
cinctus *gedo-* **cingō.**
cinct/us -ūs *er.* kuşanma; **-Gabinus** toga'yı törenler için özel giyinme biçimi.
cinctūtus *s.* kuşanmış.
cinefactus *s.* kül olmuş, kül haline getirilmiş.
cinerār/ius -ī & -iī *er.* saç kıvıran kimse, berber.
cin/gō -gere -xī -ctum *gçf.* kuşatmak, çevirmek; (*kılıç*) kuşanmak; (*giysi*) kuşatmak, sarmak; taç giydirmek; (*ask.*) çevirmek, kuşatmak; korumak, örtmek; asker yerleştirmek; birine eşlik etmek. **ferrum -or** kılıcımı kuşanıyorum.
cingul/a -ae *d.* kuşak, kemer; kolan.
cingul/um -ī *cns.* kuşak, kemer.
cingul/us -ī *er.* mıntıka.
cinīfl/ō -ōnis *er.* saç kıvıran kimse, berber.
cin/is -eris *er.* kül; (*mec.*) yıkıntı, harabe.
Cinn/a -ae *er.* Marius'un yandaşı; Catullus'un dostu olan bir şair.
cinnamōm/um, cinnam/um -ī *cns.* tarçın.
cinxī *gç.* **cingō.**
Cinyphius *s.* Libya'da küçük bir ırmak.
Cinyr/ās -ae *er.* Adonis'in babası. **-ēius** *s.*
cipp/us -ī *er.* mezartaşı; (ç.) kazıklarla yapılan engel, şarampol.
circā *z.* çevrede, bütün çevrede, civarda, yakında.. *edt* (*ih. ile*) (*yer*) yakınında, civarında; (*kişi*) çevresinde; (*hareket*) çevreye, her tarafa; (*zaman*) -e doğru, sıralarında, aşağı yukarı ... de; (*sayı*) aşağı yukarı, kadar; (*mec.*) hakkında, dair.
circamoer/ium -ī & -iī *cns.* bir surun iki yanındaki açık alan.
Circ/ē -ēs & -ae *d.* Aeaea'da yaşayan büyücü tanrıça, Kirke. **-aeus** *s.*
circēns/is *s.* sirke ait. **-ēs -ium** *er. ç.* sirk oyunları.
circin/ō -āre *gçf.* yuvarlak ya da daire halinde yapmak.
circin/us -ī *er.* pergel.
circĭter *z.* (*zaman, sayı*) yaklaşık olarak, takriben, -kadar *edt.* (*ih. ile*) (*yer*) yakınında, civarında, (*zaman*) dolaylarında.
circu/eō, circum/eō -īre -īvī & -iī -itum *gçf.* & *gf.* çevresini dönmek, dolaşmak; (*ask.*) kuşatmak; dolaşmak, ziyaret etmek, teftiş etmek; (*mec.*) aldatmak, atlatmak, yenmek.
circuiti/ō, circumiti/ō -ōnis *d.* (*ask.*) devriye gezme; (*mec.*) dolaşık, kinayeli söz.
circuitus *gedo-* **circueō-**

circuit/us, circumit/us -ūs *er.* devir, deveran, çevresini dolaşma; dolaşık yol, çevre, muhit; (*mec.*) karışık ibare, dolaşık söz.

circulātor -ōris *er.* seyyar satıcı.

circul/or -ārī *gf.* gruplar halinde toplanmak.

circul/us -ī *er.* daire, çevre; dairevi yol, yörünge; yüzük, çember, halka; toplumsal grup, cemiyet.

circum *z.* yakınında, civarında, *edt.* (*lh. ile*) yakınında civarında; (*kişi*) çevresinde, yanında, maiyetinde.

circum/agō -agere -ēgī -āctum *gçf.* döndürmek, çevirmek, devir ettirmek, *edl.* (*zaman*) dönmek, devretmek, geçmek; (*duygu*) duygularını değiştirmek, şu ya da bu yöne eğilim göstermek.

circumar/ō -āre *gçf.* çevresini sabanla sürmek.

circumcaesūr/a -ae *d.* dış biçim, dış hatlar.

circumcīd/dō -dere -dī -sum *gçf.* çevresinden kesmek, budamak, kırpmak; (*mec.*) kısaltmak, azaltmak. **-sus** *s.* çevresinden kesilmiş, kesik, dik, sarp; kısaltılmış, özetlenmiş, kısa.

circumcirca *z.* bütünüyle etrafta.

circumcisus *gedo-* **circumcidō-**

circumclū/dō -dere -sī -sum *gçf.* her tarafından kapatmak ya da çevirmek.

circumcol/ō -ere *gçf.* çevresinde, yakınında oturmak.

circumcurs/ō -āre *gf.* çevresinde koşmak, çevrede koşmak, şuraya buraya koşmak.

circumd/ō -are -edī -atum *gçf.* etrafına koymak; (*mec.*) -ile çevirmek, ihata etmek, kuşatmak.

circumd/ūcō -ūcere -ūxī -uctum *gçf.* etrafında dolaştırmak, sevk etmek, dolaştırmak; bir yerden öbürüne götürmek; (*mec.*) aldatmak, hile yapmak; (*konuşma*) uzatmak, dolambaçlı bir ifade kullanmak.

circumductus *gedo-* **circumdūcō.**

circumeō *bak.* **circueō.**

circumequit/ō -āre *gçf.* çevresini atla dolaşmak.

circum/ferō -ferre -tulī -lātum *gçf.* çevrede dolaştırmak, gezdirmek; (*göz*) çevrede gezdirmek; (*dn.*) arındırmak, dînen temizlemek; (*mec.*) her yana yaymak; (*kitap, edl.*) herkesin elinde olmak; (*edl.*) dönmek, devretmek.

circumfle/ctō -ctere -xī -xum *gçf.* çevresinde dönmek, devretmek.

circumfl/ō -āre *gçf.* (*mec.*) her taraftan esmek, hücum

etmek.

circumflu/ō -ere -xī *gçf.* & *yf.* çevresinde akmak; (*mec.*) bol miktarda bulunmak; -ile dolup taşmak.

circumfluus *s.* çevresinde akan, etrafını çeviren; suyla çevrilmiş.

circumforāneus *s.* seyyar, gezici; ödünç alınan para.

circumf/undō -undere -ūdī -ūsum *gçf.* çevresine dökmek, etrafını çevirmek, sarmak.

circumgem/ō -ere *gçf.* çevresinde homurdanmak, bağırmak.

circumgest/ō -āre *gçf.* çevreye taşımak.

circumgre/dior -dī -ssus *gçf.* & *yf.* çevresini dolaşmak, çevirmek.

circumiac/eō -ēre *gf.* çevresinde bulunmak, bitişik olmak.

circum/iciō -icere -iēcī -iectum *gçf.* çevresine atmak, yerleştirmek; etrafını çevirmek. **-iectus** *s.* çevreleyen, etrafında bulunan. *cns.* ç. komşu, bitişik.

circumiect/us -ūs *er.* çevirme, sarma; çevre.

circumit- *bak.* **circuit-**

circumlig/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* -e bağlamak, raptetmek; -ile bağlamak, sarmak.

circumli/nō -nere -tum *gçf.* her tarafını yağlamak, her tarafına sürmek; -ile yağlamak.

circumlu/ō -ere *gçf.* çevresinde akmak, yıkamak.

circumluvi/ō -ōnis *d.* alüvyonlu toprak.

circumm/ittō -ittere -īsī -issum *gçf.* çevreye yollamak.

circummoen/iō, circummūn/iō -īre -īvī -ītum *gçf.* duvarla çevirmek, tahkim etmek.

circummūnītī/ō -ōnis *d.* kuşatma, muhasara.

circumpadānus *s.* Po vadisine ait.

circumpend/eō -ēre *gf.* çevresinde asılı olmak, asılmak.

circumplaud/ō -ere *gçf.* her yandan alkışlamak.

circumple/ctor -ctī -xus *gçf.* sarmak, çevirmek, kuşatmak.

circumplic/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* çevresine kıvranarak sarılmak, çevresini sarmak.

circump/ōnō -ōnere -osuī -ositum *gçf.* çevresine koymak ya da yerleştirmek.

circumpōtāti/ō -ōnis *d.* sırayla hazır bulunanların hepsinin içmesi.

circumrēt/iō -īre -īvī -ītum *gçf.* ağla çevirmek, tuzağa düşürmek.

circumrōd/ō -ere *gçf.* bütün çevresinden kemirmek; (*mec.*)

sözle iftira etmek.

circumsaep/iō –īre –sī –tum *gçf.* çitle çevirmek, ihata etmek, kapatmak.

circumscind/ō –ere *gçf.* üzerinden giysilerini yırtmak, soymak.

circumscrī/bō –bere –psi –ptum *gçf.* çevresine bir çizgi çizmek, daire çizmek, daire içine almak; sınırını belirlemek, sınırı işaretlemek, sınırlamak; (*memurun*) yetki sınırını saptamak; hariç bırakmak, hükümsüz bırakmak, iptal etmek, çürütmek; hile yapmak, aldatmak, tuzağa düşürmek. **–ptus** *s.* sınırlı; (*ret.*) tam cümleyle ifade edilen; **–ptē** *z.* uzun cümleli bir konuşma şekliyle, tam olarak.

circumscrīpti/ō –ōnis *d.* daire; sınır, hudut, çevre; uzun ve zincirlenmiş cümlelerden oluşan ifade; aldatma, hile, desise.

circumscrīpt/or –ōris *er.* hilekâr, aldatan kimse.

circumscrīptus *gedo-* **circumscrībō**

circumsec/ō –āre *gçf.* etrafından kesmek.

circums/edeō –edēre –ēdī –essum *gçf.* çevresinde oturmak, çevirmek, kuşatmak.

circumsēpiō *bak.* **circumsaepiō.**

circumsessi/ō –ōnis *d.* çevirme, kuşatma, muhasara, abluka.

circumsessus *gedo-* **circumsedeō.**

circumsīd/ō –ere *gçf.* çevresine yerleşmek, kuşatmak.

circumsil/iō –īre *gf.* çevresinde hoplamak, sıçramak ya da dans etmek; (*mec.*) başıboş olmak.

circums/istō –istere –tetī etrafını çevirmek, etrafında dikilmek, durmak.

circumson/ō –āre *gf.* her yandan ses vermek, çınlamak; *gçf.* bütün çevresinde çınlamak; her tarafını çınlatmak, bütün çevresini sesiyle doldurmak.

circumsonus *s.* sesli, gürültülü.

circumspectātr/īx –īcis *d.* casus.

circumspecti/ō –ōnis *d.* çevresine bakınma; (*mec.*) dikkat, basiret.

circumspect/ō –āre *gçf. & gf.* çevresine dikkat ve tasayla bakmak; bakınmak, gözetlemek.

circumspectus *gedo-* **circumspiciō** *s.* dikkatle incelenmiş, düşünülmüş ya da tartılmış; (*mec.*) akıllı, tedbirli, basiretli.

circumspet/us –ūs *er.* çevresine bakınma, inceleme, tetkik, mülahaza.

circumsp/iciō –icere –exī –ectum *gf.* çevresine bak-

mak, bakınmak; ihtiyatlı ya da basiretli olmak, dikkatli olmak. *gçf.* çevresine göz gezdirmek, bakınmak; çevresine bakarak görmek, keşfetmek; (*mec.*) zihninde evirip çevirmek; incelemek, üzerinde düşünmek; çevresinde araştırmak.

circumsteti *gç.* **circumsisto** *gç.* **circumstō-**

circumst/ō –āre –etī *gçf. & gf.* çevresinde durmak, dikilmek; çevresini almak, çevirmek, etrafında yerleşmek; (*mec.*) kuşatmak, sarmak **–antēs – antium** *er. ç.* seyirciler, hazır bulunanlar.

circumstrep/ō –ere *gçf.* çevresinde gürültü yapmak, velvele koparmak.

circumsurg/ēns –entis *ş.zam.aa* her yandan yükselen.

circumtentus *gedo-* her yanından gerilen ya da sanlan.

circumter/ō –ere *gçf.* çevresine toplanmak.

circumtextus *gedo-* her yanına işlenmiş ya da sürülmüş.

circumton/ō –āre –uī *gçf.* çevresinde gök gürlemek.

circumvā/dō –dere –sī *gçf.* her yanından çevirmek, sarmak, saldırmak.

circumvagus *s.* çevresinde dolaşan, akan ya da uzanan.

circumvall/ō –āre –āvī –ātum sur ya da tahkimatla çevirmek, abluka altına almak.

circumvecti/ō –ōnis *d.* taşıma, nakil; (*güneş*) devir, deveran.

circumvect/or –ārī çevresinde dolaşmak, seyretmek ya da sefer yapmak; (*mec.*) tasvir etmek.

circumve/hor –hī –ctus *gçf. & gf.* gemi, at ya da arabayla çevresini dolaşmak; (*mec.*) tasvir etmek.

circumvēl/ō –āre *gçf.* çevresini örtmek ya da sarmak.

circumv/eniō –enīre –ēnī –entum *gçf.* çevresini dönmek, dolaşmak, ya da çevirmek; kuşatmak, muhasara etmek; (*mec.*) baskı yapmak, tazyik etmek; aldatmak, hile yapmak.

circumvert/ō circumvort/ō –ere *gçf.* etrafında ya da üzerinde dönmek.

circumvest/iō –īre *gçf.* etrafını örtmek ya da sarmak.

circumvinc/iō –īre *gçf.* her yanından bağlamak, bağlamak.

circumvīs/ō –ere *gçf.* çevresine bakınmak, her yanına göz gezdirmek.

circumvolit/ō –āre –āvī –ātum *gçf. & gf.* çevresinde tekrar tekrar uçmak, uçarak dolaşmak; (*atlılar*) dört nala koşarak çevirmek, şuraya buraya koşmak.

circumvol/ō –āre *gçf.* çevresinde uçmak.
circumvol/vō –vere *gçf.* çevresinde yuvarlanmak.
circ/us –ī *er.* daire, halka; Roma'daki ünlü yarış alanı,, Circus Maximus; yarış sahası.
cirr/us –ī *er.* saç buklesi, bukle, lüle, perçem.
cis *edt.* (*ih. ile*) beri tarafında, bu tarafında; (*zaman*) içinde.
Cisalpīnus *s.* Alpler'in İtalyan tarafında.
cis/ium –i & **ī** *cns.* iki tekerlekli araba.
Cissēi/s –dis *d.* Hekabe.
cist/a –ae *d.* sandık, çekmece, kutu.
cistell/a –ae *d.* küçük kutu.
cistellātr/īx –īcis *d.* para kutusunu koruyan kadın.
cistellul/a –ae *d.* küçük kutu.
cistern/a –ae *d.* sarnıç.
cistophor/us –ī *er.* Asya sikkesi.
cistul/a –ae *d.* küçük kutu.
cit/erior (*üd.* **–imus**) *s.* bu taraftaki, berideki, yakındaki.
cithar/a –ae *d.* kitara, lir.
citharist/a –ae *er.*, **citharistri/a –ae** *d.* kitaracı.
chithariz/ō –āre *gf.* kitara çalmak.
citharoed/us –ī *er.* şarkı söyleyerek kitara çalan kimse.
citimus *s.* en yakın.
cit/o (*ki.* **–ius** *üd.* **–issimē**) hızla, çabukça, az zamanda.
nōn – zor.
cit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* şiddetle harekete geçirmek, şiddetle sarsmak, tahrik etmek; çağırmak, davet etmek, tanıklığa çağırmak, (*ismen*) zikretmek. **–ātus** *s.* çabuk, seri, hızlı, aceleci.
citrā *z.* bu yanda, beri yanda, daha yakında, yakına; *edt.* (*ih. ile*) bu tarafında, bu yanında; daha yakın tarafında; (*zaman*) –den beri; (*mec.*) daha aşağı, daha az değerli.
citreus *s.* turunçgiller familyasına ait bir ağaca ilişkin.
citrō *z.* bu yana, beriye, yakın tarafa; **ultrō–que** öteye beriye.
citr/us –ī *d.* turunçgiller familyasına ait bir ağaç; ağaç kavunu ağacı.
citus *gedo-* **cieō** hızlı, çabuk, seri.
cīvic/us *s.* yurttaşlarla ilgili, kentle ilgili, uygar; **corōna –a** meşe yapraklarından yapılan, savaşta bir yurttaşın yaşamını kurtarana verilen çelenk.
cīvīl/is *s.* yurttaşlara ait, sivil; siyasal, devlete ait; yurttaş gibi, kibar, nazik; **–e** medeni haklar; Medeni Kanun; Roma yasasında muhakeme usulleri; **–iter** *z.* yurttaş gibi, yurttaşa yakışır biçimde; kibarca, nazikçe, iltifatla.
cīvīlit/ās –ātis *d.* yönetim, yö-

neticilik; kibarlık, nezaket, iltifat.

cīv/is -is *er. d.* yurttaş.

cīvit/ās -ātis *d.* yurttaşlık, bir kentin hemşeriliği; millet, devlet; kent. **-āte dōnāre** yurttaşlığa kabul etmek.

clād/ēs -is *d.* zarar, ziyan, kayıp, felâket, musibet; (*savaş*) mağlubiyet, hezimet, bozgunluk, zayiat; afet, belâ **-em** tahrip etmek.

clam *z.* gizlice, özel, mahrem olarak *edt.* (*ih. ile*) haberi, bilgisi olmadan, **-mē habērē** benden gizlemek.

clāmāt/or -ōris *er.* yaygaracı.

clāmitāti/ō -ōnis *d.* bağrışma, yaygara.

clāmit/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* şiddetle bağırmak, bağıra bağıra söylemek, haykırmak.

clām/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* bağırmak, çağırmak, bağırarak feryat etmek, yakınmak; (*mec.*) ilan etmek, açıkça beyan etmek.

clām/or -ōris *er.* yüksek sesle çağırma, bağırma, bağrışma, haykırma, çığlık, velvele; alkış.

clāmōsus *s.* gürültücü, gürültülü.

clanculum *z.* gizlice, mahrem olarak; *edt.* (*ih ile*) -den gizli, haberi olmadan.

clandestīn/us *s.* gizli, saklı **-ō** *z.*

clang/or -ōris *er.* ses, gürültü.

clār/eō -ēre *gf.* açık olmak, parlak olmak; belirgin olmak; ünlü olmak.

clārēsc/ō -ere clāruī *gf.* (*ses*) açıklık kazanmak, işitilir hale gelmek; (*mec.*) (*göz*) açık hale gelmek, parlaklaşmak; (*zihin.*) açık hale gelmek; ün kazanmak.

clārigāti/ō -ōnis *d.* düşmana resmi ültimatom; yasak bir sınırı geçenden ceza alma.

clārig/ō -āre *gf.* resmi tazminat istemek, ültimatom vermek.

clārisonus *s.* (*ses*) açık ya da yüksek.

clārit/as -ātis *d.* açıklık, sarahat, vuzuh; (*ret.*) açıklık; ün, şeref, şan; (*göz için*) parlaklık.

clāritūd/ō -inis *d.* parlaklık, şaşaa; ün, şeref, şan.

clār/ō -āre *gçf.* aydınlatmak; açıkça göstermek; ünlü etmek, ün kazandırmak.

Clar/os -ī *d.* Ionia'da kent (*Apollon tapınağıyla ünlü*). **-ius** *s.* Klaros'a ait; *er.* Apollon.

clār/us *s.* (*göz için*) açık, parlak, vâzıh; (*ses*) açık, yüksek; (*akıl*) açık, âşikar; (*kişi*) ünlü, meşhur; (*kötü anlamda*) namlı. **vir -issimus** seçkin bir kişiye verilen resmi olmayan bir ünvan. **-ē** *z.* (*ses*) açıkça, net olarak, yüksek sesle; (*göz*

için) açıkça, net olarak; (*zihin*) açıkça, sarih.

classiārius *s.* donanmaya ait; *er. ç.* deniz kuvvetleri, deniz askerleri, denizciler.

classicul/a -ae *d.* küçük donanma.

classic/us *s.* birinci sınıfa ait; donanmaya ait; *er. ç.* deniz askerleri, donanma efradı; **-um -ī** *cns.* savaş borusuyla verilen işaret; boru, borazan.

class/is -is *d.* yurttaşların bir bölümü; ordu; donanma, filo.

clāthr/ī, clātr/ī -ōrum *er. ç.* parmaklık, kafes demirleri.

clātrātus *s.* demir çubuklarla kapatılmış.

claud/eō -ēre, claud/ō -ere *gf.* topallamak, topal olmak, aksamak; (*mec.*) kusurlu olmak.

claudicāti/ō -ōnis *d.* aksama, topallama.

claudic/ō -āre *gf.* topallamak, aksamak; sallanmak; eksik olmak; kusurlu olmak.

Claud/ius -ī *er.* Patrici'den ünlü bir aile adı; *öz.* ünlü kensor, Appius Claudius Caecus; İmparator Claudius; **-ius, -iānus, -iālis** *s.*

clau/dō -dere -sī -sum *gçf.* kapatmak, kapamak, sürmelemek; (*yol, geçit*) kapamak, kesmek, durdurmak; sona erdirmek, bitirmek, ikmal etmek; bir yere kapatmak, hapsetmek; (*savaş*) abluka etmek, kuşatmak, **agmen-** kolun sonunda yürümek, artçı olmak.

claudō, *bak.* **claudeō**

claudus *s.* topal, aksak; (*şiir*) elejiye ait; (*mec.*) kusurlu.

clausī *gç.* **claudō.**

claustr/a -ōrum *çns. ç.* kilit, sürgü, kol; set, engel, mania, barikat; bent, dalgakıran; tahkimat; abluka hattı.

clausul/a -ae *d.* son, nihayet, hitam; (*ret.*) uzun bir cümlenin sonu.

claus/us *gedo-* **claudō- -um -ī** *cns.* kapalı yer.

clāv/a -ae *d.* budaklı dal, değnek; (*ask.*) meç.

clāvār/ium -ī & iī *cns.* kündura çivisi almaları için askerlere verilen para.

clāvāt/or -ōris *er.* elinde sopa taşıyan (*kimse*).

clāvicul/a -ae *d.* ince asma filizi.

clāviger -ī *er.* sopa taşıyan; anahtar taşıyan.

clāv/is -is *d.* anahtar.

clāv/us -ī *er.* çivi; (*mec.*) dümen yekesi, dümen, tunik üzerindeki erguvan renkli çizgi. **-um annī movēre** yılın başlangıcını hesap etmek.

Cleanth/ēs -is *er.* Stoacı bir filozof.

clēm/ēns -entis *s.* mülayim, iyi huylu sakin, nazik, merhametli; sabırlı; (*rüzgar*) ya-

vaş, durgun, sakin, yumuşak; (*başka şeyler için*) yumuşamış, sükûnet kazanmış; **–enter** *z.* sakin bir biçimde, yavaş yavaş, hafifçe; sabırla merhametle, hoşgörüyle, iyilikle; (*mec.*) yavaş yavaş, azar azar.

clēmenti/a –ae *d.* yumuşaklık, mülayimlik, insaniyet, merhamet, lütuf; (*hava*) durgunluk, sükunet.

Cleopatr/a –ae Mısır kraliçesi.

clep/ō –ere –sī –tum *gçf.* çalmak, aşırmak.

clepsydr/a –ae *d.* konuşmacıların konuşma süresini ayarlamada kullanılan su saati. **–am dare** konuşma süresi vermek; **–am petere** konuşma süresi istemek.

clept/a –ae *er.* hırsız.

cli/ēns –entis *er.* yüksek bir kimsenin koruması altında bulunan kimse; tabi, yandaş; bağlı, tabi ve müttefik uluslar.

client/a –ae *d.* yüksek bir kimsenin koruması altında bulunan kadın, kadın *cliens.*

clientēl/a –ae *d.* yüksek bir kimsenin korumasında bulunma; (*Roma'da*) himaye, hamilik; ç. tabiler, yandaşlar; (*Roma dışında*) tabiler, müttefikler.

clientul/us –ī *er.* önemsiz kimse, tabi.

clinām/en –inis *cns.* sapma, eğim, meyil.

clinātus *s.* eğimli, meyletmiş, eğilmiş.

Cli/ō –ūs *d.* tarih Musa'sı.

clipeātus *s.* kalkanla donanmış, kalkanlı.

clipe/us –ī *er.*, **–um –ī** *cns.* yuvarlak kalkan; üzeri işli kalkan biçiminde madeni levha, madalya; güneş kursu.

clitell/ae –ārum *d.* ç. semer.

clitellārius *s.* semer vurulmuş, semer taşıyan.

clīvōsus *s.* inişli, yokuşlu, dağlık.

clīv/us –ī *er.* iniş, eğim, yokuş, bayır, tepe; **–sacer** Via Sacra'nın bir bölümü.

cloāc/a –ae *d.* yeraltı kanalı, lağım.

Cloācīn/a –ae *d.* Venüs.

Clōd/ius –ī *er.* Roma'da pleb adı. *öz.* Çiçero'nun düşmanı olan tribunus.

Cloeli/a –ae *d.* Tiber'i yüzerek geçen Roma'lı kız.

Clōth/ō (*ih.* **–ō**) *d.* üç Parca'dan biri; iplik eğiren kadın.

clu/eō –ēre, –eor –ērī *gf.* çağrılmak, söz edilmek, ünlenmek.

clūn/is –is *er., d.* (*insan ve hayvanda*) arka, geri, kuyruk sokumu bölgesi, sağrı, but.

clurīnus *s.* maymunlara ait.

Clūs/ium –ī *cns.* eski Etrüsk kenti, *mod.* Chiusi; **–inus** *s.*

Clūs/ius -ī *er.* Ianus.
Clytaemnēstr/a -ae *d.* Agamemnon'un karısı.
Cnid/us -ī *d.* Knidos, Karya'da kent; Venüs tapınağıyla ünlüdür; **-ius** *s.*
coacervātī/ō -ōnis *d.* yığma, toplama, biriktirme.
coacerv/ō -āre *gçf.* yığmak, toplamak, biriktirmek.
coac/ēscō -ēscere -uī *gf.* ekşimek.
coāct/ō -āre *gçf.* fazla baskı yapmak, zorlamak.
coāct/or -ōris *er.* tahsildar, **-ōrēs agminis** artçı; bir işe zorlayan kimse.
coāctus *gedo-* **cōgō**
coāct/us -ūs *er.* zorlama, cebir.
coaedific/ō -āre -ātum *gçf.* üzerine inşaat yapmak.
coaequ/ō -āre, -āvī -ātum *gçf.* düzeltmek; (*mec.*) eşit kılmak, aynı düzeye indirmek.
coagmentāti/ō -ōnis *d.* birleşme.
coagment/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* birleştirmek, yapıştırmak, eklemek.
coagment/um -ī *cns.* birleşme; bağlantı yeri.
coāgul/um -ī *cns.* bir sıvıyı pıhtılaştıran şey, maya.
coal/ēscō -ēscere -uī -itum birleşmek, kaynaşmak; (*mec.*) birleşmek ittifak etmek; uyuşmak; kök salmak, iyi gelişmek, yetişmek.
coangust/ō -āre *gçf.* daraltmak, sınırlamak.
coarct- *bak.* **coart-**
coartgu/ō -ere -ī *gçf.* kesin ispat etmek, göstermek.
coartāti/ō -ōnis *d.* sıkışık durumda toplanma, sıkışma.
coart/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* toplanmak, birikmek, doldurmak; daraltmak.
coccineus, coccinus *s.* al renkli, al.
cocc/um -ī *cns.* al boya veren bir meyva tanesi; al boya.
cocle/a, cochle/a -ae *d.* salyangoz; sümüklü böcek.
cocleār/e -is *cns.* kaşık.
cocl/es -itis *er.* tek gözlü adam; Tiber köprüsünü savunan Horatius'un soyadı.
coctilis *s.* pişmiş, yanmış; tuğladan yapılmış.
coctus *gedo-* **coquō** *s.* (*mec.*) iyi planlanmış, iyice düşünülüp düzenlenmiş.
cocus *bak.* **coquus**
Cōcȳt/os -us -ī *er.* Cehennem'de bir ırmak; **-ius** *s.*
cōda *bak.* **Cauda**
cōdex *bak.* **caudex**
cōdicill/ī -ōrum *er.* ç. küçük yazı, mektup, not, ek; vasiyetname.
Codr/us -ī *er.* Atina'nın son kralı.
coēgī *gç.* **cōgō**
coel- *bak.* **cael-**
co/em -emere -ēmī -emptum *gçf.* hepsini satın

almak.

coempti/ō -ōnis *d.* Roma'lı evlenme biçimi; bir mülkün sahte satışı.

coemptiōnālis *s.* yalandan satışta kullanılan; değersiz.

coen- *bak.* **cēn-** *ya da* **caen-**

co/eō -īre -īvī & iī -itum *gf.* bir araya gelmek, toplanmak; muharebeye girişmek, çarpışmak; toplanarak birlik oluşturmak; (*cinsel ilişki*) birleşmek; (*mec.*) pıhtılanmak, (*yara*) kapanmak; (*duygu, istek*) birleşmek, uyuşmak, anlaşmak. *gçf.* **-societātem** ortak olmak, müttefik olmak, bir topluluk oluşturmak.

coep/iō -ere -ī -tum *gçf. & gf.* başlamak, (*öz. gç.de*)

coept/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* başlamak, girişmek.

coept/us *gedo-* **coepiō -um -ī** *cns.* başlangıç, girişim, teşebbüs.

coept/us -ūs *er.* başlama.

coepulōn/us -ī *er.* bir ziyafete birlikte katılan kimse; sofra arkadaşı.

coerātor *bak.* **cūrātor**

coerc/eō -ēre -uī -itum *gçf.* her yandan sarmak, çevirmek; içine almak, içinde tutmak, kapamak, baskı altında tutmak, denetlemek, düzen içinde tutmak, düzeltmek.

coerciti/ō -ōnis *d.* cebir, baskı.

coet/us, coit/us -ūs *er.* birleşme, bir araya gelme; toplantı, kalabalık; cinsel birleşme.

cōgitāti/ō -ōnis *d.* düşünme, tefekkür; düşünce, fikir, plan, tasavvur; düşünme melekesi, düşünme yeteneği, zekâ.

cōgit/ō -āre -āvi -ātum *gçf. & gf.* etraflıca düşünmek, tartmak; düşünce ya da niyet beslemek, duygu beslemek; kurmak, niyet etmek, düşünmek, **-ātus** *s.* iyi düşünülmüş; *cns.* ç. düşünceler, fikirler; **-āte** *z.* etraflıca düşünerek, tartarak.

cognāti/ō -ōnis *d.* (*aynı kandan gelme*) akrabalık, hısımlık; (*mec.*) yakınlık, benzerlik, ilişki; aile.

cognāt/us -ī *er.*, **-a -ae** *d.* aralarında kan bağı bulunan; akraba, hısım; (*mec.*) yakın ilişkili, benzer.

cogniti/ō -ōnis *d.* bilgi edinme, bilgi; kavram, düşünce; (*yasa*) soruşturma, muhakeme.

cognit/or -ōris *er.* (*yasa*) kefil, tanık; vekil, dava vekili, mümessil; (*mec.*) yandaş, taraftar, müdafi.

cognitus *gedo-* **cognōscō**

cognōm/en -inis *cns.* aile adı, soyadı (*öm.* Cicero); ad, isim.

cognōment/um -ī *cns.* aile adı, soyadı; ad.

cognōminis *s.* aynı adı taşıyan, adaş.

cognōmin/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* -e soyadı vermek. **verba –āta** eşanlamlılar.

cogn/ōscō –ōscere –ōvī –itum *gçf.* bilmek amacıyla inceleme yapmak, tanımak, öğrenmek, anlamak: tanımak, teşhis etmek; (*yasa*) inceleme yapmak. (*ask.*) araştırmak, keşfetmek.

cōg/ō –ere coēgī coāctum *gçf.* bir araya getirmek, toplamak; (*sıvılar*) koyulaştırmak, pıhtılaştırmak, yoğunlaştırmak; zorlamak, baskı yapmak; (*dar bir duruma*) sokmak. **agmen–** kolun sonuna yürümek. **coāct/um –ī** *cns.* kalın yatak örtüsü.

cohaerenti/a –ae *d.* birbirine yapışma, birleşme.

cohae/reō –rēre –sī –sum *gf.* birbirine yapışmak, tutunmak, birleşmek; -e sıkıca yapışmak; (*mec.*) uyumlu olmak, uyuşmak.

cohaerēsc/ō –ere *gf.* birbirine yapışmak, birbirine tutunmak.

cohaesus *gedo-* **cohaereō**

cohēr/ēs –ēdis *er.* ortak vâris.

cohib/eō –ēre –uī –itum *gçf.* içine almak, içermek, tutmak, çevirmek, sarmak; bırakmamak, zaptetmek, men etmek; (*mec.*) (*duygu*) men etmek, tutmak, denetlemek, durdurmak.

cohonest/ō –āre *gçf.* yükseltmek; onur vermek.

cohorr/ēscō –ēscere –uī *gf.* ürpermeye başlamak her yanı titremeye başlamak.

cohor/s –tis *d.* çitle çevrilmiş alan, avlu, mandıra, ağıl, (*mec.*) maiyet; (*ask.*) yaklaşık altı yüz kişilik yardımcı kıta; öz. bir eyalet *praetor*'una ait.

cohortāti/ō –onis *d* teşvik etme, teşvik, cesaret verme, heveslendirmek.

cohorticul/a –ae *d.* küçük muttefik, küçük bir asker alay.

cohort/or –ārī –ātus *gçf.* teşvik etmek, cesaret vermek, heveslendirmek.

coiti/ō –ōnis *d.* buluşma, toplanma, içtima; (*kötü amaçla*) ittifak; suikast.

coitus *bak.* **coetus**

colaph/us –ī *er.* yumruk, tokat.

Colch/is –idis *d.* Karadeniz'in doğusunda yer alan ülke. Medea'nın ülkesi. **–is –us –icus** *s.* Kolkhis'li, Kolkhis'e ait.

cōleus *bak.* **culleus**

cōlis *bak.* **caulis**

collabāsc/ō –ere *gf.* – ile birlikte sendelemek, yalpalamak, sallanmak.

collabefact/ō –āre *gçf.* şiddetle sarsmak, devirmek.

collabe/fīō –fierī –factus *gf.* mahvolmak, parçalanmak.

collā/bor –bī –psus *gf.* yıkılmak, çökmek, yıkılıp mah-

volmak, harap olmak, batağa saplanmak.
collacerātus *s.* parça parça edilmiş, parçalarına ayrılmış.
collacrimāti/ō -ōnis *d.* birlikte ağlama, gözyaşı dökme.
collacte/a -ae *d.* süt kızkardeş.
collāpsus *geo-* **collābor**
collār/e -is *cns.* boyun halkası, tasma.
Collāt/ia -iae *d.* Roma yakınında eski bir kasaba; **-īnus** *s.* bu kasabaya ait; *er.* Lucretia'nın kocası.
collāti/ō -ōnis *d.* bir araya getirme, toplama; (*para*) hayır işi için toplanan para; (*ret.*) kıyaslama; (*fel.*) analoji.
collāt/or -ōris *er.* katkıda bulunan kimse.
collātus *gedo-* **cōnferō**
collaudāti/ō -ōnis *d.* övgü, sitayiş.
collaud/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* pek çok övmek.
collax/ō -āre *gçf.* genişletmek, gevşek yapmak.
collēct/a -ae *d.* gider hissesi.
collēctīcius *s.* aceleyle toplanmış.
collēcti/ō -ōnis *d.* toplama, birleştirme; (*ret.*) (bir konunun bellibaşlı noktalarını) tekrar özetlemek.
collēctus *gedo-* **colligō**
collet/us -ūs *er.* toplanmış, biriktirilmiş yığın.
collēg/a -ae *er.* meslektaş; refik, arkadaş.
collēgi *gç.* **colligō**
collēg/ium -ī & **iī** *cns.* meslek arkadaşlığı; aynı meslekten olan insanlar topluluğu, heyet, cemiyet, cemaat.
collībert/us -ī *er.* aynı efendinin azatlısı.
collīb/et, collub/et -uit & **itum est.** *gf.* hoşa gider.
collī/dō -dere -sī -sum *gçf.* birbirine vurmak, çarpmak, çarparak kırmak; (*mec.*) karşılaşmak, çarpışmak.
colligāti/ō -ōnis *d.* bağ, rabıta.
collig/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bağlamak, raptetmek; (*mec.*) *gçf.* bağlamak, birleştirmek; durdurmak, engel olmak.
coll/igō -igere -ēgī -ēctum *gçf.* toplamak, bir araya getirmek; sıkıştırmak; (*dar bir yere*) toplamak; sıkmak; durdurmak; (*mec.*) temin etmek; tekrar kazanmak; anlamak, üzerinde düşünmek; sonuçlandırmak. **animum, mentem** – kendine gelmek, cesaretini yeniden kazanmak. **sē-** cesaretini toplamak.
Collīna Porta Roma'nın kuzeydoğusundaki kapı.
collīne/ō -āre *gçf.* & *gf.* nişan alarak yöneltmek, düz bir çizgi üzerinde -e yöneltmek, nişan almak; hedefe vurmak, isabet etmek.
coll/inō -inere -ēvī -itum

gçf. (*yağ vs.*) sürmek, yağlamak; (*mec.*) kirletmek, lekelemek.

colliquefactus *s.* çözümlenmiş, eritilmiş.

coll/is -is *er.* yüksek yer, yükseklik, tepe.

collīsi *gç.* **collīdō**

collīsus *gedo-* **collīdō**

collitus *gedo-* **collinō**

collocāti/ō -ōnis *d.* bir araya yerleştirme, tertip, tanzim; evlendirme.

colloc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bir araya yerleştirmek, tertiplemek, tanzim etmek; evlendirmek; (*para*) yatırmak, kullanmak, harcamak; (*mec.*) tertip etmek, yerleştirmek; meşgul etmek.

collucuplēt/ō -āre -āvī *gçf.* zenginleştirmek.

collocūti/ō -ōnis *d.* konuşma, mülâkat, müzakere, konferans.

colloqu/ium -ī & **iī** *cns.* konuşma, mülakat, müzakere, konferans.

collo/quor -quī -cūtus *gf.* konuşmak, görüşmek, konuşma yapmak, müzakere etmek.

collubet *bak.* **collibet**

collūc/eō -ēre *gf.* çok parlamak, parıldamak; (*mec.*) debdebeli olmak.

collū/dō -dere -sī -sum *gf.* birlikte ya da -ile oynamak; gizli anlaşma yapmak, uyuşmak.

coll/um -ī *cns.* boyun; **-torquēre, obtorquēre, obstringere** tutuklamak, tevkif etmek.

coll/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* yıkamak, temizlemek, çalkalamak.

collus *bak.* **collum**

collūsi/ō -ōnis *d.* gizli anlaşma.

collūs/or -ōris *er.* oyun arkadaşı, kumar arkadaşı.

collūstr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* aydınlatmak, üzerine ışık saçmak; (*gözleriyle*) araştırmak, incelemek.

colluvi/ō -ōnis -ēs -em -ē *d.* bulaşık suyu, pis su; pislik, süprüntü; (*mec.*) güruh, kargaşalık.

collyb/us -ī *er.* sarraflık, para bozma işi; (*mec.*) para bozarken alınan fark, sarrafiye.

collȳr/a -ae *d.* tel şehriye; **-icus** *s.*

collȳr/ium -ī & **iī** *cns.* sıvı bir göz merhemi.

col/ō -ere -uī cultum *gçf.* (*ta.*) işlemek, ekip biçmek, çiftçilik yapmak, yetiştirmek; (*yer*) oturmak, yaşamak; (*insanlar için*) bakmak, özen göstermek, süslemek; (*nitelikler, duygular*) -ile meşgul olmak, -e kendini vermek, icra etmek; (*tanrılar*) tapmak; (*insanlar*) saygı göstermek, hürmet etmek; (*yaşam tarzı*) yap-

mak, yaşamak, geçirmek; (*mec.*) bakmak, himaye etmek, korumak; **vītam-** yaşamak.

colocāsi/a -ae *d.*, **-a -ōrum** *cns.* ç. bir tür nilüfer çiçeği.

colōn/a -ae *d.* köylü kadın, çiftçi kansı.

colōni/a -ae *d.* ikametgâh, mesken; koloni, muhacirler vs. tarafından kurulan kent; (*mec.*) koloniciler, muhacirler.

colōnicus *s.* koloniye ait; tarıma ait.

colōn/us -ī *er.* çiftçi, rençper, köylü; koloni halkından kimse, kolonici, muhacir.

col/or (colōs) -ōris *er.* renk; ten rengi, beniz, çehre; güzellik, yüz güzelliği; (*mec.*) dış görünüş; dış durum; (*ret.*) üslup, ton; bahane; **-ōrem mūtāre** sapsarı olmak; **homō nullīus -ōris** meçhul kimse.

colōr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* renk vermek, boyamak; (*mec.*) (*zihin, üslup*) renk vermek; **-ātus** *s.* sağlıklı bir renge sahip.

coloss/us -ī *er.* büyük heykel, *öz.* Rodos'daki Apollon heykeli.

colostr/a, colustr/a -ae *d.* doğumdan sonra ilk gelen süt, ağız.

colub/er -rī *er.* yılan, kara yılan.

colubr/a -ae *d.* yılan, dişi yılan.

colubrifer -ī *s.* yılanlı, üzerinde yılan bulunan.

colubrīnus *s.* yılan gibi, kurnaz, hilekâr.

coluī *gç.* **colō**

cōl/um -ī *cns.* süzgeç.

columb/a -ae *d.* güvercin, kumru.

columb/ar -āris *cns.* bir tür demir halka.

columbā/ium -ī & īī *cns.* güvercinlik; (*mec.*) küllerin konulduğu aile mezarlığı.

columbīnus *s.* güvercin ya da kumruya ait; *er.* güvercin palazı.

columb/us -ī *er.* erkek güvercin ya da kumru.

columell/a -ae *d.* küçük sütun, direk.

colum/en -inis *cns.* tepe, zirve, dam, çatı; (*mec.*) en güçlü; direk; mesnet.

column/a -ae *d.* sütun, direk; Forum Romanum'da bir sütun; (*mec.*) direk, istinatgâh; hortum, kasırga; **-ātus** *s.* sütunlar üzerinde duran.

columnār/ium -ī & īī *cns.* sütun vergisi.

columnār/ius -ī *er.* mahkum edilmiş kimse, cani ya da borçlu.

colurnus *s.* fındık ağacından yapılmış.

col/us -ī & ūs *d.* (*er. er.*) öreke.

cōlÿphi/a -ōrum *cns.* ç. atlet-

lere özgü bir yiyecek.
com/a -ae saç; (*mec.*) yapraklar, yeşillik.
com/ans -āntis *s.* saçlı, yeleli; yaprağı çok, yapraklı.
comarch/us -ī *er.* köyün idare memuru.
comātus *s.* uzun saçlı; sık yapraklı; **Gallia-** Gallia Cisalpina.
combib/ō -ere -ī *gçf.* tümüyle içmek, massetmek, emmek, yutmak.
combib/ō -ōnis *er.* kadeh arkadaşı.
combū/rō -rere -ssī -stum *gçf.* tümüyle yakmak; (*mec.*) mahvetmek.
combūstus *gedo-* **combūrō**
com/edō -esse -ēdī -ēsum & **-ēstum** *gçf.* yiyip bitirmek, yemek; yutmak; (*mec.*) yiyip bitirmek, israf etmek; yiyerek mahvetmek; **sē -** bitkin bir hale gelmek, zayıflamak, bitmek.
com/es -itis *er. d.* yol arkadaşı, yoldaş; arkadaş, ortak, refik, lala; maiyet erkânından biri.
comēs, comēst *şz. kipi* **comēdo**
comēstus comēsus *gedo-* **comedō**
comēt/ēs -ae *er.* kuyrukluyıldız.
cōmic/us -ī *er.* komedi oyuncusu, komedi yazarı. *s.* komediye ait, komik; **-ē** *z.* komedi tarzında.
cōm/is *s.* nazik, kibar, mültefit, hatırşinas; **-iter** *z.*
cōmissabundus *s.* gürültü ve şamatayla işret eden, eğlenen.
comissāti/ō -ōnis *d.* Bakkhaların işreti, şamatalı eğlence.
cōmissāt/or -ōris *er.* şamatayla eğlenen, işret eden kimse, ayyaş.
cōmiss/or -ārī -ātus *gf.* şamatayla eğlenmek, işret etmek.
cōmit/ās -ātis *d.* nezaket, kibarlık, lütufkarlık, lütuf.
comitāt/us -ūs *er.* bir kişiye eşlik eden kalabalık, alay; imparatorun maiyeti; birlikte yolculuk eden grup ya da kafile.
comitiālis *s.* seçimlere ait; **-morbus** sara.
comitiāt/us -ūs *er.* halkın seçimlerde toplanması.
comit/ium -ī & **iī** *cns. Forum*'da bir toplantı yeri; **-ia -iōrum** *cns. ç.* yüksek memurları seçmek için toplanan halk meclisi, *öz.* **-centuriāta**; seçimler.
comit/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* eşlik etmek, hazır bulunmak, izlemek.
comit/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* eşlik etmek, hazır bulunmak, izlemek.
commacul/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* lekelemek, kirlet-

mek.

commanipulār/is **-is** *er.* aynı birliğe ait asker.

commeāt/us **-ūs** *er.* geçit, yol; (*ask.*) izin; nakil, taşıma, sefer; kafile; (*ask.*) irtibat hatları; levazım, erzak.

commedit/or **-ārī** *gçf.* tam olarak icra etmek.

commemin/ī **-īsse** *gçf. & gf.* iyice hatırlamak.

commemorābilis *s.* hatırlamaya değer, şayan-ı dikkat; zikre değer.

commemorāti/ō **-ōnis** *d.* hatırlatma, zikretme, yadetme.

commemor/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* hatırlamak; başkalarının hatırına getirmek, hatırlatmak; zikretmek, nakletmek.

commendābilis *s.* övgüye değer, muteber, makbul.

commendāticius *s.* tavsiyeye ait, tavsiye eden, takdim eden, sunan.

commendāti/ō **-ōnis** *d.* tavsiye etme, tavsiye; değer, yetkinlik, mükemmeliyet.

commendāt/or **-ōris** *er.*, **-rīx** **-rīcis** *d.* tavsiye eden, öven kimse.

commend/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* (*birisine*) teslim etmek, havele etmek, emanet etmek; (*bir kimseyi*) tavsiye etmek; makbul kılmak, hoş ya da değerli yapmak, övmek, yüceltmek; **-ātus** *s.* tavsiye edilen, makbul, değerli.

commēnsus *geo-* **commētior**

commentāriol/um **-ī** *cns.* küçük risale, yazı; not, şerh.

commentār/ius **-ī** & **iī** *er.*, **-ium** **-ī** & **iī** *cns.* not defteri; günlük; (*yasa*) yasal hükümlerin özeti.

commentāti/ō **-ōnis** *d.* derin düşünce, tefekkür, ciddi inceleme.

commenticius *s.* ayrıntılı düşünülmüş; tertip edilmiş; icat edilmiş; düşsel, hayali, muhayyel; uydurma, sahte.

comment/or **-ārī** **-ātus** *gçf. & gf.* etraflıca düşünmek, incelemek; (*mec.*) tertip etmek, uydurmak, icat etmek; hazırlamak, yazmak, telif etmek.

comment/or **-ōris** *er.* tertip eden kimse, mucit.

comment/us *gedo-* **comminiscor** *s.* uydurma, hayali; **-um** **-ī** *cns.* uydurma şey, efsane, yalan; tertip, plan.

comme/ō **-āre** *gf.* gidip gelmek, öte tarafa geçmek; çok ziyaret etmek.

commerc/ium **-ī** & **iī** *cns.* ticari ilişki, ticaret, alışveriş; ticaret yapma hakkı; (*mec.*) ilişki, muamele.

commerc/or **-ārī** **-ātus** *gçf.* - ticaret yapmak, satın almak.

commer/eō **-ēre** **-uī** **-itum** **-eor** **-ērī** **-itus** *gçf.* tümüyle layık olmak, hak etmek; suçlu olmak; sorumlu olmak.

commē/tior -tīrī -nsus *gçf.* ölçmek.

commēt/ō sık sık ziyaret etmek, gitmek.

commictus *gedo-* **commingō.**

commigr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* bir yerden öbürüne gitmek, göç etmek.

commīlit/ium -ī & iī *cns.* birlikte savaşma; silah arkadaşlığı; (*mec.*) arkadaşlık.

commīlit/ō -ōnis *er.* silah arkadaşı.

comminăti/ō -ōnis *d.* tehdit, korkutma.

commingō -ingere -inxī -ictum *gçf.* kirletmek.

comminīsc/or -ī commentus *gçf.* kurmak, icat etmek, tertip etmek, uydurmak.

commin/or -ārī -ātus *gçf.* tehdit etmek.

commin/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* azaltmak, küçük parçalara ayırmak, parçalamak; eksiltmek, zayıflatmak.

comminus *z.* çok yakın mesafeden, göğüs göğüse; hemen yakında, yanında, elinin altında.

commi/sceō -scēre -scuī -xtum *gçf.* -ile karıştırmak, birleştirmek, katmak.

commiserāti/ō -ōnis *d.* acıma; (*ret.*) acıma duygusu uyandırmak amacıyla düzenlenmiş parça.

commiserēsc/ō -ere *gçf.* acımak, merhamet etmek.

commiser/or -ārī *gçf.* acımak, esef etmek; *gf.* (*ret.*) acıma duygusu uyandırmaya çalışmak.

commissi/ō -ōnis *d.* oyunun başlaması.

commissūr/a -ae *d.* birleşme, bağlanma, düğüm; mafsal.

commiss/us *gedo-* **commit/tō -um -ī** *cns.* girişim, teşebbüs; suç, cürüm; sır.

comm/ittō -ittere -isī -issum *gçf.* birleştirmek, raptetmek, bir araya getirmek; üzerine almak, girişmek, başlamak; (*savaş*) muharebeye girişmek, tutuşmak; - gerektirecek bir suç işlemek; (*ceza*) maruz kalmak, uğramak; teslim etmek, emanet etmek. **sĕ in acrem** - cüret etmek.

commixtus *gedo-* **commisceō**

commodit/ās -ātis *d.* uygunluk, münasip oluş, doğru oranda ya da ölçüde olma; (*üslup*) ifadede uygunluk; (*zaman*) uygunluk, elverişli olma; rahatlık, huzur, letafet, güzellik; (*kişiler*) nezaket, lütuf, iyilik.

commod/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bir ölçüye göre düzeltmek, tanzim etmek; arzusuna göre davranmak, nazik ve lütufkar olmak; vermek, temin etmek.

commodul/ō -um *z.* güzelce,

elverişli, uygun olarak.

commod/us **-ī** *cns.* elverişli fırsat, uygun koşullar, uygun durum; avantaj, yarar, istifade, çıkar, menfaat; maaş, ödül, mükafat, ikramiye; iğreti alınan şey; **-ō tuō** senin için uygun bir zamanda.

commodum *z.* tam zamanında, vaktinde, sırasında; tam o sıra, tam o anda.

commod/us *s.* tam, doğru ölçüde, tamam, dolu; uygun, munasip, elverişli; (*şeyler*) koşullara uygun, elverişli; (*zaman*) uygun; (*kişi*) hoş, sevecen, müşfik, nazik; **-ē** *z.* uygun biçimde; rahatça, kolayca; tam zamanında, sırasında; nazikane.

commōl/ior **-īrī** *gçf.* hareket getirmek.

commone/faciō **-facere** **-fēcī** **-factum** *gçf.* hatırlatmak, ihtar etmek; açıkça hatıra getirmek.

common/eō **-ēre** **-uī** **-itum** *gçf.* hatırlatmak, ihtar etmek; hatırına getirmek.

commōnstr/ō **-āre** *gçf.* açıkça göstermek, işaret etmek.

commorāti/ō **-ōnis** *d.* gecikme, kalma; (*ret.*) önemli bir nokta üzerinde durma.

commor/or **-ārī** **-ātus** *gf.* bir süre durmak, beklemek; durdurmak, alıkoymak, tehir etmek.

commōti/ō **-ōnis** *d.* heyecan, galeyan; **-uncula** *t* hafif bir rahatsızlık

commōtus *gelo-* **commoveō** *s.* heyecanlı, hararetli; hiddetli, şiddetli; bozuk, mecnun, deli.

comm/oveō **-ovēre** **-ōvī** **-ōtum** *gçf.* hareket getirmek, hareket ettirmek, tahrik etmek, karıştırmak; (*zihin*) dengesini bozmak, rahatsız etmek, tahrik etmek, teşvik etmek; endişe vermek; kızdırmak, hiddete getirmek.

commūnicātī/ō **-ōnis** *d.* ortak yapma, paylaşma; (*ret.*) hatibin dinleyicisi tartışmaya katıyor gibi göstermesi.

commūnic/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* -ile paylaşmak (*olarak veya vererek*); - ile görüşmek, müzakere etmek, danışmak.

commūni/ō **-īre** **-īvī** & **-iī** **-itum** *gçf.* (*istihkâm*) kurmak; tahkim etmek, takviye etmek.

commūni/ō **-ōnis** *d.* katılım, iştirak, bir şeye ortaklaşa sahip olma.

commūn/is *s.* ortak, müşterek, umumi, genel; (*kişi*) nazik, samimi, teklifsiz; **-ia loca** umuma açık yerler; **-ēs locī** genel düşünceler; **-is sēnsus** aklı-selim; **aliquid -e habēre** ortak bir şeye sahip olmak; **-e -is** *cns.* ortak mülkiyet; devlet. **in -e** ortak

bir amaç için; eşit bir şekilde; genellikle; **-iter** *z.* ortaklaşa, birlikte.

commūnit/ās -ātis *d.* katılım, iştirak, ortak bir hal, koşul, topluluk bağı; toplum olarak yaşama duygusu; nezaket, iltifat.

commūniti/ō -ōnis *d.* bir yolun inşası; (*ret.*) mukadime.

commurmur/or -ārī -ātus *gf.* kendi kendine mırıldanmak, fısıldamak.

commūtābilis *s.* çabuk değişen, değişebilir, mütehavvil.

commūtāt/iō -iōnis *d.*, **-us -ūs** *er.* değişme, tahavvül.

commūt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* tümüyle değiştirmek, tahvil etmek; - ile değiştirmek, tebdil etmek; mübadele etmek.

cōm/ō -ere -psī -ptum *gçf.* birleştirmek, düzenlemek; (*saç*) örmek, düzeltmek, biçim vermek.

cōmoedi/a -ae *d.* komedi.

cōmoedicē *z.* komedide olduğu gibi.

cōmoed/us -ī *er.* komedi oyuncusu.

comōsus *s.* çok saçlı; (*bitki*) çok yapraklı.

compācti/ō -ōnis *d.* birleştirme, raptetme.

compāctus *gedo-* **compingō**

compāg/ēs -is -ō -inis *d.* birleştirme, bağlama, raptetme; (*mec.*) ek yeri; yapı, bünye.

comp/ār -āris *er. d.* arkadaş, yoldaş, refik, eş; *s.* eşit, denk.

comparābilis *s.* kıyaslanabilir.

comparāti/ō -ōnis *d.* kıyaslama, mukayese; (*gh.*) nisbi durum; anlaşma; hazırlama, hazırlık; temin, tedarik.

comparātīvus *s.* kıyaslamaya ait, mukayeseli.

compār/eō -ēre *gf.* açıkça gözükmek, meydana çıkmak, âşikar olmak; mevcut olmak, hazır bulunmak.

compar/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* birleştirmek, kavuşturmak; karşılaştırmak, kıyas etmek; (*siy.*) anlaşmak, uyuşmak (*işlerin bölüştürülmesinde*); sağlamak, temin etmek; tedarik etmek; düzenlemek, tanzim etmek; hazırlamak; (*gelenek*) kurmak; elde etmek, edinmek; **-ātē** *z.* kıyaslayarak göstermek.

compāsc/ō -ere *gçf.* sürüyü ortak otlatmak.

compāscuus *s.* herkese ait merayla ilgili.

compec/īscor -īscī -tus *gf.* uzlaşmak, anlaşmaya varmak; **-tum -ti** *cns.* uzlaşma, anlaşma.

comped/iō -īre -ītum *gçf.* kösteklemek, zincir vurmak.

compēgī *gç.* **compingō**

compellāti/ō -ōnis *d.* tekdir, azar, paylama.

compell/ō -āre -āvī -ātum

gçf. birisine yaklaşıp konuşmak, hitap etmek, çağırmak; (*yasa*) bir suçlamaya yanıt vermeye çağırmak, itham etmek, dava etmek; (*mec.*) tahkir edici söz söylemek; suçlamak, sözle saldırmak.

compendiārius *s.* kısa, kolay.

compend/ium **-ī** & **iī** *cns.* (*para vs. için*) artırma, tasarruf, iktisat, kazanç; (*mec.*) kısaltma, **-ī facere** kısaltmak.

compēnsāti/ō **-ōnis** *d.* bir şeyin karşılığı, muadili.

compēns/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* iki şeyi birbiriyle tartmak; iki şey arasında denge kurmak, telâfi etmek.

comper/cŏ **-cere** **-sī** *gçf.* & *gf.* dikkatle artırmak, biriktirmek, saklamak; esirgemek, sakınmak.

comperendināt/iō **-iōnis** *d.*, **-us** **-ūs** *er.* bir davanın iki gün sonraya ertelenmesi.

comperendin/ō **-āre** *gçf.* davayı iki gün sonraya ertelemek.

comper/iō **-īre** **-ī** **-tum** (*ar.* **-ior**) *gçf.* soruşturmak, bilgi edinmek, öğrenmek, **-tus** meydana çıkarılmış; suçlu bulunmuş; **-tum habēre** kesin olarak bilmek.

comp/ēs **-edis** *d.* ayaklar için zincir, köstek, bukağı.

compēsc/ō **-ere** **-uī** *gçf.* itaat altına almak, durdurmak, menetmek;

competīt/or **-ōris** *er.*, **-rīx** **-rīcis** *d.* rakip.

compet/ō **-ere** **-īvī** & **iī** **-ītum** *gf.* bir noktada birleşmek, örtüşmek, uyuşmak; muktedir olmak.

compīlāti/ō **-ōnis** *d.* yağma, çapulculuk; devşirme bir yapıt.

compīl/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* yağma etmek, soymak.

comp/ingo **-ingere** **-ēgī** **-āctum** *gçf.* birleştirmek, raptetmek; terkip etmek, inşa etmek; (*mec.*) içine atmak, kapatmak, hapsetmek.

compitālicius *s. compitalia* bayramıyla ilgili.

compitāl/ia *s.* dörtyol ağızlarına ait; **-ia** **-ium** & **iōrum** *cns.* ç. *Lares compitales* onuruna yapılan şenlikler.

compit/um **-ī** *cns.* yolların birleştiği yer, dörtyol ağzı.

complac/eō **-ēre** **-uī** & **itus sum** *gf.* çeşitli kimselerin aynı zamanda hoşuna gitmek; çok hoşuna gitmek, beğenilmek.

complān/ō **-āre** *gçf.* düzeltmek, tesviye etmek, yıkıp yerle bir etmek.

comple/ctor **-ctī** **-xus** *gçf.* sıkıca sarılmak, kucaklamak, sarmak, çevirmek; (*konuşma, yazı*) içermek, kapsamak; (*akıl*) kavramak, anlamak, idrak etmek; (*sevgi, ilgi*) göstermek, değer vermek, sev-

mek.

complēment/um –ī *cns.* dolduran, tamamlayan.

compl/eō –ēre –ēvī –ētum *gçf.* doldurmak; (*ask.*) işgal etmek, asker yerleştirmek; (*sayısını, kadrosunu*) tamamlamak; (*mec.*) (*zaman, görev, söz*) bitirmek, yerine getirmek; **–ētus** *s.* yetkin, mükemmel, tam.

complexi/ō –ōnis *d.* birleşme, terekküp; (*ret.*) uzun ve tam bir cümle; (*mantık*) bir kıyasın sonucu; ikilem.

complex/us –ūs *er.* sarma, kucaklama; (*mec.*) tutuşma, çarpışma; (*konuşma*) bağlantı.

complic/ō –āre *gçf.* sarmak, çevirerek sarmak.

complōrāt/iō –iōnis *d.*, **–us –ūs** *er.* yüksek sesle ağlama; figan.

complōr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* –için yüksek sesle ağlamak; figan etmek, acımak.

complūr/ēs –ium *s.* çok, bir çok, bir çok sayıda.

complūriens *z.* birçok kez.

complūscul/ī –ōrum *s.* oldukça çok, haylice.

compluv/ium –ī & iī *cns.* Roma evinin ortasında yer alan dört köşe açıklık.

comp/ōnō –ōnere –osuī –ositum *gçf.* toplu olarak bir yere koymak, yerleştirmek, yığmak, biriktirmek; (*mec.*) birleştirmek, bir araya getirmek; (*düşmanları*) karşılaştırmak, çarpıştırmak; (*hukuk*) muvacehe etmek; (*dostluk*) barıştırmak, birleştirmek; bir bütün olarak birleştirmek, yaratmak, inşa etmek; yazmak, kaleme almak, saptamak, kararlaştırmak, üzerinde anlaşmak, uyuşmak; düzeltmek, tanzim etmek, tertip etmek; (*ceset*) cesedi defnetmek için hazırlamak; gömmek; yatıştırmak, teskin etmek; *gf.* barış yapmak.

comport/ō –āre *gçf.* bir araya getirmek, bir yere getirmek, taşımak, toplamak.

compo/s –tis *s.* egemen olan, sahip olan; bir şeye ortak sahip olan, bir şeyde payı olan, paylaşan; **votī–** dileği yerine getirilmiş.

compositi/ō –ōnis *d.* bir araya getirme, birleştirme; (*hasımları*) karşılaştırma, çarpıştırma; (*dostluk*) barıştırma; (*sözcükler*) düzen, tertip.

compositor –ōris *er.* düzenleyen kimse, tanzim eden kimse.

compositūr/a –ae *d.* bağ, rabıta.

compositus *gedo.* **compōnō** düzgün, muntazam, nizamlı; mürekkep; sahte, uydurma; iyi düzenlenmiş, iyi hazırlanmış, yetkin, mükemmel, uygun, –e yarar özellikte; sahte bir ifadeye bürün-

müş; sakin, ılımlı; (*sözcükler*) bileşik; **-ē** düzenli ve tertipli bir biçimde, usulüne göre, güzel bir üslupla.

compōtāti/ō -ōnis *d.* birlikte içme.

compot/iō -īre *gçf.* bir şeyin hâkimi yapmak.

compōt/or -ōris *er.*, **-rīx -rīcis** *d.* kadeh arkadaşı.

comprāns/or -ōris *er.* sofra arkadaşı.

comprecāti/ō -ōnis *d.* toplu, ortak dua.

comprec/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* yalvarmak, niyaz etmek, dua etmek.

compreh/endō, compre/endo -endere -endī -ēnsum *gçf.* birbirine bağlamak, birleştirmek; (*mec.*) birleştirmek, içermek, ihtiva etmek, içine almak; duyguyla kendine bağlamak; yakalamak, sıkıca tutmak; tutuklamak, zaptetmek; (*zihin*) kavramak, anlamak; (*sözcükler*) kapsamak.

comprehēnsibilis -ōnis *d.* yakalanabilir; (*mec.*) anlaşılabilir, idrak edilebilir, görülebilir.

comprehēnsi/ō -onis *d.* (*düşünceyi*) yakalama, tutma; (*zihin*) anlayış, idrak; (*ret.*) sözcükleri bir tam cümle içinde toplama.

comprehēnsus, comprēnsus *gedo.* **comprehendō**

comprendō *bak.* **comprehendō**

compressī *gç.* **comprimō**

compressi/ō -ōnis *d.* kucaklama, sarma; (*ret.*) kısaltma.

compressus *gedo.* **comprimō**

compress/us -ūs *er.* sıkma, tazyik; kucaklama.

compr/imō -imere -essī -essum *gçf.* sıkmak, sıkıştırmak, basınç yapmak, tazyik etmek; kucaklamak, kapamak; men etmek, tutmak, durdurmak, bırakmamak; **animom-** nefesini tutmak; **-essīs manibus** ellerini kavuşturarak.

comprobāti/ō -ōnis *d.* tümüyle onaylama, tasvip, takdir etme.

comprobāt/or -ōris *er.* onaylayan, beğenen, destekleyen kimse.

comprob/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ispat etmek, doğrulamak, teyit etmek, haklı çıkarmak; onaylamak, tasdik etmek, tanımak, kabul etmek.

comprōmiss/um -ī bir hakemin kararına uymak için verilen karşılıklı taahhüt.

comprōm/ittō -ittere -īsī -issum *gçf.* bir hakemin kararına uymak için karşılıklı taahhütte bulunmak.

cōmpsī *gç.* **cōmō**

cōmptus *gedo.* **cōmō** *s.* düzenli, süslenmiş, özenle giyinmiş.

cōmpt/us -ūs *er.* saç ya da baş

için süs.

compulī *gç.* **compellō**

compulsus *gedo.* **compellō**

comp/ungō -ungere -ūnxī -ūnctum *gçf.* şiddetle batırmak, sokmak, delmek; dövme yapmak.

comput/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* saymak, hesap etmek.

Cōm/um -ī *cns.* kuzey İtalya'da kasaba, **Novum Cōmun** olarak da bilinir. *mod.* Como. **-ēnsis, Novocūmēnsis** *s.*

cōnām/en -inis *cns.* çalışma, girişim, gayret; destek, dayak.

cōnāt/a -ōrum *cns.* ç. cüretkâr girişim.

cōnāt/us -ūs *er.* girişim, gayret, çalışma; (*mec.*) eğilim, eğim.

concaed/ēs -ium *d.* ç. kesilmiş ağaçlardan barikat.

concale/faciō -facere -fēcī -factum *gçf.* iyice ısıtmak, kızdırmak.

concal/eō -ēre *gf.* çok sıcak olmak.

concal/ēscō -ēscere -uī *gf.* ısınmak, kızmak.

concall/ēscō -ēscere -uī *gf.* tümüyle katılaşmak, sertleşmek, nasırlanmak; duygusuzlaşmak, duygusunu yitirmek.

concastīg/ō -āre *gçf.* şiddetle cezalandırmak.

concav/ō -āre *gçf.* eğmek, bükmek.

concavus *s.* oyuk, boş, ortası çukur; eğilmiş; iç bükey.

conc/ēdō -ēdere -essī -essum *gf.* terketmek, bırakmak, uzaklaşmak, çekilmek, gitmek; görünmez olmak, gözden kaybolmak, geçip gitmek; teslimiyet göstermek, arzusuna razı olmak; *gçf.* terk etmek, bırakmak; izin vermek; lütuf olarak bağışlamak, ihsan etmek, bahşetmek; feda etmek.

concelebr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sık sık gitmek, bulunmak; hayat vermek, canlandırmak; (*mec.*) -ile çok meşgul olmak; kendini hasretmek; parlak bir biçimde gerçekleştirmek, kutlamak, tören yapmak; tanıtmak, ününü yaymak.

concēnāti/ō -ōnis *d.* birlikte yemek yeme.

concenti/ō -ōnis *d.* birlikte şarkı söyleme; ahenk.

concenturi/ō -āre *gçf.* toplamak.

concent/us -ūs *er.* birlikte şarkı söyleme, terennüm, konser; (*mec.*) uyum, uygunluk.

concepti/ō -ōnis *d.* gebe kalma; hukuki formüllerin düzenlenmesi.

conceptīvus *s.* (*tatiller*) tarihi değişen.

conceptus *gedo.* **concipiō**

concept/us -ūs *er.* ateş alma;

gebe kalma; (*bitki*) filizlenme, çiçek açma; cenin; toplama, biriktirme; kütle.

concerp/ō -ere -sī -tum *gçf.* yırtmak, parça parça etmek; (*mec.*) kötüye kullanmak, tahkir etmek.

concertāti/ō -ōnis *d.* tartışma, münakaşa, ihtilaf.

concertāt/or -ōris *er.* rakip.

concertātōrius *s.* tartışmaya ait.

concert/ō -āre -āvī -ātum *gf.* çarpışmak, kavga etmek; tartışmak.

concessi/ō -ōnis *d.* verme, terk etme; (*mec.*) tartışmada bir noktayı kabullenme; kabul, teslim; bir yanlışlığı itiraf etme ve af isteme.

concess/ō -āre *gf.* bırakmak, vazgeçmek, durdurmak.

concessus *gedo.* **concēdō**

concess/us -ūs *er.* izin, müsaade.

conch/a -ae *d.* midye; midye kabuğu; inci veren istiridye; erguvan boya veren sedef; erguvan boya; boru, yağ, koku vs. için bir kab.

conch/is -is *d.* bir tür fasulye.

conchīt/a -ae *er.* kabuklu hayvanlar tutan, toplayan.

conchȳliātus *s.* erguvan renge boyanmış, erguvan; erguvan giysi giyinmiş, erguvan giysili.

conchȳl/ium -ī & iī *cns.* küçük midye; istiridye; erguvan boya veren sedef; erguvan boya, erguvan; erguvan giysi.

concid/ō -ere -ī *gf.* düşmek, yıkılmak, çökmek; düşüp ölmek, ölmek; yıkılmak, çökmek, harap olmak, yok olmak, kesilmek.

concī/dō -dere -dī -sum *gçf.* parça parça etmek, parça parça kesmek, parçalamak, doğramak, parçalarına ayırmak, kesmek, öldürmek; (*kamçı vs.*) şiddetle vurmak, çok dövmek; (*mec.*) kesmek, inkitaya uğratmak; mahvetmek, yok etmek, ortadan kaldırmak; (*tartışmayla*) reddetmek, hata ettiğini ispat etmek; (*ret.*) çok küçük bölümlere ayırmak.

conc/iō -īre -īvī -ītum conc/ĭō -īre -ītum *gçf.* toplamak; şiddetle tahrik etmek, harekete getirmek, sarsmak; (*mec.*) tahrik etmek, kışkırtmak; meydana getirmek.

conciliābul/um -ī *cns.* genel toplanma yeri.

conciliāti/ō -ōnis *d.* birlik, bağ, rabıta; (*dostça duygusunu*) kazanma, kendi tarafına kazanma; (*fel.*) eğilim, istek.

conciliāt/or -ōris *er.* aracı, fail.

conciliātr/īx -īcis -īcul/a -ae *d.* aracı, vasıta; çöpçatan.

concili/ō -āre -āvī -ātum

gçf. bir araya getirmek, birleştirmek, raptetmek; (*mec.*) bir duygu ya da düşüncede birleştirmek, uzlaştırmak, dost etmek; dostluğunu temin etmek, tarafına kazanmak; tesis etmek, yapmak, kazanmak, elde etmek; **–ātus** *s.* –e karşı eğilimi olan, –e eğilimli.

concil/ium –ī & iī *cns.* bir araya çağırma, toplama; (*şeyler*) birleştirme; terkip; (*kişiler*) toplantı, meclis; (*danışma, görüşme*) genel toplantı, meclis.

concinnit/ās –ātis –ūdō –ūdinis *d.* zerafet, güzellik; (*ret.*) ritmik üslup.

concinn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* düzenlemek, tertip etmek, düzeltmek; sebebiyet vermek, doğurmak; (*sıfat ile*) etmek, olmasına sebebiyet vermek.

concinnus *s.* düzgün, orantılı, güzel, muntazam; (*üslup*) iyi düzenlenmiş, zarif, güzel; (*kişi*) kibar, hoş; (*kişide tavır ve hareket*) nazik, hoş, cazip; **–ē** *z.*

concin/ō –ere –uī *gf.* birlikte şarkı söylemek, çalmak; ötmek; (*mec.*) uyuşmak, ittifak etmek; *gçf.* terennüm etmek; kutlamak; kehanette bulunmak.

conciō *bak.* **concieō**

concio– *bak.* **contio–**

conc/ipiō –ipere –ēpī –eptum *gçf.* almak, içine almak; emmek, massetmek; (*kadın*) gebe kalmak; (*mec.*) duymak, hissetmek, farketmek; (*zihin*) idrak etmek, anlamak; tasavvur etmek, tahayyül etmek; (*duygu, tutku*) kurmak, beslemek; bir araya getirmek, toplamak, ihtiva etmek; kesin olarak bildirmek; usulüne göre, özel deyimleriyle ifade ve ilan etmek.

concīsi/ō –ōnis *d.* bir cümleyi kısa bölümlere ayırma.

concīus *gedo.* **concīdō**

concitāti/ō –ōnis *d.* hızlandırma, tacil etme, seri hareket; (*zihin*) şiddetli heyecan, tutku, ayaklanma, isyan, karışıklık.

concitāt/or –ōris *er.* tahrik eden, kışkırtan, ayaklandıran kimse.

concitāt/us *gedo.* **concitō** *s.* çabuk, hızlı; heyecana gelmiş, şiddetli, heyecanlı; **–ē** *z.*

concit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* hızla hareket ettirmek, sürmek; kışkırtmak; ayaklandırmak; uyandırmak, kabartmak.

concit/or –ōris *er.* tahrik eden, teşvik eden kimse.

concitus, concītus *gedo.* **concieō, conciō**

conclāmāti/ō –ōnis *d.* şiddetli çığlık, bağrışma; alkış.

conclāmit/ō –āre *gf.* bağırıp durmak, bağırmayı sürdür-

mek, feryad etmek.

conclām/ō –āre –āvī –ātum *gçf. & gf.* bağrışmak, haykırmak; (*ask.*) silah başına çağırmak, saldırı işareti vermek; (*ölü*) (*ağlar ya da acınırken*) ölüyü adıyla çağırmak; yardıma çağırmak; **vāsa** – ordugâhı toplama buyruğunu vermek.

conclāv/e –is *cns.* bir oda.

conclū/dō –dere –sī –sum *gçf.* kapatmak, hapsetmek, etrafını çevirmek; içine almak, kapsamak; bitirmek, ikmal etmek, sona erdirmek; (*fel.*) çıkarmak, istidlal etmek, ispat etmek; (*hitabet*) uyumlu bir biçimde bitirmek.

conclūsi/ō –ōnis *d.* (ask.) abluka, muhasara; (*mec.*) son, nihayet; (*hitabet*) bir nutkun sonu; tam cümle; (*mantık*) vargı.

conclūsiuncul/a –ae *d.* batıl, abes bir istidlâl; kaçamaklı söz, iki anlamlı söz.

conclūs/us *gedo.* **conclūdō –um –ī** *cns.* mantıksal vargı. **–ē** *z.* hitabet yöntemine göre işlenmiş cümlelerle.

concoctus *gedo.* **concoquō**

concol/or –ōris *s.* aynı renkte.

concomitātus *s.* –ile birlikte, refakatinde.

conco/quō –quere –xī –ctum *gçf.* iyice pişirmek; kaynatıp gaz haline çevirmek; hazmetmek; (*mec.*) bitmek, mahvolmak; tahammül etmek, çekmek, hazmetmek; (*düşünce*) iyice düşünmek, mülahaza etmek.

concordi/a –ae *d.* duygu birliği, birlik, uyum.

concord/ō –āre *gf.* bir düşüncede olmak, uyuşmak.

concor/s –dis *s.* aynı düşüncede, hemfikir, uyuşan: **–diter** *z.* uyumlu bir biçimde, birlik olarak.

concrēbr/ēscō –ēscere –uī *gf.* sıklaşmak, çoğalmak, artmak.

concrēd/ō –ere –idī –itum *gçf.* tümüyle emanet etmek, tevdi etmek.

concrem/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yakıp kül etmek, yakmak.

concrep/ō –āre –uī –itum *gf.* gürültü etmek, gıcırdamak, şaklamak, şiddetle çarpışmak, sesi çınlamak, vurmak; (*gçf.*) çınlatmak, şaklatmak.

concrē/scō –scere –vī –tum *gf.* katılaşmak, pıhtılaşmak, donmak; biçim almak, parçaların birleşmesiyle teşekkül etmek.

concrēti/ō –ōnis *d.* parçaların sıkışması, donması: madde, maddesel varlık.

concrēt/us *geo.* **concrēscō** *s.* bileşik, mürekkep; kesif, yoğun, pıhtılaşmış, donmuş, katı; bir bütün haline getiril-

miş; **-um -ī** *cns.* katı madde.

concrīmin/or -ārī -ātus *gf.* şikayette bulunmak, şiddetle suçlamak.

concruci/ō -āre *gçf.* çok işkence yapmak.

concubīn/a -ae *d.*, **-us -ī** *er.* metres.

concubīnāt/us -ūs *er.* nikâhsız birlikte yaşama.

concubit/us -ūs *er.* aynı yatakta yatma, aynı sofrada yer alma; (*mec.*) cinsel ilişki.

concub/ius *s.* **-iā nocte** gece el ayak çekilince; *cns.* ilk uyku vakti.

conculc/ō -āre *gçf.* ayakları altında çiğnemek, ezmek, çok kötü muamele etmek; hor görmek.

concu/mbō -mbere -buī -bitum *gf.* birlikte yatmak; (*mec.*) cinsel ilişkide bulunmak.

concup/īsco -īscere -īvī -ītum *gçf.* çok arzu etmek, özlemek; emelinde olmak, -için uğraşmak, çalışmak.

concūr/ō -āre *gçf.* özenle bakmak, ihtimam etmek.

concur/rō -rere -rī -sum *gf.* birlikte koşmak; koşuşmak; hızla toplanmak; birbirinin üzerine koşuşmak; çarpışmak; (*ask.*) birbirine saldırmak, çarpışmak; (*mec.*) aynı zamana rastlamak, aynı zamanda vaki olmak; birleşmek; iltica etmek, başvurmak.

concursāti/ō -ōnis *d.* bir yere koşuşma, toplanma; (*ask.*) çarpışma; (*rüya*) rüyaların hakikate uyması; (*mec.*) kararsızlık, duraksama.

concursāt/or -ōris *er.* (*ask.*) ava, hafif piyade askeri.

concursi/ō -ōnis *d.* rastlama, çarpışma; (*ret.*) bazı sözcüklerin ısrarla yinelenmesi.

concurs/ō -āre *gf.* şuraya buraya koşmak, koşuşmak; (*ask.*) ufak çarpışmalar yapmak, ava çarpışmaları yapmak; *gçf.* ziyaret etmek, bir yerden bir yere gitmek.

concurs/us -ūs *er.* rastlama, toplanma, birleşme; (*mec.*) birleşme, imtizaç; aynı zamana rastlama; (*ask.*) saldırı, hücum, hamle; çarpışma, çatışma.

concussī *gç.* **concutiō**

concussus *gedo.* **concutiō**

concuss/us -ūs *er.* sarsma, sarsıntı.

concu/tiō -tere -ssī -ssum *gçf.* birbirine çarpmak, vurmak; şiddetle sarsmak, sallamak; (*duygular*) sarsmak, tahrik etmek, korkuya düşürmek, karıştırmak; (*kudret, iktidar*) sarsmak, zayıflatmak, karıştırmak; harekete geçirmek; (*kendini*) iyice incelemek.

condal/ium -ī & **iī** *cns.* köleler için bir yüzük.

condec/et –ēre *gçf.* (şz.) (çok) yakışır, yaraşır.
condecor/ō –āre *gçf.* çok güzel süslemek, tezyin etmek.
condemnāt/or –ōris *er.* mahkûm ettiren kimse.
condemn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* itham etmek; mahkum ettirmek; suçlamak; (*mec.*) takbih etmek; **capitis–** ölüme mahkum etmek.
condēns/ō –āre –eō –ēre sıklaştırmak, sıkışık yapmak, kesif yapmak, yoğunlaştırmak.
condēnsus *s.* çok sık, yoğun, kesif, derin.
condici/ō –ōnis *d.* uzlaşma, anlaşma, ittifak, mukavele, şart, hüküm; koşullar, hükümler; evlenme anlaşması, nikah; durum, vaziyet, hal; koşul, şart; mevki; hareket tarzı. **eō –ōne ut** şu koşulla ki... **sub –ōne** koşula bağlı olarak. **hīs –ōnibus** bu şartlarla; **vītae–** yaşam biçimi.
cond/īcō –īcere –īxī –ictum *gçf.* & *gf.* uzlaşmak, üzerinde anlaşmak, söz vermek; **ad cēnam** – yemeğe söz vermek.
condidī *gç.* **condō**
condign/us *s.* tümüyle layık, değer; **–ē** *z.*
condīment/um –ī *cns.* baharat.
cond/īō –īre –īvī –ītum *gçf.* turşusunu kurmak; salamura yapmak; tahnit etmek; (*mec.*) (*yiyecek vs.'yi*) terbiye etmek, lezzet verecek şeyler koymak; (*dil*) zarafet vermek; **–ītus** *s.* terbiye edilmiş, lezzet, çeşni verilmiş; (*üslup*) süslü, zarif, ince.
condiscipul/us –ī *er.* okul arkadaşı.
condi/scō –scere –dīcī *gçf.* iyice öğrenmek, ezbere öğrenmek.
conditiō *bak.* **condiciō**
condīti/o –ōnis *d.* koruma; tat, lezzet verme.
condit/or –ōris *er.* kurucu, müessis; halik, yaradan; yazar, müellif.
conditōr/ium –ī & iī *cns.* tabut, ölü küllerinin konulduğu vazo; mezar.
conditus *gedo.* **condō**
condītus *gedo.* **condiō**
cond/ō –ere –idī –itum *gçf.* kurmak, inşa etmek; yazmak, yaratmak, terennüm etmek, tasvir etmek; (*kurum*) kurmak; tesis etmek; bir yana koymak; saklamak, biriktirmek, depo etmek; (*kişiler*) hapsetmek; ölüyü gömmek; (*zaman*) geçirmek, bitirmek; ikmal etmek, sona erdirmek; gizlemek, saklamak; (*kılıç*) kınına koymak.
condocefac/iō –ere *gçf.* terbiye etmek, iyice terbiye etmek, öğretmek.
condoc/eō –ēre –uī –tum *gçf.*

terbiye etmek, öğretmek, yetiştirmek.

condol/ēscō -ēscere -uī *gf.* (*çok*) ısırap çekmeye başlamak, acı ve ağrı duymaya başlamak, ağrımak.

condōnāti/ō -ōnis *d.* bağışlama, hibe.

condōn/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* vermek, armağan etmek, bağışlamak; feda etmek; (*borcu*) bağışlamak, (*suçu*) bağışlamak.

condorm/īsco -īscere -īvī *gf.* derin uykuya dalmak.

condūci/bilis *s.* yararlı, uygun, muvafık.

cond/ūcō -ūcere -ūxī uctum *gçf.* bir araya getirmek, toplamak; birleştirmek; kiralamak, tutmak; taahhüt etmek; *gf.* yararlı olmak, yaramak; gerekmek.

conductīcius *s.* kiralanmış, ücretli.

conducti/ō -ōnis *d.* birleştirme; kiralama; iltizam.

conduct/or -ōris *er.* kiracı, icarcı; müteahhit.

conduct/us *gedo.* **condūcō -ī -ōrum** *er. ç.* ücretli askerler, **-um -ī** *cns.* kirayla tutulmuş ya da kiraya verilmiş herhangi bir şey.

conduplic/ō -āre *gçf.* iki katı yapmak.

condūr/ō -āre *gçf.* çok sertleştirmek.

cond/us -ī *er.* erzakı korumakla görevli köle, kilerci.

cōne/ctō -ctere -xuī -xum *gçf.* bağlamak, raptetmek, birleştirmek; (*mantık*) sonuç çıkarmak, ispat etmek.

cōnex/us *gedo.* **cōnectō** *s.* bağlı, münasebeti olan; (*zaman*) izleyen (*günler*) **-um -ī** *cns.* mantıksal sonuç.

cōnex/us -ūs *er.* birleştirme.

cōnfābul/or -ārī -ātus *gf.* konuşmak, tartışmak.

cōnfarreāti/ō -ōnis *d.* Roma'lılar arasında en geçerli evlenme biçimi.

cōnfarre/ō -āre -ātum *gçf.* *confarreatio* töreniyle evlendirmek.

cōnfātālis *s.* aynı yazgının hükmüne bağlı.

confēcī *gç.* **cōnficiō**

cōnfecti/ō -ōnis *d.* bitirme, ikmal; (*başarıyla*) sona erdirme; (*yiyecek*) çiğneme, yiyerek bitirme.

cōnfect/or -ōris *er.* bitiren kimse; sona erdiren; tahrip eden, yok eden.

cōnfectus *gedo.* **cōnficiō**

cōnfer/ciō -cīre -tum *gçf.* tıkmak, sıkıştırmak.

cōn/ferō -ferre -tulī lātum *gçf.* bir araya getirmek, bir yere toplamak, yığmak, birleştirmek; (*iane, para vs.*) ödemek; (*mec.*) görüşmek, müzakere etmek; (*ask.*) muharebe vermek, çarpışmak; biçimini değiştirmek; (*bir amaç için*)

(*zaman vs.*) kullanmak, hasretmek, vakfetmek; atfetmek, hamletmek; ertelemek, tehir etmek, geri bırakmak. **gradum –cum** yanında yürümek, eşlik etmek. **sermūnēs** – konuşmak, görüşmek. **signa**– savaşa tutuşmak.

confertim *z.* sıkı bir kütle olarak, halinde.

cōnfertus *gedo.* **cōnferciō** *s.* sıkı, kesif, kalabalık; – ile tıka basa doldurulmuş.

cōnfer/vēscō –vēscere –buī *gf.* kaynamak, sıcaklaşmak.

cōnfessi/ō –ōnis *d.* kabul, itiraf.

cōnfess/us *gedo.* **cōnfiteor** *s.* kabul edilmiş, apaçık, aşikar; **in –ō esse, in –um venīre** genellikle kabul edilmek.

cōnfestim *z.* hemen, derhal, süratle.

cōnf/iciō –icere –ēcī –ectum *gçf.* yapmak, meydana getirmek; (*bir girişim vs.*) bitirmek, ikmal etmek, ifa etmek, yapmak; (*bir zaman ya da uzaklığı*) tamamlamak, bitirmek; (*ruhsal etkiler*) neden olmak, yaratmak; (*fel.*) etkin neden olmak; toplamak, sağlamak; bitirmek, bitap düşürmek, zayıf düşürmek; yormak, mahvetmek; (*mal, mülk*) yiyip bitirmek, tüketmek; (*yemeği*) çiğnemek, hazmetmek; (*mantık*) sonuç çıkarmak.

cōnficti/ō –ōnis *d.* uydurma, icat.

cōnflctus *gedo.* **cōnfingō**

cōnfīd/ēns –entis *ş.zam.or.* **cōnfīdō** *s.* kendine güvenen, cüretkâr, küstah. **–enter** *z.* korkusuzca; itimatla, güvenle; pervasızca, küstahça.

cōnfīdenti/a –ae *d.* güven, emniyet, itimat, özgüven; pervasızlık, küstahlık, utanmazlık.

cōnfīdentiloquus *s.* güvenle, itimatla konuşan.

cōnfī/dō –dere –sus –sum *gf.* her bakımdan güvenmek, inanmak, emin olmak.

cōnfī/gō –gere –xī –xum *gçf.* birbirine bağlamak, raptetmek, tutturmak; delmek, delik deşik etmek; (*mec.*) kötülüğe kötülükle karşılık vermek.

cōnf/ingō –ingere –inxī –ictum *gçf.* yapmak, icat etmek, yalandan göstermek; –miş gibi yapmak.

cōnfīnis *s.* sınırı ortak olan, bitişik, komşu; (*mec.*) yakın ilgisi olan, benzer, müşabih.

cōnfīn/ium –ī *cns.* ortak sınır; ç. komşular; (*mec.*) yakın ilişki.

cōn/fiō –fierī *ar. edl.* **cōnficiō**

cōnfirmāti/ō –ōnis *d.* sağlamlaştırma, takviye; (*kişi*) teşvik; (*olay ya da ifade*) onay, teyit. (*ret.*) kanıtlarını gösterme.

cōnfirmāt/or –ōris *er.* teyit

eden kimse; kefil.

cōnfirm/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* güçlendirmek, kuvvetlendirmek, takviye etmek, tahkim etmek; (*mec.*) güçlendirmek, takviye etmek; (*resmi icraat*) tasdik etmek; kuvvet vermek, teşvik etmek: bir ifadeyi onaylamak; doğru olduğunu temin etmek, teyit etmek.

cōnfisc/ō –āre *gçf.* bir sandıkta saklamak; müsadere etmek.

cōnfīsi/ō –ōnis *d.* güven, itimat, emniyet.

cōnfīsus *geo.* **cōnfīdō**

cōnf/iteor –itērī –essus *gçf. & gf.* onaylamak, kabul etmek, itiraf etmek; kimliğini, ya da bir şeyini açıklamak, göstermek.

cōnfixus *gedo.* **cōnfīgō**

cōflagr/ō –āre –āvī –ātum *gf.* ateş almak, yanmak.

cōnflīcti/ō –ōnis *d.* çarpışma; karşılaşma.

cōnflict/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* (*ile*) şiddetle çarpışmak; (*edl.*) taciz edilmek, muzdarip olmak, kötü muamele görmek; alt üst etmek, yıkmak.

cōnflīct/us –ūs *er.* birlikte çarpışma, mücadele; güreş.

cōnflī/gō –gere –xī –ctum *gçf.* birbirine çarpmak, çarpıştırmak; (*mec.*) karşılaştırmak; *gf.* çarpışmak, vuruşmak.

cōnfl/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* üfleyerek tutuşturmak, yakmak; (*tutku*) alevlendirmek, tahrik etmek; eritmek, ateşte kızdırarak işlemek; (*mec.*) oluşturmak, teşkil etmek, uydurmak.

cōnflu/ō –ere –xī *gf.* (*iki ırmak*) birleşmek, kavuşmak; (*mec.*) koşuşmak, üşüşmek, toplanmak; **–ēns –entis –entēs –entium** *er.* iki ırmağın kavuştuğu yer.

cōnf/odiō –odere –ōdī –ossum *gçf.* kazmak; (*kesici bir aletle, silahla*) delmek, kesmek, öldürmek; (*mec.*) eleştirmek.

cōnfore *gl. ms.* **cōnsum**

cōnfōrmāti/ō –ōnis *d.* biçim verme; şekil, biçim; (*kelimeler*) düzenleme; düzgün ifade; (*zihin*) fikir, kavram; (*ret.*) güzel konuşma sanatına göre düzenleme.

cōnfōrm/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* biçim vermek, teşkil etmek, tertip etmek.

cōnfossus *gedo.* **cōnfodiō** *s.* her yandan delinmiş, delikle dolu, delik deşik.

cōnfrāctus *gedo.* **cōnfringō**

cōnfragōsus *s.* inişli çıkışlı, pürüzlü, sarp, düz olmayan, bozuk; (*mec.*) zor (*şartlar vs.*)

cōnfrēgī *gç.* **cōnfringō**

cōnfrem/ō –ere –uī *gf.* yüksek sesle uğuldamak, inlemek.

cōnfric/ō –āre *gçf.* iyice uğ-

mak, sürtmek, sürmek.
cōnfr/ingo -ingere -ēgī -āctum *gçf.* kırmak, parça parça etmek; (*mec.*) mahvetmek, yok etmek, israf etmek.
cōnf/uglō -ugere -ūgī *gf.* sığınmak, yardım için bir yere kaçmak; (*mec.*) başvurmak, tevessül etmek.
cōnfug/ium -ī & **iī** *cns.* sığınacak yer, sığınak, bannak.
cōnf/undō -undere -ūdī -ūsum *gçf.* dökerek karıştırmak, karıştırmak, karmakarışık yapmak, düzenini bozmak; (*zihin*) bulandırmak, şaşırtmak; yaymak, dağıtmak.
cōnfūsi/ō -ōnis *d.* bir bütün oluşturmak için karıştırma, terkip; karışıklık, düzensizlik, **ōris-** kızarma, utanma.
cōnfūs/us *gedo.* **cōnfundō** *s.* karışık, muğlak, düzensiz; (*ruh ve yüz*) karışmış, şaşırmış; **-ē** *z.* karışık, düzensiz olarak.
cōnfūt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* suyun kaynayıp taşmasına engel olmak; (*mec.*) önlemek bastırmak; yatıştırmak, sözle susturmak; ret, iptal etmek.
congel/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* dondurmak, sertleştirmek; *gf.* donmak, uyuşmak.
congemin/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* iki katı artırmak.
congem/ō -ere -uī *gf.* yüksek sesle inlemek, feryat etmek; *gçf.* (*ölüye*) ağlamak, feryat etmek.
cong/er -rī *er.* yılan balığı, miğra.
congerī/ēs -ēī *d.* yığın, küme, kütle.
conge/rō -rere -ssī -stum *gçf.* toplamak, yığmak, biriktirmek, inşa etmek; (*düşmanca hareket*) yağdırmak; (*konuşma*) yığmak, toplamak; tekrar etmek, çoğaltmak; (*mec.*) -e garketmek, yağdırmak.
conger/ō -ōnis *er.* hırsız.
congerr/ō -ōnis *er.* eğlence arkadaşı.
congesticius *s.* yığılmış, yığılarak oluşturulmuş.
congestus *gedo.* **congerō**
congest/us -ūs *er.* toplama, biriktirme; yığın, küme, kütle.
congiār/ium -ī & **iī** *cns.* halka yapılan ihsan, iane; askerlere dağıtılmak üzere para olarak verilen armağan.
cong/ius -ī & **iī** *er.* Roma'da bir sıvı ölçüsü; **-iālis** *s.* bir *congius*'luk.
conglaci/ō -āre *gf.* donmak.
conglīsc/ō -ere *gf.* şiddetle yanmak, alevlenmek; (*mec.*) genişlemek, artmak.
conglobāti/ō -ōnis *d.* yığma, toplama.
conglob/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* toplayarak yuvarlak yapmak; toplamak, bir araya getirmek; (*insanlar için*) topla-

mak, cem etmek.

conglomer/ō –āre *gçf.* sarıp yumak yapmak, sarmak; (*mec.*) yığmak, toplamak.

conglūtinātĭ/ō –ōnis *d.* birbirine yapıştırma, raptetme; (*mec.*) bileşim, terkip.

conglūtĭn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* birbirine yapıştırmak, raptetmek; (*mec.*) sıkıca birbirine birleştirmek, terkip etmek; tertip etmek; icat etmek; tesis etmek.

congraec/ō –āre *gçf.* Yunan'lılar gibi parasını aşırılıklara harcamak.

congrātul/or –ārī –ātus *gf.* birbirini kutlamak, tebrik etmek.

congre/dior –dī –ssus *gçf. & gf.* birleşmek, buluşmak, rastlamak; çarpışmak, muharebe etmek, harbetmek.

congregābilis *s.* topluluk halinde yaşayan.

congregātĭ/ō –ōnis *d.* topluluk, cemiyet, birlik.

congreg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* (*insanlar*) toplamak, cem etmek; birleştirmek; (*kuş, hayvanlar*) sürü halinde toplamak; küme yapmak.

congressĭ/ō –ōnis *d.* birleşme, toplanma; görüşme, mülakat.

congressus *geo.* **congredior**

congru/ēns –entis *s.* uyan, muvafık, uygun; uyumlu, düzgün, muntazam, **–enter** *z.* uygun olarak.

congru/ō –ere –ī *gf.* aynı yere rastlamak; aynı alanda yer almak; (*mec.*) aynı zamanda olmak, aynı zamana rastlamak, uymak; tekabül etmek, uygun düşmek; (*duygu, fikir*) anlaşmak, uyuşmak.

congruus *s.* uygun, münasip.

con/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* toplu halde atmak, fırlatmak; hızla atmak; savurmak; zorla atmak, sürmek, saplamak; (*mec.*) bir sonuç çıkarmak, tahmin etmek; (*kuşbilicilik*) belirtilerden keşfetmek, geleceği haber vermek; tabir etmek, yormak; atmak, istinat etmek, bir durum içinde bırakmak. **sē–** hızla fırlamak, koşmak; kendini –e vermek, vakfetmek:

coniecti/ō –ōnis *d.* atma, fırlatma; yorum, tahmin, tabir.

coniect/ō –āre *gçf.* aynı yere atmak, fırlatmak; (*mec.*) çıkarım yapmak, sonuç çıkarmak, tahmin etmek.

coniect/or –ōris *er.* **–rix –ricis** *d.* yorumcu, bilici, kâhin.

coniectūr/a –ae *d.* tahmin, çıkarsama; kehanet vs. yoluyla keşfetme; rüya ve alâmetleri yorma, tabir etme.

coniectūrālis *s.* (*ret.*) sanı ve tahmine dayanan, tahmini.

coniectus *gedo.* **conicio**

coniect/us, –ūs *er.* bir yere

atma, yığma, toplama; toplanma, birleşme; atma, fırlatma; (*gözler, zihin*) döndürme, yöneltme.

cōnifer, cōniger -ī *s.* koni biçiminde meyva veren.

cōnĭ/tor -tī -sus & **xus** *gf.* üzerine dayanmak, yaslanmak; büyük gayret harcamak, uğraşmak; sıkıntı çekmek.

coniugālis *s.* evlenmeye ait.

coniugāti/ō -ōnis *d.* birleşme, raptetme; (*ret.*) etimolojik bağlantı.

coniugat/or -ōris *er.* birleştiren, bağlayan kimse.

coniugĭālis *s.* evlenmeye ait.

coniug/ium -ī & **iī** *cns.* birleşme; (*mec.*) evlenme, izdivaç, koca, kan.

coniug/ō -āre *gçf.* (dostluk) oluşturmak; **-āta verba** etimolojik olarak ilişkileri olan sözcükler.

coniūnctim *z.* birlikte, beraber, müşterek.

coniūncti/ō -ōnis *d.* birleştirme, raptetme; (*mec.*) birlik, rabıta; anlaşma, cemiyet; (*siyasette ve özel olarak*) dostluk, içtenlik; (*fel. ve hitabet*) düşünceler, ya da önermeler arasındaki bağ; (*gram.*) bağlaç.

coniūnct/us *gedo.* **coniungō** *s.* (*yer*) bitişik, komşu, yakın, yanında; (*mec.*) ilgili, uygun, benzer; dost, samimi, müttehit, müttefik; (*kan, evlilik*) hısım, evli. **-um -ī** *cns.* (*ret.*) bağlantı, irtibat, ilgi; (*fel.*) (*bedenin*) içsel, doğasında var olan özelliği, töz; **-e** *z.* birlikte, müştereken, aynı zamanda; dostluk ve samimiyet içinde; (*mantık*) varsayım olarak.

coni/ungō -ūngere -ūnxī -ūnctum *gçf.* birleştirmek, raptetmek, bir araya getirmek, bağlamak, yanaştırmak; (*mec.*) birleştirmek, bağlamak, katmak, birlikte yapmak; (*savaş*) güçleri birleştirmek; (*evlilik, dostluk ya da siyaset bağıyla bağlamak*); aralıksız sürdürmek.

coni/ūnx -ugis *er., d.* eş, zevce, karı, koca, zevç; ç. evli bir çift, karı-koca; nişanlı.

coniūrāti/ō -ōnis *d.* yeminle oluşturulan ittifak; (*ayaklanma vs. amacıyla*) ittifak, suikast, fesat.

coniūrāt/ī -ōrum *er.* ç. suikastçılar, fesatçılar.

coniūr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* birlikte yemin etmek, yemin ederek birleşmek, ittifak etmek; birleşmek; yeminle görüşbirliğine varmak; (*mec.*) birleşmek, bağdaşmak; suikast düzenlemek; **-ātus** yemin etmiş, yeminle birleşmiş, ittifak etmiş.

coniux *bak.* **coniūnx**

cōnĭ/veō -vēre -vī & **xī** *gf.*

gözünü kapamak, kırpmak; (*mec.*) (*zihin*) uyanık olmamak, uyuşmak; göz yummak, görmezlikten gelmek, müsamaha etmek.

conj- *bak.* **coni**

coni- *bak.* **coll**

conm- *bak.* **comm**

conn- *bak.* **cōn**

Conōn -is *er.* Atina'lı komutan; Yunanlı gökbilimci.

cōnōp/ēum (-eum) -ī *cns.* cibinlik.

cōn/or -ārī -ātus *gçf.* teşebbüs etmek, denemek, çalışmak, gayret etmek.

conp- *bak.* **comp-**

conquassāti/ō -ōnis *d.* şiddetle sarsılma.

conquass/ō -āre -ātum *gçf.* şiddetle sarsmak, sallamak; (*mec.*) parçalamak, kırmak.

conque/ror -rī -stus *gçf.* & *gf.* çok yakınmak, acı acı yakınmak.

conquesti/ō -ōnis *d.* yakınma, şikayet; (*ret.*) dinleyicilerin merhametine seslenme.

conquestus *geo.* **conqueror**

conquest/us -ūs *er.* şiddetli yakınma, feryat.

conquiē/scō -scere -vī -tum *gf.* dinlenme durumunda bulunmak, istirahat etmek, durmak; (*mec.*) huzur bulmak; (*amaç, niyet vs.*) durmak, hareketsiz kalmak, gevşemek; (*şeyler*) durmak, dinmek, bırakılmış olmak, kullanılmaz olmak.

conquinīsc/ō -ere *gf.* çömelmek, eğilmek.

conquī/rō -rere -sīvī -sītum *gçf.* aramak, araştırmak, toplamak.

conquīsītī/ō -ōnis *d.* arama, araştırma, toplama, elde etme; (*ask.*) asker yazma, toplama.

conquīsīt/or -ōris *er.* asker yazma ya da toplama memuru; ücretle tutulmuş alkışçı.

conquīsīt/us *gedo.* **conquīrō** *s.* dikkatle seçilmiş, seçkin, güzide, nadir; **-ē** *z.* dikkatli olarak.

cont- *bak.* **corr-**

cōnsaep/iō -īre -sī -tum *gçf.* çitle çevirmek, çit çekmek, etrafını kapatmak; **-tum -tī** *cns.* etrafı kapalı yer.

cōnsalūtāti/ō -ōnis *d.* selamlaşma, selamlama.

cōnsalūt/ō -āre -āvī -ātum *gf.* selamlaşmak, selamlamak.

cōnsān/ēscō -ēscere, -uī *gf.* tümüyle iyileşmek, iyi olmak, şifa bulmak.

cōnsanguineus *s.* aynı kandan, kandaş, hısım, akraba; *er.* ç. hısımlar, akrabalar.

cōnsanguinit/ās -ātis *d.* kandaşlık, aynı soydan olma, akrabalık.

cōnsceler/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bir cinayetle ağır leke sürmek, kirletmek; **-ātus**

s. çok fena, bozuk, fasit.

cōnsc/endō –endere –endī –ēnsum *gçf. & gf.* tırmanmak, çıkmak, binmek.

cōnscēnsi/ō –ōnis *d.* gemiye binme.

cōnscēnsus *gedo.* **cōnscendō.**

cōnscientī/a –ae ortak bilgi, mahrem bilgi, mahremiyet; bilinç, idrak, bilgi, duygu; iyilik ya da kötülük duygusu, ahlâk duygusu, vicdan; vicdan azabı.

cōnsci/ndō –ndere –dī –ssum *gçf.* yırtmak, parçalamak.

cōnsc/iō –īre *gçf.* bir suçun bilincinde olmak, kendisini suçlu hissetmek.

cōnscī/scō –scere –vī & iī –ītum *gçf.* ortak olarak karar vermek, ortaklaşa onaylamak, irade etmek; –e karar vermek; **mortem (sibi)** – intihar etmek.

cōnscissus *gedo.* **cōnscindō.**

cōnscītus *gedo.* **cōnsciscō.**

cōnscius *s.* bilgiyi paylaşma; mahrem olan, tanık; bilen, müdrik, vakıf, haberdar olan, bilincinde; kendini suçlu hissetme; *er. d.* ortak, şerik, tanık.

cōnscre/ōr –ārī *gf.* yüksek sesle boğazını temizlemek.

cōnscrī/bō –bere –psī –ptum *gçf.* (*asker vs.*) listeye kaydetmek, (*askere ya da hizmete*) almak, toplamak; yazmak, kaleme almak, telif etmek; (*mec.*) üzerine yazı yazmak; (*gözyaşı vs.*) ıslatmak.

cōnscrīpti/ō –ōnis *d.* kayıt, zabıt.

cōnscrīpt/us *gedo.* **conscrībo. patrēs cōnscrīptī** *er. ç.* aile reisleri ve yeni seçilenler (senatörler).

cōnsec/ō –āre –uī –tum *gçf.* kesip küçük parçalara ayırmak.

cōnsecrātī/ō –ōnis *d.* tanrılara ithaf; tanrılığa dönüştürme.

cōnsecr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kutsal hale getirmek, kutsal kılmak, dinsel törenle bir tanrıya tahsis ve ithaf etmek; (*kişiler vs.*) tanrı saymak; ölümsüzleştirmek, kutsamak, ebedileştirmek. **caput–** ölüme mahkum etmek.

cōnsectārius *s.* mantıksal sonuç; *cns. ç.* sonuçlar, çıkarımlar.

cōnsectāti/ō –ōnis *d.* ısrarla, merakla elde etmeye çalışma, peşinde olma.

cōnsectātr/īx –īcis *d.* (*mec.*) ısrarla elde etmeye çalışan, peşinde olan.

cōnsecti/ō –ōnis *d.* kesip parçalara ayırma, kesme.

cōnsect/or –ārī –ātus *gçf.* ısrarla izlemek; elde etmeye çalışmak, peşinde olmak, rekabet etmek, taklit etmek; (*düşman olarak*) yakından izle-

mek, kovalamak, peşini bırakmamak.

cōnsecūti/ō -ōnis *d.* (*fel.*) sonuç, netice; (*ret.*) sıra, düzen.

cōnsēdī *gç.* **cōnsīdō**

cōnsen/ēscō -ēscere -uī *gf.* bir arada ihtiyarlamak, kocamak; güçten düşmek, çökmek, bozulmak, zayıflamak, harap olmak; (*mec.*) yürürlükten kalkmak.

cōnsēnsi/ō -ōnis *d.* duygu ve düşünce birliği, mutabakat, uygunluk, ittifak; suikast, fesat.

cōnsēnsus *gedo.* **cōnsentiō**

cōnsēns/us -ūs *er.* ortak duygu; ittifak, görüş birliği, mutabakat; (*fel.*) ortak duygulanım. (*mec.*) (*şeyler arasında*) uyum; **-ū** *z.* tam ittifakla.

cōnsentāne/us *s.* aynı görüşte olan, mutabık, uygun; **-um est it** makuldür, uygundur.

cōns/entiō -entīre -ēnsī -ēnsum *gf.* aynı düşüncede olmak, görüş birliğiyle karar vermek; (*kötü bir amaç için*) ittifak etmek, suikast ya da fesat hazırlamak; (*fel.*) ortak duygulanımlara sahip olmak; (*şeyler arasında*) uygun düşmek, uymak, mutabık olmak; **bellum-** savaş karan vermek.

cōnsequ/ēns -entis *ş.zam.or.* **cōnsequor** *s.* akla yatkın, makul; mantıksal bir sonuç olan; *cns.* sonuç.

cōnse/quor -quī -cūtus *gçf.* yakından izlemek, takip etmek; (*mec.*) (*zaman*) izlemek, -den sonra gelmek; (*olay*) izlemek, doğmak, hasıl olmak; (*düşünce, hareket*) izlemek, kabul etmek, taklit etmek, uymak, örnek almak; yetişmek, kavuşmak, varmak; (*amaç*) erişmek, elde etmek, kazanmak; (*birinin*) düzeyine erişmek, - gibi olmak, eşit olmak; (*söz*) hakkıyla ifade etmek; (*zihin*) anlamak, tahmin etmek, keşfetmek.

cōns/erō -erere -ēvī -ītum *gçf.* birbirine yakın ya da bir araya ekmek, dikmek.

cōnser/ō -ere -uī -tum *gçf.* birleştirmek, bağlamak, raptetmek; (*ask.*) savaşa katılmak; **manum, manūs-** göğüs göğüse çarpışmak; **ex iūre manum-** aynı anda dokunmak; bir davada tartışmalı bir konu üzerine her iki tarafın praltor'un önünde ellerini koyması durumunda. **sermonem-** konuşmak.

cōnsert/us *gedo.* **cōnserō -ē** *z.* birbiriyle ilişkili olarak.

cōnserv/a -ae *d.* kölenin kadın köle arkadaşı.

cōnservāti/ō -ōnis *d.* saklama, muhafaza.

cōnservāt/or -oris *er.* muhafız, koruyucu.

cōnservīt/ium -ī & iī *cns.* ortak kölelik.

cōnserv/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dikkatle korumak; yaşamını bağışlamak; (*mec.*) riayet etmek, saymak, tümüyle korumak; (*yemin*) tutmak.

cōnserv/us –ī *er.* bir kölenin köle arkadaşı.

cōnsess/or –oris *er.* yanına ya da yakınına oturan kimse, masada eşlik eden; (*mahkemede*) yardımcı üye.

cōnsess/us –ūs *er.* bir arada oturma; (*yasa*) mahkeme.

cōnsēvī *gç.* **cōnserō**

cōnsīderāti/ō –ōnis *d.* inceleme, tetkik, müşahade, gözlem.

cōnsīder/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dikkatle bakmak, incelemek, tetkik etmek, muayene etmek, teftiş etmek; (*mec.*) (*zihin*) üzerinde iyice, etraflıca düşünmek, mülahaza etmek; **–ātus** *s.* (*kişi*) düşünceli, tedbirli, ihtiyatlı; (*şeyler*) etraflıca düşünülmüş, mülahaza edilmiş; **–ātē** *z.* düşünceyle, iyice düşünerek, tedbirli ve ihtiyatlı olarak.

cōns/īdō –īdere –ēdī –essum *gf.* oturmak, yere oturmak, yerleşmek; (*mahkeme, meclis*) oturum yapmak; (*ask.*) yerleşmek, mevzi almak; yerleşmek, yurt tutmak; (*mec.*) (*şeyler*) çökmek, dibe çökmek, batmak, sönmek; (*heyecan*) yatışmak, hafiflemek; sürekli olarak yerleşmek, –e gark olmak, batmak; (*söz*) sona ermek; işitilmemek, unutulmak.

cōnsign/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* mühürlemek, mühür basmak, imzalamak; (*mec.*) onaylamak, tasdik etmek, doğrulamak, belgelemek, şehadet etmek; kaydetmek.

cōnsilēsc/ō –ere *gf.* hiç ses çıkarmamak, susmak.

cōnsiliār/ius –I & **iī** *er.* öğüt veren, nasihat eden; danışman, müşavir; mahkemede yargıç yardımcısı.

cōnsiliāt/or –oris *er.* danışman, müşavir.

cōnsīli/or –ārī –ātus *gf.* danışmak, istişare etmek; tavsiyede bulunmak, öğüt vermek.

cōnsil/ium –I & **iī** *cns.* danışma, istişare, müzakere; (*mec.*) birbiriyle görüş alışverişinde bulunan kurul, meclis, savaş kurulu; (*zihin*) düşünce, akıl yürütme, muhakeme, niyet, karar, amaç; öğüt, tavsiye, hüküm, yargı; siyaset; **–ium capere, inīre** karara varmak; **iō** kasten, mahsus; **eō – iī ut** maksadıyla; **prīvātō – iō** özel, şahsi amaç için.

cōnsimilis *s.* her bakımdan benzer, gibi.

cōnsip/iō –ere *gf.* aklı yerinde olmak.

cōns/istō –istere –titī *gf.* bir yere yerleşmek, durmak,

mevzilenmek; (*mec.*) –den ibaret olmak, –e bağlı olmak; (*metanet, devam, ısrar*) durmak, sebat etmek, kalmak; (*gemicilik*) demir atmak, karaya oturmak; (*yolculuk*) durmak; (*işadamları*) yerleşmek, yurt edinmek; (*mec.*) (*şeyler*) durmak, kesilmek; (*soyut*) durmak, sükunet bulmak, kesilmek; bulunmak, mevcut olmak, vaki olmak.

cōnsiti/ō –ōnis *d.* ekme, dikme.

cōnsit/or –oris *er.* eken, diken kimse.

cōnsitus *gedo.* **cōnserō**

consōbrīn/us –ī *er.*, **–a –ae** *d.* amca, hala, teyze ya da dayı çocuğu.

cōnsociāti/ō –ōnis *d.* topluluk, birlik.

cōnsoci/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ortak olmak, paylaşmak, birleştirmek, birlikte yapmak.

cōnsōlābilis *s.* avutulabilir, teselli edilebilir.

cōnsōlāti/ō –ōnis *d.* avutma, teselli verme, metanet ya da güven verme; avutmak üzere yazılan yazı, yapıt.

cōnsōlāt/or –oris *er.* avutan, teselli eden kimse.

cōnsōlātōrius *s.* avuntu veren, teselli veren.

cōnsōl/or –ārī –ātus *gçf.* neşe vermek, cesaret vermek, teselli etmek, yatıştırmak; (*şeyler*) yatıştırmak, telafi etmek.

cōnsomni/ō –āre *gçf.* rüyasında görmek.

cōnson/ō –āre –uī *gf.* birlikte ses vermek, sada vermek; (*mec.*) uymak, mütenasip olmak; çınlamak, uğuldamak, sesi yansıtmak.

cōnsonus *s.* birlikte ses veren; (*mec.*) uygun, muvafık.

cōnsōp/iō –īre –ītum *gçf.* derin uyku vermek, uyutmak.

cōnsor/s –tis *s.* ortaklığı olan, ortaklaşa bir şeye sahip olan; ortaklaşa sahip olunan, *er.*, *d.* ortak.

cōnsorti/ō –ōnis *d.* ortaklık, iştirak.

cōnsort/ium –ī & **iī** *cns.* ortaklık, iştirak.

cōnspectus *gedo.* **cōnspiciō** *s.* görünür.

cōnspect/us –ūs *er.* bakma, bakış; görme, görüş, gözlem, göz, görüş alanı, görüş gücü; (*mec.*) (*zihin*) görüş, gözlem, inceleme, tetkik; **in –um venire** görüş sahasına çıkmak, yakına gelmek.

cōnsper/gō –gere –sī –sum *gçf.* üzerine dökmek, ıslatmak; serpmek.

cōnsp/iciō –icere –exī –ectum *gçf.* açıkça görmek, gözlemlemek, müşahade etmek; (*istekle, hayranlıkla*) bakmak, temaşa etmek; (*edl.*) görünmek, göze çarpmak, meydana çıkmak; dikkati çekmek; (*akıl*) algılamak;

iciendus *s.* görmeye, bakmaya değer, dikkate layık.

cōnspic/or –ārī –ātus *gçf.* açıkça görmek, fark etmek.

cōnspicuus *s.* görülebilir; açıkta, aşikar; bariz, güzide.

cōnspīrāti/ō –ōnis *d.* birlikte soluk alma, üfleme; (*mec.*) birlik, beraberlik, uyum, ittifak; suikast, fesat.

cōnspīr/ō –āre –āvī –ātum *gf.* birlikte üflemek, çalmak; (*mec.*) birlikte hareket etmek, birleşmek, ittifak etmek; (*kötü anlamda*) plan tertip etmek, suikast tertip etmek; (*müzik*) birlikte ses vermek.

cōnspōns/or –ōris *er.* ortak kefil.

cōnspu/ō –ere *gçf.* üzerine tükürmek.

cōnspurc/ō –āre *gçf.* kirletmek, pisletmek.

cōnspūt/ō –āre *gçf.* (*küçük görerek*) üzerine tükürmek.

cōnstabil/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* düzenlemek, kurmak, sağlam bir biçime sokmak.

cōnst/āns –antis *ş.zam.or.* **cōnstō** *s.* sağlam, metin, sabit; (*mec.*) kararlı, sağlam, sabit, olgun, kemale gelmiş; değişmez, düzgün (*şeyler için*); metin, azimli, emin, sadık, bağlı (*kişiler için*); birbirine uyan, tutarlı, aynı kararda; **–anter** *z.* sağlam bir biçimde, sıkıca; metanetle, azimle, ısrarla, sebatla; hep bir kararda, aynı biçimde; vekarla, metanetle; uyumlu, düzgün bir biçimde.

cōnstanti/a –ae *d.* metanet, sebat, ısrar; bir kararda devam, istikrar; ahlaksal metanet, temkin, sessizlik ve vekar, uyum, tevafuk, tutarlılık.

cōnsternāti/ō –ōnis *d.* ürkme, panik; panik, dehşet, korku, telaş; kargaşalık, isyan, kıyam.

cōnst/ernō –ernere –rāvī –rātum *gçf.* her tarafına yaymak, sermek, döşemek, üzerini örtmek; **–rāta nāvis** güverteli gemi.

cōnstern/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ürkütmek, ürkütüp dağıtmak ve kaçırmak; (*mec.*) fazla korkutmak, telaş ve heyecan vermek, dehşet vermek, şaşırtmak.

cōnstīp/ō –āre *gçf.* bir araya sıkıştırmak, toplamak.

cōnstitī *gç.* **cōnsistō**

cōnstit/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* koymak, yerleştirmek; vaz etmek; (*ask.*) yerleştirmek, tertiplemek; yerleştirmek, iskân etmek; (*mec.*) (*kişileri bir makama*) tayin etmek, atamak, seçmek; (*fiyat, ceza vs.*) kararlaştırmak, saptamak; (*bir hareket tarzını*) kararlaştırmak, karar vermek; düzenlemek, tanzim etmek, oluşturmak, örgütlendirmek; tesis etmek, kurmak, inşa et-

mek, yapmak; **-ūtum corpus** iyi bir kurum; **-ūtum -ūtī** *cns.* anlaşma.

cōnstitūti/ō -ōnis *d.* durum, hal, vaziyet, bünye, düzenleme, tesis; irade, yasa; (*bir tartışmada*) asıl sorun, sorunun özü.

cōnst/ō -āre -itī -ātum *gf.* bir arada durmak; -e karşılık gelmek, tekabül etmek, uymak, tutmak; sabit kalmak, sabit ve kararlı durmak, sebat etmek, dayanmak; olmak, var olmak; -den ibaret olmak; (*olgular*) aşikâr olmak; (*tic.*) mal olmak; **sibi-** uygun olmak; **inter omnes -at** herkes biliyor; **mihi -at** kararındayım; doğrudur.

cōnstarāt/us *gedo.* **cōnsternō**

constrāt/um -ī *cns.* döşeme, döşeme tahtası.

cōnstr/ingō -ingere -inxī -ictum *gçf.* birbirine bağlamak, raptetmek; (*mec.*) birbirine bağlamak, sıkıca bağlamak, bağlı tutmak; (*hitabet ve mantık*) birkaç sözcüğe sıkıştırmak; yoğunlaştırmak.

cōnstructi/ō -ōnis *d.* inşa etme, inşa; (*ret.*) düzen, düzenleme, sıralama, dizme, tanzim, tertip.

cōnstru/ō -ere -xī -ctum *gçf.* yığmak, biriktirmek; yapmak, inşa etmek.

cōnstuprāt/or -ōris *er.* bozan, ifsat eden kimse.

cōnstupr/ō -āre *gçf.* kandırmak, ayartmak, iğfal etmek, lekelemek.

cōnsuād/eō -ēre *gf.* ısrarla tavsiye etmek.

Cōnsuāl/ia -ium *cns. ç.* Consus bayramı.

cōnsuas/or -ōris *er.* ısrarla tavsiye eden kimse.

cōnsūd/ō -āre *gf.* çok terlemek.

cōnsue/faciō -facere -fēcī -factum *gçf.* alıştırmak.

cōnsuē/scō -scere -vī -tum *gçf.* alıştırmak; *gf.* alışmak, âdet edinmek; (*gç zamanlarında*) adetinde olmak.

cōnsuētūd/ō -inis *d.* âdet, itiyat; toplumsal ilişki, samimiyet, özellik; aşk ilişkisi; (*dil*) deyim, tabir; **-ine, ex -ine** her zaman olduğu gibi; âdet olduğu üzre; **epistulārum -** mektuplaşma.

cōnsuētus *gedo.* **cōnsuēscō** *s.* alışılmış, mutad.

cōnsuēvī *gç.* **cōnsuēscō**

cōnsul -is *er.* konsül, Roma Cumhuriyeti'nde devletin en yüksek makamı; **-designatus** seçilmiş ama göreve başlamamış konsül; **-ordinarius** tam dönemlik konsül; **-suffectus** yıl içinde bir diğerinin yerine seçilen konsül; **-iterum, tertium** ikinci, üçüncü kere konsül; **-em creāre, dīcere, facere** kon-

sül seçmek; yılın tarihini belirtmek için **L. Domitiō App. Claudiō -ibus**; yani İ.Ö. 54 yılında.

cōnsulār/is *s.* konsüle ait; konsül rütbesine ait; *er.* eski konsül; **-iter** *z.* konsüle layık biçimde.

cōnsulāt/us -ūs *er.* konsüllük mevkii ya da görevi, konsüllük.

cōnsul/ō -ere -uī -tum *gf.* görüşmek, müzakere etmek; düşünmek, incelemek, tetkik etmek; (*mec.*) bir karara varmak; (*dat. ile*) -ile meşgul olmak, ilgilenmek, temin etmek, (**dē** ya da **in** ile) hakkında hüküm vermek, ceza uygulamak; *gçf.* danışmak, fikrini sormak; (*bir şeyi*) tavsiye etmek; **bonī, optimī**– iyi bulmak, onaylamak, beğenmek, hoşlanmak.

cōnsultāti/ō -ōnis *d.* etraflı görüşme, danışma, müzakere, inceleme, tetkik; önerisini sorma; tartışma konusu, dava.

cōnsult/ō *z.* bilerek, bile bile, kasten, mahsus.

cōnsult/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* etraflıca düşünmek, incelemek, tetkik etmek; danışmak, müzakere etmek; (*dat. ile*) -ile ilgilenmek; çıkarını gözetmek; düşüncesini, önerisini sormak.

cōnsult/or -ōris *er.* öneride bulunan kimse, danışman, müşavir; (*edl.*) danışman.

cōnsultr/īx -īcis *d.* sağlayan, temin eden, tedarik eden, edindiren şey.

cōnsult/um -ī *cns.* karar, irade, plan, buyruk, (*öz.* Senato'nun); (*biliciye*) başvuru, danışma.

cōnsult/us *gedo.* **cōnsulō** *s.*

cōnsulul *gç.* **consulō**

(con/sum) -futūrum -fore *gf.* (*sadece gelecek zaman için*) olmak, vaki olmak.

cōnsumm/ō -āre *gçf.* toplamak, cem etmek; tamamlamak, sona erdirmek; **-ātus** *s.* yetkin, mükemmel, tam, kusursuz.

cōnsūm/ō -ere -psī -ptum *gçf.* kullanıp bitirmek, bitirmek; yiyip bitirmek, yutmak; (*para vs.*) harcayıp bitirmek, israf etmek; (*mec.*) (*kişiler için*) mahvetmek, yok etmek, öldürmek; (*şeyler için*) yok etmek; kullanmak, harcamak, sarfetmek; (*bir şeye*) hasretmek; (*zaman*) geçirmek.

cōnsumpti/ō -ōnis *d.* yıkım, mahv, tahrip.

cōnsūmpt/or -ōris *er.* tahrip eden, yok eden, mahveden şey.

cōnsūmptus *gedo.* **cōnsūmō**

cons/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* birbirine dikmek, dikmek; (*mec.*) kapatmak, raptetmek.

cōnsur/gō -gere -rēxī -rēctum *gf.* kalkmak, ayağa kalkmak, yükselmek; bir şey için harekete geçmek; koşmak; (*şeyler*) çıkmak, zuhur etmek, başlamak.

cōnsurrēcti/ō -ōnis *d.* hep birden ayağa kalkma, kalkma.

Cōns/us -ī *er.* Roma'da hasat tanrısı; gizli planlar tanrısı.

cōnsusurr/ō -āre *gf.* birbirine fısıldamak.

cōnsūtus *gedo.* **cōnsuō**

contābefac/iō -ere *gçf.* zayıflatmak, yıpratmak, eriyip bitirmek.

contāb/ēscō -ēscere -uī *gf.* tümüyle erimek, eriyip bitmek, zayıflamak.

contabulāti/ō -ōnis *d.* tahta döşeme, katlar arasındaki bölme.

contabul/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* üzerine tahta döşemek, tahta bölme yapmak; kat kat inşa etmek.

contōctus *gedo.* **contingō**

contāct/us -ūs *er.* dokunma, temas; bulaşma.

contāg/ēs -is *d.* dokunma, temas.

contāgī/ō -ōnis *d.* **contāg/ium -ī** & **iī** *cns.* dokunma, temas; temas etme; (*mec.*) temas, ilişki; (*hastalık*) bulaşma; (*huy*) bulaşma; kötü örnek, kötü bir şeye ortak olmak.

contāmin/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* temasa getirmek; karıştırmak, birleştirmek; (*mec.*) kirletmek, lekelemek; **-ātus** *s.* kirli, lekeli.

contechn/or -ārī -ātus *gf.* fesatlar kurmak, tertip etmek.

cont/egū -egere -exī -ēctum üstünü ya da her yanını örtmek; (*mec.*) korumak, himaye etmek; gizlemek, saklamak.

contemer/ō -āre *gçf.* kirletmek, pisletmek, bulaştırmak.

contem/nō -nere -psī -ptum *gçf.* değer vermemek, saymamak, küçümsemek, hakir görmek.

contemplāti/ō -ōnis *d.* dikkatle bakma, gözlemleme, müşahade etme; inceleme, tetkik, düşünme, teemül; nişan alma.

contemplōt/or -ōris *er.* gözlemleyen ve inceleyen, üzerinde etraflıca düşünen kimse.

contemplāt/us -ūs *er.* üzerinde ince ve ayrıntılı düşünme, tetkik, müşahade, gözlemleme.

contempl/ō -āre -āvī -ātum, -or -ārī -ātus *gçf.* bakmak, gözlemlemek; incelemek; (*mec.*) üzerinde düşün-

mek, teemül etmek; (*kehânet için*) alâmet alanını, yani *templum*'u saptamak, belirlemek.

contempsī *gç.* **contemnō**

contemptim *z.* önem vermeyerek, küçük görerek, hor görerek.

contempti/ō -ōnis *d.* hor görme, önemsememe, saygısızlık.

contempt/or -ōris *er.*, **-rīx -rīcis** *d.* küçümseyen, hakir gören.

contemptus *gedo.* **contemnō-** *s.* hor görülen, hakir, değersiz, bayağı.

contempt/us -ūs *er.* küçümseme, istihfaf, hakir görme, önem vermeyiş, hor bakma; (*edl.*) küçümsenme; **-uī esse** küçümsenme konusu olma.

conten/dō -dere -dī -tum şiddetle germek, çekmek; (*alet*) akort etmek; (*çaba*) sarfetmek; (*sav*) ileri sürmek, iddia etmek; (*kıyas*) kıyaslamak, karşılaştırmak; *gf.* uğraşmak, çabalamak; süratle ilerlemek; seyahat etmek; yürüyüş yapmak; uğraşmak, mücadele etmek, çarpışmak, çekişmek; rica etmek, yakarmak.

contenti/ō -ōnis *d.* savaşım, mücadele; savaş, muhalefet, rekabet; karşılaştırma, mukayese; fazla kuvvet verme; uğraşma, gayret; bir şeyi elde etmek için uğraşma, çok gayret etme; (*ret.*) anlamca birbirine çelişik ve karşıt sözcükleri bir arada, aynı ibarede toplama sanatı, tezâd.

content/us *gedo.* **contendō** *s.* gerilmiş, gergin, sıkı, katı; (*mec.*) gayretli, azimli; **-ē** *z.* şiddetli ya da ciddi bir tarzda.

content/us *gedo.* **continō** *s.* hoşnut, memnun, tatmin olmuş.

conterminus *s.* bitişik, sınırdaş, yakın komşu.

cont/erō -erere -rīvī -rītum *gçf.* toz edercesine ezmek, dövmek, sürterek aşındırmak, mahvetmek; (*mec.*) hepsini bitirmek, tüketmek; usandırmak, boş yere yormak; çürütmek; (*zaman*) geçirmek, boş yere geçirmek, heba etmek.

conterr/eō -ēre -uī -itum *gçf.* korkutmak, dehşete düşürmek.

contest/or -ārī -ātus *gçf.* tanık tutmak; yalvarmak, niyaz etmek; **lītem-** tanık göstererek dava açmak; **-ātus** *s.* kanıtlanmış.

contex/ō -ere -uī -tum *gçf.* birbirini örmek, örmek, raptatmek, birleştirmek; (*mec.*) (*tahta, ağaç*) birbirine tutturarak inşa etmek, yapmak; (*yazı s.*) tertip etmek, yazmak; (*şiir okuma*) devam etmek; **-tus** *s.* birbirine bağlı, yapı-

şık, aralıksız, sürekli, rabıtalı; **–tē** *z.* birbirine bağlı olarak.

context/us –ūs *er.* birbirine sıkıca örme, tutturma, yapıştırma; bağlantı, irtibat, zincirleme, teselsül.

contic/ēsco (–īsco) –ēscere –ui *gf.* sessizleşmek, susmak, sesini kesmek; (*mec.*) susmak, durmak.

contigī *gç.* **contingō**

contignāti/ō –ōnis *d.* kat, bina katı.

contign/ō –āre *gçf.* tahta döşemek, ağaç döşemek.

contiguus *s.* bitişik, komşu, yakın; aralıksız; yetişilebilir.

contin/ēns –entis *ş.zam.or.* **contineō**

s. bitişik, sınırdaş; aralıksız, arası kesilmeyen; (*zaman*) kesintisiz; (*kişi*) ılımlı, kanaatkâr, mutedil; *cns.* kara, kıta; (*bir tartışmada*) en önemli nokta; **–enter** (*zaman*) arasız, fasılasız, devamlı olarak; (*kişi*) ılımlı olarak, kanaatkâr olarak.

continenti/a –ae *d.* denetleme, kontrol etme, tutma, men etme; nefsine hakimiyet.

cont/ineō –inēre –inuī –entum *gçf.* bir arada ya da toplu bir halde tutmak; bir sınır içinde tutmak, çevirmek, kapatmak; kendi içinde tutmak, içermek, ihtiva etmek, kapsamak, şamil olmak; (*edl.*) –den oluşmuş, müteşekkil olmak; sıkı tutmak, bırakmamak, zaptetmek, men etmek, denetlemek.

cont/ingō –ingere –igī –āctum *gçf.* temas etmek, dokunmak; bitişik olmak, sınırdaş olmak; akrabalığı ve ilişkisi olmak; yakın olmak; yetişmek, vasıl olmak, varmak, vurmak; (*zihin*) etki etmek; *gf.* olmak, vaki olmak; –den doğmak.

conting/ō –ere *gçf.* ıslatmak, nemlendirmek.

continuāti/ō –ōnis *d.* kesintisiz, arasız bir dizi, devam; (*ret.*) çeşitli yardımcı cümleleri içeren tam bir cümle, *periodos.*

continuī *gç.* **contineō**

continuō *z.* derhal, durmadan, hemen, gecikmeden; (*tartışma*) zorunlu olarak.

continu/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* birleştirmek, aralıksız sıralamak, aralıksız sürdürmek; (*mec.*) kesintisiz, aralıksız sürmek, icra etmek; **verba–** bir cümle oluşturmak.

continu/us *s.* bitişik, arasız, kesintisiz, devamlı birbirini izleyen; (*olaylar*) aralıksız, mütemadi; (*kişiler*) bıkmaz, ısrarlı, ara vermeyen; **–ā nocte** ertesi gece; **triduum –um** üç gün ardı ardına.

cōnti/ō –ōnis *d.* resmi bir kişi, rahip ya da komutanca düzenlenen toplantı; (*mec.*)

halk toplantısı, toplantı önünde söylenen nutuk, hitabe; hatibin söz söylediği yer, hitabet kürsüsü; **–ōnem habēre** halk toplantısı yapmak; **prō –ōne** halk toplantısında.

cōntiōnābundus *s.* halk toplantısında söyleyen, nutuk veren.

cōntiōnālis *s.* halk toplantısına ait, ona layik.

cōntiōnārius *s.* halk toplantılarına ait, layik.

cōntiōnāt/or –ōris *er.* halka nutuk söyleyen, hatip; (*kötü anlamda*) demagog, tahrikçi.

cōntiōn/or –ārī –ātus *gf.* toplanmak, toplantı yapmak, içtima etmek; toplantı önünde söz söylemek, nutuk vermek; toplantıda beyan etmek.

cōntiuncul/a –ae *d.* kısa önemsiz konuşma.

contor/queō –quēre –sī –tum *gçf.* şiddetle döndürmek, çevirmek; (*silahları*) şiddetle atmak, fırlatmak; (*kelimeler*) güçlü ve şiddetli sözler kullanmak.

contorti/ō –ōnis *d.* hızla döndürme, savurma; (*mec.*) ifadede karışıklık.

contort/or –ōris *er.* yanlış yorumlayan kimse, tahrif eden kimse.

contortulus *s.* biraz karışık, muğlak, anlaşılmaz.

contortuplicātus *s.* çok karmaşık.

contort/us *gedo.* **contorqueō** *s.* şiddetli, güçlü; karışık, muğlak; **–ē** *z.* karışık biçimde.

contrā *z.* (*yer*) karşıda, karşı karşıya; (*konuşma*) karşılık olarak, cevaben; (*hareket*) karşılık, muhalefet için; (*sonuç*, **esse** ile) karşı olarak, muhalefet ederek; (*karşıtlık*) tam tersine, bilakis; (*sav*) diğer yandan, buna karşılık; **–atque, quam** –den başka türlü, –e ters olarak; *edt.* (**ih.** *ile*) –e karşı, karşı karşıya; –e hücum için, –e karşı, aksine, zıt olarak.

contracti/ō –ōnis *d.* çekilip toplanma, büzülme; kısalma; ıstırap.

contractiuncul/a –ae *d.* hafif keder, hüzün.

contractus *gedo.* **contrahō** *s.* çekilip toplanmış, büzülmüş, buruşmuş, daralmış; dar, sınırlı; inzivada.

contrā/dīcō –dīcere –dīxī –dictum (*çğnl.* iki sözcük) *gçf. & gf.* tersini söylemek, reddetmek, karşı çıkmak; (*yasa*) karşı tarafa öğüt vermek.

contrādicti/ō –ōnis *d.* karşı çıkış, muhalefet, itiraz, ret.

contro/hō –here –xī –ctum *gçf.* bir yere, bir araya toplamak; sebep olmak, hasıl etmek; (*iş*) anlaşma yapmak, icra etmek, akdetmek; daha

yakına çekmek, toplamak; kısaltmak, azaltmak, daraltmak; (*ayıplama*) maruz kalmak, uğramak, hedef olmak; (*alın*) buruşturmak; (*gökyüzü*) karartmak; (*mec.*) daraltmak, menetmek, zaptetmek; sıkmak, kederlendirmek.

contrāri/us *s.* karşıda, karşısında, karşı yanda, karşıki; –e karşı gelen, muhalif; (*hareket*) tersi; *cns.* –in zıddı, tersi olan şey; **ex –ō** bilakis, tersine; **–ē** *z.* ters ya da başka bir tarzda.

contrectābiliter *z.* hissedilebilecek bir biçimde.

contrectāti/ō –ōnis *d.* dokunma, el sürme, kullanma.

contrect/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dokunmak, yakından temasa gelmek, muamele etmek; (*mec.*) (*zihin*) üzerinde dikkatle durmak, düşünmek.

contrem/īscō –īscere –uī *gf.* şiddetle titremeye, sarsılmaya başlamak; (*mec.*) titremek; *gçf.* –den fazlaca korkmak.

contrem/ō –ere *gf.* bütün varlığı titremek, sarsılmak.

contrib/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* birleştirmek, ilhak etmek, aynı zümreye katmak; ortaklaşa vermek, katmak.

contrist/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* hüzünlendirmek, yeis, keder vermek.

contrītus *gedo.* **conterō** *s.* eskimiş, bayağı; değersiz.

contrōversi/a –ae *d.* tartışma, münakaşa; anlaşmazlık, ihtilaf, itiraz, kuşku.

conttōversiōsus *s.* çok tartışmalı ya da ihtilaflı..

contrōversus *s.* tartışma konusu olan, tartışmalı, ihtilaflı.

contrucīd/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kesip parçalamak; kılıçtan geçirmek.

contrū/dō –dere –sī –sum *gçf.* bir araya toplamak, tıkmak, doldurmak.

contrunc/ō –āre *gçf.* başını kesmek, parçalamak.

contrūsus *gedo.* **contrūdō**

contubernāl/is –is *er., d.* çadır arkadaşı; generale hizmet eden kurmay subay; (*mec.*) arkadaş, refik; (*bir kölenin*) karısı ya da kocası.

contubern/ium –ī & iī *cns.* çadır arkadaşlığı; küçük rütbede kurmay subay olarak hizmet etme; (*mec.*) arkadaşlık, yakın ilişki; köleler arasında evlenme; erkek kadın birlikte yaşama; ortak askeri çadır; kölelerin erkek-kadın ortak meskeni.

contu/eor –ērī –itus *gçf.* –e dikkatle bakmak, incelemek, gözlemlemek, müşahade etmek; görmek, farketmek, seçmek.

contuit/us, contūt/us –ūs *er.* dikkatli bakış, gözlem.

contulī *gç.* **cōnferō**

contumāci/ō –ae *d.* inat, dik

kafalılık; (*iyi anlamda*) sebat, metanet.

contum/ax –ācīs *s.* inatçı, küstah, dik kafalı, **–ācĭter** *z.*

contumēli/a –ae *d.* (*sözel*) hakaret, küfür, saldırı; (*fiziksel*) kötü davranış, tecavüz; (*denizde*) sarsıntı, şiddet.

contumēliōs/us *s.* hor gören, tahkir eden; **–ē** *z.* hor görerek, hakaret ederek.

contumul/ō –āre *gçf.* üzerini höyükle örtmek, gömmek.

cont/undō –undere –udī –ūsum *gçf.* dövmek, ezmek, öğütmek; (*mec.*) parçalamak, ezmek; mağlup etmek, bozguna uğratmak.

contuor *bak.* **contueor**

conturbāti/ō –ōnis *d.* zihni karışıklık, şaşkınlık, endişe, dehşet.

conturb/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* tümüyle karıştırmak, bozmak, bozguna uğratmak; (*ruh ve siyasal durum vs.*) bozmak, karıştırmak, şaşkınlık vermek, endişe vermek; (*para*) borçlarını ödeyememek, iflas etmek; **–ātus** *s.* karışık, dehşet içinde; şaşkın; bozuk; bulanık.

cont/us –ī *er.* uzun sırık, kargı.

contūsus *gedo.* **contundō**

contūsus *bak.* **contuītus**

cōnūbialis *s.* evlenmeye ait, nikaha ait.

cōnūb/ium –ī & iī *cns.* evlenme, **iūs –ī** Roma hukukunda birbiriyle evlenme hakkı.

cōn/us –ī *er.* koni, mahrut; (*miğfer*) tepe.

convad/or –ārī –ātus *gçf.* (*yasa*) kefalete bağlamak.

conval/ēscō –ēscere –uī *gf.* gücünü tekrar kazanmak, iyileşmek; (*mec.*) güçlenmek, güç ve sağlığını kazanmak.

convall/is –is *d.* her yandan dağlar ve tepelerle çevrilmiş vadi.

convās/ō –āre *gçf.* (*taşınacak biçimde*) toplayıp sarmak, toplamak.

convect/ō –āre *gçf.* bir yere taşımak, yığmak.

convect/or –ōris *er.* yolculuk arkadaşı.

conve/hō –here –xī –ctum *gçf.* bir araya taşımak, toplamak, yığmak.

conv/ellō –ellere –ellī –ulsum & **olsum** *gçf.* zorla çekip koparmak, ayırmak, sökmek, zorla almak; (*mec.*) parçalamak, tahrip etmek, devirmek; (*sözleşme, hüküm*) bozmak; yürürlükten kaldırmak; **signa–** ordu veya karargahı kaldırmak, kampı bozup çekilmek.

conven/a –ae *s.* birleşen, kavuşan; **–ae –ārum** *er., d.* yabancılardan, serserilerden, mültecilerden oluşan kalabalık.

conveni/ēns –entis *ş.zam.or.* **conveniō** *s.* birbiriyle anla-

şan, uyuşan, mütecanis, uyumlu; uygun, elverişli; **–enter** *z.* uygun olarak, mutabık olarak, uygun biçimde.

convenienti/a –ae *d.* uyuşma, mutabakat, uyum, ahenk.

conv/eniō enīre –ēnī –entum *gf.* bir araya gelmek, toplanmak, içtima etmek; (*kişiler*) uyuşmak, aynı düşüncede olmak; (*şeyler*) uymak, uygun gelmek, iyi gelmek; (*şz.*) uygundur, muvafıktır, uygun düşer, yaraşır, doğrudur. *gçf.* görüşmek, ziyaret etmek, buluşmak.

conventīc/ius *s.* toplanmaya, birleşmeye ait; **–ium –ī** & **iī** *cns.* bir oturuma katılana verilen ücret.

conventicul/um –ī *cns.* küçük toplantı, meclis; toplantı yeri.

conventi/ō –ōnis *d.* uzlaşma, anlaşma.

convent/um –ī *cns.* uzlaşma, anlaşma, mukavele.

conventus *gedo.* **conveniō**

convent/us –ūs *er.* toplanma, toplantı; eyalette toplanma; (*iş*) ticaret kumpanyası, şirket; birleşme; (*mec.*) anlaşma, uzlaşma.

conver/rō (convorrō) –rere –rī –sum *gçf.* süpürerek toplamak, temizlemek; (*mec.*) toplayıp kendine mal etmek, kazanmak; iyice fırçalamak.

conversāti/ō –ōnis *d.* (*–ile*) samimi ilişki, arkadaşlık, dostluk.

conversi/ō –ōnis *d.* dönme, devretme, devir; (*mec.*) (*ret.*) cümlelerin tam biçimini verme; tam bir değişme.

convers/ō –āre *gçf.* tümüyle döndürmek, çevirmek.

conversus *gedo.* **converrō** *gedo.* **convertō**

conver/tō (convortō) –tere –tī –sum *gçf.* döndürmek, geri döndürmek, çevirmek; (*mec.*) tümüyle çevirmek; tümüyle değiştirmek, tahvil etmek; tercüme etmek; bir yöne çevirmek, bir hedefe yöneltmek; *gf.* dönmek, geri dönmek; başkalaşmak, dönüşmek.

convest/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* giydirmek, örtmek, sarmak.

convexus *s.* yuvarlak, daire biçiminde, kubbeli, kemerli, dışbükey; *cns.* ç. kubbe, kemer; (*mec.*) eğilimli.

convīciāt/or –ōris *er.* söven kimse, tahkir eden kimse.

convīci/or –ārī –ātus *gçf.* sövmek, tahkir etmek.

convīc/ium –ī & **iī** *cns.* yüksek ses, gürültü, velvele; yüksek sesle sövme, sövüp saymа, hor görme; (*itiraz anlamında*) şiddetle bağırma; azar, tekdir.

convīcti/ō –ōnis *d.* arkadaşlık, samimiyet.

convĭct/or -ōris *er.* sofra arkadaşı, samimi arkadaş.
convictus *gedo.* **convincŭ**
convĭct/us -ūs *er.* bir arada yaşama, toplumsal ilişki; ziyafet.
conv/incŏ -incere -īcī -ictum *gçf.* reddetmek, yanlış olduğunu ispat etmek; suçlu olduğunu ispat etmek; gerçek olduğunu göstermek.
convīs/ō -ere *gçf.* her tarafına bakmak; her tarafını aramak, araştırma yapmak, nüfuz etmek; (*mec.*) (*ışık*) yayılmak, aydınlatmak.
convĭtium *bak.* **convĭcium**
convīv/a -ae *er., d.* sofra arkadaşı, konuk, davetli.
convīvālis *s.* ziyafete ait, yemeğe ait.
convīvāt/or -ōris *er.* ziyafet veren, ağırlayan kimse, ev sahibi.
convīv/ium -ī & **iī** *cns.* ziyafet, ç. davetliler, misafirler.
convīv/or -ārī -ātus *gf.* birlikte yemek yemek, eğlenmek, işret etmek.
convocāti/ō -ōnis *d.* toplantıya davet, toplama.
convoc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* toplantıya çağırmak, davet etmek, toplamak.
convolnerō *bak.* **convulnerō**
convol/ō -āre -āvī -ātum *gf.* hızla uçarak toplanmak, bir araya gelmek; koşuşmak.
convolsus *bak.* **convulsus**
convol/vō -vere -vī -ūtum *gçf.* aynı yere yuvarlamak, yuvarlayıp götürmek; deveran etmek; (*yılan*) kangal biçiminde dolamak; birleştirerek örmek, sarmak.
convom/ō -ere *gçf.* her tarafına kusmak, kirletmek.
convortō *bak.* **convertō**
convulner/ō -āre *gçf.* ciddi şekilde yaralamak.
convulsus *gedo.* **convellō**
cooper/iō -īre -uī -tum *gçf.* tümüyle örtmek; altında ezmek.
cooptātī/ō -ōnis *d.* (*yeni üyelerle ilgili*) seçme.
coopt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* seçmek, seçimle kabul ve tayin etmek.
coor/ior -īrī -tus *gf.* ortaya çıkmak, doğmak, zuhur etmek.
coort/us -ūs *er.* doğma, meydana çıkma.
cōp/a -ae *d.* meyhaneci kadın.
cophin/us -ī *er.* sepet.
cōpi/a -ae *d.* bolluk, çokluk; çok miktar; *öz. ç.* iaşe vasıtaları; askeri malzeme, levazım, mühimmat; kişisel servet, mal mülk; (*mec.*) (*canlı varlıklar*) çok miktar, kalabalık, çokluk; (*ask.*) ç. askeri güçler, birlikler, askerler; (*kelimeler, düşünceler*) bolluk, dolgunluk, zenginlik; (*hareket, faaliyet*) yetenek, kabili-

yet, kudret, fırsat, kolaylık; **prō –ā** kudretine, olanağına göre.

cōpiol/ae –ārum *d.* ç. küçük askeri güç.

cōplōs/us *s.* bol, mebzul, bereketli; çok miktarda, zengin; (*konuşma*) akıcı, açık ve düzgün; **–ē** *z.* çok miktarda, mebzulen, bol bol.

cōp/is –is *s.* zengin, dolgun.

cōpul/a –ae *d.* bağ, ip, şerit vs. (*mec.*) bağ, rabıta.

cōpulāti/ō –ōnis *d.* bağlama, birleştirme; toplumsal birleşme, toplum.

cōpul/ō –āre –āvī –ātum *gç̃f.* bağlamak, raptetmek, birleştirmek; (*mec.*) konuşmak, sohbet etmek; **–ātus** *s.* bağlanmış, raptedilmiş, bağlı; karmaşık.

coqu/a –ae *d.* kadın aşçı.

coquīn/ō –āre *gf.* yemek pişirmek.

coquīnus *s.* yemek pişirmeye ait, aşçılığa ait.

co/quō –quere –xī –ctum *gç̃f.* pişirmek, kaynatmak, kızartmak; (*mec.*) kızartmak, kavurmak, yakmak, kurutmak; (*zihin*) planlamak; üzmek, endişe vermek, rahatsız etmek; olgunlaştırmak, kemale erdirmek.

coqu/us (cocus) –ī *er.* aşçı.

cor cordis *cns.* yürek, kalb; ruh; akıl, zekâ, akıl yürütme; **cordī esse** uyuşmak.

cōram *z.* şahsen, bizzat; huzurunda, önünde, yüzüne karşı; açıkça, açıktan açığa; *edt.* (**dh.** *ile*) huzurunda, önünde.

corb/is –is *er., d.* sepet.

corbīt/a –ae *d.* hızı az bir tür yük gemisi.

corbul/a –ae *d.* küçük sepet.

corcul/um –ī *cns.* (*sevgi ifadesi*) sevgili; zavallı kalb.

Corcȳr/a –ae *d.* Korkyra, Epeiros kıyısı yakınında ada; *mod.* Korfu; **–aeus** *s.*

cordāt/us *s.* akıllı, anlayışlı, makul; **–ē** *z.*

cordol/ium –ī & iī *cns.* kalb ağrısı, derin keder.

coriandr/um –ī *cns.* kişniş otu, kişniş.

Corinth/us –ī *d.* Korinthos, **–iacus –iēnsis –ius** *s.* **–ium aes** Korinthos pirinci (altından, gümüşten ve bakırdan alaşım).

cor/ium (corīus *er.*) **–ī & iī** *cns.* deri, cilt; (*mec.*) (*bitkiler*) kabuk; tabaklanmış deri, kösele.

Cornēl/ius –ī *er.* ünlü Roma'lı aile adı; öz. Scipio'lar, Sulla, Gracchus'lar; **–ia –iae** *d.* Gracchus'ların annesi; **–iānus –ius** *s.* **lēgēs –iae** Sulla yasaları.

corneolus *s.* boynuza benzer.

corneus *s.* boynuza ait; boynuzdan yapılmış, boynuz gibi.

corneus *s.* kızılcık ağacına ait,

kızılcıktan yapılmış.
cornic/en –cinis *er.* boru ya da borazan çalan kimse.
cornīcul/a –ae *d.* küçük (zavallı) karga.
corniculār/ius –ī & **iī** *er.* emir subayı, yaver.
cornicul/um –ī *cns.* küçük boynuz; boynuz biçiminde nişan.
corniger –ī *s.* boynuzlu.
cornip/ēs –edis *s.* boynuz ayaklı.
corn/īx –īcis *d.* karga.
corn/ū –ūs –um –ī *cns.* boynuz, boynuz şeklinde herhangi bir şey (ırmak kolları, koyların uçları); (*mec.*) güç, kudret, cesaret; (*boynuzdan yapılma*) yay, boru, borazan; fener; sofraya özgü zeytinyağı şişesi; siğil; (*hayvan*) tırmak; kuş gagası; hilal biçimindeki ayın uçları; miğferin tepesi; yay ucu; kitara'nın boynuza benzeyen tarafı; bir yerin ucu; ordunun yanı; **–cōpīae** Amaltheа'nın boynuzu, bolluk simgesi.
corn/um –ī *cns.* kızılcık.
cornum *bak.* **cornū**
corn/us –ī *d.* kızılcık ağacı; (*mec.*) kızılcık ağacından yapılmış bir şey; mızrak sapı, mızrak.
corōll/a –ae *d.* küçük çelenk.
corōllār/ium –ī & **iī** *cns.* oyunculara verilen çelenk; küçük bir ödül, bahşiş.
corōn/a –ae *d.* çelenk, taç; (*gb.*) İklile takımyıldızı; etrafta duran, halka oluşturan seyirciler; (*ask.*) bir yeri saran askerler, kuşatma hattı; **–a vēndere, vēnīre** açık arttırma ile satılmak.
corōnārium aurum zafer kazanan bir general için eyaletlerde toplanan altın.
Corōn/ēa –ēae *d.* Orta Yunanistan'da kent; **–aeus, –ēus, –ēnsis** *s.*
corōn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* çelenk takmak, çelenkle süslemek; (*mec.*) etrafını çevirmek, sarmak.
corporeus *s.* maddeye ait, maddî; etten ibaret, vücuda ait; cismanî.
corpulentus *s.* şişman, etli.
corp/us –ōris *cns.* gövde; madde, cisim, cevher; (*gövde*) et; cansız gövde; ceset; birey, fert; bütün, bütün varlık, kütle, bünye; (*mec.*) gövde, genel iskelet, çatı.
corpuscul/um –ī *cns.* tanecik, zerre, atom; küçük gövde; küçük ve zarif gövde.
corrā/dō –dere –sī –sum *gçf.* kazıyıp toplamak, tarayıp toplamak.
corrēcti/ō –ōnis *d.* düzgün yapma, tashih; (*hitabet*) önceden söyleneni düzeltme.
corrēct/or –ōris *er.* düzelten kimse, ıslahatçı.
corrēctus *gedo.* **corrigō**

corrēp/ō –ere –sī *gf.* usulcacık girmek, sokulmak.

corrept/us *gedo.* **corripiō; –ē** *z.* kısaca.

corrīd/eō –ēre *gf.* yüksek sesle gülmek.

corrigi/a –ae *d.* kundura bağı.

corr/igō –igere –ēxī –ēctum *gçf.* düzeltmek, düzgün yapmak; düzeltmek, ıslah etmek, tashih etmek.

corr/ipiō –ipere –ipuī –eptum *gçf.* çabukça tutmak, yakalamak, ele geçirmek, kapmak, hızla ya da şiddetle alıp götürmek, uzaklaştırmak; zaptetmek, soymak, yağma etmek; (*ölüm, hastalık vs.*) alıp götürmek, musallat olmak, yakmak, harap etmek; (*heyecanlar, tutkular*) yakalamak, –e kapılmak, –ile yanmak, –e gelmek; (*konuşma*) azarlamak, tekdir etmek; (*kelimeler*) kısaltmak, kısa kesmek; **viam–** hızla ilerlemek.

corrōbor/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* canlandırmak, kuvvetlendirmek, zindelik vermek.

corrō/dō –dere –sī –sum *gçf.* ısıra ısıra yiyerek bitirmek, kemirip bitirmek.

corrog/ō –āre *gçf.* sadaka isteyerek toplamak, bir araya getirmek.

corrūg/ō –āre *gçf.* buruşturmak.

corr/umpō –umpere –ūpī –uptum *gçf.* tümüyle mahvetmek, harap etmek, imha etmek, yok etmek; (*kişi*) safiyetini bozmak, çürütmek, zarar vermek, ayartmak; (*belge vs.'yi*) bozmak.

corru/ē –ere –ī *gf.* yıkılıp harap olmak, çökmek, yıkılmak, yere düşmek; *gçf.* sarsmak, mahvetmek; biriktirmek, yığmak.

corruptēl/a –ae *d.* bozma, iğfal; kandıran, iğfal eden kimse.

corrupt/ō –ōnis *d.* rüşvet verme, ifsat; (*edl.*) çürüklük, bozukluk, hastalık.

corrupt/or –ōris *er.*, **–rīx –rīcis** *d.* bozan, iğfal eden, rüşvet veren kimse.

corrupt/us *gedo.* **corrumpō** *ş.* bozulmuş, bozuk, fena, kötü; **–ē** *z.* yolsuz olarak, fasit; gevşek bir biçimde.

Corsus *s.* Korsikalı.

cort/ex –icis *er. d.* (*bitki, ağaç*) kabuk; mantar ağacı, mantar.

cortīn/a –ae *d.* derin kab, tencere, kazan; Apollon'un üç ayaklı kazanı; (*mec.*) etrafta toplanan dinleyiciler.

Cōrus *bak.* **Caurus**

corusc/ō –āre *gçf.* hızla hareket ettirmek, titretmek, sallamak, savurmak; tos vurmak, tokuşmak; *gf.* (*ışık*) parıldamak; (*şimşek gibi*) çakmak.

coruscus *s.* hızla sallanan, dalgalanan; parıldayan, ışık saçan; şaşaalı.
corv/us -ī *er.* karga, kuzgun; (*ask.*) kanca.
Corybant/ēs -ium *er.* ç. Kybele rahipleri; **-ius** *s.*
cōryc/us -ī *er.* kum, un vs. ile dolu bir torba.
corylēt/um -ī *cns.* fındıklık, fındık korusu.
coryl/us, corul/us -ī *d.* fındık ağacı.
corymb/us -ī *er.* salkım, çelenk; *öz.* sarmaşık taneleri; **-ifer** Bakkhos.
coryphae/us -ī *er.* önder, reis.
cōryt/os -us -ī *er.* okluk, ok kılıfı, tirkeş, tirdan.
cōs, cōtis *d.* bileği taşı, çakmak taşı.
Cōs, Cous Coī *d.* Ege'de ada; İstanköy; **Cōus** *s.* Kos'lu; *cns.* Kos şarabı; *cns.* ç. Kos keteninden yapılma giysiler.
cosmēt/a -ae *er.* hanımının tuvalet işlerine bakan köle.
cost/a -ae *d.* kaburga kemiği, eğe kemiği; yan, duvar.
cost/um -ī *cns.* kokulu bir bitki.
cothurnātus *s.* ayağına *cothumus* giymiş; trajediye ait; yüce, ulvi, ciddi.
cothurn/us -ī *er.* (Yunanlılara özgü) av çizmesi; trajedi; Yunan trajedisinin yüksek üslubu.
cotīd- *bak.* **cottīd-**
cottab/us -ī *er.* kottabos oyunu (birkaç damla şarap fırlatılarak tunç bir kaba vurulur)
cottan/a -ōrum *cns.* ç. Suriye inciri.
cottīdiān/us *s.* gündelik, günlük; (*öz.*) günlük, genel, alelade.
cottīdiē *z.* her gün, günlük.
coturn/īx -īcis *d.* bıldırcın.
Cotytti/a -ōrum *cns.* ç. Thrakia tanrıçası Kotytto için yapılan şenlik.
Cous *bak.* **Cōs**
Covinnār/ius -ī & **iī** *er.* savaş arabası üzerinden savaşan askerler.
covinn/us -ī *er.* savaş arabası; yolcu arabası.
cox/a -ae, coxend/ix -īcis *d.* kalça kemiği.
coxī *gç.* **coquō**
crābr/ō -ōnis *er.* büyük eşek arısı.
cramb/ē -ēs *d.* bir tür lahana; **-repetīta** kabak tadı veren, çok tekrar edilen.
Crant/or -ōris *er.* Akademiali filozof.
crāpul/a -ae *d.* fazla içki içme, sarhoşluk; *öz.* bunun sonucunda ertesi gün duyulan rahatsızlık.
crāpulārius *s.* sarhoşluğa ait.
crās *z.* yarın; (*mec.*) gelecekte.
crassitūd/ō -inis *d.* kalınlık; yoğunluk.
crass/us *s.* kalın; katı, koyu, kesif, ağır; (*mec.*) kalın kafalı,

gabi; **-ē** *z.* kabaca, inceliksiz; karışık olarak.

Crass/us -ī *er.* ünlü hatip; M. Licinius Crassus, *triumvir* (Caesar ve Pompeius'la birlikte) **-iānus** *s.*

crāstin/us *s.* yarınki; **diē -ī** yarın; **-um -ī** *cns.* yarın.

crātēr -is *er.*, **-a -ae** *d.* şarap kabı, *öz.* su ve şarabı karıştırmak için; bir krater; bir takımyıldız.

crāt/is -is *d.* dallardan sepet gibi örülmüş şey; kafes, çit; çiftçi tarağı, tırmık; kalkanın parçaları; (*ask.*) hendekleri doldurmaya yarayan çalı demeti; (*mec.*) mafsallar, eklemler.

creāti/ō -ōnis *d.* seçim, bir makama seçme.

creāt/or -ōris *er.*, **-rīx -rīcis** *d.* dünyaya getiren kimse, baba, anne; kurucu, müessis.

crēb/er -rī *s.* sık yetişmiş, sık, kesif, çok, bol, bereketli; (*maddi şeyler*) sık, yoğun, kesif, kalabalık, çok; (*mec.*) sık, mükerrer; **-rō** *z.* sık sık, birbiri ardı sıra.

crēbr/ēscō -ēscere -uī *gf.* sıklaşmak, çoğalmak, artmak, yayılmak.

crēbrit/ās -ātis *d.* sıklık, yoğunluk, kesafet, çokluk.

crēdibili/is *s.* inanılır, itimada layık; olası, muhtemel.

crēdit/or -ōris *er.* alacaklı.

crēd/o -ere -idī -itum *gçf.* & *gf.* emanet etmek, tevdi etmek; güvenmek, itimat etmek; inanmak; sanmak, -fikrinde olmak, kanısında olmak, düşünmek; **-itum -itī** *cns.* ödünç verilen şey, borç.

crēdulit/ās -ātis *d.* her şeye inanma, safdillik.

crēdulus *s.* her şeye inanan, safdil, saf.

crem/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yakmak, yakıp kül etmek.

Cremōn/a -ae *d.* Kuzey İtalya'da kasaba; **-ēnsis** *s.*

crem/or -ōris *er.* özsu, bitki, et ya da balık suyu.

cre/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yaratmak, meydana getirmek, yapmak; (*bir göreve*) seçmek; neden olmak; dünyaya getirmek; **-ātus (dh.** *ile*) -den neşet etmiş; -den doğmuş.

creper -ī *s.* karanlık; (*mec.*) kuşkulu, güvenilmez.

crepid/a -ae *d.* sandal (taban ve bağcıklardan ibaret).

crepidātus *s.* sandal giyinmiş.

crepīd/ō -inis *d.* temel, kaide; kaldırım, yol, şose; rıhtım, dalgakıran, set, su bendi.

crepidul/a -ae *d.* küçük sandal.

crepitācill/um -ī *cns.* küçük çocuk zırıltısı.

crepit/ō -āre *gf.* takırdamak, çatırdamak, çıtırdamak; gümbürtü, hışırtı vs. gürültü çıkarmak.

crepit/us -ūs *er.* takırdama, çatırdama, çıtırdama, şakırdama, uğuldama.

crepō -āre -uī -itum *gf.* gıcırdamak, çatırdamak, şakırdamak, gürlemek, gümbürdemek; *gçf.* ses çıkarmak; (*mec.*) -hakkında gevezelik etmek, ağzından düşmemek.

crepundi/a -ōrum *cns. ç.* çocuk zırıltısı, çıngırak.

crepuscul/um -ī *cns.* alacakaranlık, akşam karanlığı, tan, şafak.

Cr/ēs -ētis *er.*, **Crēss/a -ae** *d.*, Girit'li.

crē/scō -scere -vī -tum *gf.* meydana gelmek, doğmak, hasıl olmak; büyümek, artmak; (*mec.*) kabarmak, şişmek, çoğalmak, yükselmek; **-tus** -den doğmuş, meydana gelmiş.

Crēt/a -ae *d.* Girit; **-aeus, -ēnsis, -icus, -is -idis** *s.*

crēt/a -ae *d.* tebeşir.

crētātus *s.* tebeşirle işaret edilmiş ya da beyazlatılmış; beyaz giyinmiş.

Crētē *bak.* **Crēta**

crēteus *s.* tebeşir ya da balçıktan yapılmış.

crēti/ō -ōnis *d.* bir mirası resmen kabul etme.

crētōsus *s.* çok miktarda tebeşir ya da balçık içeren.

crētul/a -ae *d.* mühürlemekte kullanılan beyaz balçık.

crētus *gedo.* **cernō**; *geo.* **crēscō**

Creūs/a -ae *d.* Kreousa; Kreon'un kızı, Iason'un karısı; Priamos'un kızı, Aeneas'ın karısı.

crēvī *gç.* **cernō**; *gç.* **crēscō**

crībr/um -ī *cns.* kalbur, elek.

crīm/en -inis *cns.* suçlama, itham, şikâyet, dava; bir suçlamanın konusu, nedeni; cinayet, suç; bir kötülüğün sorumlusu; **esse in -ine** suçlanmak, dava edilmek.

crīminā/ti/ō -ōnis *d.* suçlama, itham, şikâyet; (*kötü anlamda*) iftira.

crīminā/t/or -ōris *er.* suçlayan kimse; (*kötü anlamda*) iftira eden kimse, müfteri.

crīmin/ō -āre *gçf.* suçlamak, itham etmek.

crīmin/or -ārī -ātus bir suçla itham etmek, şikâyet etmek; iftira etmek.

crīminōs/us *s.* bir suçlamayı içeren; iftira eden, iftiracı; **-ē** *z.* suçlar, dava eder biçimde; iftira ederek.

crīnālis *s.* saça ait; *cns.* saç iğnesi, firkete; kurdele.

crīn/is -is *er.* saç; (kuyruklu yıldız) kuyruk.

crīnīt/us *s.* uzun saçlı; uzun bukleli; (*mec.*) tuğlu; **stēlla -a** kuyrukluyıldız.

crīsp/ō -āre *gçf.* (*saçları*) kıvırmak, bukle yapmak; (*mec.*) sallamak, savurmak; **-āns -antis** *s.* kıvrık, buruşuk.

crīspus *s.* (*saç*) kıvırcık, dalgalı; (*kişiler*) kıvırcık saçlı; (*mec.*) dalgalı, buruşuk; titrek.

crist/a -ae *d.* (*hayvanlar*) sorguç, tepelik, ibik; (*mec.*) tuğ, sorguç.

cristātus *s.* tepeli, sorguçlu; (*mec.*) sorguçlu, tuğlu.

critic/us -ī *er.* eleştirmen.

croceus *s.* safrana ait; safran renginde, sarı.

crocīnus *s.* sarı, safran renginde; *cns.* safran yağı.

crōc/iō -īre *gf.* karga gibi ötmek, bağırmak.

crocodīl/us -ī *er.* timsah.

crocōtārius *s.* safran renginde giysilere ait.

crocōtul/a -ae *d.* safran renginde giysi.

croc/us -ī *er.*, **-um -ī** *cns.* safran; (*mec.*) safrandan çıkarılan koku, esans; safran rengi.

Croes/us -ī *er.* Kroisos, zenginliğiyle ünlü Lydia kralı.

crotalistri/a -ae *d.* kastanyetle oynayan kadın.

crotal/um -ī *cns.* kastanyet, zil.

crucīāment/um -ī *cns.* işkence, eziyet; *ç.* işkenceler; işkence araçları.

cruciāt/us -ūs *er.* işkence, eziyet, işkence etme; (*mec.*) felâket mahv; *ç.* işkence araçları.

crucī/o -āre -āvī -ātum *gçf.* işkence etmek, eziyet etmek; keder vermek, ıstırap vermek.

crūdēl/is *s.* acımasız, zalim, merhametsiz, gaddar; **-iter** *z.*

crūdēlit/ās -ātis *d.* zulüm, zalimlik, acımasızlık, gaddarlık.

crūd/escō -ēscere -uī *gf.* şiddetlenmek, ağırlaşmak, fenalaşmak.

crūdit/ās -ātis *d.* hazımsızlık.

crūdus *s.* kanlı, kanayan; pişmemiş, çiğ; (*deri vs.*) ham, işlenmemiş; (*meyva*) ham; (*yiyecek*) hazmedilmemiş; (*kişiler*) hazımsızlıktan muztarip; (*duygu*) hissiz, merhametsiz, zalim; (*ses*) haşin, kaba; (*yaş*) dinç.

cruent/ō -āre *gçf.* kan içinde bırakmak, kana bulamak, kılıçtan geçirmek; (*mec.*) incitmek, yaralamak.

cruentus *s.* kanlı, kana bulanmış, kana boyanmış; kana susamış, zalim; kan kırmızı.

crumēn/a -ae *d.* küçük kese; para.

crumill/a -ae *d.* küçük kese.

cru/or -ōris *er.* kan; (*mec.*) kan dökme, katil.

cruppellāri/ī -ōrum *er.* *ç.* zırh giyinmiş gladyatörler.

crūrifrag/ius -ī & **-ī** *er.* kırık bacaklı.

cr/ūs -ūris *cns.* bacak, incik.

crūst/a -ae *d.* gövdenin sert yüzeyi, kabuk, bağa, deri; sıva, kakma işi, oyma işi, mozayik; (*mec.*) badana, sıva.

crūstul/um **-ī** *cns.* küçük çörek, şekerleme.
crūst/um **-ī** *cns.* çörek, pasta.
cr/ux **-ucis** *d.* kazık, çarmıh; (*mec.*) felaket, harabiyet; işkence eden kimse.
crypt/a **-ae** *d.* yeraltı geçidi, dehliz, mağara.
cryptoportic/us **-ūs** *d.* üzeri örtülü yol, geçit.
crystallinus *s.* kristale ait; *cns.* ç. kristal vazolar.
crystall/um **-ī** *cns.* **-us** **-ī** *er.* kristal; necef taşı; billurdan yapılmış herhangi bir şey.
cubiculāris cubiculārius *s.* yatak odasına ait; *er.* yatak odasında hizmet gören uşak.
cubicul/um **-ī** *cns.* yatak odası.
cubīl/e **-is** *cns.* yatılacak yer, yatak; (*hayvanlar*) yuva, in; (*meç.*) güneşin battığı yer.
cubit/al **-ālis** *cns.* yastık, minder.
cubitālis *s.* bir *cubitum* uzunluğunda.
cubit/ō **-āre** *gf.* yatakta yatmak; (*dinlenme*) uzanmak.
cubit/um **-ī** *cns.* dirsek; (*mec.*) yaklaşık yarım metrelik bir uzunluk ölçüsü.
cubit/us **-ūs** *er.* yatakta yatma, uyuma.
cub/ō **-āre** **-uī** **-itum** *gf.* yatakta yatmak, uzanmak; sofrada uzanmak; (*yer*) eğimli bir durumda olmak.
cucull/us **-ī** *er.* kukulete, başlık.
cucūl/us **-ī** *er.* guguk kuşu.
cucum/is **-eris** *er.* hıyar, salatalık.
cucurbit/a **-ae** *d.* kabak, su kabağı; (*mec.*) hacamat şişesi.
cucurrī *gç.* **currō**
cūd/ō **-ere** *gçf.* vurmak, dövmek; (*madenleri*) döverek işlemek, dövmek; (*para*) basmak.
cuīcuimodī her ne tarzda, herhangi bir cins.
cuiā/s **-tis** *za.* hangi ülkeden ya da kentten?
cūius *za.* (**se.**) kimin? (*rel.*) -ki onun.
culcit/a **-ae** *d.* yatak, minder, yastık.
cūleus *bak.* **culleus**
cul/ex **-icis** *er., d.* sivrisinek, tatarcık.
culīn/a **-ae** *d.* mutfak; (*mec.*) yemek, sofra.
culle/us, cūle/us **-ī** *er.* tulum, deri torba; sıvılar için büyük bir ölçü.
culm/en **-inis** *cns.* sap; dam, çatı, tepe, zirve; (*mec.*) en yüksek derece.
culm/us **-ī** *er.* sap, bitki sapı; saman.
culp/a **-ae** *d.* hata, suç, kabahat, kusur, noksan, ayıp; **in -ā sum, mea -a est** suçluyum, kabahatliyim.
culpit/ō **-āre** *gçf.* azarlamak.
culp/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* azarlamak, suçlamak, iftira

etmek; ayıplamak, beğenmemek; **-ātus** *s.* ayıplamaya layık, sorumlu, kabahatli.

cultell/us -ī *er.* küçük bıçak, çakı.

cult/er -rī *er.* bıçak; saban demiri, saban bıçağı.

culti/ō -ōnis *d.* işleme, tarım.

cult/or -ōris *er.* ziraatçi, çiftçi; bir yerin sakini; (*mec.*) teşvik eden kimse, koruyucusu olan kimse; -e tapan kimse.

cultr/īx -īcis *d.* bir yerde oturan, sakin olan kimse; (*mec.*) bakan, koruyan kimse.

cultūr/a -ae *d.* işleme, ekip biçme, çiftçilik, tarım; (*zihin, ruh*) terbiye, yetiştirme; (*şahıs*) hürmet gösterme.

cult/us *gedo.* **colō** *s.* işlenmiş; (*mer.*) temiz giyinen, süslenmiş, zarif; (*zihin ve ruh*) terbiye görmüş, ince, zarif; *cns.* ç. işlenmiş toprak; **-ē** *z.* zarif, nazik bir biçimde.

cult/us -ūs *er.* işleme, ekip biçme; bakma, yetiştirme; (*mec.*) yetiştirme, terbiye; (*yaşama tarzı*) kültür, terbiye, uygarlık; yaşam biçimi; giyinme biçimi, kıyafet, giysi; (*tanrılar*) tapma; (*insanlar*) hürmet, saygı.

culull/us -ī *er.* büyük bardak, tas.

cūl/us -ī *er.* makat, kıç.

cum *edt.* (**dh.** *ile*) birlikte, beraber, ile (birlik, yakınlık, duygu birliği, birlikte olan hareket ve durumlar, onların şekilleri için kullanılır); **-decimō** üç misli, üç kat; **-eō quod** şu şartla ki; **-prīmīs** özellikle; **-periculo suo** kendi mesuliyeti altında.

cum, quom *bağ.* (*zaman*) ...diği zaman, ...olduğu zaman, iken, sonra, her ne zaman; (*sebep*) madem ki, ...diği için; (*imtiyaz*) ...olduğu vakit; (*kıyas*) halbuki: **multi anni sunt- in aere meō est** birçok yıldan beri bana borçluydu. **-māximē** hemen şimdi, biraz evvel, tam şimdi, o esnada, derken; **-prīmum** olur olmaz; **- ...tum** sadece ... değil, aynı zamanda ... da, hem ... hem.

Cumae -ārum *d. ç.* Campania kıyısında eski bir kent; Sibylla'sıyla ünlüydü; **-aeus, -ānus** *s.* **-ānum -āni** *cns.* Cicero'nun Cumae yakınındaki malikanesi.

cumb/a, cymb/a -ae *d.* hafif bir sandal, kayık.

cumer/a -ae *d.* hububat deposu, ambar.

cumīn/um -ī *cns.* kimyon.

cumque, cunque, quomque *z.* herhangi bir, herhangi bir zaman, bir zaman.

cumul/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yığmak, biriktirmek, toplamak; yığarak arttırmak, arttırmak, yükseltmek, tümüyle doldurmak, fazla yük-

letmek; tamamlamak, ikmal etmek; **–ātus** *s.* tam, dolu; **–āte** *z.* fazla, daha çok miktarda, bol bol, mebzulen.

cumul/us –ī *er.* yığın, küme, kütle; tamamlayıcı ek; doruk, en yüksek aşama.

cūnābul/a –ōrum *cns. ç.* beşik; (*hayvan*) yuva.

cūn/ae –ārum *d. ç.* beşik.

cunctābundus *s.* tereddüt gösteren, oyalanan, geciken.

cunct/āns –antis *s.* tereddütlü, ağır, üşenen, işini sonraya bırakan; **–anter** *z.* tereddütle, duraksayarak.

cunctāti/ō –ōnis *d.* duraksama, tereddüt, oyalanma, gecikme, yavaşlık, tehir.

cunctāt/or –ōris *er.* tehir eden, vakit kazanan kimse, tereddüt eden kimse; *öz.* düşmanı oyalayarak devletini kurtaran Q. Fabius Maximus'un lakabı.

cunct/or –ārī –ātus *gf.* tereddüt etmek, duraksamak, yavaş yavaş gitmek, gecikmek, oyalanmak, vakit kazanmak.

cūnctus *s.* bir bütün olarak, tekmil, bütün; *ç.* hep birlikte, bütün.

cuneātim *z.* kama ya da üçgen biçiminde.

cuneātus *s.* kama biçiminde.

cune/us –ī *er.* kama; (*ask.*) kama ya da üçgen biçiminde tertip edilmiş askeri kıta; (*tiyatro*) seyirci yerlerinin sahneden itibaren gittikçe genişleyen bölümü.

cunīcul/us –ī *er.* tavşan; (*mec.*) yeraltı geçidi; (*ask.*) lağım.

cunque *bak.* **cumque**

cūp/a –ae *d.* zeytin ezme makinasının kolu; varil, fıçı.

cupidit/ās –ātis *d.* şiddetli arzu, istek, hırs, ihtiras; (*iktidar vs.*) hırs, ihtiras; (*para vs.*) hırs, tamah; taraftarlık.

cupīd/ō –inis *d.* arzu, istek, heves; ihtiras; (*para vs.*) hırs, tamah.

Cupīd/ō –inis *er.* aşk tanrısı, Venüs'ün oğlu; **–ineus** *s.*

cupid/us *s.* istekli, arzulu, hevesli, hararetli, gayretli; (*iktidar vs.*) haris; (*duygu*) seven, –e bağlı; **–ē** *z.* hırsla, şiddetli arzuyla, sabırsızlıkla.

cupi/ēns –ēntis *ş.zam.o.* **cupiō** *s.* istekli, arzu eden, hevesli; **–enter** *z.*

cup/iō –ere –ī & iī –ītum *gçf.* arzu etmek, istemek, hevesli olmak; -in lehine, -e eğilimli olmak, tarafını tutmak; (*eh. ile*) temenni etmek.

cupīt/or –ōris *er.* arzu eden kimse.

cupītus *gedo.* **cupiō**

cuppēdi/a –ae *d.* lezzetli yemek merakı; boğazına düşkün olma; **–a –ōrum** *cns. ç.* lezzetli yemekler, tatlı yemekler ve şekerlemeler.

cuppēdinār/ius -ī *er.* şekerci.
cuppēd/ō -inis *d.* arzu, heves, ihtiras, tutku.
cuppe/s -dis *s.* lezzetli yemeklere meraklı; şikemperver.
cupressēt/um -ī *cns.* servilik.
cupresseus *s.* serviden yapılmış.
cupressifer -ī *s.* servilerle örtülü.
cupress/us -ī *d.* servi, servi ağacı.
cūr, quor *z.* niçin? neden?
cūr/a -ae *d.* dikkat, özen, ihtimam, itina, merak; (*devlet işleri*) yönetim, görev, kumanda; (*hukuk*) vasilik, velilik; (*tıp*) deva, ilaç; (*çiftçilik*) bakma, yetiştirme; (*mec.*) dikkat ve özen gösterilen, korunan şey; (*yazı, kitap, eser*) ç. koruyan, bakan kimse; endişe, keder, merak, üzüntü, dert; aşk derdi, kederi; sevilen şey, sevgili; **-est** endiseliyim.
cūrābilis *s.* endişe ve merak veren.
cūral/ium -ī & **iī** *cns.* kırmızı mercan.
curāti/ō -ōnis *d.* yönetme, nezaret, dikkat, itina; devlet işlerinin yönetimi, resmi görev; (*tıp*) tedavi, iyi etme.
cūrāt/or -ōris *er.* bakan, nezaret eden kimse, yöneten ve denetleyen kimse; (*hukuk*) vasi, veli.
cūrātūr/a -ae *d.* dikkat, (*gördeye*) iyi bakma.
curculi/ō -ōnis *er.* buğday biti, zahire kurdu.
curculiuncul/us -ī *er.* ufak buğday biti; (*mec.*) önemsiz şey.
Cūrēt/ēs -um *er.* ç. Kouretes, Girit'te efsanelik bir kavim.
Cūri/a -ae *d.* Roma halkının Romulus tarafından saptanan 30 bölümünden biri; *curia*'nın toplantı yeri; senato; senato binası.
cūriāl/is -is *er.* bir *curia* üyesi.
cūriātim *z. curia*'lar halinde.
cūriāt/us *s. curia*'lardan oluşan; *curia*'larca kabul edilen; **-a** en eski Roma meclisi.
cūri/ō -ōnis *er.* bir *curia*'nın başkanı, ya da rahibi; **-māximus** bütün *curia*'ların başı.
cūri/ō -ōnis *s.* dertten, üzüntüden zayıflamış.
cūriōsit/ās -ātis *d.* merak, tecessüs.
cūriōs/us *s.* dikkatli, düşünceli, özenle yapan, dayretli; araştıran, meraklı; kavgadan yıpranmış, bitkin; **-ē** *z.* dikkatlice; merakla.
cur/is, quir/is -ītis *d.* mızrak.
cūr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* dikkat etmek, özen göstermek, bakmak, nezaret etmek, – ile meşgul olmak; (*gerundivum ile*) sağlamak, temin etmek, -i yaptırmak; (*devlet işleri*) bakmak, yönetmek, denetlemek, nezaret etmek; (*dinsel işler*) nezaret etmek; (*gövde*)

bakmak, özen göstermek; (*tıp*) tedavi etmek; (*çiftçilik*) bakmak, yetiştirmek; (*para*) sağlamak, ödenmesini sağlamak; **aliud ~ā** merak etme, zaran yok; **corpus, cutem ~** kolayına kaç; **~ātus** *s.* ısrarlı, ciddi; dikkat edilmiş, iyi bakılmış; **~ātē** *z.* dikkatli olarak.

curricul/um ~ī *cns.* koşma, koşu, yarış; (*mec.*) seyir, deveran, süre; yarış alanı; yarış arabası; **~ō at** tam hızla.

curr/ō ~ere cucurrī cursum *gf.* koşmak, hızla gitmek, ilerlemek, acele etmek; *gçf.* bir yandan öbür yana koşmak, geçmek; **~entem incitāre** bir şeyi istediği halde boş yere ısrar etmek.

curr/us ~ūs *er.* araba; savaş arabası; zafer alayı; yarış arabası; tekerlekli saban; (*mec.*) araba atları; gemi.

cursim *z.* hızla, süratle, acele, çabukça.

cursitō ~āre *gf.* şuraya buraya koşmak, koşup durmak.

curs/ō ~āre *gf.* şuraya buraya koşmak, durmadan koşmak.

curs/or ~ōris *er.* koşucu, yarışçı; haberci; efendisinin arabası önünde koşan köle.

cursūr/a ~ae *d.* koşma, acele, hız.

curs/us ~ūs *er.* koşma, aceleyle gitme; hız; yolculuk, sefer, uçuş; yolculuk için uygun hava ya da zaman; seyir yönü; (*mec.*) (şeyler) seri hareket, hareket, hız, seyir, akış; rota; seyir yönü, hızla ilerleme; gidiş, yön, istikamet; **~rērum** olayların akışı; **~um tenēre** rotayı tutturmak; **māgnō ~ū** tam hızla.

curt/ō ~āre *gçf.* kısaltmak, eksiltmek, sarfetmek.

curtus *s.* kısa kesilmiş, kısaltılmış; kırılmış; sakatlanmış; iğdiş edilmiş; kuyruğu kesilmiş; (*mec.*) eksilmiş, eksik, zayıf.

curūlis *s.* bir arabaya ilişkin; **sella~** resmi makam koltuğu; **equī~** oyunlar için Senato tarafından sağlanan atlar.

curvām/en ~inis *cns.* kavis.

curvātūr/a ~ae *d.* kavis.

curv/ō ~āre ~āvī ~ātum *gçf.* eğmek, bükmek; (*mec.*) etkilemek, razı etmek, yola getirmek.

curvus *s.* eğri, eğilmiş, bükük, kavisli, kemerli; (*kişi*) yaşlı; (*mec.*) bozuk, çarpık.

cuspi/s ~dis *d.* sivri uç, sivri uçlu şey; mızrak, kargı; sivri uçlu boru.

custūdēl/a ~ae *d.* bekçilik, muhafaza, nezaret.

custōdi/a ~ae *d.* bekleme, gözetleme, nezaret, himaye; (*şahıslar*) bekçiler, muhafızlar; (*yer*) bekçi ya da muhafızın bulunduğu yer, karakol; hapisane; hapisler, esirler; **libera~** kendi evinde mahpus olma.

custōd/iō -īre -īvī & iī -ītum *gçf.* beklemek, korumak, himaye etmek, savunmak; hapiste tutmak; gözetlemek, beklemek, nezaret etmek; dikkatle bakmak.

cust/ōs -ōdis *er. d.* bekçi, muhafız, nöbetçi, himaye eden kimse; gözcü; casus; muhafaza eden araç; ok kılıfı.

cutīcul/a -ae *d.* deri, cilt.

cyathiss/ō -āre *gf.* sakilik etmek.

cyath/us -ī *er.* tek kulplu bardak; (*ölçü*) *sextarius*'un on ikide biri.

cybae/a -ae *d.* bir tür yük gemisi.

Cybel/ē (Cybēbē) -ēs *d.* Frigya tanrıçası, ana tanrıça, Magna Mater; **-ēius** *s.*

Cyclad/es -um *d. ç.* Ege'de bir grup ada.

cycl/as -adis *d.* kadınlar için dairevi kenarı olan resmi giysi.

cyclidus *s.* geleneksel destan öykülerine ait.

Cyclōp/s -is *er.* tek gözlü dev; Tepegöz; *öz.* Polyphemus; **-ius** *s.*

cycnēus *s.* kuğuya ait.

cycn/us -ī *er.* kuğu.

cygnus *bak.* **cycnus**

cylindr/us -ī *er.* silindir; toprağı düzleyen silindir.

Cyllēn/ē -ēs & ae *d.* Arkadia'da dağ; **-eus, -is, -ius** *s.* **-ius -ī** *er.* Mercurius.

cymba *bak.* **cumba**

cymbal/um -ī *cns.* zil.

cymb/ium -ī & iī *cns.* iki kulplu bardak; kadeh.

Cynic/ium -ī *er.* Kinik filozof, *öz.* Diogenes; *s.* köpeksi; Kinik felsefesine ait; **-ē** *z.* Kinikler gibi.

cynocephal/us -ī *er.* köpek başlı maymun.

Cynosūr/a -ae *d.* Küçük Ayı takımyıldızı; **-is -idis** *s.*

Cynth/us -ī *er.* Kynthos, Delos adasında dağ; Apollon ve Diana'nın doğum yeri; **-ius -ī** *er.* Apollon; **-ia -iae** *d.* Diana.

cypariss/us -ī *d.* servi, servi ağacı.

Cypr/is -idis *d.* Venüs.

Cypr/us -ī *d.* Kıbrıs adası, verimli toprağı ve Venüs'e tapınmasıyla ünlü; **-ius** *s.* Kıbrıslı; bakır.

Cyrēn/ē -ēs *d.* **-ae -ārum** *d. ç.* Kuzey Afrika'da kent; **-aēus -aicus -ēnsis** *s.* **-aeī, -aicī** *er. ç.* Aristippos'un takipçileri.

Cyrnēus *s.* Korsikalı.

Cȳr/us -ī *r.* Kyros, Pers kralı.

Cytae/is -idis *d.* Medea.

Cythēr/a -ae *d.* Kythera, Yunanistan'ın güneyinde, Venüs'e tapmanın merkezi olarak bilinen ada; **Cyther/ēus -ēius -ēias, Cythēriacus** *s.* Kytheralı; Venüs'e ilişkin.

Cyther/ēa -ēae -ēia -ēiae -ēis -ēidis *d.* Venüs.

cytis/s -ī *er., d.* bir tür yonca.

D

Dāc/ī –ōrum *er. ç.* Dacia'lılar; aşağı Tuna'da bir boy; **–ia –iae** *d.* bunların ülkesi; *mod.* Romanya; **–icus –icī** *er.* Domitianus zamanında basılan altın sikke.

dactylicus *s.* bir açık, iki kapalı heceden oluşan eski Yunan ve Latin vezniyle yazılmış olan.

dactyl/us –ī *er.* bir açık, iki kapalı heceden oluşan eski Yunan ve Latin vezni.

daedalus *s.* hünerli, yaratıcılıkta yetenekli, mahir; (*edl.*) sanatla, hünerle yapılmış, parlak.

Daedal/us –ī *er.* Daidalos, Atina'lı söylencesel mimar ve kâşif; **–ēus** *s.*

Dalmat/ae Delmat/ae –ārum *er. ç.* Dalmaçyalılar, Adriyatik kıyısının doğusunda yaşayan bir halk; **–ia –iae** *d.* Dalmaçya; **–icus** *s.*

dām/a damm/a –ae *d.* geyik, karaca; geyik, karaca gibi hayvanların eti.

Damasc/us –ī *d.* Damaskos, *mod.* Şam; **–ēnus** *s.*

damnāti/ō –ōnis *d.* mahkum etme.

damnātōrius *s.* mahkumiyete ait.

damnificus *s.* muzır, zararlı.

damn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* mahkum etmek, suçlu olduğuna hükmetmek; (*mec.*) birini mahkum ettirmek; (*vasiyetname*) bir şey vasiyet etmek; itham etmek, reddetmek, men etmek; **capitis capite–** ölüme mahkum etmek; **māiestātis, dē māiestāte–** hıyanetten mahkum etmek; **vōtī–** adağını yerine getirmeye zorlamak; **–ātus** *s.* cani, cinayetten suçlu; menfur.

damnōs/us *s.* zararlı, yıkan, mahveden; (*edl.*) zarara maruz kalmış; **–ē** *z.* mahvedecek biçimde.

damn/um –ī *cns.* zarar, kayıp, ziyan, hasar; (*hukuk*) zarar, ziyan, ceza; **–facere** zarar etmek.

Dana/ē –ēs *d.* Perseus'un annesi; **–ēius** *s.*

Dana/us –ī *er.* Danaos, Argus kralı; **– s.** Yunanlı; **–ī –ōrum** & **um** *er. ç.* Yunanlılar; **–ides –idum** *d. ç.* Danaus'un kızları.

danist/a –ae *er.* faizle para veren, tefeci kimse.

danīsticus *s.* tefecilikle ilgili.

danō *bak.* **dō–**

Dānuv/ius –ī *er.* yukarı Tuna.

Daphn/ē –ēs *d.* Daphne, ırmak tanrısı Peneios'un kızı.

Daphn/is -idis (*ih.* **-im** & **in**) *er.* Sicilya'lı söylencesel çoban.

dapin/ō -āre *gçf.* yemeği sofraya koymak.

daps dapis *d.* dinsel ziyafet, kurban ziyafeti; (*mec.*) ziyafet, yemek, şölen.

dapsilis *s.* bol, mebzul, zengin, mükellef.

Dardan/us -ī *er.* Dardanos, Iupiter ve Elektra'nın oğlu, Troia'lı kralların atası; **-us, -ius -is -idis** *s.* Troia'ya ait; **-ia -iae** *d.* Troia; **-idēs -idae** *er.* Troia'lı; *öz.* Aeneas.

Darē/us -ī *er.* Pers kralı Dareios, Dara.

datārius *s.* verilebilir ya da verilmesi gereken.

datātim *z.* sırayla birbirine vererek ya da atarak.

dati/ō -ōnis *d.* verme; (*mec.*) malını başkasına devretme.

dat/ō -āre *gçf.* sık sık vermek, vermek.

dat/or -ōris *er.* veren, verici.

Dauli/s -dis *d.* Phokis'te kent; Prokne ve Philomela söylencesiyle ünlüdür; **-as -adis** *s.*

Daun/us -ī *er.* Apulia kralı, Turnus'un atası; **-ius** *s.* Daunus ya da Apulia'ya ait ya da İtalya'ya ait; **-ias -iadis** *d.* Apulia.

dē edt- (*dh. ile*) (*hareket*) -den aşağıya, -den uzağa; -den aşağı; (*köken*) -den, soyundan gelmiş, -den doğmuş; (*zaman*) -den sonra; (*düşünce konuşma, eylem*) üstüne, dair, hakkında; (*neden*) -den dolayı, nedeniyle; (*bakım*) -e göre, -e uyarak; **-industrio** bilerek, kasten; **-integrō** yeniden, yeni baştan, tekrar; **-nocte** geceleyin; **diem -diē** günden güne.

de/a -ae *d.* tanrıça.

dealb/ō -āre *gçf.* her yanını beyazlatmak, kireçle sıvamak, badana etmek.

deambulāti/ō -ōnis *d.* gezinme, gezme.

deambul/ō -āre -āvī -ātum *gf.* gezinmek, gezinti yapmak.

deam/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* çok sevmek, aşık olmak; çok minnettar olmak.

dearmātus *s.* silahı alınmış, silahsız.

deartu/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bir şeyin uzuvlarını koparıp ayırmak.

deasci/ō -āre *gçf.* baltayla yontarak düzeltmek; (*mec.*) aldatmak.

dēbacch/or -ārī -ātus *gf.* çılgınca eğlenmek; (*mec.*) şiddetle hüküm sürmek (*ateş*).

dēbellāt/or -ōris *er.* fatih, fetheden kimse.

dēbell/ō -āre -āvī -ātum *gf.* savaşı bitirmek; *gçf.* savaşarak hükmü altına almak, mağlup etmek; savaşla çözmek.

dēb/eō –ēre –uī itum *gçf.* borçlu olmak; (*ms. ile*) bir şeyi yapmakla yükümlü olmak, yapmak zorunda olmak; teşekkür borçlu olmak, borçlu olmak; (*edl.*) birine tahsis edilmiş olmak.

dēbilis *s.* güçten yoksun, güçsüz; dermansız, sakat, malul.

dēbilit/ās –ātis *d.* sakatlık, güçsüzlük, zaaf, felç, malul olma.

dēbilitāti/ō –ōnis *d.* zayıflatma, sakat etme, felce uğratma.

debilit/o –āre –āvī –ātum *gçf.* güçsüzleştirmek, zayıflatmak, sakat etmek; (*mec.*) felce uğratmak; sinirlerini bozmak, cesaretini kırmak.

dēbiti/ō –ōnis *d.* borçlu olma, borçluluk, borç.

dēbit/or –ōris *er.* borçlu kimse.

dēbit/um –ī *cns.* borç, alacak, matlup.

dēblater/ō –āre *gçf.* gevezelik etmek, boşboğazlık etmek.

dēcant/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* şarkı söylemeyi ya da tekrar etmeyi sürdürmek; tekrar tekrar söylemek; büyü tekerlemelerini söylemek ya da tekrar etmek; *gf.* şarkı söylemeyi kesmek, durdurmak.

dēc/ēdō –ēdere –ēssī –essum *gf.* ayrılmak, gitmek; çekilmek, çekilip gitmek; (*ask.*) önceki konumdan ayrılmak, çekilmek: (*resmî görev*) çekilmek, ayrılmak; gözden kaybolmak; (*canlılar*) ölmek; (*cansızlar*) azalmak, hafiflemek, gitmek, durmak, bitmek; (*mülk, durum, hak, düşünce, inanç*) sapmak, vazgeçmek, caymak, feragat etmek, teslim olmak; içtinap etmek, –den kaçınmak, sakınmak, –den geri durmak; (*mec.*) yanılmak; **dē viā** – yoldan ayrılmak.

decem *sy.* on sayısı.

Decemb/er –ris *s.* Aralık ayına ait; *er.* Aralık ayı.

decemped/a –ae *d.* on-ayak uzunluğunda bir ölçek.

decempedāt/or –ōris *er.* arazi ölçme ya da mesaha memuru.

decempl/ex –icis *s.* on kat, on misli.

decemprīm/ī –ōrum *er. ç.* İtalya kentlerinde ya da Roma kolonilerindeki senatoda 10 esas kişi.

decemscalmus *s.* on kürekli.

decemvirālis *s. decemvir*'e ait.

decemvirāt/us –ūs *er. decemvir*'in görevi, mevkii.

decemvir/ī –ōrum & **um** *er. ç.* on kişilik komisyon (kamu ve din işleriyle ilgili).

decennis *s.* on yıla ait.

dec/ēns –entis *s.* yakışık alır, uygun münasip, layık; güzel, yakışıklı; **–enter** *z.* uygun bir şekilde.

decenti/a -ae *d.* güzellik, yakışıklılık.

dēceptus *gedo.* **dēcipiō**

dēc/ernō -ernere -rēvī -retum *gçf.* kararlaştırmak, karar vermek, karara bağlamak; hüküm vermek, kararname ile buyurmak, ilan etmek; savaşarak bir karara varmak, (*savaş*) son vermek; (*askerlik ve askerlik dışı*) savaşmak mücadele etmek; -i oylamak, oylayarak kabul etmek ya da seçmek.

dēcerp/ō -ere -sī -tum *gçf.* koparmak, devşirmek, toplamak; (*mec.*) çıkarmak, ürün vermek, hoşlanmak, zevk almak.

dēcertāti/ō -ōnis *d.* tartışma kararı, kesin çatışma ya da ihtilaf.

dēcert/ō -āre -āvī -ātum *gf.* kesin bir mücadele ya da çatışmaya gitmek ya da başarmak; davasını çatışma ya da savaşımla halletmek; (*askerlik dışı*) mücadele etmek, çaba harcamak, uğraşmak; rekabet etmek.

dēcessi/ō -ōnis *d.* çekilme, çekilip gitme, ayrılma; azalma, eksilme, küçülme, azalış; gözden kaybolma.

dēcess/or -ōris *er.* görevli olduğu eyaletten çekilen yüksek devlet memuru, resmi görevden çekilen ya da ayrılan kimse, selef.

dēcess/us -ūs *r.* ayrılma, ayrılıp gitme, (*resmi görevden*) çekilme, (*öz.* eyaletteki yöneticilikten); azalma, küçülme, gözden kaybolma, ayrılıp gitme; ölme; ölüm; (*gelgit*) sularının çekilmesi.

dec/et -ēre -uit *gçf.* & *gf.* yakışır, uygun düşer.

dēcid/ō -ere -ī *gf.* -den düşmek; dökülmek (*ırmak, vb.*); telef olmak, ölmek; düşmek, azalmak, eksilmek; -den ayrılmak, sapmak, çekilmek, terketmek; başarısızlığa uğramak.

dēcī/dō -dere -dī -sum *gçf.* kesmek; kesip atmak ya da çıkarmak; karara varmak, kararlaştırmak, saptamak, belirlemek, sonuca bağlamak; son vermek.

deciens deciēs *z.* on kez.

decim/us decum/us *s.* onuncu; **cum -ō** on kat; **-um** onuncu kez.

dēc/ipiō -ipere -ēpī -eptum *gçf.* tuzağa düşürmek; aldatmak, yalan söylemek, ayartmak, düş kırıklığına uğratmak.

dēcīsī/ō -ōnis *d.* karar, hüküm.

dēcīsus *gedo.* **dēcīdō**

Decius -ī *er.* Roma'lı pleb adı, *öz.* kendilerini savaşmaya adamış baba ve oğul P. Decius Mus; **-ius -iānus** *s.*

dēclāmāti/ō -ōnis *d.* nutuk

söyleme çalışması ya da alıştırması, söz söyleme çalışması ya da uygulaması; inşat etme; inşat konusu, teması, *causa* da denir; (*kötü anlamda*) yüksek sesle ve hızlı konuşma, haykırma, bar bar bağırma.

dēclāmāt/or -ōris *er.* inşat eden kimse (hatiplikten farklıdır); hatip.

dēclāmātōrius *s.* güzel ya da uz söz söylemeye ait ya da ilgili, inşat ile ilgili ya da ait; hitabetle ilgili.

dēclāmit/ō -āre *gf.* hitabet veya inşat ile ilgili çalışma yapmak; hatipçe söz söylemek ya da konuşma yapmak; (*kötü anlamda*) yaygara koparmak; yüksek sesle patırdı koparmak; (*mec.*) hukuksal bir davanın uygulamasını ve alıştırmasını yapmak.

dēclām/ō -āre -āvī -ātum *gf.* kamu önünde konuşma alıştırması yapmak; hatipçe söz söylemek ya da konuşma yapmak; (*kötü anlamda*) yüksek sesle patırdı koparmak, yaygara koparmak.

dēclārāti/ō -ōnis *d.* ifade, bildirim, beyan etme.

dēclār/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bildirmek, beyan etmek; ilan etmek; haber vermek, ifade etmek, ifşa etmek, açıklamak, göstermek.

dēclīnāti/ō -ōnis *d.* sapma, doğru yoldan çıkma, inhiraf etme; sakınma; -den kaçınma; (*ret.*) konudışı söz, arasöz; (*dilb.*) çekim.

dēclin/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bir tarafa çevirmek ya da döndürmek, saptırmak, inhiraf ettirmek, çevirmek; (*gözler*) kapatmak; kaçınmak, sakınmak; *gf.* sapmak, yoldan çıkmak; dışına çıkmak, konudan ayrılmak.

dēclīvis *s.* eğimli, sarp, dik, yokuş aşağı; *ms.* eğimli yüzey, bayır, yokuş, iniş.

dēclīvit/ās -ātis *d.* eğimli zemin, dik iniş.

dēcoct/or -ōris *er.* iflas etmiş kimse, müflis.

dēcoct/us *gedo.* **dēcoquō** *s.* (*üslup*) olgun, özenli; **-a -ae** *d.* soğuk içki.

dēcōl/ō -āre *gf.* boşa çıkmak, tükenmek, güçsüzleşmek.

dēcol/or -ōris *s.* rengi kaçmış, renksizleşmiş, solmuş; (*mec.*) bozuk, bozulmuş, ifsat edilmiş; **-oetās** yozlaşmış bir çağ.

dēcolūrāti/ō -ōnis *d.* rengini atma, solma.

dēcolōr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* rengini bozmak, soldurmak.

dēco/quō -quere -xī -ctum *gçf.* tamamen kaynatmak, haşlamak; pişirmek; *gf.* iflasa gitmek.

dec/or -ōris *er.* yakışıklılık,

güzellik, süs.

decor/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* süslemek, donatmak, güzelleştirmek; (*mec.*) meşhur etmek, yüceltmek.

decōr/us *s.* uygun, münasip, yaraşır, elverişli; güzel, soylu; süslü; **-um -ī** *cns.* uygunluk; **-ē** *z.* uygun olarak, güzel bir biçimde.

dēcrepitus *s.* çok eskimiş, yıpranmış, ihtiyarlıktan cismi gitmiş hayali kalmış.

dēcrē/scō -scere -vī -tum *gf.* azalmak, eksilmek; gittikçe küçülmek, gözden kaybolmak.

dēcrēt/us *gedo.* **dēcernō -um -ī** *cns.* resmi buyruk, karar; (*fel.*) öğreti.

dēcrēvī *gç.* **dēcernō** *gç.* **dēcrēscō**

decum/a -ae *d.* ondalık, öşür; eyalet aşar vergisi; bahşiş, ihsan.

decumān/us *s.* aşar vergisi ödeyen; (*ask.*) 10'uncu lejyona ya da piyade taburuna ait; *er.* aşar vergisi toplayan kimse; **-a -ae** *d.* aşar vergisi toplayan kimsenin karısı; **-ī -orum** *er. ç.* 10'uncu lejyonun askerleri; **porta -a** Roma ordugâhının ana kapısı.

decumāt/ēs -ium *s. ç.* aşar vergisine tabi.

dēcu/mbo -mbere -bui *gf.* (*yatak, döşek, sedir*) yatmak, uzanmak; masaya yaslanmak, hasta olarak yatmak, hastalıktan kalkamaz olmak; (*gladyatör*) çökmek, yığılmak.

decumus *bak.* **decimus**

decuri/a -ae *d.* on'lu grup, on kişiden oluşmuş bölüm; Roma toplumunda toplumsal bir birim; (*mec.*) bölüm, sınıf.

decuriāti/ō -ōnis *d.* **decuriāt/us -ūs** *er. decuria* halinde ayırma.

decuri/ō -āre -āvī -ātum *gçf. decuria* halinde ayırmak ya da bölmek.

decuri/ō -ōnis *er. decuria*'nın başı; (*ask.*) süvari subayı; taşra kentinin ya da bir koloninin senatörü.

dēcu/rrō -rrere -currī & **-rrī -rsum** *gçf.* & *gf.* (yüksek bir noktadan) aşağıya doğru koşmak, yokuş aşağı koşmak, aşağıya doğru hızla, aceleyle gitmek; akmak, aşağıya doğru seyretmek ya da yelkenle gitmek, aşağıya doğru yüzmek; (*gök cisimleri*) yörüngelerini tamamlamak, batmak, aşağı doğru hareket etmek; (*ask.*) ilerlemek, harekete geçmek; manevra yapmak; (*zaman*) gelip geçmek; başvurmak.

dēcursī/ō -ōnis *d.* askeri manevra.

dēcursus *gedo.* **dēcurrō**

dēcurs/us -ūs *er.* iniş, inme,

aşağı doğru koşma, aşağı doğru akış, seyir; (*ask.*) manevra, saldırı; (*zaman*) hızla akma.

dēcurtātus *s.* kötürümleşmiş, sakatlanmış.

dec/us –ōris *cns.* ziynet, süs, şan, şeref, debdebe, güzellik; onur, erdem; ç. kahramanca işler.

dēcuss/ō –āre *gçf.* çapraz bölmek.

dēcu/tiō –tere –ssī –ssum *gçf.* darbeyle yere yıkmak, silkip atmak.

dēdec/et –ēre –uit *gçf.* –e yakışmaz, yakışık almaz.

dēdecor/ō –āre *gçf.* gözden düşürmek, rezil etmek.

dēdecōrus *s.* rezil, namussuz, onursuz.

dēdec/us –ōris *cns.* gözden düşme; ayıp, rezalet, yüz karası, utanç; şer, fenalık, kötülük, cürüm, suç.

dedī *gç.* **dō**

dēdicāti/ō –ōnis *d.* kutsama, kutsal bir saygıyla ithaf etme.

dēdic/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kutsamak, ithaf etmek, adamak, vakfetmek, hasretmek; (*mal sayımında*) mülk beyanında bulunmak.

dēdidī *gç.* **dēdō**

dēdign/or –ārī –ātus *gçf.* küçümsemek, tahkir etmek, reddetmek.

dēdi/scō –scere –dicī *gçf.* öğrendiğini unutmak, unutmak.

dēditīc/ius –ī & **iī** *er.* teslim olan kimse, –e kendini veren kimse.

dēditi/ō –ōnis *d.* teslim, feragat, teslim olma.

dēdit/us *gedo* **dēdō–** *s.* alışmış, tiryaki; (*kendini*) adamış, vakfetmiş, bağlı; **–ā operā** bilerek, kasten.

dēd/ō –ere –idī –itum *gçf.* vazgeçmek, teslim olmak, baş eğmek, feragat etmek; kendini adamak.

dēdoc/eō –ēre *gçf.* bildiğini unutturmak, öğrendiğini unutmasına sebep olmak, tersini öğretmek.

dēdol/eō –ēre –uī *gf.* kederlenmeye, yas tutmaya son vermek.

dēd/ūco –ūcere –ūxī –uctum *gçf.* alıp götürmek, götürmek, sevk etmek, gidip getirmek; aşağıya çekmek, indirmek, doğru bir yönden çevirmek, saptırmak, bir şeyi –den çıkarmak, –den çekip çıkarmak; (*ask.*) kılavuzluk etmek, geri çekmek ya da almak; (*gelin*) eve getirmek; (*koloni*) yerleşmek, kurmak; (*saç*) taramak, ayırmak; (*önemli kişi*) eşlik etmek; (*yasa*) tahliye ettirmek; duruşmaya getirmek; (*para*) hesaptan düşmek; (*yelken*) açmak; (*gemi*) kızaktan suya indirmek; (*iplik*) eğirmek, bükmek; (*yazı*) düzenle-

mek, tertip etmek; (*mec.*) azaltmak, indirmek, çevirmek, yoldan çevirmek ya da çıkarmak, ayartmak, kandırmak; çıkarmak ya da türetmek, sonuç çıkarmak, sonuca gitmek.

dēducti/ō -ōnis *d.* yol gösterme, kılavuzluk etme; götürme, sevk etme; koloni yerleştirme ya da kurma; mahkeme kararıyla malından olma, müsadere; azaltma, indirme; bir şeyi -den çıkarma, sonuç çıkarma, çıkarsama.

dēduct/or -ōris *er.* eşlik, refakat.

dēductus *gedo.* **dēdūcō** *s.* ince, narin, zayıf.

deerr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* kötü yola sapmak.

deesse *ms.* **dēsum**

dēfaec/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* (tortu vb.'den) temizlemek, tasfiye etmek, inceltmek, arıtmak, yıkamak; saf ya da lekesiz kılmak; sakinleştirmek, rahata kavuşturmak.

dēfatīgāti/ō -ōnis *d.* yorgunluk, bitkinlik, bezginlik.

dēfatīg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yormak, tüketmek, bitirmek.

dēfatīscor *bak.* **dēfetīscor**

defecti/ō -ōnis *d.* istinkâf, (*toplum, zümre, ordu vb.*) çekilme, terk etme, bırakıp kaçma, firar, kaçaklık; isyan, kıyam; eksik gelme, başarısızlık, eksiklik, noksanlık, kusur; yoksunluk; gözden kaybolma; bitkinlik, takatsizlik, zayıflık, kendinden geçme, bayılma; (*gb.*) tutulma.

dēfect/or -ōris *er.* firari, kaçak, isyancı.

dēfectus *gedo.* **dēficiō** *s.* zayıf, zaaf, kusur.

dēfect/us -ūs *er.* kusur, eksik gelme, eksiklik, bozukluk; isyan, ayaklanma; gözden kaybolma (*gb.*) tutulma.

dēfen/dō -dere -dī -sum *gçf.* defetmek, tardetmek; geri püskürtmek; savunmak, korumak; (*yasa*) savunmak amacıyla konuşmak, bir iddia ileri sürmek; (*tiyatro-ro'*) oynamak; **crīmen-** bir suçla mayı yanıtlamak.

dēfēnsi/ō -ōnis *d.* savunma, konuşarak savunma.

dēfēnsit/ō -āre *gçf.* sürekli savunmak.

dēfēns/ō -āre *gçf.* savunmak.

dēfēns/or -ōris *er.* savuşturan, geri çeviren kimse; savunan, koruyan kimse, muhafız.

dē/ferō -ferre -tulī -lātum *gçf.* getirmek, götürmek, taşımak, bir yerden bir yere taşımak, nakletmek; (*güç, onur*) vermek, tevcih etmek; (*bilgi*) vermek; (*yasa*) aleyhinde şikâyet etmek, ihbar etmek; itham etmek, -e karşı dava

açmak; (*kamu hizmetleri için*) tavsiye etmek; **ad cōnsilium**– göz önünde bulundurmak.

dēfer/vēscō –vēscere –vī & **buī** *gf.* sükunet bulmak, öfkesi geçmek.

dēfessus *s.* bezgin, bitkin, tükenmiş.

dēfetīgō *bak.* **dēfatīgō**

dēfe/tīscor –tīscī –ssus *gf.* yorulmak, bezgin hale gelmek.

dēf/iciō –icere –ēcī –ectum *gçf.* & *gf.* terketmek, ayrılmak, yüzüstü bırakmak; ihtiyaç duymak; eksik ya da kusurlu olmak; azalmak, tükenmek, bitmek; iflas etmek, gözden kaybolmak; (*gb.*) tutulmak, eksilmek (*ayın dönemleri*); (*ateş, ışık*) sona ermek, sönmek.

dēfī/gō –gere –xī –xum *gçf.* sokmak, çakmak, kakmak; bağlamak; (*göz, akıl*) dikmek, tesbit etmek, delmek; (*mec.*) şaşkına çevirmek, aşırı derecede şaşırtmak; (*büyü*) yapmak.

dēfing/ō –ere *gçf.* yapmak, şekil vermek, resmetmek.

dēfīn/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* sınırını işaretlemek, sınırlandırmak, tahdit etmek, tefrik etmek, tespit etmek, belirlemek, tayin etmek, açıklamak, tanımlamak; bitirmek, son vermek; **–ītus** *s.* tam, kesin, belirli, tanımlanmış, belli, özelliği olan, kuşku ya da itiraz götürmez; **–ītē** *z.* kesin olarak.

dēfīnītī/ō –ōnis *d.* sınırlama; belirleme; tanım.

dēfīnītīvus *s.* açıklayıcı, nihai, son.

dēf/īō –ierī *gf.* yapamamak, olmamak, eksik olmak.

dēflagrāti/ō –ōnis *d.* büyük yangın.

dēflagr/ō –āre –āvī –ātum *gf.* yanıp kül olmak; sonuna kadar yanmak, yanarak yok olmak; yanışmak, bastırılmış olmak.

dēfle/ctō –ctere –xī –xum *gçf.* kıvırmak, bükmek, eğmek; (*mec.*) saptırmak, ifsat etmek; *gf.* sapmak, yoldan çıkmak, bir yana dönmek.

dēfl/eō –ēre –ēvī –ētum *gçf.* (*biri için*) yas tutmak, feryat etmek; *gf.* acı acı ağlamak.

dēflexus *gedo.* **dēflectō**

dēflōr/ēscō –ēscere –uī *gf.* çiçek dökmek; (*mec.*) solmak.

dēflu/ō –ere –xī –xum *gf.* yüksekten akmak, azar azar akıp durmak, sızmak, yavaş yavaş düşmek, damlamak, (*mec.*) –den gelmek, türemek; akıp geçmek; (*mec.*) yok olmak, tükenmek.

dēf/odiō –odere –ōdī –ossum *gçf.* kazmak, kazıp çıkarmak; gömmek; (*mec.*) gizlemek.

dēfore *gl. ms.* **dēsum**

dēfōrmis *s.* biçimsiz, çelimsiz, çirkinleştirilmiş; (*mec.*) rezil, utanç verici, iğrenç, menfur.

dēfōrmit/ās -ātis *d.* biçimsizlik, sakatlık, çirkinlik, iğrençlik, korkunçluk; alçaklık.

dēform/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* biçim vermek, biçimlendirmek; resmetmek, çizmek, biçimini çizmek, biçimini yapmak; taslağını sunmak, kaba taslak resmini yapmak.

dēfōrm/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* biçimsizleştirmek, çirkinleştirmek, bozmak; rezil etmek, şerefini ya da namusunu ihlal etmek, şeref ve namusuna dokunmak.

dēfossus *gedo.* **dēfodiō**

dēfraud/ō dēfrūd/ō -āre *gçf.* aldatmak, dolandırmak; **genium-** feragat etmek.

dēfrēnātus *s.* gem vurulmamış.

dēfric/ō -āre -uī -ātum & **tum** *gçf.* oğmak, oğalamak, masaj yapmak; (*mec.*) yermek, hicvetmek.

dēfr/ingō -ingere -ēgī -āctum *gçf.* kırmak, koparmak.

dēfrūdō *bak.* **dēfraudō**

dēfrut/um -ī *cns.* kaynatılmış taze şarap.

dēf/ugiō -ugere -ūgī *gçf.* -den kaçmak, yan çizmek, atlatmak, görevden kaçınak; *gf.* firar etmek, kaçmak.

dēfuī *gç.* **dēsum**

dēfūnctus *geo.* **dēfungor** *s.* yapılmış, ifa edilmiş; ölü, ölmüş.

dēf/undō -undere -ūdī -ūsum *gçf.* dökmek.

dēf/ungor -ungī -ūnctus *gf.* (*dh. ile*) yapmak, bitirmek, başarmak, (*görevi*) ifa etmek; ölmek.

dēfutūrus *gl. ç.* **dēsum**

dēgener -is *s.* yozlaşmış, soysuzlaşmış, değmez, lâyık olmayan, alçak, adi.

dēgener/ō -āre -āvī -ātum *gf.* bozulmak, yozlaşmak, soysuzlaşmak, kötüleşmek, değerden düşmek; *gçf.* gözden düşürmek, saygınlıktan etmek; **-ātum -ātī** *cns.* yozlaşmış kişilik.

dēger/ō -ere *gçf.* kapıp götürmek, kaçırmak.

dēg/o -ere -ī *gçf.* (*zaman*) geçirmek, harcamak; (*savaş*) sürdürmek; *gf.* yaşamak.

dēgrandinat şiddetle dolu yağıyor.

dēgrav/ō -āre *gçf.* yüklemek, aşırı yüklemek; hakkından gelmek, yenmek; ağırlaştırmak, hantallaştırmak, rahatsız etmek, zahmet vermek, belini bükmek.

dēgre/dior -dī -ssus *gf.* aşağıya yürümek, inmek.

dēgrunn/iō -īre *gf.* şiddetle homurdanmak.

dēgust/ō -āre *gçf.* tatmak, ta-

dına bakmak; (*mec.*) denemek, tecrübe etmek, sınamak.

dehinc *z.* buradan; bundan sonra, bundan böyle; sonra.

dehīsc/ō –ere *gf.* esnemek.

dehonestāment/um –ī *cns.* biçimsizlik, çirkinlik.

dehonest/ō –āre *gçf.* gözden düşürmek, itibardan düşürmek.

dehort/or –ārī –ātus *gçf.* caydırmak, vazgeçirmek; cesaretini kırmak.

Dēianīr/a –ae *d.* Herakles'in karısı.

dē/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* atmak, hızla atmak, savurmak, yere indirmek; yıkmak, devirmek, öldürmek; (*gözler*) indirmek; (*yasa*) tahliye ettirmek; (*ask.*) siperden çıkarmak; (*gemi*) rotasından çıkarmak; (*umut, namus, şeref*) boşa çıkarmak, kaybettirmek, yoksun etmek.

dēiecti/ō –ōnis *d.* tahliye ettirilme (*mahkeme kararıyla*).

dēiectus *gedo.* **dēiciō** *s.* aşağıya devrilmiş, aşağıda bulunan; ümidi, hevesi, cesareti kırılmış, neşesiz, keyifsiz.

dēiect/us –ūs *er.* atma, devirme; dik bayır, yokuş.

dēier/ō –āre –āvī –ātum *gf.* ciddi bir biçimde yemin etmek.

dein *bak.* **deinde**

deinceps *z.* sırayla, birbiri arkasından.

deinde, dein *z.* buradan, bu yerden; bundan sonra, sonra; sonraki.

Dēiotar/us –ī *er.* Cicero'nun savunduğu Galatia kralı.

Dēiphob/us –ī *er.* Troia kralı Priamos'un oğlu, Helena'nın ikinci kocası.

dēiung/ō –ere *gçf.* ayırmak, bölmek, tefrik etmek.

dēiuv/o –āre *gçf.* yardım etmemek.

deĭ– *bak.* **dei–**

dēlā/bor –bī –psus *gf.* –den düşmek, –den akmak, –den kaymak, inmek, batmak; (*mec.*) gafil avlanmak.

dēlacer/o –āre *gçf.* parçalara ayırmak.

dēlāment/or –ārī *gçf.* (*biri için*) acı acı ağlamak, yas tutmak.

delāpsus *geo.* **dēlābor**

dēlass/ō –āre *gçf.* yormak.

dēlāti/ō –ōnis *d.* itham, suçlama, ihbar, ifşa.

dēlāt/or –ōris *er.* ihbar eden, ifşa eden, haber veren kimse.

dēlectābilis *s.* hoş, tatlı, zevkli.

dēlectāment/um –ī *cns.* eğlence, zevk.

dēlectāti/ō –ōnis *d.* zevk, keyif, haz.

dēlect/ō –āre *gçf.* cezbetmek, büyülemek, sevindirmek, memnun etmek, eğlendirmek.

dēlēctus *gedo.* **dēligō**

dēlēct/us -ūs *er.* bir amaca uygun olarak seçme, ayırma (*bak.* **dīlēctus**).

dēlēgāti/ō -ōnis *d.* atama, tayin etme.

dēlēgī *gç.* **dēligō**

dēlēg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* atamak, tayin etmek; uzağa göndermek, delege olarak göndermek; tahsis etmek, tevdi etmek; emanet etmek, aktarmak, devretmek; yüklemek ya da atfetmek.

dēlēnificus *s.* çekici, cazibeli, alımlı.

dēlēnīment/um -ī *cns.* avuntu, teselli; çekme, cezbetme, meftun etme.

dēlēn/iō -īre -īvī -ītum *gçf.* yumuşatmak, teskin etmek, avutmak, teselli etmek; ayartmak, azdırmak, aklını başından almak.

dēlēnīt/or -ōris *er.* yaltaklanarak kandıran kimse.

dēl/eō -ēre -ēvī -ētum *gçf.* tahrip etmek, imha etmek, yok etmek; silmek, bozmak, tanınmaz hale getirmek.

Dēli/a -ae *d.* Diana; **-acus** *s.* Delos'a ait.

dēlīberābundus *s.* üzerinde düşünen, mütalâa eden.

dēlīberāti/ō -ōnis *d.* üzerinde düşünme, mütalaa, mülâhaza, göz önüne alma.

dēlīberātīvus *s.* düşünceli, ihtiyatlı.

dēlīberāt/or -ōris *er.* göz önünde tutan, hesaba katan kimse.

dēlīber/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* düşünmek, göz önünde tutmak, mütalaa etmek, üzerinde durmak; danışmak, başvurmak; karar vermek, belirlemek; **-ārī potest** kuşkuludur; **-ātus** *s.* kesin, kararlı, azimli, belli.

dēlīb/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* tatmak, yudum yudum içmek; toplamak, bir araya getirmek; değerden düşürmek, bozmak, sakatlamak.

dēlibr/ō -āre *gçf.* kabuğunu soymak.

dēlib/uō -uere -uī -ūtum sürmek, bulaştırmak, sıvamak; iyice ıslatmak, işba etmek.

dēlicāt/us *s.* hoş, latif, güzel, şirin; nazik, kolay incinir, yumuşak; sefahate düşkün, zevk düşkünü, kadınsı; titiz, itinalı; **-ē** *z.* tantanalı ya da zevk ve sefaya dalmış olarak.

dēlici/ae -ārum *d. ç.* zevk, haz; lezzet; sevinç, keyif, memnuniyet; acayip meraklar, kaprisler; mizahi eğlenceler; (*kişi*) sevgili, maşuka.

dēliciol/ae -ārum *d. ç.* sevgili, maşuka.

dēlic/ium -ī & iī *cns.* çok sevilen kimse ya da şey, gözde, sevgili.

dēlīc/ō -āre *gçf.* açıklamak.

dēliect/um **-ī** *cns.* kusur, kabahat, hata.

dēlicuus *s.* eksik olan, yoksun olan.

dēl/igō **-igere** **-ēgī** **-ēctum** *gçf.* seçmek, bir araya getirmek; bir yana koymak, ayırmak.

dēlig/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* bağlamak, raptetmek, düğümlemek.

dēling/ō **-ere** *gçf.* yalamak.

dēlīni- *bak.* **dēlēni-**

dēl/inguō **-inquere** **-īquī** **-ictum** *gf.* başaramamak, yetersiz kalmak; hata yapmak, kabahat işlemek, yanılmak.

dēli/quēscō **-quēscere** **-cuī** *gf.* erimek, eriyip gitmek, çözülmek; (*mec.*) yavaş yavaş güçten düşmek, eriyip yitmek, gözden kaybolmak.

dēliqui/ō **-ōnis** *d.* eksiklik.

dēlirāment/um **-ī** *cns.* saçma şey, boş laf, anlamsızlık.

dēlirāti/ō **-ōnis** *d.* aptallık, bunaklık, çılgınlık.

dēlīr/ō **-āre** *gf.* deli olmak, çıldırmak.

dēlīrus *s.* deli, çılgın.

dēlit/ēscō **-ēscere** **-uī** *gf.* saklanmak, hırsız gibi gizlenmek, pusuya yatmak; (*mec.*) kaytarmak, atlatmak, sıvışıp gizlenmek.

dēlītig/ō **-āre** *gf.* azarlamak, tekdir etmek.

Delmat- *bak.* **Dalmat-**

Dēl/os **-ī** *d.* Ege'de ada, Apollon ve Diana'nın doğum yeri; **-ius, -idcus** *s.*

Delph/ī **-ōrum** *er. ç.* Orta Yunanistan'da Apollon tapınağıyla ünlü kent; Delphoi'lular; **-icus** *s.*

delphīn/us **-ī, delphīn** **-is** *er.* yunus balığı.

Deltōt/on **-ī** *cns.* Triangulum takımyıldızı.

dēluhr/um **-ī** *cns.* kutsal mahal, mescit niteliğinde kutsal yer, tapınak, mabet.

dēluct/ō **-āre, -or** **-ārī** *gf.* güreşmek.

dēlūdific/ō **-āre** *gçf.* birisiyle alay etmek, eğlenmek.

dēlū/dō **-dere** **-sī** **-sum** *gçf.* hile yapmak, aldatmak, oyun çevirmek, yanlış yola sevketmek.

dēlumbis *s.* zayıf, güçsüz, dermansız.

dēlumb/ō **-āre** *gçf.* zayıflatmak, gevşeklik vermek.

dēmad/ēscō **-ēscere** **-uī** *gf.* ıslatılmak, sırılsıklam olmak.

dēmand/ō **-āre** *gçf.* emniyet etmek, emanet etmek, teslim etmek, tevdi etmek.

dēmarch/us **-ī** *er.* Attica'da köyün başında bulunan muhtar niteliğindeki kişi.

dēm/ēns **-entis** *s.* deli, akılsız, akılsal ve duygusal yetilerden yoksun olan; **-enter** *z.*

dēmēns/us *geo* **dēmētior** **-um** **-ī** *cns.* köle tayını ya da

azığı, ödenek.

dēmenti/a -ae *d.* delilik, budalalık.

dēment/iō -īre *gf.* his ve duygulardan yoksun olmak, delirmek, hezeyan etmek.

dēmer/eō -ēre -uī -itum, -eor -ērī *gçf.* kazanmak, edinmek, hak etmek, layık olmak, müstahak olmak.

dēmer/gō -gere -sī -sum *gçf.* batırmak, daldırmak, suya batırmak.

dēmessus *gedo.* **dēmetō**

dēmē/tior -tīrī -nsus *gçf.* bütünüyle ölçmek, ölçmek.

dēme/tō -tere -ssuī -ssum *gçf.* orakla biçmek, hasat etmek, biçmek.

dēmigrāti/ō -ōnis *d.* göç, hicret.

dēmigr/ō -āre *gf.* -den göç etmek; -den ya da -e ayrılmak, gitmek.

dēmin/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* küçültmek, ufaltmak, eksiltmek; -den alıp gitmek, azaltmak; (*dlb.*) adı ya da sıfatı küçültme ekleriyle küçültmek; **capite-** yurttaşlık haklarından yoksun etmek; **se capite-** yurttaşlık ya da yurttaşlık haklarından yoksun kalmak.

dēminūti/ō -ōnis *d.* eksiltme, küçültme, ufaltma, azaltma; (*yasa*) mülkiyeti devretme hakkı; **capitis-** siyasal hakların kaybı.

dēmīr/or -ārī -ātus *gçf.* -e hayret etmek, şaşmak, hayran olmak.

dēmissīcius *s.* akıp giden.

dēmissi/ō -ōnis *d.* indirme, batırma; (*mec.*) kasvet, keder, hüzün, can sıkıntısı.

dēmiss/us *gedo.* **dēmittō** *s.* aşağıya yollanmış, getirilmiş ya da yukardan gönderilmiş, indirilmiş; (*yer*) alçak, yüksekte olmayan, batık; (*şeyler*) aşağıya sarkan; alçakgönüllü, mütevazı, gösterişsiz; kederli, mahzun, mevus; (*köken*) intikal eden, soyundan gelen; **-ē** *z.* gösterişsizce, tevazuyla; alçakgönüllülükle.

dēmītig/ō -āre *gçf.* yumuşatmak; (*edl.*) yumuşamak.

dēm/ittō -ittere -īsī -issum *gçf.* aşağıya göndermek ya da yukardan yollamak: düşürmek; indirmek; sarkıtmak, sarkmasına neden olmak, batırmak, daldırmak, uzatmak, büyütmek; (*gemi*) karaya getirmek; (*birlikler*) (*aşağıda bir yere*) götürmek; sevketmek; (*mec.*) ümidini kırmak, cesaretini kırmak; **sē-** cesareti kırılmak; alçalmak.

dēmiūrg/us -ī *er.* kimi Grek kent devletlerinde baş yönetici; (*fel.*) evrenin yapıcısı.

dēm/ō -ere -psī -ptum *gçf.* alıp gitmek, çıkarmak, çekmek.

Dēmocrit/us -ī *er.* Demokri-

tos, Abdera'lı filozof; **-icus, -ius, -ēus** *s.*

dēmōl/ior -īrī *gçf.* yıkmak, tahrip etmek.

dēmōlīti/ō -ōnis *d.* yıkma, devirme.

dēmōnstrāti/ō -ōnis *d.* işaret etme, belirtme, açıklama.

dēmōnstrātīvus *s.* (*ret.*) işaret eden, gösteren; (*ret.*) övme ve azarlama ifade eden (nutkun bir türü).

dēmōnstrāt/or -ōris *er.* işaret eden, gösteren.

dēmōnstr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* işaret etmek, belirtmek; açıklamak, göstermek, tasvir etmek, ispat etmek.

dēmōr/ior -ī -tuus *gf.* ölmek; *gçf.* (*birine*) âşık olmak.

dēmor/or -ārī -ātus *gf.* gecikmek, beklemek; *gçf.* alıkoymak, geciktirmek.

dēmortuus *geo.* **dēmorior**

Dēmosthen/ēs -is *er.* ünlü Atina'lı hatip.

dēm/oveō -ovēre -ōvī -ōtum yerinden çıkarmak, yerini değiştirmek.

dēmpsī *gç.* **dēmō**

dēmptus *gedo.* **dēmō**

dēmūgītus *s.* böğüren, böğürtülerle.

dēmul/ceō -cēre -sī *gçf.* okşamak, sevgiyle okşamak.

dēmum *z.* (*zaman*) sonunda, en sonunda; (vurgulu) tamamen, tam, aynen, kesinlikle.

dēmurmur/ō -āre *gçf.* mırıldanmak.

dēmūtāti/ō -ōnis *d.* değişim, değişme, başkalaşma.

dēmūt/ō -āre *gçf.* değiştirmek, kötüleştirmek; *gf.* fikrini değiştirmek.

dēnār/ius -ī & **iī** *er.* Roma'da kullanılan gümüş sikke.

dēnārr/ō -āre *gçf.* bütünüyle anlatmak, söylemek, tamamen nakletmek, hikâye etmek.

dēnās/ō -āre *gçf.* burunsuz bırakmak.

dēnat/ō -āre *gf.* aşağıya yüzmek, akıntı doğrultusunda yüzmek.

dēneg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yadsımak, inkâr etmek, geri çevirmek, reddetmek.

dēn/ī -ōrum *s.* onar; onuncu.

dēnicālis *s.* ölümden sonra anılmaya ilişkin.

dēnique *z.* sonunda, son olarak; (*özet*) kısaca; (vurgu) tam, tamamen, kesinlikle.

dēnōmin/ō -āre *gçf.* isim vermek, ünvan vermek.

dēnōrm/ō -āre *gçf.* kural ya da düzen dışına çıkmak.

dēnot/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* belirtmek; açıkça izah etmek; önem vermek, dikkat etmek.

dēns dentis *er.* diş; fildişi; sivri uç.

dēns/ō -āre -āvī -ātum, dēns/eō -ēre *gçf.* koyulaştırmak, sıklaştırmak, istif et-

mek, sıkıştırmak, katılaştırmak.

dēns/us *s.* kalın, yoğun, sık, katı; sık sık olan; (*üslup*) özlü; **–ē** *z.* tekrar tekrar.

dēntāl/ia –ium *cns.* ç. saban oku.

dēntātus *s.* dişli; (*kâğıt*) inceleştirilmiş.

dēnt/iō –īre *gf.* diş çıkarmak.

dēnū/bō –bere –psī –ptum *gf.* evlenmek.

dēnūd/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* soymak, çıplaklaştırmak; (*mec.*) açmak, ifşa etmek.

dēnūntiāti/ō –ōnis *d.* ima, uyarı.

dēnūnti/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ima etmek, bildirmek, beyan etmek; tehdit etmek, uyarmak; (*yasa*) tanık olarak çağırmak.

dēnuō *z.* yeniden, tekrar, baştan, bir daha.

dēoner/ō –āre *gçf.* boşaltmak, yüklememek.

dēorsum, deorsus *z.* aşağıya doğru.

dēōscul/or –ārī *gçf.* içtenlikle öpmek.

dēpacīscor *bak.* **dēpeciscor**

dēpā/scō –scere –vī –stum –scor –scī *gçf.* beslemek, yiyip bitirmek; (*mec.*) yutmak, mahvetmek, budayıp atmak.

dēpec/īscor –īscī –tus *gçf.* (*bir konuda*) uyuşmak için pazarlık etmek.

dēpe/ctō –ctere –xum *gçf.* taramak; (*komedi*) kamçılamak; kaşağılamak.

dēpectus *geo.* **dēpecīscor**

dēpecūlāt/or –ōris *er.* zimmetine para geçiren kimse.

dēpecūl/or –ārī –ātus *gçf.* yağmalamak, soymak.

dēp/ellō –ellere –ulī –ulsum *gçf.* kovmak, def etmek, sürmek, ortadan kaldırmak, uzaklaştırmak, aşağı atmak; (*ask.*) yerinden çıkarmak, siper vb.'lerinden çıkarmak; (*bebekler*) memeden kesmek; (*mec.*) vazgeçirmek, caydırmak, men etmek, başka yöne çevirmek.

dēpend/eō –ēre *gf.* sallanmak, asılı durmak, sarkmak; bağlı olmak, tabi olmak, etimolojik açıdan türemek, istihraç etmek.

dēp/endō –endere –endi –ēnsum *gçf.* tartmak; ödemek.

dēperd/ō –ere –idī –itum *gçf.* tümüyle yok etmek, yıkmak, tahrip etmek.

dēper/eō –īre –iī *gf.* mahvolmak, tümüyle yok edilmek, tümüyle harap olmak; ihmal edilmek, perişan olmak; *gçf.* umutsuzca âşık olmak.

dēpexus *gedo.* **dēpectō**

dēp/ingō –ingere –inxī –ictum *gçf.* boyamak; (*mec.*) portresini çizmek, tasvir etmek.

dēplan/gō –gere –xī *gçf.* çıl-

gın bir biçimde feryat etmek ya da ağlamak.

dēplexus *s.* tutan, kavrayan.

dēplōrābundus *s.* acı acı ağlayan.

dēplōr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* acı acı ağlamak; *gçf.* acı acı feryat etmek, kederlenmek; umutsuzluğa kapılmak, meyus olmak.

dēplu/it -ere *gf.* yağmur yağıyor.

dēp/ōnō -ōnere -osuī -ositum *gçf.* bir yana koymak; koymak; (*bir yerde*) toplamak, saklamak, biriktirmek; (*bir yere*) bırakmak, terketmek; feragat etmek; birinden kurtulmak, başından defedip kurtulmak; bahis tutuşmak; emanet etmek, havale etmek, tevdi etmek; (*mec.*) vaz geçmek.

dēpopulāti/ō -ōnis *d.* tahrip etme, harab etme, yağmalama, talan etme.

dēpopulātor -ōris *er.* çapulcu, yağmacı; yemiş, ürün hırsızı.

dēpopul/or -ārī -ātus -ō -āre *gçf.* tahrip etmek, harab etmek, mahvetmek; yağmalamak, talan etmek; (*mec.*) boşuna harcamak, israf etmek, heder etmek, yok etmek.

dēport/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* taşımak, götürmek, alıp götürmek, nakletmek; eyaleten yurda getirmek; (*yasa*) ömürboyu sürgün etmek; (*mec.*) kazanmak.

dēpo/scō -scere -poscī *gçf.* talep etmek, istemek, büyük bir istekle dilemek; iddia etmek.

dēpositus *gedo.* **dēpōnō** *s.* ölen, ölü; umutsuz; **-um -ī** *cns.* güven, itimat, emanet.

dēprāvāti/ō -ōnis *d.* eğri büğrü etme, çarpıtma.

dēprāv/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* eğri büğrü etmek, çarpıtmak, biçimini bozmak; (*mec.*) saptırmak, ifsat etmek, ayartmak, baştan çıkarmak; **-ātē** *z.* aksilikle.

dēprecābundus *s.* yalvaran, dileyen.

dēprecāti/ō -ōnis *d.* (*belâ, tehlike vb.'lerini*) yalvarıp yakararak savuşturma, önleme; ısrarla engel olmaya çalışma, tasvip etmeme; (*dinsel*) *öz.* yalancı tanık ya da yalan yemin edenlerin cezalanması için tanrılara yalvarıp yakınma; bağışlanmak adına yalvarma yakınma; inkisar, beddua, ilenç.

dēprecātor -ōris *er.* (*tehlike, belâ, vb.'lerini kendi ya da başkalarının üzerinden*) yalvarıp yakararak savuşturan ya da saptıran kimse, aracı, arabulucu, şefaatçi.

dēprec/or -ārī -ātus *gçf.* (*bir kötülüğü, kendi ve başkalarının*

üzerinden) en içten ricalar, yalvarışlarla savuşturmak, önlemek; ısrarla engel olmaya çalışmak, tasvip etmemek; (*kötülükleri savuşturmak, önlemek ya da işlenmiş kötülükler, günahlar adına af dilemek için*) rica etmek, yalvarmak, yakınmak; şefaat etmek, araya girmek, aracılık etmek.

dēpreh/endō –deprendō –endere –endī –ēnsum *gçf.* yakalamak, tutmak, kabaca yakalamak, kapmak, müsadere etmek; durdurmak, yoluna çıkmak, -ile karşılaşmak, birden karşısına çıkmak, şaşırtmak, şaşkına çevirmek; (*maddî*) meydana çıkarmak, bulmak; (*mec.*) anlamak, idrak etmek, farketmek, bulmak, keşfetmek (*zihinsel*).

deprehēnsi/ō –ōnis *d.* tutma, yakalama, şaşırtma; keşif, meydana çıkarma, bulma.

deprehēnsus dēprēnsus *gedo.* **dēprehendō**

dēpressī *gç.* **dēprīmō**

dēpressus *gedo.* **dēprīmō** *s.* alçak, aşağıdaki.

dēpr/imō –imere –essī –essum *gçf.* ezmek, bastırmak, yük altına koymak; (*bitki ve başka şeyleri*) derine batırmak, derine daldırmak; (*bitki*) derine dikmek, derin kazmak; (*gemi*) batmak; (*mec.*) bastırmak, sindirmek, yükselmesine izin vermemek ya da bastırılmış bırakmak.

dēproeli/or –ārī *gf.* şiddetle çarpışmak; mücadele etmek, savaşmak.

dēprōm/ō –ere –psī –ptum *gçf.* alıp getirmek, getirmek, çekip çıkartmak, çıkartmak.

deproper/ō –āre *gf.* acele etmek, çabuk olmak; *gçf.* çok acele ettirmek, çabuklaştırmak.

deps/ō –ere *gçf.* yoğurmak, hamur haline getirmek.

dēpud/et –ēre –uit *şz. fiil* utanç vermez.

dēpūgis *s.* zayıf butlu; butsuz.

dēpugn/ō –āre –āvī –ātum *gf.* şiddetle savaşmak, çarpışmak, dövüşmek.

dēpulī *gç.* **dēpellō**

dēpulsi/ō –ōnis *d.* yön değiştirme; savuşturma; kovma, sürüp uzaklaştırma; (*göz*) aşağıya indirme.

dēpuls/ō –āre *gçf.* itip defetmek, bir yana sürmek.

dēpuls/or –ōris *er.* defeden, kovan, sürüp uzaklaştıran; kötülükleri kovan ya da uzaklaştıran olarak Juppiterin bir lâkabı.

dēpulsus *gedo.* **dēpellō**

dēpūrg/ō –āre *gçf.* temizlemek; boşaltmak.

dēput/ō –āre *gçf.* budamak; üzerinde düşünmek, addetmek ya da saymak.

dēpygis *bak.* **dēpūgis**

dēque *z.* aşağı, aşağıya.

dērēct/us *gedo.* **dērigō** *s.* doğru, dikey, dik, dik açılı; doğru sözlü, dürüst; **-ā -ē -ō** *z.* doğru, açıkça, dobra dobra.

dērelicti/ō -ōnis *d.* önemsememe, ihmal etme, kayıtsız olma; terk etme, bırakma.

dērel/inquō -inquere -īquī -ictum *gçf.* terk etmek, vaz geçmek, yüzüstü bırakmak.

dērepente *z.* birdenbire, ansızın.

dērēp/ō -ere *gf.* sürünmek.

dērī/deō -dēre -sī -sum *gçf.* gülmek, alay etmek, istihza etmek.

dērīdiculus *s.* gülünç, gülünür; **-um -ī** *cns.* alay, istihza, alay konusu, saçmalık.

dērig/ēscō -ēscere -uī *gf.* sertleşmek, pıhtılaşmak.

dēr/igō -igere -ēxī -ēctum *gçf.* dönmek, hedefe doğru çevirmek, yöneltmek, tevcih etmek; (*mec.*) düzenlemek, tanzim etmek.

dēr/ipiō -ipere -ipuī -eptum *gçf.* koparmak, yırtıp koparmak; şiddetle sökmek; indirmek.

dērīs/or -ōris *er.* alaycı kimse, hicivci kişi.

derīsus *gedo.* **dērīdeō**

dērīs/us -ūs *er.* küçük görme, tahkir, alay, istihza.

dērīvāti/ō -ōnis *d.* yönünü değiştirme, başka yöne çevirme, doğrultusundan sapma, -den başlama; (*dlb.*) türetme, sözcüklerin etimolojisi.

dērīv/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* (*sıvılar*) yolunu, yönünü değiştirmek, başka yana çevirmek; dağıtmak, tevzi etmek; (*dlb.*) türetmek.

dērog/ō -āre *gçf.* (*huk.*) bir yasayı tadil ya da değiştirmeyi önermek, onu tahdit etmek, daraltmak; (*mec.*) değerden düşürmek, eksiltmek, azaltmak, alıp götürmek, geri çekmek, geri almak.

derōsus *s.* kemirilmiş, kemirilip bitirilmiş.

deruncin/ō -āre *gçf.* rendelemek, rendeleyip düzeltmek; (*com.*) mızıkçılık yapmak, dolandırmak, aldatmak.

dēru/ō -ere -ī *gçf.* yıkmak, tahrip etmek.

dēruptus *s.* dik. *cns.* ç. uçurum, sarp kayalık.

dēsaev/iō -īre *gf.* gazaba gelmek, şiddetli öfke duymak; şiddetli öfkeyi bitirmek.

dēsc/endō -endere -endī -ēnsum *gf.* inmek, düşmek, sürmek, batmak, azaltmak, çökmek, binek hayvanından inmek; (*ask.*) resmi yürüyüş yapmak; (*nesneler*) düşmek, batmak, delip geçmek; (*mec.*) kendini küçük düşürmek, tenezzül etmek.

dēscēnsi/ō -ōnis *d.* inme, iniş.

dēscēns/us -ūs *er.* iniş; yokuş aşağı inen yol.

dēsc/īscō -īscere -īvi & iī -ītum *gf.* terketmek, bırakmak, bırakıp kaçmak, çekilmek, öbür tarafa geçmek ya da öbür taraftan olmak, ayaklanmak, isyan etmek; ayrılmak; sapmak, birbirinden ayrılmak; sadakatsiz ya da güvenilmez olmak.

dēscrī/bō -bere -psī -ptum *gçf.* kopya etmek, suretini çıkarmak; çizmek, resmetmek, taslak yapmak; resim ya da yazıyla tasvir etmek, betimlemek; (*bak. ayrıca* **dīscrībō**).

dēscrīpti/ō -ōnis *d.* suret; çizim, resim taslağı, diyagram, çizge; tasvir, betim.

dēscrīptus *gedo.* **dēscrībō** (*bak.* ayrıca **dīscrīptus**).

dēsec/ō -āre -uī -tum *gçf.* kesip çıkarmak, kesip atmak, kesmek; (*mec.*) reddetmek.

dēser/ō -ere -uī -tum *gçf.* terketmek, bırakmak, görevden kaçmak, yüzüstü bırakmak; (*kefalet*) ceza olarak kaybetmek.

dēsert/or -ōris *er.* terk eden ya da bırakıp kaçan kimse; (*savaşta*) asker kaçağı.

dēsert/us *gedo.* **dēserō** *s.* çöl olan, çölümsü, iskân edilmemiş, terk edilmiş, metruk, ıssız, boş, tenha; *cns.* ç. çöller; *d.* boşanmış kadın ya da zevce.

dēserv/iō -īre *gf.* köle olmak, tabi ya da hizmetinde olmak, hizmet etmek.

dēs/es -idis *s.* aylak, başıboş, atıl.

dēsiccō -āre *gçf.* kurutmak, suyunu boşaltmak ya da akıtmak.

dēs/ideō -īdēre -ēdī *gf.* aylakça oturmak, pineklemek.

dēsīderābilis *s.* arzu edilir, özlenir.

dēsīderāti/o -ōnis *d.* arzu, özlem.

dēsīder/ium -ī & iī *cns.* hasret, özlem, kayıp duygusu; yokluk, eksiklik; rica, istirham, temenni, dilek; **mē- tenet urbis** Roma'yı özlüyorum.

dēsīder/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* eksikliğini duymak, imrenmek; özlemek, hasretini çekmek; arzulamak; beklemek; kaybetmek; (*edl.*) yitirilmek, kaybedilmek.

dēsidi/a -ae *d.* aylaklık, başıboşluk, duygusuzluk, hareketsizlik, atalet, batilik.

dēsidiōs/us *s.* tembel, aylak; gevşeme, rahatlama; **-ē** *z.* aylak aylak.

dēs/īdō -īdere -ēdī *gf.* batmak, çökmek; (*mec.*) fenalaşmak, bozulmak.

dēsignāti/ō -ōnis *d.* kesinlikle belirleme, tayin etme; (*yüksek memurlar*) seçim.

dēsignātor *bak.* **dissignātor**

dēsign/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* planını ya da taslağını

çizmek; işaretlemek, işaret etmek, göstermek, tasrih etmek; tanımlamak; dağlamak; (*siy.*) seçmek; (*sanat*) tasvir etmek, betimlemek, gösterime sunmak; **-ātus** *s.* seçilmiş.

dēsiī *gç.* **dēsinō**

dē/siliō -ilīre -iluī -ultum *gf.* aşağıya atlamak, konmak (*kuş vb.*).

dēsi/nō -nere -ī *gçf.* terk etmek, bırakmak; *gf.* durmak, vaz geçmek; sona ermek.

dēsipienti/a -ae *d.* akılsızlık, ahmaklık, alıklık, anlayıştan yoksunluk.

dēsip/iō -ere *gf.* aptal olmak, maskara olmak; **-iēns -ientis** *s.* sersem, şaşkın, budala.

dēs/istō -istere -titī -titum *gf.* (*bir şeyden*) geri durmak, durmak, terk etmek, bırakmak, vaz geçmek.

dēsitus *gedo.* **dēsinō**

dēsōl/ū -āre -āvī -ātum *gçf.* yalnız bırakmak, terk etmek.

dēspec/tō -āre *gçf.* yüksekten bakmak, aşağı bakmak, manzaraya hakim olmak; küçümsemek, tepeden bakmak.

dēspectus *gedo.* **dēspicīō** *s.* aşağılık; alçak, rezil.

dēspect/us -ūs *er.* kuşbakışı bakma, görünüş, görünüm; küçük görme, hor görme.

dēspēranter *z.* umutsuzca.

dēspērāti/ō -ōnis *d.* umutsuzluk, keder, yeis; delice cesur olma.

dēspēr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* & *gf.* umutsuzluk duymak, kederlenmek, yeis içinde olmak; terketmek, vazgeçmek; **-ātus** *s.* umutsuz, umudunu kesmiş; kaygısız, pervasız.

dēspexī *gç.* **dēspiciō**

dēspicāti/ō -ōnis *d.* küçük görme, hor görme.

despicātus *s.* nefret edilen, aşağılık, zelil, rezil, habis, deni.

dēspicāt/us -ūs *er.* küçük görme, hor görme.

despicienti/a -ae *d.* küçük görme, hor görme.

dēsp/iciō -icere -exī -ectum *gçf.* yukardan bakmak; (*mec.*) küçük görmek, hor görmek.

dēspoliāt/or -ōris *er.* yağmacı, çapulcu.

dēspoli/ō -āre *gçf.* soymak, yağmalamak, talan etmek.

dēsp/ondeō -ondēre -ondī & opondī -ōnsum *gçf.* taahhüt etmek, söz vermek; nişanlanmak; adamak; vazgeçmek, umutsuz olmak; **animum-** umudunu yitirmek, meyus olmak.

dēspūī/mō -āre *gçf.* köpüğünü almak, kaymağını almak.

dēspu/ō -ere *gf.* yere tükürmek; *gçf.* reddetmek.

dēsquām/ō -āre *gçf.* pullarını kazıyıp çıkarmak, kabuğunu

ya da derisini soymak.

dēstill/ō –āre *gf.* yere damlamak, damla damla damlamak; *gçf.* damıtmak.

dēstimul/ō –āre *gçf.* dürtüp tahrik etmek, uyartmak, tenbih etmek

dēstināti/ō –ōnis *d.* çözme, ayrışma; atama, tayin.

dēstin/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bağlamak, raptetmek; tayin etmek, belirlemek; çözmek, halletmek; (*okçuluk*) hedeflemek; (*mec.*) satın almaya niyetlenmek; **–ātus** *s.* kararlaştırılmış, durağan, sabit; *cns.* işaret; niyet; **–ātum est mihi** karar verdim.

dēstitī *gç.* **dēsistō**

dēstit/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* bir kenara ayırmak, yerleştirmek; yüzüstü bırakmak, yalnız bırakmak, terk etmek, güç bir zamanda terk etmek (*bir dosta ya da ortağa*), hıyanet etmek.

dēstitūti/ō –ōnis *d.* yüzüstü bırakma, umudunu boşa çıkarma, terk etme.

dēstitūtus *gedo.* **dēstituō**

dēstrictus *gedo.* **dēstringō** *s.* sert, şiddetli, haşin.

dēstr/ingō –ingere –inxī –ictum *gçf.* (*yapraklar*) soymak; (*gövde*) oğmak, oğalamak, masaj yapmak; (*kılıç*) çekmek; sıyırmak, sıyırıp geçmek; *gçf.* kınamak, eleştirmek.

dēstru/ō –ere –xī –ctum *gçf.* yıkmak, tahrip etmek; mahvetmek.

dēsubitō *z.* ansızın, birdenbire.

dēsūdāsc/ō –ere *gf.* terlemek, ter dökmek, sırılsıklam terlemek.

dēsūd/ō –āre *gf.* çabalamak, uğraşmak.

dēsuēfactus *s.* alışılmamış, mutad olmayan.

dēsuētus *s.* alışılmamış, kullanılmamış, metruk, zaman aşımına uğramış, artık kullanılmıyan, uygulama dışı.

dēsuētūdō –inis *d.* kullanılmayış, kullanılmaz olma, zaman aşımına uğrama.

dēsult/or –ōris *er.* sirkte ata binen kimse; (*mec.*) kararsız âşık.

dēsultūr/a –ae *d.* sıçrama ya da aşağıya atlama.

dē/sum esse –fuī *gf.* bulunmamak, mevcut olmamak; eksik olmak, başaramamak, görevde başarısız olmak.

dēsūm/ō –ere –psī –ptum *gçf.* seçmek, ayırmak, ayıklamak; üzerine almak, üstlenmek.

dēsuper *z.* yukardan, üstten.

dēsurg/ō –ere *gf.* yükselmek.

dēt/egō –egere –ēxī –ēctum *gçf.* örtüsünü kaldırmak, açmak; gözönüne sermek, çıplak hale getirmek, üstünü açmak; (*mec.*) ifşa etmek, açığa

vurmak, bulmak, keşfetmek.

dēt/endō –endere –ēnsum *gçf.* (*çadır*) bozmak.

dētentus *gedo.* **dētineō**

dēter/gō –gere –sī –sum *gçf.* silmek, silerek kurutmak, temizlemek; silerek temizlemek; soyup çıkarmak, süpürmek ya da süpürüp temizlemek.

dēteri/or –ōris *s.* daha aşağı, daha alçak, rütbece aşağı, daha kötü; **–us** *z.* daha kötü bir biçimde.

dēterminātī/ō –ōnis *d.* sınır; sonuç.

dētermin/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sınırlamak, sınır koymak; tespit etmek, kararlaştırmak, belirlemek.

dēt/erō –erere –rīvī –rītum *gçf.* sürtmek, aşındırmak, yıpratmak, bozmak; (*üslup*) süslemek; (*mec.*) zayıflatmak, azaltmak, mahv etmek.

dēterr/eō –ēre –uī –itum *gçf.* korkutmak; caydırmak, cesaretini kırmak; önlemek.

dētersus *gedo.* **dētergeō**

dētestābilis *s.* mel'un, lânete layık, nefret verici, kerih, menfur.

dētestātī/ō –ōnis *d.* lânet, nefret, savuşturma, defetme.

dētest/or –ārī –ātus *gçf.* nefret etmek, iğrenmek; lanet etmek, beddua etmek, bela okumak; (*tehlike vb.'lerini*) üzerine çağırmak, tehdit etmek, aman dilemek, yalvarmak; başka yöne çevirmek.

dētex/ō –ere –uī –tum *gçf.* dokumak, örmek, dokumayı bitirmek; (*mec.*) tasvir etmek, betimlemek.

dēt/ineō –inēre –inuī –entum *gçf.* zapt etmek, alıkoymak; işgal altında tutmak.

dēt/ondeō –ondēre –ondī –ōnsum *gçf.* kırkmak, kırpmak; soymak.

dēton/ō –āre –uī *gf.* gürlemeye son vermek.

dētor/queō –qēre –sī –tum *gçf.* bir yana döndürmek, yöneltmek; çarpıtmak, yanlış anlatmak, tahrif etmek.

dētracti/ō –ōnis *d.* alıp götürme, çekilme, geri alma, nakil, taşıma; ayrılma.

dētractō *bak.* **dētrectō**

dētractus *gedo.* **dētrahō**

dētra/hō –here –xī –ctum *gçf.* çekmek, alıp götürmek, aşağıya çekmek; geri çekmek, geri almak, terketmeye zorlamak; eksiltmek, değerden düşürmek, saygınlığını bozmak, aleyhinde bulunmak, kötülemek.

dētrectāti/ō –ōnis dētrac– *d.* kabul etmeme, reddetme.

dētrectāt/or –ōris dētract– *er.* kabul etmeyen ya da reddeden kimse; kötüleyici kimse, küçülten kimse.

dētrect/ō –āre –āvī –ātum

gçf. atlatmak, görevden kaçınmak; değerden düşürmek, kötülemek, saygınlığını bozmak.

dētrīmentōsus *s.* zararlı.

dētrīment/um –ī *cns.* kayıp, zarar, ziyan, hasar; (*ask.*) yenilgi; **–capere** felakete uğramak, zarara uğramak.

dētrītus *gedo.* **dēterō**

dētrū/dō –dere –sī –sum *gçf.* aşağı sürmek, itip defetmek; yerinden çıkarmak, tahliye ettirmek; ertelemek; (*mec.*) zorlamak.

dētrunc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kesip atmak, kafasını kesmek, kötürüm etmek.

dētrūsus *gedo.* **dētrūdō**

dēturb/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* şiddetle sürmek, indirmek, devirmek, aşağıya atmak, alaşağı etmek; kaçırtmak, dışarı atmak; yerinden çıkarmak; (*mec.*) yoksun kılmak.

Deucaliōn –onīs *er.* Prometeus'un oğlu; Theselia'da Phthia kralı; Pyrrha'nın kocası.

deūn/x –cis *sy.*

dēū/rō –rere –ssī –stum *gçf.* yakıp bitirmek; (*iklim*) dondurmak.

de/us –ī (*sln.* **deus** *ç.* **dī deos deum dīs**) *er.* tanrı; **dī meliūra!** tanrı korusun! **dī tē ament!** seni kutsasınlar.

deūstus *gedo.* **deūrō**

deūt/or –ī *gf.* kötü davranmak; eziyet etmek.

dēvast/ō –āre *gçf.* harap etmek, mahvetmek.

dēve/hō –here –xī –ctum *gçf.* taşımak, nakletmek, taşıyıp götürmek, alıp götürmek, iletmek, (*at, araba, gemi vb.*) ile götürmek; (*edl.*) gitmek, aşağı doğru gitmek, inmek.

dēv/ellō –ellere –ellī & **olsī –ulsum** *gçf.* koparmak, yolmak, çekmek.

dēvēl/ō –āre *gçf.* örtüsünü açmak, ortaya çıkarmak.

dēvener/or –ārī *gçf.* tapınmak, ibadet etmek; dua ya da yalvarılarla başka yöne çevirmek.

dēv/eniō –enīre –ēnī –entum *gf.* varmak, ulaşmak, gelmek, vasıl olmak; (*mec.*) erişmek.

dēverber/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* şiddetle dövmek, dayak atmak.

dēvers/or –ārī *gf.* geçici olarak oturmak, kalmak (*konuk olarak*).

dēvers/or –ōris *er.* konuk, misafir.

dēversōriol/um –ī *cns.* küçük mesken.

dēversōr/ius *s.* mesken niteliğinde ya da kabilinden; **–ium –ī** & **iī** *cns.* han, mesken.

dēverticul/um –ī *cns.* yan yol; çıkıntı; konu dışı söz; geçici

mesken yeri, han; (*mec.*) sığınak.

dēver/tō, dēvortō –tere –tī –sum –tor –tī *gf.* başka bir yana dönmek, başka istikamete gitmek ya da sapmak; yanya kalmak, geçici olarak kalmak; başvurmak, müracaat etmek; konudan ayrılmak.

dēvexus *s.* eğimli, inişli, dik.

dēvin/ciō –cīre –xī –ctum *gçf.* sıkıca bağlamak, düğümlemek; (*at vb.'ni bir yere*) bağlamak; (*mec.*) sıkıca birleştirmek; taahhüt etmek, üzerine almak, yükümlü kılmak, yükümlülük ya da mecburiyet altında bırakmak, yükümlülük altına sokmak.

dēv/incō –incere –icī –ictum *gçf.* tümüyle hezimete uğratmak, bozguna uğratmak, yenmek, alt etmek, zorla itaata getirmek, boyun eğdirmek, savaşı kazanmak, galip gelmek.

dēvītāti/ō –ōnis *d.* sakınma, kaçınma.

dēvīt/ō –āre *gçf.* kaçınmak, sakınmak.

dēvius *s.* yolun dışında, sapa, dolaşık, iğri büğrü, dolanbaçlı, sapmış, çapraşık; (*kişi*) yalnız, bir tarafa çekilmiş; (*mec.*) sebatsız, kararsız, değişken.

dēvoc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* çağırmak ya da davet etmek, geri çağırmak, üst üste çağırmak; (*bir yere*) çağırmak, alıp getirmek ya da götürmek; cezbetmek, kendine çekmek.

dēvol/ō –āre *gf.* alçaktan uçmak; üzerine inmek, çullanmak, uçuşmak, (*bir nesneden öbürüne*) geçmek, uğramak; uçup gitmek, gelip geçmek, yok olmak.

dēvol/vō –vere –vī –ūtum *gçf.* yere yuvarlamak, düşürmek; (*edl.*) kendini yerde yuvarlamak, başüstü düşmek; (*yün*) eğirmek.

dēvor/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yutmak, yutuvermek; girdap içine çekip yutmak, hırsla yemek; (*para*) çarçur etmek; (*gözyaşı*) tutmak; (*bela*) sabırla dayanmak.

dēvors– dēvort– *bak.* **dēvers– dēvert–**

dēvorti/a –ōrum *cns.* ç. yan yollar.

dēvōti/ō –ōnis *d.* adama; lânet, beddua, nefret, inkisar etme; yasa dışına çıkarma; büyü, efsun, büyücülük usulü ya da reçetesi.

dēvōt/ō –āre *gçf.* büyü yapmak, cezbetmek.

dēvōtus *gedo.* **dēvoveō** *s.* adanmış, bağlanmış, başı eğik, sadık, vefalı; lanetlenmiş, meşum.

dēv/oveō –ovēre –ōvī –ōtum *gçf.* adamak, adak sunmak, istimdat etmek, dua ya da yalvarıp yakararak yardım

istemek; ithaf etmek; vazgeçmek; lanetlemek; büyü yapmak.

dēvulsus *gedo.* **dēvellō**

dextell/a, -ae *d.* küçük sağ el.

dext/er -erī & **rī** *s.* sağ; işe yatkın, becerikli, mahir, uğurlu, uygun bir kehânet işaretiyle ilgili; *d.* sağ el, sağ el yönü; el; dostluk yemini; **rā** *edt.* (*ih. ile*) -nın sağında; **-rē** (kı. **-erius**) *z.* hünerle.

dexterit/ās -ātis *d.* hüner, marifet.

dextrō/rsum -rsus -vorsum *z.* sağa doğru.

dī ç. **deus** tanrılar.

diabathrār/ius -ī & **iī** *er.* terlik yapımcısı.

diabol/us -ī *er.* şeytan, iblis.

diācon/us -ī *er.* (*dn.*) diyakoz, kilise görevlisi.

diadēma -tis *cns.* taç, krallık tacı.

diaet/a -ae *d.* perhiz; oturma odası.

dialectic/us *s.* diyalektiğe ait; *er.* mantıkî; **-a -ae, -ē -ēs** *d.* diyalektik, mantık; *cns.* ç. mantıksal sorular; **-ē** *z.* diyalektik olarak.

Diālis *s.* Iuppiter'e ait ya da ilgili; *er.* Iuppiter'in başrahibi.

dialog/us -ī *er.* diyalog, muhavere, konuşma.

Diān/a -ae *d.* bakire av tanrıçası, ayrıca ay ve Hecate ile de özdeşleştirilir; **-ius** *s. cns.* Diana'nın tapınağı.

diāri/a -ōrum *cns.* ç. günlük gıda ya da para ödeneği.

dibaph/us -ī *d.* Roma'lılarda resmi giysi.

dic/a -ae *d.* dava.

dicācit/ās -ātis *d.* şaka yollu alay, hazırcevap sözlerle dolu konuşma.

dicāculus *s.* arsız, şımarık, küstah.

dicātiō -ōnis *d.* yurttaşlık bildirimi.

dic/āx -ācis *s.* zeki, nükteli, açıkgöz.

dichorē/us -ī *er.* biri uzun biri kısa iki heceli vezin.

dici/ō -ōnis *d.* güç, hüküm, otorite, yetki, nüfuz.

dic/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ithaf etmek, kutsamak, kutsallaştırmak, takdis etmek, tanrıya adamak, vakfetmek; tanrılaştırmak, tahsis etmek, hasretmek, teslim etmek.

dī/cō -cere -xī dictum *gçf.* söylemek, anlatmak; zikretmek, demek, ifade etmek; tesmiye etmek, adlandırmak; resmi bir dille söylemek; (*ret.*) nutuk vermek; (*yasa*) dava açmak; (*şiir*) tasvir etmek, kutlamak, tesit etmek; (*memuriyet*) atamak; (*zaman, yer*) yerleşmek, saptamak; *gf.* herkesin önünde söylemek; **causam-** dava açmak; **iūs-** verilmiş hükmü ya da kararı açıklamak; **sententiam-** fikrini açıklamak, oyunu ver-

mek; **–cō** yani, şöyle ki; **–xī** bitirdim; **dictum factum** yapılması ile söylenmesi bir oldu.

dicrot/um –ī *cns.* çift sıra kürekli eski zaman kadırgası.

dictamn/us –ī *d.* geyikotu; bir tür yabani mercanköşk.

dictāt/a –ōrum *cns.* ç. dersler; kurallar.

dictāt/or –ōris *er.* diktatör; **–ōrius** *s.* diktatöre ait.

dictātūr/a –ae *d.* diktatörlük.

Dict/ē –ēs *d.* Girit'te bir dağ; Juppiter bu dağda büyütülmüştü; **–aeus** *s.* Giritli.

dicti/ō –ōnis *d.* konuşma, bildirim, üslup, ifade, anlatım, hitabet; (*bilicilik*) kehanet.

dictit/ō –āre *gçf.* söylemeyi sürdürmek, sürekli söylemek, iddia etmek, tekrarlamak; sürekli dava açmak.

dict/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sürekli söylemek, tekrarlamak, bir yazıcıya, öğrenciye yazdırmak ya da tertip, terkip etmek.

dict/us *gedo.* **dīcō/um –ī** *cns.* söz, lakırdı, sözcük; atasözü; nükte; şaka, espri; komut.

Dictynn/a –ae *d.* Britomartis; Diana; **–aeus** *s.*

didicī *gç.* **discō**

dīd/ō –ere –idī –itum *gçf.* dağıtmak, yayımlamak, neşretmek.

Dīd/ō –ūs & **–ōnis** (*ih.* **–ō**) *d.* Kartaca kraliçesi.

dīd/ūcō –ūcere –ūxī –uctum *gçf.* ayırmak, yarmak, çatlatmak; (*ask.*) dağıtım yapmak; (*mec.*) bölmek, parçalara ayırmak.

diēcul/a –ae *d.* bir küçük gün.

dierēctus *s.* çarmıha gerilmiş.

di/ēs –ēī *er. d.* gün; (*gen. d.*) bir günlük yolculuk; (*mec.*) zaman; **–meus** doğumgünüm; **–em obīre** ölmek; **–em dē –ē –em ex –ē** günden güne; **in –ēs** günlük.

Diēspit/er –ris *er.* Juppiter.

diffām/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ifşa etmek, açığa vurmak; iftira etmek, yermek.

differenti/a –ae *d.* ayrılık, fark, çeşitlilik; tür.

differit/ās –ātis *d.* ayrılık, fark.

diff/erō –erre distulī dīlātum *gçf.* dağıtmak, ayırmak; açığa vurmak, ifşa etmek; (*mec.*) şaşırtmak, rahatsız etmek, endişe vermek; (*zaman*) ertelemek, geciktirmek; *gf.* başka olmak, farklı olmak, benzememek, seçkin olmak, mümtaz olmak.

differtus *s.* tıka basa dolu; tıkanmış, –ile doldurulmuş, (*bir şeyin içine*) sokulup doldurulmuş.

diffic/ilis *s.* güç, zor; belâlı, icra edilemez, zahmetli, tehlikeli; (*kişi*) idaresi zor, dik kafalı, titiz, haşin, ters; **–ulter –iliter** *z.* güçlükle.

difficult/ās –ātis *d.* güçlük, zorluk, dert, sıkıntı, darlık, meşakkat; terslik, aksilik, müşkilat, yoksulluk, yokluk, dik kafalılık.

diffīd/ēns –entis *s.* özgüvenden yoksun, çekingen, endişeli, sıkılgan; **–enter** *z.* güvenmeyerek.

diffīdenti/a –ae *d.* güvensizlik, itimatsızlık; çekinme, kaçınma.

diffī/dō –dere –sus *gf.* güvenmemek, itimat etmemek; umudunu kesmek, meyus olmak.

diffī/ndō –ndere –dī –ssum *gçf.* yarmak, ayırmak, açmak, koparmak.

diffing/ō –ere *gçf.* yeniden yapmak, yeniden oluşturmak.

diffissus *gedo.* **diffindō**

diffīsus *geo.* **diffīdō**

diffit/eor –ērī *gçf.* (*bir hareket ya da sözün*) kendisine ait olduğunu kabul etmemek; inkâr etmek.

dĭfflu/ō –ere *gf.* akıp gitmek, her doğrultuda akmak, eriyip gitmek; (*mec.*) kendini sefahata vermek.

diffring/ō –ere *gçf.* kırmak, paramparça etmek.

diff/ugiō –ugere –ūgī *gf.* yayılmak, dağılmak; ortadan kaybolmak.

diffug/ĭum –ī & **–iī** *cns.* dağıtma, dağılım.

diffundō –undere –ūdī –ūsum *gçf.* her yana akıtmak, dökmek, boşaltmak; yaymak, dökmek; sevindirmek, memnun etmek.

diffūsilis *s.* dağınık ve ayrıntılı.

diffūs/us *gedo.* **diffundō** *s.* yayılan, dağılan; (*yazı*) geniş, dağınık; **–ē** *z.* yayılarak, genişleyerek.

dīge/rō –rere –ssī –stum *gçf.* bölmek, dağıtmak; düzenlemek; yorumlamak.

dīgesti/ō –ōnis *d.* (*ret.*) düzen.

dīgestus *gedo.* **dīgerō**

digitul/us –ī *er.* küçük parmak.

digit/us –ī *er.* parmak; ayak parmağı; (ç.) sayma becerisi; **attĭngee caelum –ō** mutluluğun en yüksek mertebesine varmak; **licēri –ō** müzayedede fiyat yükseltmek; **mōnstrārī –ō** ünlü biri olmak, parmakla gösterilmek; **extrēmī; summī –ī** parmak uçları; **concrepāre –īs** parmakları çıtırdatmak.

dīgladi/or –ārī *gf.* şiddetle kavga etmek.

dignāti/ō –ōnis *d.* onur, vakar.

dignit/ās –ātis *d.* değer, itibar; değerlilik, vakar, haysiyet, yüksek makam ya da rütbe, mevki, paye; siyasal görev.

dign/ō –āre *gçf.* (*birisine bir şe-*

yin) değer olduğunu düşünmek; **–or –ārī** *gçf.* (*birisine bir şeyin*) lâyık olduğunu düşünmek, kendisi için uygun, elverişli ya da değer olduğu görüşünde olmak; tenezzül etmek.

dignōsc/ō dīnōsc/ō –ere *gçf.* tefrik etmek, ayırt etmek, ayırmak.

dignus *s.* değerli, layık, reva; (*şeyler*) uygun, münasip, yakışır; **–ē** *z.*

dīgre/dior –dī –ssus *gf.* ayrılmak, ayrılıp gitmek, kısım kısım ayrılmak; sapmak, inhiraf etmek, istikametinden ayrılmak; sadetten ya da konudan ayrılmak.

dīgressi/ō –ōnis *d.* kısımlara ayırma; inhiraf etme, sapma; sadetten ya da konudan ayrılma.

dīgressus *geo.* **dīgredior–**

dīgress/us –ūs *er.* kısımlara ayırma, bölme ile ayırma.

dīiūdicāti/ō –ōnis *d.* karar.

dīiūdic/ō –āre *gçf.* karar vermek; ayırt etmek, tefrik etmek.

diiun– *bak.* **disiun–**

dīlā/bor –bī –psus *gf.* küçük parçalara ayrılmak, parçalanıp gitmek, ufalanmak; eriyip gitmek, çözülmek; akıp gitmek; dağılmak, kaçmak; çürümek, bozulmak, yıkılmak, devrilmek; (*mec.*) inhitat etmek, zevale yüz tutmak, mahvolmak, yok olmak, yitmek; (*zaman*) kayıp gitmek.

dīlacer/ō –āre *gçf.* parçalara ayırmak.

dilāmin/ō –āre *gçf.* ikiye ayırmak ya da yarmak.

dīlani/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ince şeritler ya da parçalar halinde yırtmak.

dīlapid/ō –āre *gçf.* israf etmek, çarçur etmek, heba etmek, harcamak; yıkmak, tahrip etmek.

dīlāpsus *geo.* **dīlābor**

dīlarg/ior –īrī *gçf.* gelişi güzel bağışlamak, vermek.

dīlāti/ō –ōnis *d.* erteleme, tehir etme, geciktirme; iki duruşma arasındaki süre.

dīlāt/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yaymak, genişletmek; (*söz*) yaymak, tevsi etmek; (*mec.*) uzatmak, büyütmek.

dīlāt/or –ōris *er.* işini erteleyen kimse.

dīlātus *gedo.* **differō**

dīland/ō –āre *lgçf.* aşırı övmek.

dīlēct/us *gedo.* **dīligō** *s.* sevilen, sevgili.

dīlēct/us –ūs *er.* ayırma, seçme, toplama; (*ask.*) zorunlu askere alma; **–um habēre** asker kaydetmek.

dīlēxī *gç.* **dīligo–**

dīlig/ēns –entis *s.* dikkatli, gayretli, usanmaz, sebatlı; tutumlu, idareli; seven, bağlı olan; **–enter** *z.*

dīligenti/a –ae *d.* özen, itina,

ihtimam; dikkat; tutum, ev idaresinde tutumluluk; gayretlilik; hamaratlık; sadakat.

dīl/igō -igere -ēxī -ēctum *gçf.* özellikle çok değer vermek, kıymet biçmek, saymak, itibar etmek; sevmek.

dīlōrīc/ō -āre *gçf.* yırtarak açmak.

dīlūc/eō -ēre *gf.* açık olmak, aşikâr olmak.

dīlū/cēscit -cēscere -xīt *gçf.* şafak sökmek, tanyeri ağarmak.

dīlūcid/us *s.* açık; vazıh, belli; **-ē** *z.*

dīlūcul/um -ī *cns.* şafak, tan.

dīlūd/ium -ī & **iī** *cns.* aralık, fasıla.

dīl/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* suyla sürüklemek, eritmek, sulandırmak; açıklamak; (*mec.*) zayıflatmak, ortadan kaldırmak, bertaraf etmek.

dīluv/iēs -iēī *d.*, **-ium -ī** & **iī** *cns.* tufan, büyük sel, taşkın.

dīluvi/ō -āre *gçf.* suyla kaplamak, su basmak.

dīmān/ō -āre *gf.* etrafa yayılmak.

dīmēnsi/ō -ōnis ölçüm.

dīmē/tior -tīrī -nsus *gçf.* ölçüyle ya da ölçerek dağıtmak, tevzi etmek; **-nsus** *s.* ölçülü, ölçülmüş.

dīmēt/ō -āre, -or -ārī *gçf.* sınırlarını ölçmek.

dīmicāti/ō -ōnis *d.* kavga, mücadele, savaşım.

dīmic/ō -āre -āvī -ātum *gf.* kavga etmek, dövüşmek, mücadele etmek, çarpışmak; yarışmak.

dīmidiātus *s.* yarım, yanya bölünmüş.

dīmidius *s.* yarım; *cns.* yarı.

dīmissi/ō -ōnis *d.* uzağa gönderme; azletme, hizmetine son verme.

dīmissus *gedo.* **dīmittō**

dīm/ittō -ittere -īsī -issum *gçf.* uzağa yollamak ya da göndermek, farklı yönlere göndermek; bırakmak, koyuvermek; (*toplantı*) dağıtmak, bertaraf etmek; (*ask.*) terhis etmek; (*mec.*) terketmek, yüzüstü bırakmak; (*evlilik*) boşamak.

dīmminu/ō -ere *gçf.* kırmak, parça parça etmek.

dīm/oveō -ovērē -ōvī -ōtum *gçf.* ayırmak; dağıtmak, yaymak; ayartmak.

Dindym/us -i *er.* Mysia'da bir dağ; Cybele'ye kutsaldı; **-ēne -ēnes** *d.* Cybele.

dīnōscō *bak.* **dignōscō**

dīnumerāti/ō -ōnis *d.* sayma, sayım; para sarfetmek.

dīnumer/ō -āre *gçf.* saymak, hesaplamak; ödemek.

diōbolāris *s.* iki obol değerinde.

diōecēs/is -is *d.* mıntıka, bölge.

dioecēt/es -ae *er.* haznedar, veznedar.

Diogen/ēs -is *er.* ünlü kinik filozof; Carneades'in öğretmeni Stoacı filozof.

Diomē/dēs -is *er.* Troia savaşına katılmış Argos'lu ünlü kahraman; **-ēus** *s.*

Diōn/ē -ēs -a -ae *d.* Venüs'ün annesi; Venüs; **-aeus** *s.*

Dionȳs/ius -ī *er.* Syracusae tiranı.

Dionȳs/us -ī *er.* Bakkhos; **-ia -iōrum** *cns.* ç. Bakkhos şenliği.

diōt/a -ae *d.* iki kulplu şarap küpü.

diplōma -tis *cns.* tavsiye mektubu.

Dipyl/on -ī *cns.* Atina'nın bir kapısı.

Dirc/ē -es *d.* Boeotia'da ünlü bir pınar; **aeus** *s.* Boeotia'lı.

dīrēctus *gedo.* **dīrigō** *s.* doğru, müstakim, düz, dikey, dik; yalın (*bak.* **dērēctus**).

dirēmī *gç.* **dirimō**

diremptus *gedo.* **dirimō**

dirempt/us -ūs *er.* ayrılık, ayrılma.

dīrepti/ō -ōnis *d.* yağma, talan.

dīrept/or -ōris *er.* yağmacı, talancı.

dīreptus *gedo.* **dīripiō**

dīrēxī *gç.* **dīrigo**

dīrib/eō -ēre *gçf.* oyları ayırmak.

dīribiti/ō -ōnis *d.* oyları ayırma.

dīribit/or -ōris *er.* oyları ayıran kimse.

dīr/igō -igere -ēxī -ēctum *gçf.* hizaya sokmak, düzenlemek (*bak.* **dērigō**).

dīr/imō -imere -ēmī -emptum *gçf.* bölmek, ayırmak; kesmek, fasıla vermek, araya girmek; sona erdirmek.

dīr/ipiō -ipere -ipuī -eptum *gçf.* parçalara ayırmak; yağmalamak, talan etmek; tahrip etmek, harap etmek; (*mec.*) zihnini başka yöne çevirmek, rahatsız etmek, ızdırap vermek.

dīrit/ās -ātis *d.* felaket, zarar, ziyan, hasar; zalimlik, insafsızlık.

dīr/umpō disrumpō -umpere -ūpī -uptum *gçf.* parçalara ayırmak; parçalamak, kırmak, yarmak, koparmak; (*mec.*) hırstan patlamak.

dīru/ō -ere -ī -tum *gçf.* tahrip etmek; dağıtmak, saçmak; **-tus** *s.* iflas etmiş kimse; **aere -tus** kumar oynama sonucu mahvolmuş.

dīruptus *gedo.* **dīrumpō**

dīrus *s.* meşum, uğursuz, korkunç; korku yaratan, ürkütücü, dehşet verici; *d.* ç. kötü talih; Furia'lar, söylencesel yılan saçlı üç tanrıça; *cns.* ç. korkunç şeyler.

dīrutus *gedo.* **dīruō**

dīs dītis *s.* zengin.

Dīs Dītis *er.* ölüler diyarının tanrısı, Pluto.

disc/ēdō -ēdere -essī -essum *gf.* (*yer ve kişiden*) ayrılıp gitmek; (*ilişkiyi*) terketmek, bırakmak; (*ask.*) ordugâhı kaldırıp çekilmek; bir nedenle savaş meydanından ayrılmak; (*siy.*) farklı bir politikaya geçmek, düşüncesini değiştirmek; ortadan kaybolmak, gözden yitmek; **ab signīs-** savaş hattını terketmek.

disceptāti/ō -ōnis *d.* tartışma, münakaşa.

disceptāt/or -ōris *er.*, **-rīx -ricis** *d.* hakem.

discept/ō -āre *gçf.* tartışmak, münakaşa etmek; (*yasa*) hüküm vermek, karar vermek.

disc/ernō -ernere -rēvī -rētum *gçf.* bölmek, ayırmak; ayırt etmek, tefrik etmek.

discerp/ō -ere -sī -tum *gçf.* yırtıp ayırmak, dağıtmak, ayırmak; (*mec.*) sövmek, yermek.

discessi/ō -ōnis *d.* ayırma; gidiş, ayrılış; (*senato*) bölünme.

discess/us -ūs *er.* ayrılma; gidiş, ayrılış; askerî yürüyüş.

discid/ium -ī & iī *cns.* ayrılıp parçalanma; ayrılma; boşanma; uyumsuzluk, fikir ayrılığı.

discīd/ō -ere *gçf.* parça parça kesmek, parçalara ayırmak.

discinctus *gedo.* **discīngō** *s.* gevşek, ihmalci, kayıtsız; ahlaksız, sefih.

disci/ndō -ndere -dī -ssum *gçf.* yırtmak, kesip açmak.

discīn/go -gere -xī -ctum *gçf.* kuşağını gevşetmek ya da çözmek.

disciplīn/a -ae *d.* öğretim, öğretme, eğitim; öğrenme, bilim, öğreti, sistem; talim, terbiye, disiplin; adetler.

discipul/us -ī *er.*, **-a -ae** *d.* öğrenci, çırak, mürid.

discissus *gedo.* **discindō**

disclū/dō -dere -sī -sum *gçf.* tefrik etmek, ayırmak, bölmek.

disc/ō -ere didicī *gçf.* öğrenmek, tanımak, şahsen bilmek.

discol/or -ōris *s.* farklı renkten, renk renk, alaca; farklı.

discondūcit lâyık değildir, değeri yoktur, değmez.

disconven/iō -īre *gf.* uyuşmamak, uygun düşmemek, tutarsız olmak.

discordābilis *s.* uyuşmayan, uygun düşmeyen.

discordi/a -ae *d.* uyumsuzluk, görüş ayrılığı, anlaşmazlık, ihtilaf.

discordiōsus *s.* fitneci, araboozucu.

discord/ō -āre *gf.* uyuşmamak, aynı düşüncede olmamak, ihtilaf halinde olmak, çatışmak; farklı olmak.

discor/s -dis *s.* aralarında uyuşmazlık bulunan, karşı,

muhalif, çelişkili, tutarsız.

discrepanti/a –ae *d.* aynı görüşte olmama; anlaşmazlık, ihtilaf.

discrepāti/ō –ōnis *d.* itiraz, tartışma.

discrepit/ō –āre *gf.* çok farklı olmak.

discrep/ō –āre –uī *gf.* uyumsuz olmak; ihtilaf halinde olmak, uyuşmamak, farklı olmak; tartışmak, itiraz etmek.

discrētus *gedo.* **discernō**

discrī/bō –bere –psī –ptum *gçf.* dağıtmak, tevzi etmek, paylaştırmak, sınıflandırmak.

discrīm/en –inis *cns.* ara, fasıla, bölme çizgisi; fark, tefrik, ayırt etme; dönüm noktası, hayati an, bunalım, tehlike.

discrīmin/ō –āre *gçf.* bölmek, ayırmak.

discrīpti/ō –ōnis *d.* paylaştırma, dağıtma, tevzi etme.

discrīpt/us *gedo.* **discrībō** *s.* ayrılmış, tecrid edilmiş; iyi düzenlenmiş; **–ē** *z.* iyi sıralanmış olarak.

discruci/ō –āre *gçf.* işkence etmek; (*mec.*) eziyet, cefa vermek; rahatsız etmek, zahmet vermek.

discu/mbō –mbere –buī –bitum *gf.* (*Roma usulü*) yemek yemek için sofraya uzanmak; yatağa gitmek.

discup/iō –ere *gf.* çok istemek, arzulamak.

discu/rrō –rrere –currī & rrī –rsum *gf.* koşuşmak, farklı yönlere koşmak.

discurs/us –ūs *er.* şuraya buraya koşup durma.

disc/us –ī *er.* disk.

discussus *gedo.* **discutiō**

discu/tiō –tere –ssī –ssum *gçf.* parçalara ayırmak, kırıp parçalamak; dağıtmak, saçmak, defetmek.

disert/us *s.* akıcı, beliğ, belagatlı; apaçık, aşikâr; **–ē –ius** *z.* kesin bir biçimde; beliğ olarak.

dis/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* şuraya buraya atmak, dağıtmak, saçmak, parçalamak, parçalar halinde yırtmak; bozguna uğratmak; yıkmak, tahrip etmek; (*mec.*) alt etmek, yenmek, boşa çıkarmak.

disiect/ō –āre *gçf.* oraya buraya fırlatmak, savurmak, dağıtmak, saçmak.

disiect/us *gedo.* **disiciō**

disiect/us –ūs *er.* saçma, dağıtma.

disūncti/ō –ōnis *d.* ayırma; fark etme, benzememe; (*mantık*) ayak önerme; (*ret.*) kısa ve birbiriyle eşit cümlelerin ardışıklığı, cümlenin bölümleri arasında bağlaç kullanmama.

disiūnct/us *gedo.* **disiungō** *s.* ayrı, farklı, uzak, ilgisi olmayan; (*konuşma*) dağınık;

(*mantık*) zıt; **-ius** *z.* daha çok bir ikilem şeklinde.

disi/ungō -ungere -ūnxī -ūnctum *gçf.* ilişkisini bozmak, arasını bozmak, ayırmak; boyunduruktan kurtarmak; sütten kesmek; uzaklaştırmak.

disp/andō (dispennō) -ndere -ānsum & **-essum** *gçf.* yaymak.

disp/ār -āris *s.* eşit olmayan, benzemeyen.

disparilis *s.* birbirine benzemeyen, farklı.

dispar/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ayırmak, tefrik etmek, bölmek.

dispart- *bak.* **dispert-**

dispectus *gedo.* **dispiciō**

disp/ellō -ellere -ulī -ulsum *gçf.* farklı yönlere sürmek, dağıtmak, defetmek.

dispend/ium -ī & **iī** *cns.* masraf, fiyat, paha, zarar, ziyan; (*mec.*) zaman kaybı.

dispennō *bak.* **dispandō**

dispēnsāti/ō -ōnis *d.* yönetim, idare, vekilharçlık.

dispēnsāt/or -ōris *er.* vekilharç, haznedar.

dispēns/ō -āre -āvī -ātum *gf.* ödemek, tediye etmek; tartarak dağıtmak, tevzi etmek; paylaşmak; (*mec.*) düzenlemek, yönetmek, idareli kullanmak.

disperd/ō -ere -idī -itum *gçf.* harap etmek, yıkmak; boş yere harcamak, israf etmek.

disper/eō -īre -iī *gf.* tamamen yok olmak, mahvolmak, telef olmak, perişan olmak.

disper/gō -gere -sī -sum *gçf.* dağıtmak, yaymak, saçmak.

dispers/us *gedo.* **disperō -ē** *z.* orada burada.

dispert/iō -īre -īvī -ītum, -ior -īrī *gçf.* paylaştırmak, dağıtmak.

dispertīti/ō -ōnis *d.* bölme, bölüm.

dispessus *gedo.* **dispandō**

disp/iciō -icere -exī -ectum *gçf.* açıkça görmek, baştan başa görmek, ayırt etmek, fark etmek; (*mec.*) üzerinde düşünmek.

displic/eō -ēre *gf.* (**eh.** *ile*) daraltmak, canını sıkmak; **sibi-** kötü bir ruh halinde olmak, kendinden memnun olmamak.

displō/dō -dere -sum *gçf.* gürültüyle patlamak.

disp/ōnō -ōnere -osuī -ositum *gçf.* şuraya buraya koymak, ya da yerleştirmek; sıraya koymak; tevzi etmek; yerleştirmek; düzenlemek, tertip etmek; (*ask.*) tertibat almak; konuşlandırmak; nizama sokmak; tahsis etmek.

dispositi/ō -ōnis *d.* düzenleme, tanzim; usule göre ya da mutad tertip.

dispositūr/a -ae *d.* düzenleme, tanzim, usule göre ya da mutad tertip.
disposit/us *gedo.* **dispōnō** *s.* düzgün, intizamlı; **-ē** *z.* yöntemli olarak.
disposit/us -ūs *er.* düzenleme, tanzim etme, tertip etme.
dispud/et -ēre -uit *fiil/şz.* çok utanç verir.
dispulsus *gedo.* **dispellō**
disputāti/ō -ōnis *d.* tartışma, münakaşa.
disputōt/or -ōris *er.* tartışmacı.
disput/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* düşünmek, düşünüp taşınmak, açıklamak; incelemek, tartışmak.
disquīr/ō -ere *gçf.* soruşturmak, dikkatle soru sormak, incelemek.
disquīsīti/ō -ōnis *d.* sorgu, soruşturma.
disrumpo *bak.* **dīrumpō**
dissaep/iō -īre -sī -tum *gçf.* bir sınırla ayırmak ya da çevirmek, ayırmak, bölmek.
dissaept/um -ī *cns.* bölme, ayırma, taksim.
dissāvi/or -ārī *gçf.* tutkuyla öpmek.
dissēdī *gç.* **dissidō**
dissēmin/ō -āre *gçf.* tohum ekmek, tohum saçmak; saçmak, yaymak, neşretmek.
dissēnsi/ō -ōnis *d.* uyuşmazlık, çatışma.
dissēns/us -ūs *er.* anlaşmazlık, uyuşmazlık, çekişme.
dissentāneus *s.* ters, karşı, aksi.
diss/entiō -entīre -ēnsī -ēnsum *gf.* uyuşmamak, aynı fikirde olmamak, farklı olmak; benzer olmamak; yalanlamak, tekzip etmek; bozuşmak ya da kavga etmek.
dissēp- *bak.* **dissaep-**
diss/erō -erere -ēvī -itum *gçf.* tohum ekmek, aralıklarla dikim yapmak.
diss/erō -ere -uī -tum *gçf.* sırayla yerleştirmek, düzenlemek; incelemek, görüşmek, müzakere etmek.
disserp/ō -ere *gf.* fark edilmez bir biçimde yaymak ya da sermek.
dissert/ō -āre *gçf.* görüşmek, müzakere etmek, tartışmak.
diss/ideō -idēre -ēdī -essum *gf.* uzak olmak; uyuşmamak, aynı düşüncede olmamak, bozuşmak ya da çatışmak; farklı olmak, benzer olmamak; düzgün olmayan.
dissignāti/ō -ōnis *d.* düzenleme, tanzim.
dissignāt/or -ōris *er.* törenlerin lideri; bir işi üstlenen kimse.
dissign/ō -āre *gçf.* düzenlemek, tanzim etmek, tertip etmek (*bak.* **dēsignō**).
dissil/iō -ire -uī *gf.* birdenbire kopup ayrılmak, bir yana sıçramak, atılmak, parçalar

halinde fırlamak, parçalanmak; (*mec.*) kırılmak, çözülmek.

dissimil/is *s.* benzersiz, farklı; **-iter** *z.* farklı olarak, benzersiz bir biçimde.

dissimilitūd/ō -inis *d.* benzememe, farklılık.

dissimulanter *z.* gizlice.

dissimulanti/a -ae *d.* yalancıktan yapmak; gibi görünme; başka biçimde görünme.

dissimulātiō -ōnis *d.* gizleme, yalancıktan yapma, gibi görünme; kılık değiştirme; Sokrates tarzında ironi.

dissimulāt/or -ōris *er.* gizleyen kimse, örtbas eden kimse, gibi görünen kimse.

dissimul/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* gizlemek, saklamak, örtbas etmek; önem vermemek, bilmezlikten gelmek, gibi görünmek, iki yüzlülük yapmak.

dissipābilis *s.* yayılır, intişa eder.

dissipāti/ō -ōnis *d.* dağıtma, saçma, yayma.

dissip/ō dissupō -āre -āvī -ātum *gçf.* dağıtmak, saçmak, yaymak; sermek, neşretmek; tahrip etmek, yerle bir etmek; (*ask.*) bozguna uğratmak.

dissitus *gedo.* **disserō**

dissociābilis *s.* ayrı, uyumsuz, birleştirilemeyen, telif edilmez, birbirine uymaz.

dissociāti/ō -ōnis *d.* ayırma, ayrılma, ayrılık.

dissoci/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ayırmak, aralarını bozmak, aralarını ayırmak, yabancılaştırmak.

dissolūbilis *s.* çözülür, ayrışabilir.

dissolūti/ō -ōnis *d.* çözülme, eritme, parçalama; yıkma, tahrip; inhilal; (*yasa*) çürütme, tekzip; (*kişi*) zayıflık, gevşeklik, kadınsılık, ahlâksızlık.

dissolūt/us *gedo.* **dissoluō** *s.* gevşek, sıkı olmayan; kayıtsız, ihmalci; hafif meşrep, uçarı; **-um** *-ī cns.* cümlenin bölümleri arasında bağlaç kullanmama; **-ē** *z.* gevşek bir biçimde, dikkatsizlikle, baştan savma.

dissol/vō -vere -vī -ūtum *gçf.* çözmek, serbest bırakmak; ayırmak; tahrip etmek, ortadan kaldırmak, bozmak, ilga etmek; çürütmek, yalanlamak; ödemek, borcunu ödemek; özgür bırakmak, salıvermek.

dissonus *s.* ahenksiz, ahenksiz ses çıkaran; uyumsuz, uyuşmayan, farklı.

dissor/s -tis *s.* paylaşılmayan, paylaşılmamış, bölünmemiş; değişik yazgılarla ilgili.

dissuā/deō -dēre -sī -sum *gçf.* vazgeçirmek, caydırmak; aleyhine konuşmak.

dissuāsi/ō –ōnis *d.* vazgeçirme, caydırma, aleyhine konuşma.
dissuās/or –ōris *er.* muhalif kimse.
dissult/ō –āre *gf.* bir yana fırlamak, sıçramak, atılmak.
dissu/ō –ere *gçf.* çözmek, açmak, sökmek.
dissupō *bak.* **dissipō**
distaed/et –ēre *fiil şz.* nefret verir.
distanti/a –ae *d.* başkalık, ayrıksılık, çeşitlilik.
disten/dō (–nō). –dere –dī –tum *gçf.* uzatmak, germek, yaymak, genişletmek; (*mec.*) şişirmek, kabartmak.
distentus *gedo.* **distendō** *s.* şişkin, dolgun; *gedo.* **distineō** *s.* meşgul.
distermin/ō –āre *gçf.* bölmek, sınırlamak.
distich/on –ī *cns.* beylt.
distincti/ō –ōnis *d.* ayırma, ayırt etme, fark; (*dilb.*) noktalama; (*ret.*) sözcükler arasındaki farklılık.
distinct/us *gedo.* **distinguō** *s.* ayrı, ayrılmış, farklı, başka; süslenmiş, güzelleştirilmiş, tezyin edilmiş; berrak, açık; **–ē** *z.* açık bir biçimde, belirgin olarak.
distinct/us –ūs *er.* fark, ayrılık.
distineō –inēre –inuī –entum *gçf.* ayrı tutmak, ayırmak, bölmek; ilgiyi başka yöne çekmek; alıkoymak, meşgul etmek; önlemek.
distin/guō –guere –xī –ctum *gçf.* bölmek; ayırt etmek, tefrik etmek, ayırmak; noktalamak; süslemek, tezyin etmek.
dist/ō –āre *gf.* ayrı olmak, uzak olmak; farklı olmak.
distor/queō –quēre –sī –tum *gçf.* bükmek, burmak, çarpıtmak.
distorti/ō –ōnis *d.* burulma, bükülme, çarpıtma.
distortus *gedo.* **distorqueō** *s.* çarpıtılmış; cüce gibi; biçimi bozulmuş.
distracti/ō –ōnis *d.* bölünme, ayrılma; ihtilaf, uyuşmazlık, çelişki.
distractus *gedo.* **distrahō** *s.* ayrı, ayrılmış.
distra/hō –here –xī –ctum *gçf.* yırtıp ayırmak, ayırmak, parçalara ayırmak; parça parça satmak, perakende satmak; (*akıl*) zihni ya da ilgiyi başka yöne çekmek, zihnini karıştırmak; **contrōversiās–** bir uyuşmazlığı sona erdirmek; **vōcēs–** aralık bırakmak, fasıla vermek.
distrib/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* dağıtmak, tevzi etmek, bölmek; **–ūtē** *z.* yöntemli bir biçimde.
distribūti/ō –ōnis *d.* dağıtım, tevzi, dağıtma, bölme, taksim.
districtus *gedo.* **distringō** *s.*

meşgul; işgal edilmiş, zihni karışık; aklı bulanık; keskin, şiddetli.

distri/ngo –ngere –nxī –ctum *gçf.* bir yana çekmek; ilgisini başka yöne çekmek; (*ask.*) -e karşı düşmanı farklı mıntıkalarda meşgul etmek.

distrunc/ō –āre *gçf.* ikiye bölmek.

distulī *gç.* **differō**

disturb/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* karışıklığa sürüklemek; yıkmak, tahrip etmek; boşa çıkarmak, düş kırıklığına uğratmak; mahvetmek.

dītēsc/ō –ere *gf.* zenginleşmek.

dithyrambicus *s.* kaside tarzında yazılmış şiir.

dithyramb/us –ī *er.* içki üzerine vahşi ve düzensiz bir üslupla yazılmış şiir.

dīti/ae –ārum *d.* ç. zenginlik, servet, varlık.

dītiō *bak.* **diciō**

dīt/ō –āre *gçf.* zenginleştirmek.

diū (*ka.* **diūtius** *üd.* **diūtissimē**) *z.* uzun bir süre; uzun müddet, uzun bir süre önce; gündüzün.

diurn/us *s.* günlük, günübirlik; gündüzün, gündüze ait, güncel; **–um –ī** *cns.* günlük; **acta –a** Roma'daki gündelik gazete ya da resmi haber bülteni.

dīus *s.* ilahi, göksel, soylu.

diūtīn/us *s.* uzun, sürekli olan; **–ē** *z.* çok, pek, süresince.

diūtius –issīmē *bak.* **diū**

diūturnit/ās –ātis *d.* uzun süre, uzun zaman.

diūturnus *s.* uzun, sürekli.

dīv/a –ae *d.* tanrıça.

dīvāric/ō –āre *gçf.* yaymak, dağıtmak.

dīv/ellō –ellere –ellī –ulsum *gçf.* parçalamak, parçalara ayırmak; ayırmak; ortadan kaldırmak, tahrip etmek; (*duygu*) uzaklaştırmak.

dīvēnd/ō –ere –itum *gçf.* parça parça satmak.

dīverber/ō –āre *gçf.* bölmek, taksim etmek.

dīverb/ium –ī & iī *cns.* (*komedi*) diyalogda bölüm.

diversit/ās –ātis *d.* çelişki, ihtilaf, uyuşmazlık, fark.

dīvers/us, dīvorsus *gedo.* **dīvertō** *s.* farklı yönlerde, ayrı; farklı, değişik; uzak; zıt, çatışan; hasım; *er. ç.* bireyler; **–ē** *z.* farklı yönlerde, farklı olarak.

dīver/tō –tere –tī –sum *gf.* yön değiştirmek, uzaklaşmak; farklı olmak, aykırı olmak.

dīv/es –itis *s.* zengin.

dīvex/ō –āre *gçf.* talan etmek, yağmalamak.

dīvidi/a –ae *d.* endişe, merak, tasa, kaygı.

dīv/idō –idere –īsī –īsum *gçf.* bölmek; kırıp açmak; dağıt-

mak, paylaştırmak; ayırmak, ayrı tutmak; ayırt etmek; (*mücevher*) süslemek; **sententiam–** bir önergenin bölümlerine birbirinden bağımsız olarak oy vermek.

dīviduus *s.* bölünebilir; bölünmüş.

dīvīnāti/ō –ōnis *d.* geleceği kestirme, kehanet; en uygun savaşın seçimi için başvurulan kehanet.

dīvīnit/ās –ātis *d.* tanrısal yapı, tanrılık; tanrısallık; kehanet, bilicilik; tanrısal özellik.

dīvinitus *z.* tanrıdan, tanrısal etkiyle; mükemmelen.

dīvīn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* önceden görmek, kehanette bulunmak.

dīvīn/us *s.* tanrısal, ilahi, tanrılara ya da kehanete ait, insanüstü, fevkalbeşer, mükemmel; *er.* bilici, kâhin; *cns.* kurban; yemin, ahit; **rēs –a** dinsel tören, kurban; **– hūmānaque** yerdeki ve gökteki herşey; **–ē** *z.* tanrısal etkiyle; kehanetle; hayranlık uyandıracak şekilde.

dīvīsī *gç.* **dīvidō**

dīvīsi/ō –ōnis *d.* bölüm, bölme; dağıtım, tevzi.

dīvīs/or –ōris *er.* dağıtıcı, dağıtımcı.

dīvīs/us *gedo.* **dīvidō** *s.* ayrı, münferit.

dīvīs/us –ūs *er.* bölüm.

dīvīti/ae –ārum *d. ç.* servet, varlık; (*mec.*) zenginlik.

dīvor– *bak.* **dīver–**

dīvort/ium –ī & **iī** *cns.* ayrım; isteyerek boşanma; iki ırmak havzası arasındaki set.

dīvulg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yayımlamak, ilan etmek; **–ātus** *s.* yaygın.

dīvulsus *gedo.* **dīvellō**

dīv/um –ī *cns.* gökyüzü; **sub –ō** açık havada.

dīvus *s.* ilahi, göksel, semavi; tanrılaştırılmış; *er.* tanrı.

dīxī *gç.* **dicō**

dō dare dedī datum *gçf.* vermek; izin vermek, bağışlamak, ihsan etmek; hasıl etmek, neden olmak, yapmak; vazgeçmek, vakfetmek; anlatmak, söylemek; atfetmek, hamletmek, isnat etmek; **fābulam–** oyun sahneye koymak; **in fugam** kaçmaya zorlamak; **litterās–** mektup yollamak; **manūs–** teslim etmek ya da olmak; **nōmen–** kaydetmek; **operam–** dikkatini vermek, önem vermek; **poenās–** cezayı ödemek; **vēla–** yelken açıp kalkmak; **verba–** aldatmak, dolandırmak.

doc/eō –ēre –uī –tum *gçf.* öğretmek; bilgi vermek, anlatmak; **fabulam–** oyun sahneye koymak.

dochm/ius –ī & **iī** *er.* şiirde bir vezin şekli (v – – v –).

docilis *s.* kolay eğitilir, söz dinler, uysal.

docilit/ās -ātis *d.* öğrenmeye uygun olma.

doct/or -ōris *er.* öğretmen, belletmen.

doctrīn/a -ae öğretme, talim, eğitim, bilgi; bilim.

doct/us *gedo.* **doceō-** *s.* bilgili, hünerli; marifetli, usta, zeki; **-ē** *z.* hünerli biçimde, zekice.

document/um -ī *cns.* ders, örnek, kanıt, delil.

Dōdōn/a -ae *d.* Epiros'da Jüpiter'in kehanet merkezi olmakla ünlü bir kent; **-aeus, -is -idis** *s.*

dōdr/āns -antis *er.* dörtte üç.

dogma -tis *cns.* felsefi doktrin, prensip, dogma, nas.

dolābr/a -ae *d.* iki ucu sivri kazma.

dol/ēns -entis *ş.zam. or.* **doleō** *s.* acaklı, acısı çok, kederli; **-enter** *z.* hazin bir biçimde, kederli olarak.

dol/eō -ēre -uī -itum *gf.* acılı olmak, acı çekmek, muzdarip olmak; ağlamak, yas tutmak, üzülmek; *gçf.* acı vermek, ıstırap vermek, ağrı vermek.

dōliāris *s.* fıçı gibi.

dōliolum -ī *cns.* küçük fıçı.

dōl/ium -ī & **iī** *cns.* geniş şarap fıçısı.

dōl/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* balta vs. ile kesmek ya da yontmak.

dol/ō -ōnis *er.* kargı, kısa mızrak; iğne, zehirli iğne; pruva gabya yelkeni.

Dolop/es -um enç. Thesalia'da bir halk; **-ia -iae** *d.* ülkeleri

dol/or -ōris *er.* acı, ıstırap; şiddetli ağrı, sızı; keder, dert, sıkıntı; öfke, gazap, kızma, gücenme, danlma; (*ret.*) merhamet ve duygudaşlık gibi his uyandırma gücü ve yeteneği; *Pathos.*

dolōs/us *s.* hilekâr, aldatıcı, yalancı; kurnaz; **-ē** *z.*

dol/us -ī *er.* hile, yalan, desise, kurnazlık; **-malus** bilerek yapılan aldatmaca.

domābilis *s.* alıştırılır, ehlileştirilir.

domesticus *s.* eve ait, evcil, ev halkına ait; kişisel, özel; birinin ülkesine ait; *er.* ç. ev halkı; **bellum-** iç savaş.

domī *z.* evde.

domicil/ium -ī & **iī** *cns.* ev, mesken.

domin/a -ae *d.* hanım, ev sahibesi; eş, kan, sevgili; (*mec.*) hanımefendi.

domin/āns -antis *şzm. or* **dominor** *s.* (*sözcükler*) kelimesi kelimesine; *er.* müstebit, tiran.

dominātī/ō -ōnis *d.* hakimiyet, yönetim, istibdat, tiranlık.

domināt/or -ōris *er.* efendi, hükümdar; **-rīx -rīcis** *d.* kraliçe, kadın yönetici.

domināt/us -ūs *er.* idare, egemenlik.
domin/ium -ī & iī *cns.* mutlak hakimiyet, güç; ziyafet, şölen.
domin/or -ārī -ātus *gf.* yönetmek, hüküm sürmek, efendi olmak.
domin/us -ī *er.* efendi, sahip, hükümdar; mülk sahibi; ev sahibi; müstebit.
Domit/ius -ī *er.* Roma pleb adı; **-iānus** *s. er.* bir Roma imparatoru.
domit/ō -āre *gçf.* ehlileştirmek, uysallaştırmak, büyük baş hayvanları itaat altına almak.
domit/or -ōris *er.* **-rīx -rīcis** *d.* fatih, hayvan terbiyecisi.
domitus *gedo.* **domō**
domit/us -ūs *er.* terbiye etme, evcilleştirme.
dom/ō -āre -uī -itum *gçf.* terbiye etmek, eğitmek, evcilleştirmek, alıştırmak; fethetmek, ele geçirmek.
dom/us -ūs & ī *d.* ev (*öz. kentte*); yurt, asıl memleket, aile; (*fel.*) fırka, mezhep; **-ī** evde; barış içinde; **-um** eve doğru; **-ō** evden.
dōnābilis *s.* bir armağana layık.
dōnār/ium -ī & iī *cns.* sunu; sunak; tapınak.
dōnāti/ō -ōnis *d.* sunma, hediye etme, sunuş.
dōnātiv/um -ī *cns.* bahşiş, büyük armağan, ihsan, teberru.
dōnec (dōnicum, dōnique) *bağ.* değin, kadar; – iken, süresince.
dōn/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sunmak, takdim etmek, armağan vermek, ihsan etmek; bağışlamak, göz yummak, kusura bakmamak; (*mec.*) kurban etmek.
dōn/um -ī *cns.* armağan, hediye; sunu.
dorca/s -dis *d.* ceylan, gazal.
Dōr/ēs -um *er. ç.* Dor'lar; **-icus** *s.* Dor.
Dōri/s -dis *d.* su perisi; deniz.
dorm/iō -īre -īvī -ītum *gf.* uyumak, uykuda olmak.
dormītāt/or -ōris *er.* düş gören (kimse).
dormīt/ō -āre *gf.* uykulu olmak, (*uyuklarken*) başı öne düşmek.
dors/um -ī *cns.* sırt, arka; dağ sırtı.
dōs dōtis *d.* çeyiz; (*mec.*) hediye; yetenek.
dōtālis *s.* çeyizle ilgili, çeyiz kabilinden.
dōt/ō -āre *gçf.* bahşetmek, ihsan etmek; **-ātus** *s.* zengin bir şekilde bahşedilmiş ya da ihsan edilmiş.
drachm/a (drachuma) -ae *d.* Yunan gümüş sikkesi.
drac/ō -ōnis *er.* yılan, ejderha; (*gb.*) bir takımyıldız.
dracōnigen/a -ae *s.* ejderhanın dişlerinden sıçramış, doğ

muş.

drāpet/a -ae *er.* kaçak köle.

Drepan/um -i -ae -ōrum *cns.* Sicilya'nın batısında bir kent.

droma/s -dis *er.* tek hörgüçlü deve.

drom/os -ī *er.* Sparta'da yarış pisti.

Druide/s -um -ae -ārum Druid'ler, Gallia'da dinsel görevliler.

Drūs/us -ī *er.* Roma'lı soyadı, *öz.* Augustus çağında Almanya'daki ünlü komutan; **-ianus** *s.*

Dryades -um *d. ç.* orman perileri.

Dryopes -um *er. ç.* Epiros'lu bir halk.

dubitābilis *s.* kuşkulu.

dubitanter *z.* kuşkulu bir biçimde, tereddütle, ikirciklenerek.

dubitāti/ō -ōnis *d.* duraksama, tereddüt, belirsiz, kuşku, kuşkulanma; kararsızlık.

dubit/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* tereddüt etmek, duraksamak, kuşkulu olmak, merak etmek; şüphelenmek.

dubi/us *s.* duraksayan, tereddüt eden, belirsiz, kuşkulu; kararsız, güvenilmez, istikrarsız; *cns.* kuşku, şüphe; **-ē** *z.* kuşkulu bir biçimde; **in -um vocāre** söz konusu etmek; **in -um venīre** söz konusu olmak; **sine -ū, haud -ē** kuşkusuz olarak.

ducēn/ī -ōrum *s.* ikiyüzer.

ducentēsim/a -ae *d.* yüzde bir buçuk.

ducent/ī -ōrum *sy.* iki yüz; **-iēs, -iēns** *z.* iki yüz kez.

dū/cō -cere -xī ductum *gçf.* sevk etmek, kılavuzluk etmek, götürmek; yol göstermek, rehberlik etmek, getirmek, götürmek; çekmek, çekip götürmek; saymak, telakki etmek, gözönünde bulundurmak, mütalaa etmek; (*ask.*) sevketmek, yürütmek, komuta etmek; (*soluk*) solumak; (*tören*) yönetmek; (*değişik görünüm*) kazanmak; (*dans*) etmek; (*içki*) büyük yudumlarla içmek; (*maden*) şekil vermek, dövmek; (*akıl*) çelmek, cezbetmek, kandırmak; (*kürek*) çekmek; (*köken*) çıkarmak, türetmek, izlemek, zuhur etmek; (*zaman*) uzatmak, temdit etmek, tehir etmek, geciktirmek, ertelemek; (*inek memesi*) süt sağmak; (*yün*) eğirmek; (*eser*) kurmak, tertip ve terkip etmek, düzenlemek, yapmak; (*iş*) hesap etmek; **īlia-** kanatları kırılmak; **in numerō hostium-** düşman saymak; **ōs-** alay ederek yüzünü gözünü tuhaf şekillere sokmak; **parvī-** az değer vermek; **rationem-** hürmet etmek; **uxōrem-** evlenmek.

ductim *z.*

ductit/ō –āre *gçf.* yol göstermek, aldatmak; evlenmek.
duct/ō –āre *gçf.* yol göstermek, götürmek, sevk etmek, önüne katıp götürmek; eve götürmek, eşlik etmek; dolandırmak.
duct/or –ōris *er.* önder, komutan; rehber, kılavuz.
ductus *gedo.* **dūcō**
duct/us –ūs *er.* götürme, rehberlik etme; iletici, nakledici şey; (*ask.*) sevkiyat; yönetim, komutan, komutanlık; ifade, yüz hatları; biçim.
dūdum *z.* biraz önce, hemen şimdi; bir süredir; **haud–** yakın zamanda; **iam –adsum** uzun süredir ya da çoktandır, çoktan beri, buradayım.
duellum *bak.* **bellum**
Duill/ius –i *er.* Kartaca'lıları deniz savaşında yenen Roma konsülü.
duim *ş. zam. şk.* **dō**
dulcēd/ō –inis *d.* tatlılık; hoşluk, çekicilik, albeni, cazibe.
dulcēsc/ō –ere *gf.* tatlılaşmak, hoşlaşmak.
dulciculus *s.* oldukça tatlı.
dulcifer –ī *s.* tatlı.
dulc/is *s.* tatlı; hoş, sevimli; nazik, sevgili, aziz; **–ē –iter** *z.*
dulcitūd/ō –inis *d.* tatlılık.
dūlicē *z.* bir köle gibi.
dum *bağ.* iken, süresince; şu koşulla, eğer, keşke; değin, kadar, dek; (*olm. ile*) ama, ancak, lakin, gerçi.
dūmētum –ī *cns.* sık çalılık, dikenli çalılar.
dummodo *bağ.* şu koşulla, eğer.
dūmōsus *s.* dikenli.
dumtaxat *z.* en azından; yalnızca, ancak.
dūm/us –ī *er.* dikenli çalı.
duo, duae duo *sy.* iki sayısı.
duodeci/ēns –ēs *z.* on iki kez.
duodecim *sy.* oniki sayısı.
duodecimus *s.* onikinci.
duodēn/ī –orum *s.* onikişer, bir düzine.
duodēquadrāgēsimus *s.* otuz sekizinci.
duodēquadrāgintā *sy.* otuz sekiz.
duodēquāgēsimus *s.* kırk sekiz.
duodētrīciēns *z.* yirmi sekiz kez.
duodētrīgintā *sy.* yirmi sekiz.
duodēvīcēnī *s.* onsekizer.
duodēvīgintī *sy.* on sekiz.
duoetvīcēsimus *s.* yirmi iki; **–ānī –ānōrum** *er. ç.* 22. lejyonun askerleri.
duovirī duumvirī –ōrum *er. ç.* iki kişilik kurul; koloniye ait yüksek memurlar; **–nāvālēs** denizcilik kurulu (teçhizat ve tamirat için); **–sacrōrum** Sibylla kitaplarının koruyucuları.
dupl/ex –icis *s.* iki kat, çift, iki misli; ikisi birden; (*kişi*) yalancı, güvenilmez; **–iciter** *z.* çift çift.

duplicār/ius -ī & **iī** *er.* iki katı para alan asker.

duplic/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* iki katı yapmak, artırmak; bükmek, eğmek.

duplus *s.* iki kat, iki misli, iki kere; *cns.* iki kat, çift, iki misli; *d.* fiyatın iki katı.

dupond/ius -ī & **iī** *er.* iki as değerinde sikke.

dūrābilis *s.* süren, devam eden.

dūram/en -inis *cns.* katılık.

dūrateus *s.* ağaçtan.

dūr/ēscō -ēscere -uī *gf.* katılaşmak.

dūrit/ās -ātis *d.* kabalık.

dūriti/a -ae, -ēs -em *d.* katılık; dayanıklılık; sertlik; duygu eksikliği.

dūr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* katılaştırmak, pekiştirmek ya da sertleştirmek; dayanıklı kılmak, dayanmaya alıştırmak; (*akıl*) körletmek; *gf.* katılaşmak, pekişmek; sabırlı olmak, dayanmak, tahammül etmek, sürmek; (*akıl*) duygusuzlaşmak.

dūruī *gç.* **dūrēscō**

dūr/us *s.* katı; kaba, sert; dayanıklı, mukavim; kaba saba, eğitimsiz; (*karakter*) duygusuz, sert, edepsiz, küstah, cimri, hasis; (*kş.*) amansız, acımasız; **-ē, -iter** *z.* dimdik olarak; dayanıklı olarak; kaba bir biçimde, sertçe, huysuzca.

duumvirī *bak.* **duovirī**

dux ducis *er.* önder, kılavuz; baş; (*ask.*) komutan, general.

dūxī *gç.* **dūcō**

Dym/ās -antis *er.* Hecuba'ın babası; **-antis -antidis** *d.* Hecuba.

dynam/is -is *d.* bolluk, mebzuliyet.

dynast/ēs -ae *er.* hükümdar, prens.

Dyrrhachium (Dyrrachium) -i *cns.* Adriyatik denizinde bir liman; *günz.* Durrazo; **-inus** *s.*

E

ē *edt. bak.* **ex**

e'a *d.* **is; -dem** *d.* **Idem -pse** *d.* kendisi.

eā *z.* orada, o şekilde; **-dem** aynı şekilde; aynı zamanda.

ebenus *bak.* **hebenus**

ēbib/ō -ere -ī *gçf.* içip bitirmek; boş yere harcamak, israf etmek; içine çekmek, massetmek, emmek.

ēbland/ior -īrī *gçf.* dil dökmek, yaltaklanarak kandırmak, yüzüne gülerek istediğini elde etmek, dalkavuklukla elde etmek; **-ītus** dalkavuklukla elde edilmiş.

ēbriet/ās -ātis *d.* sarhoşluk, esriklik.

ēbriolus *s.* sarhoş, çakırkeyif.

ēbriōsit/ās -ātis *d.* içkiye düşkünlük, ayyaşlık.

ēbriōsus *s.* ayyaş; içkici olm.; (meyva) sulu.

ēbrius *s.* sarhoş; dolu, doygun (sıvıyla: öz. içki); (*mec.*) mest olmuş.

ēbull/iō -īre *gf.* kaynamak, fikirdamak; *gçf.* övmek, büyük konuşmak; **-animum** son nefesini vermek.

ebul/us -ī *er.* **-um -ī** *cns.* yaban mürveri.

ebur -is *cns.* fildişi; fildişi işi.

eburātus *s.* fildişi kakılmış, fildişiyle tezyin edilmiş, süslenmiş.

eburneolus *s.* fildişinden.

eburneus eburnus *s.* fildişinden; fildişi beyazı.

ēcastor *ünl.* Ey Castor!

ecc/e *z.* bak! işte! al sana! **-a -am -illam -istam** işte o! (kadın); **-um, -illum** işte o! (erkek); **-ōs -ās** işte onlar!

eccerē *ünl.* bak! işte orada!

eccheuma -tis *cns.* dışarıya akıtma.

ecclēsi/a -ae *d.* eski Yunanistan'da halk meclisi; (*dn.*) cemaat, kilise.

-eccum *bak.* **ecce**

ecdicus -ī *er.* kamu avukatı, kamu hukuk danışmanı.

ecf- *bak.* **eff-**

echidn/a -ae *d.* engerek yılanı; *öz.* Furia'ların engerek yılanlarından saçları; (özel ad olarak) Lerna Hydra'sı.

echīn/us -ī *er.* deniz kestanesi; kirpi; çalkalama kabı.

Echīōn -ōnis *er.* Thebai'li kahraman; **-onius** *s.* Tebai'li; **-onidēs** *er.* Pentheus.

Ech/ō -us *d.* orman perisi; yankı.

ecloga -ae *d.* seçme; eglog; derleme; kısa şiir; çoban konuşmalarından oluşmuş çoban kasidesi; Vergilius'un *Bucolica* adlı yapıtına verilen

başka bir ad (*Eclogae*).

ecquandō *z.* (*heyecanlı bir soruşturmada kullanılır*) herhangi bir zaman.

ecquī -ae -od *s.* (*heyecanlı bir soruşturmada kullanılır*) herhangi biri, herhangi bir şey.

ecquis -id *za.* (*se.*) herhangi bir kimse, herhangi bir şey; **-id -i** *z.* acaba; **-ō** *z.* herhangi bir yerde.

eculeus -ī *er.* tay.

edācitās -ātis *d.* oburluk.

ed/āx -ācis *s.* obur; (*mec.*) yutan, yiyip bitiren, *öz.* (ateş için); kemiren, *öz.* (endişe, tasa için).

ēdentulus *s.* dişsiz; yaşlı.

ēdī *gç.* **edō**

ēd/īcō -īcere -īxī -ictum *gçf.* bildirmek, beyan etmek; çoğaltıp yaymak, tebliğ yayınlamak, tanıtmak; ilan etmek, duyurmak; resmen emretmek; irade etmek, mukadder kılmak; ihtar etmek.

ēdictī/ō -ōnis *d.* emir, buyruk, tebliğ.

ēdict/ō -āre *gçf.* yüksek sesle ya da açıkça söylemek; ilan etmek, bildirmek, beyan etmek.

ēdict/um -ī *cns.* ilan, bildiri, beyan, tebliğ; yüksek bir devlet memurunun ya da başkomutanın halka durumu açıklayan beyanatı; praetor'un resmi duyurusu.

ēdidī *gç.* **ēdō**

ēdisc/ō -ere -ēdidicī *gçf.* iyi öğrenmek, ezberlemek.

ēdisser/ō -ere -uī -tum *gçf.* ayrıntılarıyla açıklamak, kelimesi kelimesine çözümlemek, zikretmek, anlatmak.

ēdissert/ō -āre *gçf.* tam olarak açıklamak, çözümlemek, zikretmek, anlatmak.

ēditīcius *s.* davacı tarafından seçilmiş; ilan edilmiş, bildirilmiş, zikredilmiş.

ēditī/ō -ōnis *d.* yayın (*yapıt*), yayınlama; beyan, demeç, takrir; (*yasa*) bir davanın tayini.

ēditus *gedo.* **ēdō** *s.* (*yer*) yüksek, yüce, ulu; *cns.* yükseklik.

e/dō edere & ēsse ēdī ēsum *gçf.* yemek; (*mec.*) israf etmek; (*cansız şeyler*) yakıp kül etmek, yok etmek; içini kemirmek, yiyip bitirmek.

ēd/ō -ere -idī -itum *gçf.* dışarı vermek, çıkarmak, *öz.* (*ruh, soluk, yaşam*) tüketmek; boşaltmak; dünyaya getirmek, doğurmak, üretmek; (*konuşma*) bildirmek, beyan etmek, nakletmek, hikâye etmek; (*eylem*) ifa etmek, yol açmak; (*kitap*) yayımlamak; (*siy.*) resmen ilan etmek; **lūdōs–** gösteri düzenlemek; **tribūs–** jüri üyelerini tayin etmek.

ēdoc/eō -ere -uī -ctum *gçf.* açıkça bilgi vermek, ayrıntılarıyla öğretmek; (*şey*) göstermek, kanıtlamak.

ēdom/ō -āre -uī -itum *gçf.* fethetmek, galip gelmek, alt etmek, üstesinden gelmek.

Edōnus *s.* Thracia'lı.

ēdorm/iō -īre *gf.* iyi uyku uyumak; *gçf.* uyuyarak geçirmek, uyuyarak gidermek.

ēdormīsc/ō -ere *gçf.* uyuyarak geçirmek, uyuyarak gidermek.

ēducāti/ō -ōnis *d.* yetiştirme, alıştırma ya da talim ettirme, terbiye etme, eğitim.

ēducāt/or -ōris *er.* eğiten, yetiştiren kimse; üvey baba; özel öğretmen.

ēducātr/īx -īcis *d.* yetiştiren ya da büyüten kadın, sütnine, dadı.

ēduc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yetiştirmek, talim ve terbiye etmek, eğitmek; üretmek.

ēd/ūcō -ūcere -ūxī -uctum *gçf.* dışarı çıkarmak, çekip çıkarmak, çıkartmak, alıp götürmek; yükseltmek, kaldırmak, dikmek, inşa etmek; (*yasa*) celp etmek; (*ask.*) ileriye sevketmek, alıp götürmek, çıkartıp götürmek, dışarıya götürmek; (*gemi*) denize açılmak; (*yavru*) yumurtadan çıkmak; yetiştirmek, eğitmek.

edūlis *s.* yenebilir, yenen şey.

ēdūr/ō -āre *gf.* devam etmek, sürmek, bitmemek, tükenmemek.

ēdūrus *s.* çok katı.

effarciō *bak.* **effercīō**

effātus *geo.* **effor** *s.* ciddî bir biçimde söylenmiş, bildirilmiş, beyan edilmiş; *cns.* aksiyom, belit; *ç.* kehanetler.

effecti/ō -ōnis *d.* yerine getirme, yapma, icra, ifa; etkin neden.

effect/or -ōris *er.*, **-rīx -rīcis** *d.* üreten, yapan, neden olan kimse ya da şey; yazar.

effectus *gedo.* **effīciō**

effect/us -us *er.* bitirme, tamamlama, yerine getirme, yapma, icra, etki, sonuç.

effēmin/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kadınlaştırmak; zayıflatmak, gevşeklik vermek; **-ātus** *s.* kadınsı; **-ātē** *z.*

effer/ciō -cīre -tum *gçf.* ağzına kadar doldurmak.

efferitās -ātis *d.* yabanıllık; barbarlık.

efferō -āre -āvī -ātum *gçf.* yabanileştirmek; (*mec.*) kızdırmak, öfkelendirmek; **-ātus** *s.* yabanıl, vahşi.

effer/ō ecferō -re extulī ēlātum *gçf.* dışarıya çıkartmak, dışarıya taşımak; dışa satmak, ihraç etmek; iletmek; alıp götürmek, kendisiyle götürmek; ortaya çıkarmak, göz önüne sermek; göstermek, açığa vurmak, ortaya dökmek, ifşa etmek, açıklamak; ifade etmek, anlatmak, söylemek, demek; yükseltmek, kaldırmak; (*ölü*) mezara taşımak, toprağa vermek, gömmek.

mek; (*heyecan*) başını döndürmek, kendinden geçirmek, coşturmak; (*onur*) yüceltmek; (*haber*) yaymak; (*toprak*) ürün vermek; (*dert*) sonuna kadar dayanmak; **sē-** (*ya da edilgen biçimde*) kendini yüceltmek, ululamak, şişmek, kabarmak (*herhangi bir şey yüzünden*).

effertus *gedo.* **efferciō** *s.* tıka basa dolu, dolu.

efferus *s.* yabanıl, vahşi.

effer/vēscō -vēscere -buī *gf.* kaynayıp taşmak, kaynayıp kabarmak; (*mec.*) heyecanlanmak, telaş etmek, galeyan etmek, öfkelenmek.

effervō -ere *gf.* kaynayıp kabarmak, kaynayıp taşmak; dışarda kümelenmek (*anlar*).

effētus *s.* tükenmiş, bitmiş.

efficācit/ās -ātis *d.* güç, kuvvet.

effic/āx -ācis *s.* yeterli, muktedir, yetenekli, etkili; **-aciter** *z.* etkili bir biçimde.

efficiēns -entis *ş.zam.* **o. efficiō** *s.* etkili, yeterli, ehliyetli, üretken, etkin, faal; **-enter** *z.* yeterli olarak, becerikli olarak.

efficienti/a -ae *d.* güç, kuvvet; ehliyet, yeterlik; etki.

eff/iciō -icere -ēcī -ectum *gçf.* yapmak, etmek, ifa etmek, bitirmek, tamamlamak; başarmak; neden olmak, yol açmak, hasıl olmak; (*sayılar*) toplamak; (*toprak*) ürün vermek; (*kuram*) ispat etmek, ispat etmeye çalışmak.

effictus *gedo.* **effingō**

effigi/ēs -ēī -a -ae *d.* kopya, taklit, benzerlik, suret; hayalet; portre, tasvir, küçük ya da büyük heykel; (*mec.*) hayal, ideal, remiz, simge, ifade.

effi/ngō -ngere -nxī -ctum *gçf.* biçimlendirmek, dökmek (*sanatlı bir biçimde*); tasvir etmek, resmetmek, tarif etmek; silip temizlemek; nazik bir biçimde ovalamak, sıvazlamak ya da okşamak.

efflāgitāti/ō -ōnis *d.* acil talep.

efflāgitāt/us -ūs *er.* acil istek.

efflāgit/ō -āre *gçf.* acilen talep etmek.

efflīctim *z.* umutsuzca.

efflīct/ō -āre *gçf.* ölümcül bir biçimde vurmak, çarpmak, yok etmek, öldürmek.

efflī/gō -gere -xī -ctum *gçf.* yok etmek, imha etmek, kökünü kazımak.

efflā/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* soluk vermek, üflemek; *gf.* dalgalanmak; **animam-** son nefesini vermek; ölmek.

efflār/ēscō -ēscere -uī *gf.* çiçeklenmek, bahar açmak, mamur olmak, bayındır olmak, bol ya da bolca olmak.

efflu/ō -ere -xī *gf.* dışarı çıkmak, dışarı akmak, neşet etmek; ortaya çıkmak, çıkmak;

(*mec.*) geçip gitmek, gözden kaybolmak, yok olmak; (*söylenti*) bilinir hale gelmek, bilinmek, ifşa edilmek; **ex animō**– unutulmak.

effluv/ium **–ī** & **iī** *cns.* çıkış, mahreç, ağız.

eff/odiō **(ecfodiō)** **–odere** **–ōdī** **–ossum** *gçf.* kazıp çıkarmak; (*göz*) oyup çıkarmak; (*ev.*) soymak.

eff/or **–ārī** **–ātus** *gçf.* konuşmak, beyan etmek; (*kşb.*) bir yer belirlemek, kutsamak; (*mantık*) önerme ifade etmek ya da saptamak.

effossus *gedo.* **effodiō**

effrēnāti/ō **–ōnis** *d.* acelecilik, düşünmeden yapma.

effrēnāt/us *s.* dizginsiz; (*mec.*) zaptedilmez, taşkın, itidalsiz, azgın, dizginlenmez, küstah, sert, âsi, azılı; **–ē** *z.*

effrēnus *s.* azgın, gem vurulmamış.

effr/ingō **–ingere** **–frēgī** **–āctum** *gçf.* kırıp açmak, ezmek, parça parça etmek.

eff/ugiō **–ugere** **–ūgī** *gf.* koşarak uzaklaşmak, kaçmak; *gçf.* –den kaçmak, sakınmak, kaçınmak; dikkatinden kaçmak.

effug/ium **–ī** & **iī** *cns.* uçuş, kaçış; kaçınma; kaçış araçları.

efful/geō **–gēre** **–sī** *gf.* ışık saçmak, parıldamak.

effultus *s.* destekli.

eff/undō **–undere** **–ūdī** **–ūsum** *gçf.* dökmek, dışarıya akıtmak; (*ürün*) bol miktarda üretmek; (*mızrak*) fırlatmak; (*biniciler*) at sırtından düşmek; (*konuşma*) açığa vurmak; (*çaba*) boşa çıkmak; (*para*) çarçur etmek; (*dizgin*) bırakmak; **sē–**, **–undī** müptela olmak.

effusi/ō **–ōnis** *d.* akıtma, dışarıya dökme; bolluk, mebzuliyet; aşırılık, ifrat; taşkınlık.

effūs/us *gedo.* **effundō** *s.* geniş, engin, vâsi, yaygın; dağınık, ayrı ayrı; savurgan, aşırı; **ē** *z.* her yerde; savurganca, tutumsuzca.

effūt/iō **–īre** *gçf.* gevezelik etmek, boş sözler söylemek.

ēgelidus *s.* serin, ılık (*lodos*); mülayim, yumuşak, temkinli.

eg/ēns **–entis** *ş.zam.* **oc. egeō** *s.* muhtaç, fakir, yoksul.

egēnus *s.* yoksun, mahrum, muhtaç.

eg/eō **–ēre** **–uī** *gf.* muhtaç olmak; (*dlı.* ya da *inh.* ile) gereksinmek, ihtiyaç duymak; istemek.

ēge/rō **–rere** **–ssī** **–stum** *gçf.* taşımak, getirmek, alıp götürmek; dışarı vermek, ihraç etmek; (*yük. vb.*) boşaltmak, çıkarmak.

egest/ās **–ātis** *d.* zorunluluk, gereksinim, kıtlık; yoksulluk.

ēgestus *gedo.* **ēgerō**

ēgī *gç.* **agō**

ego *za.* ben; **–met** ben *(vurgulu)*.

ēgre/dior –dī –ssus *gf.* çıkmak, yerinden çıkmak, evden ayrılmak; tırmanmak, yukarıya çıkmak; *(ask.)* ordugâhtan çıkmak, ayrılmak; *(den.)* gemiden karaya çıkmak, denize açılmak; *(konuşma)* konudan ayrılmak; *gçf.* aşmak, öteye geçmek, bırakmak, geçmek; *(mec.)* haddini aşmak, baskın çıkmak.

ēgregi/us *s.* önemli, göze çarpan, geçen, baskın çıkan; üstün, seçkin, yetkin, ünlü; **–ē** *z.* mükemmelen, olağanüstü biçimde, müstesna olarak.

ēgressus *geo.* **ēgredior**

egress/us –ūs *er.* çıkış, –den ayrılma ya da hareket; hareket; konu dışı söz, ara söz; *(den.)* karaya çıkma; *(ırmak)* ağız.

eguī *gç.* **egeō**

ēgurgit/ō –āre *gçf.* bol bol harcamak, israf etmek.

ehem *ünl. (şaşırma ifade eder)* vay! oh! ya! öyle mi?

ēhen *ünl. (üzüntü ifade eder)* eyvah! yazık! vah vah!

eho *ünl. (azar ifade eder)* buraya bak!

eī *eh.* **is**

ei *ünl. (korku, dehşet ifade eder)* oh! o!

eia, heia *ünl. (şakacı paylama, ve cesaretlendirme anlatır)* vay! gördün mü? hadi bakalım!

ēiacul/or –ārī *gçf.* hızla atmak, savurmak, dışarı fırlatmak.

ē/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* dışarı atmak, dışarı sürmek, çıkarmak; **ēius** *z. s.* Onun; **–modī** kovmak; *(eklem)* yerinden çıkarmak; *(akıl)* düşünceyi kovmak; *(den.)* karaya çıkarmak, karaya oturmak; *(binici)* atın sırtından düşmek; *(konuşma)* beyan etmek; *(tiy.)* bir aktörü ıslıklamak.

ēiectāment/a –ōrum *cns.* ç. geri çevirme, reddetme.

ēiecti/ō –ōnis *d.* sürgün.

ēiect/ō –āre *gçf.* yukarıya atmak.

ēiectus *gedo.* **ēiciō** *s.* kazaya uğramış (gemi).

ēiect/us –ūs *er.* dışarıya savurma ya da atma; salıverme, salma.

ēier/ō ēiūrō –āre *gçf.* reddedişini, yadsımasını ya da bir şeyden vazgeçtiğini yemin ederek pekiştirmek; *(resmi görev)* istifa etmek; **bonam cōpiam–** iflasını ilan etmek.

ēiulāti/ō –ōnis *d.*, **ēiulātus –ūs** *er.* feryat etme, yas tutma.

ēiul/ō –āre *gf.* feryat etmek, figan etmek, yüksek sesle bağırarak yas tutma.

ēius *za.* onun; **–modī** bu biçimde, bu tarzda.

ej- *bak.* **ei-**

ēlā/bor -bī -psus *gf.* kayıp gitmek; sıyrılmak; sıvışmak; kaçmak; (*bir duruma*) düşmek; uzaklaşmak, geçip gitmek, kaybolmak.

ēlabōr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* çabalamak, uğraşmak, çalışmak, çok zahmet ya da eziyet çekmek; *gçf.* incelikle işlemek, yapmak, halletmek; **-ātus** *s.* düşünerek yapılmış.

ēlāmentābilis *s.* çok üzgün, çok kederli.

ēlangu/ēscō -ēscere -ī *gf.* baygın hale gelmek; gevşemek; yavaşlamak, tavsamak.

ēlāpsus *geo.* **ēlābor**

ēlāti/ō -ōnis *d.* vecd halinde olma, kendinden geçme, heyecan, aşka gelme.

ēlātr/ō -āre *gçf.* havlamak; bağırarak ağlamak.

ēlāt/us *gedo.* **efferī** *s.* yüksek, yüceltilmiş, ulu, yüce; **-ē** *z.* gururla, iftiharla.

ēl/avō -avāre -āvī -autum & **-ōtum** *gçf.* yıkayıp temizlemek; (*mec.*) denizde yıkanmak, deniz banyosu yapmak, deniz kazasına uğramak; (*komedi*).

Elea -ae *d.* Güney İtalya'da kent, Parmenides'in doğum yeri; **-ātēs, -āticus** *s.*

ēlecebr/a ae *d.* kadın hilekâr, dil dökerek kandıran kimse, dalkavuk otlakçı kimse.

ēlēctilis *s.* seçkin, güzide, zarif, ince.

ēlēcti/ō -ōnis *d.* ayırma, ayıklama; seçme, tercih, ihtiyar ya da isteğe bağlı olma, zorunlu olmama.

ēlect/ō -āre *gçf.* tatlı sözlerle kandırmak, gönlünü yapmak.

ēlēct/ō -āre *gçf.* seçmek, ayırmak, ayıklamak.

Electr/a -ae *d.* bir Pleiad, Atlas'ın kızı; Orestes'in kız kardeşi.

ēlectr/um -ī *cns.* kehribar; altın ve gümüşten bir alaşım.

ēlēct/us *gedo.* **ēligō** *s.* seçme, seçilmiş, seçkin, güzide; devşirilmiş; **-ē** *z.* seçkin bir biçimde.

ēlēct/us -ūs *er.* seçme, tercih, tercih hakkı.

ēle/gāns -antis *s.* zarif, ince, zevkli, titiz, müşkülpesent; (*nesneler*) incelikli, güzide, seçkin, üstün; **-anter** *z.* zevkle.

ēleganti/a -ae *d.* lezzet, tat, çeşni; uygunluk, münasip olma, yakışık olma; incelik, zerafet; titizlik, müşkülpesentlik.

ēlēgī *gç.* **ēligō**

ēlēg/ī -ōrum *er.* ç. ağıt, mersiye dizeleri.

elegī/a -ae *d.* ağıt ya da mersiye.

Elel/eus -eī *er.* Bakkhos; **-eides -eidum** *d.* ç. Bakkhos rahibeleri

element/um –ī *cns.* ilk ilke, ilk basit madde, öğe, eleman, unsur; ç. ilk ilkeler, bilim ve sanattan mebadisi, ilk adımlar; esaslar, mebdeler; alfabenin harfleri; Aristoteles'in on kategorisi; öteki nesnelerin başlangıcı.

elench/us –ī *er.* armut biçimli bir inci.

elephantomach/a –ae *er.* fil üstündeki savaşçı.

elephant/us –ī, elephās –antis *er.* fil; fildişi.

Eleusīn –is *d.* Eleusis, Demeter'in gizemleriyle ünlü Attica kenti.

eleutheri/a –ae *d.* özgürlük.

ēlev/ō –āre *gçf.* kaldırmak, yukarı kaldırmak, yükseltmek; hafifletmek; küçültmek; eksiltmek; değerden düşürmek, saygınlığını bozmak, küçük düşürmek.

ēlic/iō –ere –uī –itum *gçf.* çekmek, çekip çıkarmak; cezbetmek, aklını başından almak; (*din*) dinsel eylemlerle tanrıları yardıma çağırmak, niyaz etmek; (*büyücülük*) büyücülük yöntemleriyle sihirli güçleri çağırmak, büyücülük yöntemlerini uygulamak; çıkarmak, sonuç çıkartmak, istihraç etmek, çıkarsamak; meydana çıkarmak, hasıl etmek; tahrik etmek, –lendirmek (öfke vb.).

ēlī/dō –dere –sī –sum *gçf.* vurmak, çarpmak, darbe indirmek; kırmak; sıkmak, ezmek; paramparça etmek; boğmak, boğazlamak; kovmak; yok etmek, tahrip etmek.

ēl/igō –igere –ēgī –ēctum *gçf.* seçmek, ayırmak; elemek; devşirmek; ayıklamak; oy vermek, intihab etmek; birer birer ayırmak.

ēlīmin/ō –āre *gçf.* dışarıya taşımak; kapı dışarı etmek; boşboğazlık etmek, ağzından kaçırmak.

ēlīm/ō –āre *gçf.* doldurmak, ağzına kadar doldurmak; (*mec.*) incelikle ya da özenle işlemek, ayrıntılarıyla hazırlamak, terbiye etmek; tamamlamak, ikmal etmek, yetkinleştirmek, mükemmelleştirmek.

ēlinguis *s.* dilsiz, konuşamayan; açık ve düzgün olmayan ifade.

ēlingu/ō –āre *gçf.* dilsiz olmak, dilden yoksun olmak.

El/is –idis *d.* Batı Peloponnesos'ta Olimpiyat oyunlarıyla ünlü bir bölge ve kent.

Eliss/a –ae *d.* Dido.

ēlīsus *gedo.* **ēlīdo**

ēlixus *s.* kaynamış, haşlanmış.

elleborōsus *s.* tam çılgın.

ellebor/us –ī *er.* **–um –ī** *cns.* deliliğe karşı iyi geldiği düşünülen bir bitki, herbak, çöplememe ya da danakıran.

ēloc/ō –āre *gçf.* mültezime vermek, kiraya vermek.

ēlocūti/ō –ōnis *d.* konuşma tarzı, nutuk söyleme tarzı; konuşma sanatı.

ēlocūtus *geo.* **ēloquor**

ēlog/ium –ī & **iī** *cns.* kısa söz, vecize, özdeyiş; kitabe, yazıt; (*vasiyet*) madde.

ēloqu/ēns –entis *s.* hitabet yeteneğine sahip ya da haiz; söyleyen, konuşan; beliğ, belagatlı; **–enter** *z.*

ēloquenti/a –ae *d.* belagat.

ēloqu/ium –ī & **iī** *cns.* ifade, belagatlı olma, belagat; konuşma.

ēlo/quor –quī –cūtus *gçf.* & *gf.* açıkça söylemek, güzel bir biçimde söylemek, beyan etmek, ifade etmek.

ēlū/ceō –cēre –xī *gf.* ışık saçmak, parıldamak; (*mec.*) göze çarpmak, görünmek, aşikâr olmak.

ēluct/or –ārī –ātus *gf.* mücadele etmek, uğraşmak; *gçf.* üstün gelmek, baskın çıkmak, altetmek.

ēlūcubr/ō –āre –or –ārī –ātus *gçf.* lamba ışığında yazmak, geceleyin çalışmak; çok çalışmak, didînmek.

ēlūdific/or –āri –ātus *gf.* dolandırmak, aldatmak; yaltaklanmak, tabasbus etmek.

ēlūdō –dere –sī –sum *gçf.* (*gladiator oyunlarında darbe vb.'ni*) çelmek, berteraf etmek, savuşturmak; ayartmak, aldatmak, kötüye kullanmak, kötü niyetle oyalamak, işini bozmak; alay etmek, alaya almak, eğlencesi yapmak; *gf.* oyun oynamayı bitirmek; oyun ya da eğlenceyi durdurmak, oyunca yenmek.

ēlū/geō –gere –xī *gçf.* -in yasını tutmak, -i için yasta olmak.

ēlumbis *s.* zayıf, güçsüz, dermansız.

ēl/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* yıkayıp temizlemek, arıtmak; (*para*) çarçur etmek, israf etmek; (*mec.*) ortadan kaldırmak, silmek, başından savmak ya da atmak.

elūsus *gedo.* **ēlūdō**

ēlūtus *gedo.* **ēluō** *s.* sönük, tatsız, yavan.

eluvi/ēs –em –ē *d.* taşkın, su basması, fezeyan; akıntı, cereyan; (*mec.*) (*taşkın nedeniyle*) yarık, yar, kayalık dere çukuru.

ēluvi/ō –ōnis *d.* tufan, büyük sel.

Elysium ī *cns.* cennet; **–ius** *s.* cennete ait, cennet gibi.

em *ünl.* işte! Al sana! Gördün mü!

ēmancipāti/ō –ōnis *d.* babalık yetkilerinden feragat etme; azatlığı ya da serbestliği bildirme, kölelik ya da esirlikten kurtulma; azatlık; (mülkünden) feragat.

ēmancip/ō –āre *gçf.* babalık yetkilerinden feragat etmek, azatlık ya da özgürlüğü ilan etme, köle ya da esirleri azad etmek; devretmek, vazgeçmek, satmak.

ēmān/ō –āre –āvī –ātum *gf.* dışanya akmak; (–den) fışkırmak, çıkmak, zuhur etmek, neşet etmek; (*haber*) sızmak, yayılmak, bilinmek.

Ēmathi/a –ae *d.* Makedonia bölgesi; Makedonya; Thessalia **–us** *s.* Makedonyalı; Pharsalia'lı; **–des –dum** *d.ç.* Musa'lar.

ēmātūr/ēscō –ēscere –uī *gf.* olgunlaşmak, yumuşamak.

em/ōx –acis *s.* satın almaya düşkün.

emblēma –tis *cns.* kakma işi, mozaik.

embol/ium –ī & **īī** *cns.* arada olan.

ēmendābilis *s.* düzeltilebilir, tashih ya da ıslah edilebilir.

ēmendāti/ō –ōnis *d.* düzeltme, tashih.

ēmendāt/or –ōnis *er.*, **–rix –ricis** *d.* düzeltmen.

ēmendāt/us *s.* kusursuz, doğru, mükemmel; **–ē** *z.*

ēmend/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* düzeltmek, ıslah etmek.

ēmēnsus *geo.* **ēmētior** *gedo.* çapraz.

ēment/ior –īrī –ītus *gf.* yalan söylemek; *gçf.* yalandan yapmak, gibi görünmek, uydurmak; **–ītus** yalandan yapılmış, mahsustan yapılmış.

ēmerc/or –ārī *gçf.* satın almak.

ēmer/eō –ēre –uī –itum, –eor –ērī *gçf.* tam olarak hak etmek, hak kazanmak, lâyık olmak, değer olmak; müstehâk olmak (*iyi anlamda*); yükümlülük altına girmek; hizmet süresini tamamlamak.

ēmer/gō –gere –sī –sum *gçf.* dışarı çıkarmak, *öz.* su vb.'den; (*mec.*) kurtarmak, çıkarmak, *öz.* kötülük, korku, hayvanlık vb.'lerinden; *gf.* kalkmak, doğrulmak, doğmak, görünmek, belirmek; (*mec.*) yükselmek, erişmek, ortaya çıkmak.

ēmeritus *geo.* **ēmereor** *s.* hizmeti tamamlamış, görevini bitirmiş, emekliye ayrılmış, yorulmuş, tükenmiş; *er.* emekli kimse.

ēmersus *gedo.* **ēmergō**

emetic/a –ae *d.* kusturucu şey.

ēmē/tior –tīrī –nsus *gçf.* ölçüp ayırmak; (*belli bir yer*) bir yandan öbür yana geçmek boydan boya geçmek, atlayıp geçmek, üstünden geçmek; (zaman) bir zaman dilimini yaşayarak geçirmek; (*mec.*) ihsan etmek, vermek.

ēmet/ō –ere *gçf.* biçmek, hasat etmek.

ēmī *gç.* **emō**

ēmic/ō –āre –uī –ātum *gf.* dışarı fırlamak, öne atılmak; hızla görünmek; göze çarpmak, fırlak olmak; (*mec.*) önemli ya da ünlü olmak, tebarüz etmek; seçkinleşmek.

ēmigr/ō –āre –āvī –ātum *gf.* (yerden) ayrılmak, hareket etmek, yola çıkmak, göç etmek.

ēmĭn/ēns –entis *ş.zam.or.* **ēmineō** *s.* yüksek, yüce, çok yüksek, çarpıcı, öne fırlamış; (*mec.*) seçkin, güzide, faik, ünlü.

ēminenti/ā –ae *d.* önem, ün, göze çarpan şey; (*resim*) ışık.

ēmĭn/eō –ēre –uī *gf.* ileriye fırlamış olmak, çıkıntı yapmak; önemli olmak, göze çarpmak, ayırd edilmek.

ēmĭn/ŏr –ārī *gf.* gözünü korkutmak, tehdit etmek.

ēminus *z.* bir uzaklıktan ya da bir uzaklıkta, uzakta ya da uzaktan; (*savaş*) kılıç ucu ötesinde, ok atımı uzakta.

ēmīr/or –ārī *gçf.* (bir şeye) hayretle bakmak; şaşmak.

ēmissārĭ/ium –I & iī *cns.* dışarı çıkacak yer, kapı, ağız, mahreç, lağım, mecra.

ēmisārĭ/ius –ī & iī *er.* gözcü, muhbir, casus.

ēmissīcius *s.* merakla bakan, gözetleyen, mütecessis, casusluk eden.

ēmissi/ō –ōnis *d.* gitmesine izin verme, bırakma, boşaltma.

ēmissus *gedo.* **ēmittō**

ēmissus –ūs *er.* dışarı verme, yayma, neşretme, ihraç.

ēm/ittō –ittere –īsī –issum *gçf.* yollamak, dışarı yollamak; dışarıya bırakmak, kaçmasına göz yummak; koyvermek; bırakmak, serbest bırakmak; kaçırmak, elinden kaçırmak; (*mızrak*) atmak; (*kişi*) serbest bırakmak, özgür kılmak; (*ses*) çıkarmak; (*yazı*) yayımlamak.

em/ō –ere ēmī –emptum *gçf.* satın almak; sağlamak, tedarik etmek; çok miktarda almak ya da hemen almak, karşılığını vermek, kazanmak, ele geçirmek; rüşvetle almak; **bene–** ucuza satın almak; **male–** pahalı satın almak; **in diem–** krediyle satın almak.

ēmoder/or –ārī *gçf.* tadil etmek, hafifletmek ya da azaltmak.

ēmodul/or –ārī *gçf.* terennüm etmek, dizelerle övgüsünü dile getirmek; türkü yakmak; kutlamak, tesit etmek.

ēmōl/ior –īrī *gçf.* başarmak, üstesinden gelmek; kışkırtmak, tahrik etmek.

ēmoll/iō –īre –iī –ītumi *gçf.* yumuşatmak; yatıştırmak, takatten düşürmek, gevşeklik vermek.

ēmolument/um –ī *cns.* kâr, yarar, çıkar, menfaat.

ēmon/eō –ēre *gçf.* şiddetle tavsiye etmek.

ēmor/ior –ī –tuus *gf.* ölmek; (*mec.*) geçip gitmek.

ēmortuālis *s.* ölüme ait, ölümlü.

ēmoveō –ovēre –ōvī –otum *gçf.* dışarı çıkarmak, yerini değiştirmek, yerinden oynatmak, uzaklaştırmak; sürüp götürmek, defetmek.

Empedoclēs –is *er.* Sicilyalı filozof; **–ēus** *s.*

empīric/us –ī *er.* sadece deneysel bilgiye sahip olan hekim.

empor/ium –ī & iī *cns.* pazar yeri, ticaret yeri, alışveriş merkezi ya da kolonisi.

empti/ō –ōnis *d.* satın alma; mübayaa, alım, satılmış nesne.

emptit/ō –āre *gçf.* sık sık satın almak.

empt/or –ōris *er.* satın alan kimse.

emptus *gedo.* **emō**

ēmulg/eō –ēre *gçf.* (su vb.'ni) boşaltmak ya da akıtmak.

ēmunctus *gedo.* **ēmungō** *s.* fark eden, ayırt eden, tefrik eden.

ēmun/gō –gere –xī –ctum *gçf.* burnunu silmek, temizlemek; (*komedya*) dalavere çevirmek.

ēmūn/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* sağlamlaştırmak ya da güçlendirmek, tahkim etmek, takviye etmek, güvenlik altına almak; çevresine duvar çekmek; girilebilir kılmak, yol açmak.

ēn *ünl.* (*dikkat çekme*) bak! (*soru*) gerçekten mi, öyle mi?

ēnārrābilis *s.* tasvir edilebilir, betimlenebilir; açıklanabilir ya da anlaşılır.

ēnarr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ayrıntılarıyla betimlemek; tümüyle açıklamak; naklet-mek, hikaye etmek; yorumlamak.

ēnā/scor –scī –tus *gf.* büyümek; sürmek, filiz vermek, boy atmak, doğmak.

ēnat/ō –āre *gf.* açığa yüzmek, yüzüp gitmek; (*mec.*) yüzerek kaçmak.

ēnātus *geo.* **ēnāscor**

ēnāvig/ō –āre *gf.* deniz yolculuğuna çıkmak, gemiyle yola çıkmak; (*mec.*) karşıdan karşıya geçmek.

Enceladus –ī *er.* Etna yanardağının altındaki dev.

endromi/s –dis *d.* kaba yüzden pelerin; atletler için bir giysi.

Endymi/ōn –ōnis *er.* Ay'ın âşık olduğu ve sürekli uyumaya mahkum güzel genç.

ēnec/ō, ēnicō –āre –uī & –āvī –tum & ātum *gçf.* öldürmek; tüketmek, bütünüyle eskitmek; işkence etmek,

eziyet etmek; tahrip etmek, kasıp kavurmak.

ēnervis *s.* cansız, zayıf düşmüş, dermansız.

ēnerv/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* zayıflatmak, takatten düşürmek, kadınlaştırmak, güçten yoksun kılmak; **–ātus** *s.* yumuşak, eğilip bükülebilen.

ēnicō *bak.* **ēnecō**

enim *bağ.* (*onay*) evet, gerçekten, hakikaten, filvaki; (*açıklama*) çünkü, zira, örneğin, sözgelimi.

enimvērō *bağ.* elbette, tabii, kesinlikle.

Eni/peus –eī *er.* Thessalia'da bir ırmak.

ēnīsus *geo.* **ēnītor**

ēniteō –ēre –uī *gf.* parlamak; aydınlık olmak; (*mec.*) çok zeki olmak, seçkinleşmek.

ēnit/ēscō –ēscere –uī *gf.* parlamak, ışık saçmak, parlak olmak.

ēnī/tor –tī –sus & **xus** *gf.* çabalamak, gayret sarfetmek, büyük çaba harcamak; *gçf.* (*yer*) yukarı çıkmak, tırmanmak; doğurtmak, meydana getirmek.

ēnīx/us *geo.* **ēnītor** *s.* gayretli, faal, hararetli; **–ē** *z.* istekli olarak.

Ennius –ī *er.* döneminin en büyük Latin şairi; **–iānus** *s.*

Ennosigaeus –ī *er.* toprağı sallayan, Neptunus.

ēn/ō –āre –āvī *gf.* yüzerek kaçmak; *gçf.* yüzerek karşıdan karşıya geçmek, (*bir yere doğru*) yüzmek.

ēnōdāti/ō –ōnis *d.* çözme, açma, sökme; sonuç, gelişme, inkişaf, açıklama, izah.

ēnōdis *s.* düğümsüz; düz; esnek; sade, anlaşılır.

ēnōd/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* düğümlerini çözmek; açıklamak, izah etmek; **–ātē** *z.* kolay anlaşılır biçimde, vazıh olarak.

ēnōrmis *s.* düzensiz, kuralsız, nizamsız, biçimi olmayan, biçimsiz; engin, sınırsız.

ēnōt/ēscō –ēscere –uī *gf.* tanınmak.

ēnot/ō –āre *gçf.* kaydetmek, kayıt düşmek, işaret koymak; aklına yazmak.

ēnsicul/us –ī *er.* küçük kılıç, dar ve uzun kılıç.

ēnsiger –ī *s.* kılıç kuşanan.

ēns/is –is *er.* kılıç; öksü; (*mec.*) savaş; Orion takımyıldızı (Ensis).

enthȳmēma –tis *cns.* üç öncülden birinin açıklanmadığı kıyas türü, tartışma.

ēnū/bō –bere –psī *gf.* kendi sınıfından evlilik yapmak, evlenmek ve memleketini bırakmak.

ēnucleō –āre *gçf.* çekirdeklerini çıkarmak; (*ceviz vb.*) kabuklarını ayıklamak; açıklamak, izah etmek; **–ātus** *s.* (*üslup*) sade, süssüz; (*oy*) hile-

siz; **-ātē** *z.* yalın bir biçimde.

ēnumerāti/ō -ōnis *d.* sayma, sayım; (*ret.*) özet.

ēnumer/ō -āre *gçf.* saymak, hesap etmek; ödemek; özetlemek.

ēnūntiāti/ō -ōnis *d.* önerme, ifade tarzı, ilan.

ēnūntiāt/um -ī *cns.* önerme.

ēnunti/ō -āre *gçf.* söylemek, dile getirmek (*öz. gizli tutulmuş şeyler*); ifşa etmek; anlatmak, nakletmek, hikaye etmek; ifade etmek, açıklamak, ilan etmek.

ēnūpti/ō -ōnis *d.* kendi soyu dışında evlilik yapma.

ēnūtr/iō -īre *gçf.* beslemek, büyütmek; ilerletmek, terfi ettirmek, mesnet olmak, yardım etmek, arka çıkmak.

eō īre īvī & **iī itum** *gf.* gitmek; (*ask.*) resmigeçit yapmak; (*zaman*) geçmek; (*olay*) ilerlemek; **in alia omnia-** bir yasa tasarısına karşı oy kullanmak; **in sententiam-** bir öneriyi desteklemek.

eō *z.* (*yer*) oraya, o yöne, orada; (*amaç*) amacıyla; (*derece*) şimdiye kadar; (*zaman*) çok uzun; (*neden*) bu nedenden, bu yüzden; (*kl. ile*) ne kadar, o kadar; **accēdit eō** bundan başka, ayrıca; **rēs erat eō locī** mesele bu vaziyetteydi.

eōdem *z.* aynı yere, aynı amaca, aynı kişiye; **-lōcī** aynı yerde.

Eōs *d.* tan, şafak; **Eōus** *s.* tan vakti, şafakta, doğuya ait; *er.* tan yıldızı, seher yıldızı; Doğulu, Doğu'ya özgü.

Epaminond/as -ae *er.* Thebai'li ünlü komutan.

ephēb/us -ī *er.* eski Yunanistan'da 18-20 yaşlarındaki erkek Grek gencine verilen ad.

ephēmer/is -idis *d.* günce, günlük.

Ephes/us -ī *d.* batı Anadolu'da kent, *mod.* Efes; **-ius** *s.*

ephippiātus *s.* eyerli ya da eyer takılan.

ephipp/ium -ī & **iī** *cns.* eyer, semer.

ephor/us -ī *er.* Spartalı yüksek bir memur.

Eyhyr/a -ae -ē -ēs *d.* Korinthos; **-ēius** *s.*

Epicharm/us -ī *er.* Epicurosçu ünlü filozof ve şair.

epichys/is -is *d.* bir tür testi.

epicūpus *s.* kürek çeken.

Epicūr/us -ī *er.* Gargettuslu ünlü filozof.

epicus *s.* destansı, menkıbevî, epik.

Epidaur/us -ī *d.* Doğu Peloponnesos'ta bir kent; **-ius** *s.*

epidīcticus *s.* (*ret.*) gösteriş kabilinden, inşata ait.

epigramma -tis *cns.* bir heykelin kaidesindeki yazıt, kitabe; epigram.

epilog/us -ī *er.* son söz, hatime, son.

epimēni/a -ōrum *cns.* ç. bir

aylık azık.
Epimethi/s –dis *d.* tanrı Epimetheusun kızı, Pyrrha.
epirēd/ium –ī & **iī** *cns.* iz, eser, nişan.
Epīrus, –os –ī *d.* Kuzey Batı Yunanistan'da bölge; **–ōtēs –ōtae** *er.* Epiros'lu; **–ōticus –ēnsis** *s.*
episcopus –ī *er.* piskopos.
epistolium –ī & **iī** *cns.* kısa not.
epistula –ae *d.* mektup; **ab –is** kâtip, yazman.
epitaph/ium –ī & **iī** *cns.* cenaze töreni söylevi.
epīthēc/a –ae *d.* ek, ilave.
epitom/a –ae –ē –ēs *d.* kısaltma, özetleme.
epitȳr/um –ī *cns.* peynirle yenen bir salata.
epop/s –is *er.* çavuşkuşu, ibibik, hüthüt.
ep/os (ç. **–ē**) *cns.* destan.
ēpōt/ō –āre –āvī –um *gçf.* içmek, çekmek, yutmak.
epul/ae –ārum *d. ç.* tabak çanak; ziyafet, resmi ve dinsel ziyafet.
ēpulāris *s.* ziyafette şölene ait.
epul/ō –ōnis *er.* ziyafet konuğu, dinsel ziyafette görev alan rahip.
epul/or –ārī –ātus *gf.* ziyafette olmak; *gçf.* ziyafet çekmek.
epul/um –ī *cns.* görkemli ve masraflı yemek ya da yemek takımları, ziyafet, şölen, akşam yemeği.
equ/a –ae *d.* kısrak.
equ/es –itis *er.* atlı, süvari askeri ya da atı; *ç.* süvari sınıfı; Roma'da ikinci büyük toplumsal sınıf; atlı sınıfı üyesi.
equest/er –ris *s.* atlı sınıfından (kimse); süvari sınıfına ait.
equidem *z.* (*onay*) elbette, kuşkusuz, bana kalırsa, bence; (*kabullenme*) elbette, mutlaka.
equīnus *s.* ata ait.
equīri/a –ōrum *cns. ç.* tanrı Mars'ın onuruna Campus Martus'da yılda bir kez yapılan at yarışları.
equitāt/us –ūs *er.* süvari sınıfı.
equit/ō –āre *gf.* ata binmek; süvari olmak, süvari eğitimi görmek.
equuleus *bak.* **eculeus**
equul/us –ī *er.* tay, sıpa.
equ/us –ī *er.* at; (*gb.*) Pegasus; **–bipēs** denizatı; **–ō merēre** atlı sınıfında hizmet görmek; **–is virīsque** var güçle, elden geldiği kadar.
er/a –ae *d.* (evin) hanımı, baş kadın; nişanlı, sevgili; (tanrıça) ilahe.
ērādīc/ō –āre *gçf.* kökünden sökmek, tahrip etmek.
ērā/dō –dere –sī –sum *gçf.* silmek, kökünden kazımak, yok etmek, izale etmek.
Eratō *d.* lirik şiirin Musası.
Eratosthen/ēs –is *er.* ünlü İs-

kenderiyeli coğrafyacı.

Ereb/us -ī *er.* yeraltı karanlığını simgeleyen karanlık tanrısı; öbür dünya; **-ēus** *s.*

Erechth/eus -eī *er.* Atina'nın söylencesel kralı; **-ēus** *s.* **-idae** *er. ç.* Atinalılar; **-is -idis** *d.* Orithyia; Procris.

ērēctus *gedo.* **ērigō** *s.* dikey, dik, yüksek, âli; soylu, mağrur, kibirli; tetik, uyanık, gergin; azimli kararlı.

ērēp/ō -ere -sī *gf.* sürünmek, tırmanmak; *gçf.* üzerinde sürünmek, tırmanmak.

ērepti/ō -ōnis *d.* cebri, zorlu; yakalama, zapt; hırsızlık.

ērept/or -ōris *er.* hırsız, yağmacı.

ēreptus *gedo.* **ēripiō**

ergā *edt.* **(ih.** *ile*) -e doğru; karşısında.

ergastul/um -ī *cns.* ıslahane, düşkünler evi, hapishane (*öz.* köleler için); *ç.* mahkumlar.

ergō *z.* bu yüzden, bundan dolayı, sonuç olarak, bu nedenle, binaenaleyh; (*sorular, buyruklar*) nedir yani? (*yeniden başlama*) söylediğim gibi; **(inh.** *ile*) uğruna, aşkına, -den dolayı.

ēric/iūs -ī & iī *er.* kirpi.

Eridan/us -ī *er.* Po ırmağının söylencesel adı.

erifug/a -ae *er.* kaçak köle.

ēr/igō -igere -ēxī -ēctum *gçf.* dikmek, sıkıca dikmek, reks etmek, dikleştirmek, kaldırmak, yukarı kaldırmak, yükseltmek; tahrik etmek, kışkırtmak, heyecanlandırmak, teşvik etmek, yüreklendirmek.

Ērigon/ē -es *d.* Virgo takımyıldızı; **-ēius** *s.*

erīlis *s.* aile reisine ait, efendiye ait.

Erīn/ȳs -yos *d.* Furia'lar; öç tanrıları; (*mec.*) lanet, çılgınlık.

Eriphȳla -ae *d.* Alcmaeon'un annesi; bu oğlu tarafından öldürüldü.

ēr/ipiō -ipere -ipuī -eptum *gçf.* yırtmak, yırtıp ayırmak, koparmak, zorla çevirip bükmek, alıp gitmek; kurtarmak, azad etmek, serbest bırakmak, yoksun etmek; soymak kapıp gitmek ya da kaçmak; **sē-** kaçmak.

ērogāti/ō -ōnis *d.* ödeme; dağıtma, tevzi etme, bölüştürme.

erogit/ō -āre *gçf.* soruşturmak.

ērog/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ödemek, harcamak, sarfetmek, *öz.* devlet hazinesinden; vasiyette bırakmak; vasiyet etmek.

errābundus *s.* amaçsızca dolaşan, gezinen; rastgele, rastlantısal, lâalâtâyin.

errāticus *s.* avare dolaşan; yer değiştiren, seyyar.

errāti/ō -ōnis *d.* amaçsızca

dolaşma, avare dolaşma, gezinme.

errāt/um –ī *cns.* yanlış, hata, kusur, yanılgı.

errāt/us –ūs *er.* amaçsızca dolaşma, gezinme.

err/ō –āre –āvī –ātum *gf.* amaçsızca dolaşmak, oradan oraya gezinmek; doğru yoldan ayrılmak, yolunu kaybetmek ya da gaflete delâlete düşmek; duraksamak, tereddüt etmek; hata yapmak, yanılgıya düşmek; *gçf.* bir yandan öbür yana geçmek; **stēllae –antēs** gezegenler.

err/ō –ōnis *er.* serseri, avare.

err/or –ōris *er.* amaçsızca dolaşma; dolambaçlı yol, labirent; kuşku, tereddüt, belirsizlik; hata, yanlış, kusur, hile, oyun; aldatma, aldanma, yanılgı, delâlete ya da gaflete düşme.

ērub/ēscō –ēscere –uī *gf.* kızarmak, kırmızılaşmak; utançtan kızarmak, utanç duymak; *gçf.* utanmak; saygı duymak.

ērūc/a –ae *d.* göbeksiz lahana, kolza.

ēruct/ō –āre *gçf.* geğirmek, kusmak; sarhoş bir biçimde konuşmak; ani bir şekilde dışarı atmak, çıkarmak.

ērud/iō –īre –iī –ītum *gçf.* eğitmek, bilgi vermek.

ērudīti/ō –ōnis *d.* eğitim, bilgi, malumat; öğrenim.

ērudītulus *s.* bir dereceye kadar hünerli.

ērudīt/us *gedo.* **ērudiō** *s.* bilgili, eğitimli, hünerli; –ē z. derin bilgiyle, âlimane.

ēr/umpō –umpere –ūpī –uptum *gçf.* kırıp açmak; yarmak, ileri fırlatmak; *gf.* dışarı fırlamak, ileri fırlamak; sonuçlanmak.

ēru/ō –ere –ī –tum *gçf.* kökünden sökmek, yırtmak, koparmak; tahrip etmek, yerle bir etmek; aydınlığa çıkarmak, ortaya çıkarmak; kurtarmak.

ērupti/ō –ōnis *d.* patlama, püskürme; (*ask.*) kuşatma sırasında askerlerin saldırıya geçmesi.

ēruptus *gedo.* **ērumpō**

er/us –ī *er.* evin reisi; mal sahibi.

erv/um –ī *cns.* burçak.

Erycīnus *bak.* **Eryx.**

Erymanth/us –ī *er.* Arcadia'da bir dağ; Hercules, bu dağda yabani bir domuz öldürdü; –**ius**, –**īs** *s.*

Ery/x –cis *er.* Sicilya'nın batı ucunda kent ve dağ; –**cīnus** *s.* Eryx'e ait; Venüs'e ait; Sicilyalı; *d.* Venüs.

esc/a –ae *d.* gıda, besin, lezzetli lokma, çerez; olta ya da kapan yemi.

escārius *s.* gıdaya ait; lezzetli lokmaya ait; *cns.* ç. tabak çanak.

ēsc/endō –endere –endī

–ēnsum *gf.* tırmanmak, yukarıya çıkmak; *gçf.* üzerine çıkmak, tırmanmak.

ēscēnsi/ō –ōnis *d.* tırmanma; (kıyıdan) baskını yapma; karaya çıkarma ya da çıkma.

esculentus *s.* yenebilir, tatlı, lezzetli.

Esquiliae –iārum *d. ç.* Roma'da bir tepe.

essedārius –ī & iī *er.* savaş arabasındaki döğüşçü.

essed/um –ī *cns.* savaş arabası.

essit/ō –āre *gçf.* yemek yemek (olağan).

ēst *ş.zam.* **edō**

ēstr/īx –īcis *d.* obur kimse.

ēsuriālis *s.* açlığa ilişkin.

ēsur/iō –īre –ītum *gf.* aç olmak; *gçf.* açlık çekmek.

ēsurīti/ō –ōnis *d.* açlık; açlık çekme.

ēsus *gedo.* **edō**

et *bağ.* ve; (*tekrar*) hem ... hem; (*vurgu ekiyle*) gerçekten, evet; (*kıyas*) gibi, kadar, –den –dan; *z.* ayrıca, aynı zamanda, de, dahi, hem de; hatta, bile.

etenim *bağ.* (*açıklama ekleme*) işin doğrusu, gerçekte, hakikatte.

etēsi/ae –ārum *d. ç.* Etesia rüzgarları, Akdeniz'in doğurusundan yazın esen rüzgârlar; **–us** *s.*

ēthолog/us –i *er.* taklit eden, mukallit, meddah.

etiam *z.* ayrıca, aynı zamanda, yanısıra; (*vurgulu*) hatta, gerçekte; (*onay*) evet, kesinlikle; (*kızgın*) öyle mi? gerçekten mi?; (*zaman*) hâlâ, şimdiye kadar, yine; **–atque** – tekrar tekrar; **nihil–** asla değil, hiç değil.

etiam şimdi bile; **nunc –num** *z.* hâlâ, şimdiye değin, o zamana değin; (*yanısıra*) bundan başka.

etiamsī *bağ.* olsa bile, gerçi, her ne kadar, olsa da.

etiam/tum –tunc *z.* o zamana değin, hâlâ.

Etrūri/a –ae *d.* Roma'nın kuzeyinde bölge; **Etruscus** *s.* Etrüsk.

etsī *bağ.* olsa bile, her ne kadar, ise de, velev.

etymologi/a –ae *d.* etimoloji, kökenbilim, iştikak ilmi.

eu *ünl.* çok iyi! aferin!

Euan Euhan *er.* Bakkhos.

Euand/er –rus –ri *er.* Palatinus tepesinde bir kent kuran Hermes ve Carmenlis'in oğlu.

euax *ünl.* Yaşa! (alkış ve zafer ünlemi).

Eub/oea –oae *d.* Ege'de bir ada; (*mod.*) Eğriboz; **–oicus** *s.* Eubea'lı.

euge –pae *ünl.* yaşa! sağlığınıza!

euhāns –antis *s.* Bakkhos şenliklerinde 'Euhan' diye bağıran.

Euh/ius Euius –ī *er.* Bakkhos; **–ias** *d.* Bakkhos rahibesi.

euhoe euoe *ünl.* Bakkhos şenliklerine katılanların attıkları coşku çığlığı.

Eumenid/es –um *d. ç.* Furialar.

eunūch/us –ī *er.* hadım edilmiş kimse.

Euphrāt/ēs –is *er.* Fırat ırmağı.

Eupoli/s –dis *er.* Atina'lı komedi şairi.

Eurīpid/ēs –is *er.* Atina'lı tragedya yazarı.

Eurīp/us –ī *m.* Euboea ile anakara arasındaki boğaz; kanal.

Eurōp/a –ae –ē –ēs *d.* Fenike kralı Agenor'un kızı; söylenceye göre bir boğanın sırtında götürülmüştür; Avrupa kıtası; **–aeus** *s.*

Eurōtās –ae *er.* Sparta'da bir ırmak.

Eur/us –ī *er.* Doğu rüzgârı, Güney Doğu rüzgârı; **–ōus** *s.* doğuya ait.

Eurydic/ē –ēs *d.* Orpheus'un karısı.

Eurysth/eus –eī *er.* Mycenae kralı; Hercules, 12 yıllık cezasını (10 iş) bu kralın emrinde çekti.

euschēmē *z.* zarafetle, inceliklе.

Euterp/ē –ēs *d.* müzik Musası.

Euxīnus *s.* Karadeniz.

ēvā/dō –dere –sī –sum *gf.* çıkmak, yerinden çıkmak; türmanmak; kaçmak; sonuçlanmak, gerçekleşmek; *gçf.* geçmek, üzerine çıkmak ya da üzerine binmek; –den sakınmak.

ēva/gor –ārī –ātus *gf.* (*ask.*) manevra yapmak; (*mec.*) uzanmak, yayılmak; *gçf.* ihlal etmek, bozmak.

ēvalēscō –ēscere –uī *gf.* büyümek, gelişmek, artmak, olgunlaşmak; muktedir olmak, yetki sahibi olmak; rağbet kazanmak, yaygın olmak.

ēvān/ēscō –ēscere –uī *gf.* gözden kaybolmak, etkisiz hale düşmek.

ēvangel/ium –ī & iī *cns.* (*dn.*) İncil.

ēvānidus *s.* kaybolan, gözden kaybolan.

ēvāsī *gç.* **ēvādō**

ēvast/ō –āre *gçf.* harap etmek, viran etmek, mahvetmek.

ēve/hō –here –xī –ctum *gçf.* dışarı taşımak, dışarı götürmek; yükseltmek, kaldırmak, yukarı kaldırmak; (*memleket dışına*) yayılmak, (*edl.*) at sürmek, yelken açmak, dışarı çıkmak.

ēvellō –ellere –ellī –ulsum *gçf.* koparmak, asılmak, asılıp çekmek; kökünden söküp atmak, bozmak, silmek, kazımak.

ēv/eniō –enīre –ēnī –entum *gf.* çıkmak, meydana çıkmak; sonuçlanmak, sonuç vermek,

sona ermek; başına gelmek; olmak, vaki olmak, zuhur etmek.

event/um -ī *cns.* sonuç, son, akıbet; oluş, ortaya çıkma, olay; talih, baht, deneyim.

event/us -ūs *er.* sonuç, son, akıbet; encam; talih, baht, yazgı, kader.

ēverber/ō -āre *gçf.* şiddetli olarak vurmak ya da dövmek.

ēverricul/um -ī *cns.* dip ağı.

ēver/rō -rere -rī sum *gçf.* baştan aşağı süpürmek, baştan aşağı temizlemek.

ēversi/ō -ōnis *d.* yıkma, düşürme, yere vurma, tahrip etme.

ēvers/ō -ōris *er.* tahrip edici, tahrip eden (kimse).

ēversus *gedo.* **ēverrō** *gedo.* **ēverto**

ēver/tō -tere -tī -sum *gçf.* devirmek, altüst etmek, tepetaklak etmek, alabora etmek; kovmak, tardetmek, dışarı atmak; yıkmak, yere vurmak, tahrip etmek, mahvetmek.

ēvestīgātus *s.* keşfedilmiş olan, izlenerek bulunan.

ēvictus *gedo.* **ēvincō**

ēvid/ēns -entis *s.* görülebilir, net, belirgin, aşikâr; **-enter** *z.*

ēvidenti/a -ae *d.* açıklık, farklılık, vuzuh.

ēvigil/ō -āre -āvī -ātum *gf.* uyanık olmak, tetikte olmak; nöbet tutmak; *gçf.* dikkatlice çaba harcamak, özenli çalışmak.

ēvīlēsc/ō -ere *gf.* değersizleşmek.

ēvin/ciō -cīre -xī -ctum *gçf.* sarmak, etrafını sarmak; çelenk yapmak, taçlandırmak.

ēv/inco -incere -īcī -ictum *gçf.* galip gelmek, yenmek, alt etmek; üstesinden gelmek; ispat etmek.

ēvir/ō -āre *gçf.* hadım etmek, iğdiş etmek.

ēviscer/ō -āre *gçf.* bağırsaklarını çıkarmak, içini boşaltmak; parçalar halinde yırtmak, parça parça etmek.

ēvītābilis *s.* kaçınılır, sakınılır.

ēvīt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kaçınmak, sakınmak.

ēvocāt/ī -ōrum *er.* ç. gönüllü eski askerler.

ēvocāt/or -ōris *er.* (asker) kaydeden kimse.

ēvoc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yüksek sesle çağırmak, celp etmek; meydan okumak; askeri göreve çağırmak; ortaya çıkarmak, meydana getirmek.

ēvol/ō -āre -āvī -ātum *gf.* uçmak, uçuşmak, havalanmak; aceleyle çıkmak, hızla dışarı fırlamak; *(ruh. vb.)* uçup gitmek, geçip gitmek; uzaklaşmak, görünmez olmak; *(tehlike vb.)* kaçmak, sıvışmak; yükselmek, yukarı çıkmak; erişmek.

ēvolūti/ō –ōnis *d.* (*bir kitabı*) açma.

ēvol/vō –vere –vī –ūctum *gçf.* yuvarlamak, devirmek; tomar açmak, kıvrımlarını açmak; (*kitap*) açmak, okumak; (*mec.*) açmak, ifşa etmek, çözmek, serbest bırakmak.

ēvom/ō –ere –uī –itum *gçf.* kusmak, dışarı çıkarmak; geri atmak, kovmak; geri vermek, iade etmek; reddetmek; (*öfke vb.*) –den almak, üzerine boşaltmak.

ēvulg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* açığa vurmak, ifşa etmek.

ēvulsi/ō –ōnis *d.* çekip çıkarma.

evulsus *gedo.* **ēvellō**

ex, ē *edt.* (**dh.** *ile*) (*yer*) –den dışarı; –; –dan, –den aşağı; (*süre*) sonra, hemen sonra, beri; (*değişim*) başlangıçtan; (*kaynak, madde*) –den –dan; (*neden*) –den dolayı, yüzünden; (*uygunluk*) – göre, –e uygun olarak; **ex itinere** yürüyüşte; **ex parte** kısmen; **ex quō** beri; **ex rē, ex ūsū** yararına; **ē rē pūblicā** anayasaya göre; **ex sententia** fikrine ya da kanısına göre.

exacerb/ō –āre *gçf.* kızdırmak, öfkelendirmek, kışkırtmak, sinirlendirmek.

exācti/ō –ōnis *d.* kovma, kovulma, tard; teftiş, nezaret; vergi; (*borçlar*) toplama.

exāct/or –ōris *er.* kovan, (*dışarı*) süren; talib, zorla yaptıran; nezaretçi, mirası infaz eden; vergi memuru; yönetici.

exāctus *gedo.* **exigō** *s.* tam, kesin, katı, sahih, doğru.

exac/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* bilemek, keskinletmek, sivriltmek; (*tat, bakış*) keskinleştirmek; (*zihin*) keskinleştirmek, canlandırmak; (*hastalık*) ağırlaştırmak; uyarmak, gayrete getirmek, teşvik etmek, tahrik etmek.

exadversum, –us *z., edt.* (*ih. ile*) tam tersine, –e karşı olarak; yüz yüze, karşı karşıya.

exaedificāti/ō –ōnis *d.* yapı, inşaat, inşa etme; (*nutuk vb.*).

exaedific/ō –āre *gçf.* inşaatını tamamlamak, inşa etmek; bitirmek, tamamlamak.

exaequāti/ō –ōnis *d.* aynı düzeye getirme, eşit kılma, eşitlik.

exaequ/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bir düzeye getirmek, bir hizaya sokmak; dengelemek; denklemek; eşit bir tabana oturtmak; eşit ya da denk olarak görmek ya da telâkki etmek; eşit etmek, eşitlemek.

exaestu/ō –āre *gf.* köpürmek, kaynayıp kabarmak, tahammür etmek, mayalanmak; *gçf.* kaynatmak.

exageräti/ō –ōnis *d.* yığma, kümeleme; yükseltme, yücelt-

me (*sadece mecazi*).

exaggerō –āre –āvī –ātum *gçf.* yığmak, kümelemek, yükletmek, biriktirmek, doldurmak; (*mec.*) yükseltmek, büyütmek, abartmak, (*değerini ya da fiyatını*) artırmak.

exagitātor –ōris *er.* eleştirmen.

exagit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* (*yer ya da konumundan*) sürüp çıkarmak, dışına çıkartmak, hareketini sürdürmek; rahatsız etmek, rahat vermemek, tedirgin etmek, huzurunu bozmak, eziyet etmek, cefa vermek, canını sıkmak; azarlamak, paylamak, kabahatli bulmak, dil uzatmak, şiddetle saldırmak, tenkid etmek, eleştirmek, hicvetmek, takılmak ya da alaya almak; sinirlendirmek, heyecanlandırmak, uyartmak, kışkırtmak, tahrik etmek.

exagōg/a –ae *d.* ihraç etme, ihracat.

exalb/ēscō –ēscere –uī *gf.* beyazlaşmak; (*korku vb.'den*) bembeyaz kesilmek, rengi solmak, solgunlaşmak.

exām/en –inis *cns.* kalabalığın dışarı uğraması, üşüşme; kalabalık, tahaccüm, arı kümesi ya da oğulu, balık sürüsü; terazi dili; üzerinde düşünme, mütalâa, mülahaza, dikkatlice gözden geçirme.

examin/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* tartmak; göz önünde tutmak, mütalaa etmek, üzerinde düşünüp taşınmak, imtihan etmek, yoklamak, denemek, sınamak, denetlemek; *gf.* (arı) oğul vermek, kümeleşmek.

examussim *z.* kesinlikle, tamamen, mükemmel olarak.

exancl/ō –āre *gçf.* (*su, şarap vb. bir sıvıyı*) çekmek ya da akıtmak; sonuna kadar dayanmak, katlanmak.

exanimālis *s.* ölü; ölümcül.

exanimāti/ō –ōnis *d.* havasız bırakma, soluk aldırmama; isterik hırs; ürküntü, korku, dehşet.

exanimis, exanimus *s.* cansız, ölü, soluksuz; dehşete düşmüş.

exanim/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* soluksuz bırakmak, soluğunu kesmek; yaşam ve candan yoksun bırakmak, öldürmek; zayıflatmak, eskitip yok etmek, tüketmek, sersemletmek, cesaretini kırmak; (*korku vb. ile*) felç etmek, şiddetle korkutmak, dehşete düşürmek, kışkırtmak; (*edl.*) soluksuz kalmak, yorgun düşmek, güçsüzleşmek, tükenmek, ölmek: (*şey*) eskiyip gitmek.

exanimus *bak.* **exanimis**

exār/dēscō –dēscere –sī –sum *gf.* tutuşmak, ateş almak, alevlenmek; (*mec.*) öfkelenmek, patlak vermek; (*iyi*

ve kötü anlamda) yanıp tutuşmak, kışkırtılmak.

exīs/ēscō –ēscere –uī *gf.* kurumak, bütün bütün kurumak, suyu çekilmek; (*mec.*) sararıp solmak, kuruyup gitmek, mahvolmak.

exarm/ō –āre *gçf.* silahsızlandırmak.

exar/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* saban sürmek, çift sürmek, toprağı işlemek; tarlayı sürüp ekmek, kazıp çıkarmak, kazıp toprağı açmak; üretmek; tarlayı sürerek ürün üretmek, ürün toplamak; alnını kırıştırmak, buruşturmak; (*yazı*) yazmak, yazıya geçirmek.

exārsī *gç.* **exārdēscō**

exasciātus *s.* yontarak şekillendirilmiş; uygun bir biçimde hazırlanmış.

exasper/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* pürüzlendirmek; (*mec.*) tahrik etmek, kışkırtmak, sinirlendirmek, delice öfkelendirmek.

exauctōr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* (*ask.*) terhis etmek, serbest bırakmak; işine son vermek, kovmak.

exaud/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* açık seçik duymak, ayırd etmek, fark etmek; dinlemek; anlamak, kavramak, göz önünde tutmak; kulak vermek, aldırmak, söz dinlemek, kabul etmek.

exaug/eō –ēre *gçf.* artırmak, takviye etmek, sağlamlaştırmak.

exaugurāti/ō –ōnis *d.* kutsal bir şeye karşı saygısızlıkta bulunma, saygısızlık, telvis.

exaugur/ō –āre *gçf.* kutsal bir şeye karşı saygısızlıkta bulunmak, telvis etmek, dine aykırı davranmak.

exauspic/ō –āre *gf.* kehanette bulunmak.

exbibō *bak.* **ēbibō**

excaec/ō –āre *gçf.* kör etmek; (*ırmak*) tıkamak ya da körletmek; (*parlak renkleri*) karartmak, donuklaştırmak; çirkinleştirmek, biçimini bozmak; (*bitki*) koncalarından yoksun etmek.

excandēscenti/a –ae *d.* kızgınlık, heyecanlılık, kabaran ya da gittikçe büyüyen öfke.

excand/ēscō –ēscere –uī *gf.* yanmak, alev almak, sıcaklaşmak, panlıyla yanmak, tutuşmak; (*mec.*) yanmak, içine ateş basmak, *öz öfke yüzünden.*

excant/ō –āre *gçf.* büyülemek, sihirlemek, büyü ya da sihir yoluyla meydana koymak, göstermek.

excarnific/ō –āre *gçf.* yırtarak parçalara ayırmak, doğramak; eziyet etmek, işkence etmek.

excav/ō –āre *gçf.* içini oymak.

exc/ēdō –ēdere –essī –essum *gf.* dışarıya çıkmak, uzağa

gitmek; ölmek, gözden kaybolmak; ilerlemek, ileri gitmek; dışına çıkmak, konudan ayrılmak; *gçf.* terk etmek, geçmek, aşmak, haddini aşmak.

excell/ēns –entis *ş.zam. or.* **excellō** *s.* yükselen, aşan, yüksek; göze çarpan, önemli, üstün,. faik, seçkin, yetkin, mükemmel; **–enter** *z.*

excellenti/a –ae *d.* üstünlük, yetkinlik, mükemmellik.

excell/ō –ere *gf.* seçkin olmak, üstün olmak, faik olmak, geçmek (*herhangi nitelikte*).

excelsit/ās –ātis *d.* yücelik, yükseklik (*hem mecazî hem değil*).

excels/us *s.* yüksek, yükseltilmiş; (*mec.*) yüce, seçkin, ünlü, mümtaz, üstün, yetkin, soylu; **–um –ī** *cns.* yükseklik; **–ē** *z.* mağrurca.

excepti/ō –ōnis *d.* istisna, sınırlama, koşul, tahdit; (*yasa*) itiraz.

except/ō –āre *gçf.* alıp çıkarmak, –den almak, kaldırmak, yakalamak; burnuna çekmek.

exceptus *gedo.* **excipiō**

exc/ernō –ernere –rēvī –rētum *gçf.* kalburdan geçirip ayırmak, ayıklamak, ayıklıyarak temizlemek; ayırmak, ötesinde tutmak ya da yanaştırmamak; (*vücuttan*) çıkartmak, dışarı akıtmak.

excerp/ō –ere –sī –tum *gçf.* seçmek, (*arasından gözle*) seçip almak, ayırmak; tercih etmek, (*seçerek*) ayıklamak ya da devşirmek, iktibas etmek; seçip birini almak, seçkin ya da mütebariz yapmak; çıkarmak, hafzetmek, dışarda bırakmak; istisna etmek, hariçte bırakmak; ihmal etmek, atlamak.

excess/us –ūs *er.* yaşamdan ayrılış, ölüm; zihinsel hakimiyeti bırakma ya da yitirme, vecd; belli bir sınırın ötesine çıkma; konudan ayrılma.

excetr/a –ae *d.* yılan, kötü hilekâr kadınlara takılan bir ad.

excidi/ō –ōnis *d.* harap etme, mahvetme, yok etme.

excid/ium –ī & iī *cns.* yıkma, devirme, harap etme, mahvetme.

excid/ō –ere –ī *gf.* düşmek, –den düşmek; –den sıvışmak, kaçmak; (*konuşma*) ağzından kaçmak, istenmeyerek söylenmiş olmak; aynı fikirde olmamak, fikirce ayrılmak; geçip gitmek; anısından çıkmak; (*kişi*) kaybolmak, gözden kaybolmak, yok olmak; bayılmak, kendinden geçmek, kendini kaybetmek; (*zevce*) umudu boşa çıkmak.

excī/dō –dere –dī –sum *gçf.* kesmek, kesip atmak, kesip

çıkarmak, balta vb. kesmek, biçmek, kesip devirmek; yıkıp yerle bir etmek, ortadan kaldırmak, imha etmek; (*mec.*) sürgün etmek.

exc/iō -īre -īvī & iī -ītum & ītum -ieō -īēre *gçf.* -den çağırmak, çağırmak, celp etmek; neden olmak, vesile olmak, meydan vermek, meydana getirmek; uyandırmak, tedirgin etmek; heyecanlandırmak, kışkırtmak, korkutmak, dehşete düşürmek.

exc/ipiō -ipere -ēpī -eptum *gçf.* çıkarmak, -den çekip almak; kaldırmak ya da yukarı çekmek; kurtarmak, serbest, özgür bırakmak, muaf tutmak; istisna yapmak, -in dışında bırakmak; şart koşmak, (ihtiyat olarak) saklı tutmak; (*yasa, rhet.*) adıyla ifade etmek, özel olarak belirtmek ya da özellikle belirtmek, yasal ayrıcalık yapmak; (kötü, iyi) elde etmek, tutmak, yakalamak, kabul etmek; arkasından gelmek, -den sonra gelmek; (*tip*) birşeyi birşeye katmak, karıştırmak; (*eylem ya da oluşu*) durdurmak, kesmek, arasına girmek; desteklemek, arka çıkmak, (*görev vb.*) üstlenmek; kulak misafiri olmak, gizlice dinlemek.

excīsi/ō -ōnis *d.* harap etme, mahvetme, yok etme.

excīsus *gedo.* **excīdō**

excit/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* uyandırmak, canlandırmak, buyrukla çağırmak, celp etmek; -den göndermek; yapmak, inşa etmek, yükseltmek ya da bina etmek, dikmek, kurmak; (*mec.*) cesaretlendirmek, canlandırmak, heyecanlandırmak uyandırmak, uyartmak, kışkırtmak, tahrik etmek; (*çeşitli*) başvurmak, neden olmak, yol açmak; (*ateş*) tutuşturmak; **-ātus** *s.* yüksek (ses), güçlü.

excitus, excītus *gedo.* **exciō**

exclāmāti/ō -ōnis *d.* bağırma, nida.

exclām/ō -āre -āvī -ātum *gf.* haykırmak, bağırmak; çatırdamak, gürültü çıkartmak; *gçf.* çağırmak, bağırarak söylemek, aniden söylemek.

exclū/dō -dere -sī -sum *gçf.* dışarıda bırakmak, hariç tutmak; ayırmak, durdurmak, kapamak, uzak tutmak, yaklaştırmamak; (*yumurta*) yumurtadan çıkmak; (*mec.*) engellemek, önlemek; istisna etmek, ayrı tutmak.

exclūsiō -ōnis *d.* dışarıda bırakma.

exclūsus *gedo.* **exclūdō**

excoctus *gedo.* **excoquō**

excōgitāti/ō -ōnis *d.* düşünüp sonuç çıkarma, tasarlama, tertip etme, icat etme.

excōgit/ō -āre -āvī -ātum

gçf. düşünerek halletmek ya da sonuç çıkarmak, kurmak, tertip etmek, icat etmek, ihtira etmek.

exc/olō –olere –oluī –ultum *gçf.* dikkatle çalışmak; geliştirmek, terbiye etmek; iyileştirmek; ıslah etmek; asilleştirmek; tasviye etmek, inceltmek, arıtmak, mükemmelleştirmek, yetkinleştirmek, tamamlamak, bitirmek.

exco/quō –quere –xī –ctum *gçf.* kaynatarak buharlaştırmak, kaynata kaynata bitirmek, eritmek; (bir kap içinde ya da ateşte) arıtmak; saflaştırmak; tümüyle kurutmak, ateşte kurutmak.

excor/s –dis *s.* duygusuz, aptal, anlayışsız.

excrēment/um –ī *cns.* salgı, ifrazat.

excreō *bak.* **exscreō**

excrē/scō –scere –vī –tum *gf.* büyümek, gelişmek.

excrētus *gedo.* **excernō**

excruci/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* işkence etmek; ıstırap vermek, acı vermek, sıkıntıya sokmak, rahat vermemek, üzmek, incitmek, eziyet etmek.

excubi/ae –ārum *d. ç.* nöbet tutma; gözetleme; nöbetçi.

excubit/or –ōris *er.* gözcü, muhafız, bekçi, nöbetçi.

excub/ō –āre –uī –itum *gf.* dışarıda yatmak, uyumak; bekçilik etmek, nöbet beklemek; (*mec.*) gözünü açmak, uyanık olmak, tetikte olmak.

excū/dō –dere –dī –sum *gçf.* vurmak, çarpmak, çekiçle vurmak; (*yumurta*) civciv çıkartmak; (*mec.*) tertip ve terkip etmek.

exculc/ō –āre *gçf.* ayakla ezmek, sıkı bir biçimde basmak, çiğnemek.

excultus *gedo.* **excolō**

excurrō –rrere –currī & **–rrī –rsum** *gf.* koşup çıkmak, fırlayıp çıkmak; gezinti yapmak; (*ask.*) yarma ya da çıkış hareketi yapmak; (*yer*) uzanmak, çıkıntı yapmak; (*mec.*) genişlemek, yayılmak; kendini göstermek, kendini teşhir etmek; –ile barışı sürdürmek; (*söz*) usandırıcı olmak.

excursi/ō –ōnis *d.* akın, baskın, çıkış, huruç; (*hareket*) ileriye doğru adım atma; (*mec.*) başlangıç.

excursa/or –ōris *er.* keşfe çıkan asker, (*ask.*) avcı, casus.

excurs/us –ūs *r.* ileri ya da dışarı koşma; gezinti; çıkış hareketi, huruç; saldırı, hücum, akın, baskın; istilâ.

excūsābilis *s.* mazur görülebilir, bağışlamaya değer.

excūsāti/ō –ōnis *d.* özür, mazeret.

excus/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bağışlamak, mazur görmek; (*–den*) özür dilemek, özür olarak ileri sürmek; **–āte** *z.* ba-

ğışlanacak biçimde.
excussus *gedo.* **excutiō**
excūsus *gedo.* **excūdō**
excu/tiō –tere –ssī –ssum *gçf.* silkip atmak, sarsmak, düşürmek, indirmek; atmak; defetmek, kovmak, çıkarmak; korkutmak, ürkütmek, kışkırtmak, tahrik etmek; vurup çıkarmak; ıskartaya çıkarmak ya da atmak; yoklamak, araştırmak, denetlemek, incelemek.
exdorsu/ō –āre *gçf.* kılçığından, kemiğinden ayırmak.
exec– *bak.* **exsec–**
ex/edō –ēsse –ēdī –ēsum *gçf.* yiyip bitirmek, kemirmek, yutmak; aşındırmak; tahrip etmek; (duygu) sıkmak, sıkıntı vermek.
exedr/a –ae *d.* salon, konferans salonu.
exedr/ium –ī & **iī** *cns.* oturma odası.
exēmī *gç.* **eximō**
exempl/ar –āris *cns.* nüsha; benzerlik; model, örnek, numune, misal; **–ārēs** *er. ç.* nüshalar.
exempl/um –ī *cns.* nüsha; örnek, numune, emsal, meal, mostra; uyan; **–dare** örnek oluşturmak; **–ī causā, gratiā** örneğin, sözgelimi.
exemptus *gedo.* **eximō**
exenter/ō –āre *gçf.* (*komedi*) bağırsaklarını çıkartmak, boşaltmak; temizlemek; eziyet etmek.
ex/eō –īre –iī –itum *gf.* dışarı çıkmak, terk etmek; ortaya çıkmak, yayınlanmak; (*ask.*) yürümek, ilerlemek; (*süre*) bitmek, son bulmak; yükselmek, yukarı fırlamak, çıkmak; *gçf.* öteye geçmek; sakınmak; **–ex potestāte** denetimi yitirmek.
exeq– *bak.* **exseq–**
exerc/eō –ēre –uī –itum *gçf.* nezaret etmek, denetlemek; (*toprak*) işlemek, çalışmak; (*ask.*) eğitim yapmak, talim yapmak; (*akıl*) meşgul etmek, kullanmak; (*iş*) uygulamak, izlemek, yerine getirmek; (*dert*) rahatsız etmek, tedirgin etmek; **sē–** pratik yapmak, egzersiz yapmak, talim etmek, kendini alıştırmak.
exercitāti/ō –ōnis *d.* uygulama, kılgılama, alıştırma, talim, mümarese, deneyim.
exercitātus *s.* meleke edinmiş, mahir, usta, talim edilmiş, terbiye edilmiş, yetiştirilmiş, deneyimli, üstad, bilgin; tedirgin, üzgün.
exercit/ium –ī & **iī** *cns.* alıştırma yapma, talim yapma ya da etme.
exercit/ō –āre *gçf.* alıştırma yapmak, çalıştırmak.
exercit/or –ōris *er.* eğitici, eğiten kimse.
exercitus *gedo.* **exerceō** *s.* inzibat altına alınmış, eğitil-

miş, tecrübe edilmiş, bilgili; tedirgin, üzgün; zahmetli, sıkıntılı, üzüntülü.

exercit/us -ūs *er.* ordu; *öz.* piyade; halk meclisi; bölük, tabur, alay; alıştırma.

exerō *bak.* **exserō**

exēs/or -ōris *er.* aşındıran, çürüten.

exēsus *gedo.* **exedō**

exhālāti/ō -ōnis *d.* buhar, tebahhur, herhangi bir şeyden çıkan koku veya buhar.

exhāl/ō -āre *gçf.* koku, buhar halinde çıkarmak, solukla salmak, buharlaştırmak, tebahhur ettirmek; *gf.* buharlaşmak, nefes vermek, solumak, buhar, koku vb.'lerini neşretmek; sona ermek, bitmek, ölmek.

exhaur/iō -rīre -sī -stum *gçf.* (hendek, lağım vb. ile) suyunu akıtıp boşaltmak, (bir yerin) suyunu tümüyle çekmek, akaçlamak, boşaltmak; ortadan kaldırmak, defetmek; (*mec.*) tüketmek, bitirmek; (*dert, bela*) katlanmak; sonuna kadar dayanmak.

exhērēd/ō -āre *gçf.* mirastan mahrum etmek.

exhēr/ēs -ēdis *s.* mirastan mahrum edilmiş.

exhib/eō -ere -uī -itum *gçf.* uzun boylu izah etmek, arz ve teklif etmek, sunmak; nutuk vermek, vermek, ortaya koymak, meydana çıkarmak; göstermek, teşhir etmek, sergilemek; neden olmak, yol açmak, vesile olmak.

exhilarātus *s.* neşeli, memnun, sevindirilmiş.

exhorr/ēscō -ēscere -uī *gf.* korkmak, dehşete düşmek; *gçf.* dehşete düşünmek.

exhortāti/ō -ōnis *d.* cesaret verme, yüreklendirme, teşvik etme.

exhort/or -ārī -ātus *gçf.* cesaretlendirmek, yüreklendirmek, teşvik etmek.

ex/igō -igere -ēgī -āctum *gçf.* kovmak, defetmek, itmek, dürtmek; (*zevce, kadın*) boşamak; (*ödeme*) icbar etmek, mecbur etmek, zorlamak, tahsil etmek, zorla elde etmek; talep etmek, istemek; (*mal*) satmak, elden çıkarmak; (*zaman*) geçmek, tamamlamak; (*iş*) bitirmek, (*haber*) araştırmak, tahkik etmek; denetlemek, yoklamak, incelemek, göz önünde bulundurmak, üzerinde düşünmek.

exiguit/ās -ātis *d.* küçüklük, ufaklık, zayıflık, etkisizlik.

exigu/us *s.* tam, doğru, sahih; küçük, ufak, kısa; yetersiz, önemsiz, değersiz; *cns.* biraz, bir parça; **-ē** *z.* kıt olarak, eksik olarak; kısaca.

exiliō *bak.* **exsiliō**

exīli/s *s.* sıkı, dar, ince uzun, ince, zayıf, küçük, ufak; kıt,

az; nahif, neşesiz, kasvetli; değersiz, riyakâr, vefasız; verimsiz, kuru, yetersiz; (*üslup*) düz, yavan; **-ter** *z.* zayıfça, güçsüzce.

exīlit/ās -ātis *d.* incelik, zayıflık.

exilium *bak.* **exsilium**

exim *bak.* **exīnde**

eximi/us *s.* muaf, müstesna, ayn tutulan; seçkin, güzide, mümtaz; üstün, yetkin, mükemmel; **-ē** *z.* ender olarak, nadiren.

ex/imō -imere -ēmī -emptum *gçf.* dışarı çıkarmak ya da çıkartmak, alıp götürmek, başka yere naklet-mek; salmak, serbest bırakmak, özgür bırakmak; bağışık tutmak, muaf tutmak; dışında bırakmak, istisna yapmak, ayrıcalık tanımak; (*zaman*) boşa harcamak; (*mec.*) sürgün etmek.

exin *bak.* **exīnde**

exināni/iō -īre, -iī -ītum *gçf.* boşaltmak, tahliye etmek; bertaraf etmek, imha etmek, yok etmek, harab etmek.

exinde exin exīm *z.* (*yer*) oradan, sonra, hemen sonra; (*zaman*) o zaman, ondan sonra, sonra, hemen sonra; (*ölçü*) göre, binaen.

exīstimāti/ō -ōnis *d.* görüş, yargı; ad, ün, saygınlık, itibar, karakter; tahmin, karar, takdir, mahkeme kararı, hüküm; (*para*) kredi.

exīstimāt/or -ōris *er.* yargıç, eleştirmen.

exīstim/ō existumō -āre -āvī -ātum *gçf.* değerini ölçmek, paha biçmek, takdir etmek, yargılamak, düşünmek, gözönünde bulundurmak, tahmin etmek.

ex istō *bak.* **exsistō**

exitiābilis *s.* tahrip edici; öldürücü, ölümcül.

exitiālis *s.* tahrib edici, ölümcül, öldürücü.

exitiōsus *s.* tahrib edici, muzır, zararlı, tehlikeli, ölümcül.

exit/ium -ī & iī *cns.* harap etme, mahvetme, yıkım, zarar; yıkım nedeni, tahrip edici güç.

exit/us -ūs *er.* çıkış, dışarı gitme, gidiş, ayrılma; çıkış yeri, mahreç, ağız; bitim; ölüm; son, akibet, son verme; sonuç; araç, vesile, yöntem, ytarz, çözüm.

exl/ēx -ēgis *s.* yasanın üstünde, yasa tanımaz, yasasız.

exocul/ō -āre *gçf.* gözlerinden mahrum etmek.

exod/ium -ī & iī *cns.* asıl piyesten sonraki oyun; fars; (*tiyatro dışında*) sonuç, son bitim.

exolēſscō -scere -vī -tum *gf.* gelişmesinin sınırını aşmak, inkiraz etmek, zeval bulmak; kullanım dışı kalmak, eskiyip yitmek, zaman aşımına uğra-

mak, geçip gitmek, (güç, etki, etkinlikten) kesilmek, durmak.

exoner/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yük boşaltmak, yükünü indirmek, boşaltmak; (*mec.*) ferahlatmak, serbest bırakmak, salıvermek, yatıştırmak, teskin etmek; temize çıkarmak, izhar etmek, suçsuz çıkarmak, ödemek.

exopt/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* özlemek, –in özlemini çekmek, –e can atmak, çok arzulamak; **–ātus** *s.* sevindirici, makbule geçen.

exōrābilis *s.* sevimli, cana yakın, sıcakkanlı, duydudaş.

exōrāt/or –ōris *er.* yalvara yakara elde eden kişi, ricaa ya da yalvarıcı, başarılı davacı ya da avukat.

exōr/dior –dīrī –sus *gçf.* dokumadaki atkı ipliklerini hazırlamak, argaçlamak, dokumaya hazırlanmak, dokumak; (*mec.*) başlamak, başlangıç yapmak, *öz.* konuşma, nutuk.

exōrd/ium –ī & **iī** *cns.* başlama; dokumadaki atkı ipliklerı, başlangıç; (*konuşma, düzyazı, kitap, şiir*) önsöz, dibaçe, mukaddeme; yazma, risale, bilimsel yazı.

exor/ior –īrī –tus *gf.* yukarıya fırlamak, yukarıya hareket etmek, çıkmak, yükselmek; ortaya çıkmak, zuhur etmek, neşet etmek, vücuda gelmek, başlamak, görünmek, olmak.

exōrnāti/ō –ōnis *d.* süsleme, güzelleştirme, süs.

exōrnāt/or –ōris *er.* süsleyen, güzelleştiren, tezyin eden.

exōrn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* donatmak, teçhiz etmek, gereksinimini sağlamak, tedarik etmek, ikmal etmek, tezyin etmek, süslemek; methetmek, sena etmek.

exōr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* gönlünü yapmak, razı etmek, ikna etmek; sağlamak, temin etmek, niyaz ya da yalvararak kazanmak ya da elde etmek.

exōrsus *geo.* **exōrdior** *cns.* ç. başlangıç, önsöz.

exōrs/us –ūs *er.* başlangıç, başlama.

exortus *geo.* **exorior**

exort/us –ūs *er.* yükselme, doğma.

ex/os –ossis *s.* kemiksiz.

exōscul/or –ārī –ātus *gçf.* sevgiyle öpmek, özlemle öpmek.

exoss/ō –āre *gçf.* kemiklerini ayırmak, kemiklerinden ya da kemikten yoksun etmek; gücünü kırmak, yardımsız bırakmak.

exōstr/a –ae *d.* (*tiyatro*) müteharrik ya da hareket edebilen sahne; kuşatılan kentin duvarlarına kuşatanlarca yapılan bir tür asma köprü;

(*mec.*) kamu, halk.

exōsus *s.* nefret eden, tiksinen; (*edl.*) nefret edilmiş, nefretle dolu; berbat, iğrenç, menfur, nefret verici.

exōticus *s.* yabancı, dışardan gelen, harici, yerli olmayan.

expall/ēscō –ēscere –uī *gf.* soluklaşmak, rengi atmak, çok solgunlaşmak; –den ürkmek, korkmak.

expalp/ō –āre *gçf.* tatlı sözlerle kandırmak, yaltaklanarak elde etmek.

expand/ō –ere *gçf.* yaymak, genişletmek, meydana koymak, açıklamak, izah etmek.

expatr/ō –āre *gçf.* çarçur etmek, boş yere harcamak; sona erdirmek; bitirmek.

expavēsc/ō –ere expāvī *gf.* dehşete düşmek; *gçf.* çok korkmak, korku ve endişe duymak.

expect– *bak.* **exspect–**

exped/iō –īre –īvī & iī –ītum *gçf.* serbest bırakmak, azat etmek, kurtarmak, dolaşmış bir şeyi çözmek; hazırlamak; düzeltmek, doğrultmak, tanzim etmek, tertibe koymak; açıklamak, aşikâr kılmak, aydınlatmak, engelleri kaldırmak (eylem için) ifşa etmek; anlatmak; işe yarar olmak, yararlı olmak, kazançlı, kârlı olmak, münasip, muvafık, uygun olmak; (şz.) yararlıdır, uygundur.

expedīti/ō –ōnis *d.* (*ask.*) sefer, keşif heyeti ya da seferi, girişim.

expedīt/us *gedo.* **expediō** *s.* engellenmemiş, yükü ya da ağırlığı olmayan, hafif silahlı; tez davranan, rahat, sıkıntıya düşmemiş; hazır; münasip, uygun, zamanında; *er.* hafif silahlı asker; **in –ō esse, habēre** hazırda olmak; **–ē** *z.* seve seve, gönüllü olarak, özgürce.

exp/ellō –ellere –ulī –ulsum *gçf.* sürüp uzaklaştırmak, kovmak, defetmek, tardetmek; zorlamak, mecbur etmek, sürmek, ortadan kaldırmak, reddetmek.

exp/endō –endere –endī –ēnsum *gçf.* tartıp ayırmak; ödemek; (*ceza*) çekmek; zihinde tartmak, düşünmek, yargılamak, değer biçmek, karar vermek, kefaretini çekmek.

expēns/um –ī *cns.* ödeme, harcamahasılat ve tediye.

expergē/faciō –facere –fēcī –factum *gçf.* uyandırmak, tahrik etmek, heyecanlandırmak.

exper/gīscor –gīscī –rēctus *gf.* uyanmak, uyanık olmak, tetikte olmak.

experg/ō –ere –ī –itum *gçf.* uyandırmak.

experi/ēns –entis *ş.zam.* *or.* **experior** *s.* girişimde bulunan, deneyimli, etkin, faal,

çalışkan.

experienti/a -ae *d.* deney; çaba, gayret; deneyim, uygulama, tatbikat, deneysel bilim.

experīment/um -ī *cns.* kanıt, delil; deneyim.

exper/ior -īrī -tus *gçf.* sınamak, denemek; tecrübe etmek, görüp geçirmek, katlanmak: boy ölçüşmek, güç denemesi ya da yarışması yapmak; girişmek, çalışmak; (*vasa*) mahkemeye başvurmak; (*gç. zamanlar*) tecrübeyle bilmek, öğrenmek.

experrēctus *geo.* **expergīscor**

exper/s -tis *s.* dahil olmayan, katılmayan; -den yoksun, -den yoksun, -den âri; -sız, -siz.

expertus *geo.* **experior** *s.* ispatlanmış, denenmiş; deneyimli, -nin ehli, uzman; görgülü, bilgili.

expetess/ō -ere *gçf.* şiddetle istemek, arzulamak.

expet/ō -ere -īvī & iī -ītum *gçf.* -e emel beslemek, -in özlemini çekmek, (*bir şeyin*) peşinde koşmak; haset etmek, imrenmek; şiddetle istemek; saldırmak; talep etmek; *gf.* olmak, vaki olmak, zuhur etmek. başına gelmek.

expiāti/ō -ōnis *d.* kefaret, tazminat.

expictus *gedo.* **expingō**

expīlāti/ō -ōnis *d.* yağmalama, talan etme, yağma, çapul, talan.

expīlāt/or -ōris *er.* yağmacı, çapulcu, talancı.

expīl/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* soymak, yağmalamak, talan etmek.

exp/ingō -ingere -inxī -ictum *gçf.* resmetmek, resmini yapmak, (*konuşma*) tasvir etmek.

expi/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* (*dinsel*) arıtmak, temizlemek; bağışlatacak harekette bulunmak, tazmin ya da telafi etmek, kefaret etmek, özür dilemek, kurban ya da sunularla arıtmak; kötülüğü def etmek; (*beddua vb.'lerinin*) gücünü kırmak; -için tazminat vermek, tamir etmek.

expīrō *bak.* **exspīrō**

expisc/or -ārī -ātus *gçf.* bulmaya ya da anlamaya çalışmak, seçip almak, aramak, araştırmak.

explānāti/ō -ōnis *d.* açıklama, yorumlama.

explānat/or -ōris *er.* yorumcu, çevirmen.

explān/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* aşikâr etmek, açıkça ifade etmek, beyan etmek; yorumlamak, açıklamak; açıkça söylemek; **-ātus** *s.* apaçık, aşikâr, sarih, vazıh, farklı, başka; **-āte** *z.*

explaudō *bak.* **explōdō**

explēment/um -ī *cns.* doldur-

ma; (*nufuk*) ek, zeyil.

expl/eō –ēre –ēvī –ētum *gçf.* tümüyle doldurmak, tamamlamak; (*istek*) doyurmak, tatmin etmek, yatıştırmak, teskin etmek; (*görev*) yerine getirmek, ifa etmek; (*zarar*) ödemek; (*süre*) bitmek, tamamlanmak.

explēti/ō –ōnis *d.* doyurma, tatmin etme.

explētus *gedo.* **expleō** *s.* dolu, doygun; tamam, tam, bütün, bitmiş.

explicāti/ō –ōnis *d.* kıvrımlarını ya da kangalını açma ya da çözme, yayma; açıklama, izah etme, yorum, şerh; çözümleme, analiz etme.

explicāt/or –ōris *er.*, **–rīx –rīcis** *d.* açıklayan, yorumlayan, anlatan kişi ya da şey.

explicāt/us –ūs *er.* açıklama, ayrıntılarıyla bildirme, şerh, tefsir, yorum.

explic/ō –āre –āvī & **uī –ātum** & **itum** *gçf.* kıvrımlarını ya da kangalını açmak, çözmek, kırışık ya da buruşuklarını açmak, düzeltmek; yaymak, sermek; (*kitap*) açmak; (deniz) sakinleştirmek; (*ask.*) sağa sola yaymak, yaymak; (*güçlük ve karışıklık*) çözmek, yoluna koymak; tanzim etmek, sıraya koymak, tertip etmek, nizamlamak, düzeltmek, kurtarmak; (*konuşma*) geliştirmek, inkişaf ettirmek, ifade etmek, beyan etmek, açıklamak; **–ātus** *s.* yayılmış; açık, düz, yalın; **–itus** *s.* kolay; **–ātē** *z.* açıkça.

explō/dō –dere –sī –sum *gçf.* ıslıklayarak kovmak, sürüp uzaklaştırmak; (*mec.*) reddetmek, geri çevirmek, onaylamamak.

explōrāti/ō –ōnis *d.* casusluk etme; inceleme; keşif.

explōrāt/or –ōris *er.* kâşif, casus, gözcü, keşif kolu.

explōr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* araştırmak, yoklamak, incelemek; (*ask.*) casusluk yapmak, keşfe çıkmak; denemek ya da sınamak; **–ātus** *s.* kesin, emin, kaçınılmaz; **–ātē** *z.* kesinlikle.

explōsī *gç.* **explōdō**

expol/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* düzeltmek, düzleştirmek, cilalamak, süslemek, tezyin etmek; (*mec.*) inceltmek, güzelleştirmek, incelikle işlemek.

expolīti/ō –ōnis *d.* düzleştirme, perdahlama; cilalama, parlatma; güzelleştirme.

exp/ōno –ōnere –osuī –ositum *gçf.* dışarıya koymak ya da yerleştirmek, çıkarmak; (*çocuk*) bırakmak; (*den.*) gemiden karaya çıkarmak ya da boşaltmak; (*para*) vermek, sermaye olarak vermek; (*mec.*) ileri sürmek, canlatmak, nakletmek, hikâye etmek, sergilemek, teşhir et-

mek, göstermek; (*konuşma*) açıklamak, açımlamak, şerh etmek.

exporr/igō –igere –ēxī –ēctum *gçf.* uzatmak, yaymak, buruşuk şeyi düzeltmek, düzleştirmek; halletmek.

exportāti/ō –ōnis *d.* ihraç etme, dışarı taşıma.

export/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dışarı taşımak; ihraç etmek; alıp göndermek, naklet-mek.

exposc/ō –ere expoposcī *gçf.* şiddetle istemek, talep etmek; yalvarmak, rica etmek, niyaz etmek.

expositīcius *s.* terkedilmiş, bırakılmış.

expositi/ō –ōnis *d.* anlatı, yorum; açıklama; tanımlama; (*çocuk*) terketme.

expositus *gedo.* **expōnō** *s.* açık, meydanda, içine girilebilir; serbest, halka açık; nazik, hatır gönül bilir; (*yazar*) anlaşılır, akıcı; (*kötü anlamda*) bayağı, amiyâne, avama, ayak takımına ait.

expostulāti/ō –ōnis *d.* ezici ya da zorlayıcı talep; dostça itiraz, tevbih, şikâyet, dert yanma.

expostul/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* acil olarak talep etmek; –den yakınmak, dostça itiraz etmek.

expōtus *gedo.* **–ēpōtō**

expressus *gedo.* **exprīmō** *s.* ayrı, farklı, başka, açık, belli, vazıh; ünlü, önemli, göze çarpan.

expr/imō –imere –essī –essum *gçf.* sıkmak, ezmek, sıkıştırmak, bükmek, bükerek sıkmak; zorlamak, (*sıkıp*) suyunu çıkarmak; (*mec.*) zorla elde etmek, gaspetmek; (*resim*) resmini yapmak, modelini çıkartmak; şekil vermek, biçimlendirmek; basarak ya da sıkarak biçimlendirmek; sergilemek; (*sözcükler*) öykünmek, kopyasını çıkartmak; betimlemek, ifade etmek, belirtmek; (*yabancı dil*) çevirmek; telaffuz etmek, heceleri ayırarak telaffuz etmek, söylemek.

exprobrāti/ō –ōnis *d.* kınama, azar.

exprobr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sitem etmek, serzenişte bulunmak, itham etmek, kusur, kabahat bulmak, tenbih etmek, azarlamak, paylamak.

exprōm/ō –ere –psī –ptum *gçf.* dışarıya ya da ileriye çıkarmak, dışarıya getirmek, dışarıya çekmek; gözönüne koymak, izhar etmek; göstermek, sergilemek, teşhir etmek; meydana çıkarmak, bulmak; (*fiil, iş*) uygulamak; (*duygu*) açığa vurmak; (*konuşma*) ifşa etmek, açıkça söylemek, beyan etmek.

expugnābilis *s.* hücum edilebilir, hücumla ele geçebilir.

expugnāti/ō -ōnis *d.* saldırarak herhangi bir yeri ele geçirme, saldırma.

expugnāt/or -ōris *er.* saldıran, zaptéden kişi.

expugnācī/or -ōris *s.* daha etkili.

expugn/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* hücum ederek almak, hücum etmek, boyun eğdirmek; zaptetmek, fethetmek; (*mec.*) yenmek, kazanmak; gasp etmek, zorla almak.

expulī *gç.* **expellō**

expulsi/ō -ōnis *d.* kovma, kovulma, tard.

expuls/or -ōris *er.* kovan kimse (*erkek*).

expulsus *gedo.* **expellō**

expultr/īx -īcis *d.* kovan kimse (*kadın*).

exp/ungō -un -gere -ūnxī -ūnctum *gçf.* (*iğne, diken gibi*) batmak, sokmak, delmek ya da iğnelemek; silmek, bozmak, çıkarmak hafzetmek; (*listeden*) sivri bir şeyle kazıyıp silmek; (borcu, alınmış puanları, sayıları) silmek; (*ask.*) terhis etmek; (yüküm, görev) bırakmak, değiştirmek (*çıkar yüzünden*); (hesabı) düzeltmek; hesap etmek, yekûn etmek, saymak; (*mec.*) ifa etmek, icra etmek, yapmak, yerine getirmek.

expūrgāti/ō -ōnis *d.* haklı neden ya da (haklı) mazur görülme, gösterme, hakkını koruma ya da savunma, haklı çıkartma, özür, mazeret.

expūrg/ō -āre *gçf.* temizlemek, paklamak; arınmak; haklı çıkarmak, doğruluğunu kanıtlamak, hakkını korumak; mazur göstermek, aklamak, temize çıkarmak; (kabahat, kusur, eleştiriden bir kimseyi) temizlemek; özür dilemek..

exput/ō -āre *gçf.* budamak, kırpmak; (*mec.*) içyüzünü anlamak, düşünmek, göz önünde bulundurmak, anlamak, idrak etmek, kavramak.

exquī/rō -rere -sīvī -sītum *gçf.* araştırıp öğrenmek, araştırmak, dikkatle aramak, dikkatle bakıp muayene etmek; soruşturmak, tahkikat yapmak; tasarlamak, kurmak, icat etmek.

exquīsīt/us *gedo.* **exquīrō** *s.* dikkatlice araştırılmış, olgunca düşünülmüş, seçkin, güzide, üstün, mükemmel; **-e** *z.* özel bir dikkatle.

exsaev/iō -īre *gf.* öfkelenmeyi kesmek.

exsanguis *s.* kansız, cansız, soluk, uçuk; zayıf, güçsüz, dermansız, tükenmiş.

exsar/ciō -cīre -tum *gçf.* onarmak, tamir etmek, yamamak, ıslah etmek.

exsati/ō -āre *gçf.* doyurmak,

tıka basa doyurmak; tatmin etmek.

exsaturābilis *s.* doyurulur, doyurulabilir.

exsatur/ō –āre *gçf.* doyurmak; tatmin etmek.

exsce– *bak.* **esce**

exsci/ndō –ndere –dī –ssum *gçf.* kökünden sökmek, kökünü kazımak, yok etmek, imha ya da tahrip etmek.

exscre/ō –āre *gçf.* öksürüp çıkarmak, tükürük gibi saçmak, boğazdan balgam çıkarmaya çalışmak.

exscrī/bō –bere –psī –ptum *gçf.* kopya etmek, suretini çıkarmak; yazıvermek, altına not düşmek, kaydetmek.

exsculp/ō –ere –sī –tum *gçf.* oymak, hakketmek; silmek, kazıyıp çıkarmak, (maden) kalemle işlemek; hazfetmek, çıkarmak; (*mec.*) zorla almak, gasp etmek.

exsec/ō –āre –uī –tum *gçf.* kesip çıkarmak; iğdiş etmek, hadım etmek, kesmek.

exsecrābilis *s.* lanet eden, beddua eden; (*edl.*) lânet edilmiş, nefrete uğramış, menfur.

exsecrāti/ō –ōnis *d.* ilenç, lanet, beddua; lânetle birlikte yapılan kutsal yemin, ahdetme.

exsecr/or –ārī –ātus *gçf.* lanet etmek, ilenmek, beddua etmek; (beddua ile) yemin etmek; **ātus** *s.* lanetlenmiş, meşum, melun.

exsecti/ō –ōnis *d.* kesip çıkarma.

exsecūti/o –ōnis *d.* yönetim, idare, görüşme müzakere.

exsecūtus *geo.* **exsequol**

exsequi/ae –ārum *d.ç.* cenaze töreni, cenaze toreni ayinleri.

exsequiālis *s.* cenaze törenine ait.

exse/quor –quī –cūtus *gçf.* izlemek, takip etmek, kovalamak; sonuna kadar refakat etmek; (*görev*) yerine getirmek, başarmak; (*konuşma*) betimlemek, hikâye etmek; (*bela, dert*) uğramak, başına gelmek; (*haksızlık*) intikam almak, cezalandırmak.

exser/ō –ere –uī –tum *gçf.* sürmek, itmek, uzatmak, yaymak, çıkartmak; soymak, örtüsünü kaldırmak, meydana çıkarmak, ortaya sermek, göstermek.

exsertō –āre –den çıkartmak, –den çekip çıkartmak; örtüsünü kaldırmak, meydana çıkarmak, soymak.

exsertus *gedo.* **exserō** *s.* çıkıntı yapan, pırtlayan.

exsībil/ō –āre *gçf.* –i ıslıklamak, –i ıslıkla çağırmak.

exsicc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bütünüyle kurutmak; suyunu akıtmak; **–ātus** *s.* (*üslup*) ilgi çekmeyen.

exsicō *bak* **exsecō**

exsign/ō –āre *gçf.* ayrıntıla-

nıyla yazmak, kaydetmek, aşağıya not düşmek.

exsil/iō -īre -uī *gf.* yukanya fırlamak ya da sıçramak, dışarıya, ileriye fırlamak ya da sıçramak, atlamak, sekmek.

exsil/ium -ī & **iī** *cns.* sürgün etme, sürgün, sürgün yeri; geri çekilme.

exs/istō -istere -titī -tītum *gf.* çıkmak, zuhur etmek, ortaya çıkmak; neşet etmek, doğmak, hasıl olmak, olmak.

exsol/vō -vere -vī -ūtum *gçf.* çözmek, gevşetmek, açmak; serbest bırakmak, özgür kılmak; -den kurtulmak, üstünden atmak; (*borç, söz*) yerine getirmek, ödemek; (*sözcükler*) açıklamak.

exsomnis *s.* uykusuz, tetik, uyanık.

exsorb/eō -ēre -uī *gçf.* emmek, massetmek, soğurmak, suyunu çekmek, boşaltmak; bütün bütün yutmak, imha etmek.

exsor/s -tis *s.* seçilmiş, özel; -e katılmayan, -den yoksun.

exspargō *bak.* **exspergō**

exspati/or -ārī -ātus *gf.* yolundan sapmak; doğrultusundan çıkmak; yayılmak, uzanmak; sadet ya da konudan ayrılmak, istediği gibi geçmek.

exspectābilis *s.* umulmuş olan, beklenilmiş.

exspectāti/ō -ōnis *d.* bekleme, beklenti, umma, ümit etme, intizar; bekleme ya da ümit etmenin konusu.

exspect/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* (birini bir şeyi) beklemek, görmek istemek; özlemle, korkuyla, umutla, endişe,le, tasayla, merakla, arzuyla vs. beklemek; dilemek; **-ātus** *s.* endişeyle beklenen ya da beklenmiş olan, özlenilmiş, hasreti çekilmiş; samimiyetle ya da memnuniyetle karşılayan.

exsper/gō -gere -sum *gçf.* serpmek, dağıtmak, saçmak, yaymak.

exspēs *s.* ümidi olmayan, ümitsiz, nevmit.

exspīrāti/ō -ōnis *d.* soluk alıp verme, soluk verme.

exspīr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* soluk vermek, soluk gibi dışarı vermek, dışarıya yaymak ya da çıkarmak, üfürmek, buhar ve koku yaymak; son nefesini vermek, süresi dolmak, mahvolmak, sonuna erişmek, ölmek; dışarı fırlamak; tebahhur etmek, dinmek, durmak.

exsplendēsc/ō -ere *gf.* parıldamak, ışık saçmak: tefrik edilmiş, ayırd edilmiş.

exspoli/ō -āre *gçf.* yağmalamak, talan etmek.

exsp/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* tükürmek, tükürür gibi saçmak; (*mec.*) kovmak, defetmek, sürgün etmek.

exstern/ō –āre *gçf.* dehşete uğratmak.

exstill/ō –āre *gf.* damlamak, damla damla akmak.

exstimulāt/or –ōris *er.* kışkırtıcı kimse.

exstimul/ō –āre *gçf.* dürtmek, sürmek; teşvik etmek, heyecanlandırmak, tahrik etmek, uyarmak, uyartmak.

exstīncti/ō –ōnis *d.* söndürme, sönme; yok etme, imha.

exstinct/or –ōris *er.* söndürücü; tahrip edici, tahrip eden kimse.

exstin/quō –guere –xī –ctum *gçf.* söndürmek; yaşam ya da güçten yoksun kılmak, öldürmek; tahrip etmek, yok etmek ortadan kaldırmak.

exstirp/ō –āre *gçf.* (*hem mecazi, hem sözcük sözücüğe*) kökünden sökmek, kökünü kazımak, defetmek, mahvetmek.

exstiti *gç.* **exsistō**

exst/ō –āre *gf.* ileriye fırlamak, çıkıntı yapmak; belirgin olmak, âşikâr olmak; görünür olmak; var olmak, olmak, mevcut olmak, baki olmak.

exstructi/ō –ōnis *d.* inşa etme, bina etme, tesis etme, dikme, yapı, kuruluş.

exstru/ō –ere –xī –ctum *gçf.* yığmak, kümelemek; dikmek, inşa etmek, kurmak, tesis etmek, inşaatlarla doldurmak; tasvir etmek, muhayyile ile kurmak, çalışarak hasıl etmek.

exsūd/ō –āre *gf.* terle atılmak, ter gibi dışarı vermek, çıkmak, sızmak; *gçf.* (*mec.*) terleyerek ya da zorluk çekerek ifa etmek; zahmet çekmek, katlanmak.

exsū/gō –gere –xī –ctum *gçf.* emmek, massetmek, içine çekmek ya da sormak.

exsul, exul –is *er. d.* sürgün.

exsul/ō –āre –āvī –ātum *gf.* sürgün olmak, sürgün edilmek, sürgünde yaşamak.

exsultāti/ō –ōnis *d.* büyük sevinç, sevinçten zıplama ya da sıçrama.

exsultim *z.* neşeyle, canlılıkla.

exsult/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sıçramak, sıçrayıp oynamak, serbestçe hareket etmek, serbest gezip dolaşmak; çok sevinmek, coşmak, şenlik, eğlence yapmak; böbürlenmek, aşırı gururlanmak.

exsuperōbilis *s.* yenilmesi mümkün, hakkından gelinebilir, çaresi bulunabilir; (*etk.*) galip gelen, cebir ve kuvvetle yenen, karşı konulmaz, direnilemez.

exsuperantī/a –ae *d.* üstünlük.

exsuper/ō –āre –āvī –ātum *gf.* tırmanmak, çıkmak; mümtaz olmak, yüksek bir

dereceye erişmek, ilerde olmak; üzerinden geçmek ya da aşmak, (herhangi bir şeyin) üzerinde kule gibi yükselmek; baskın çıkmak, üstün olmak; alt etmek, yenmek.

exsurd/ō –āre *gçf.* kulağını sağır etmek; (*mec.*) sersemletmek.

exsur/gō –gere –rēxī –rectum *gf.* yükselmek, kalkmak, ayağa kalkmak; gücünü yeniden bulmak.

exsuscit/ō –āre *gçf.* uyandırmak; (*ateş*) körüklemek, tutuşturmak; (*akıl*) harekete geçirmek, tahrik etmek.

ext/a –ōrum *cns.* ç. iç organlar.

extāb/ēscō –ēscere –uī *gf.* tümüyle geçip gitmek, kaybolmak, gözden kaybolmak, yok olmak.

ex tāris *s.* kurbana ait, bütün iç organlara ait ya da ilgili; iç organlan pişirme ile ilgili.

extemplō *z.* hemen, derhal, anında, gecikmeksizin, doğrudan doğruya, ilkin; **quom–** olur olmaz, yapar yapmaz.

extemporālis *s.* hazırlıksız, son anda düşünülen, sümmetedarik.

extempulō *bak.* **extemplō**

exten/dī –dere –dī –tum & **extēnsum** *gçf.* yaymak, uzatmak, açmak, sermek, genişletmek; artırmak, büyütmek; (*zaman*) uzatmak; temdit etmek, geçirmek, harcetmek; **sē–** çabalamak, uğraşmak; **īre per –tum fūnem** cambaz ipinde yürümek.

extēnsus *gedo.* **extendō**

extent/ō –āre *gçf.* çok germek, zorlamak, uzatmak; uğraşmak, çaba harcamak, gayret etmek.

extentus *gedo.* **extendō** *s.* geniş, vasi, yaygın, ilave edilmiş, eklenmiş.

extenuāti/ō –ōnis *d.* (*ret.*) küçültme, ufaltma, azaltma, tahfif etme.

extenu/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* inceltmek, seyrekleştirmek, seyreltmek, hafifletmek, yoğunluğunu azaltmak; zayıflatmak, azaltmak.

exter exterus *s.* dışarıdan, dış, zahiri; yabancı bir ülkeden; yabancı.

exterebr/ō –āre *gçf.* delik açmak, oymak, oyarak çıkartmak; zorla almak, gaspetmek.

exter/geō –gēre –sī –sum *gçf.* silmek, silip kurutmak ya da bozmak; yağmalamak.

exteri/or –ōris *s.* dıştaki, dışarıdaki; harici, dış, dışarıya doğru, zahiri, dıştan, dışta olan; **–us** *z.* dışarıda.

extermin/ō –āre *gçf.* kovmak, uzaklaştırmak, sürmek; (*sınırların ötesine*) sürüp yollamak, sürgün etmek; (*mec.*) bir yana bırakmak, uzaklaştırmak, or-

tadan kaldırmak; yok etmek, kökünü kazımak, imha etmek.

externus *s.* dış, harici; yabancı, ecnebi.

ext/erō -erere -rīvī -rītum *gçf.* silip çıkarmak, oğarak ya da sürterek çıkarmak; yıpratmak, aşındırmak.

exterr/eō -ēre -uī -itum *gçf.* korkutmak, dehşete düşürmek.

extersus *gedo.* **extergēo**

exterus *bak.* **exter**

extex/ō -ere *gçf.* dokunmuş şeyi sökmek; (*mec.*) aldatmak.

extim/ēscō -ēscere -uī *gf.* çok korkutulmak; korku içinde beklemek; *gçf.* çok korkmak.

extimus *s.* en dıştaki, en uzaktaki.

extin- *bak.* **exstin-**

extisp/ex -icis *er.* hayvanların iç organlarına bakarak kehanette bulunan kişi, falcı, bilici, kâhin.

extoll/ō -ere *gçf.* yukarıya kaldırmak, yükseltmek; (*bina*) dikmek, inşa etmek, yapmak; (*mec.*) meth ve sena etmek, büyütmek, yüceltmek, övmek, methetmek, (*ses*) konuşmaya başlamak; süslemek, tezyin etmek, güzelleştirmek; (*zaman*) ertelemek.

extor/queō -quēre -sī -tum *gçf.* zorla çevirip burmak, çevirerek söküp almak; yerinden çıkarmak; (*mec.*) zorla ele geçirmek, gaspetmek.

extorris *s.* sürgüne gönderilen, ülkeden sürülüp atılan.

extort/or -ōris *er.* gaspeden, zorla alan kişi, gasıp.

extortus *gedo.* **extorquēo**

extrā *z.* dışarıda, dışarıya, haricen, -sız, -siz; **-quam** -den dışında, müstesna, gayrı, -medikçe, meğer ki; *edt.* (*ih. ile*) dışında, öteşinde; -den sız, siz; hariç.

extra/hō -here -xī -ctum *gçf.* -yyden çıkarmak, -den çekip çıkarmak; sökmek; kurtarmak; çıkarsamak; kökünden söküp çıkarmak; ortadan kaldırmak, defetmek; (*süre*) uzatmak, temdit etmek.

extrāne/us -ī *er.* yabancı kimse; *s.* dış, harici, yabancı.

extraōrdinārius *s.* görülmedik, alışılmadık, sıra dışı, olağanüstü.

extrārius *s.* dış, harici; *er.* yabancı kimse.

extrēmit/ās -ātis *d.* uç, nihayet, son, bitim; (*geometri*) yüzey.

extrēm/us *s.* en dıştaki, en uçtaki; sonuncu; en uzak, en son, en büyük; **-um -ī** *cns.* son; **ad -um** sonunda, nihayet; **-um** *z.* son kez.

extrīc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* serbest bırakmak, çıkarmak, kurtarmak, ayırmak,

dolaşık bir şeyi açmak, aydınlatmak; (*mec.*) çözmek, açmak, halletmek.

extrīnsecus *z.* dışardan, yabandan; dışarıda.

extrītus *gedo.* **exterō**

extrū/dō -dere -sī -sum *gçf.* dürtmek, itmek, dışarıya sürmek, sürüp götürmek; kovmak, uzaklaştırmak; (*mec.*) her şeyini satıp bitirmek, tasfiye etmek.

extulī *gç.* **efferō**

extum/eō -ēre *gf.* şişmek, kabarmak.

ext/undō -undere -udī -ūsum *gçf.* vurmak, dövmek, çarpmak; çekiçle vurmak, çekiçle işlemek; (*mec.*) biçimlendirmek, oluşturmak, meydana getirmek.

exturb/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kovmak, uzaklaştırmak, dışarı atmak, vurup kırmak; (*karı*) boşamak; (*mec.*) defetmek, tardetmek, azletmek; rahat vermemek.

exūber/ō -āre *gf.* çok olmak, bol olmak.

exul *bak.* **exsul**

exulcer/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ağırlaştırmak, kötüleştirmek, ülserleştirmek.

exulul/ō -āre *gf.* vahşice ulumak; *gçf.* ağlayarak dua etmek.

exūnctus *gedo.* **exungō**

exund/ō -āre *gf.* taşmak.

exung/ō -ere *gçf.* bol bol yağlamak, meshetmek.

ex/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* dışarı çekmek, çıkarmak; bir kenara koymak, soymak.

exū/rō -rere -ssī -stum *gçf.* yakıp bitirmek; tümüyle kurutmak; yakarak ortadan kaldırmak; (*mec.*) tahrik etmek, kızdırmak, öfkelendirmek.

exūti/ō -ōnis *d.* büyük yangın.

exūtus *gedo.* **exuō**

exuvi/ae -ārum *d. ç.* giysiler, kollar; post; yağma, çapul.

F

fab/a -ae *d.* fasulye; **-ālis** *s.* fasulyeye ait.

fābell/a -ae *d.* kısa öykü; oyun.

fab/er -rī *er.* (*maden, taş, ağaç*) zenaatkâr, esnaf kimse, demirci; (*ask.*) zenaatçı; **-ferrūrius** demirci, nalbant; **-tignārius** marangoz; *s.* hünerli; **-rē** *z.* hünerli bir biçimde.

Fabius -ī *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* Q.F. Maximus Cunctator, Hannibal'e karşı savaşan diktatör; **-ius, -iānus** *s.*

fabrē/faciō -facere -fēcī -factum *gçf.* yapmak, inşa etmek, demiri ocakta dövmek.

fabric/a -ae *d.* sanat, zenaat; sanat eseri; zenaat işi; işlik, atölye; (*komedya*) hile.

fabricāti/ō -ōnis *d.* yapı.

fabricāt/or -ōris *er.* sanatkâr, sanat erbabı.

Fabric/ius -ī *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* C.F. Luscinus; **-ius, -ianus** *s.*

fabric/or -ārī -ātus -ō -āre *gçf.* yapmak, inşa etmek; demiri ocakta dövmek.

fabrīlis *s.* sanat erbabına ait; *cns.* ç. aletler.

fabul/a -ae *d.* öykü, hikâye; oyun, piyes; masal; **-ae!** saçma!

fābul/or -ārī -ātus *gf.* konuşmak, sohbet etmek; *gçf.* uydurmak, söylemek.

fābulōsus *s.* efsanevi, söylenceye ait.

faceŝs/ō -ere -īvī -ītum *gçf.* yapmak, yerine getirmek, ifa etmek; dert açmak; *gf.* ayrılmak, gitmek, çekilmek.

facēti/ae -ārum *d.* ç. nükte, incelikli söz, zekice konuşma, mizah.

facēt/us *s.* nükteli, mizahlı; incelikli, zarif, kibar; **-ē** *z.* mizahlı bir biçimde; zekice.

faci/ēs -ēī *d.* biçim, şekil, kalıp, yüz, ifade; görünüş, suret; karakter.

facil/is *s.* kolay, çok elverişli; hazır, çabuk; (*kişi*) iyi huylu, cana yakın; talihli; **-ē** *z.* kolaylıkla; kuşkusuz olarak; seve seve, gönüllü olarak; zevkle.

facilit/ās -ātis *d.* rahat, huzur, hazır olma; (*konuşma*) akıcı; (*kişi*) iyi huy, nezaket.

facinorūsus *s.* suçlu, mücrim.

facin/us -ōris *cns.* iş, fiil, amel, eylem; suç.

fac/iō -ere fēcī factum (*em.* **fac.** *edl.* **fīō**) *gçf.* yapmak, yaratmak, oluşturmak, neden olmak; etmek, yerine getirmek, icra etmek, uygulamak,

tatbik etmek; (*meslek*) icra etmek; (*mülk*) hükmü altına almak; (*değer*) değer vermek, saymak, itibar etmek; (*sözcükler*) ifade etmek; ima etmek, zannetmek; *gf.* yapmak, eylemek; (*din*) kurban olarak sunmak; (*z.* ya da *eh.* ile) geçerli olmak, kullanılır olmak, yararlı olmak; **copiām–** fırsat oluşturmak; **damnum–** ziyana uğramak; **metum–** heyecanlandırmak, korkutmak; **proelium–** savaşmak; **rem–** para kazanmak; **verba–** konuşmak; **māgnī–** çok çok değer vermek.

facti/ō –ōnis *d.* yapma, etme; küme, öbek; parti, hizip (*öz.* siyasette ve araba yarışlarında).

factiōsus *s.* fitneci, fesatçı, hizipçi, ihtilaf çıkaran; oligarşiye ait.

factit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yapmayı ya da etmeyi sürdürmek; uygulamak; bildirmek, beyan etmek.

fact/or –ōris *er.* (*spor*) topa vurma sırası gelen oyuncu.

fact/us *gedo.* **faciō –um –ī** *cns.* iş, teşebbüs, girişim, çalışma, uğraş; başarılar.

facul/a –ae *d.* küçük meşale.

facult/ās –ātis *d.* araç, vasıta; fırsat; yetenek; bolluk, tedarik.

fācundi/a –ae *d.* güzel söz söyleme, belagat, fesahat.

facund/us *s.* akıcı, zarif; **–ē** *z.*

faeceus *s.* saf olmayan, katışık.

faecul/a –ae *d.* şarap tortusu.

faenebris *s.* tefeciliğe ait.

faenerāti/ō –ōnis *d.* tefecilik.

faenerātō *z.* faizli.

faenerāt/or –ōris *er.* faizci, tefeci.

faener/or –ārī –ātus, –ō –āre *gçf.* faizle vermek; tefecilik yoluyla mahvetmek; (*mec.*) faiz karşılığında para vermek.

faenīli/a –um *cns.* ç. otluk, samanlık.

faen/um –ī *cns.* kuru ot, saman; **–habet in cornū** tehlikeli.

faen/us –ōris *cns.* faiz; faizle verilmiş sermaye; (*mec.*) kâr, menfaat, çıkar.

faenuscul/um –ī *cns.* düşük faiz.

faex faecis *d.* tortu, posa; salamura, tuzlu su; (*mec.*) çöp, süprüntü.

fāgineus, fāgīnus *s.* kayın ağacına ait.

fāg/us –ī *d.* kayın ağacı.

fal/a –ae *d.* kuşatma kulesi; direk, sütun.

falāric/a –ae *d.* alevli odun parçası, meşale.

falcār/ius –ī & **iī** *cns.* orak yapımcısı.

falcātus *s.* tırpanlanmış; orak biçimli.

falcifer –ī *s.* tırpan taşıyan.

Falernus *s.* Kuzey Campania'da şarabıyla ünlü bir bölge; *cns.* Falernus şarabı.
fallācia –ae *d.* hile, oyun, desise, dolap, aldatma.
fall/āx –ācis *s.* hilekâr, aldatıcı; **–ācĭter** *z.*
fal/lō –lere fefellī –sum *gçf.* aldatmak, dolandırmak, ayartmak; düşkınlığına uğratmak; ihanet etmek, umudunu kırmak; (vaad) tutmamak; dikkatinden kaçmak; (edl.) yanılmak, hatalı olmak; **mē –llit** hatalıyım; bilmiyorum.
falsidicus *s.* yalan söyleyen.
falsificus *s.* aldatan.
falsiiūrius *s.* yalan yere yemin eden.
falsiloquus *s.* yalan söyleyen.
falsipar/ēns –entis *s.* babalığı olan.
fals/us *gedo.* **fallō** *s.* yanlış, hatalı, kusurlu; aldatıcı, hilekâr; sahte, tahrif edilmiş; taklit, yapmacık, uydurma; *cns.* yalan, yanlış, hata, galat; **–ō, –ē** *z.* yanlışlıkla, yanlış bir biçimde; hileyle, sahtekârlıkla.
falx falcis *d.* orak, urpan; budama bıçağı; (*ask.*) kuşatma kancası.
fām/a –ae *d.* konuşma, söylenti, gelenek; kamuoyu; ün, şan; rezalet, alçaklık.
famēlicus *s.* aç.
fam/ēs –is *d.* açlık; kıtlık; (*mec.*) hırs, tamah; (*ret.*) ifade yetersizliği.
fāmigerāti/ō –ōnis *d.* söylenti, şayia.
fāmigerāt/or –ōris *er.* dedikoducu kimse.
famili/a –ae *d.* hizmetçi, eve ait köleler; aile mülkü, çiftlik; aile, ev; okul, mezhep; **pater –ās** evin efendisi, aile reisi; **–am dūcere** bir mezhebin topluluğun vs. başı olmak.
familiāri/s *s.* eve ait ya da ilgili, beyti, ev halkına, aileye ilişkin; evsel, ailesel; çok yakın dostluğa ait, içten, samimi, dost (*sıfat niteliğinde*); aileden biri sayılan; *er.* hizmetçi; dost; **–ter** *z.* dostça koşullarda.
familiārit/ās –ātis *d.* teklifsiz ve çok mahrem dostluk, çok yakın arkadaşlık.
fāmōsus *s.* ünlü, şöhretli; adı kötüye çıkmış, iftira niteliğinde.
famul/a –ae *d.* kadın hizmetçi, evlatlık, besleme.
famulāris *s.* hizmetçilere ait ya da ilgili.
famulāt/us –ūs *er.* kölelik.
famul/or –ārī *gf.* hizmet etmek, hizmetçilik etmek.
famul/us –ī *er.* hizmetçi, hizmetkâr, refakatçı; *s.* hizmet edebilir; kullanışlı, işe yarar.
fānāticus *s.* esinli; çılgın, kendinden geçmiş.
fandī *fiil-isim* **for**

fān/um –ī *cns.* tapınak, mabet, ibadethane.
fār farris *cns.* kaplıca buğday; mısır; elenmemiş un.
farc/iō –cīre –sī –tum *gçf.* tıka basa doldurmak, tıkamak.
farīn/a –ae *d.* elenmemiş un, un.
farrāg/ō –inis *d.* lapa; türlü yemeği; karmakarışık şey.
farrātus *s.* mısırla ilgili; mısırla dolu.
farsī *gç.* **farciō**
fart/em –im *d. ih.* tıkma, tıkıştırma; kıyma.
fart/or –ōris *er.* tavukçu.
fartus *gedo.* **farciō**
fās *cns.* tanrısal yasa; hak; **–est** yasaya uygundur; caizdir.
fasci/a –ae *d.* şerit, bant, kordele, sargı, bağ; gökyüzünde bulut çizgisi.
fascīcul/us –ī *er.* bohça, paket.
fascin/ō –āre *gçf.* büyü yapmak, cezbetmek; *öz.* kem gözle.
fascin/um –ī *cns.* **–us –ī** *er.* albeni, cazibe.
fasciol/a –ae *d.* küçük sargı.
fasc/is –is *er.* demet; asker dengi, yük; (ç.) en yüksek memurların önünde taşınan çubuklarla sarılmış baltalar; yüksek görev *öz.* konsüllük.
fassus *geo.* **fateorō**
fāst/ī –ōrum *er.* ç. yasa ve kamu hizmetleri için günlerin kütüğü; takvim; yüksek memurlar ve öbür kamu kayıtlarının kütükleri.
fastīd/iō –īre –iī –ītum *gçf.* nefret etmek, hiç sevmemek, tiksinmek, küçümsemek, hakir görmek; *gf.* iğrenmek, tiksinmek; kibirli olmak.
fastidiōs/us *s.* iğrenen, çabuk tiksinen; titiz, müşkülpesent; huysuz, hoşa gitmeyen; **–ē** *z.* iğrençlikle; tenezzül etmeyerek, hor görerek.
fastīd/ium –ī & **iī** *cns.* iğrençlik, tiksinti, zevk almayış, sevmeyiş; iğrenme, istikrah; küçük görme, hor görme, kibir.
fastigāt/ē *z.* eğimli bir konumda; **–us** *z.* yukarıya ya da aşağıya eğimli olarak.
fastīg/ium –ī & **iī** *cns.* çatı altındaki üç köşeli yan duvar, alınlık; eğim, meyil; yükseklik, derinlik; doruk, üst, tepe; (*mec.*) en yüksek derece, olgunluk doruğu, itibar; (*konuşma*) ana başlıklar.
fāstus *s.* kamu işleri için yasaya uygun ya da caiz.
fast/us –ūs *er.* küçük görme, tepeden bakma, gurur.
fātāl/is *s.* kaçınılmaz, mukadder, nasip olan; öldürücü, mahvedici, ölümcül; **–ter** *z.* kaçınılmaz bir biçimde.
fa/teor –tērī –ssus *gçf.* itiraf etmek, teslim etmek, kabul etmek; ifşa etmek, açığa vurmak, tanıklık etmek.
fatic/anus, –īnus *s.* kehanetle ilgili.

fātidicus *s.* kehanetle ilgili; *er.* kâhin.
fātifer –ī *s.* ölümcül, öldürücü.
fatīgāti/ō –ōnis *d.* bezginlik, yorgunluk.
fatīg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yormak, bitkin bir hale getirmek, gücünü tüketmek; canını sıkmak, ısrarla istemek; eziyet etmek.
fātiloqu/a –ae *d.* kadın kâhin.
fatīsc/ō –ere –or –ī *gf.* çatlamak, yarılmak, kırılmak; (*mec.*) bezgin hale gelmek.
fatuit/ās –ātis *d.* ahmaklık.
fāt/um –ī *cns.* kutsal söz, kehanet; yazgı, kader, kısmet; tanrısal irade; bedbahtlık, kör talih, ölüm; **–ō obīre** doğal biçimde ölmek; **Fāta** ç. kader tanrıçaları.
fātur, fātus 3'üncü şahıs; *geo.* **for.**
fatuus *s.* ahmak; hantal, kaba; *er.* aptal kimse.
fauc/ēs –ium *d.* ç. gırtlak, boğaz; geçit, dar kanal; (*mec.*) ağız.
Faun/us –ī *er.* ormanların ve çobanların tanrısı, Latinus'un babası, Pan ile bir tutulur; ç. orman perileri.
faustit/ās –ātis *d.* iyi talih, verimlilik, münbitlik.
faust/us *s.* uğurlu, hayırlı, şanslı; **–ē** *z.*
faut/or –ōris *er.* destekçi, hâmi, patron.
fautr/īx –īcis *d.* hâmi kadın.
fave/a –ae *d.* gözde köle.
faveō –ēre fāvī fautum *gf.* (*eh. ile*) tarafını tutmak; dostça davranmak, desteklemek; **–linguīs** sessiz olmak.
favill/a –ae *d.* kor, köz, kül; (*mec.*) kıvılcım.
favitor *bak.* **fautor**
Favōn/ius –ī *er.* batı rüzgarı.
fav/or –ōris *er.* tarafını tutma, iltizam, destek; alkış, takdir.
favōrābilis *s.* uygun, lehinde, mutabık; iyi, hoşa giden.
favus –ī *er.* bal peteği.
fax facis *d.* meşale, evlilik töreni meşalesi, cenaze töreni meşalesi; evlilik, ölüm; (*gb.*) göktaşı; (*mec.*) alev, ateş; kışkırtıcı kimse; kılavuz, rehber; **facem praeferre** bir lider gibi hareket etmek.
faxim faxō *facio*'nun eski dilek kipi ve gelecek zaman biçimi.
febrīcul/a –ae *d.* düşük ateş.
febr/is –is *d.* ateş (*vücud*).
Februār/ius –ī *er.* şubat; *s.* şubat'a ait.
febru/um –ī *cns.* temizleme, temizlenme, arıtma: **Februa** ç. şubatta yapılan arınma şenliği.
fēcī *gç.* **faciō**
fēcundit/ās –ātis *d.* verimlilik, bereketlilik; (*üslup*) coşkunluk.
fēcund/ō –āre *gçf.* verimini artırmak, verimli kılmak.

fēcundus *s.* verimli, yemiş veren, meyvedar; verimli hale getiren; (*mec.*) bol, mebzul, zengin; doğurgan.
fefellī *gf.* **fallō**
fel fellis *cns.* safra kesesi, öd, safra; zehir; (*mec.*) kin, düşmanlık.
fēl/ēs –is *d.* kedi.
fēlīcīt/ās –ātis *d.* mutluluk, iyi talih.
fēl/īx –īcis *s.* verimli, meyva veren, meyvedar; uğurlu, hayırlı, lehte; talihli, bahtiyar, mutlu, başarılı; **–īciter** *z.* bol bol; lehinde; mutlu bir biçimde.
fēmell/a –ae *d.* kız.
fēmin/a –ae *d.* dişi, kadın.
fēmineus *s.* kadına ait, kadınlara ait; kadınsal.
fem/ur –ōris & **inis** *cns.* uyluk, but.
fēn– *bak.* **faen–**
fenestr/a –ae *d.* pencere; (*mec.*) mazgal deliği.
fer/a –ae *d.* yabanıl hayvan, vahşi hayvan.
fērālis *s.* cenaze törenine ait; Feralia'ya ait; ölümcül; *cns.* ç. şubatta yapılan ölüler şenliği.
fer/āx –ācis *s.* meyva veren, meyvedar, verimli, üretken; **–ācius** *z.* daha verimli olarak.
ferbuī *gç.* **ferveō**
fercul/um –ī *cns.* dinsel törenlerde kutsal nesnelerin taşındığı teskere (*araba*); tabak, çanak, kap.
ferē, fermē *z.* hemen hemen, neredeyse, az daha, aşağı yukarı; her yönüyle, tamamen, tam, kesin olarak; çoğunlukla, çok kere, genellikle; (*olm. ile*) güçbela, güçlükle.
ferentār/ius –ī & **iī** *er.* hafif silahlı asker.
Feretr/ius –ī *er.* Iuppiter'in bir lakabı.
feretr/um –ī *cns.* cenaze teskeresi (*araba*).
fēri/ae –ārum *d.* ç. şenlik, bayram ya da tatil günleri; (*mec.*) huzur, sükûn.
fēriātus *s.* işsiz, aylak; tatile ait.
ferīnus *s.* yabanıl hayvanlara ait; *d.* oyun.
fer/iō –īre *gçf.* vurmak, çarpmak; öldürmek, kurban etmek; (*komedya*) aldatmak; **foedus–** bir anlaşmaya varmak.
ferit/ās –ātis *d.* yabanılık, vahşilik.
fermē *bak.* **ferē**
ferment/um –ī *cns.* maya; (*mec.*) tutku; sinirlenme, kızma:
ferō ferre tulī lātum *gçf.* taşımak, getirmek, götürmek; meydana getirmek, üretmek; hareket ettirmek, yerini değiştirmek, yukarı kaldırmak, yükseltmek; kapıp götürmek, kaçırmak, süpürüp temizle-

mek, yağmalamak; (*edl.*) koşmak, acele etmek, uçmak, akmak, sürüklenmek; (*yol*) göstermek; (*dert*) dayanmak, çekmek, taşımak; (*duygu*) sergilemek, göstermek; (*konuşma*) hakkında konuşmak, söylev vermek, ilan etmek; (*muhasebecilik*) deftere yazmak; (*kş.*) istemek, talep etmek; izin vermek; **sē–** koşmak, hareket etmek; (olduğunu) iddia etmek; gururlanmak, böbürlenmek; **condi-ciōnem, lēgem–** bir yasa teklif etmek. **iūdicem–** dava açmak; **sententiam, suffrāgium–** oy vermek: **signa–** yürümek; saldırmak; **aegrē, graviter–** (birine) canı sıkılmak; **laudibus–** övmek, yüceltmek, lehinde konuşmak; **in oculīs–** çok düşkün olmak; **prae sē–** göstermek, bildirmek; **fertur, ferunt** denir, derler; **ut mea fert opīniō** bana göre, fikrimce.

ferōci/a –ae *d.* cesaret, şevk, heves, canlılık; gurur, haddini aşma, cüret.

ferōcit/ās –ātis *d.* şiddet, sertlik, saldırganlık; haddini aşma, cüret.

Fērōni/a –ae *d.* eski İtalyan tanrıçası.

fer/ōx –ōcis *s.* cenkçi, dövüşken, cesur, cüretli; gururlu, küstah; **–ōciter** *z.* yiğitçe; küstahça.

ferrāment/um –ī *cns.* araç, alet.

ferrārius *s.* demirden; **faber–** demirci, nalbant; *d.* demir madeni, demir işleri.

ferrātus *s.* demir kaplı, demir nallı; *er. ç.* zırhlı askerler.

ferreus *s.* demirden, demir; (*mec.*) zalim, acımasız, katı; güçlü, sert, boyun eğmez.

ferrūgineus *s.* pas renginde, koyu.

ferrūg/ō –ĭnis *d.* pas; koyu renk; kasvet.

ferr/um –ī *cns.* demir; kılıç; herhangi bir demir araç; silahlı güç; **–et ignis** harap etme, viran olma.

fertilis *s.* bereketli, üretken; verimini artıran.

fertilit/ās –ātis *d.* verimlilik, bereket.

ferul/a –ae *d.* rezene; değnek, asa.

ferus *s.* yabanıl, vahşi; uygar olmayan, zalim; *er.* vahşi hayvan.

fervēfac/iō –ere –tum *gçf.* kaynamak.

ferv/ēns –entis *ş.zam.* o. **fervēō** *s.* sıcak; hiddetlenen; (*mec.*) çabuk öfkelenen, hiddetten gözü dönmüş, gözü kararmış; **–enter** *z.* heyecanla, ateşli olarak.

fer/veō –vēre –buī, –vō –vere –vī *gf.* kaynamak, yanmak; (*mec.*) gazaba gelmek, çok öfkelenmek, telaş

etmek, tahrik edilmek.

fervēsc/ō -ere *gf.* kaynamak, sıcaklaşmak.

fervidus *s.* sıcak, köpürme; (*mec.*) ateşli, hararetli; şiddetli.

ferv/or -ōris *er.* haşlama, kaynatma; ısı; (*mec.*) gayret, şevk, tutku.

Fescennīnus *s.* Fescenia ile ilgili ya da ait.

Fescenin/i -orum *er. ç.* Fescenia kentinden kaynaklandığı söylenen, alaycı ve yergili dizelerle icra edilen bir tür gülünçlü kaba oyun.

fessus *s.* yorgun, bezmiş, tükenmiş.

festīnanter *z.* aceleyle, telaşla.

festīnāti/ō -ōnis *d.* acele, telaş.

festīn/ō -āre *gf.* acele etmek, çabuk olmak; *gçf.* acele ettirmek, hızlandırmak.

festīnus *s.* acele, tez, çabuk.

fēstīvit/ās -ātis *d.* şenlik, neşe, keyif, cümbüş, eğlenti; mizah, gülmece, şaka.

fēstīv/us *s.* neşeli, şen, keyifli; zevkli; (*konuşma*) mizahlı; **-ē** *z.* neşeyle; mizahlı bir biçimde.

festūc/a -ae *d.* kölelerin azat edildikleri özel bir değnek.

fēstus *s.* bayrama ait; *cns.* kutsal gün, tatil; şölen.

fētiāl/is -is *er.* savaş ve barış ilanında âyini yöneten rahip.

fētūr/a -ae *d.* doğurma, yavrulama; üreme; kuluçka.

fētus *s.* gebe; yeni hasıl edilmiş; (*mec.*) üretken, dolu.

fēt/us -ūs *er.* doğurma, üreme, yavrulama; taşıma, üretme; kuluçka, yavru; dölüt; meyva, ürün; (*mec.*) üretim.

fib/er -rī *er.* kunduz.

fibr/a -ae *d.* lif, iplik, tel; akciğer ya da karaciğerin bir bölümü; bağırsaklar.

fībul/a -ae *d.* toka, kopça, broş, iğne; mengene, kıskaç, kenet.

fīcedul/a -ae *d.* İtalya'da eti yenen küçük bir kuş, "Orpheus" ötlegeni.

fictilis *s.* killi, topraktan; *cns.* kavanoz; kilden kabartma.

fict/or -ōris *er.* heykeltıraş, yontucu; yaratıcı, mucit.

fictr/īx -īcis *d.* yapıcı, yapan.

fictūr/a -ae *d.* biçim verme; vücuda getirme, icat.

fict/us *gedo.* **fīngō** *s.* sahte, yapma, taklit, uydurma; *cns.* yalan; **-ē** *z.* yalan olarak.

ficulnus *s.* incir ağacına ait.

fīc/us -ī & ūs *d.* incir ağacı; incir.

fidēli/a -ae *d.* kap, kavanoz, kova, gerdel; **dē eādem -ā duōs parietēs dealbātre** bir taşla iki kuş vurmak.

fidēl/is *s.* sadık, bağlı, vefalı; güvenilir, itimada layık, emin; **-iter, -e** *z.* emin olarak, bağlılıkla, imanla, metanetle, sebatla.

fidēlit/ās –ātis *d.* bağlılık, sadakat, iman, hulûs.

Fidēn/ae –ārum *ç. d.* eski Latin kasabası; **–ās –atis** *s.*

fīd/ēns –entis *ş.zam. o.* **fidō** *s.* cesur, gözüpek, atılgan, azimkâr, kararlı, sebat ve metanet sahibi; **–enter** *z.*

fīdenti/a –ae *d.* özgüven.

fid/ēs –ēī *d.* inanç, itikat, iman, güven, itimat, emniyet; güvenilirlik, şeref, bağlılık, hakikat, gerçek; söz, vaad, teminat, yemin; garanti, himaye, koruma; (*iş*) kredi; (*yasa*) iyi niyet; **–mala** namussuzluk, onursuzluk; **rēs –que** bütün kaynaklar; **–em facere** ikna etmek, inandırmak; **–em servāre erga** sözünde durmak; **dī vostram –em!** Tann aşkına! **ex fidē bonā** iyi niyetle.

fid/ēs –is *d.* (*çğnl.* ç.) yaylı çalgı, lir, ut; (*gb.*) Şilyak takımyıldızı.

fidī *gç.* **findō**

fidicen –ĭnis *er.* müzisyen; lirik şair.

fidicin/a –ae *d.* müzisyen kız.

fidicula –ae *d.* küçük ut.

Fid/ius –ī *er.* Iuppiter'in bir lakabı.

fī/dō –dere –sus *gf.* (*eh.* ya da *dh.* ile) güvenmek, itimat etmek.

fīdūci/a –ae *d.* güven, itimat, özgüven; (*yasa*) rehin, teminat, güvence, emanet.

fīdūciārius *s.* emanet edilen, emniyet edilen.

fīdus *s.* güvenilir, sadık, emin.

fī/gō –gere –xī –xum *gçf.* sabitleştimek, bağlamak, tutturmak, raptetmek; delmek, içine işlemek; (*konuşma*) sataşmak.

figulāris *s.* çömlekçiye ait.

figul/us –ī *er.* çömlekçi; yapıcı, inşaatçı.

figūr/a –ae *d.* biçim, şekil, suret, endam; doğa, tür, cins; hayalet; (*ret.*) mecaz.

figūr/ō –āre –ī & iī *gçf.* biçimlendirmek, şekil vermek.

filātim *z.* lif lif.

fīli/a –ae *d.* kız evlat.

filicātus *s.* eğreltiotu gibi, Filicineae sınıfından bir bitkiyle süslü.

fīliola –ae *d.* küçük kız evlat.

fīliol/us –ī *er.* küçük oğul.

fīlius –ī & iī *er.* oğul; **terrae–** bilinmeyen bir kimse.

fili/x –cis *d.* eğreltiotu gibi, Filicineae sınıfından bitki.

fīlum –ī *cns.* lif, iplik; yün sargı; saç kurdelesi; kaytan, kordon, şerit, fitil; dış hatlar, biçim, suret; (*konuşma*) örgü, nitelik.

fimbri/ae –ārum *d.* ç. kenar, uç, son.

fim/us –ī *er.* kir, pislik, hayvan tersi, gübre.

fī/ndō –ndere –dī –ssum *gçf.* yarmak, çatlatmak, bölmek.

fīng/ō –ere finxī fictum *gçf.*

biçimlendirmek, şekil vermek, yapmak; kalıp yapmak, model yapmak; düzenlemek, tanzim etmek, tertip etmek; eğitmek; (*akıl, konuşma*) tahayyül ve tasavvur etmek, zannetmek, farzetmek; betimlemek, tasvir etmek; kısaca tanımlamak; uydurmak, düzmek; **vultum–** herhangi bir ifade takınmak.

fīn/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* sınırlamak; kısıtlamak; nizam koymak, tanımlamak, belirlemek; bitirmek, sona erdirmek, tamamlamak; *gf.* bitmek, ölmek.

fīn/is –is *er.* (ar. *d.*) sınır, kenar; (ç.) arazi, ülke; sınır, hudut; son; ölüm; en yüksek nokta, doruk; hedef, amaç; **– bonōrum** en büyük iyi; **quem ad –em?** ne kadar uzun? **–e genūs** dizboyu.

fīnit/imus, –umus *s.* komşu, bitişik; benzer, yakın, akraba; *er.* ç. komşular, komşu devletler.

fīnīt/or –ōris *er.* müfettiş, denetleyen.

fīnīt/us *gedo.* **finīō** *s.* (*ret.*) geniş kapsamlı; **–e** *z.* mutedil olarak, ılımlı olarak.

finxī *gç.* **fingō**

fīō fierī factus *gf.* olmak, zuhur etmek, ortaya çıkmak; vuku bulmak; **ut fit** her zaman olduğu gibi; **quid mē fiet** bana ne olacak?

firmām/en –inis *cns.* destek.

firmāment/um –ī *cns.* destek, takviye, güçlendirme; (*mec.*) payanda.

firmāt/or –ōris *er.* sertleştiren, pekiştiren, güçlendiren, tahkim eden; kuran.

firmit/ās –ātis *d.* katılık, sertlik, güç; sebat, metanet, dayanıklılık, tahammül.

firmitūd/ō –inis *d.* güç, kuvvet, sağlamlık, sabitlik.

firmō –āre –āvī –ātum *gçf.* güçlendirmek, takviye etmek, desteklemek, tahkim etmek; (*zihin*) canlandırmak, şevklendirmek; (*olgu*) doğrulamak, teyid etmek, ispat etmek, ispat ve iddiayla beyan etmek.

firmus *s.* güçlü, sarsılmaz, katı, pek, sağlam; (*mec.*) güçlü, sadık, emin, doğru, sözüne güvenilir; **–ē, –iter** *z.* güçlü olarak, durmadan, muntazaman; düzenli olarak.

fiscell/a –ae *d.* örülmüş sepet.

fiscin/a –ae *d.* örülmüş sepet.

fisc/us –ī *er.* kese, para kesesi; devlet hazinesi; kraliyet hazinesi, imparatorun özel para dairesi.

fissilis *s.* yarılabilir, bölünebilir, yarılması kolay.

fissi/ō –ōnis *d.* bölme, ayırma.

fissus *gedo.* **findō** *cns.* düz ve uzun yarık, çatlak, rahne.

fistūc/a –ae *d.* kazık çakmaya

yarayan tokmak; kaldırıma tokmağı.

fistul/a –ae *d.* boru, tüp; çoban flütü, düdük; (*tıp*) ülser.

fistulāt/or –ōris *er.* kaval çalan.

fisus *geo.* **fīdō**

fīxī *gf.* **fīgō**

fīxus *gedo.* **fīgō** *s.* sabit, sıkı, sürekli, daimi.

flābellifer/a –ae *d.* yelpaze taşıyıcı.

flābell/um –ī *cns.* yelpaze.

flābilis *s.* hava gibi hafif, havai.

flabr/a –ōrum *cns.* ç. âni rüzgârlar, boralar; rüzgâr.

flacc/eō –ēre *gf.* gevşemek.

flaccēscō –ere *gf.* gevşemeye başlamak, gevşemek, güçten düşmek.

flaccidus *s.* sarkık, yumuşak, gevşek, zayıf, güçsüz.

flacc/us *s.* sarkık kulaklı.

Flacc/is –ī *er.* Horatius'un soyadı.

flagell/ō –āre *gçf.* kamçılamak, kamçıyla dövmek.

flagell/um –ī *cns.* kamçı, kırbaç; kayış, sınır; asma filizi; (*ahtapot*) kol; (*duygular*) iğneli söz.

flāgitāti/ō –ōnis *d.* istek, talep.

flāgitāt/or –ōris *er.* talep eden kimse, sıkıştıran alacaklı.

flāgitiōs/us *s.* çok ayıp, utanç verici; **–ē** *z.* rezilcesine.

flāgit/ium –ī & iī *cns.* kusur, kabahat, ayıp, rezalet, utanç; alçak, adi ve habis kimse.

flāgit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* talep etmek, ısrarla istemek, ırarla alacağını istemek; (*vasa*) celp etmek.

flagr/āns –antis *ş.zam.* o. **flagrō–** *s.* sıcak, alev saçan; parlak; tutkulu; **–anter** *z.* tutkulu bir biçimde.

flagrantī/a –ae *d.* alevlendirme, ışık saçma; (*mec.*) utanç.

flagr/ō –āre *gf.* alevlendirmek, ışık saçmak, yakmak, yanmakta olmak; (*duygular*) heyecanlanmak, alev almak; (*kötü niyet*) kurbanı olmak.

flagr/um –ī *cns.* kırbaç, kamçı, kamçı darbesi.

flām/en –inis *er.* belirli bir tanrının rahibi.

flāmen –inis *cns.* âni esen rüzgâr, sert rüzgâr, bora.

flāminic/a –ae *d.* bir rahibin karısı.

Flāminīn/us –i *er.* Roma soyadı *öz.* Macedonia'lı V. Philippos'u yenen.

flāmin/ium –ī & iī *cns.* rahiplik.

Flāmin/ius –ī *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* Hannibal tarafından bozguna uğratılan konsül; **–ius, iānus** *s.* **Via –ia** Roma'dan Ariminum'a giden kuzey-doğu yolu.

flamm/a –ae *d.* alev, ateş; meşale, yıldız; ateş rengi; (*mec.*) tutku; tehlike, felaket, bela.

flammeol/um **-ī** *cns.* gelin duvağı.
flammēsc/ō **-ere** *gf.* kızgınlaşmak.
flammeus *s.* ateşli, ateşten, alev saçan, ateş renkli; *cns.* gelin duvağı.
flammifer **-ī** *s.* ateşli, ateşten.
flamm/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gf.* alevlendirmek, ışık saçmak; *gçf.* tutuşturmak, ateşe vermek, yakmak; (*mec.*) tahrik etmek, öfkelendirmek, kızdırmak.
flammul/a **-ae** *d.* küçük alev.
flāt/us **-ūs** *er.* esme, üfleme, soluk; meltem; (*mec.*) kibir, küstahlık.
flāv/ēns **-entis** *s.* sarı, altın renginde.
flāvēsc/ō **-ere** *gf.* sarıya dönmek.
Flāv/ius **-ī** *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* imparatorlardan Vespasianus, Titus ve Domitianus; **Ianus** *s.*
flāvus *s.* sarı, altın renginde.
flēbili/s *s.* yaslı, acıklı; gözyaşı dolu, ağlayan, kederli, üzgün, mahzun; **-ter** *z.*
fle/ctō **-ctere** **-xī** **-xum** *gçf.* kıvırmak, bükmek, döndürmek, çevirmek; bir yana döndürmek, çark gibi çevirmek; (*dağlık burun*) çevresini dolaşmak; (*akıl*) yöneltmek, döndürmek, ikna etmek, caydırmak, vaz geçirmek; *gf.* dönmek, yürümek.
fl/eō **-ere** **-ēvī** **-ētum** *gf.* ağlamak, gözyaşı dökmek, feryat etmek; *gçf.* yasını tutmak.
flēt/us **-ūs** *er.* ağlama, gözyaşları.
flexanimus *s.* ruha tesir eden, bir tarafa yönelten.
flexī *gç.* **flectō**
flexibilis *s.* esnek, eğilip bükülebilir; dönek, kararsız.
flexilis *s.* esnek, eğilip bükülebilir.
flexiloquus *s.* belirsiz, müphem.
flexi/ō **-ōnis** *d.* eğme, bükme, kıvırma, dönemeç, dolambaç; (*ses*) hafifletme, tonlu geçiş.
flexipēs **-edis** *s.* eğri bacaklı; saran, büken, burkan.
flexuōsus *s.* eğri büğrü, dolambaçlı.
flexūr/a **-ae** *d.* eğme, bükme, kıvırma.
flexus *gedo.* **flectō** *s.* dolambaçlı.
flex/us **-ūs** *er.* dönemeç; bükme, eğme; değişme.
flīct/us **-ūs** *er.* çarpışma.
fl/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* & *gf.* esmek, üflemek; (*sikke*) basmak.
flocc/us **-ī** *er.* yün kırpıntısı; önemsizlik; **-ī nōn faciī** zerre kadar aldırmıyorum.
Flōr/a **-ae** *d.* çiçeklerin tanrıçası; **-ālis** *s.*
flōr/ēns **-entis** *ş.zam.* *o.* **flōreō** *s.* çiçek açmış; parlak;

refah içinde.

flōr/eō -ēre -uī *gf.* çiçek vermek, bahar açmak, çiçek açmak; (*yaş*) olgunluk döneminde olmak; (*şarap*) köpürmek; (*mec.*) yıldızı parlamak, başarı kazanmak.

flōrēsc/ō -ere *gf.* çiçek açmaya başlamak; başarılı olmaya başlamak.

flōreus *s.* çiçeklere ait ya da ilgili, çiçekli.

flōridulus *s.* sevimli; şirin.

flōridus *s.* çiçeklere ait, çiçekli; taze, güzel, hoş; (*üslup*) çok süslü, şatafatlı.

flōrifer -ī *s.* çiçekli.

flōrilegus *s.* çiçek koparan, toplayan.

flōrus *s.* güzel.

fl/ōs -ōris *er.* çiçek; çiçek özsuyu; (*şarap*) koku, rayiha; (*yaş*) en enerjik çağ; (*genç.*) ince tüylü sakal, yeni bitme sakal, gençlik masumluğu; (*mec.*) şeref, itibar; (*konuşma*) süs.

flōscul/us -ī *er.* küçük çiçek; (*mec.*) görkem, süs.

flūctifragus *s.* kabaran, dalgalanan.

flūctuātiō -ōnis *d.* dalgalanma.

flūctu/ō -āre *gf.* çalkalamak, dalgalanmak; (*mec.*) çok öfkelenmek, kabarmak, köpürmek.

flūctuōsus *s.* fırtınalı.

flūct/us -ūs *er.* dalga; sel, taşkın, tufan; (*mec.*) karışıklık, kargaşalık; **-ūs** ç. **in simpulō** bir bardak suda fırtına.

flu/ēns -entis *ş.zam. o.* **fluō** *s.* gevşek, sıkı olmayan, güçten düşmüş; (*konuşma*) akıcı; **-enter** *z.* akıcı bir tarzda.

fluent/a -ōrum *cns.* ç. sel, taşkın.

fluentisonus *s.* dalga dalga yankıyan.

fluidus, flūvidus *s.* akıcı, akışkan; gevşek; yumuşak; gevşetici.

fluit/ō -āre *gf.* akmak, su yüzünde gitmek, yüzmek; dalgalanmak, hafifçe sallanmak, düzensiz ya da devamsız hareket etmek; (*mec.*) duraksamak, tereddüt etmek.

flūm/en -inis *cns.* akarsu, ırmak; (*mec.*) akıntı, akış; **adversō -ine** akıntıya karşı; **secundō -ine** akıntı yönünde.

flūmineus *s.* ırmağa ait ya da ilgili.

flu/ō -ere -xī -xum *gf.* akmak; seyelân etmek, taşmak; damlamak; üşüşmek, kaymak; çekilmek, kaybolmak, gözden kaybolmak, ortadan kalkmak, yok olmak; (*mec.*) çıkmak, neşet etmek, hasıl olmak, sâdır olmak; deveran etmek, cereyan etmek, hareket etmek, yayılmak; (*konuşma*) akıcı olmak, çok sözlü, uzun olmak, ıtnaplı olmak, tekdüze olmak.

flūtō *bak.* **fluitō**

fluviālis *s.* ırmağa ait, ırmağa özgü, ırmaksal.
fluviātilis *s.* ırmağa ait ya da ilgili.
flūvidus *bak.* **fluidus**
fluv/ius -ī & **iī** *er.* ırmak, akarsu, çay ya da dere.
fluxi *gç.* **fīnō**
fluxus *s.* akıcı, gevşek, sızıntılı; (*kişi*) kayıtsız, ihmalci, tembel, dikkatsiz, ahlaksız, sefih; kolay kırılır, süreksiz, geçici, zayıf, çürümüş, yok olmaya yüz tutmuş.
fōcāl/e -is *cns.* eşarp, atkı.
focul/us -ī *er.* soba, fırın, ateş.
foc/us -ī *er.* fırın, ocak; ölüleri yakmaya mahsus odun yığını, sunak, kurban taşı; (*mec.*) yurt, ev.
fodic/ō -āre *gçf.* dirsek ya da elle dürtmek, hafifçe dürterek ikaz etmek, dürtüklemek, sarsmak.
fod/iō -ere fōdī fossum *gçf.* kazmak; hafriyat yapmak, kazıp çıkarmak, kazıp açmak; (*iğne, diken vb.*) batmak, sokmak, delmek, sivri bir araçla yaralamak (*bıçak vb.*) saplamak; (*mec.*) dürtmek, dürterek tahrik etmek, yürütmek ya da tedirgin etmek.
foederātus *s.* birleşmiş, ittifak etmiş, birleştirilmiş, müttefik.
foedifragus *s.* ittifakı bozan, sadakatsiz.
foedit/ās -ātis *d.* bozukluk, kirlilik, iğrençlik, korkunçluk.
foed/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bozmak, ihlâl etmek; sakatlamak; biçimini bozmak, çirkinleştirmek; gözden düşürmek, kirletmek, lekelemek.
foed/us *s.* iğrenç, pis, murdar, çok çirkin, kerih, korkunç; aşağı, aşağılık, rezil, alçak, utanç verici; **-ē** *z.*
foed/us -eris *cns.* antlaşma, birleşme, ittifak; anlaşma, mukavele, sözleşme; koşul; ticari anlaşma, pazarlık; yasa.
foen- *bak.* **faen-**
foet/eō -ēre *gf.* pis kokmak, kokuşmak.
foetidus *s.* pis kokan.
foet/or -ōris *er.* kötü koku, leş kokusu.
foetu- *bak.* **fētu-**
foliāt/um -ī *cns.* sümbül yağı.
fol/ium -ī & **iī** *cns.* yaprak.
follicul/us -ī *er.* küçük çanta; yumurta kabuğu.
foll/is -is *er.* körük; küçük deri çanta, kese; boksörlerin yumruklama topu, havayla şişirilmiş oyun topu, havayla şişirilmiş yastık; miğde; şişirilmiş yanaklar.
fōment/um -ī *cns.* yara lapası, pansuman, sargı; (*mec.*) hafifleme; avuntu, teselli.
fōm/es -itis *er.* kav, çıra.
fōns fontis *er.* pınar, kaynak; su; (*mec.*) köken, menşe, kaynak.
fontānus *s.* kaynağa ait.
fonticul/us -ī *er.* küçük kay-

nak.

for fārī fātus *gçf. & gf.* konuşmak, söylemek; **fandum -ī** *cns.* söylenebilen, münasip, meşru.

forābilis *s.* delinebilir.

forām/en -inis *cns.* delik, açıklık.

forās *z.* dışarıda, dışarıya, dışında.

forc/eps -ipis *er., d.* maşa, kerpeten, pens.

fore, forem *gl. ms., dg., şk.* **esse-**

forēnsis *s.* halka ait, mahkemeye ait; pazaryerine ait; Roma forum'una ait.

for/is -is *d.* (*çğnl.* ç.) kapı; (*mec.*) giriş.

forīs *z.* kapının dışında, dışarıda, hariçte, Roma'nın dışında, dış ülkelerde; dışarıdan, dış ülkelerden.

fōrm/a -ae *d.* biçim, şekil, görünüm; (*kişi*) güzellik; (*mec.*) herhangi bir şey üzerine genel düşünce: doğa, tür.

fōrmāment/um -ī *cns.* biçimlendirme, tertip etme, biçim.

fōrmātūr/a -ae *d.* biçimlendirme, tertip etme, yapma.

Formī/ae -ārum *d.* ç. Güney Latium'da bir yer; **-ānus** *s.* Formiae'ye ait; *cns.* Formiae'da villa.

formic/a -ae *d.* karınca.

formīcīnus *s.* sürünen, emekleyen.

formīdābilis *s.* dehşete düşüren.

formīd/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* korkmak, dehşete düşmek.

formīd/ō -inis *d.* dehşet, korku, huşu, haşyet; bostan korkuluğu.

formīdolōs/us *s.* korkulu, dehşet salan; korkmuş; **-ē** *z.*

fōrm/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* biçimlendirmek, yapmak; tertip etmek.

fōrmōsit/ās -ātis *d.* güzellik.

fōrmōsus *s.* güzel, yakışıklı.

fōrmul/a -ae *d.* kural, nizam; (*yasa*) işlem, muamele, usul; (*fel.*) ilke.

fornācul/a -ae *d.* küçük fırın.

forn/āx -ācis *d.* ocak, fırın, tuğla ya da kireç ocağı.

fornicātus *s.* kemerli, tonozlu.

forn/ix -icis *er.* kemer, tonoz, çatı kemeri; genelev.

for/ō -āre *gçf.* delmek, içine işlemek.

fors fortis *d.* şans, talih, baht; *z.* belki, şayet, muhtemelen, bir olasılıkla; **-te** şans eseri; **nē -te** her durumda, behemehal.

forsan, forsit, forsitan *z.* belki.

fortass/e -is *z.* belki, olasılıkla, muhtemelen, olanak elverdiğinde, imkân dahilinde; (*alay*) çok münasip ya da çok güzel olarak.

forticulus *s.* oldukça cesur.

fortī/s *s.* güçlü, dayanıklı, me-

tanetli; cesur, mert, yiğit, azimli, metin; **–ter** *z.* gayretle; cesur bir biçimde.

fortidūd/ō –inis *d.* cesaret, yiğitlik, mertlik; güç, takat.

fortuīt/us *s.* rastlantısal, tesadüfen olan, rastgele, kaza eseri olan, anzî; **–ō** *z.* şans eseri.

fortūn/a –ae *d.* şans, baht, talih, kısmet, kader; iyi talih, başarı; talihsizlik, bedbahtlık; kısmetsizlik, nasipsizlik; ahval, olaylar, durum, mevki, mertebe; ç. servet, mal, mülk; kader tanrıçası; **–ae filius** kaderin kayırdığı; **–am habēre** başarılı olmak.

fortūnāt/us *s.* mutlu, şanslı; hali vakti yerinde olan, zengin, takdis edilmiş, mübarek, mutlu, kutsal; **–ē** *z.*

fortūn/ō –āre *gçf.* kutsamak, takdis etmek, şanslı kılmak, uğurlu kılmak, mutlu etmek, muvaffak kılmak.

forul/ī –ōrum *er.* ç. kitap dolabı.

for/um –ī *cns.* açık alan, halka ya da umuma özgü alan, alan; pazaryeri; Palatinum ve Capitolum arasında kalan Roma Forum'u, çevresi revaklı dükkanlarla çevriliydi; kamu işleri, mahkemeler; iş; **–boārium** hayvan pazarı; **–olitōrium** sebze pazarı; **–piscatōrium** balık pazarı; **–agere** narh koymak; **–attingere** kamu yaşamına girmek; **cēdere –ō** iflasa gitmek; **utī –ō** bir durumdan yararlanmak.

forus –ī *er.* yol, geçit; tiyatroda oturma yerleri dizisi; (bir kovanın) petek; petek gözeleri.

foss/a –ae *d.* hendek, ark, siper.

fossi/ō –ōnis *d.* kazma, toprağı belleme.

foss/or –ōris *er.* kazıcı, hendek kazan kimse, lağımcı.

fossus *gedo.* **fodiō**

fōtus *gedo.* **foveō**

fove/a –ae *d.* küçük bir çukur; hendek şeklinde tuzak, tuzak.

fov/eō –ēre fōvī fōtum *gçf.* ısıtmak, sıcak tutmak; (*tıp*) pansuman yapmak; okşamak, beslemek, yedirip içirmek; (*mec.*) aziz tutmak, bağrına basmak, sevmek, refah ve bolluk içinde büyütmek, tarafını tutmak, desteklemek, yardım etmek, teşvik etmek, yüreklendirmek; **castra–** ordugâhta kalmak.

frāctus *gedo.* **frangō**

frangō *s.* fasılaya uğramış, kuralsız; (*mec.*) zayıf, baygın.

frāg/a –ōrum *cns.* ç. çilekler.

fragilis *s.* gevrek, kırılgan; kolay bozulur, çabuk geçen, ömürsüz.

fragilit/ās –ātis *d.* kırılganlık.

fragm/en –ĭnis *cns.* ç. parçalar, yıkıntılar, enkaz.

fragment/um –ī *cns.* parça, kalıntı.

frag/or –ōris *er.* çatırtı, gürültü, patırtı; ayrılıp dağılma.

fragōsus *s.* çatırdayan, gürleyen, gümbürdeyen; kırılır; kaba.

frāgr/āns –antis *s.* güzel kokulu, rayihalı.

frame/a –ae *d.* Germenlerin kullandığı bir tür ok, mızrak.

frangō –angere –ēgī –actum *gçf.* kırmak, paramparça etmek, harap etmek; ezmek, öğütmek; (*mec.*) işlemez hale getirmek, zayıflatmak, burnunu sürtmek; (*duygu*) etkilemek, müteessir etmek; **cervīcem–** boğmak, boğazlamak.

frāter –ris *er.* erkek kardeş; yeğen; (*mec.*) arkadaş, dost, müttefik.

frāterculus –ī *er.* erkek kardeş (*küçültmeli*) kardeşcik, kardeşciğim.

frāternitās –ātis kardeşlik.

frāternus *s.* kardeşsel, kardeşle ilgili, kardeşe ait; **–ē** *z.* bir kardeş gibi.

frātricīd/a –ae *er.* kendi kardeşini öldürme.

fraudāti/ō –ōnis *d.* hile, yalan, dolandırıcılık.

fraudāt/or –ōris *er.* dolandırıcı.

fraud/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* aldatmak, dolandırmak; çalmak, geçersiz hale sokmak, iptal etmek, ilga etmek.

fraudulentus *s.* hilekâr, aldatıcı, hileli, sahte.

fr/aus –audis *d.* hile, yalan, dolandırıcılık; oyun, düzen; kusur, kabahat, suç, yanlış; zarar, ziyan, hasar; **lēgī –dem facere** kaçamak yoluyla bir yasadan kurtulmak; **in –dem incidere** düş kırıklığına uğramak; **sine –de** zararsız.

fraxineus, fraxīnus *s.* dişbudak ağacından, dişbudak ağacıyla ilgili.

fraxin/us –ī *d.* dişbudak ağacı, dişbudak ağacından yapılmış ok.

Fregellae –ārum *d. ç.* Güney Latium'da bir kasaba; **–ānus** *s.*

frēgī *gç.* **frangō**

fremebundus *s.* gürleyen.

fremit/us –ūs *er.* gürleme, horuldama, gürültü.

frem/ō –ere –uī –itum *gf.* gürlemek, horuldamak, homurdanmak; *gçf.* yakınmak, yaygara koparmak.

frem/or –ōris *er.* mırıldanma.

frend/ō –ere *gf.* diş gıcırdatmak.

frēn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* gem vurmak, dizginlemek; (*mec.*) tutmak, engellemek, kısıtlamak.

frēn/um –ī *cns.* (ç. **–a –ōrum**) *cns.*, **–ī –ōrum** *er.*) gem, (*mec.*) engel, mani, fren; **–ōs dare** açığa vurmak.

frequēns –entis *s.* kalabalık, pek çok, yoğun nüfuslu; kurallı, düzenli, yinelenen, sık sık olan; **–senatus** senatonun kalabalık bir toplantısı; **–enter** *z.* çok sayıda; tekrar tekrar, sık sık.

frequentāti/ō –ōnis *d.* yığma, biriktirme, toplama.

frequentī/a –ae *d.* tam katılım, kalabalık, izdiham.

frequent/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kalabalıklaştırmak, dopdolu etmek, bir araya toplamak; (*yer*) kalabalıkla doldurmak, mal yığmak ya da mal ile doldurmak; tekrar tekrar ziyaret etmek, sık sık gitmek; yinelemek, tekrar etmek; (*festival*) kutlamak.

fret/um –ī *cns.* boğaz, geçit; deniz; (*mec.*) zor, cebir, şiddet; **–Siciliēnse** Messina Boğazı; **–ēnsis** *s.* Messina Boğazı'na ait.

fret/us –ūs *er.* boğaz, geçit.

fretus *s.* güvenen, itimat eden, bağlı, sadık.

fric/ō –āre –uī –tum *gçf.* oğmak, oğalamak; masaj yapmak.

frīctus *gedo.* **frīgō**

frīgefact/ō –āre *gçf.* serinletmek.

frīg/eō –ēre *gf.* soğumak; (*mec.*) cansız olmak, gücü kesilmek; soğuk bir biçimde kabul edilmek, büyük bir başarısızlığa uğramak.

frīgerāns *s.* serinletici, serinleten.

frīgesc/ō –ere *gf.* soğumak; hareketsizleşmek, atıl kalmak.

frīgidulus *s.* epeyce soğuk, donuk.

frīgid/us *s.* soğuk, serin; üşütücü; (*mec.*) kalın kafalı, gabi, uyuşuk; (*sözcükler*) düz, ilgi çekmeyen, mıymıntı; **–a –ae** *d.* soğuk su; **–ē** *z.* zayıf bir biçimde.

frī/gō –gere –xī –ctum *gçf.* kızartmak, tavada kızartmak.

frīg/us –ōris *cns.* soğuk; soğuk hava, kış; ölüm; (*mec.*) gabilik, kalın kafalılık, durgunluk, atalet; soğukluk, kayıtsızlık.

frigutt/iō –īre *gf.* pepelemek; kekelemek.

frī/ō –are *gçf.* harap olmak, çökmek.

fritill/us –ī *er.* zar atmaya mahsus kupa.

frīvolus *s.* boş, değersiz, önemsiz.

frīxī *gç.* **frigō**

frondāt/or –ōris *er.* bağcı, budayıcı.

frond/eō –ēre *gf.* yapraklanmış olmak.

frondēsc/ō –ere *gf.* yapraklanmak, filiz sürmek.

frondeus *s.* yapraklı.

frondifer –ī *s.* yapraklı.

frondōsus *s.* bol yapraklı, çok

yapraklı.

fr/ōns –ondis *d.* yaprak, yeşillik; yapraklı çelenk.

fr/ōns –ontis *d.* alın, kaş; ön taraf, bir yapının yüzü, cephe; (*mec.*) görünüş, ifade; **–ontem contrahere** kaş çatmak; **ū –onte** önünde; **in –onte** genişliğinde.

frontāli/a –um *cns.* ç. alın bağı.

front/ō –ōnis *er.* geniş yüzlü adam.

frūctuārius *s.* verimli.

frūctuōsus *s.* çok verimli; çok kârlı.

frūctus *geo.* **fruor**

frūct/us –ūs *er.* zevk, hoşlanma; gelir, irat, kâr, kazanç; ürün, meyva; (*mec.*) sonuç, ödül, karşılık; **–uī esse** kazanç getirmek (birine); **–um percipere** (–nın) meyvalarını toplamak.

frūgāli/s *s.* tutumlu, ılımlı, basiretli, ihtiyatlı, değerli; **–ter** *z.* ılımlı olarak.

frūgālit/ās –ātis *d.* tutumluluk, ılımlılık, itidal; öz denetim, değerlilik, erdem.

frūgēs *bak.* **frūx**

frūgī *s.* (*çkz.*) tutumlu; idareli, ılımlı, onurlu; tedbirli, ihtiyatlı; erdemli; yararlı, elverişli.

frūgifer –ī *s.* yemiş taşıyan, meyvedar, yemiş verir, musmir; mahsuldar, verimli, bereketli, kazançlı yararlı.

frūgifer/ēns –entis *s.* yemiş taşıyan ya da veren, verimli.

frūgilegus *s.* yiyecek toplayan, *öz.* meyva toplayan.

frūgiparus *s.* yemiş verir, musmir; verimli, semereli.

frūmentāri/us *s.* tahılla ilgili, tahıl (*sıfat niteliğinde*), erzak ya da zahire ile ilgili, erzak (*sıfat niteliğinde*); **lēx –a** tahıl ya da erzak dağıtımıyla ilgili yasa; **rēs –a** (*ordu*) erzak meselesi ya da işi; *er.* tahıl satıcısı.

frūmentāti/ō –ōnis *d.* yiyecek sağlama, yem ve yiyecek tedarik etme.

frūmentātor –ōris *er.* tahıl tüccarı, mısır ya da buğday sağlayan kimse.

frūment/or –ārī –ātus *gf.* yiyecek ya da yem tedarik etmek, tahıl alıp getirmek, tedarik etmek, sağlamak, yiyecek sağlamaya çalışmak.

frūment/um –ī *cns.* mısır, hububat; ç. ürün, ekin, erzak.

frūnīsc/or –ī *gçf.* zevk almak, hoşlanmak, kazanç sağlamak.

fr/uor –uī –ūctus *gçf. & gf.* (*çğnl. dh. ile*) zevk almak, hoşlanmak, yarar sağlamak, –nın eşliğinden zevk almak; (*yasa*) yararlanma hakkına sahip olmak.

frūstillātim *z.* küçük parçalar halinde.

frūstrā *z.* boşuna, beyhude ye-

re, neden yokken, asılsız ve temelsiz olarak; yanlışlıkla, sehven; **–esse** aldatılmak.

frūstrām/en –inis *cns.* aldatma, aldanma.

frūstrāti/ō –ōnis *d.* aldatma, boşuna uğraşma.

frūstr/or –ārī –ātus –ō –āre *gçf.* aldatmak, yalan söylemek, hile yapmak.

frūstulentus *s.* kırıntılarla dolu.

frūst/um –ī *cns.* parça, kırıntı, artık.

frūt/ex –icis *er.* çalı, çalılık, funda; (*komedya*) kalın kafalı kimse.

frūticēt/um –ī *cns.* sık çalılık ya da ağaçlık.

frutic/or –ārī *gf.* sürmek, filiz vermek.

fruticōsus *s.* çalılık, çalılıkla dolu.

frū/x –ūgis *d., öz.* **–ūgēs –ūgum** ç. toprağın meyvaları, ürün, baklagillerden bitki tohum ya da taneler; (*mec.*) sonuç, ödül, başarı; erdem, değer; **sē ad –ūgem bonam recipere** yeni şekle koymak, düzene koymak, iyileştirmek.

fuam *eski şz. şk.* **sum**

fūc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* boyamak, boya vurmak; (*öz.* kırmızı) **–ātus** *s.* taklit, sahte, kalp, yapay.

fūcōsus *s.* boyanmış, renklendirilmiş, güzelleştirilmiş; sahte, taklit, yapma.

fūc/us –ī *er.* kırmızı boya, kırmızı renk, kırmızımtrak renk, allık, arıların bir çeşit kırmızı yapışkan salgısı; (*mec.*) hile, yalan, bahane.

fūc/us –ī *er.* erkek bal arısı.

fūdī *gç.* **fundō**

fug/a –ae *d.* kaçış, firar; bozgunluk; sürgün; hız, hızlı geçiş; sığınak; (*mec.*) sakınma, kaçma; **–am facere, in –am dare** kaçmalarına fırsat tanımak.

fug/āx –ācis *s.* ürkek, korkak, çekingen kaçak, kuçkın; çabuk, hızlı, geçici, süreksiz; (*inh.* ile) sakınan, kaçınan; **–ācius** *z.* çok ürkerek.

fūgī *gç.* **fugiō**

fugi/ēns –entis *ş.zam. o.* **fugiō** *s.* geçici, fani, ölümlü, ölen, kaçınan, ürken.

fug/iō –ere fūgī –itum *gf.* kaçmak, firar etmek, sürgüne gitmek; (*mec.*) gözden kaybolmak, hızla geçip gitmek; *gçf.* –den kaçmak, –den firar etmek; sakınmak, kaçınmak; (*mec.*) kaçmak, dikkatinden kaçmak; **–e quaerere** soru sorma!; **mē –it** farkına varmadım *ya da* bilmiyorum.

fugitīv/us –ī *er.* kaçak köle, okul ya da görev kaçağı; kaçak kimse; *s.* kaçak, mülteci, sığınmacı.

fugit/ō –āre *gçf.* –den kaçmak, –den sakınmak.

fug/ō –āre –āvī –ātum *gçf.*

kaçmak zorunda bırakmak; sürgün etmek; defetmek.

fulcīm/en –inis *cns.* destek.

fulciō –cīre –sī –tum *gçf.* destek yapmak, desteklemek; güçlendirmek, korumak, güvenlik altına almak; (*mec.*) dayanmak, tahammül etmek, desteklemek.

fulcr/um –ī *cns.* karyola direği; sedir, divan, döşek.

ful/geō –gēre –sī *gf.* birden alevlenmek, birden parlamak, pırıldamak, parıldamak; ışık saçmak; (*mec.*) ünlü olmak, ünlenmek, göze çarpmak.

fulgidus *s.* birden parlayan.

fulgō *bak.* **fulgeō**

fulg/or –ōris *er.* şimşek, yıldırım, şimşek pırıltısı; pırıltı, ani ışıma, parlaklık, pırıltı; (*mec.*) görkem, debdebe, şaşaa.

fulgur –is *cns.* şimşek, yıldırım, ansızın çakan şimşek; görkem, debdebe.

fulgurālis *s.* şimsek ya da yıldırımla ilgili, tanrı işareti olarak yıldırım ya da şimşeğe ilişkin ya da ilgili.

fulgurāt/or –ōris *er.* şimşek ya da yıldırımı yorumlayan kâhin.

fulgurītus *s.* yıldırım çarpmış.

fulgur/ō –āre *gf.* aydınlanmak, ışık saçmak.

fulic/a –ae (**fulix –cis**) *d.* sakarmeki, su tavuğu.

fūlīg/ō –inis *d.* is, kurum; kara boya.

full/ō –ōnis *er.* çırpıcı, kassar.

fullōnius *s.* çırpıcıya ait, çırpıcıyla ilgili.

fulm/en –inis *cns.* yıldırım; yıldırım çarpması; ateş; (*mec.*) felaket, bela, musibet.

fulment/a –ae *d.* ayakkabının ökçesi.

fulmineus *s.* şimşeğe ait; (*mec.*) görkem; öldürücü, yok edici, ölümcül.

fulmīn/ō –āre *gf.* aydınlanmak, ışık saçmak, yıldırım fırlatmak; (*mec.*) gürlemek; tehdit etmek, tehlikeli olmak,

fulsī *gç.* **fulciō**; *gç.* **fulgeō**

fultūr/a –ae *d.* destek, payanda.

fultus *gedo.* **fulciō**

Fulv/ius –ī *er.* Roma'lı aile adı; **–ia –iae** *d.* M. Antonius'un karısı.

fulvus *s.* sarı, turuncu, kumral, boz.

fumeus *s.* tüten, dumanlı.

fūmidus *s.* dumanlı, tüten.

fūmifer –ī *s.* tüten; buhar salan.

fūmific/ō –āre *gf.* buhur yakmak.

fūmificus *s.* buhar salıveren dumanı çıkan.

fūm/ō –āre *gf.* tütmek, buhar çıkarmak.

fūnāl/e –is *cns.* ip, sicim, kaytan; mumlu meşale; avize.

fūnambul/us –ī *er.* ip cambaz-

zı.

fūnctiō –ōnis *d.* iş, fiil, amel, ifa, icra: yapan, ifa eden, icra eden.

fūnctus *geo.* **fungor**

fūnd/a –ae *d.* sapan, mancınık; suda ya da tarlada gezdirilen ağ.

fundām/en –inis *cns.* temel, esas, dayanak.

fundāment/um –ī *cns.* temel, esas, dayanak.

fundāt/or –ōris *er.* kurucu; (*kent, vb.*) bani.

fundit/ō –āre *gçf.* sapanla atmak, fırlatmak.

fundit/ōr –ōris *er.* sapan atan kimse.

funditus *z.* tamamen, bütün bütün: dipte.

fund/o –āre –āvī –ātum *gçf.* kurmak, temelini atmak; korumak, emniyet altına almak.

fund/ō –ere fūdī fūsum *gçf.* dökmek, akıtmak, sıçratmak, boşaltmak; (*maden*) dökmek; (*katı maddeler*) hızla atmak, saçmak, dağıtmak, serpmek, yağdırmak; (*ask.*) bozguna uğratmak; (*ekin*) bol miktarda üretmek; (*konuşma*) söylemek, bildirmek; (*mec.*) yaymak, uzatmak.

fund/us –ī *er.* dip; çiftlik, mülk; (*yasa*) yetkili, selahiyetli (*kimse ya da şey*).

fūnebris *s.* cenaze törenine ait; öldürücü.

fūnerātus *s.* öldürülmüş.

fūnereus *s.* cenaze törenine ait; öldürücü, mahvedici.

fūnest/ō –āre *gçf.* öldürerek ırzına geçmek, kutsal bir şeye karşı saygısızlıkta bulunmak.

fūnestus *s.* ölümcül, öldürücü, mahveden; kederli, yaslı.

fungīnus *s.* mantara ait.

fun/gor –gi fūnctus *gçf. & gf.* (*genellikle dh. ile*) meşgul olmak, yerine getirmek, ifa etmek, yapmak, icra etmek; ödemek, vermek.

fung/us –ī *er.* mantar, mantar türünden bitki; (*mum*) fitil üstündeki birikinti.

fūnicul/us –ī *er.* ince ip, bağ, şerit.

fun/is –is *er.* ip, sicim; gemi arması ya da geminini çeşitli çarmıkları, ipleri; **–em dūcere** efendisi olmak, egemeni olmak.

fūn/us –eris *cns.* cenaze töreni; ölüm; ceset; yıkıntı, harabe.

fūr fūris *er.* hırsız; köle.

fūr/āx –ācis *s.* hırsızlık yapan; **–ācissimē** *z.* en hırsızca biçimde.

furc/a –ae *d.* iki uçlu çatal, çatal biçiminde sırık ya da kazık, payanda; çatal biçiminde bir ceza aracı, odundan boyunduruk; çatal biçiminde direğaçı; **Furcae Caudinae** dar Caudium geçidi.

furcifer –ī *er.* bir ceza olarak

furca taşıyan kişi (*genellikle köle*); köpek gibi asılmaya layık kişi, alçak, kötü ya da habis adam.

furcill/a -ae *d.* küçük çatal.

furcill/ō -āre *gçf.* sırıkla tutmak, destek yapmak.

furcul/a -ae *d.* çatallı sırık; dar geçit.

furenter *z.* öfkeli bir biçimde, hiddetle.

furfur -is *er.* kepek; cilt üzerinde kabuk, pullar.

Furi/a -ae *d.* intikam alan tanrısal varlıklar ya da üç öç alma tanrıçaları (*Furiae*); çılgınlık, delilik, hiddet, gazap.

furiāli/s *s.* Furialar'a ait; çılgın, kendinden geçmiş, çileden çıkmış, korkunç; çıldırtıcı, çok öfkelendirici; **-ter** *z.* delice.

furibundus *s.* deli, çılgın.

furi/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* delirtmek.

furiōs/us *s.* deli, çılgın; **-ē** *z.* çılgınlık halinde.

furn/us -ī *er.* fırın.

fur/ō -ere *gf.* gazaba gelmek, çıldırmak, delirmek, çılgınlaşmak.

fūr/or -ārī -ātus *gçf.* çalmak, aşırmak, talan etmek; taklit etmek ya da aldatmak amacıyla kendini başka bir kişilikte göstermek, kendine ... süsü vermek.

fur/or -ōris *er.* delilik, çılgınlık, tutku.

fūrtificus *s.* hırsızlığa alışmış.

fūrtim *z.* gizlice, gizli bir biçimde.

fūrtīv/us *s.* çalınmış; gizli, sinsi; **-ē** *z.* gizlice.

fūrt/um -ī *cns.* hırsızlık, soygun; *ç.* çalınmış mallar; (*mec.*) hile, oyun, entrika, dolap; **-ō** *z.* gizlice.

fūruncul/us -ī *er.* küçük hırsız, eli uzun kimse.

furvus *s.* kara, siyah.

fuscin/a -ae *d.* üç dişli gladyatör mızrağı.

fusc/ō -āre *gçf.* karartmak.

fuscus *s.* koyu renkli, koyu esmer, yağız, sarımtrak esmer, esmer; (*ses*) kısık, boğuk, belirsiz.

fūsilis *s.* erimiş, yumuşamış.

fūsi/ō -ōnis *d.* dökülme, taşma, akma.

fūst/is -is *er.* değnek, çubuk, topuzlu sopa, sopa, çomak; (*ask.*) ceza olarak öldüresiye dövme.

fūstuār/ium -ī & **iī** *cns.* öldüresiye dövme.

fūs/us *gedo.* **fundō** *s.* geniş, yaygın; bol, mebzul; **-ē** *z.* yaygın olarak.

futtil/is *s.* kolay kırılır, gevrek; değersiz, işe yaramaz; **e-** *z.* boş yere.

futtilit/ās -ātis *d.* yararsızlık, abes oluş.

futūr/us *gl. ç. sum. s.* gelecek, gelen, olmak üzere olan; **-um -ī** *cns.* gelecek, istikbal.

G

Gab/ĭī –iorum *er.* ç. Latium'da eski bir şehir; **–īnus** *s.*

Gabin/ius –ī *er.* Roma'lı adı; *öz.* Aulus, İÖ 67'de tribunus; **–ius –ianus** *s.* **lēx –ia** korsanların aleyhine Pompeius'a kumanda yetkisi veren yasa.

gaes/um –ī *cns.* Gallia'lıların kullandığı bir çeşit kargı.

Gaetūl/ī –ōrum *er.* ç. Sahra'nın kuzeyinde yaşayan Afrika halkı; **–us, –icus** *s.*

Gā/ius –ī *er.* Roma'lı önadı, *öz.* İmparator Caligula; **–ius, –ia** (*evlenme töreni*) güvey, damat, gelin.

Galat/ae –ārum *er.* ç. Anadolu'da Galatia halkı; **–ia, –iae** *d.* Galatia.

Galb/a –ae *er.* Roma'lı adı, *öz.* 68-69'da imparator.

galbaneus *s.* şeytantersine ait, Suriye'de yetişen bir bitki.

galbinus *s.* yeşile çalan sarı; *cns.* ç. donuk yeşil giysiler.

gale/a –ae *d.* miğfer, baş zırhı.

galeātus *s.* miğferli.

galerītus *s.* köye ya da kıra ait.

galēr/um –ī *cns.*, **–us –ī** *er.* tüylü başlık; peruka.

gall/a –ae *d.* yaş maz.

Gall/ī –ōrum *er.* ç. *mod.* Fransa ve Kuzey İtalya bölgesinde yaşayan Gallia'lılar; **–ia –iae** *d.* Gallia, **–icus** *s.* Gallia ile ilgili; *d.* bir tür Gallia ayakkabısı; **–icānus** *s.* İtalya'daki Gallia'lı.

gallīn/a –ae *d.* tavuk; **–ae albae filius** kaderin kayırdığı.

gallīnāceus *s.* kümes hayvanlarına ait.

gallīnār/ius –ī & iī *er.* kümes hayvancılığı yapan çiftçi.

Gallograec/ī –ōrum *er.* ç. Galatia'lılar; **–ia –iae** *d.* Galatia.

gall/us –ī *er.* horoz.

Gall/us –ī *er.* Gallia'lı; Roma'lı soyadı, *öz.* lirik şair; Kybele rahibi.

gane/a –ae *d.*, **–um –ī** *cns.* aşevi; genelev.

gane/ō –ōnis *er.* obur, sefih, hovarda.

Gang/ēs –is *er.* Ganj nehri; **–ēticus** *s.* **–aridaerum** *er.* ç. Ganj'da yaşayan bir halk.

gann/iō –īre *gçf.* kesik kesik ve acı acı havlamak; (*mec.*) söylenmek, yakınmak, şikayet etmek, dırdır etmek.

gannīt/us –ūs *er.* kesik kesik ve acı acı havlayış.

Ganymēd/ēs –is *er.* Olympos'da tanrı ve tanrıçalara şarap sunucusu.

garr/iō –īre *gf.* gevezelik et-

mek.

garrulit/ās -ātis *d.* gevezelik.

garrulus *s.* gevezelik eden, saçmalayan, konuşkan.

gar/um *cns.* balık sosu.

Garumn/a -ae *d.* Gallia'da bir nehir.

gaud/eō -ēre gāvīsus *gçf. & gf.* sevinmek, memnun olmak, hoşlanmak, zevk almak; **in sē, in sinū-** gizlice sevinmek.

gaud/ium -ī & iī *cns.* sevinç, neşe, zevk, hoşlanma.

gaul/us -ī *er.* kova, gerdel.

gausap/e -is *cns.* **-a -ōrum** ç. bir yün giysi, şayak, kaba çuha.

gāvīsus *geo.* **gaudeō**

gaza -ae *d.* hazine, servet, zenginlik.

gelid/us *s.* soğuk, çok ssoğuk, ayazlı, kırağılı, buzlu, dondurucu; üşüten, katılaştıran, sertleştiren; *d.* soğuk su; **-ē** *z.* zayıf bir biçimde, hafifçe.

gel/ō -āre *gçf.* dondurmak, katılaştırmak.

gel/ū -ūs *cns.* don, ayaz, buz.

gemebundus *s.* inleyen, iç çeken.

gemellipar/a -ae *d.* ikiz annesi, ikiz doğurma.

gemellus *s.* ikiz, iki kat, çift; benzer, aynı; birlikte doğmuş, ikiz doğmuş, ikizli; *er.* ikiz.

geminăti/ō -ōnis *d.* iki kat olma, iki kat etme.

gemin/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* iki katı yapmak, iki kat etmek, bir araya getirmek; yinelemek; *gf.* çift olmak, eş olmak, iki katı olmak.

gemīnus *s.* birlikte doğmuş, ikiz doğmuş, ikiz; iki kat, iki kere, çift, her ikisi; iki; benzer; *er.* ç. ikizler, *öz.* Kastor ve Pollux.

gemit/us -ūs *er.* inleyiş, iç çekiş; inleme sesi.

gemm/a -ae *d.* tomurcuk, gonca, değerli taş, mücevher, göze benzer şey; mücevher süslü kâse, mühür.

gemmātus *s.* mücevherle donanmış, mücevherlenmiş.

gemmeus *s.* mücevherli, değerli taşla süslenmiş; parlayan, parıldayan.

gemmifer -ī *s.* değerli taş üreten.

gemm/ō -āre *gf.* (*bitki*) sürmek, tomurcuklanmak, koncalaşmak, filiz vermek; kıvılcımlar saçmak, mücevher gibi parıldamak.

gem/ō -ere -uī -itum *gf.* iç çekmek, inlemek, ah etmek, figan etmek; *gçf.* feryat etmek, ağlamak (*biri için*), matemini tutmak.

Gemōni/ae -ārum *d.* ç. Roma'da Aventinus tepesinden Tiber nehrine inen taş merdiven; idam edilmiş suçluların cesetleri buradan Tiber nehrine atılırdı.

genae -ārum *d.* ç. yanak,

avurt; gözler, göz çukurları.
geneālog/us -ī *er.* şerececi, nesep uzmanı.
gener -ī *er.* damat.
generālī/s *s.* türlere ait; evrensel; genel, bütünle ilgili; **-ter** *z.* genel olarak; genel, bütünle ilgili.
generāsc/ō -ere *gf.* üretilmek.
generātīm *z.* türler halinde, sınıflar halinde; genel olarak; ayrıntılarıyla.
generāt/or -ōris *er.* üretici.
gener/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* doğurmak, yavrulamak, döllemek.
generōsus *s.* soylu; namuslu, vakur, ağırbaşlı; türü içinde mükemmel, üstün nitelikli; cömert, eli açık, yüce gönüllü, kahraman, nazik, cesur; (*şeyler*) yüce, ulu.
genes/is -is *d.* doğum, doğma; zayiçe, yıldız falı.
genethliac/on -ī *cns.* doğum günü şiiri.
genetīvus *s.* doğumla ilgili nesil ya da soyla ilgili, ya da ait, doğuştan; ismin **genetivus**, *in* hali.
genetr/īx -īcis *d.* anne, meydana getiren kimse (*kadın cinsinden*).
geniālī/s *s.* evlenmeye ya da düğüne ait; neşeli, şen, güler yüzlü; **-ter** *z.* neşeyle.
geniculātus *s.* düğümlü.
genist/a -ae *d.* katırtırnağı.
genitābilis *s.* üretken.
genitālī/s *s.* verimli, üreme yeteneği olan; doğuştan; **-ter** *z.* verimli olarak.
genit/or -ōris *er.* meydana getiren (*erkek cinsinden*), baba, yaratıcı; kaynak, saik, köken.
genitus *gedo.* **gignō**
gen/ius -ī & **iī** *er.* koruyucu ruh; aileyi ve devleti koruyan ve sürdüren kutsal eril güç; zevk, hoşlanma, eğilim; yetenek; **-iō indulgēre** keyfine bakmak, hoşça vakit geçirmek.
gēns gentis *d.* klan, aile, ırk, silsile, soy; kabile, halk, ulus; soydan gelen kimse, hafit; (ç.) yabancı toplumlar; **minimē gentium** kesinlikle, asla; **ubī gentium** dünyanın neresinde.
genticus *s.* ulusal, ulusa özgü.
gentīlicius *s.* belirli bir soya ait, klana ait.
gentīlis *s.* ailevi, ırsî, soydan geçme; ulusal; *er. d.* aynı soyun, aynı klanın, ailenin bir üyesi, akraba, adaş.
gentīlit/ās -ātis *d.* klan ya da soy akrabalığı.
gen/ū -ūs *cns.* diz.
genuālia -ium *cns. ç.* dizbağı.
genuī *gç.* **gignō**
genuīnus *s.* doğal.
genuīnus *s.* avurta ait; *er. ç.* arka dişler.
gen/us -eris *cns.* doğum, doğuş, soy, doğuştan oyluluk,

torun, hafıt, nesep; ırk; çeşit, tür, sınıf; yön, husus; (*mantık*) genel terim; **id–** bu türden; **in omnī** her yönde, her hususta.

geōgraphia –ae *d.* coğrafya.

geōmetr/ēs –ae *er.* geometri uzmanı.

geōmetrī/a –ae *d.* geometri.

geōmetricus *s.* geometriye ait, geometrik; *cns. ç.* geometri.

Germān/ī –ōrum *er. ç.* Almanlar; **–ia –iae** *d.* Almanya; **–icus** *s. er.* Nero Claudius Drusus ve oğlunun soyadı.

germānit/ās –ātis *d.* erkek kardeşlik, kızkardeşlik; ana şehirden gelen kardeş kolonilerin birliği, aralarındaki bağın.

germān/us *s.* aynı anne babayla ilgili; hakiki, gerçek, sahi, asli, asıl, doğru; *er.* öz erkek kardeş; *d.* öz kızkardeş; **–ē** *z.* içtenlikle, samimiyetle.

germ/en –inis *cns.* tomurcuk, sürgün, filiz; cenin, rüşeym, dölüt; (*mec.*) tohum.

ge/rō –rere –ssī –stum *gçf.* taşımak; getirmek; malik olmak; (*bitkiler*) meyva vermek, ürün vermek; (*duygular*) beslemek (*kin, nefret vb.*), göstermek; (*faaliyet*) yönetmek, idare etmek; eylemek, yapmak; (*zaman*) harcamak **mōrem–** uymak, ayak uydurmak; **persōnam–** rol oynamak; **sē–** davranmak; **sē medium–** yansız olmak; **prae sē–** teşhir etmek, sergilemek; **bellum–** savaşmak; **rēs–stae** yapılmış ya da başarılmış işler; *öz.* tarih.

ger/ō –ōnis *cns.* taşıyıcı.

gerr/ae –ārum *d. ç.* saçmalıklar, boş şeyler.

gerr/ō –ōnis *er.* boş gezen kimse, aylak.

gerul/us –ī *er.* taşıyıcı.

Gēry/ōn –ōnis *er.* Herkules'in öldürdüğü üç-bedenli söylencesel kral.

gessī *gç.* **gerō**

gestām/en –inis *cns.* silahlar; süsler; yük; tahtırevan, sedye, binek arabası.

gesti/ō –ōnis *d.* idare, yönetim, yapma, ifa, icra.

gest/iō –īre *gf.* sevinçten zıplamak, heyecanlanmak; çok el kol hareketleri ya da jestler yapmak, kendinden geçmek; çok istekli olmak.

gestit/ō –āre *gçf.* her zaman giymek ya da taşımak.

gest/ō –āre *gçf.* taşımak, malik olmak, kullanmak; okşamak, sevmek; gevezelik etmek; (*edl.*) at binmek, sürmek, yelken açmak.

gest/or –ōris *er.* geveze.

gestus *gedo.* **gerō**

gest/us –ūs *er.* duruş, poz, hareket, jest; jestler yapma.

Get/ae –ārum *er. ç.* Tuna'nın yakınında yaşayan Thracia'lı halk; **icus** *s.*

gibb/us –ī *er.* kambur, hörgüç.
Gigant/es –um *er.* ç. Devler.
gign/ō –ere genuī genitum *gçf.* babası olmak, vücuda getirmek, meydana getirmek, doğurmak, üretmek; neden olmak.
gilvus *s.* donuk sarı, boz.
gingīv/a –ae *d.* zamk; dişsiz.
glab/er –rī *s.* düz, pürüzsüz, dazlak; *er.* gözde köle.
glaciālis *s.* buzlu.
glaci/ēs –ēī *d.* buz.
glaci/ō –āre *gçf.* dondurmak, buz haline getirmek.
gladiāt/or –ōris *er.* gladyatör; (ç.) gladyatör gösterisi.
gladiātōrius *s.* gladyatörlere ait; *cns.* gladyatörlere verilen ücret.
gladiātūr/a –ae *d.* gladyatör mesleği.
glad/ius –ī & **iī** *er.* kılıç; (*mec.*) cinayet, ölüm; **–ium stringere** kılıç çekmek.
glaeb/a –ae *d.* çim, toprak ya da çamur parçası; toprak; parça, küme, topak.
glaebul/a –ae *d.* küçük çiftlik, mülk; küme ya da topak.
glaesum *bak.* **glēsum**
glandifer –ī *s.* meşe palamudu taşıyan, meşe palamutlu.
gland/ium –ī & **iī** *cns.* gudde, beze.
gl/āns –andis *d.* meşe palamudu, sert kabuklu yemiş; mermi, kurşun.
glāre/a –ae *d.* çakıl.
glāreōsus *s.* çakıllı.
glaucōm/a –atis *cns.* (**glaucum/a –ae**, *d.*) bir göz hastalığı, katarakt, perde.
glaucus *s.* açık mavi.
glēba *bak.* **glaeba**
glēs/um –ī *cns.* kehribar.
glīs –īris *er.* kakırca.
glīsc/ō –ere *gf.* büyümek, şişmek, kabarmak.
globōsus *s.* küresel.
glob/us –ī *er.* top, küre; (*ask.*) birlik; kitle, kalabalık, grup.
glomerām/en –inis *cns.* çan, çıngırak.
glomer/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yumak haline koymak, top top etmek, toplamak, bir araya getirmek, biriktirmek.
glom/us –eris *cns.* iplik yumağı; ipucu, işaret.
glōri/a –ae *d.* şan, şeref, ün, şöhret; hırs, gurur, övünç; (ç.) şanlı işler.
glōriāti/ō –ōnis *d.* övünme, övünç.
glōriol/a –ae *d.* biraz şan, şöhret.
glōri/or –ārī –ātus *gçf.* & *gf.* övünmek, gurur duymak.
glōriōs/us *s.* ünlü, şanlı; övüngen; **–ē** *z.*
glūt/en –inis *cns.* tutkal.
glūtināt/or –ōris *er.* mücellit, ciltçi.
glutt/iō –īre *gçf.* yutuvermek.
gnārus, gnāruris *s.* bilgisi olan, uzman; tanınmış, bildik.

gnātus *bak.* **nātus**
gnāvus *bak.* **nāvus**
Gnōs/us -ī *d.* Knossos, Girit'in eski başkenti; **-ius -iacus -ias -is** Knossos'lu, Girit'li; *d.* Ariadne.
gōb/ius -ī & iī gōbiō -ōnis *er.* yem için kullanılan ufak tatlı su balığı.
Gorgi/ās -ae *er.* Sicilya'lı sofist ve retorik öğretmeni.
Gorg/ō -ōnis *d.* insanları taşa çeviren söylencesel canavar, Medusa; **-o -neus** *s.* **equus**; pl. **pegasus**
gōrȳt/os -ī *er.* ok kılıfı, ok.
grabāt/us -ī *er.* kamp yatağı, yer yatağı, ot şilte.
Gracch/us -ī *er.* Roma'lı soyadı, *öz.* ünlü Tiberius ve Gaius.
gracilis *s.* ince uzun, narin, nahif, zayıf; (*üslup*) düz, sade.
gracilit/ās -ātis *d.* incelik, narinlik, nahiflik, zayıflık; (*üslup*) yalınlık.
grācul/us -ī *er.* bir tür küçük karga.
gradātim *z.* adım adım, derece derece, tedricen.
gradāti/ō -ōnis *d.* (*ret.*) doruk noktası.
gr/adior -adī -essus *gf.* adımlamak, ilerlemek, yürümek.
Grādīv/us -ī *er.* Mars.
grad/us -ūs *er.* adım; evre, safha, aşama, ileri adım; sabit duruş, konum, duruş, durma; (ç.) basamak; (*saç.*) örgü; (*mat.*) derece; (*mec.*) rütbe, mevki; **citātō, plenō -ū** hızlı yürüyüşle; **suspēnsō -ū** ayak ucunda; **dē -ū deicī** düzeni bozulmak, canı sıkılmak.
Graec/ia -iae *d.* Yunanistan; **Māgna-** Güney İtalya; **-us** *s.* Grek; **-ē** *z.* Grekçe; **-ulus** *s.* (*hor görerek*) Grek.
graeciss/ō -āre *gf.* Greklere öykünmek.
graec/or -ārī *gf.* Grekler gibi yaşamak, Grek tarzında yaşamak.
Grāiugen/a -ae *er.* Grek, Grek kökenli.
Grāius *s.* Greklerle ilgili, Grek.
grallāt/or -ōris *er.* yüksek ayaklıkla ya da koltuk değnekleriyle koşan ya da yürüyen kimse.
grām/en -inis *cns.* çimen, çayır; bitki, ot.
grāmineus *s.* çimenle ilgili, çimen kaplı, çimenli, otlu; kamıştan.
grammaticus *s.* edebi, gramere ait, dilbilgisi kurallarına uygun; *er.* edebiyat ve dil öğretmeni; *d., cns.* ç. dilbilgisi, grammer, edebiyat, filoloji.
grānāri/a -ōrum *cns.* ç. tahıl amban.
grandaevus *s.* çok yaşlı, ihtiyar.
grandēscō -ere *gf.* büyümek.
grandiculus *s.* azçok büyük, oldukça büyümüş ya da yetiş-

miş.

grandifer **-ī** *s.* üretken, bol bol meyva veren.

grandiloqu/us **-ī** *er.* büyük konuşan; övüngen kimse.

grandin/at **-āre** *gf.* hızlı ve şiddetli yağıyor.

grandis *s.* büyük, geniş, uzunbol, bereketli; yüce, soylu; yaşlı; kuvvetli, güçlü; (*üslup*) vakur, yüce, görkemli; soylu; **-nātū** yaşlı.

grandit/ās **-ātis** *d.* büyüklük, yücelik, azamet, görkem.

grand/ō **-inis** *d.* dolu, dolu yağmuru, dolu fırtınası.

granifer **-ī** *s.* taneli.

grān/um **-ī** *cns.* tohum, tane, küçük çekirdek; tahıl.

graphic/us *s.* ince, zarif, hünerli, ustalıklı; **-ē** *z.* iyi bir tarzda.

graph/ium **-ī** & **iī** *cns.* tablet üzerine yazı yazmak için kullanılan iğne ya da madeni kalem.

grassāt/or **-ōris** *er.* serseri, avare, derbeder; soyguncu, yol kesen eşkiya.

grass/or **-ārī** **-ātus** *gf.* dolaşıp durmak, sinsi sinsi dolaşmak, aylakça dolaşmak; (*hareket*) ilerlemek; (*mec.*) saldırmak, gazaba gelmek.

grātēs *d.* ç. teşekkürler, teşekkür etme.

grāti/a **-ae** *d.* çekicilik, cazibe, incelik, zarafet; etki, nüfuz; saygı, hürmet, dostluk; sevecenlik, şefkat; lütuf, ınayet; minnettarlık, şükran; **-am facere** özür dilemek; **-am referre** minnettar olmak; **in -am redīre cum** barıştırılmak; **-ās agere** teşekkür etmek; **-ās habēre** minnettarlık duymak; **-ā** (*inh. ile*) uğruna; **-īs** hiçe.

grātificāti/ō **-ōnis** *d.* lütufkarlık.

grātific/or **-ārī** *gf.* lütuf göstermek, memnun etmek, hoşnut etmek, minnettar kılmak; *gçf.* vermek, armağan etmek, sunmak.

grātīs, grātīs *z.* hiç yoktan, hiçe, yok pahasına.

grātiōsus *s.* sevilen; lütuf gösteren, mültefit.

grāt/or **-ārī** **-ātus** *gf.* sevinmek, memnun olmak; tebrik etmek, kutlamak.

grātuītus *s.* bedava, parasız; kendiliğinden, gönüllü; **-ō** *z.* bedava.

grātulābundus *s.* tebrik eden, kutlayan.

grātulāti/ō **-ōnis** *d.* sevinme, hoşlanma; kutlama; şükran duası.

grātul/or **-ārī** **-ātus** *gçf.* & *gf.* kutlamak, tebrik etmek; şükranlarını sunmak, müteşekkir kalmak.

grāt/us *s.* hoş, sevimli, hoşa giden, sevindirici, hoş karşılanan, aziz, makbul; minnettar, müteşekkir, değerbilir;

(*eylemler*) teşekküre değer; **–um facere** bir yardımda bulunmak; **–ē** *z.* zevkle; minnettar olarak.

gravātim *z.* gönülsüzce, isstemeyerek.

gravēdinōsus *s.* soğuğa veya nezleye maruz.

gravēd/ō –inis *d.* soğuk, nezle.

graveol/ēns –entis *s.* ağır ya da keskin kokan.

gravēsc/ō –ere *gf.* ağırlaşmak; kötüleşmek.

gravidit/ās –ātis *d.* gebelik.

gravid/ō –āre *gçf.* gebe bırakmak.

gravidus *s.* gebe, hamile; yüklü, dolu.

gravi/s *s.* ağır; yüklü, hamile; (*koku*) ağır ya da keskin; (*ses*) bas; (*gövde*) hasta; (*gıda*) hazmolunmayan, sindirilemeyen; (*mec.*) ezici, zulmedici, acı veren, keskin, şiddetli; vahim; önemli, etkili, vakur; **–ter** *z.* ağır bir biçimde; güçlü olarak, derinden; şiddetli bir biçimde, ciddi olarak, sertlikle, ağır ya da vahim bir biçimde; ağırbaşlı olarak, vakarlı bir biçimde; **–ferre** canı sıkılmak.

gravit/ās –ātis *d.* ağırlık; şiddet, sertlik; hastalık; önem, vakar, ciddiyet.

grav/ō –āre *gçf.* yüklemek, yük altına koymak, üzerine yüklenmek, ağırlaştırmak; **–or –ārī** *gçf. & gf.* sıkıntı duymak; itiraz etmek; tepeden bakmak; **–ātē** *z.* istemeyerek, kıyamayarak.

gregālis *s.* sürüye ait, genel, umuma ait; *er.* yoldaş.

gregārius *s.* genel, yaygın, umuma ait; (*ask.*) er.

gregātim *z.* kalabalık halinde.

grem/ium –ī *cns.* göğüs, sine, bağır, kucak.

gressus *geo.* **gradior**

gressus –ūs *er.* adım; yön, cihet.

gr/ex –egis *er.* sürü, küme; bölük, birlik.

grunn/iō –īre *gf.* homurdanmak.

grunnīt/us –ūs *er.* homurdanma.

gr/ūs –uis *d.* turna.

gr/ȳps –ypis *er.* yarısı arslan yarısı kartal farz olunan ejderha.

gubernācul/um (gubernāclum) –ī *cns.* dümen, dümen yekesi; yönetim, hükümet.

gubernāti/ō –ōnis *d.* dümen kullanma; yönetme.

gubernātor –ōris *er.* dümenci, kılavuz; yönetici.

gubernātr/īx –īcis *d.* yöneten, yönlendiren kadın.

gubern/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dümen kullanmak, kılavuzluk etmek; yönetmek, idare etmek.

gul/a –ae *d.* boğaz, gırtlak; oburluk, açgözlülük.

gulōsus *s.* obur, açgözlü.
gurg/es -itis *er.* gayya kuyusu, derin su, taşkın, sel; (*kişi*) müsrif, savurgan.
gurguli/ō -ōnis *d.* boğaz, gırtlak, soluk borusu.
gurgust/ium -ī & **iī** *cns.* açık ağıl, baraka.
gustāt/us -ūs *er.* tat alma duyusu, lezzet, tat, çeşni.
gust/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* tat almak; bir iki lokma yemek, ayaküstü atıştırmak; (*mec.*) denemek, tecrübesini yapmak; iştirak etmek; **prīmīs labrīs-** yüzeysel bilgiye sahip olmak.
gust/us -ūs *er.* tat alma, tadına bakma, tat; tadımlık.
gutt/a -ae *d.* damla, katre; nokta, benek.
guttātim *z.* damla damla.
guttur -is *cns.* gırtlak; oburluk.
gūt/us -ī *er.* bir tür yağ şişesi.
Gy/ās -ae *er.* yüz kollu bir dev.
Gȳg/ēs -is & **ae** *er.* Lydia kralı, sihirli yüzüğü ile ünlü; **-aeus** *s.*
gymnasiarchus -ī *er.* gymnasium yöneticisi.
gymnas/ium -ī & **iī** *cns.* spor alanı, okul.
gymnasticus, gymnicus *s.* jimnastik.
gynaec/ēum -ēī, -īum -īī *cns.* harem (Grekler arasında).
gypsātus *s.* alçıtaşıyla kaplı.
gyps/um -ī *cns.* alçı; kabartma.
gȳr/us -ī *er.* daire, halka, kangal; atların eğitildiği yer.

H

ha, hahae, hahahae *ünl.* (*sevinç ya da kahkaha belirtir*) yaşa!

habēn/a –ae *d.* kayış; (ç.) dizgin, yular; (*mec.*) denetim; **–ās dare, immittere** özgürce koşmasına izin vermek.

hab/eō –ēre –uī –itum *gçf.* sahip olmak, malik olmak; tutmak, saklamak, hıfzetmek, ihtiva etmek, içine almak; (*olay*) bilmek; (*ms. ile*) bir şeyler yapma yetki ve durumunda olmak; (*kişi*) davranmak, muamele etmek, saymak, telakki etmek; dikkate almak; (*eylem*) yapmak, yerine getirmek; *gf.* mal sahibi olmak; **ōrātiōnem–** konuşma yapmak; **in animō–** niyet etmek, tasarlamak; **prō certō–** emin olmak; **sē–** olmak, kendini bulmak; **sīc –ētō** bundan emin ol.

habilis *s.* yönetilir, yönetilebilen; uygun, elverişli, yatkın; yetenekli; çevik, tez; uzman, mütehassıs.

habilit/ās –ātis *d.* yetenek, istidat.

habilitābilis *s.* oturulabilir, ikamete elverişli.

habitāti/ō –ōnis *d.* mesken, ev.

habitāt/or –ōris *er.* ikamet eden kimse, bir evin sahibi, kiracısı.

habit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sakin olmak, ikamet etmek; *gf.* yaşamak, oturmak, ikamet etmek; kalmak, her zaman bir yerde olmak.

habitūd/o –inis *d.* hal, durum, vaziyet.

habitus *gedo.* **habeō** *s.* mütemayil, yatkın; şişman, etli.

habit/us –ūs *er.* hal, durum, görünüm; giysi, giyim; karakter, nitelik; mizaç, tabiat, huy, duyu.

hāc *z.* burada, bu yanda.

hāctenus *z.* şimdiye kadar, bu noktaya gelinceye kadar.

Hadri/a –ae *d.* Kuzey İtalya'da kent; Adriyatik Denizi; **–āticus, –ānus, –acus** *s.* **–ānus –ānī** *er.* imparator Hadrianus.

haedili/a –ae *d.*, **haedulus –ī** *er.* keçi yavrusu, oğlak.

haedīnus *s.* keçi yavrusuna ait.

haed/us –ī *er.* keçi yavrusu; Auriga takımyıldızında iki yıldız.

Haemoni/a –ae *d.* Thesselia; **–us** *s.* Thesselia'ya ait.

Haem/us –ī *er.* Thracia'da bir dağ silsilesi.

hae/reō –rēre –sīvī –sītum

gf. yapışmak, tutunmak, ilişik olmak, raptedilmek; (*yakınlık*) yakın durmak, bağlı olmak; (*süreklilik*) ayrılamamak, kalmak; (*durdurma*) işlemez hale gelmek.

haerēsc/ō –ere *gf.* yapışmak, tutmak.

haeres/is –is *d.* fırka, mezhep, felsefe okulu.

haesī *gç.* **haereō**

haesitanti/a –ae *d.* kekeleme.

haesitāti/ō –ōnis *d.* kekeleme; kararsızlık, duraksama.

haesit/ō –āre *gf.* tutulmak; kekelemek; duraksamak, tereddüt etmek, emin olmamak.

hahae, hahahae *bak.* **ha.**

Halicarnassus Halicarnāsus –ī *d.* Caria'da ünlü tarihsel kent; Heredotus ve Dionysius'un doğum yeri; kral Mausolos'un anıtkabiri *mousoleum* buradadır; *mod.* Bodrum.

halyaeet/os –ī *er.* balık kartalı, deniz tavşancalı.

hālit/us –ūs *er.* soluk, nefes; buhar.

hall/ex –icis *er.* ayak baş parmağı.

hallūc- hālūc- *bak.* **ālūc-**

hāl/ō –āre *gf.* güzel kokulu olmak; *gçf.* soluk vermek, buhar çıkarmak.

ham/a –ae *d.* su kovası.

Hamādry/as –adis koru nympha'sı.

hāmātilis *s.* kancalı balık iğneleri ya da kancalar, çengellerle donanmış.

hāmātus *s.* kancalı, bir kancayla donanmış; kanca biçiminde.

Hamilcar –is *er.* Hannibal'in babası.

hāmus –ī *er.* kanca; pençe; balık iğnesi.

Hannibal –is *er.* İkinci Kartaca savaşında ünlenen Kartaca'lı komutan.

hara –ae *d.* evcil hayvanların kümesi; domuz ağılı.

harēn/a –ae *d.* kum; çöl, kumsal; kumlu meydan, arena (*tiyatroda*).

harēnōsus *s.* kumlu.

hariol/or –ārī *gf.* kehanette bulunmak; saçma konuşmak.

hariolus –ī *er.*, **–a –ae** *d.* kâhin, bilici.

harmoni/a –ae *d.* bağdaşma, imtizaç; (*mec.*) uyum, ahenk.

harpag/ō –āre *gçf.* çalmak, aşırmak.

harpag/ō –ōnis *er.* borda kancası; (*kişi*) soyguncu.

harp/ē –ēs *d.* enli kılıç, pala.

Harpȳi/ae –ārum *d.* ç. söylencesel yarı kadın yarı kuş yaratıklar.

harundifer –ī *s.* kamış taşıyan, kamış ile çelenklenmiş.

harundineus *s.* kamışlarla ilgili, kamışlı.

harundinōsus *s.* kamışı bol.

harundō –inis *d.* kamış, saz;

olta kamışı; ince sap, ok; (*kuş avcılığı*) kuş tuzağı; (*müzik*) kaval, flüt; (*oyuncak*) sallanan oyuncak at; (*dokuma*) tarak; (*yazı*) kalem.

haruspex –icis *er.* iç uzuvlardan kehanette bulunan kimse; kâhin.

haruspica –ae *d.* bilici, kâhin.

haruspicīnus *s.* iç uzuvlardan kehanette bulunmaya ait; *d.* bu tür kehanette bulunma sanatı.

haruspic/ium –ī & iī *cns.* kehanet, keşif.

Hasdrubal –is *er.* Hannibal'in erkek kardeşi.

hast/a –ae *d.* kargı, mızrak; müzayede satışında işaret; (*mızrak*) yere tutturulmuş; **sub –ā vēndere** müzayede de satmak.

hastātus *s.* mızraklı; *er. ç.* savaşta Roma ordusunun ön safı; **prīmus–** mızraklıların ön safı.

hastīl/e –is *cns.* ok, kargı, mızrak; bağ sırığı.

haud, haut, hau *z.* değil, hiç, asla, kesinlikle.

hauddum *z.* henüz değil.

haudquāquam *z.* hiç, asla, kesinlikle.

hau/riō –rīre –sī –stum *gçf.* çekmek, çekip çıkarmak, çıkarmak, boşaltma; tüketmek; içine almak, içmek, yutmak; hırsla yemek.

haustus *gedo.* **hauriō**

haust/us –ūs *er.* çekme (*su*); içme; içki; yudum.

haut *bak.* **haud**

hebdoma/s –dis *d.* bir felaketin ya da hastalığın yedinci günü; hafta.

Heb/ē –ēs *d.* tanrılara şarap taşıyan gençlik tanrıçası.

heben/us –ī *d.* abanoz.

heb/eō –ēre *gf.* (*bıçak vs.*) körleşmek, kör olmak: gabi olmak, ağır olmak, batî olmak.

hebe/s –tis *s.* (*bıçak vs.*) kör; gabi, anlayışı kıt, ağır, batî; kalın kafalı, aptal.

hebēsc/ō –ere *gf.* (*bıçak vs.*) körleşmek; donuklaşmak; belli belirsiz olmak.

hebot/ō –āre *gçf.* körletmek; donuklaştırmak; zayıflatmak.

Hebr/us –ī *er.* Thracia'da ırmak, *mod.* Meriç.

Hecat/ē –ēs *d.* Diana ile özdeşleştirilen sihir, büyü tanrıçası; **–ērus, –ēis** *s.*

hecatomb/ē –ēs *d.* yüz öküzden ibaret kurban.

Hector –is *er.* Priamos'un oğlu; Troia'lıların en çetin savaşçısı ve başkanı; **–eus** *s.* Hektor'la ilgili; Troia'lı.

Hecub/a –ae –ē –ēs *d.* Priamos'un zevcesi.

heder/a –ae *d.* sarmaşık.

hederiger –ī *s.* sarmaşık örtülü.

hederōsus *s.* sarmaşıkla kaplı, dolu.

hēdychr/um –ī *cns.* parfüm, güzel koku.
hei, heia *bak.* **eī, eia**
Helen/a –ae, –ē –ēs *d.* Paris tarafından kaçırılan Menelaus'un karısı.
Helen/us –ī *er.* bilicilik güçleriyle donanımlı, Priamos'un oğlu.
Hēliad/es –um *d.* ç. Güneşin kızları.
Helicē –ēs *d.* Büyük Ayı.
Helic/ōn –onis Appollo ve Musa'ların Yunanistan'daki kutsal dağı; **–ōnius** *s.* **–ōniades –um** ç.*d.* Musa'lar.
Hellas –dis *d.* Yunanistan.
Hell/ē –ēs *d.* Çanakkale boğazına adını veren söylencesel kadın; kanatlı ve altın postlu koç tarafından Kolkhis'e götürülürken Çanakkale boğazında denize düşer.
Hellēspontus –ī *er.* Çanakkale Boğazı; **–ius, –iacus** *s.*
hellu/ō –ōnis *er.* obur kimse.
hellu/or –ārī *gf.* obur olmak.
helvell/a –ae *d.* lezzetli bir ot.
Helvēti/ī –ōrum *er.* ç. Doğu Gallia halkı; *mod.* İsviçre; **–us –cus** *z.*
hem *ünl.* (*şaşırtı ifade eder*) ey! vay! ya! hayret!
hēmerodrom/us –ī *er.* özel kurye.
hēmicill/us –ī *er.* katır.
hēmicycl/ium –ī & **iī** *cns.* yarı-dairevi kanape.
hēmīna –ae *d.* dörtte bir litrelik sıvı ölçü birimi.
hēndecasyllabī –ōris *er.* ç. on bir heceli vezin, bu vezinle yazılan dizeler.
heptēr/is –is *d.* yedi kürek sıralı gemi.
hera *bak.* **era**
Hēr/a –ae *d.* Iuno ile özdeşleştirilen tanrıça; **–aea –aeōrum** *cns.* ç. Hera adına yapılan bayram.
Hēraclīt/us –ī *er.* Herakleitos, antik çağ Ionia'lı filozofu.
herb/a –ae *d.* bitki; çimen, ot, yaramaz ot, yeşillik; yeni bitmiş bitki.
herbeus *s.* çimen yeşili.
herbidus *s.* çimen dolu, çimenli.
herbifer –ī *s.* çimenli, çimen üreten.
herbōsus *s.* çimenli, çimenden, çimden ya da ottan yapılma.
herbul/a –ae *d.* kısa ot.
hercīsc/ō –ere *gçf.* mirası bölmek.
hercle *ünl.* Herculus adına!
herct/um –ī *cns.* miras.
Hercul/ēs –is & **ī** *er.* söylencesel kahraman; **–e** *ünl.* Hercules adına! **–eus** *s.* **arbor–** kavak; **urbs–** Herculaneum şehri.
here *bak.* **herī**
hērēditārius miras kalan; mirasla ilgili.
hērēdit/ās –ātis *d.* miras.
hērēd/ium –ī & **iī** *cns.* miras

kalmış mülk.
hēr/ēs -ēdis *er., d.* vâris, mirasçı; (*mec.*) halef, ardıl, vâris.
herī, here *z.* dün.
herīlis *bak.* **erilis**
Herm/ēs -ae *er.* Grek tanrısı, Mercurius; Hermes sütunları.
Hernic/ī -ōrum *ç.er.* Orta İtalya halkı; **-us** *s.*
Hērodot/us -ī *er.* Halikarnassus'lu ilk tarihçi.
hērōicus *s.* kahraman ile ilgili, destansı; söylencesel.
herōīn/a -ae *d.* yarı tanrıça; kadın kahraman.
hērōī/s -dis *d.* yarı tanrıça; kadın kahraman.
hērō/s -is *er.* yarı tanrı, erkek kahraman.
hērōus *s.* kahramana ait, destansı.
herus *bak.* **erus**
Hēsiod/us -ī *er.* Thebai'li didaktik şair; **-ēus, -īus** *s.*
Hesper/us -ī *er.* akşam yıldızı, Zühre; **-ius, -is** *s.* batıya ait; **-ia -iae** *d.* İtalya; İspanya; **-ides -idum** *d. ç.* söylencesel bir bahçenin bakıcıları.
hesternus *s.* düne ait, dünle ilgili.
heu *ünl.* (*korku ya da acı ifade eder*) öyle mi? ya! sahi! yazık!
heus *ünl.* (*dikkat çekme*) hey!
hexamet/er -rī *er.* altı ayaklı dizeden oluşan şiir.
hexēr/is -is *d.* altı kürek sıralı gemi.
hiāt/us -ūs *er.* çatlak, yarık, açıklık, uçurum; ağzı açma, esneme; (*dilb.*) hemze, iki sesli harfin birleşmeden iki hece veya iki kelime arasında yan yana gelmesi.
Hibēr/es -um *er. ç.* İspanyollar; **-us, -icus** *s.* İspanyol. **-ia -iae** *d.* İspanya; **-us -ī** *er.* Ebro ırmağı.
hībern/a -ōrum *cns. ç.* kışlık ordugâhlar.
hībernācul/a -ōrum *cns. ç.* kışlık ordugâhların çadırı.
Hiberni/a -ae *d.* İrlanda.
hībern/ō -āre *gf.* kışı geçirmek, kışlamak, kışlık ordugâhta kalmak.
hībernus *s.* kışlık, kışa ait.
hibisc/um -ī *cns.* hatmi çiçeği, gül hatem.
hibrid/a, hybrida -ae *er., d.* melez, yarım kan kimse.
hīc, haec, hōc *za., s.* (*eril, dişil ve cinssiz*) yakındaki kimse ve şeyler için bu; **hīc homō** bu ben, işte ben; (*zaman*) bu, şimdiki.
hīc *z.* burada; bunda, bunun içinde; (*zaman*) bu noktada.
hīce, haece hōce; hīcine, haecīne, hōcīne, hīc haec ve **hōc**'un vurgulu biçimleri.
hiemālis *s.* kışa ait, fırtınalı.
hiem/ō -āre *gf.* kışı geçirmek; fırtınalı olmak.
hiem/s (hiemps) -is *d.* kış; fırtınalı hava, soğuk.
Hierōnym/us -ī *er. Hiero*

II'nin takipçisi; gezginci Yunan filozofu.

Hierosolyma –ōrum *cns.* ç. Kudüs; **–ārius** s.

hiet/ō –āre *gf.* esnemek.

hilari/s *s.* neşeli, şen, hoş, neşe saçan, keyifli; **–ē** *z.*

hilarit/ās –ātis *d.* neşelilik, şenlik, gürültülü neşe.

hilaritūd/ō –inis *d.* keyif, cümbüş, eğlenti, şenlik.

hilar/ō –āre *gçf.* neşelendirmek, memnun etmek, hoşnut kılmak.

hilarulus *s.* neşeli, memnun.

hilarus *bak.* **hilaris**

hīll/ae –ārum *d.* ç. tütsülü bir tür sucuk.

Hilōtae –ārum (*Sparta*) Helot'lar.

hīl/um –ī *cns.* bir şey, bir nebze.

hinc *z.* buradan, bundan, bu zamandan; bu yanda; bu kaynaktan, bu nedenden; (*zaman*) bundan böyle, bundan sonra.

hinn/iō –īre *gf.* kişnemek.

hinnītus –ūs *er.* kişneme.

hinnule/us –ī *er.* karaca veya geyik yavrusu.

hi/ō –āre *gf.* açık olmak, ağzını açık tutmak, esnemek; (*konuşma*) aralık bırakmak; *gçf.* şarkı söylemek.

hippocentaur/us –ī *er.* insan başlı at biçiminde söylencesel yaratık.

hippodromos –ī *er.* at yarışı pisti.

Hippolyt/us –ī *er.* Theseus'un oğlu, üvey annesi Phaedra tarafından öldürüldü.

hippomān/es –is *cns.* sıcakken kısraktan akan yapışkan sıvı; yeni doğan tayın alnındaki küçük siyah zar

Hippōna/x –ctis *er.* ünlü Yunan yergi ozanı; **–ctēus** *s.* Hipponaks'a ait; *er.* onun kullandığı *iambos* nazım türü.

hippotoxot/ae –ārum *er.* ç. atlı okçular.

hīr/a –ae *d.* boş bağırsak.

hircīnus *s.* keçiye ait.

hircōsus *s.* keçi gibi.

hirc/us –ī *er.* erkek keçi; teke, teke kokusu.

hirne/a –ae *d.* testi.

hirq- *bak.* **hirc-**

hirsūtus *s.* pösteki gibi kaba tüylü, kıllı; kaba, süssüz.

hirtus *s.* kıllı, pösteki gibi kaba tüylü; kaba, ham.

hirūd/ō –inis *d.* sülük.

hirundinīnus *s.* kırlangıçlara ait.

hirundo –inis *d.* kırlangıç.

hīsc/ō –ere *gf.* esnemek; ağzını açmak; *gçf.* söylemek, beyan etmek.

Hispān/ia –iae *d.* İspanya; **–iēnsis, –us** *s.* İspanyol.

hispidus *s.* kıllı, kaba.

Hist/er –rī *er.* aşağı Tuna.

histori/a –ae *d.* tarih, sorgu, soruşturma; öykü.

historicus *s.* tarihsel; *er.* tarihçi.
histrīcus *s.* sahneye ait.
histri/ō –ōnis *er.* erkek oyuncu.
histriōnālis *s.* erkek oyuncuya ait.
histriōnī/a –ae *d.* rol yapma, oynama.
hiulc/ō –āre *gçf.* yarıp açmak.
hiulc/us *s.* açıklık, yarık; (*konuşma*) aralıklı; **–ē** *z.* aralıklı olarak.
hodiē *z.* bugün; şimdi, bugünlerde; şimdiye değin.
hodiernus *s.* bugüne ait.
holit/or –ōris *er.* bostancı.
holitōrius *s.* bostancılara ait.
hol/us –eris *cns.* sebze, zerzevat.
holuscul/um –ī *cns.* küçük lahana.
Homer/us –ī *er.* ünlü epik şair, Homeros; **–icus** *s.*
homicīd/a –ae *er.* adam öldüren, katil.
homicīd/ium –ī & **iī** *cns.* katil; katillik, insan öldürme.
hom/ō –inis *er., d.* insanoğlu, insan; ç. toplum, halk, dünya; (*küçültücü anlamda*) herif, yaratık; **inter –inēs esse** canlı olmak.
homull/us –ī homunc/ō –ōnis homuncul/us –ī *er.* küçük adam, zavallı yaratık, ölümlü.
honest/ās –ātis *d.* iyi karakter, iyi ün; onur duygusu, dürüstlük; güzellik (*şeyler*).
honest/ō –āre *gçf.* şeref vermek, hürmet etmek, paye vermek, itibar etmek; süslemek, tezyin etmek.
honest/us *s.* onurlu, saygın; itibarlı, erdem sahibi; (*görünüm*) yakışıklı; *er.* kibar adam, efendi; *cns.* erdem, doğruluk, güzellik; **–ē** *z.* terbiye ölçüsünde, erdemli bir biçimde.
hon/or hon/ōs –ōris *er.* onur, şeref, itibar, hürmet; resmi görev, mevki, terfi; ödül, takdir; süs, güzellik; **–ōris causā** saygıyla; aşkına, uğruna; **–ōrem praefārī** bir ihtar karşısında özür dilemek.
honōrābilis *s.* itibar edilir, hürmete layık; namuslu, muhterem.
honōrārius *s.* saygıyla yapılmış, şerefe ait.
honōrīficus *s.* övme kabilinden; **–ē** *z.* övücü şekilde.
honōr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* onurlandırmak; süslemek, güzelleştirmek; **–ātus** *s.* saygın, seçkin, üstün, kibar; yüksek mevkide; övme kabilinden; **–ātē** *z.* onurla, şerefle.
honōrus *s.* övmeye ait, övme kabilinden.
honōs *bak.* **honor.**
hōr/a –ae *d.* saat; zaman, mevsim; ç. saat; **in –ās** saatte

bir; **in -am vīvere** anını yaşamak.

hōrae/um -ī *cns.* salamura.

Horāt/ius -ī *er.* Roma'lı adı, *öz.* Porsenna'ya karşı Roma'yı savunan kimse; lirik şair Horatius; **-ius** *s.*

horde/um -ī *cns.* arpa.

hori/a -ae *d.* balıkçı kayığı.

hōrnōtinus *s.* bu yıla ait; ilkbahara ait.

hōrn/us *s.* bu yıla ait; ilkbahara ait; **-ō** *z.* bu yıl.

hōrolog/ium -ī & iī *cns.* saat, güneş saati, su saati; saatçilik.

horrendus *s.* korku dolu, korkunç, müthiş; tüyler ürpertici; dehşet veren.

horr/ēns -entis *ş.zam.o.* **horreō** *s.* tüylerini kabartan, kaba tüylü, çok kıllı.

horr/eō -ēre -uī *gf.* tüylerini kabartmak; tüyleri diken diken olmak, tüyleri ürpermek, titremek; *gçf.* çok korkmak, korku ve endişe duymak; hayrete düşmek.

horrēsc/ō -ere *gf.* ürpermek, tüyleri diken diken olmak; sarsılmaya, sallanmaya, titremeye başlamak; *gçf.* korku ve endişe duymak.

horre/um -ī *cns.* ahır, çiftlik amban, tahıl amban.

horribilis *s.* korkutucu, dehşet verici, tüyler ürpertici; hayret verici.

horridulus *s.* biraz çıkıntı yapan; taranmamış; (*mec.*) kaba.

horrid/us *s.* tüyleri kabaran, diken diken olan; çok kıllı, kaba, pürüzlü; titreyen; (*mec.*) kaba, vahşi; (*davranış*) kaba; korkutucu; **-ē** *z.*

horrifer -ī *s.* ürpertici, titreten, tahrik eden, heyecanlandıran; korkunç, korkutucu.

horrific/ō -āre *gçf.* düzgünlüğünü bozmak, buruşturmak; korkutmak.

horrificus *s.* korkutucu; **-ē** *z.* korkutucu bir biçimde.

horrisonus *s.* korkunç ses veren.

horr/or -ōris *er.* tüylerini kabartma; titreme; sıtma; dehşet, korku, huşu, haşyet.

hōrsum *z.* bu yolda.

hortām/en -inis *cns.* cesaret verme, teşvik etme.

hortāment/um -ī *cns.* cesaret verme, teşvik etme, teşvik, yüreklendirme.

hortāti/ō -ōnis *d.* cesaret verme, teşvik etme.

hortāt/or -ōris *er.* cesaret veren, teşvik eden kimse.

hortāt/us -ūs *er.* cesaret verme, teşvik etme.

Hortēns/ius -ī *er.* Roma'lı aile ismi, *öz.* Cicero zamanında bir hatip.

hort/or -ārī -ātus *gçf.* sevketmek, üstelemek, tahrik etmek, teşvik etmek, cesaret vermek; zorlamak.

hortul/us -ī *er.* küçük bahçe.
hort/us -ī *er.* bahçe; (ç.) park.
hosp/es -itis *er.*, **hospita -ae** *d.* ev sahibi, ev sahibesi; konuk, arkadaş; yabancı, ecnebi; *s.* yabancı.
hospitāli/s *s.* ev sahibine ait; konuğa ait; konuksever; **-ter** *z.* konukseverlikle.
hospitālit/ās -ātis *d.* konukseverlik.
hospit/ium -ī & **iī** *cns.* konukseverlik, dostluk; geçici mesken, han.
hosti/a -ae *d.* kurban.
hostiātus *s.* kurbanlıklar tedarik edilmiş.
hosticus *s.* düşman; yabancı; *cns.* düşman bölgesi.
hostīli/s *s.* düşmana ait, düşmanla ilgili; **-ter** *z.* düşmanca bir tarzda.
hostīment/um -ī *cns.* karşılık, bedel.
host/iō -īre *gçf.* karşılığını vermek, mukabele etmek.
host/is -is *er., d.* düşman (*siyasî*); hasım.
hūc *z.* buraya, buraya doğru; **-illūc** şuraya buraya.
hui *ünl.* (*şaşırtı ifade eder*) hey! ya! eyvah!
hūiusmodī bu tarzda.
hūmānit/ās -ātis *d.* insan doğası, insanlık; beşeriyet; insancalık, sevecenlik, yumuşaklık, nezaket; kültür, incelik.
hūmānitus *z.* insan doğasına uygun olarak; sevecenlikle.
hūmān/us *s.* insana ait, insanî; insansever, merhametli; kültürlü, incelmiş, iyi öğrenim görmüş; **-ō māior** insanüstü; **-ē, -iter** *z.* insanî bir biçimde; incelikle, nezaketle.
humāti/ō -ōnis *d.* gömme, defnetme.
hūme-, hūmi- *bak.* **ūme-, ūmi-**
humilis *s.* alçak, sığ; (*koşul*) düşük, kötü, mütevazi; (*dil*) basmakalıp; (*akıl*) vasat; **-ter** *z.* alçakçasına, sefilce.
humulīt/ās -ātis *d.* alçak boyluluk, küçüklük, sığlık; anlamsızlık, önemsizlik; alçaklık, adilik.
hum/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* gömmek, toprak ile örtmek.
hum/us -ī *d.* yer, zemin; kara; **-ī** yerde, zeminde, toprakta.
hyacinthinus *s.* sümbüle ait.
hyacinth/us -ī *er.* sümbül.
Hyad/es -um *d.ç.* Boğa takımyıldızında yedi yıldızlı bir grup.
hyaen/a -ae *d.* sırtlan.
hyal/us -ī *er.* cam.
hybrida *bak.* **hibrida**
Hȳdr/a -ae *d.* yedi başlı söylencesel bir yılan.
hydraul/us -ī *er.* su kuvvetiyle işleyen hidrolik araç.
hydri/a -ae *d.* ibrik.
Hydrocho/us -ī *er.* Kova Burcu.
hydrōpicus *s.* su toplanmasın-

dan ya da ödemden ıstırap çeken.

hydrōp/s –is *er.* su toplanması, istiska ya da sıskalık illeti.

hydr/us –ī *er.* yılan.

Hym/ēn –enis, Hymenaeus –ī *er.* evlilik tanrısı; düğün türküsü; düğün.

Hymett/us –ī *er.* Atina yakınında dağ, balı ve mermeriyle ünlü.

Hyperbore/ī –ōrum *er.* ç. Kuzeyde söylencesel bir halk; **–us** *s.*

Hyperī/ōn –ōnis *er.* Güneş'in babası; Güneş.

hypodidascul/us –ī *er.* öğretmen yardımcısı.

I

Iacch/us -i *er.* Bakkhos; şarap.

iac/eō -ēre -uī *gf.* uzanmak; hasta yatmak, hasta olmak; ölü gibi yatmak ya da uzanmak; (*yerler*) belli bir konumda, mevkide bulunmak; düz yassı, alçak; (*deniz*) sakin uzanmak; yıkıntı halinde olmak; (*bir yerde*) uzun süre kalmak, sürüncemede olmak; (*giysi, saç*) sarkmak; (*mec.*) hareketsiz, bitkin, kederli olmak, yere serilmiş olmak; (*şeyler*) değersiz olmak; (*söz, nutuk*) cansız gevşek, sıkıcı olmak.

iaciō -ere iēcī iactum *gçf.* atmak, fırlatmak; inşa etmek, kurmak, dikmek; (*tohum*) saçmak, ekmek; (*konuşma*) önceden bildirmek, ağzından kaçırmak; söylemek, zikretmek.

iactāns -antis *ş.zam.or.* **iactō** *s.* övüngen, kendini beğenen; **-anter** *z.* gösterişli bir biçimde.

iactantia -ae *d.* övünme, gösteriş.

iactātiō -ōnis *d.* atma, havaya fırlatma, sarsma, hareket; jest yapma; övme, gösteriş. **-populāris** herkes tarafından bilinme, alenilik.

iactātus -ūs *er.* dalgalanma, sallanma.

iactitō -āre *gçf.* demek, söylemek, atışmak, lakırdısını etmek, ağza almak; (söz) atmak, savurmak; övmek; göstermek, süslü göstermek.

iact/o -āre -āvī -ātum *gçf.* atmak, serpmek; saçmak, sallamak, çalkalamak; (*akıl*) rahatsız etmek, endişe vermek; (*fikirler*) göz önünde bulundurmak, -i görüşmek, müzakere etmek, mütalaa etmek, anmak, zikretmek; (*konuşma*) -ile övünmek; **sē-** tereddüt etmek, bocalamak; gösterişli biçimde davranmak; işgüzar olmak.

iactūra -ae *d.* gemiden denize atma; ziyan, kurban.

iactus *gedo.* **iaciō**

iactus -ūs *er.* atma, fırlatma, atış, atma **intrā tēli iactum** bir mızrak atımı uzaklıkta.

iacui *gç.* **iaceō**

iaculābilis *s.* mızrak, ok.

iaculātor -ōris *er.* atıcı, vurucu, nişancı; hafif silahlı asker.

iaculātrīx -īcis *d.* kadın avcı.

iacul/or -ārī -ātus *gçf.* atmak, fırlatmak, savunmak; cirit atmak; nişan alıp ateş etmek, hedefe isabet ettirmek; (*mec.*) hedef almak, saldırmak.

iaculum -ī *cns.* kargı, dirit; balık ağı.
Iāien- *bak.* **Iēn-**
iam *z.* (*geçmiş*) önceden, o zamana değin; (*şimdi*) daha şimdi, artık şimdiden; (*gelecek*) derhal, pek yakında (*vurgu*) gerçekten, kesinlikle; (*çıkarsama*) öyleyse kesinlikle, bu yüzden, bundan dolayı; (*bağlantı*) bundan başka, sonra gelen.
iam dūdum uzun bir süredir, çoktandır, çoktan beri.
iam iam hemen şimdi, şimdi, her hangi bir an.
iam.....iam kâh.....kâh.....
iam nunc hemen şimdi.
iam prīdem çoktandır, çoktan beri.
iambēus *s.* bir kısa bir uzun heceli vezine ait, iambik.
iambus -ī *er.* bir kısa bir uzun heceden kurulmuş; bu vezinle yazılan şiir.
Iānicul/um -i *cns.* Roma kentinin Tiber ırmağı karşısındaki bir tepesi.
iānitor -ōris *er.* kapıcı, kapı muhafızı, hamal.
iānua -ae *d.* kapı; giriş *(mec)* anahtar.
Iānuārius *s.* ocak ayına ait *er.* ocak ayı.
Iānus -ī *er.* geçitlerin ve girişlerin tanrısı; kemeraltı yolu, sıra kemerler **-ālis** *s.*
Iapetus -ī *er. s.* bir Titan, Atlas'ın ve Prometheus'un babası **-īonidēs -ae** *er.* Atlas.
Iāpy/x -gis *s.* Iapygia'lı; Apulia'lı, ya da ait; *er.* Apulia'dan esen kuzeybatı, batı rüzgârı.
Iāsōn -onis *er.* Iason, Argonatlar'ın önderi, Medea'nın kocası **-onius** *s.*
iaspis -dis *d.* yeşime benzer bir taş.
Ibēr- *bak.* **Hiber-**
ibi *z.* orada, oraya; o zaman; burada, bu noktada.
ibīdem *z.* aynı yerde; aynı anda.
Ibis -is & idis *d.* çeltik kargası.
Icarus -ī *er.* Daedalus'un oğlu **-ius** *s.* **-ium -ī** *cns.* Ege Denizi.
īcō -ere -ī ictum *gçf.* vurmak, çarpmak **foedus-** antlaşma yapmak.
ictericus *s.* safravi.
ictis -dis *d.* sansar, gelincik.
ictus *gedo.* **īcō**
Ida -ae -ē -ēs *d.* Girit'te dağ; Troia yakınında dağ, Kaz Dağı **-aeus** *s.* Girit'li; Troia'lı.
idcircō *z.* bundan dolayı; amacıyla.
īdem, eadem, idem *za.* aynı; hem de, aynı zamanda, keza, aynı vechiyle, kezalik, aynı biçimde.
identidem *z.* tekrar tekrar, mükerreren.
ideō *z.* bu yüzden, bundan dolayı, bu nedenden.
idiōta -ae *er.* cahil kimse, mes-

lek sahibi olmayan kimse.
īdōlon –ī *cns.* hayalet, görüntü, tayf.
idōneus *s.* uygun, yakışır, yaraşır, yeterli, elverişli **–ē** *z.*
Idūs –uum *d. ç.* mart, mayıs, temmuz ve ekim ayının 15. ve diğer ayların 13. günleri.
iēci *gç.* **iacīō**
iecur –oris & inoris *cns.* karaciğer; (*az*) kalp; (*mec.*) tutku.
iecusculum –ī *cns.* küçük karaciğer.
iēiūniōsus *s.* aç.
iēiūnitās –ātis *d.* perhiz etme, oruç tutma; olmayış, –in yokluğu; (*üslup*) kuruluk, zayıflık; (*düşünce, anlatım*) özentisizlik.
iēiūnium –ī & iī *cns.* yiyeceklerden geri durma, perhiz, oruç, ımsak; açlık; zayıflık, yağsızlık; kıtlık; kısırlık, verimsizlik.
iēiūnus *s.* perhiz yapan, perhizkâr, aç; (*şeyler*) çıplak, kuru, kıraç, verimsiz; (*mec.*) zavallı, kısır, güçsüz; alçak, rezil; kıt, önemsiz; (*üslup*) zayıf, kuru, cansız.
iēntāculum –ī *cns.* kahvaltı.
igitur *z.* bu yüzden, bundan dolayı, binaenaleyh; o halde.
ignārus *s.* cahil, bilgisiz, tecrübesiz; bilinmeyen, meçhul.
ignāvia –ae *d.* uyluklık, tembellik, uyuşukluk; korkaklık, alçaklık.
ignāvus *s.* aylak, tembel, uyuşuk, kayıtsız, ilgisiz; korkak; gevşek **–ē –iter** *z.* güçsüz bir biçimde, gevşekçe, tembelce.
ignēscō –ere *gf.* ateş almak, yanmak.
igneus *s.* yanan, ateşli, ateşten.
igniculus –ī *er.* kıvılcım (*mec.*) hiddet, ateşlilik.
ignifer –ī *s.* ateşli, ateşten.
ignigena –ae *er.* ateşten doğan (*Bacchus*).
ignipēs –edis *s.* ateşten ayaklı.
ignipotēns –entis *s.* ateşi yöneten, ateşe hakim (*Vulcanus*).
ignis –is *er.* ateş; meşale, öksü, şimşek; parlaklık, aydınlık, kızartı (*mec.*) tutku, aşk.
ignōbilis *s.* bilinmeyen, belirsiz, müphem; aşağı soydan.
ignōbilitās –ātis *d.* belirsizlik, müphemlik; aşağı soydan doğma.
ignōminia –ae *d.* ayıp, rezalet, yüz karası, leke, utanç, şerefsizlik.
ignōminiosus *s.* (*kişi*) alçaltılmış, rezil olmuş; (*şeyler*) utanç verici, çirkin, yüzkarası.
ignōrābilis *s.* bilinmeyen, meçhul.
ignōrantia –ae *d.* cehalet, cahillik.
ignōrātiō –ōnis *d.* cehalet, cahillik.
ignōr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bilmemek, (hakkında) bilgisi

olmamak, tanımamak, hürmet etmemek.
ignō/scō -scere -vī -tum *gçf & gf.* bağışlamak, affetmek.
ignōtus *s.* bilinmeyen; aşağı soydan; cahil.
ilex -icis *d.* pırnal.
īlia -ium *cns. ç.* kasık; iç organlar **-dūcere** solunum aygıtı bozulmuş olmak.
Ilia -ae *d.* Romulus ve Remus'un annesi **-adēs -adae** *er.* Ilia'nın oğlu; Troia'lı.
Ilias -adis *d.* Ilias destanı, Troia'lı kadın.
īlicet *z.* tamam, gidelim, herşey bitti; derhal, hemen.
īlicō *z.* bu noktada, tam bu yerde; hemen, derhal.
īlignus *s.* pırnala ait.
Ilrthyia -ae *a.* Greklerin doğum tanrıçası.
Ilium -on -ī *cns.*, **-os -ī** *d.* Troia **-us, -acus** *s.* Troia'lı.
illā *z.* o yolla.
illabefactus *s.* kırık olmayan, sağlam.
illā/bor -bī -psus *gf.* içine doğru akmak, aşağıya ya da üzerine düşmek, içine işlemek.
illabōr/ō -āre *gf.* çalışmak, çabalamak.
illāc *z.* o yolla, o yönde.
illacessītus *s.* kışkırtılmamış.
illacrimābilis *s.* ölümüne ağlanmayan; amansız, merhametsiz, yaman.
illacrim/ō -āre -or -ārī *gf.* göz yaşı dökmek, ağıt yakmak, ağlamak, feryat etmek.
illaesus *s.* incinmemiş, yaralanmamış.
illaetābilis *s.* neşesiz, keyifsiz.
illāpsus *geo.* **illābor**
illaque/ō -āre *gçf.* tuzağa düşürmek, yakalamak.
illātus *gedo.* **īferō**
illaudātus *s.* övülmeyen, habis, şerir, hain.
ill/e -a -ud *za & s.* şu, o, hani şu, hani o (*dişi*), o (*erkek*), o (*cinssiz*); ünlü; bir önceki, öbürü, öteki.
illecebr/a -ae *d.* çekicilik, cazibe, sihir, aldatma, cezbetme, tuzak; tuzağa getiren herhangi bir şey.
illecebrōsus *s.* ayartıcı, çekici.
illectus *gedo.* **illiciō**
illēctus *s.* okunmamış.
illepidus *s.* zarif olmayan, zarafetsiz, kaba, vahşi **-ē** *z.*
illex -icis *er., d.* cazibe, tuzak; tuzağa düşüren, öteki hayvanları tuzağa getiren kuş.
illēx -ēgis *s.* yasaya aykırı, yasa tanımaz.
illexī *gç.* **illiciō**
illībātus *s.* zarar görmemiş, eksilmemiş, azalmamış.
illīberāli/s *s.* cömert olmayan, cimri, nekes, hatır kırıcı **-ter** *z.*
illīberālit/ās -ātis *d.* cimrilik, nekeslik; aşağılık, bayağılık.
illic -aec -ūc *za.* o (erkek), o

(dişi), o (cinssiz); şu.

illīc *z.* orada, oraya; o konuda.

ill/iciō -icere -exī -ectum *gçf.* ayartmak, iğfal etmek, tuzağa düşürmek, yanlış yola yöneltmek.

illicitāt/or -ōris *er.* hileli teklif veren kimse (açık arttırmada).

illicitus *s.* yasaya aykırı olan.

illi/dō -dere -sī -sum *gçf.* vurmak, çarpmak.

illig/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bağlamak, raptetmek, iliştirmek, takmak, birleştirmek; -e yük olmak, engellemek, zorlamak, mecbur etmek.

illim *z.* oradan.

illīmis *s.* açık, berrak.

illinc *z.* oradan; o yanda.

ill/inō -inere -ēvī -itum *gçf.* üzerine sürmek, kaplamak, örtmek, bulaştırmak.

illiquefactus *s.* eritilmiş, erimiş.

illisī *gç.* **illidō**

illisus *gedo.* **illidō**

illitterātus *s.* kültürsüz, cahil, eğitimsiz.

illitus *gedo.* **illinō**

illō *z.* oraya; o amaçla.

illōtus *s.* kirli.

illūc *z.* oraya; o şeye, o kişiye; o noktaya, o sonuca; böyle bir dereceye.

illūc/eō -ēre *gf.* alevlendirmek.

illū/cēscō -cēscere -xī *gf.* aydınlanmak, şafak sökmek.

illūcēscit, illūxit (ortalık) ağarıyor.

illū/dō -dere -sī -sum *gçf & gf.* oynamak, oyalamak: alaya almak, yuha çekmek; istihza etmek, gülünçleştirmek; kötüye kullanmak; suistimal etmek.

illūmin/ō -āre -āc`-ātum *gçf.* yakmak, tutuşturmak: aydınlatmak; süslemek **-ātē** *z.* parlak biçimde.

illūsi/ō -ōnis *d.* istihza, bir çeşit kinaye.

illūstris *s.* parlak, berrak; açık, belli; üstün, yetkin, ünlü, seçkin.

illūstr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* aydınlatmak, ışıklandırmak; açıklamak, açıklığa kavuşturmak; ünlü etmek.

illūsus *gedo.* **illūdō.**

illuvi/ēs -ēī *d.* kir, pislik, murdarlık; sel, taşkın.

Illyri/i -orum *er. ç.* Adriyatik denizinin doğusundaki hak: **-a -ae** *d.* **-cum -cī** *cns.* Illiria; **-cus -us** *s.* İlliria'lı.

imāginārius *s.* hayal edilmiş, tahayyül edilmiş; görünüşte, sözde olan, muhayyel.

imāginātī/ō -ōnis *d.* düş, hayal, imge, tahayyül, muhayyile.

imāgin/or -ārī *gçf.* hayal etmek, tasavvur ve tahayyül etmek, tasarımlamak.

imāg/ō -inis *d.* suret, tasvir, tasarım, resim, heykel; ata

portresi; hayalet, tayf; yankı, zihinsel görüntü, fikir; (*mec.*) benzerlik, taklit, gölge (*ret.*) benzetme, teşbih, mecaz.

imbēcillit/ēs –ātis *d.* zayıflık; beceriksizlik.

imbēcill/us *s.* zayıf, nahiv, çelimsiz; beceriksiz; **–ē** *z.* azıcık, hafiften.

imbellis *s.* barışçı; uysal, sakin; korkak.

imb/er –ris *er.* yağmur, sağanak; su; (*mec.*) akarsu, dere.

imberbis, imberbus *s.* sakalsız.

imbib/ō –ere –ī *gçf.* içine çekmek, emmek (*zihin*) kavramak, idrak etmek; karar vermek.

imbr/ex –icis *d.* kiremit.

imbricus *s.* yağmurlu.

imbrifez –ī *s.* yağmurlu, yağmur getiren.

imb/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* ıslatmak, suya bastırmak, daldırmak; (*mec.*) lekelemek, doldurmak; esinlemek, alıştırmak, eğitmek; başlamak, ilk keşfeden olmak.

imitābilis *s.* öykünülebilir.

imitām/en –inis *cns.* öykünme, taklit; benzerlik.

imitāment/a –ōrum *cns.* ç. yapmacık, bahane.

imitāti/ō –ōnis *d.* öykünme, taklit.

imitāt/or –ōris *er.* **–rīx –rīcis** *d.* taklitçi, öykünen kimse.

imit/or –ārī –ātus *gçf.* suretini çıkarmak, resmetmek; öykünmek, benzer harekette bulunmak **–ātus** *s.* kopyası çıkarılmış.

immad/ēscō –ēscere –uī *gf.* ıslanmak.

immān/is *s.* pek büyük, iri; geniş, vasi; azman, canavarsal, vahşi, yabanıl, korkutucu **–e** *z.* yabanıl bir biçimde.

immānit/ās –ātis *d.* genişlik, büyüklük; yabanıllık, barbarlık.

immānsuētus *s.* yabanıl, vahşi.

immātūrit/ās –ātis *d.* hamlık, olgun olmayış; acelecilik, aşırı istek, aşırı sabırsızlık.

immātūrus *s.* zamansız, mevsimsiz.

immedicābilis *s.* iyi olmaz, şifa bulmaz.

immemor –is *s.* unutan, hatırında tutmayan, unutkan, ihmalkâr, dikkatsiz.

immemorābilis *s.* tanımlanmaz, betimlenmez; söz etmeye değmez.

immemorātus *s.* şimdiye kadar anlatılmamış.

immēnsit/ās –ātis *d.* genişlik, uçsuz bucaksız olma.

immēns/us *s.* ölçülemez, geniş, bitimsiz **–um –ī** *cns.* sınırsızlık, sınırsız bir mesefa ya da uzaklık, ya da alan; **–um** *z.* fazlasıyla.

immer/ēns –entis *s.* (*iyi anlamda*) hak etmeyen, layık ol-

mayan, müstahak olmayan, masum.

immer/go -gere -sī -sum *gçf.* suya daldırmak, daldırmak, batırmak.

immerit/us *s.* (*iyi anlamda*) hak etmeyen, layık olmayan, masum; (*kötü anlamda*) müstahak olan, gayn layık, hak edilmemiş; **-ō** *z.* haksız biçimde.

immērsābilis *s.* hiç batmayan; yenilmez.

immērsus *gedo.* **immergō.**

immētātus *s.* ölçülmemiş, ölçüsüz, geniş, vasi.

immigr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* -ye gitmek, hareket etmek; göç etmek; yer değiştirmek; (*sözcükler*) uygun bir kullanış bulmak.

immineō -ēre -uī *gf.* sarkmak, üzerine sarkmak, çıkıntı yapmak; yakın olmak, temas etmek, sınırdaş olmak, bitişik olmak; tehdit edici olmak; (*mec.*) istekli, hevesli olmak; elde etmeye çalışmak, erişmeye uğraşmak.

imminūō -uere -uī -ūtum *gçf.* küçültmek, ufaltmak, kısaltmak; eksiltmek, azaltmak, hafifletmek, kuvvet ve takattan düşürmek, zayıflatmak; tecavüz etmek; harabeye çevirmek.

imminūtiō -onis *d.* küçültme, azaltma, zayıflatma, eksiltme, bozma, kötürüm etme; (*ret.*) bir şeyi olduğundan hafif gösterme.

immi/sceō -scēre -scuē -xtum *gçf.* birbirine karıştırmak, meczetmek, harman yapmak **sē** ile birleşmek; karışmak.

immiserābilis *s.* acınmayan, merhamet uyandırmayan.

immisericor/s -dis *s.* acımasız, merhametsiz, bağışlamaz; **-diter** *z.* merhametsizce.

immissi/ō -ōnis *d.* büyütme, geliştirme; kendi haline bırakma, karışmama.

immissus *gedo.* **immittō.**

immītis *s.* ham; keskin, şiddetli, amansız, merhametsiz; kaba, ilkel, haşin, hırçın, katı, sert, vahim, vahşi, azgın.

imm/ittō -ittere -isī -issum *gçf.* içeriye almak, içeriye koymak ya da sokmak; aşılamak; bırakmak, koyuvermek, salıvermek; atmak, fırlatmak, tahrik etmek, kışkırtmak, saldırmak.

immixtus *gedo.* **immisceō.**

immo *z.* (*önceki sözleri düzeltme*) hayır, evet; tersine, ya da tercihan, **-sī** vah! keşke!

immōbilis *s.* hareketsiz; sabit, kımıldanamaz, durağan.

immoderāti/ō -ōnis *d.* aşırılık, ifrat.

immoderāt/us *s.* sınırsız, engin; (*mec.*) itidalsiz, müfrit; aşırı, azgın; gereğinden fazla işgüzar; **-ē** *z.* aşırı olarak; sa-

vurganlıkla.

immodesti/a -ae *d.* itidalsiz ya da taşkın davranış, baş kaldırma, asilik, itaatsizlik, serkeşlik; gaspetme.

immodest/us *s.* aşırı, ifrata kaçan, itidalsiz, müfrit; arsız, hayasız; **-ē** *z.* aşırı olarak; hayasızca.

immodic/us *s.* aşırı, ifrata kaçan, yasaya boyun eğmeyen; tutumsuz; **-ē** *z.*

immodulātus *s.* ritmik olmayan.

immolāti/ō -ōnis *d.* kurban.

immolāt/or -ōris *er.* kurban eden (*kimse*).

immōlīthus *s.* kalkık, dikilmiş; mamurlaştırılmış.

immol/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kurban etmek; katletmek.

immor/ior -ī -tuus *gf.* içinde ya da üzerinde ölmek, zayıflaya zayıflaya eriyip gitmek.

immorsus *s.* ısırılmış; (*mec.*) uyarılmış.

immortāl/is *s.* ölümsüz, ebedi, sonsuz, fenâ bulmaz, yok olmaz, baki; **-iter** *z.* son derecede.

immortālit/ās -ātis *d.* ölümsüzlük; kalıcı ün.

immōtus *s.* hareketsiz, kımıldamayan, sabit; (*mec.*) sarsılmaz; metin; sağlam; değişmez.

immūg/iō -īre -īī *gf.* gümbürdemek.

immulg/eō -ēre *gçf.* sütünü sağmak.

immundus *s.* pis, kirli.

immūn/iō -īre -īvī *gçf.* desteklemek, takviye etmek, tahkim etmek.

immūnis *s.* kamu yükümlülüğü olmayan, resmi memurluk görevi bulunmayan, vergisiz; (*mec.*) -den ari, -den serbest; muaf, bağışık.

immūnit/ās -ātis *d.* bağışıklık, muafiyet, dokunulmazlık, imtiyaz, ayrıcalık.

immūnītus *s.* savunmasız, tahkim edilmemiş; (*yollar*) kaldırımsız, taş döşeli olmayan.

immurmur/ō -āre *gf.* mırıldanmak.

immūtābilis *s.* değiştirilemez, değişemez, değişemeyen.

immūtābilit/ās -ātis *d.* değişmezlik, değiştirilemezlik.

immūtati/ō -ōnis *d.* değiştirim, yerine geçme, mübadele; (*ret.*) bir şeyi belirli bir özelliğiyle isimlendirme usulü, *metonymy*.

immūtātus *s.* değiştirilmemiş.

immūtō -āre -āvī -ātum *gçf.* değiştirmek, dönüştürmek, tahvil etmek; (*sözcükler*) bir şeyi belirli bir özelliğiyle isimlendirme usulüyle bir kelimeyi diğeri ile değiştirme.

impācātus *s.* saldırgan, müteca viz, savaşkan.

impāctus *gedo.* **impingō.**

imp/ār -āris *s.* eşit olmayan,

gayrı muntazam, birbirine benzemeyen; güç bakımından denk olmayan, ikinci derecede; .ağıt veznine ait; **-ariter** *z.* eşit olmayacak biçimde.

imparātus *s.* hazırlıksız, ihtiyatsız, (*-den*) yoksun, donatımsız.

impāstus *s.* aç, beslenmemiş, yemek verilmemiş.

impati/ēns -entis *s.* dayanıksız, sabırsız; hoşgörüsüz; muti; zaptolunmaz **-enter** *z.* katlanılmaz bir biçimde.

impatienti/a -ae *d.* dayanıksızlık, sabırsızlık; ehliyetsizlik; yeteneksizlik.

impavidus *s.* korkusuz, çok cesur, yılmaz. **-ē** *z.*

impedīmentum -ī *cns.* engel, mania; (ç.) yolcu eşyası, ordu ağırlığı; **-ō esse** engel teşkil etmek.

imped/iō -īre -īvī -īī -ītum *gçf.* engellemek, mani olmak, tuzağa düşürmek; kuşatmak; (*mec.*) sıkıntı vermek, müşkülâta uğratmak, güçleştirmek; şaşırtmak, engel olmak, önlemek, kösteklemek, bırakmamak, caydırmak (*soyut anlamda*) **-itus** *s.* (*ask.*) ordu ağırlığıyla engellenmiş, savaşa hazır olmayan (*yer*) çetin, geçilmesi olanaksız; (*akıl*) meşgul, tedirgin, saplantılı.

impedīti/ō -ōnis *d.* engel, mania, set.

impēgī *gç.* **impingō.**

imp/ellō -ellere -ulī -ulsum *gçf.* çarpmak, sürmek; harekete geçirmek, itmek, atmak, fırlatmak; tahrik etmek, sevketmek, ileri sürmek; (*mec.*) yıkmak, devirmek, yerle bir etmek.

imp/endeō -ēre *gf.* sarkmak, üzerine sarkmak; zuhur ve vukuu yakın olmak, olması yakınlaşmak, tehdit etmek.

impend/ium -ī & iī *cns.* masraf, fiyat, paha, harcama; ödünç paradan alınan faiz **-iō** pek çok.

imp/endō -endere -endī -ēnsum *gçf.* ödemek, harcamak; (*mec.*) adamak, vakfetmek.

impenetrābilis *s.* delinemez, içine girilemez, hulul edilemez, nüfuz edilemez.

impēns/a -ae *d.* paha, fiyat, giderler, harcama.

impēns/us *gedo.* **impendō** *s.* (*fiyat*) yüksek, pahalı, (*mec.*) istekli **-ē** *z.* pahalıya, büyük bir istek ve gayretle, istekle.

imperāt/or -ōris *er.* başkomutan, general; imparator; başkan, amir.

imperātorius *s.* komutana ait; imparatora ya da imparatorluğa ait.

imperāt/um -ī *cns.* buyruk, emir.

imperceptus *s.* bilinmeyen, algılanamayan; keşfedilme-

miş; sezilmemiş.
impercussus *s.* gürültüsüz.
imperditus *s.* katledilmemiş, öldürülmemiş; tahrip edilmemiş.
imperfectus *s.* bitmemiş, tam olmayan, eksik; olgun olmayan.
imperfossus *s.* delinmemiş, delip geçilmemiş; yaralanmamış.
imperiōsus *s.* güçlü, imparatora ait; zalim, gaddar.
imperīti/a -ae *d.* deneyimsizlik, tecrübesizlik, acemilik.
imperit/ō -āre *gçf. & gf.* yönetmek, komuta etmek, buyurmak.
imperīt/us *s.* deneyimsiz; bilmeyen, cahil, -in cahili; **-ē** *z.* acemicesine.
imperium -ī & iī *cns.* komuta, buyruk; hâkimiyet, egemenlik, iktidar, krallık gibi en yüksek bir makamın katî iktidarı, yetkisi, *öz. askeri açıdan;* askeri komuta, yüksek otorite, nüfuz; komutanlık, imparatorluk; (ç.) komutanlar, nüfuz sahipleri.
impermissus *s.* yasaya aykırı, yasaklanmış.
imper/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* emretmek; buyurmak; mükellefiyete tabi tutmak, zorla yaptırmak; talep etmek, istemek; komuta etmek, yönetmek, hüküm sürmek, denetlemek; imparator olmak.
imperterritus *s.* çok cesur, yılmaz.
impert/iō -īre -īvī & iī -ītum *gçf.* pay, hisse veya bir parça vermek, pay etmek, sunmak; (*mec.*) birini, bir şeye ortak etmek, birine bir şeyi armağan etmek.
imperturbānus *s.* heyecansız, telaşsız, sakin.
impervius *s.* geçilemez, aşılamaz.
impetibilis *s.* çekilmez, dayanılmaz, tahammül olunamaz, katlanılamaz.
impetrābilis *s.* elde edilebilir, ulaşılabilir, erişilebilir; başarılı; icrası mümkün, yapılabilir.
impetrati/ō -ōnis *d.* rica ederek elde etme; yalvarma, ısrarla rica etme, niyaz.
impetr/iō -īre *gçf.* uygun, uğurlu fallarla ele geçirmeye çalışmak.
impetr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* başarmak, üstesinden gelmek; rica ederek elde etmek, ele geçirmek, sağlamak.
impet/us -ūs *er.* saldırı, hücum; hızlı hareket, hamle, şiddet, itme, güç, hız; (*akıl*) dürtü, saik, tutku.
impexus *s.* taranmamış, dağınık.
impiet/ās -ātis *d.* tanrıya karşı saygısızlık, sadakatsizlik, evlada yakışmaz davra-

nış.

impig/er -rī *s.* etkin, hareketli, faal, enerjik, yorulmak bitkinleşmek bilmez; **-rē** *z.*

impigrit/ās -ātis *d.* enerji, tezcanlılık, etkinlik.

imp/ingō -ingere -ēgī -āctum *gçf.* vurmak, çarpmak, itmek, sürmek; zorlamak, cebretmek, bir şeyin yapılması, kabul edilmesi, olması için zor kullanmak; tazyik etmek, zorlamqk; (*mec*) atmak, savurmak (*aleyhe, karşı*).

impi/o -āre *gçf.* günahkâr yapmak, günah ya da suçla kirletmek, lekelemek, murdar etmek.

impi/us *s.* tanrıya karşı saygısız, günâhkar; (*ana babaya karşı*) sorumsuz; (*ülkesine karşı*) bağlı olmayan; hayırsız, vicdansız; **-ē** *z.*

implācābili/s *s.* amansız, gazabı ve adaveti teskin edilemez, barıştırılamaz; uzlaştırılamaz; yatıştırılamaz; **-ter** *z.*

implācātus *s.* yatıştırılamaz, teskin edilemez; doymak bilmez, açgözlü.

implacidus *s.* kaba, yırtıcı, zalim, vahşi.

impl/ēo -ēre -ēvī -ētum *gçf.* doldurmak, doygunlaştırmak, tatmin etmek; (*zaman, sayı*) tamamlamak; (*görev*) yerine getirmek, tamamlamak.

implexus *s.* birlikte dokunmuş ya da örülmüş; dolaştırılmış, dolaşık, karışık, girift, çetrefil, muğlak.

implicāti/ō -ōnis *d.* karışıklık, dolaşıklık.

implic/ō -āre -āvī & **uī -ātum** & **itum** *gçf.* dolaştırmak, bükümlemek, kat kat sarmak, katlamak, sarmak, kuşatmak; kucaklamak, kavramak, sıkıca tutmak; (*mec.*) birinin başını derde sokmak, şaşırtmak; sıkıca bağlamak, birleştirmak, içli dışlı ilgi kurmak; ihate etmek; üzerine almak; **-ātus** *s.* karmaşık, karışık **-itē** *z.* karışık olarak.

implōrāti/ō -ōnis *d.* yardım için yalvarma, rica etme.

implōr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* dua etmek, niyaz etmek, gözyaşlarıyla yalvarmak, yardım talebinde bulunmak.

implūmis *s.* tüyü bitmemiş, tüysüz.

implu/ō -ere *gf.* üzerine yağmur yağmak.

impluv/ium -ī & iī *cns.* Roma *atrium*'unda çatı açıklığı; *atrium*'da yağmur haznesi.

impolit/us *s.* zarif olmayan, kaba; (*mec.*) bitmemiş; **-ē** *z.* süssüz.

impollūtus *s.* lekesiz.

imponō -ōnere -osuī -ositum *gçf.* içeri koymak, yerleştirmek, gemiye binmek; (*mec.*) yüklemek, (*ağrı, acı ya*

da ceza) vermek; atamak, görevlendirmek; *(vergi)* zorla yüklemek, tarh etmek; *(eh. ile)* zorla kabul ettirmek, hile yapmak, dalavere yapmak.

import/ō –āre –āvī –ātum *gf.* içeri taşımak, dış ülkelerden ithal etmek; *(mec.)* ortaya çıkarmak, neden olmak.

importūnit/ās –ātis *d.* küstahlık, kabalık nezaketsizlik.

importūn/us *s.* uygun olmayan; zahmetli, sıkıntılı; kötü huylu, kaba tavırlı, zorbalık eden **–ē** *z.*

importuōsus *s.* limansız.

impo/s –tis *s. (üzerinde)* hakimiyeti olmayan.

impositus, impostus *gedo.* **impōnō**

impot/ēns –entis *s.* güçsüz, zayıf, aciz, kudretsiz, iktidarsız; inatçı, dikbaşlı; serkeş; şedit; özdenetimden yoksun; **–enter** *z.* zayıf olarak, etkisiz olarak.

impotenti/a –ae *d.* yoksulluk, acizlik, zayıflık; özdenetim yoksunluğu, ifrat, taşkınlık.

impraesentiārum *z.* halihazırda, mevcut şartlarda; şimdi.

imprūnsus *s.* perhizle ilgili, perhizli, kahvaltısız.

imprec/or –ārī *gçf.* birisinden birşeyi dilemek, niyaz etmek.

impressi/ō –ōnis *d. (ask.)* saldırı, hamle, akın; *(akıl)* izlenim; *(konuşma)* vurgu; *(ritm)* vuruş.

impressus *gedo.* **imprimō**

imprīmīs *z.* özellikle, en ziyade.

impr/imō –imere –essi –essum *gçf.* üzerine baskı yapmak, üzerine, ya da içine basmak, sıkıştırmak; zihinde iz bırakmak; damga ya da mühür basmak, hâkketmek.

improbāti/ō –ōnis *d.* onaylamama; suçlama.

improbit/ās –ātis *d.* kötülük, onursuzluk.

improb/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* onaylamamak, tasvip etmemek, kınamak, reddetmek, geri çevirmek.

improbulus *s.* biraz küstah, mağrur, kibirli.

improb/us *s.* kötü, adi nitelikli; hayırsız, kötücül, sapık, kötü huylu, zalim; boyun eğmeyen, ısrarcı, başkaldıran **–ē** *z.* kötü bir biçimde, yanlış bir biçimde; ısrarla.

imprōcērus *s.* normalden daha küçük, alız.

imprōdictus *s.* ertelenmemiş, tehir edilmemiş.

imprōmptus *s.* hazır olmayan, yavaş; tereddüt eden.

improperātus *s.* geciken, ayrılmayan, acele etmeyen.

imprōsper –ī *s.* başarısız; talihsiz; bolluk ya da refah içinde olmayan; **–ē** *z.* ne yazık ki, maalesef.

imprōvid/us *s.* ileriyi göreme-

yen, düşüncesiz, gafil, dikkatsiz, ulu orta, umursamaz, basiretsiz; **–ē** *z.*

imprōvīs/us *s.* beklenmedik, umulmayan; **–ō, de –ō, ex –ō** beklenmedik bir biçimde.

imprūd/ēns –entis *s.* ileriyi göremeyen, öngörüsüz, beklemeyen; cahil, farkında olmayan; **–enter** *z.* düşüncesizce; hazırlıksız olarak.

imprūdenti/a –ae *d.* düşüncesizlik; cahillik; amaçsızlık.

impūb/ēs –eris & is *s.* genç, taze, sakalı çıkmamış, bakire; namuslu, iffetli, saf, bozulmamış.

impud/ēns –entis *s.* utanmaz, arsız, edepsiz; **enter** *z.*

impudenti/a –ae *d.* tedbirsizlik, ihtiyatsızlık; utanmazlık.

impudīcitī/a –ae *ae d.* uçanlık, açık saçıklık.

impudīcus *s.* utanmaz, arsız, iffetsiz, açık saçık.

impugnāti/ō –ōnis *d.* saldırı, tecavüz.

impugn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* saldırmak; (*mec.*) karşı koymak, karşı çıkmak, aleyhinde bulunmak.

impulī *gç.* **impellō**

impulsi/ō –ōnis *d.* baskı, tazyik, basınç; (*akıl*) dürtü.

impuls/or –ōris *er.* kışkırtıcı kimse.

impulsus *gedo.* **impellō**

impuls/us –ūs *ér.* itiş, kakış, dürtüş, basınç, itici güç, sevk; (*mec.*) kışkırtma, tahrik.

impūne *z.* güvenlikle, emin olarak, cezadan bağışık olarak.

impūnitās –ātis *d.* cezadan bağışık olma.

impūnītus *s.* cezalandırılmamış, güvenli, emin, tehlikeden uzak; zaptolunmamış, serbest; **–ē** *z.* cezadan bağışık olarak.

impūrātus *s.* aşağılık, alçak, rezil.

impūrit/ās –ātis *d.* pislik, murdarlık.

impūr/us *s.* pis, murdar; adı kötüye çıkmış, rezil, alçak **–ē** *z.*

imputātus *s.* budanmamış.

imput/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* vermek, yüklemek, isnat etmek; inanmak, itimat etmek; affetmek; üstüne yıkmak.

īmulus *s.* en alçak.

imus *s.* en alçak, en derin, en aşağı, dip, alt, en sonraki, sonuncu.

in *edt.* (*dh. ile*) içinde, içine, üstünde, üstüne, tarafında, –de, –da; arasında, arasına; olduğu takdirde; (*zaman*) sırasında, süresince, zarfında (*ih. ile*) içine, dahiline, üstüne –e, –e doğru, tarafına, doğrultusunda; karşısında; (*zaman*) için, değin; (*amaç*) için; **–armīs** silahlanmış; silah altında; **–equō** at sırtında; **–eō esse**

ut bakımından; **–horas** saatte bir; **–rem** (*hukuksal*) şahıslarla ilgili olmayarak; **–universum** genel olarak.

inacessus *s.* yanaşılmaz, varılmaz, erişilmez.

inacēscō –ere *gf.* ekşimek.

Inach/us –ī *er.* Argos'un ilk kralı; **–ius** *s.* Inachus'a ait, Argos'lu; **–idēs –idae** *er.* Perseus; Epaphus **–is –idis** *d.* Io.

inadsuētus *s.* alışılmamış.

inadūstus *s.* yanmamış.

inaedific/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* inşa etmek, (*bir yapının üst kısmını, üst yapıyı*) dikmek, (*ilave olarak*) duvar çıkmak, duvarla takviye etmek; kapamak, tıkamak.

inaequābilis *s.* pürüzlü, düz olmayan; arızalı, engebeli; eşit olmayan; (*sayı*) orantısız.

inaequālis *s.* eşit olmayan, benzemeyen; büyüklükte farklı; değişken; kaprisli, havai; **–ter** *z.*

inaequātus *s.* eşit olmayan.

inaequō –āre *gçp.* denk kılmak, düzlemek.

inaestimābilis *s.* hesaba gelmez; değer biçilemez; değersiz.

inaestu/ō –āre *gf.* (*öfke ya da ısı ile*) kabarmak ve köpürmek.

inamābilis *s.* nefret edilen; cazibeli olmayan, nahoş, çirkin, tiksinç, soğuk, defedici.

inamārēsc/ō –ere *gf.* acı hale gelmek.

inambitiōsus *s.* hırslı olmayan, alçakgönüllü, mütevazi.

inambulāti/ō –ōnis *d.* aşağı yukarı dolaşma; sallanma, salınma, sarsma.

inambul/ō –āre *gf.* bir aşağı bir yukarı yürümek.

inamoenus *s.* hoşa gitmeyen; nahoş, huysuz; loş, kasvetli.

inanimus *s.* cansız, ruhsuz.

inān/iō –īre *gçf.* boşaltmak.

inān/is *s.* boş, ıssız; cisimsiz, değersiz, yararsız, beyhude; *cns.* (*fel.*) mekân; (*mec.*) kibirlilik, kendini beğenmişlik; **–iter** *z.* tembelce, aylakça, boşuna.

inānit/ās –ātis *d.* boşluk; anlamsızlık, beyhudelik, değersizlik.

inarātus *s.* nadas.

inār/dēscō –dēscere –sī *gf.* tutuşmak, ateş almak, alevlenmek, yanmak, parıldamak.

inass– *bak.* **inads–**

inattenuātus *s.* eksilmemiş, zarar görmemiş.

inaudāx –ācis *s.* ürkek, korkak.

inaudiō –īre *gçf.* haber almak, öğrenmek.

inaudītus *s.* işitilmedik, alışılmadık.

inaugurō –āre *gf.* kehanet işaretlerini almak, *augurluk* işini yapmak; *gçf.* kutsamak, resmi göreve başlatmak; **–ātō**

kehanet işaretlerini aldıktan sonra.

inaurēs -ium *d. ç.* küpeler.

inaur/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* altın kaplamak; (*mec.*) zenginleştirmek.

inauspicāt/us *s.* kehanet alâmetleri alınmaksızın yapılmış **-ō** *z.* kehânet alâmetleri almaksızın.

inausus *s.* cüret edilemeyen, girişilemeyen.

incaeduus *s.* kesilmemiş.

incal/ēscō -ēscere -uī *gf.* ısınmak, sıcaklaşmak; (*mec.*) (*tutku, öz. aşk*) yanmak, tutuşmak.

incalfac/iō -ere *gçf.* ısıtmak.

incallid/us *s.* hünersiz, aptal, basit; **-ē** *z.* beceriksizce.

incand/ēscō -ēscere -uī *gf.* sıcak olmak, yanmak, ateş almak, akkor haline gelmek.

incān/ēscō -ēscere -uī *gf.* kırlaşmak, ağarmak.

incantātus *s.* büyülenmiş.

incānus *s.* gri, kır, ağarmış.

incassum *z.* boşuna, amaçsız, yararsız olarak.

incastīgātus *s.* azarlanmamış, ceza almamış.

incaut/us *s.* dikkatsiz, düşüncesiz, gafil; **-e** karşı korunulmamış ya da korunulamamış, önceden düşünülmemiş, beklenilmedik, belirsiz, tehlikeli; **-e** *z.* dikkatsizlikle.

inc/ēdo -ēdere -essī -essum *gf.* yürümek, gösteri yürüyüşü ya da zafer töreni yapmak; (*ask.*) **-e** karşı yürümek, ilerlemek; (*duygular*) ortaya çıkmak, başa gelmek, vuku bulmak (*soyut özneler*) rastlamak, ulaşmak, yaklaşmak, saldırmak.

incelebrātus *s.* bilinmeyen, tanınmamış, yayılmamış.

incēnātus *s.* akşam yemeği yemeden.

incendiār/ius -ī & iī *er.* kundakçı.

incend/ium -ī & iī yangın, yangın felâketi; ısı; (*mec.*) tutku, hiddet.

incend/ō -ere -ī incēnsum *gçf.* ateşe vermek, tutuşturmak; ışık vermek, aydınlatmak, parlatmak; (*mec.*) tahrik etmek, uyandırmak, öfkelendirmek.

incēnsi/ō -ōnis *d.* yanma.

incēnsus *gedo.* **incendō**

incēnsus *s.* kayıtsız, tescil olunmamış.

incēpī *gç.* **incipiō**

incepti/ō -ōnis *d.* başlama, üzerine alma.

incept/ō -āre *gçf.* başlamak, girişmek.

incept/or -ōris *er.* yaratıcı, mucit.

incept/us *gedo.* **incipiō -um -ī** *cns.* başlama, üstlenme, girişim.

incēr/ō -āre *gçf.* balmumuyla kaplamak.

incertus *s.* kesin olmayan,

gayn muayyen, kararsız, kuşkulu; *cns.* kesin olmayış, kararsızlık, şüphe, tereddüt; **–ō** *z.* kararsızca, tereddütle.

incess/ō –ere –īvī *gçf.* saldırmak; (*mec.*) kınamalarla saldırmak, dil uzatmak.

incess/us –ūs *er.* yürüyüş, gidiş, gezinme, yaya gezintisi; istila; yaklaşma, yanaşma.

incest/ō –āre *gçf.* kirletmek, murdar etmek, namusuna leke sürmek.

incest/us *s.* pis, murdar, kirli (*ahlak ve din açısından*) günahkâr; iffetsiz, kutsallığı bozulmuş, fuhuşa ait, yakın akrabayla cinsel ilişkiye ait, suç ya da cürümle ilgili; *cns.* iffetsizlik, akraba ile zina; **–ē** *z.*

incestus –ūs *er.* iffetsizlik, yakın akraba arasında cinsel ilişki.

incho– *bak* **incoh–**

inc/idō –idere –īdī –īsum *gf.* içine veya üstüne düşmek; beklenmedik bir şekilde karşılaşmak, çatmak; (*kişi, şey*) rastlaşmak; üzerine atılmak, saldırmak; (*koşul, durum*) içine düşmek, -e duçar olmak; vuku bulmak, vaki olmak; (*düşünce, duygu konusu*) gelmek; kabul etmek, mutabık kalmak; rastgele üstlenmek; **in mentem–** aklına gelmek.

incī/dō –dere –dī –sum *gçf.* keserek açmak, yarmak, doğramak, kesip çıkarmak; oymak, kazımak, hakkederek ya da kazıyarak yazmak; hakketmek, yazıt yazmak; fasılaya uğratmak, inkitaya neden olmak; son vermek, kesip atmak, fazla uzatmamak, kısa kesmek.

incīl/e –is *cns.* hendek, ark.

incīl/ō –āre *gçf.* azarlamak, paylamak.

incin/gō –gere –xī –ctum *gçf.* sarmak, kuşatmak, çevrelemek.

incin/ō –ere *gçf. & gf.* ses çıkarmak, ötmek; çalmak, öttürmek; şarkı söylemek.

inc/ipiō –ipere –ēpī –eptum *gçf & gf.* başlamak, -in başlangıcı olmak.

incipiss/ō –ere *gçf.* başlamak.

incīsim *z.* kısa cümlecikler halinde.

incīsi/ō –ōnis *d.* cümlecik; bölüm, şube.

incīs/us *gedo.* **incīdō. –um –ī** *cns.* cümlecik **–ē** *z.* kısa cümlecikler halinde.

incitāmentum –ī *cns.* teşvik, tahrik, uyartı, müşevvik, münebbih, saik.

incitāti/ō –ōnis *d.* teşvik etme, tahrik etme; hız, sürat; (*mec.*) şiddet, ateşlilik; enerji, çaba.

incitāt/us *gedo.* **incitō** *s.* çabuk, hızlı, süratli; (*mec.*) hiddetli, şiddetli, ateşli heyecanlı; **equō –ō** dörtnala; **–ē** *z.* düşünmeden, acele ve şiddetle.

incit/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sevketmek, tahrik etmek; acele ettirmek, hızlı bir harekete zorlamak, hız vermek, hızlandırmak; uyandırmak, canlandırmak, heyecanlandırmak, cesaret vermek; esin vermek; arttırmak; **sē-** acele etmek; **currentem-** koşan bir atı mahmuzlamak; işgüzarlık yapmak.

incitus *s.* çabuk, hızlı, süratli.

incit/us *s.* kımıldamaz, sabit **ad -ās -a redigere** durgun hâle getirmek, son noktaya indirmek.

inclām/ō -āre *gçf & gf.* bağırmak, haykırmak, yüksek sesle şikâyet etmek ya da çağırmak ya da rica ve niyaz etmek; küfür etmek, bağırarak yüksek sesle azarlamak, paylamak.

inclār/ēscō -ēscere -uī *gf.* ünlenmek.

inclēm/ēns -entis *s.* keskin, şiddetli, sert, amansız, merhametsiz, haşin, hırçın; **-enter** *z.* sertçe, huysuzca.

inclēmenti/a -ae *d.* keskinlik, şiddet, sertlik, acımasızlık.

inclīnāti/ō -ōnis *d.* eğilim, meyil, eğim; (*mec.*) zihinsel eğilim, temayül; (*kş.*) değişiklik; (*ses*) yükselip alçalma.

inclīn/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* eğmek, meylettirmek, (*bir şeyi bir yöne*) döndürmek; (*şey*) eğmek, bükmek; (*ask.*) geri çektirmek, direncini kırmak; geriye dönmek, geriye hareket ettirmek; (*mec.*) (*kişi, şey*) bir yöne meylettirmek, yöneltmek, değiştirmek, aktarmak; *gf.* eğilmek, meyletmek, bir yöne dönmek; bükülmek; batmak; (*mec.*) fenalaşmak, bozulmak; tarafını tutmak, lehine yönelmek, değişmek; **-ātus** *s.* eğimli, eğik; mütemayil; batmış, basılmış, kınlmış, kötüleşmiş, çökmüş; (*ses*) derin.

inclitus *bak* **inclutus**

inclū/dō -dere -sī -sum *gçf.* kapamak, içerde tutmak, alıkoymak, içeri kapatmak, hapsetmek; tıkamak, kesmek, önünü kesmek; sarmak, sınırlamak; kısmak; (*mec.*) kapsamak, ihtiva etmek; (*zaman*) bitmek, sona ermek.

inclūsi/ō -ōnis *d.* hapsetme, mahpusluk.

inclūsus *gedo* **inclūdō**

inclutus, inclitus *s.* ünlü, şanlı.

incoctus *gedo.* **incoquō**

incoctus *s.* pişmemiş, ham.

incōgitābilis *s.* düşüncesiz.

incōgit/āns -antis *s.* düşüncesiz.

incōgitanti/a -ae *d.* düşüncesizlik.

incōgit/ō -āre *gçf.* kurmak, düşünmek, tasarlamak, hazırlamak.

incognitus *s.* bilinmeyen, ta-

nınmayan; (*yasa*) yargılanmamış, sorguya çekilmemiş.

incoh/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* başlamak, harekete getirmek, işe başlamak, açmak; **-ātus** *s.* bitmemiş.

incol/a -ae *d.* (bir yerde) ikamet eden kimse, sakin.

incol/ō -ere -uī *gçf.* sakini olmak, içinde oturmak, ikamet etmek: *gf.* oturmak, yaşamak, sakin olmak.

incolumis *s.* sağ salim, zarar görmemiş.

incolumit/ās -ātis *d.* güvenlik, emniyet, asayiş.

incomitātus *s.* yanında kimse olmayan, yalnız, refakatsiz.

incommendātus *s.* korunmasız, tavsiye edilmemiş, terk edilmiş.

incommodit/ās -ātis *d.* uygunsuzluk; elverişsizlik, zararına olma, zahmet, sıkıntı, zarar, ziyan.

incommod/ō -āre *gf.* uygunsuz olmak, elverişsiz olmak; zahmete, sıkıntıya, zorluğa neden olmak, sıkıntılı, zahmetli olmak; *gçf (az)* taciz etmek, usandırmak.

incommod/us *s.* uygunsuz, elverişsiz; zahmetli, sıkıntılı; mevsimsiz, zamansız; tedirgin edici; felâketli; nahoş; **-um -ī** *cns.* uygunsuzluk, elverişsizlik; yararına olmayış, zahmet, sıkıntı, mahzur; kayıp, zarar, ziyan; felâket, bedbahtlık; **-ē** *z.* uygunsuz olarak, ne yazık ki.

incommūtābilis *s.* değişemez.

incomportus *s.* bilinmeyen, anlaşılmayan ya da anlaşılmaz.

incomposit/us *s.* henüz teşkil ya da terkip edilmemiş, birleştirilmemiş, yalın; usulsüz, bozuk, düzensiz, kuralsız, nizamsız; **-ē** *z.*

incōmptus *s.* çıplak, süssüz, zarif olmayan, sanatsız, hazırlanmamış, özensiz, kaba.

inconcessus *s.* yasak, yasal olmayan, izni bulunmayan.

inconcili/ō -āre *gçf.* hileyle kazanmak; aldatmak, hile yapmak, aldatmak, kandırmak, sıkıntı vermek, kandırarak belaya sokmak.

inconcinnus *s.* zevksiz, beceriksiz; anlamsız, abes.

inconcussus *s.* sarsılmamış, sabit; karıştırılmamış; sağlam; değişmez, daimi; değişmemiş, eskisi gibi.

incondit/us *s.* yapılmamış, yaratılmamış; biriktirilmemiş (*meyve vb.*); nizamsız, kuralsız, karışık; biçimlenmemiş; kaba; gömülmemiş; örgütlenmemiş; (*dil*) sanatsız, yalın; **-ē** *z.* karmakarışık biçimde.

incōnsīderāt/us *s.* düşüncesiz; tedbirsiz, ihtiyatsız **-ē** *z.*

incōnsōlābilis *s.* çaresiz; avuntusuz.

incōnst/āns –antis *s.* dönek, kararsız, tutarsız **–anter** *z.* tutarsız bir biçimde.

incōnstanti/a –ae *d.* gelgeçlik, değişken olma, döneklik, kararsızlık, tutarsızlık; **–anter** *z.* tutarsız olarak.

incōnsult/us *s.* düşüncesiz, boşboğaz; ihtiyatsız, tedbirsiz; yanıtsız; danışılmamış; **–ē** *z.* düşüncesizce.

incōnsultū danışmadan, istişare etmeksizin.

incōnsūmptus *s.* tüketilmemiş, azaltılmamış.

incontāminātus *s.* lekesiz, beneksiz, saf.

incontentus *s.* gerilmemiş, akortsuz.

incontin/ēns –entis *s.* taşkın, aşın, nefsini tutamaz, ölçüsüz, itidalsiz, müfrit; **–enter** *z.* özdenetimsiz, kendine hakim olamayarak.

incontinenti/a –ae *d.* özdenetim eksikliği; hırs, tamah.

inconveni/ēns –entis *s.* uygun olmayan, elverişsiz; birbirine benzemeyen, farklı.

inco/quō –quere –xī –ctum *gçf.* kaynatmak, haşlamak; boyamak.

incorrēctus *s.* gözden geçirilmemiş, düzeltilmemiş, tashih edilmemiş.

incorrupt/us *s.* bozulmamış; ayartılmamış, hakiki; **–ē** *z.* adaletle, taraf tutmayarak.

incrēbr/ēscō, incrēbēscō –ēscere –uī *gf.* artmak, büyümek; yayılmak; canlanmak, dirilmek.

incrēdibili/s *s.* inanılmaz, olağanüstü, emsalsiz, eşsiz, benzeri olmayan; **–ter** *z.*

incrēdulus *s.* inanmaz, güvenmez.

incrēment/um –ī *cns.* büyüme, artma; ek; zam; takviye etme: ürün, döl.

increpit/ō –āre *gçf.* azarlamak, paylamak; hiç durmadan kusur bulmak, dırlamak; itiraz etmek; dürtmek, teşvik etmek; meydan okumak.

increp/ō –āre –uī –itum *gf.* gürültü çıkarmak, ses çıkarmak (*haber*) yankı uyandırmak *gçf.* gürültü çıkarmaya yol açmak; (*birine karşı*) bağırıp çağırmak; azarlamak, paylamak.

incrē/scō –scene –vī *gf.* büyümek, gelişmek, artmak.

incrētus *s.* kalburdan geçmiş.

incruentātus *s.* kanla lekelenmemiş; yaralanmamış.

incruentus *s.* kansız, kan dökülmeden.

incrūst/ō –āre *gçf.* kabuk bağlamak.

incub/ō –āre –uī –itum *gf.* (*yer*) içine, içinde yatmak ya da uzanmak; (*şeyler*) üstünde, üzerinde durmak, kalmak; kuluçkaya yatmak; içinde olmak, bulunmak; (*bir şeye*)

bağlanmak, tutunmak; ikamet etmek; –i düşleyip durmak ya da kurmak, titizlikle gözönünde tutmak.

incubī *gç.* **incubō** *gç.* **incumbō**

inculc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ezmek, sıkmak, basmak, sıkıştırmak ya da icbar etmek; zorla sokmak, sokmak; zihnine sokmak, üzerinde derin bir etki yapmak, intiba, izlenim hasıl etmek, –e zorlamak.

inculpātus *s.* suçsuz, masum.

incult/us *s.* işlenmemiş, sürülmemiş, ekilmemiş (*toprak*); (*mec.*) zerafetsiz, süssüz, bakımsız, kaba; özensiz, nizamsız; eğitim ve öğrenimden yoksun, yabanıl; **–ē** *z.* kabaca.

incult/us –ūs *er.* zariflik, incelik ya da kültürden yoksun olma, bakımsızlık.

incu/mbō –mbere –buī –bitum *gf.* –e dayanmak, –e doğru eğilmek; üstünde bulunmak; üzerinden sarkmak; üzerine atılmak; üzerine basmak, yük olmak, ağır gelmek ya da olmak; dikkat etmek, kendini zahmete sokmak ya da gayret etmek, gayret sarfetmek, kendini bir işe vermek, yakasını bırakmamak; meyyal olmak, eğilim duymak, gönlü çekmek ya da seçmek.

incūnābul/a –ārum *cns.* ç. kundak takımı (*mec.*) beşik, bebeklik; doğum yeri, köken.

incūrātus *s.* bakımsız; şifasız, tedavisiz.

incūri/a –ae *d.* ihmal, gaflet.

incūriōs/us *s.* dikkatsiz, ihmalkâr, kayıtsız, ilgisiz, umursamaz; özenle yapılmamış; **–ē** *z.* dikkatsizce.

incu/rrō –rrere –rrī & currī –rsum *gf.* –ye, –ya doğru koşmak; çarpışmak, hücum etmek, akın ya da baskın yapmak, istila etmek; (*yer*) uzanmak, sınırdaş olmak; –e karışmak, alakası olmak, duçar, maruz olmak; rastlamak, uğramak; gücendirmek; sürçmek; (suç) işlemek; (*kadın*) tecavüz etmek; (*olaylar*) vaki olmak, vuku bulmak.

incursī/ō –ōnis *d.* saldırı; istila, akın, baskın.

incurs/ō –āre *gçf & gf.* –ye, –ya doğru koşmak; çarpışmak, saldırmak; (*kadın*) tecavüz etmek; sık sık akın ya da baskın yapmak; (*mec.*) rastgelmek, çarpmak.

incurs/us –ūs *er.* koşma, koşu; saldırı, tecavüz; (*akıl*) dürtü.

incurv/ō –āre *gçf.* kıvırmak, bükmek, iğmek.

incurvus *s.* kıvrık, bükük, eğri, çarpık.

inc/ūs –ūdis *d.* örs; (*mec.*) düzeltme, yeniden tashih etme.

incūsāti/ō –ōnis *d.* suçlama,

ayıplama.
incus/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* hatalı bulmak; suçlamak.
incussī *gç.* **incutiō**
incussus *gedo.* **incutiō**
incuss/us -ūs *er.* darbe, vuruş; sadme.
incustōdītus *s.* korunmasız, gizlenmemiş; (*etken*) dikkatsiz, aldırış etmeyen, arsız, yüzsüz.
incūsus *s.* işlenmiş, dövülmüş (*demir*).
incu/tiō -tere -ssī -ssum *gçf.* çarpmak, vurmak; atmak, fırlatmak, (*mec.*) (*korku vb.*) uyandırmak; -e uğratmak, düçar etmek, kışkırtmak, ortaya çıkarmak.
indāgāti/ō -ōnis *d.* arama, araştırma.
indāgāt/or -ōris *er.*, **-rīx -rīcis** *d.* tasarım yapan kimse; iz süren kimse, an avcısı; su kaynağı bulma uzmanı; (*mec.*) araştıran kimse, araştırıcı, keşşaf (*erkek; kadın*).
indāg/ō -āre *gçf.* izleyerek bulmak, izini sürmek; (*mec.*) araştırmak, soruşturmak; aramak, elde etmeye uğraşmak.
indāg/ō -inis *d.* (*av*) sürme; kuşatma, sarma; vahşi hayvan, düşman ve miras avcılığı; araştırma, soruşturma, inceleme.
indaudiō, *bak.* **inaudiō**
inde *z.* oradan, şundan, onlardan; şu yanda; o zamandan beri, -den bu yana; ondan sonra, o zaman.
indēbitus *s.* vadesi gelmemiş, ödenmemiş.
indēclīnātus *s.* sabit, değişmez.
indecor -is *s.* uymaz, yakışmaz, yakışık almaz; çok ayıp, yüzkızartıcı, şerefi ihlâl eden.
indecor/ō -āre *gçf.* gözden düşürmek, rezil etmek.
indecōr/us *s.* yakışıksız, yakışmaz, uygunsuz, şerefi ihlâl eden, utanç verici; göze hoş görünmeyen; **-ē** *z.* edepsizce, ahlâksızca.
indēfēnsus *s.* savunmasız.
indēfessus *s.* yorgun olmayan, bezgin olmayan, yorulmak bilmez.
indēflētus *s.* ağlanmamış, ardından yas tutulmamış.
indēiectus *s.* tahrip edilmemiş.
indēlēbilis *s.* silinmez, zevalsiz, ebedi.
indēlībātus *s.* zarar görmemiş, dokunulmamış, tamam, olduğu gibi.
indemnātus *s.* suçlu bulunmamış; yargılanmamış.
indēplōrātus *s.* ağlanmamış, acınmamış.
indēprēnsus *s.* görülmemiş, keşfedilmemiş, fark edilmemiş.
indeptus *geo.* **indipiscor**
indēsertus *s.* terk edilmemiş,

bırakılmamış.
indēstrictus *s.* dokunulmamış, ziyan ya da zarar görmemiş.
indētonsus *s.* saçı ya da sakalı kesilmemiş.
indēvītātus *s.* yanılmaz; kaçınılmaz; güvenli.
ind/ex -icis *er.* işaret parmağı; gösteren, belirten kimse, kâşif; yönetmen, rehber; haberci, tanık, muhbir, eleveren kimse, casus; (*kitap, sanat*) başlık; (*taş*) denek taşı; (*mec.*) belirti, kanıt, işaret; katalog, dizin, liste, çizelge, özet.
Ind/ia -iae *d.* Hindistan **-us -ī** *er.* Hintli; Etiyopyalı; fil seyisi **-us, -icus** *s.*
indicāti/ō -ōnis *d.* değer.
indīcente mē ifadem olmaksızın.
indic/ium -ī & iī *cns.* bilgi, tanıklık; ihbar için verilen ödül; belirti, işaret, kanıt; **-profiteri, offerre** suç ortaklan aleyhine şehadet etmek, suç ortaklarını ihbar etmek; **-postulāre, dare** kanıt istemek; kanıt için izin vermek, icazet vermek.
indic/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* belirtmek, işaret etmek, bildirmek; ifşa etmek, ele vermek; yanlış yola sevketmek, ihanet etmek; bilgi vermek, kanıt vermek; fiyat vermek, fiyatını açıklamak, değer biçmek.
indic/ō -īcere -ixī -ictum *gçf.* resmi olarak bildirmek, beyan etmek, ilan etmek; (*buluşma, toplantı yeri*) tayin etmek, saptamak; vazetmek, yüklemek, zorlamak; ihtar etmek, emretmek; -e uğratmak, duçar etmek.
indictus *gedo.* **indīcō**
indict/us *s.* söylenmemiş; **causā -ā** işitilmeksizin.
indidem *z.* aynı yerden ya da şeyden, aynı kaynaktan.
indidī *gç.* **indō**
indiffer/ēns -entis *s.* ne iyi ne kötü; (*kişi*) yansız, bitaraf; umursamaz.
indigen/a -ae *er.* yerli kimse *s.* yerli.
indigenti/a -ae *d.* gereksinim, ihtiyaç, lüzum, zaruret; yoksulluk; doymak bilmez istek, doyumsuzluk; şiddetli arzu.
indig/eō -ēre -uī *gf.* (*dh. ile*) gereksinmek, muhtaç olmak; şiddetle arzu etmek; **-ēns -entis** *s.* muhtaç, yoksul.
indig/es -etis *er.* (*tanrılar ve kahramanlara ilişkin*) yerli, ulusal.
indīgestus *s.* karmakarışık, düzensiz, örgütten yoksun; (*yiyecek*) sindirilmemiş.
indignābundus *s.* kızgın, öfkeli; *öz.* haklı olarak hiddetlenen, protesto eden.
indignāti/ō -ōnis *d.* kızgınlık, öfke; *öz.* haksızlıktan do-

ğan his, infial.

indignit/ās -ātis *d.* değersizlik, alçaklık, habislik; hor görücü hareket; (*iyi anlamda*) haksız davranış karşısında duyulan öfke.

indign/or -ārī -ātus *gçf.* hoşnut olmamak, değersiz görmek, yakışıksız, yersiz saymak; kızgın olmak; **-āns -antis** *s.* hiddetlenmiş, kızmış; *öz.* katlanamayan, tahammül edemeyen, sabırsız, haklı olarak infial duyan.

indign/us *s.* lâyık olmayan, hak etmeyen, değersiz, liyakatsız; (*cansız ve soyut şeyler*) yakışık almaz, uygunsuz, değeri olmayan, katlanılmaz, kaba, amansız, utanç verici, sert; hak edilmemiş; **-ē** *z.* layık olmayarak, hak etmeyerek, şerefsizce, utançla; hiddetli bir biçimde.

indigus *s.* muhtaç, yoksun; -in isteklisi.

indīlig/ēns -entis *s.* dikkatsiz, ihmalkâr, özen göstermeyen; ihmal edilmiş, bakımsız; **-enter** *z.*

indīligenti/a -ae *d.* dikkatsizlik, ihmalkârlık, umursamazlık.

indipisc/or -ī indeptus *gçf.* sağlamak, temin etmek, elde etmek, ulaşmak; (*mec.*) başlamak.

indireptus *s.* yağmalanmamış.

indiscrētus *s.* sıkı sıkıya bağlı, ayrılmamış, bölünmemiş; ayırt edilmemiş, tefrik edilmemiş, ayırt edilmeyen; ayırt edilemez; (*etken*) ayırt etmeyen; gelişigüzel, rastgele.

indisert/us *s.* hitabet yeteneğine sahip olmayan; **-ē** *z.* belâgatsız.

indispositus *s.* düzensiz, nizamsız, karışık.

indissolūbilis *s.* çözülemeyen, çözülmez; (*mec.*) (*kişiler*) zevalsiz, ebedi, ölmez, yıkılmaz.

indistinctus *s.* lâyıkıyla ayırd edilmemiş, alelade, karışık; belirsiz, muğlak; gösterişten kaçınan, ihtirazsız, kendine egemen olan.

inditus *gedo.* **indō**

indīviduus *s.* bölünmez; ayrılmaz; *cns.* atom.

ind/ō -ere -idī -itum *gçf.* içeri ya da üstüne koymak, içeri ya da üstüne yerleştirmek, koymak; sokmak; vermek; vaz etmek, zorla yüklemek; (*mec.*) ad vermek, adlandırmak.

indocilis *s.* öğretilmesi güç, cahil, tahsil görmemiş; (*cansız ve soyut şeyler*) kaba, ilkel, zerafetsiz.

indoct/us *s.* eğitimsiz, okuma yazması olmayan, cahil, eğitilmemiş, öğrenilmemiş, öğretilmemiş, bilgisiz, hünersiz ya da beceriksiz; **-ē** *z.* becerik-

sizce.

indolenti/a -ae *d.* acıdan kurtulma ya da azade olma; hissizlik (*bayılma vb.*).

indol/ēs -is *d.* yerli, ülkesel nitelik; doğasal, fıtrî yetenekler; fıtrat, yaradılış; eğilimler; deha, yetenekler.

indol/ēscō -ēscere -uī *gf.* kendini üzgün hissetmek, canı yanmak, ağrımak, sızlamak, müstarip olmak (*bir şeyden*).

indomitus *s.* evcilleştirilmemiş, yabanıl, yönetilemeyen.

indorm/iō -īre *gf.* üzerinde, üstünde uyumak (*bir şeyin*); ihmalkâr, dikkatsiz olmak; (*vücud*) uyuşmak.

indōtātus *s.* çeyizi olmayan; şereflendirilmemiş; (*mec.*) süssüz, donatımsız.

indubit/ō -āre *gf.* kuşkulanmaya başlamak.

indubius *s.* kesin, şüphesiz.

ind/ūcō -ūcere -ūxī -uctum *gçf.* (*yer*) içine, içeri sevketmek, götürmek, getirmek, -e karşı sevketmek; kaplamak, üzerini örtmek; (*mec.*) hareket sevketmek, ikna etmek, kandırmak, ayartmak; (*isyan, nifak, adet*) sokmak; (*konuşma, yazı*) içine katmak, tanımlamak; karar vermek, belirlemek, sonuçlandırmak; (*muhasebecilik*) deftere kaydetmek; (*giysi*) giymek; (*kamu gösterisi*) sergilemek, sunmak; (*yazı*) silmek **animum, in animum-** hayal etmek, tasarımlamak, tasavvur etmek.

inducti/ō -ōnis *d.* yol gösterme, içeri getirme ya da sokma, meydana getirme, girme, giriş; (*akıl*) amaç, niyet, karar, öneri, belirleme; (*ruhsal*) temayül, eğilim; (*mantık*) tümevarım; örneklerden muhakeme etme, akıl yürütme; genelleştirme.

inductus *gedo.* **indūcō**

indugredior *bak* **ingredior**

induī *gç.* **induō**

indulg/ēns -entis *ş. zam. or.* **indulgeō** *s.* hoşgörülü, göz yuman; müşfik; nahif, yumuşak; saf; **-enter** *z.* hoşgörülü olarak.

indulgenti/a -ae *d.* hoşgörü, incelik; ruhsal yumuşaklık, şevkat, muhabbet, sevecenlik; (*hava*) yumuşaklık.

indul/geō -gēre -si *gf.* (*eh. ile*) nazik davranmak, hoş görmek; müptela olmak, düşkün olmak, kendini (*birşeye*) vermek; *gçf.* vermek, bırakmak, ihsan etmek, bahşetmek **sibi-** küstahlık etmek, hürmetsizlik göstermek.

ind/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* (*giysi*) giydirmek, giyinmek, süslemek, donatmak, sarmak, örtmek; (*mec.*) üzerine almak, deruhte etmek; dolaştırmak, karmakarışık etmek.

indup- *bak* **imp-**

indūr/ēscō -ēscere -uī *gf.* sertleşmek.
indūr/ō -āre *gçf.* sertleştirmek.
industri/a -ae *d.* dikkat, ihtimam, özen, etkinlik, gayret, çalışkanlık; **dē, ex -ā** bile bile, mahsus, dikkatle, gayretle.
industri/us *s.* dikkatli, çalışkan, gayretli, özenen, dikkat harcayan; etkin; **-ē** *z.*
indūti/ae -ārum *d. ç.* ateşkes, mütareke.
indūtus *gedo.* **induō**
indūt/us -us *er.* elbise giyme.
induvi/ae -ārum *d. ç.* giysiler.
indūxī *gç.* **indūcō**
inēbri/ō -āre *gçf.* sarhoş etmek, mest etmek; zehirlemek; (*mec.*) emdirmek, doyurmak.
inedi/a -ae *d.* açlık, yiyecekten kaçınma; (*mec.*) perhiz.
inēditus *s.* bilinmeyen.
inēleg/āns -antis *s.* zevksiz, zarif olmayan; **-antek** *z.* zevksizce, inceliği bir kenara bırakarak, zerafetsiz olarak.
inēluctābilis *s.* kaçınılmaz, sakınılamaz.
inēmor/ior -ī *gf.* ölmek (*örneğin gösteri sırasında*)
inemptus *s.* satın alınmamış.
inēnārrābilis *s.* tanımı olanaksız, anlatılmaz.
inēnōdābilis *s.* nedeni anlaşılamaz, açıklanamaz.
in/eō -īre -īvī & iī -itum *gf.* içine ya da -e doğru gitmek; *gçf.* (*mekân*) içine, içerisine girmek; (*görev, savaş, tehlike vb.*) girmek, başlamak, girişmek, üstlenmek; **cōnsilium-** karar vermek; **grātiam-** teşekkür, teveccühünü kazanmak; **numerum-** saymak, birer birer saymak; **ratiōnem-** hesaplamak, gözönünde tutmak, tertip etmek; **suffrāgium-** oyla seçmek; **viam-** bir yol bulmak, yolunu bulmak (*bir şey yapanın*); yolculuğa başlamak.
inepti/a -ae *d.* aptallık, saçmalık; (ç.) saçmalıklar, değersiz, önemsiz şeyler.
inept/iō -īre *gf.* aptalca konuşmak, davranmak.
inept/us *s.* uygun olmayan; yararsız, arsız, yüzsüz, haddini bilmeyen, münasebetsiz, saçma; **-ē** *z.*
inermis, inermus *s.* silahsız, savunmasız; zararsız.
inerr/āns -antis *s.* sabit, dolaşıp gezmeyen.
inerr/ō -āre *gf.* yanılmak, delâlete düşmek; dolanıp durmak.
iner/s -tis *s.* hünersiz, becerisiz; hareketsiz, âtıl, tembel, üşengeç; korkak, ürkek; tatsız, yavan.
inerti/a -ae *d.* beceri eksikliği; aylaklık, tembellik, uyuşukluk.
inēruditus *s.* eğitimsiz, eğitim

ve öğrenimden yoksun, bilgisiz, cahil, becereksiz; (*soyut şeyler*) kaba.

inesc/ō –āre *gçf.* ayartmak, aldatmak.

inēvectus *s.* kaldırılmış, yükseltilmiş.

inēvītābilis *s.* kaçınılamaz, sakınılmaz.

inexcītus *s.* rahat, sakin, asude.

inexcūsābilis *s.* özürsüz, mazereti olmayan.

inexercitātus *s.* eğitilmemiş, çalıştırılmamış, deneyimsiz; maharetsiz.

inexhaustus *s.* tüketilmemiş, israf edilmemiş; yağmalanmamış; güçten düşürülmemiş.

inexōrābilis *s.* amansız, merhametsiz; (*şeyler*) sert.

inexperrēctus *s.* uyandırılmamış.

inexpertus *s.* sınanmamış, deneyimsiz; denenmemiş; tahkik edilmemiş.

inexpiābilis *s.* kefaretle ödenemez, affı olanaksız, yatıştırılamaz; uzlaştırılamaz, direnci kırılmaz.

inexplēbilis *s.* doldurulamamış; tatmin edilememiş, yeterli olamamış; doymak bilmez, doymaz.

inexplētus *s.* doldurulmamış, tatmin edilmemiş, yeterli olmamış; sürekli, devamlı.

inexplicābilis *s.* açılmamış ya da çözülmemiş, girift; (*mec.*) nedeni anlaşılmaz, açıklanamaz; uygulanamaz, bitimsiz, sonuçsuz.

inexplōrāt/us *s.* keşfedilmemiş, bilinmeyen.

inexpugnābilis *s.* alınamaz, zaptolunamaz, yenilemez.

inexspectāt/us *s.* beklenilmeyen, umulmayan.

inexstinctus *s.* söndürülmemiş; tatmin edilemez; ortadan kaldırılamaz.

inexsuperābilis *s.* aşılamaz, geçilemez; (*mec.*) yenilemez.

inextrīcābilis *s.* içinden çıkılamaz, halledilemez, girift, çok karışık, çözülmez.

īnfabrē *z.* beceriksizce.

infabricātus *s.* modası geçmiş; işlenmemiş.

īnfacētus *s.* zarif olmayan, kaba, anlayışsız, gabi, alık.

īnfācundus *s.* açık ve düzgün olmayan (*ifade*); zarif olmayan.

īnfāmi/a –ae *d.* rezalet, yüz karası; kötü ün, şerefsizlik; iftira; utanç.

īnfāmis *s.* adı kötüye çıkmış, itibarsız, kötü ünü olan.

īnfām/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* gözden düşürmek, itibarsız hale getirmek.

īnfandus *s.* ifade edilemez, söylenemez; iğrenç, menfur; işitilmemiş, doğal olmayan.

inf/āns –antis *s.* suskun, dilsiz; yavru, bebek, dili tutul-

muş; çocuksu *er., d.* bebek, çocuk.

īnfanti/a -ae *d.* konuşma yeteneği olmama, dilsizlik; bebeklik, çocukluk; açık ve düzgün ifade eksikliği.

īnfatu/ō -āre *gçf.* (*birini*) maskaraya çevirmek, aşktan çılgın hale getirmek.

īnfaustus *s.* şanssız, bahtsız (*kişiler için*); hayra alamet olmayan, uğursuz, elverişsiz, uygun olmayan.

īnfect/or -ōris *er.* boyacı.

īnfectus *gedo.* **īnficiō**

īnfect/us *s.* yapılmamış, bitirilmemiş, tamamlanmamış; işlenmemiş; **rē -ā** amacını yerine getiremeden.

īnfēcundit/ās -ātis *d.* verimsizlik, kısırlık.

īnfēcundus *s.* verimsiz, ürünsüz.

īnfēlīcīt/ās -ātis *d.* talihsizlik, bahtsızlık.

īnfēlīc/ō -āre *gçf.* mutsuz etmek.

īnfēl/īx -īcis *s.* verimsiz, ürünsüz; mutsuz, şanssız, talihsiz, kara yazgılı; zavallı; (*etken*) talihsizliğe ya da felakete neden olan, felaketli; **-īciter** *z.*

īnfēns/ō -āre *gçf.* tehlikeli hale getirmek, düşman etmek; düşman muamelesi yapmak; yakıp yıkmak; *gf.* düşman durumunda ölmek.

īnfēns/us *s.* düşman, tehlikeli; kızgın; **-ē** *z.* saldırganca.

īnferc/iō -īre *gçf.* tıkıştırmak, tıka basa doldurmak.

īnferi/ae -ārum *d.* ç. ölüye sunulan kurbanlar ve benzer şeyler.

īnferi/or -ōris *kı.* **inferus -us** *kı.* **infrā**

īnfern/us *s.* aşağıda, altta; öbür dünyaya ait, cehenneme ait *er.* ç. ölüler diyarı sakinleri, gölge varlıklar; *cns.* ç. öbür dünya; **-ē** *z.* aşağıda, aşağı.

īnfer/ō -re intulī illātum *gçf.* içeri taşımak, getirmek, koymak; ithal etmek; ileri doğru hareket ettirmek, -e karşı getirmek, yönetmek; gömmek; (*ateş*) yakmak, uygulamak; sunu sunmak, kurban kesmek; (*mec.*) ortaya çıkarmak, sebep olmak, tahrik etmek, -e duçar etmek; (*söz*) zikretmek; (*muhasebecilik*) deftere kaydetmek; (*mantık*) çıkarsamak **bellum-** savaş açmak **pedem-** ilerlemek **sē-** gitmek, acele etmek; **arma, bellum, gradum** *ya da* **signa-** saldırmak.

īnfer/us (*kı.* **-ior** *üd.* **īnfimus**) *s.* aşağı, aşağıda; *er.* ç. ölü, ölüler, öbür dünya; *kı.* daha aşağı; daha sonraki; *üd.* dip, en aşağıdaki, en sondaki, en sonuncusu; (*mec.*) en alçakgönüllü; en değersiz; en alçak, en âdi.

înfer/vŏscŏ –vēscere –buī *gf.* kaynamak.

înfest/ŏ –āre *gçf.* saldırarak taciz etmek, yormak, bizar etmek.

înfest/us *s.* güvenilmez, emin olmayan; tehlikeli, saldırgan; **–ē** *z.* saldırgan bir biçimde.

înficēt– *bak.* **înfacēt–**

înf/iciŏ –icere –ēcī –ectum *gçf.* batırmak, banmak; boyamak, rengini bozmak, lekelemek, bulaştırmak; (*mec.*) zihnini doldurmak, telkin etmek, öğretmek; bozmak, zehirlemek.

înfidēli/s *s.* inançsız, hain, sadakatsiz, itimat edilmeyen; **–ter** *z.* haince, sadakatsizce.

înfidēlĭt/ās –ātis *d.* vefasızlık; imansızlık.

înfīdus *s.* güvenilmez, inanılmaz, vefasız, hain.

înfi/gŏ –gere –xī –xum *gçf.* itmek; saplamak; mıhlamak; bağlamak; içine dikmek, aşılamak; eklemek, takmak; (*mec.*) basmak, etkilemek, yerleştirmek, oturtmak (*ruh, anı*).

înfimus *üd.* **înferus**

înfind/ŏ –ere *gçf.* kesip ayırmak, yarmak.

înfīnĭt/ās –ātis *d.* sınırsızlık, sonsuzluk, bitimsizlik.

înfīnīti/ŏ –ōnis *d.* sonsuzluk.

înfīnĭt/us *s.* sınırsız, bitimsiz, sonsuz; belirli olmayan, sayısız; **–ē** *z.* sonsuzca.

înfirmāti/ŏ –ōnis *d.* geçersiz kılma, çürütme.

înfirmĭt/ās –ātis *d.* zayıflık, kuvvetsizlik; hastalık.

înfirm/ŏ –āre *gçf.* zayıflatmak; geçersiz kılmak, çürütmek.

înfirm/us *s.* zayıf, kuvvetsiz, cılız, halsiz; iradesiz (*şeyler*); önemsiz, değersiz; **–ē** *z.* zayıf bir şekilde.

înfĭt *gf.* (*ek.*) başlıyor.

înfitiās ēŏ yadsımak.

înfitiālis *s.* olumsuz, nef'i, değillemeye dayanan.

înfitiāti/ŏ –ōnis *d.* yadsıma, inkâr.

înfitiāt/or –ōris *er.* yadsıyan ya da reddeden kişi; (borcunu) inkâr eden kimse.

înfĭti/or –ārī –ātus *gçf.* yadsımak, tanımamak; yalanlamak, tekzip etmek.

înflxus *gedo.* **înfīgŏ**

înflammāti/ŏ –ōnis *d.* yakma, ateşleme; (*mec.*) heyecan verme, ilham verme.

înflamm/ŏ –āre –āvī –ātum *gçf.* ateş yakmak, tutuşturmak; (*mec.*) tahrik etmek, uyandırmak.

înflāti/ŏ –ōnis *d.* gazlı ya da yelli olma.

înflāt/us –ūs *er.* esinti, ani esen rüzgar; esin.

înfle/ctŏ –ctere –xī –xum *gçf.* iğmek, bükmek, kavisleştirmek; değiştirmek; gerektiği zaman ses perdesini değiştir-

mek; (*mec.*) etkilemek.

înflētus *s.* ölümüne ağlanmayan, ağlanmamış.

înflexi/ō -ōnis *d.* iğme; bükme; dönme, meyil.

înflexus *gedo.* **înflectō**

înflī/gō -gere -xī -ctum *gçf.* vurmak, çarpmak; (*ağrı, acı, ceza*) vermek, -e uğratmak, çektirmek.

înfl/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* üflemek, körüklemek, havayla şişirmek; (mec.) esin vermek, cesaret vermek, teşvik etmek, canlandırmak; överek şişirmek; **-ātus** *s.* şişmiş (*mec.*) övgüyle şişirilmiş, kibirli; (*üslup*) tumturaklı; **-ē** *z.* tantanalı bir biçimde.

înflu/ō -ere -xī -xum *gf.* içeri akmak; (*mec.*) sel gibi akmak, akın etmek, istila etmek.

înf/odiō -odere -ōdī -ossum *gçf.* kazmak, gömmek.

înfōrmāti/ō -ōnis *d.* temsil, temsil edilme; tasarı; düşünce, kavram.

înfōrmis *s.* biçimi olmayan, biçimi bozulmuş, biçimsiz; iğrenç, korkunç.

înfōrm/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* biçimlendirmek, biçim vermek; taslak yapmak; kurmak, örgütlemek; eğitmek; betimlemek.

înfortūnātus *s.* talihsiz, şanssız.

înfortūn/ium -ī & iī *ons.* talihsizlik, bedbahtlık; belâ, felâket.

înfossus *gedo.* **înfodiō**

înfrā (*kı.* **înferius**) *z.* altına, altında, aşağı, aşağıda; *kı.* daha aşağı, daha altta; *edt.* (*ih. ile*) altında, aşağısında; rütbece altında; -den daha sonra.

înfrācti/ō -ōnis *d.* kınk, kırık parça; (*mec.*) zayıf ve halsiz düşürme; umutsuzluk, yeis.

înfrāctus *gedo.* **înfringō**

înfragilis *s.* kırılgan olmayan; (*mec.*) güçlü, yorulmaz, yorulmamış.

înfrem/ō -ere -uī *gf.* hırlamak, mırıldanmak, gürültü yapmak.

înfrēnātus *gedo.* **înfrēnō**

înfrēnātus *s.* dizginsiz.

înfrend/ō -ere *gf.* diş gıcırdatmak.

înfrēn/is -us *s.* dizginsiz, dizgin takılmamış.

înfrēn/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* dizgin takmak, atı arabaya koşmak; (*mec.*) tutmak, zaptetmek.

înfrequ/ēns -entis *s.* kalabalık olmayan, sayıca az, seyrek; az katılımı olan.

înfrequenti/a -ae *d.* az miktar, seyreklik; boşluk; yalnızlık.

înfr/ingō -ingere -ēgī -āctum *gçf.* parçalamak, kırmak, berelemek; (*mec.*) boyun eğdirmek, durdurmak,

yenmek, zayıflatmak, tüketmek, yatıştırmak.

īnfr/ōns -ondis *s.* yapraksız.

īnfūcātus *s.* gösterişli.

īnful/a -ae *d.* yün sargı; (*kutsal*) bant, onur nişanı.

īnfumus *bak.* **īnfimus**

īnf/undō -undere -ūdī -ūsum *gçf.* içine ya da üstüne dökmek; hizmet etmek, (*mec.*) yaymak, sermek.

īnfusc/ō -āre *gçf.* karartmak; lekelemek, kirletmek.

īnfūsus *gedo.* **īnfundō**

ingemin/ō -āre *gçf.* iki katına çıkarmak, *gf.* iki katına çıkarılmak.

ingem/īscō -īscere -uī *gf.* inlemek, ah etmek, iç çekmek; *gçf.* – için can atmak, özlemini çekmek.

ingem/ō -ere -uī *gçf.* & *gf.* özlemini çekmek; yas tutmak, ağlamak, kederlenmek.

ingener/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* vücuda getirmek, doğurmak, hâsıl etmek, üretmek, yaratmak.

ingeniātus *s.* doğal yeteneği olan.

ingeniōs/us *s.* yetenekli, zihince üstün, muktedir; aydın; dahi; zeki; (*şeyler*) doğal bakımdan uygun; **-ē** *z.* zekice.

ingenitus *gedo.* **ingignō** *s.* doğuştan, doğal.

ingen/ium -ī & **iī** *cns.* yaradılış, fıtrat; doğuştan ya da doğal nitelik, fıtrî kabiliyet; eğilim, karakter; yetenek, deha, dahi.

ing/ēns -entis *s.* çok iri, cesim, aşırı derecede kocaman, güçlü, büyük; dikkate değer, müstesna (*her bakımdan*).

ingennit/ās -ātis *d.* soylu ya da hür olarak doğma; cömertlik, saflık, samimiyet.

ingenu/us *s.* yerli, doğal, doğuştan, hılkî; özgür doğumlu; soylu; nazik, narin, ince; **-ē** *z.* cömertçe, serbestçe, açıkça, dobra dobra.

inge/rō -rere -ssī -stum *gçf.* içeri taşımak; üstüne yığmak; hızla atmak, fırlatıp atmak; (*mec.*) sıkmak, sıkıştırmak, zorlamak.

ing/ignō -ignere -enuī -enitum *gf.* vücuda getirmek, doğurmak, hâsıl etmek, dikmek.

inglōrius *s.* utanç verici, onursuz.

ingluvi/ēs -ēī *d.* kursak; oburluk.

ingrātīs, ingrātīs *z.* istemeyerek.

ingrāt/us *s.* hoşa gitmeyen, nahoş; iyilik bilmez, nankör; **non-** (*kişiler*) hoş, nazik, beğenilir; **-ē** *z.* istemeyerek; iyilik bilmezlikle.

ingravēsc/ō -ere *gf.* ağırlaşmak; kötüye gitmek, artmak.

ingrav/ō -āre *gçf.* baskı yapmak, üzerine olanca ağırlığı vermek; ağırlaştırmak.

ingre/dior –dī –ssus *gçf & gf.* içeri girmek, girmek; yürümek, ilerlemek; girişmek, başlamak, konuşmaya başlamak; üzerine almak, kendini bir işe vermek.

ingressi/ō –ōnis *d.* giriş; yürüyüş, adımlama, (*nutuk*) başlangıç, önsöz.

ingress/us –ūs *er.* giriş; (*ask.*) baskın; başlangıç; yürüyüş, gidiş.

ingru/ō –ere –ī *gf.* üstüne düşmek, üzerine atılmak, çullanmak, –e saldırmak.

ingu/en –inis *cns.* kasık.

ingurgit/ō –āre *gçf.* içine dökmek; **sē–** oburca yemek yemek, pek çok yemek.

ingustātus *s.* önceden tadına bakılmamış.

inhabilis *s.* kaba, acemi, eli işe yakışmaz; uygunsuz.

inhabitābilis *s.* içinde oturulmaya elverişsiz.

inhabit/ō –āre *gçf.* içinde oturmak, ikamet etmek.

inhae/reō –rēre –sī –sum *gf.* yapışmak, tutunmak, sıkıca sarılmak, sıkısıkıya bağlı olmak, devamlı eşliğinde olmak.

inhaerēsc/ō –ere *gf.* sıkıca tutunmak, yapışmak.

inhālo –āre *gçf.* hohlamak.

inhib/eō –āre –uī –itum *gçf.* durdurmak, alıkoymak, kısıtlamak; kullanmak, uygulamak; **–rēmis, nāvem** kayık küreklerini siya etmek.

inhibiti/ō –ōnis *d.* yasaklama, tutma yeri, tutma, sınırlama; kayık küreklerini siya etmek.

inhi/ō –āre *gf.* ağzını açmak, hayretle ağzını açmak, esnemek; *gçf.* imrenmek, gıpta etmek.

inhonest/ō –āre *gçf.* namusuna leke sürmek, itibardan düşürmek, gözden düşürmek.

inhonest/us *s.* namussuz, şerefsiz, utanç verici; çirkin; **–ē** *z.*

inhonōrātus *s.* namusuna leke sürülmüş; rezil olmuş; ödüllendirilmemiş.

inhonōrus *s.* görünüşü bozulmuş, çirkinleştirilmiş.

inhorr/eō –ēre –uī *gf.* dikelmek, irkilmek, tüylerini kabartmak, tüyleri diken diken olmak.

inhorr/ēscō –ēscere –uī *gf.* öfkelenmeye başlamak, dikelmeye başlamak; titremek, tüyleri ürpermek, haşyet duymak.

inhospitālis *s.* konuk sevmez.

inhospitālit/ās –ātis *d.* konuk sevmezlik.

inhospitus *s.* konuk sevmez.

inhūmānit/ās –ātis *d.* insaniyetsizlik, yabanıllık, kabalık, şevkatsizlik, hatır kırıcılık, tamahkârlık, adilik.

inhūmān/us *s.* yabanıl, vahşi, kaba; terbiyesiz, uygar ol-

mayan, kültürsüz; **–ē –iter** *z.* yabanıl bir biçimde; nezaketsizce.

inhumātus *s.* gömülmemiş.

inibi *z.* orada, o yerde; neredeyse, hemen hemen.

īn/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* atmak, içine atmak, fırlatmak, içine koymak, sokmak; (*mec.*) esinlemek, ilham etmek; vesilesi olmak, neden olmak; üstü kapalı konuşmak, ima etmek; atfetmek; **manum–** zaptetmek, almak; **terorem–** gözünü korkutmak.

iniect/us –ūs *er.* içine koyma, üzerine atma, savurma.

inimīciti/a –ae *d.* düşmanlık, husumet; niza.

inimīc/ō –āre *gçf.* düşman etmek, arayı bozmak.

inimīc/us *s.* dostça olmayan, düşmanca; zararlı, muzır *er., d.* düşman (*özel*); **–issimus** en büyük düşman; **–ē** *z.* düşmanlıkla.

inīquit/ās –ātis *d.* pürüzlülük, düz olmayış; güçlük; haksızlık, haksız talepler; uygun olmayış; mantıksızlık.

inīqu/us *s.* eşit olmayan, düz olmayan; ters, zıt, zararlı, muzır, mahzurlu, elverişsiz; aşırı; adaletsiz; tehlikeli; yetersiz; sabırsız, hoşnutsuz *er.* düşman; **–ē** *z.* eşit olmayarak; adaletsizce.

initi/ō –āre *gçf.* başlatmak, –de önayak olmak; kutsamak, takdis etmek, kabul etmek.

init/ium –ī & iī *cns.* başlangıç; (ç.) ögeler, ilk ilkeler; kutsal ayinler, gizli ayinler.

initus *gedo.* **ineō**

init/us –ūs *er.* yaklaşma; başlangıç.

iniūcundit/ās –atis *d.* tatsızlık, nahoşluk.

iniūcund/us hoşa gitmeyen, nahoş; haşin, sert; **–ē** *z.*

ini/ungō –ungere –ūnxī –ūnctum *gçf.* birleştirmek, raptetmek, iliştirmek; (*mec.*) zorla yüklemek, vaz etmek, –e uğratmak; mucip olmak; tevdi ya da emretmek.

iniūrātus *s.* yemin edilmemiş.

iniūri/a –ae *d.* haksızlık, adaletsizlik; hakaret, tecavüz, hata; acımasız muamele; zarar; (*yasa*) zorbalık ya da cebir, ihlâl; (*dil*) hakaret, sövme; haksız mülkiyet; **–ā** adaletsiz bir biçimde.

iniūriōs/us *s.* haksız, adaletsiz, insafsız; zararlı; **–ē** *z.* insafsızca.

iniūrius *s.* haksız, adaletsiz, yasaya aykırı; insafsız.

iniūssū (–den) emir almaksızın.

iniūssus *s.* gönüllü (isteyerek), kendi isteğine uygun.

iniustiti/a –ae *d.* adaletsizlik, hak bilmezlik, sertlik, şiddet; merhametsizlik.

iniūstus *s.* adalet ve doğruluğa aykırı, haksız, adaletsiz, hak yiyen; makul olmayan; ezici, elverişsiz, münasebetsiz, ağır ya da yük olan; gasp edilmiş; aşırı, sert. **-ē** *z.*

ini- *bak.* **ill-**

inm- *bak.* **imm-**

innābilis *s.* içinde yüzülemeyen.

innā/scor -scī -tus *gf.* -de doğmuş olmak, -de yetişmiş, gelişmiş, büyümüş olmak.

innat/ō -āre *gçf.* içinde veya üzerinde yüzmek; yüzmek.

innātus *geo.* **innāscor** *s.* yuradılıştan, doğuştan, fıtrî, doğal.

innāvigābilis *s.* gemiyle gidiş gelişe elverişli olmayan.

inne/ctō -ctere -xuī -xum *gçf.* bağlamak, birbirine bağlamak, çevresini sarmak; (*mec.*) aralarında ilgi kurmak; kurmak, tertip etmek, yapmak.

innī/tor -tī -xus & sus *gf.* dinlenmek, uzanmak; bağlı olmak.

inn/ō -āre *gf.* üzerinde yüzmek; akmak; yelken açmak.

innoc/ēns -entis *s.* zararsız, masum, mazlum, tehlikesiz, lekesiz, suçsuz; *öz.* hasbi; dürüst, bencil olmayan; **-enter** *z.* suçsuz olarak.

innocenti/a -ae *d.* masumluk; dürüstlük, bencil olmayış.

innocu/us *s.* zararsız; (*kişi*) güvenli; (*yol*) tartışılmaz; mazlum, masum; zarar görmemiş; **-ē** *z.* masum olarak.

innōt/ēscō -ēscere -uī *gf.* tanınmak, bilinmek.

innov/ō -āre *gçf.* yenilemek, onarmak; **sē-** dönmek, yeniden başlamak.

innoxius *s.* zararsız, tehlikesiz; masum; zarar görmemiş.

innūbilus *s.* bulutsuz.

innub/a -ae *s.* evlenmemiş, tek, bakire (*innubus*)

innū/bō -bere -psī *gf.* evlenmek, evlilikle kendini..... ile birleştirmek.

innumerābili/s *s.* sayısız, hesapsız, ölçüsüz; ucu bucağı olmayan; **-ter** *z.* sayısız olarak.

innumerābilit/ās -ātīs *d.* sayıya gelmezlik, sayıca sonsuzluk.

innumerālis *s.* sayısız, hesapsız.

innumerus *s.* sayısız, hesapsız, sayıya gelmez.

innū/ō -ere -ī *gf.* birisine işaret vermek; kabul işareti olarak başını eğmek; üstü kapalı [illegible]tmak, ima etmek.

innūpt/a -ae *s.* evlenmemiş kız, bakire kimse.

In/ō -ūs *d.* Kadmus'un kızı: **-ōus** *s.*

inoblītus *s.* unutmayan, unutmsayan.

inobrutus *s.* bunalmamış;

kahredilmemiş ya da ezilmemiş.

inobservābilis *s.* farkedilmemiş, gözden kaçınılmış; kaçınılamaz, önüne geçilemez.

inobservātus *s.* dikkat edilmemiş, idrak edilmemiş.

inoffēnsus *s.* engelsiz, yarıda kesilmeyen.

inofficiōsus *s.* sorumsuz; hatır kırıcı.

inol/ēns –entis *s.* kokusuz.

inolē/scō –scere –vī *gf.* içinde yetişmek, büyümek; (*mec.*) müzminleşmek.

inōminātus *s.* uğursuz, meşum.

inopi/a –ae *d.* yokluk, eksiklik, hacet, yoksulluk, kıtlık, nadir olus; ödüzlük, zayıflık; (*zihin, üslup*) yetersizlik, kısırlık.

inopīn/āns –antis *s.* farkında olmayan, habersiz.

inopīnāt/us *s.* beklenmedik, ani; **–ō** *z.* beklenmedik bir biçimde.

inopīnus *s.* beklenmedik.

inopiōsus *s.* muhtaç.

inop/s –is *s.* yoksul, mahrum, muhtaç, âciz, zayıf, çaresiz, mülksüz; (*ileri sürülen düşünceler açısından*) zayıf.

inōrātus *s.* savunulmamış, itham ya da savunma yapılmamış.

inōrdinātus *s.* düzensiz, nizamsız, kuralsız.

inōrnātus *s.* süssüz, yalın; övülmemiş, kutlanmamış.

inp– *bak.* **imp–**

inquam *gçf.* (*ek.*) söylüyorum; (*vurgulu*) yinelliyorum, ileri sürüyorum.

inqui/ēs –ētis *s.* huzursuz, rahatsız.

inquiēt/ō –āre *gçf.* düzenini bozmak, rahatsız etmek.

inquiētus *s.* huzursuz, kararsız, tedirgin.

inquilīn/us –ī *er.* ikamet eden kimse, sakin; kiracı.

inquin/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kirletmek, pisletmek, lekelemek, bulaştırmak; (*mec.*) bozmak, itibarını düşürmek, alçaltmak; **–ātus** *s.* pis, kirli, saf olmayan; **–ātē** *z.* kirli olarak.

inquīr/rō –rere –sīvī –sītum *gçf.* araştırmak; soruşturmak; inceleme yapmak; (*yasa*) kanıt toplamak.

inquisiti/ō –ōnis *d.* araştırma, soruşturma; (*yasa*) sorgu, resmi tahkik ve tetkik.

inquīsīt/or –ōris *er.* soruşturma görevlisi; araştırıcı, casus; inceleme yapan.

inquīsītus *gedo.* **inquīrō**

inquīsītus *s.* soruşturulmamış.

inr– *bak.* **irr–**

insalūtātus *s.* selamlanmamış, istikbal edilmemiş, karşılanmamış, uğurlanmamış.

insānābilis *s.* tedavi edilemez; (*mec.*) telafi edilmez, çaresiz, ümitsiz.

īnsāni/a -ae *d.* delilik; divanelik, dinnet, şiirsel vecd hali.
īnsān/iō -īre -īvī -ītum *gf.* deli olmak, çıldırmak; gazaba gelmek; esinlenmek.
īnsānit/ās -ātis *d.* hastalık, sağlıksızlık.
īnsān/us *s.* aklını ya da duygularını yitirmiş; deli gibi davranan, deli; çılgın, öfkeli; taşkın; **-ē** *z.* çılgınca; **-um** *z.* (*argo*) korkunç bir biçimde.
īnsatiābili/s *s.* tatmin edilmemiş, doymak bilmez, doymaz; asla bıkmayan, usanmayan; **-ter** *z.*
īnsatiet/ās -ātis *d.* doymak bilmezlik, tamah, açgözlülük.
īnsaturābili/s *s.* doymak bilmez; tamahkâr; gözü doymaz; **-ter** *z.*
īnsc/endō -endere -endī -ēnsum *gçf & gf.* tırmanmak, yukarı çıkmak, gemiye binmek ya da bindirmek.
īnscēnsi/ō -ōnis *d.* gemiyle gitme.
īnscēnsus *gedo.* **īnscendō**
īnsci/ēns -entis *s.* -in cahili, farkında olmayan; aptal; **-enter** *z.* cahilce.
īnscienti/a -ae *d.* cehâlet, bilmeme; deneyimsizlik; ihmal.
īnscīti/a -ae *d.* cehalet, cahillik, aptallık, dikkatsizlik.
īnscīt/us *s.* cahil, aptal; **-ē** *z.* hantalca.
īnscius *s.* bilgisi olmayan, bilmeyen, cahil, -den habersiz.
īnscrī/bō -bere -psī -ptum *gçf.* üzerine yazmak, taşa veya tunca yazıt yazmak; vermek, yüklemek, atfetmek; (*kitap*) ad koymak; (*satılık*) ilan vermek.
īnscrīpti/ō -ōnis *d.* yazıt yazma, yazıt; başlık.
īnscrīptus *gedo.* **īnscrībō**
īnsculp/ō -ere -sī -tum *gçf.* oymak, hakketmek, kazmak.
īnsectāti/ō -ōnis *d.* sıcak takip, ardından kovalama; (*sözcükler*) incitme, sözle tecavüz, olumsuz eleştirme, takbih, tahkir.
īnsectāt/or -ōris *er.* kınayan kimse; izleyen, kovalıyan kimse; gadreden, eza eden kimse.
īnsect/or -ārī -ātus /ō -āre *gçf.* izlemek; sözlerle üzerine yürümek; takbih etmek, tahkir etmek; sövüp saymak; saldırmak, eleştirmek.
īnsectus *s.* çentilmiş.
īnsēdābiliter *z.* sürekli olarak, ardı arkası kesilmeden.
īnsēdī *gç.* **īnsīdō**
īnsen/ēscō -ēscere -uī *gf.* (arasında, içinde) yozlanmak; yaşlanmak, köhnemek.
īnsēnsilis *s.* görülemez, seçilemez, farkedilemez, duyumsanamaz.
īnsepultus *s.* gömülmemiş; dinsel cenaze töreni yapılmamış.

Insequ/ēns –entis *ş. zam. or.* **īnsequor-** *s.* takip eden, arkasında gelen.

īnse/quor –quī –cūtus *gçf.* izlemek, takip etmek, heyecanla izlemek; ileri gitmek, ilerlemek (*zaman*) sonra gelmek, arkasından gelmek; (*mec.*) eleştirmek, kınamak; zulmetmek.

īns/erō –erere –ēvī –itum *gçf.* aşılamak; ekip dikmek; (*mec.*) telkin etmek.

īnser/ō –ere –uī –tum *gçf.* sokmak, içeri almak, içeri sokmak, dercetmek, eklemek, katmak; (*mec.*) içeri almak, ithal etmek, birleştirmek.

īnsert/ō –āre *gçf.* içine koymak, sokmak.

īnsertus *gedo.* **īnserō**

īnserv/iō –īre –iī –ītum *gçf. & gf.* birine köle olmak, adanmış olmak, birine tabi olmak.

īnsessus *gedo.* **īnsīdō**

īnsībil/ō –āre *gf.* ıslık çalmak.

īnsid/eō –ēre *gf.* üzerine ya da içine oturmak; sabit kalmak, yerleşik olmak; *gçf.* yer tutmak, meşgul etmek, zaptetmek, işgal etmek.

īnsidi/ae –ārum *d. ç.* tuzak, pusu; (*mec.*) engel, hile, hilekarlık.

īnsidiāt/or –ōris *cns.* pusuya yatan asker; (*mec.*) yol kesen, entrikacı, casus.

īnsidi/or –ārī –ātus *gf.* pusuya yatmak; (*ek ile*) entrika çevirmek, pusuda beklemek.

īnsidiōs/us *s.* hilekâr, aldatıcı, tuzaklar dolu; **–ē** *z.* sinsice.

īns/īdō –īdere –ēdī –essum *gf.* oturmak, yerleşmek, tünemek (*mec.*) sabitleşmek, kök salmak *gçf.* işgal etmek.

īnsign/e –is *cns.* ayırt edici işaret, nişan, alamet, madalya (*ç.*) nişan alametleri, nişanlar, rütbe işaretleri, şeref payeleri (*konuşma*) süs.

īnsign/iō –īre *gçf.* ayırt etmek, aşikâr kılmak; **–ītē** *z.* dikkate layık ölçüde.

īnsigni/s *s.* üstün, yetkin, sivrilmiş, seçkin, göze çarpan, bâriz, şayanı hayret, dikkat; **–ter** *z.* önemli ölçüde.

īnsili/a –um *cns. ç.* dokuma tezgâhı pedalları.

īnsil/iō –īre –uī *gf.* içine ya da üstüne atlamak, yukarı ya da havaya sıçramak, atlamak, sekmek; yukarı çıkmak.

īnsimulāti/ō –ōnis *d.* suçlama, itham etme.

īnsimul/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* itham etmek, suçlamak, iddia etmek; (*öz. yalan olarak*).

īnsincērus *s.* karışık, saf olmayan, bozulmuş.

īnsinuāti/ō –ōnis *d.* birinin sevgisini kazanma, sevdirme.

īnsinu/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* üstükapalı şekilde sunmak, sinsice ortaya koymak; sinsice ve kurnazlıkla kendi-

ne yol bulmak, içeri sürünmek, içeri nüfuz etmek; **sē–** kendini sevdirmek; yolunu yapmak, içeriye sokulmak.

īnsipi/ēns –entis *s.* duygusuz, akılsız; **–enter** *z.* akılsızca.

īnsipienti/a –ae *d.* akılsızlık, aptallık.

īns/istō –istere –titī *gf.* üzerinde durmak, ayakların üzerinde durmak; sabit durmak, duraklamak, kısa bir süre için durmak; peşine düşmek, üzerine baskı yapmak, izlemek; başlamak, girişmek, başvurmak; ısrar etmek, sürdürmek, musallat olmak.

īnsiti/ō –ōnis *d.* aşılama, aşı zamanı, mevsimi.

īnsitivus *s.* aşılı (*mec.*) sahte, düzmece.

īnsit/or –ōris *er.* aşıcı.

īnsitus *gedo.* **īnserō–** *s.* fıtrî, doğuştan, yaradılıştan olan, doğal; aşılanmamış; birleşik.

insociabilis *s.* birbirine uymayan.

insōlabiliter *z.* teselli kabul etmez şekilde.

īnsol/ēns –entis *s.* gelenek, göreneklere aykırı, alışılmamış, olağandışı; aşırı, abartmalı, küstah, arsız; **–enter** *z.* alışılmadık bir biçimde; aşırı olarak, küstahça.

īnsolenti/a –ae *d.* deneyimsizlik, yenilik, gariplik; aşırılık, küstahlık.

īnsolēsc/ō –ere *gf.* aşırı bir biçimde ve küstahça davranmak; mutlu olmak, coşkun olmak.

īnsolidus *s.* yumuşak.

īnsolitus *s.* alışılmadık, olağandışı, mutad olmayan, garip.

īnsomni/a –ae *d.* uykusuzluk; uyku yoksunluğu.

īnsomnis *s.* uykusuz.

īnsomn/ium –ī & **iī** *ens.* düş, rüya.

īnson/ō –āre –uī *gf.* çınlamak, tınlamak; ses vermek; gürültü çıkarmak.

īns/ōns –ontis *s.* masum; zararsız.

īnsōpītus *s.* uykusuz, uyanık.

īnspect/ō –āre *gçf.* bakmak.

īnspectus *gedo.* **īnspiciō–**

īnspēr/āns –antis *s.* beklemeyen, ummayan; ümitsiz.

īnspērāt/us *s.* beklenmeyen, umulmayan, (*hoş olmayan şeyler*) önceden beklenmeyen, umulmayan; **–ō, ex –ō** beklenmedik bir biçimde.

īnsper/gō –gere –sī –sum *gçf.* üzerine ya da içine serpmek, serpmek.

īnsp/iciō –icere –exī –ectum *gçf.* içine bakmak; incelemek, teftiş etmek; (*ask.*) teftiş etmek; (*akıl*) göz önünde bulundurmak, düşünmek.

īnspīc/ō –āre *gçf.* keskinleştirmek.

īnspīr/ō –āre –āvī –ātum *gç* & *gf* esmek, üflemek, soluk al-

mak; ilham vermek, esinlemek; teşvik etmek, kışkırtmak; zihnine sokmak, telkin etmek.

Inspoliātus *s.* yağmalanmamış.

Inspūt/ō -āre *gçf.* yüzüne tükürmek.

Instābilis *s.* sabit olmayan, durağan olmayan; (*mec.*) kararsız, sebatsız, tutarsız, değişken.

Inst/āns -antis *ş. zam. or.* **Instō** *s.* şimdiki, hazır; acil; tehdit edici; **-anter** *z.* şiddetle, hiddetle.

Instantī/a -ae *d.* huzur, hazır bulunma; şiddet, hiddet.

Instar *cns.* (*çkz.*) benzerlik, görünüş, hayal; gibi olma, yerinde olma, kadar iyi, kadar büyük, kadar çok olma; -in biçiminde, -e eşit olma.

Instaurāti/ō -ōnis *d.* yenileme.

Instaurātīvus *s.* yenilenmiş.

Instaur/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* tesis etmek, kurmak, mukadder kılmak; yenilemek, onarmak, tekrarlamak, yeniden başlamak, tazelemek; hazırlamak, düzenlemek; karşılığını vermek.

Inst/ernō -ernere -rāvī -rātum *gçf.* üzerine yaymak, örtmek.

Instigāt/or -ōris *er.*, **-rīx -rīcis** *d.* kışkırtıcı kimse.

Instig/ō -āre *gçf.* dürtmek, teşvik etmek, tahrik etmek, kışkırtmak.

Instill/ō -āre *gçf.* üzerine damlatmak, damla damla içine akıtmak.

Instimulāt/or -ōris *er.* kışkırtıcı kimse.

Instimul/ō -āre *gçf.* dürtmek, kışkırtmak, uyarmak, gayrete getirmek.

Instinct/or -ōris *er.* kışkırtıcı kimse.

Instinctus *s.* tahrik olunmuş, esinlenmiş.

Instinct/us -ūs *er.* itici güç, itki; sevk, tahrik, esin.

Instipul/or -ārī -ātus *gf.* pazarlık etmek.

Instit/a -ae *d.* kadın tüniğinin farbelası.

Institī *gç.* **Insistō**

Institi/ō -ōnis *d.* durdurma.

Instit/or -ōris *er.* gezgin satıcı, çerçi.

Instit/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* koymak, sağlamca yerleştirmek, dikmek; kurmak, tesis etmek, inşa etmek; sıraya koymak, düzenlemek, örgütlemek; öğretmek, eğitmek; üstlenmek, karara varmak.

Institūti/ō -ōnis *d.* âdet; düzenleme, tanzim; eğitim (*ç.*) eğitim ilkeleri; adetler; **institūtīs ūtor** adetlere riayet ediyorum.

Institūt/um -ī *cns.* yaşam tarzı, gelenek, yasa; koşul, an-

laşma; amaç; (ç.) ilkeler.

Inst/ō –āre –itī *gf.* içinde veya üzerinde durmak; yakın olmak, hemen arkasında olmak, izlemek; (*olaylar*) yaklaşmak, vuku yakın olmak; (*mec.*) ısrarla, istekle üzerinde durmak, üzerinde baskı kurmak, taciz etmek, tedirgin etmek; tehdit etmek; (*konuşma*) ısrar etmek, ısrarla anlatmak.

Instrātus *gedo.* **īnsternō**

Instrēnuus *s.* ruhsuz, gevşek, yavaş.

Instrep/ō –ere *gf.* gıcırdamak.

Insirucți/ō –ōnis *d.* yapma, inşa etme, kurma; bir sırada dizme, yerleştirme.

Instruct/or –ōris *er.* hazırlayan, düzenleyen.

Instruct/us *gedo.* **īnstruō** *s.* tedarikli, donanımlı; hazır, deneyimli, bilgili; **–ius** *z.* daha iyi bir tarzda.

Instruct/us –ūs *gr.* donanım, techizat.

Instrūment/um –ī *cns.* araç, gereç; donanım, teçhizat, eşya, mefruşat, depo malı; (*mec.*) araç, vasıta, tedarik olunan şey; giysi, süsleme.

Instru/ō –ere –xī –ctum *gçf.* dikmek, inşa etmek, tesis etmek; oluşturmak, kurmak; (*ask.*) orduyu savaş nizamında dizmek, saf çekmek; donatmak, teçhiz etmek, sağlamak, hazırlık yapmak; (*mec.*) öğretmek, eğitmek.

Insuās/um –ī *cns.* koyu renk.

Insuāvis *s.* hoşa gitmeyen, nahoş.

Insūd/ō –āre *gf.* terlemek, ter dökmek.

Insuēfactus *s.* alışkın.

Insuē/scō –scere –vī –tum *gçf.* eğitmek, alıştırmak; *gf.* alışkın hale gelmek, alışkın olmak, âdetinde olmak.

Insuētus *gedo.* **īnsuēscō**

Insuētus *s.* alışılmamış, mutad olmayan, kullanılmamış; denenmemiş, âdet olmamış; garip, acayip; hilkat garibesi.

Insul/a –ae *d.* ada; bitişik bir sıra ev.

Insulān/us –ī *er.* ada sakini.

Insulsit/ās –ātis *d.* tatsızlık, yavanlık; saçmalık, aptallık.

Insuls/us *s.* tatsız, tuzsuz; saçma, kalın kafalı; **–ē** *z.*

Insult/ō –āre *gçf. & gf.* üzerine atlamak, sıçramak; (*mec.*) coşmak, övünmek, iğnelemek, sataşmak, hor görmek, aşağılamak.

Insultūr/a –ae *d.* üzerine atlamak.

In/sum, inesse, īnfuī *gf.* içinde ya da üzerinde olmak; ait olmak.

Insūm/ō –ere –psī –ptum *gçf.* harcamak, adamak.

Ins/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* dikmek, dikerek kapamak.

Insuper *z.* üzerine, üzerinde,

üstünde, tepesinde; yanında, yanısıra; (*dlh. ile edt.*) bundan başka, ayrıca.

īnsuperābilis *s.* fethedilemez, ele geçirilemez, geçit vermez.

īnsur/gō –gere –rēxī –rēctum *gf.* kalkmak, yükselmek; doğmak, büyümek, artmak, çoğalmak; –e karşı ayaklanmak.

īnsusurr/ō –āre *gçf. & gf.* fısıldamak; telkin etmek.

īnsūtus *gedo.* **insuō**

intāb/ēscō –ēscere –uī *gf.* eriyip ortadan kaybolmak, gittikçe zayıflamak, eriyip bitmek.

intāctilis *s.* el ile tutulamaz, dokunulamaz.

intāctus *s.* dokunulmamış, bozulmamış, tamam, hiç zarar görmemiş; denenmemiş; iffeti bozulmamış, namuslu.

intāminātus *s.* lekesiz, kirlenmemiş.

intēctus *gedo.* **integō**

intēctus *s.* örtülmemiş, çıplak, giysisiz; içten.

integellus *s.* oldukça saf, bütün.

integ/er –rī *s.* tam, tüm, bütün, bitmiş; zarar görmemiş, bozulmamış; sağlam, taze, yeni; (*akıl*) yansız, özgür; (*karakter*) erdemli, saf, dürüst; (*karar*) karar verilmemiş, açık **in –rum restituere** önceki durumuna getirmek; **ab, dē, ex –rō** yeniden, tekrar; **–rum est mihi** özgürüm; **–rē** *z.* tümüyle, bütün bütün; dürüstçe; doğru olarak, tam tamına.

integ/egō –egere –ēxī –ēctum *gçf.* üzerini kaplamak; korumak.

integrāsc/ō –ere *gf.* hep yeniden başlamak.

integrāti/ō –ōnis *d.* yenileme, onarma.

integrit/ās –ātis *d.* bütünlük, sağlamlık; masumiyet, saflık, doğruluk, dürüstlük, onur, iffetlilik; (*dil*) doğru, yanlışsız olma, kurala uygunluk; mazbutluk.

integr/ō –āre *gçf.* yenilemek, tekrar başlamak, onarmak; (*akıl*) canlandırmak, tazelemek, yeniden yaratmak.

integument/um –ī *cns.* örtü, kapak, kaplama, sığınak.

intellēctus *gedo.* **intellegō**

intellēct/us –ūs *er.* anlama, anlayış, (*sözcük*) anlam.

intelleg/ēns –entis *ş. zam. or.* **intellegō–** *s.* akıllı, zeki, fatin, ehil, erbap; **–enter** *z.* zekice.

intellegenti/a –ae *d.* anlama, idrak etme, akıl yürütme, anlayış; feraset, avırt etme, muhakeme, bilgi, malumat; sanat, hüner, zevk; uzmanlık; fikir, düşünce, kavrama, kavram.

intell/egō –egere –ēxī –ēctum *gçf.* anlamak, kavra-

mak, idrak etmek, tasavvur etmek; ehil olmak.

intemerātus *s.* arı, saf, kirlenmemiş.

intemper/āns –antis *s.* aşırı, ılımlı olmayan, abartılı; nefsine egemen olamayan; **–anter** *z.* abartılı bir biçimde.

intemperanti/a –ae *d.* aşırılık, abartı; küstahlık.

intemperāt/us *s.* aşırı; **–ē** *z.* ahlaksızca.

intemperi/ae –ārum *d. ç.* fırtınalı hava; çılgınlık.

intemperi/ēs –ēī *d.* ılımlılıktan yoksunluk; usule aykırılık, düzensizlik; (*su*) taşkınlık, yağmur mevsimi; fırtınalı hava, fırtına; (*mec.*) ifrat, tecavüz, çılgınlık.

intempestīv/us *s.* mevsimsiz, zamansız, vakitsiz, zamanından önce olan; **–ē** *z.* vakitsizce.

intempestus *s.* mevsimsiz, elverişsiz; gecenin ortası; sağlıksız; (*iklim*) fırtınalı, boralı.

intemptatus *s.* denenmemiş, girişilmemiş, dokunulmamış.

inten/dō –dere –dī –tum *gçf.* sıkıca germek, çok germek, zorlamak, yaymak; (*silah*) hedef almak; çadır kurmak; (*dikkat, gidiş*) yöneltmek, yönlendirmek; (*hakikat*) abartmak; (*konuşma*) iddia etmek; (*dert*) tehdit etmek; *gf.* –e doğru gitmek, yürümek; niyet etmek, meram etmek; **animō–** amaçlamak; **sē–** çabalamak, uğraşmak.

intenti/ō –ōnis *d.* germe, zorlama, gerilim; (*akıl*) yorma, dikkat verme; (*yasa*) suçlama.

intent/ō –āre *gçf.* –e doğru uzatmak, uzanmak; yöneltmek ya da amaçlamak; (*mec.*) tehdit etmek, saldırmak.

intent/us *gedo.* **intendō** *s.* gergin, sıkı; dikkatli, gayretli çok titiz; (*konuşma*) etkili; **–ē** *z.* tam anlamıyla.

intent/us –ūs *er.*

intep/eō –ēre *gf.* ılıklaşmak.

intep/ēscō –ēscere –ūī *gf.* yavaş yavaş ısıtılmak, ılıklaşmak.

inter *edt.* (*ih. ile*) aralarında, arasında, arasına; sırasında, esnasında; rağmen; **–haec** bu arada; **–manūs** menzil içinde; **–nōs** güvenerek; **–sē** karşılıklı olarak, birbirine, kendi aralarında; **–viam** yolda.

interāment/a –ōrum *cns. ç.* keresteden yapılmış gemi tertibatları.

īnteraptus *s.* birbiriyle birleştirilmiş.

interārēsc/ō –ere *gf.* kurumak, solmak.

īnterbib/ō –ere *gf.* içmek.

interbīt/ō –ere *gf.* başarısız olmak; vazgeçilmek; suya düşmek (*iş, girişim vb.*).

intercalāris *s.* derç ile, derç etmek ile ilgili; eke, eklemeye ait. eklenmiş, arasına sokulmuş; *öz.* takvime eklenen.

intercāla/rius *s.* eke, eklemeye ait, arasına sokulmuş ya da eklenmiş; *öz.* takvime eklenene ait.

intercal/ō –āre *gç̄f.* derç etmek, arasına sokmak ya da eklemek, *öz.* takvime eklemek.

intercapēd/ō –ĭnis *d.* kesinti, kesme, inkita; ara, fasıla, erteleme, tehir, mühlet.

interc/ēdō –ēdere –escī –essum *gf.* araya girmek, arada olmak; müdahale etmek, karışmak; vuku bulmak, ara sıra meydana çıkmak: kefil olmak; engel olmak; itiraz etmek, protestoda bulunmak, men etmek (*tribunus*).

intercepti/ō –ōnis *d.* alıp götürme.

intercept/or –ōris *er.* zimmetine para geçiren kimse.

interceptus *gedo.* **intercipiō**

intercessi/ō –ōnis *d.* (*yasa*) araya girme, kefil olma; müdahale; men etme (*tribunus tarafından*)

intercess/or –ōris *er.* arabulucu, aracı, kefil; men eden, engelleyen ya da itiraz eden kişi.

intercid/ō –ere –ī *gf.* eksik gelmek, yeterli gelmemek; arada vuku bulmak ya da meydana gelmek; yitmek, zaman aşımına uğramak, modası geçmiş hale gelmek, unutulmak.

intercī/dō –dere –dī –sum *gç̄f.* kesip ayırmak, yarmak, kesmek, bölmek.

intercin/ō –ere *gç̄f.* arasında şarkı söylemek.

interc/ipiō –ipere –ēpī eptum *gç̄f.* durdurmak, önlemek, yolunu kesmek; zimmetine geçirmek çalmak; kesmek, engellemek.

intercīs/us *gedo.* **intercīdō –ē** *z.* parça parça.

interclū/dō –dere –sī –sum *gç̄f.* dışarda bırakmak, kapamak; kesmek, yolunu kesmek, engellemek, durdurmak, tıkamak, önlemek; **animam–** boğmak, soluğunu kesmek.

interclūsī/ō –ōnis *d.* tıkama, durdurma, kesme.

interclūsus *gedo.* **interclūdō**

intercolumn/ium –ī & īī *cns.* iki sütun aralarındaki boşluk.

intercurr/ō –ere *gf.* arasında koşmak; araya girmek; karışmak, ihtilaf etmek.

intercurs/ō –āre *gf.* çapraz koşmak; savunma hattı arasında saldırıya geçmek.

intercurs/us –ūs *er.* karışma, müdahale; arasında koşma.

intercu/s –tis *s.* **aquo–** beden-

de su toplanması, ödem.

interd/īcō –īcere –īxī –ictum *gçf.* & *gf.* yasaklamak, menetmek; (*praetor*) geçici buyruk çıkarmak **aquā et ignī–** sürgün etmek.

interdictī/ō –ōnis *d.* yasaklama, sürgün.

interdict/um –ī *cns.* yasaklama, yasak; geçici buyruk (*praetor tarafında*).

interdiū *z.* gündüzün.

interd/ō –are *gçf.* ara sıra ya da aralıklarla yapmak; dağıtmak.

interduct/us –ūs *er.* noktalama.

interdum *z.* ara sıra, zaman zaman, bazen.

intereā *z.* bu arada; yine de.

interēmī *gç.* **interīmō**

interemptus *gedo.* **interimō**

inter/eō –īre –iī –itum *gf.* kaybolmak; ölmek; telef olmak; mahvolmak.

interequit/ō –āre *gçf.* & *gf.* ortasında at üstünde olmak, at üstünde gitmek; atla gezinmek.

interesse *ms.* **intersum**

interfāti/ō –ōnis *d.* sözün kesilmesi, lafa karışma.

interf/ātur –ārī –ātus *gf.* sözünü kesmek, lafa karışmak.

interfecti/ō –ōnis *a.* öldürme, katliam.

interfect/or –ōris *er.*, **–rīx –rīcis** *d.* katil (*erkek, kadın*)

interfectus *gedo.* **interficiō**

interf/iciō –icere –ēcī –ectum *gçf.* öldürmek; tahrip etmek.

interf/iō –ierī *gf.* göçüp gitmek, ölmek, yok olmak, telef olmak.

interfīu/ō –ere –xī *gçf.* & *gf.* arasında akmak (*iki şeyin*) berisinden geçmek (*ırmak*).

interfod/iō –ere *gçf.* delmek, içine işlemek.

interfug/iō –ere *gf.* arasından ya da aralarından kaçmak, firar etmek.

interfuī *gç.* **intersum**

interfulg/eō –ēre *gf.* aralarında ya da ortalarında pırıldamak, ışımak; fasılalarla pırıldamak.

interfūsus *gedo.* arasında uzanan, akan, dökülen (*iki şeyin*); oraya buraya yayılmış.

interiac/eō –ēre *gf.* arasında uzanmak, yatmak (*iki şeyin*).

interibi *z.* bu arada.

inter/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* arasına atmak (*iki veya çok şeyin*), arasına ya da ortasına koymak; ötesine berisine karıştırmak; birleştirmek, birbiriyle karıştırmak; **annō –iectō** bir yıl sonra.

interiect/us –ūs *er.* araya koyma, araya girme; ara, fasıla; (*zaman*) bu arada.

interīī *gç.* **intereō**

interim *z.* bu arada; bu sırada; şimdilik, geçici olarak; kimi kez, bazen; buna karşın, yine

de, bununla birlikte.

inter/imō -īmere -ēmī -emptum *gçf.* ortadan kaldırmak; tahrib etmek; öldürmek; katlanılmaz bir biçimde üzmek, keder vermek.

interi/or -ōris *s.* içeridеki, iç, dahili; daha yakın, yakın kenarda; gizli, özel; daha içten, daha derinden; **-us** *z.* içte, içten; çok kısa.

interiti/ō -ōnis *d.* yıkıntı.

interit/us -ūs *er.* harap etme, yıkım, helâk, yıkıntı, ölüm.

interiūnctus *s.* birleştirilmiş.

interlūb/or -ī *gf.* arasında kaymak; süzülmek, sızmak.

interleg/ō -ere *gçf.* orayı burayı yolmak, koparıp toplamak.

interl/inō -inere -ēvī -itum *gçf.* yer yer sürmek; bulaştırmak; orayı burayı silmek, içini silmek, silerek değiştirmek.

interlo/quor -quī -cūtus *gf.* konuşmayı kesmek, ara vermek.

interlūc/eō -cēre -xī *gf.* arasından ya da ortasında pırıldamak, ışımak; fasılalarla aydınlamak, düzensizce parıldamak; açıkça görülmek.

interlūni/a -ōrum *cns. ç.* yeni ay.

interlu/ō -ere *gçf.* (*akarsular için*) yıkamak, arasından akmak.

intermēnstruus *s.* yeni aya ait; *cns.* yeni ay.

interminātus *geo.* **interminor** *s.* yasaklanmış.

interminātus *s.* sınırsız, bitimsiz.

intermin/or -ārī -ātus *gf.* tehdit etmek; tehdit ederek yasaklamak.

intermi/sceō -scēre -scuī -xtum *gçf.* karıştırmak, birbirine karıştırmak ya da meczetmek.

intermissi/ō -ōnis *d.* kesme, ara verme, inkıta, -e devam etmeme.

interm/ittō -ittere -īsī -issum *gçf.* kırıp ayırmak; kesmek, ara vermek; dahil etmemek ya da atlamak, bırakmak, ihmal etmek; geçmesine izin vermek; *gf.* durmak, duraklamak, ara vermek.

intermixtus *gedo.* **intermisceō**

intermor/ior -ī -tuus *gf.* birer birer ölmek; sönmek; ortadan kaybolmak; unutulmak; **-tuus** baygın düşmek.

intermundi/a -ōrum *cns. ç.* dünyalar arasındaki alan.

intermūrālis *s.* iki duvar arası.

internātus *s.* arasında büyüyen, gelişen; bir yolla türeyen.

internecīnus, internecīvus *s.* öldürücü, ölüm saçan, imhaya ait, yok edici.

interneci/ō -ōnis *d.* katliam, imha.

internect/ō –ere *gçf.* birlikte bağlamak, birleştirmek; sarmak; birbirine geçirmek, ağ haline koymak.

internōdī/a –ōrum *cns.* ç. düğümler veya ekler arasındaki boşluk.

internō/scō –scere –vī –tum *gçf.* birbirinden ayırt etmek, tefrik etmek; farketmek.

internūnti/ō –āre *gf.* haber teatisinde bulunmak; müzakereye girişmek.

internūnt/ius –ī & **iī** *er.*, **–ia –iae** *d.* haberci; aracı, arabulucu.

internus *s.* içe ait, dahili; kendi ülkesine, devletine, halkına ait; *cns.* ç. ev işleri.

int/erō –erere –rīvī –rītum *gçf.* ovalıyarak ya da sürerek yedirmek; (*mec.*) birbirine karıştırarak hazırlamak; ufalamak.

interpellātī/ō –ōnis *d.* ara, kesilme, fasıla; lafa karışma.

interpellāt/or –ōris *er.* arasını kesen ya da arasına giren kimse veya şey.

interpell/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* fasılaya uğratmak, kesmek, ara vermek; rahatsız etmek, taciz etmek; engellemek.

interpolis *s.* onarılmış, yeni gibi yapılmış.

interpol/ō –āre *gçf.* yenileştirmek, tazelemek; (*yazı*) tahrif etmek, bozmak.

interp/ōnō –ōnere –osuī –ositum *gçf.* arasına ya da ortasına koymak, araya eklemek ya da sokmak, arasına sıkıştırmak; araya girmek; arasına yerleşmek; karıştırmak; (*zaman*) geçip kitmesine izin vermek; (*kişi*) tanıştırmak, kabul etmek; (*bahane vs.*) ileri sürmek; **fidem–** birinin sözüne kefalet etmek; **sē–** karışmak; ilgili olmak.

interpositī/ō –ōnis *d.* tanıştırma, takdim; derç, ilave, ek.

interpositus *gedo.* **interpōnō**

interposit/us –ūs *er.* arasına koyma, müdahale; engel, maniâ.

interpre/s –tis *er., d.* etken, fail, amil, arabulucu; yorumcu, çevirmen, açıklama yapan kimse; gökyüzü bilimcisi; kâhin, *haruspex.*

interpretātī/ō –ōnis *d.* yorum, açıklama, izah, şerh, anlam.

interpret/or –ārī –ātus *gçf.* yorumlamak. açıklamak, çevirmek, anlamak **–ātus** *s.* çevrilmiş.

interpr/imō –imere –essī –essum *gçf.* sıkmak, ezmek.

interpūncti/ō –ōnis *d.* noktalama.

interpūnctus *s.* iyi bölünmüş *cns.* ç. noktalama.

interquiē/scō –scere –vī *gf.* bir süre dinlenmek.

interrēgn/um –ī *cns.* fetret

dönemi; ara krallık; hükümdarsız geçen dönem; (*cumhuriyette*) konsüllük makamının boşta kaldığı zaman.

interr/ēx –ēgis *er.* geçici kral, kral naibi, genel vali; (*cumhuriyette*) geçici hükümet başkanı, konsül vekili.

interritus *s.* çok cesur, yılmaz, korkusuz.

interrogāti/ō –ōnis *d.* soru; (*yasa*) tanığa sorulan soru; (*mantık*) tasım, kıyas.

interrogātiuncul/a –ae *d.* kısa tartışma.

interrog/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* aralıklarla soru sormak, bir sorunu ortaya koymak; (yasa) suçlamak, sorguya çekmek.

interr/umpō –umpere –ūpī –uptum *gçf.* ortasından ya da birbirinden ayırmak, koparmak, kesmek, parçalamak; tahrip etmek; yarmak, dağıtmak, bölmek; (*mec.*) kesmek, ara vermek; **–uptē** *z.* aralıklarla, fasılalarla.

intersaep/iō –īre –sī –tum *gçf.* çit veya parmaklıkla kapamak, etrafını çevirmek, tıkamak, kapamak, kapatmak, güven altına almak; kesmek, kesip koparmak, ayırmak; engel olmak.

intersci/ndō –ndere –dī –ssum *gçf.* kesip ikiye ayırmak, iki parça etmek, yarmak; ayırmak, fasılaya uğratmak; kesmek, kısımlara ayırmak, bölmek, engellemek, tadiz etmek; parçalamak.

inters/erō –erere –ēvi –ītum *gçf.* aralıklarla eklemek.

inters/erō –ere –uī –tum *gçf.* arasına yerleştirmek, arasına koymak, eklemek; (*mec.*) bahane olarak ileri sürmek.

intersitus *gedo.* **interserō**

interspirāti/ō –ōnis *d.* soluğunu kesme, nefesini durdurma.

interstin/guō –guere –ctum *gçf.* benek ve lekelerle örtmek, beneklemek, işaret koymak; söndürmek, bastırmak.

interstring/ō –ere *gçf.* boğmak, boğazlamak.

inter/sum –esse –fuī *gf.* arasında olmak; hazır bulunmak; farklı olmak; fark etmek; (*zaman*) akmak; **–est** ilgilendirir, alâkadar eder, önemi vardır; **meā –est** benim için önemlidir, beni ilgilendirir.

intertextus *s.* birlikte dokunmuş, birbirleriyle örülmüş.

intertrā/hō –here –xī *gçf.* ortasından çekmek, alıp götürmek.

intertriment/um –ī *cns.* aşınmayla yitmiş; boşu boşuna harcama, israf; (*mec.*) ziyan, hasar.

interturbāti/ō –ōnis *d.* karışıklık, düzensizlik.

intervall/um –ī *cns.* çitler arasındaki uzaklık, orta veya ara mesafe; uzaklık, aralık; (*zaman*) geçici duraklama, durak, inkita, ara, fasıla, erteleme, tehir; fark, benzemeyiş.

intervell/ō –ere *gçf.* orasını burasını koparmak, yolmak; yırtıp ayırmak.

interv/eniō –enīre –ēnī –entum *gf.* arada gelmek, içine girmek; araya girmek; müdahale etmek, –e karışmak; arada vaki olmak, vuku bulmak, ortaya çıkmak; ara vermek, arasını kesmek, fasılaya uğratmak; durdurmak, engel olmak, karşı durmak, taciz etmek.

intervent/or –ōris *er.* davetsiz konuk.

intervent/us –ūs *er.* ortaya çıkma, görünüş, zevahir; karışma, müdahale; araya girme, zuhur, vaki olma; tavassut, yardım, şefaat.

interver/tō (intervortō) –tere –tī –sum *gçf.* bir yana döndürmek, saptırmak; zimmetine geçirmek; soymak, dolandırmak.

intervīs/ō –ere –ī –um *gçf.* göz atmak, bakmak, gözden geçirmek, gizlice bakmak, teftiş etmek; zaman zaman ziyaret etmek.

intervolit/ō –āre *gf.* oraya buraya ya da öteye beriye uçmak.

intervom/ō –ere *gçf.* (*orasında, aralarında*) boşaltmak, kusmak.

intestābilis *s.* adı kötüye çıkmış, rezil, menfur, melûn, lanete layık, kerih, murdar.

intestāt/us *s.* vasiyetname bırakmadan ölen; tanıklarca suçlu bulunmayan; **–ō** *z.* vasiyetname bırakmaksızın.

intestīnus *s.* iç, içe ait, dahili *cns. & cns. ç.* bağırsaklar, iç organlar.

intex/ō –ere –uī –tum *gçf.* (*başka şeyin*) içine örmek, üzerine nakış işlemek, ağ gibi örmek, dokuyarak birbirine birleştirmek; kuşatmak, sarmak; (*konuşma*) birbirine karıştırmak.

intib/um –ī *cns.* hindiba.

intim/us *s.* en içerideki, en içteki; en derin, gizli; çok gizli, mahrem, çok yakın dostluğa ait *er.* en yakın dost; **–ē** *z.* en candan biçimde, yürekten.

intin/gō (intinguō) –gere –xī –ctum *gçf.* içine daldırmak, banmak; iyice ıslatmak.

intolerābilis *s.* mukavemet edilemez, karşı konulmaz; çekilmez, dayanılmaz, tahammül edilemez; (*etken*) katlanmaz, sabırsız.

intolerandus *s.* tahammül edilemez, dayanılmaz, çekilmez.

intoler/āns –antis *s.* sabırsız,

katlanamaz, tahammülsüz; (*edilgen*) tahammül edilemez, katlanılmaz; **–anter** *z.* aşırı olarak.

intoleranti/a –ae *d.* küstahlık, tahammül edilmeme, katlanılmama; sabırsızlık.

inton/ō –āre –uī –ātum *gf.* gümbürdemek, gürlemek.

intōnsus *s.* saçı kesilmemiş, tıraş olmamış; uzun saçlı, sakallı; kaba; yapraklı; çimenler, yapraklar, çalılarla örtülü.

intor/queō –quēre –sī –tum *gçf.* bükmek, kıvırmak, sarmak; hızla atmak, savurmak.

intortus *gedo.* **intorquēo** *s.* bükülmüş, kıvrık; karmaşık.

intrā *z.* içinde, içeride; *edt.* (*ih. ile*) içinde, içeride; (*zaman*) içinde, zarfında, sırasında; –den daha kısa; (*miktar*) –den daha az, daha küçük, sınırları içinde.

intrābilis *s.* girilebilir, deniz ulaşımına uygun.

intractābilis *s.* yönetilemez, ele avuca sığmaz, serkeş, dizginlenemez; kaba, hoyrat, yabanıl, ilkel; ikamet edilemez.

intractātus *s.* yönetilmemiş, evcilleşmemiş, yabanıl; denenmemiş, girişilmemiş; (*at*) terbiye edilmemiş; (*yün*) taranmamış.

intrem/īscē –īscere –uī *gf.* sallanmaya başlamak.

intremō –ere *gf.* titremek, sarsılmak; *gçf.* sarsmak.

interpid/us *s.* sarsılmamış, metin, yılmaz, atılgan, cesur; sakin, korkudan uzak; (*düşmandan*) rahatsızlık ya da sıkıntı görmeyen; **–ē** *z.*

intrīc/ō –āre *gçf.* dolaştırmak, karmakarışık etmek.

intrīnsecus *z.* iç tarafta, içte, içeride.

intrītus *s.* yıpranmamış, aşınmamış, tüketilmemiş, bütün, tam; sağlam.

intrīvī *gç.* **interō**

intrō *z.* içeride, içeriye, içine.

intr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* & *gf.* içeri girmek, içine girmek; delmek, içine işlemek.

intrōd/ūcō –ūcere –ūxī –uctum *gçf.* sunmak, arz etmek; içeri sevketmek, içeri getirmek, içeri sokmak; ileri sürmek, iddia etmek; (*konuşma*) bildirmek, takdim etmek; kurmak, tesis etmek.

intrōducti/ō –ōnis *d.* içeri getirme, içeri alma, takdim, tanıştırma; başlangıç.

intro/eō –īre –iī –itum *gf.* içeri girmek, girmek.

intrō/ferō –ferre —tulī –lātum *gçf.* içeriye taşımak.

intrōgre/dior –dī –ssus *gf.* içeriye adım atmak, girmek.

introit/us –ūs *er.* giriş; başlangıç.

intrōlātus *gedo.* **intrōferō**

intrōm/ittō –ittere –īsī

-issus *gçf.* içeriye göndermek; içeri girmesine izin vermek; kabul etmek.
intrōrsūm, intrōrsus *z.* içeriye doğru, içte, içeriye.
intrōrump/ō -ere *gf.* zorla girmek.
intrōspect/ō -āre *gçf.* içine bakmak.
intrōsp/iciō -icere -exī -ectum *gçf.* içeriye bakmak; (*mec.*) dikkatle bakmak, teftiş etmek, dikkatle gözlemek.
intubum *bak.* **intibum**
intu/eor -ērī -itus *gçf.* bakmak, dikkatle bakmak, gözetlemek, seyretmek; gözlemek; tefekküre dalmak.
intum/ēscō -ēscere -uī *gf.* şişmeye ya da kabarmaya başlamak; artmak; öfkelenmek.
intumulātus *s.* gömülmemiş.
intuor *bak.* **intueor**
inturbidus *s.* rahatsız edilmemiş; sakin.
intus *z.* içinde, içeride, içeriden.
intūtus *s.* güvenilmez; korunmasız; tehlikeli.
inul/a -ae *d.* andızotu.
inultus *s.* intikam alınmamış; cezalandırılmamış; tatminsiz; zarar görmemiş; güvenli; nedametsiz; (*mec.*) doymamış, yatışmamış, doyurulmaz.
inumbr/ō -āre *gçf.* gölgelemek, karartmak; örtmek.
inund/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* taşmak, sel basmak.
in/unguō -unguere -ūnxī -ūnctum *gçf.* yağlamak, meshetmek, sürmek, bulaştırmak, ovalamak; içirmek, ıslatmak, kıvama getirmek.
inurbān/us *s.* köye ait; nezaketsiz, saygısız, eğitimsiz, zerafetsiz, kaba; **-ē** *z.*
inurg/eō -ēre *gf.* itmek, tos vurmak.
inū/rō -rere -ssi -stum *gçf.* ateşle hâkketmek, yakmak, işaretlemek, dağlamak; (*mec.*) lekelemek. **-e** duçar etmek, maruz bırakmak, damgalamak; (*mühür, imza*) basmak.
inūsitāt/us *s.* alışılmadık, olağanüstü; **-ē** *z.* garip bir biçimde.
inūstus *gedo.* **inūrō**
inūtili/s *s.* yararsız, faydasız; zararlı; **-ter** *z.* kârsız olarak.
inūtilit/ās -ātis *d.* yararsızlık, zararlılık.
invā/dō -dere -sī -sum *gçf. & gf.* içine girmek, girmek; girişmek, kalkışmak; üstüne gelmek, saldırmak, istila etmek; ele geçirmek, zaptetmek; üzerine almak, deruhte etmek; sözlerle saldırmak, sarkıntılık etmek.
inval/ēscō -ēscere -uī *gf.* daha güçlü olmak.
invalidus *s.* zayıf; yetersiz.
invāsī *gç.* **invādō**
invecti/ō -ōnis *d.* ithal etme;

gemiyle içeri girme, ulaşma; küfür, hakaret, acı söz.

invectus *gedo.* **invehō**

inve/hō -here -xī -ctum *gçf.* içeri taşımak, getirmek; **sē-** saldırmak; **-hor -hī -ctus** *gf.* ata binmek, sürmek, gemi ile gitmek; içeri taşınmak; saldırmak; paylamak, çıkışmak.

invēndibilis *s.* satılamaz.

inv/eniō -enīre -ēnī -entum *gçf.* bulmak, rast gelmek; farkına varmak, keşfetmek; icat etmek; uydurmak, tertip etmek, kurmak; kazanmak, elde etmek.

inventi/ō -ōnis *d.* buluş, icat; (*ret.*) konuyu çeşitli yapıtlardan seçip toplama, derleme.

invent/or -ōris *er.*, **-rīx -rīcis** *d.* mucit, kâşif; yazar, öneri sahibi, kurucu.

inventus *gedo.* **inveniō** cns. buluş, icat, keşif.

invenustus *s.* çekici olmayan; aşkta şanssız.

inverēcundus *s.* utanmaz, arsız, iffetsiz, açık saçık.

inverg/ō -ere *gçf.* üstüne dökmek; meylettirmek, eğmek.

inversi/ō -ōnis *d.* yerini değiştirme; (*ret.*) takdim ve tehir, tümcedeki sözcük sırasını değiştirme; istihza.

inversus *gedo.* **invertō** *s.* tepetaklak olmuş, tersyüz; doğru yoldan çıkmış.

inver/tō -tere -tī -sum *gçf.* tersyüz etmek, altüst etmek; değiştirmek, saptırmak.

invesperāsc/it -ere *gf.* alacakaranlık oluyor, akşam oluyor.

investigāti/ō -ōnis *d.* inceleme, araştırma.

investigāt/or -ōris *er.* araştırıcı, inceleyen kişi, müfettiş.

investig/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* izinden gitmek; (*mec.*) izleyerek bulmak, öğrenmek; araştırmak, incelemek.

inverterā/scō -scere -vī *gf.* yaşlanmak; yerleşik hale gelmek, sabitleşmek, müzmin hale gelmek; kökleşmek, âdet haline gelmek; kullanılmaz ya da terkedilmiş olmak.

inveterāti/ō -onis *d.* kronik hastalık, süregen illet.

inveterātus *s.* uzun zamandır süren, kökleşmiş, müzmin, süregen.

invexī *gç.* **invehō**

invicem *z.* sırayla, birbirini izleyerek; karşılıklı olarak, münavebeyle, mütekabil olarak.

invictus *s.* yenilemez, fethedilemez.

invidenti/a -ae *d.* gıpta, imrenme, kıskançlık.

inv/ideō -idēre -idī -īsum *gçf. & gf.* şeytani bir bakış fırlatmak; (*ek. ile*) gıpta ya da haset etmek, çok görmek, gözü kalmak, esirgemek.

invidi/a -ae *d.* hased, kıskançlık, adavet, kötü niyet,

garaz; gözden düşmüş olma.
invidiōs/us *s.* hasedle dolu, hatır kırıcı, nispetçi; gıpta edilen, istenen; kıskandırıcı, nefret edilen; **-ē** *z.* nispet vererek; garezle.
invidus *s.* kıskanç, hasut, düşman.
invigil/ō -āre *gf.* uyanık olmak, tetikte olmak; dikkatli olmak; bir şey yapmaya azmetmek, niyeti olmak.
inviolābilis *s.* yaralanamaz, metin, mukavim; bozulmaz, fenâ bulmaz, yok olmaz; nakz edilemez, ihlali caiz olmayan, dokunulmaz; takdis edilmiş, kutsallaştırılmış.
inviolāt/us *s.* zarar görmemiş, bozulmamış, nakz edilmemiş, ihlal edilmemiş, şeref ve onuru ihlalden masun; dokunulmaz, bozulamaz; mutebar olmayan; (*toprak*) sürülmemiş; **-ē** *z.* onuruna dokunulmamış olarak.
invisitātus *s.* görünmeyen, bilinmeyen, yabancı, garip.
invīs/ō -ere -ī -um *gçf.* gidip görmek, ziyaret etmek, bir göz atmak; teftiş etmek.
invīsus *s.* nefret edilen, iğrenç, düşman.
invīsus *s.* görünmeyen.
invītāment/um -ī *cns.* çekicilik, cazibe, saik, teşvik edici şey, vait.
invītāti/ō -ōnis *d.* çağrı, davet; eğlenti, şölen; kışkırtı, kışkırtma, tahrik, meydan okuma, mücadeleye davet.
invītāt/us -ūs *er.* çağrı, davet.
invīt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* çağırmak, davet etmek; yemek çıkarmak, şölen vermek, konuk kabul etmek, ağırlamak, ikram etmek; celp etmek; çekmek, cezbetmek; kışkırtmak; talep etmek, istemek.
invīt/us *s.* isteğine karşı, gönülsüz; **-ē** *z.* gönülsüz olarak.
invius *s.* yolu olmayan, geçilemez, aşılamaz; yanına varılmaz, erişilemez, girilemez.
invocātus *gedo.* **invocō**
invocātus *s.* çağrılmamış, davet edilmemiş.
invoc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* dilemek, istimdat etmek, yalvarmak; çağırmak, davet etmek, yardım için çağırmak; başvurmak, istirham etmek; hitab etmek, ad vermek ya da koymak.
involāt/us -ūs *er.* uçuş.
involit/ō -āre *gf.* üzerinde uçmak, üzerinde havada durmak; uçuşmak.
involō/ō -āre *gf.* üstüne atılmak, saldırmak, yakalamak; mülk edinmek, alıp götürmek.
involūcr/e -is *cns.* peçete, peşkir.
involūcr/um -ī *cns.* örtü, mahfaza.
involūtus *gedo.* **involvō** *s.*

karmaşık.

invol/vō -vere -vī -ūtum *gçf.* yuvarlanmak, yuvarlanmaya devam etmek; sarmak, kuşatmak, örtmek, dolaştırmak, karmakarışık etmek; vakfetmek, tahsis etmek.

involvol/us -ī *er.* tırtıl, kurt.

invulnerātus *s.* yaralanmamış.

iō *ünl.* (*sevinç.*) yaşa! (*acı*) ah! (*çağrı*) hey oradaki!

iocāti/ō -ōnis *d.* şaka, şakalaşma.

ioc/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* şaka etmek, latife etmek, bir şeyi şaka olarak söylemek.

iocōs/us *s.* şaka ya da alay dolu; tuhaf, gülünç, alaycı; nükteli, mizahlı, eğlenceli; **-ē** *z.* şaka yollu.

ioculāris *s.* güldürücü; şakacı, tuhaf; alaycı; *cns. ç.* şakalar.

ioculārius *s.* gülünç, tuhaf, komik.

ioculāt/or -ōris *er.* dalkavuk, soytarı; şakacı.

iocul/or -ārī *gf.* şaka etmek, alay etmek.

iocul/us -ī *er.* küçük bir şaka, şakacık.

ioc/us -ī *er.* (*ç.* **-a -ōrum** *cns.*) şaka, alay, latife; **per -um** şaka olarak, alay ederek.

Iōn/es -um *er. ç.* Ionia'lılar; **-ia -iae** *d.* Ionia, batı Anadolu'nun kıyı bölgesi; **-ius, -icus** *s.* Ionia'lı; **-ium -ī** *cns.* Adalar denizi, Yunanistan'ın batısı.

iōta *cns.* (*çkz.*) Yunanca I harfi.

Iovis *inh.* Iuppiter.

Iphianass/a -ae *d.* Iphigenia.

Iphigenī/a -ae *d.* Agamemnon'un kızı.

ips/e, -a -um -īus *edt.* (*pekiştirme*) kendi; bizzat, şahsen; kendiliğinden, kendi rızasıyla, kendi kendine; tam tamına, kesin olarak, tümüyle, ta kendisi; üstad; ev sahibi; **-issimus** tam kendisi; **nunc -um** tam şimdi.

īr/a -ae *d.* kızgınlık, öfke; haksızlıktan doğan his, infial; kızgınlığa neden olan şey veya sebep, tahrik, kışkırtma; tutku.

īrācundi/a -ae *d.* kızgınlık, çabuk öfkelenme; öfke, gücenme, küskünlük; tutku, şiddet.

īrācund/us *s.* kolay öfkelenir, huysuz, ters, çabuk kızan, kolay tahrik olan; gücenik; heyecanlı, ateşli; **-ē** *z.* öfkeli bir biçimde.

īrāsc/or -ī *gf.* öfkeli olmak, gazaba gelmek.

īrāt/us *s.* öfkeli, gazaba gelmiş **-ē** *z.*

īre *ms.* **eō**

Īri/s -dis (*ih. -m*) *d.* tanrıların habercisi, gökkuşağı.

īrōnī/a -ae *d.* istihza.

irrāsus *s.* tıraşsız.

irrau/cēscō -cēscere -si *gf.* sesi boğuklaşmak.

irrodivīvus *s.* onanlamaz, çaresiz.
irreligātus *s.* bağlı olmayan, çözük; (*gemi*) demirlememiş.
irreligiōs/us *s.* dindar olmayan, dinsiz; dine aykın, tanrıya karşı saygısız; **-ē** *z.*
irremeābilis *s.* dönüşü olmayan, geriye alınmayan.
irreparābilis *s.* telafisi olanaksız, giderilmesi mümkün olmayan, tamir edilemez; bir daha ele geçmez.
irrepertus *s.* keşfedilmemiş.
irrēp/ō -ere -sī *gf.* sokulmak, içeri süzülmek ya da kaymak; gizlice içine sokulmak, eklenmek.
irreprehēnsus *s.* suçsuz, masum.
irrequiētus *s.* huzursuz, rahatsız; mustarib; kaygı veren; huzursuzluğa neden olan.
irresectus *s.* kesilmemiş.
irresolūtus *s.* gevşetilmemiş, çözülmemiş.
irrēt/iō -īre -īī -ītum *gçf.* ağla yakalamak; tuzağa düşürmek; dolaştırmak, karmakarışık etmek.
irretortus *s.* geri dönmemiş, geriye bakmayan.
irreverenti/a -ae *d.* saygısızlık, hürmetsizlik.
irrevocābilis *s.* geri alınamaz, değişmez; teskin edilemez, yatıştırılamaz.
irrevocātus *s.* tekrar edilmesi istenemez, istenmemiş, tekrarsız; kesin.
irrī/deō -dēre -sī -sum *gf.* gülmek, şaka etmek *gçf.* (*birine*) gülmek, alay etmek.
irrīdiculē *z.* nüktesiz bir biçimde.
irrīdicul/um -ī *cns.* gülünecek kişi ya da şey; maskara.
irrigāti/ō -ōnis *d.* sulama.
irrig/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sulamak; suyla kaplamak; suya boğmak; (*mec.*) üzerine sel gibi su salıvermek, üzerine akıtmak, dökmek; yaymak; tazelemek, yeniden canlandırmak.
irriguus *s.* iyi sulanmış; bataklıkla ilgili, bataklığa ait; su sağlayan, su sağlamış ya da bulmuş olan; ıslatılmış; yaşayan, tazeleyen, yeniden canlandıran.
irrīsi/ō -ōnis *d.* hiciv, taşlama, yergi; alay etme, istihza etme; gülünç bir şey, gülünçleştirme, alay, istihza.
irrīs/or -ōris *er.* alay eden kimse, istihza eden kişi.
irrīsus *gedo.* **irrīdeō**
irrīsus -ūs *er.* alay, istihza, alay edilen bir şey ya da kişi olma.
irrītābilis *s.* kolay heyecanlanır, tahriki kolay.
irrītām/en -inis *cns.* heyecan, telaş, galeyan, kışkırtma, tahrik.
irrītati/ō -ōnis *d.* teşvik, tahrik, kışkırtma; öfke, hiddet;

taharrüş; uyartı, uyarıcı.

irrīt/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kışkırtmak, tahrik etmek, teşvik etmek; öfkelendirmek, öfkeden çıldırtmak, sabrını tüketmek, sinirlendirmek; heyecanlandırmak, uyartmak, uyandırmak; hasıl etmek; alevlendirmek.

irritus *s.* kararlaştırılmamış, mukarrer olmayan, askıda olan; hükümsüz, yetersiz; batıl; yararsız; boş, abes, etkisiz; (*kişi*) başarısız, boş şeylerle uğraşan, amaçsız.

irrogāti/ō –ōnis *d.* hüküm ve karar verme; üzerine koyma, vaz etme, yükleme.

irrog/ō –āre *gçf.* –in aleyhine bir şey önermek, kararlaştırmak; zorla kabul ettirmek, zorunda bırakmak, yüklemek; (*ceza vb.*) –e çarptırmak, –e uğratmak; vermek, uyandırmak ya da yolaçmak (*acı, heyecan vb.*).

irrōr/ō –āre *gçf.* çiy taneleriyle ıslatmak, nemlendirmek, hafifçe ıslatmak, rutubetlendirmek, üzerine serpmek.

irr/umpō –umpere –ūpī –uptum *gçf.* & *gf.* ileri fırlamak, hamle yapmak; zorla içeriye sokmak, içeri dalmak, kınp girmek, zorla girmek, istila etmek, saldırmak; fasılaya uğratmak; ihlal etmek.

irru/ō –ere –ī *gf.* hamle yapmak, içeriye dalmak, hırsla içeriye girmek, –in üzerine atılmak, üzerine çökmek, çullanmak, saldırmak, istila etmek, hırsla kucaklamak; (*konuşma*) gaf yapmak.

irrupti/ō –ōnis *d.* istila, akın, baskın.

irruptus *gedo.* **irrumpō**

irruptus *s.* kınlmamış, kopmamış; bozulmaz, kopmaz.

is, ea –id *za.* o (*eril, dişil, cinssiz*); bu, şu (*yakındaki ve bilinen*); öyle, bu türden; **nōn is sum qui** ben öyle biri değilim; **īd est** yani (*açıklamada*); **id quod** şey... olan şey; **ad id** şimdiye kadar, bu amaç için; bundan başka.

Ismar/us –ī *er.*, **–a –ōrum** *cns.* ç. Thracia'da Ismarus dağı; **–ius** *s.* Thracia'lı.

Isocrat/ēs –is *er.* Atinalı hatip ve retorik öğretmeni.

istāc *z.* şu yoldan.

ist/e, –a, –ud –ius *za.* (*konuşulan şahıs veya şeye ilişkin*) bu veya şu şahıs veya şey; (*yasa*) müvekkil, davacı; davalı; (*hor gören*) herif; o, şu, böyle, şöyle, öyle.

Isthm/us (–os) –ī *er.* Korinthos berzağı; **–ius** *s. cns.* ç. İstmia oyunları.

ist/ic, –aec, –uc & **oc** *za.* tam bu kişi veya şey; o (*bizimki, sizinki, bildiğimiz*).

istīc *z.* orada; bulunduğun yerde; o konuda, o hususta.

istinc *z.* oradan; ondan; o şey-

den dolayı.
istīusmodī böyle, bu türden.
istō, istōc *z.* oraya; o yönde, orada.
istōrsum *z.* oraya doğru, o yöne.
istūc *z.* olduğu yere, o yöne, oraya; o şeye.
ita *z.* böylece, bu suretle, böyle, şöyle, öyle; aşağıdaki gibi; evet; uygun olarak, binaen **itane?** gerçekten mi? **nōn ita** tam öyle değil **ita ut** tıpkı **ita... ut** öyleki... cak kadar **ita... ut nōn** ...mayacak kadar **ut... ita** tıpkı... gibi; rağmen... yine de.
Ītal/ī -ōrum *er.* ç. İtalyanlar; **-ia -iae** d. İtalya, **-icus, -is, -us** *s.* İtalyan.
itaque *bağ.* böylece, bu yüzden, uygun olarak.
item *z.* aynı veçhile, kezalik; hem, dahi.
iter -ineris *cns.* yol, yolculuk, sefer; bir günlük yolculuk ya da yürüyüş; tarik, geçit; (*mec.*) seyir **-mihi est** gitmeliyim **-dare** birine geçiş hakkını vermek **ex, in -inere** yolda, yürüyüşte, yolculuk sırasında; (*ask.*) **māgnīs -itēribus** cebrî yürüyüşle, asker yürüyüşüyle.
iterāti/ō -ōnis *d.* yineleme, tekrarlama.
iter/ō -āre -āvi -ātum *gçf.* yinelemek, yenilemek; sabanla tekrar sürmek.
iterum *z.* tekrar, ikinci kez **-atque-** tekrar tekrar.
Ithac/a -ae, -ē -ēs *d.* Yunanistan'ın batısında ada, Odysseus'un yurdu; **-ēnsis -us** *s.* Ithacia'lı; **-us -ī** *er.* Odysseus.
itidem *z.* aynı şekilde, benzer biçimde.
iti/ō -ōnis *d.* gidiş, yürüme, yolculuk etme.
it/ō -āre *gf.* gitmek.
it/us -ūs *er.* gidiş, hareket; ayrılış.
iub/a -ae *d.* yele; sorguç.
Iub/a -ae *er.* Numidia kralı, Pompeius'un koruyucusu.
iubar -is *cns.* parlaklık, ışık, güneş ışığı.
iubātus *s.* sorguçlu.
iu/beō -bēre -ssī -ssum *gçf.* emretmek, buyurmak, komut vermek; (*selâm*) söylemek; (*tıp*) reçete yazmak; (*sly.*) resmen buyurmak, resmen onaylamak, atamak; **-valēre** Hoşçakal.
iūcundit/ās -ātis *d.* haz, zevk, hoşluk.
iūcund/us *s.* hoş, lâtif, hoşnutluk verici; **-ē** *z.* tatlılıkla.
Iūdae/a -ae *d.* Yahudilerin ülkesi; **-us, Iūdaicus** *s.* Yahudilere ilişkin.
iūd/ex -icis *er.* yargıç; (ç.) jüri heyeti; (*mec.*) eleştirmen.
iūdicātio -ōnis *d.* adli soruşturma; soruşturma; yargılama; fikir, kam.

iūdicāt/um **-ī** *cns.* yargı, hüküm, karar; para cezası; teamül, yapılageliş.

iūdicāt/us **-ūs** *er.* yargıçlık; yargıçlık makamı ya da dairesi.

iūdiciālis *s.* adli mahkemelere ya da hükümlerine ilişkin; adli, hukukî.

iudiciārius *s.* adli, hukukî.

iūdic/ium **-i** & **iī** *cns.* duruşma; mahkeme; ilâm, karar; hüküm; yargı, kanı; basiret, tercih, dirayet; **in- vocāre, -ō arcessere** dava açmak, celp etmek; **-ō meo** benim kanıma göre.

iūdic/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* yargılamak, sorguya çekmek, mâhkûm etmek, hakkında hüküm vermek, karar vermek; beyan etmek.

iugālis *s.* birlikte boyunduruğa koşulmuş; evliliğe ya da düğüne ilişkin.

iugātiō **-ōnis** *d.* yetiştirme (*asma kütüğüyle ilgili*); bağlamak.

iūger/um **-ī** *cns.* bir arazi ölçü sistemi (*240x120 ayak*).

iūgis *s.* sürekli, aralıksız.

iūgl/āns **-andis** *d.* ceviz ağacı.

iug/o **-āre** **-āvi** **-ātum** *gçf.* çiftleşmek, evlenmek.

iugōsus *s.* tepelik.

Iugul/ae **-ārum** *d. ç.* Orion Kuşağı.

iugul/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* boğazını kesmek, öldürmek, katletmek; (*mec.*) yok etmek, yere vurmak; durdurmak, defetmek, red ya da cerhetmek; mahkum etmek, suçlandırmak; susturmak.

iugul/um **-ī** *cns.*, **-us** **-i** *er.* köprücük kemiği; boğaz, gırtlak; boğazlama, öldürme.

iug/um **-i** *cns.* (*hayvanlar*) boyunduruk, tasma; çift, çift hayvan takımı; (*dağ*) sırt, doruk; (*gb.*) terazi burcu (*dokuma*) kiriş; (*den.*) filika oturağı; (*ask.*) boyun eğdirme, tabi kılma boyunduruğu; (*mec.*) bağ, kayıt.

Iugurth/a **-ae** *er.* Numidia kralı. Roma'ya karşı isyan etti; **Īnus** *s.*

Iūl/ius **-i** *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* Caesar; (*ay*) temmuz; **-ius, -iānus** *s.*

Iūl/us **-i** *er.* Aeneas'ın oğlu, Ascanius; **-ēus** *s.* Iulus'a, Caesar'a ya da temmuz ayına ait.

iūment/um **-i** *cns.* yük hayvanı, yük beygiri.

iunceus *s.* sazlarla ilgili ya da ait; ince uzun.

iuncēsus *s.* sazlı.

iūncti/ō **-ōnis** *d.* birlik, birleştirme, bitiştirme, bağlantı, bağlılık.

iūnctūr/a **-ae** *d.* eklem; birleşim, birleşme; akrabalık.

iūnctus *gedo.* **iungō** *s.* bağlı, ilişik.

iunc/us –i *er.* saz.

iun/gō –gere iūnxī iūnctum *gçf.* birleştirmek, raptetmek; boyunduruğu vurmak, beygirin takımını vurmak; (*nehir*) köprü kurmak; (*mec.*) bir araya getirmek; (*anlaşma*) yapmak; (*sözcükler*) birleştirmek.

iūni/or –ōris *s.* yaşça küçük.

iūniper/us –i *d.* ardıç.

Iūn/ius –ī *d.* Roma'lı aile adı; (*ay*) haziran; **–ius** *s.* Hazirana ilişkin.

Iūn/ō –ōnis *d.* bir Roma tanrıçası, Iupiter'in karısı, kadınların ve evliliğin koruyucusu; **–ōnius, –ōnalis** *s.* **–ōni –col/a –ae** *er.* Iuno'ya tapan **–ōnigen/a –ae** *er.* Roma'lılarda ateş tanrısı, Vulkanus.

Iuppiter Iovis *er.* Iuppiter, tanrıların kralı, gök ve hava tanrısı –Stygius; (*Pluto*); **sub Iove** açık havada.

iūrāt/or –ōris *er.* yeminli yargıç.

iūrecōnsultus *bak.* **iūriscōnsult/us**

iūreiūr/ō –āre *gçf.* yemin etmek.

iūreperītus *bak.* **iūrisperītus**

iūrg/ium –ī & **iī** *cns.* kavga, ağız dalaşı.

iūrg/ō –āre *gf.* kavga etmek, olay çıkarmak *gçf.* azarlamak.

iūridiciālis *s.* yasalara ilişkin, adlî, kanunî.

iūriscōnsult/us –ī *er.* dava vekili, avukat.

iūrisdictī/ō –ōnis *er.* adlî yönetim; yetki, otorite.

iūrisperīt/us *s.* hukukta deneyimli.

iūr/ō –āre –āvi –ātum *gf.* & *gçf* yemin etmek, ant içmek, ahd etmek; gizli ittifak yapmak; **in nōmen–** bağlılık yemini etmek; **–ātus** yemin etmiş, yeminli.

iūs iūris *cns.* et suyu, çorba.

iūs iūris *cns.* hukuk, hak, adalet; mahkeme; yargılama hakkı, yetki; **–gentium** uluslararası hukuk, devletler hukuku; **–pūblicum** anayasa hukuku **suī iūris** bağımsız; **iūre** haklı olarak, adaletle.

iūsiūrandum iūrisiūrandī *cns.* yemin.

iussi *gç.* **iubeō**

iussū *dh. er.* emriyle.

iussus *gedo.* **iubeō** *cns.* emir, buyruk, komuta, talimat.

iūstitī/a –ae *d.* adalet, dürüstlük, doğruluk.

iūstit/ium –ī & **iī** *cns.* yasal çalışmanın kesintiye uğraması.

iūst/us *s.* doğru, haklı, âdil, yasal; kurala uygun, düzenli, usul ya da yönteme göre; *cns.* hak; *cns. ç.* haklar; formaliteler; cenaze törenleri; **–ē** *z.* hakkıyla, layıkıyla, doğru olarak.

iūtus *gedo.* **iuvō**

iuvenāli/s *s.* genç, taze, dinç; *cns. ç.* gençlik oyunları, yarışmaları; **–tor** *z.* dinç olarak, coşkun bir biçimde.

Iuvenāl/is –is *er.* Roma'lı ünlü hiciv yazarı.

iuvenc/a –ae *d.* doğurmamış genç inek, düve; kız.

iuvenc/us –i *er.* genç boğa; genç insan; *s.* genç.

iuven/ēscō –ēscere –uī *gf.* büyümek, gelişmek, tekrar gençleşmek.

īuvenīli/s *s.* genç; **–ter** *z.* dinç olarak, coşkun bir biçimde.

iuvenis *s.* genç; *er., d.* genç adam ya da kadın (*20-45 yaşları*); savaşçı, cenkçi.

iuven/or –ārī *gf.* düşüncesizce davranmak.

iuvent/a –ae *d.* gençlik.

iuvent/ās –ātis *d.* gençlik.

iuvent/ūs –ūtis *d.* gençlik, erkeklik; erkekler, askerlik çağındaki kimseler (*toplu*).

iuv/ō –āre iūvi iūtum *gçf.* yardım etmek, yararlı olmak; sevindirmek, hoşnut etmek; **–at mē** hoşuma gider.

iuxtā *z.* yanında, yakınında; benzer, aynı, tıpkı; *edt.* (*ih. ile*) pek yakın, yakında; hemen hemen; az daha.

iuxtim *z.* yakın, yakında; eşit olarak.

Ivī *gç.* **eō**

Ixī/ōn –onis *er.* Tartaros'ta yanan tekerleğe bağlanan Lapithai kralı, İksion; **–oneus** *s.* **–onid/ēs –ae** *er.* Pirithous **–onid/ae –ārum** *er. ç.* Kentauros'lar.

L

labāsc/ō -ere *gf.* sendelemek, yalpalamak, sallanmak, duraksamak.

lābēcul/a -ae *d.* iftira, leke.

labe/faciō -facere -fēcī -factum (*edl.* **-fīō -fierī**) *gçf.* sarsmak, çalkalamak, titretmek; (*mec.*) zayıf düşürmek, harap etmek.

labefact/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sarsmak, çalkalamak; (*mec.*) zayıf düşürmek, mahvetmek.

labell/um -ī *cns.* dudak.

labell/um -ī *cns.* küçük su kabı.

Laber/ius -ī *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* ünlü bir mimus yazarı.

lāb/ēs -is *d.* batış, düşüş; harap etme, mahvetme, yok etme, helâk.

lāb/ēs -is *d.* leke; gözden düşme, rezalet, leke, ar; (*kişi*) ayıp, kusur.

lab/ia -iae *d.*, **-ium -ī** & **-iī** *cns.* dudak.

Labiēn/us -ī *er.* Roma'lı soyadı, *öz.* Pompeius'un yanına geçen Caesar yanlısı subay.

labiōsus *s.* iri dudaklı.

labium *bak.* labia.

lab/ō -āre *gf.* sendelemek, sallanmak, sabit olmamak; duraksamak, tereddüt etmek, çökmek.

lā/bor -bī -psus *gf.* kaymak, kayıp gitmek, akıp gitmek; batmak, düşmek; ölmek; (*mec.*) mahvolmak, telef olmak, zeval bulmak; düşkınlığına uğramak, yanlış yapmak.

lab/or (-ōs) -ōris *er.* gayret, çaba, emek; iş, görev; eza, ıztırap, meşakkat, dert, sıkıntı; (*gb.*) tutulma.

labōrifer -ī *s.* çok kederli, aşırı dertli.

labōriōs/us *s.* zahmetli, sıkıntılı, zor, müşkül; çalışkan, gayretli; **-ē** *z.* emek vererek, güçlükle.

labōr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* çalışmak, zahmet çekmek; acı çekmek, üzülmek, kederli olmak; tasalı olmak, kaygılı olmak *gçf.* yapmak, üretmek.

labōs *bak.* **labor**

labr/um -ī *cns.* dudak; kenar; **primīs -īs gustāre** yüzeysel bilgi edinmek.

lābr/um -ī *cns.* tekne, fıçı; banyo küveti.

lābrusc/a -ae *d.* yabani üzümden yapılan şarap.

lābrusc/um -ī *cns.* yabani üzüm.

labyrinth/us -ī *er.* labirent; *öz.* Girit'te Knossos sarayın-

daki; **–eus** *s.* labirent gibi; dolambaçlı.

lac lactis *cns.* süt.

Lacaen/a –ae *d.* Sparta'lı kadın *s.* Sparta'lı.

Lacedaem/ōn (–ō) –onis (*ih. ona*) *d.* Sparta; **–onius** *s.* Sparta'lı.

lacer –ī *s.* yırtılmış, yanılmış, vurularak ezilmiş.

lacerāti/ō –ōnis *d.* yırtış.

lacern/a –ae *d.* pelerin.

lacernātus *s.* pelerinli.

lacer/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yırtmak, yaralamak, vurarak ezmek ya da parçalamak; (gemi) kazaya uğratmak; (*konuşma, duygu*) sözle iftirada bulunmak; işkence etmek, azap vermek, acı çektirmek; (eşya, zaman) harap etmek, yıpratmak, boşuna harcamak.

lacert/a –ae *d.*, **–us –ī** *er.* kertenkele; bir deniz balığı.

lacertōsus *s.* kuvvetli, adaleli.

lacert/us –ī *er.* kolun üst bölümü, kol; (ç.) kas, adale (iyi gelişmiş).

lacertus *bak.* **lacerta**

lacess/ō –ere –īvī & –ĭī –ītum *gçf.* çatmak, kızdırmak, meydan okumak; (*mec.*) kışkırtmak, sabrını tüketmek, öfkelendirmek, çileden çıkarmak.

Laches/is –is *d.* kader tanrıçaları Moira'lardan biri.

lacini/a –ae *d.* bir giysinin sarkık parçası, zırh çekilmiş kenarı, bastırılmış kenarı; (hayvan) boyun altında sarkık deri, gerdan; (*mec.*) küçük parça, ya da kısım.

Lacīn/ium –ī *cns.* Güney İtalya'da Iuno tapınağının bulunduğu dağlık burun; **–iūs** *s.*

Lac/ō (–ōn) –ōnis *er.* Spartalı; Sparta köpeği **–ōnicus** *s.* Spartalı *cns.* sauna.

lacrim/a –ae *d.* gözyaşı; (*bitki*) sakız damlası.

lacrimābilis *s.* yaslı; gözyaşlarına değer.

lacrim/ō –āre –āvī –ātum *gçf. & gf.* ağlamak, gözyaşı dökmek, yas tutmak.

lacrimōsus *s.* ağlayan, gözü yaşlı; ağlanacak halde, acınacak halde.

lacrimula –ae *d.* gözyaşı, yalancıktan ağlama.

lacrum– *bak.* **lacrim–**

lact/āns –antis *s.* süt veren; emici.

lactāti/ō –ōnis *d.* çekme, cezbetme.

lact/ēns –entis *s.* süt emici, süt emen; sütlü; öz sulu, usareli, özlü.

lacteolus *s.* süt beyaz.

lact/es –ium *d.* ç. bağırsaklar, ince bağırsaklar.

lactēsc/ō –ere *gf.* süt haline gelmek.

lacteus *s.* sütlü, süt beyaz.

lact/ō –āre *gçf.* aldatmak, yaltaklanmak, kandırıp elinden almak.

lactūc/a -ae *d.* marul.
lacūn/a -ae *d.* çukur, delik; gölcük, havuz; (*mec.*) kusur, noksanlık.
lacun/ar -aris *cns.* yaldızlı tahta tavan.
lacūn/ō -āre *gçf.* aynalık tahtayla süslemek.
lacūnōsus *s.* suda batmış.
lac/us -ūs *er.* tekne, fıçı; sarnıç; göl.
lae/dō -dere -sī -sum *gçf.* incitmek, yaralamak, vurmak; (*mec.*) kızdırmak, darıltmak, kırmak, canını sıkmak.
Lael/ius -ī *er.* Romalı adı *öz.* Scipio'nun arkadaşı.
laen/a -ae *d.* astarlı pelerin.
Lāērt/ēs -ae *er.* Odysseus'un babası; **-ius** *s.* **-iadēs** *er.* Odysseus.
laesī *gç.* **laedō**
laesi/ō -ōnis *d.* saldırı.
Laestrygon/ēs -um *er. ç.* Campania'nın düş ürünü yamyamları, Formiae'ın kuruculan; **-ius** *s.*
laesus *gedo.* **laedō**
laetābilis *s.* sevinçli, şen.
lactific/ō -āre *gçf.* sevindirmek.
laetificus *s.* hoşnut, sevinçli.
laetiti/a -ae *d.* sevinç, keyif, haz, neşe, coşku.
laet/or -ārī -ātus *gf.* sevinmek, hoşnut olmak.
laet/us *s.* hoşnut, neşeli, şen; hoşa giden, sevindirici; (*ürün*) bereketli, zengin; (üslup) coşkulu, taşkın; **-ē** *z.* memnuniyetle.
laev/us *s.* sol; budala; uğursuz, talihsiz; (*kb.*) elverişli, şanslı; *d.* sol el; **-ē** *z.* acemicesine.
lagan/um -ī *cns.* bir tür küspe.
lagē/os -ī *d.* bir Yunan şarabı.
lagoen/a (lagōna) -ae *d.* büyük şişe.
lagō/is -idis *d.* bir tür kuş.
Lā/ius -ī *er.* Oidipus'un babası; **-lad/ēs -ae** *er.* Oidipus.
lall/ō -āre *gf.* ninni söylemek.
lām/a -ae *d.* bataklık.
lamber/ō -āre *gçf.* parçalara ayırmak.
lamb/ō -ere -ī *gçf.* yalamak, dokunmak; (*ırmak*) yıkamak.
lāment/a -ōrum *cns.* ç. ağlayış, feryat.
lāmentābilis *s.* yaslı, acılı.
lamentārius *s.* acılı, kederli.
lamentāti/ō -ōnis *d.* ağlama, inleme, figan.
lāment/or -ārī -ātus *gf.* ağlamak, inlemek, figan etmek *gçf.* yas tutmak, biri için ağlamak, feryat etmek.
lami/a -ae *d.* cadı, büyücü kadın.
lamin/a (lammina, lāmna) -ae *d.* levha, tabaka (maden, ağaç); bıçak ağzı; sikke.
lampa/s -dis *d.* meşale; parlaklık, gün.
Lam/us -ī *er.* Laestiygones'in kralı.

lān/a -ae *d.* yün.
lānār/ius -ī & iī *er.* yün işçisi.
lānātus *s.* yünlü.
lance/a -ae *d.* kargı, mızrak.
lancin/ō -āre *gçf.* harap etmek; israf etmek, çarçur etmek.
lāneus *s.* yünlü, yünden yapılmış.
languefac/iō -ere *gçf.* yormak, bezdirmek.
langu/eō -ēre *gf.* yorgun olmak, bezgin olmak, zayıf olmak; güçten düşmek, halsiz olmak; vaktini boşa harcamak, aylak gezmek.
langu/ēscō -ēscre -uī *gf.* bayılmak, güçten düşmek.
languidulus *s.* baygın, bayılacak gibi; mecalsiz.
languid/us *s.* baygın, bayılacak gibi, takatsiz, tembel tabiatlı, ağır; kayıtsız, zayıf **-ē** *z.*
langu/or -ōris *er.* baygınlık, takatsizlik, bitkinlik, zayıflık; duygusuzluk, vurdumduymazlık.
laniat/us -ūs *er.* yırtma; parçalama; ezme; (*zihin*) bunaltı, kasvet.
laniēn/a -ae *d.* kasap dükkânı.
lānific/ium -ī & iī *cns.* yüncülük.
lāniger -ī *s.* yünden *er., d.* koç, koyun.
lani/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* parçalara ayırmak, parçalamak.
lanist/a -ae *er.* gladyatör eğiticisi; kılıç kalkan ustası; (*mec.*) kışkırtıcı.
lānit/ium -ī & iī *cns.* yün elde etme amacıyla koyun besleme.
lan/ius -ī & iī *er.* kasap.
lantern/a -ae *d.* fener.
lanternār/ius -ī & iī *er.* rehber, kılavuz.
lānūg/ō -inis *d.* ince tüy, hav, yünlülük.
Lānuv/ium -ī *cns.* via Appia üzerinde (Appia yolu) bir Roma kasabası; **-īnus** *s.*
lanx lancis *d.* tabak, çanak; (*denge*) terazi gözü, kefe.
Lāomed/ōn -ontis *er.* Troia kralı, Priamos'un babası **-ontēus, -ontius** *s.* Troia'lı **-ontiad/ēs -ae** *er.* (ç.) Troia'lılar.
lapath/um -ī *cns.*, **-us -ī** *d.* kuzukulağı.
lapicīd/a -ae *er.* taşçı, taş kırıcı.
lapicīdīn/ae -ārum *d.* ç. taş ocakları.
lapidārius *s.* taşla ilgili, taşa ait; (*sıfat niteliğinde*) taş; *öz.* taş ocakları, taş gemisi, taş ustası tamlamalarında.
lapidāti/ō -ōnis *d.* bir taş atımı, taş atma.
lapidātor -ōris *er.* taş atıcı.
lapideus *s.* taştan, taştan ibaret, taş.
lapid/ō -āre *gçf.* taşlamak; taş döşemek; *gf.* taş yağmak.

lapidōsus *s.* taşla dolu, taşlı; (*mec.*) taş kadar sert.
lapill/us -ī *er.* çakıl taşı; değerli taş, mozaik parçası.
lapi/s -dis *er.* taş; kilometre taşı, sınır taşı, mezar taşı; değerli taş; mermer; mezatçının durduğu yer; **bis is ad eundem** (*offendere*) aynı hatayı ikinci kez yapmak; **Iuppiter-** Capitolium'daki Juppiter heykeli.
Lapith/ae -ārum & **um** *er. ç.* Lapith'ler, Tessalia'daki söylencesel halk; **-aeus, -ēius** *s.*
lāpsi/ō -ōnis *d.* eğilim.
lāps/ō -āre *gf.* kaymak, sürçmek, sendelemek.
lāpsus *geo.* **lābor**
lāps/us -ūs *er.* düşüş, kayış, uçuş, uçma; yanlış, kusur.
laque/us -ī *er.* ilmik; tuzak, kapan; yular.
Lār Laris *er.* koruyucu ev tanrısı; yurt, aile ocağı.
lārdum *bak.* **lāridum**
largificus *s.* cömert, eli açık.
largifluus *s.* bol, mebzul, bereketli.
largiloquus *s.* konuşkan.
larg/ior -īrī -ītus *gçf.* bol bol harcamak, israf etmek, savurganlık etmek; ihsan etmek, bağışlamak, vermek *gf.* rüşvet vermek, ihsanda bulunmak.
largit/ās -ātis *d.* cömertlik, el açıklığı; bolluk, çokluk.
largīti/ō -ōnis *d.* cömertçe verme, dağıtma; rüşvetçilik.
largīt/or -ōris *er.* cömertçe veren, eli açık, dağıtan kimse; müsrif, rüşvetçi.
larg/us *s.* bol, mebzul; cömert, eli açık **-ē, -iter** *z.* bol bol, mebzulen, cömertçe, pek çok.
lārid/um (lārdum) -ī *cns.* tuzlanmış tütsülenmiş et yağı.
Lāriss/a (Lārīsa) -ae *d.* Tessalia'da kent **-aeus, -ēnsis** *s.*
Lār/ius -ī *er.* Como gölü.
lari/x -cis *d.* kara çam.
larv/a -ae *d.* hayalet, tayf, hortlak; maske; (*serzeniş*) bostan korkuluğu; gulyabani, ifrit.
larvātus *s.* büyülü.
lasan/um -ī *cns.* kap, kavanoz.
lasarpīcifer -ī *s.* şeytantersi üreten.
lascīvi/a -ae *d.* şen oluş, oyunculuk; tedbirsizlik, ihtiyatsızlık, uçarılık.
lascīv/iō -īre *gf.* gülüp eğlenmek, sıçrayıp oynamak; başıboş kalmak, sorumsuz olmak.
lascīvus *s.* şen, şakacı, oynak, cilveli, oyunbaz, neşeli; (*kötü*) arsız, edepsiz, yüzsüz, şehvet düşkünü.
lassitūd/ō -inis *d.* yorgunluk, bitkinlik, ağırlık.
lass/ō -āre *gçf.* yormak, usandırmak.
lassulus *s.* oldukça yorgun.

lassus *s.* yorgun, tükenmiş, bitkin.
lātē *z.* genişçe, yaygın olarak; **longē –que** her yerde, enine boyuna.
latebr/a –ae *d.* saklanacak yer, inziva yeri, sığınma yeri; (*mec.*) kaçamak, bahane, sözde neden.
latebricol/a –ae kuşkulu, kötü mahallelerde oturan.
latebrōs/us *s.* gizli, gizlilik dolu; gözenekli; **–ē** *z.* saklı olarak.
lat/ēns –entis *şh. ç.* **lateō** *s.* saklı, gizli **–enter** *z.* gizlice.
lat/eō –ēre –uī *gf.* pusuya yatmak, korkudan ya da kötü niyetle gizlenmek; güven içinde olmak, münzevi bir hayat yaşamak; bilinmemek, dikkatten kaçmak.
later –is *er.* tuğla, kiremit **–em lavāre** birinin zamanını çalmak.
laterām/en –ĭnis *cns.* çanak çömlek, toprak işi.
latercul/us –ī *er.* küçük tuğla, kiremit; bir çeşit pasta.
latericius *s.* tuğladan *cns.* tuğla işi.
laterna *bak.* **lanterna**
latēsc/ō –ere *gf.* kendini gizlemek, gizlenmek.
lat/ex –icis *er.* su; herhangi bir sıvı.
latibul/um –ī *cns.* gizlenme yeri, in, mağara.
lāticlāvius *er.* senatör, Roma'lı soylu.
lātifund/ium –ī & **iī** *cns.* büyük arazi.
Latīnit/ās –ātis *d.* iyi Latince; Latinlik; Latin hakları.
Latīn/us *s.* Latin; *er.* Laurentia'lıların efsanevi kralı; **–ē** *z.* Latince, Latinceye; **–loqui** Latince konuşmak, düzgün konuşmak; **–reddere** Latinceye çevirmek.
lāti/ō –ōnis *d.* getirme; önerme.
latit/ō *gf.* saklanmak, hırsız gibi gizlenmek.
lātitūd/ō –inis *d.* genişlik, en, enlilik; büyüklük, boyut, ebat; kaba söyleyiş, kaba telaffuz.
Lat/ium –ī *cns.* (Roma'yı da içine alan) İtalya'da bölge; Latin halkları; **–ius, –īnus, –iāris** *s.* latin; **–iar, –iāris** *cns.* Iuppiter Latiaris şenliği.
Latmus (–os) –ī *er.* Caria'da büyük Menderes ırmağının ağzındaki dağ; orada ay tanrıçası Luna (Selene) Endymion'u uyurken öpmüştü; *Mod.* Beşparmak dağları.
lātom– *bak.* **lautum–**
Lātōn/a –ae *d.* Apollo ve Diana'nın annesi **–ius** *s. d.* Diana **–igen/ae –ārum** *ç.* Apollo ve Diana.
lāt/or –ōris *er.* öneren, teklif eden.
Lātō/us *s.* Latona'ya ilişkin *er.* Apollo **–ius, –is** *s.* **–idis** *d.*

Diana.

lātrāt/or -ōris *er.* havlayan, bağıran insan veya köpek.

lātrāt/us -ūs *er.* havlayış, havlama.

latr/ō -āre *gf.* havlamak; atıp tutmak, ağız kalabalığı etmek, kükremek *gçf.* (birine) havlamak; yaygara koparmak.

latr/ō -ōnis *er.*, paralı asker; haydut, eşkiya; (*satranç*) taş.

latrōcin/ium -ī & iī *cns.* yol kesme (*soygun*), korsanlık.

latrōcin/or -āri -ātus *gf.* paralı askerlik etmek; haydut ya da korsan olmak.

latruncul/us -ī *er.* haydut; (*satranç*) taş.

lātumiae *bak.* **lautumiae**

lātus *gedo.* **ferō**

latus *s.* geniş, enli, engin, vâsi; yaygın şumullü; (*söyleyiş*) kaba; (üslûp) yaygın.

lat/us -eris *cns.* böğür, yan, taraf, kenar; akciğer; gövde; **-dare** kendini göstermek; **-tegere** yanında yürümek; **-eris dolor** zatülcenp ağrısı; **ab -ere** Kanatlardan, cenahlardan (savaş nizamı).

latuscul/um -ī *cns.* küçük kenar.

laudābili/s *s.* övgüye değer; **-ter** *z.* övgüye değer olarak, takdire lâyık olarak.

laudāti/ō -ōnis *d.* tavsiye, salık verme, övgü, methiye, sena; tavsiye mektubu, takdirname.

laudāt/or -ōris *er.*, **-rix -rīcis** *d.* öven, metheden (kişi); methiye ya da kaside yazan; cenaze töreninde konuşan kimse.

laud/ō -āre -āvī -atum *gçf.* övmek, tavsiye etmek, salık vermek, onaylamak, tasvip etmek, tasdik etmek, cenaze töreninde söylev vermek; adını vermek, birinin sözünü aktarmak **-ātus** *s.* mükemmel, kusursuz.

laureātus *s.* defneyle taçlanmış; yenen, galip gelen.

Laurent/ēs -um *er. ç.* Laurentia'lılar, eski Latium halkı; **-ius** *s.*

laureol/a -ae *d.* zafer.

laure/us *s.* defneden **-a -ae** *d.* defne ağacı; defneden taç; zafer, yengi.

lauricomus *s.* defneyle örtülü.

lauriger -ī *s.* defneyle taçlanmış.

laur/us -ī *d.* defne ağacı; defneden taç; zafer, yengi, utku.

laus laudis *d.* övgü, onama, tasvip; şeref, şan, şöhret, ün; övgüye değer hareket, değer, kıymet.

lauti/a -ōrum *cns. ç.* resmi ziyafet.

lautiti/a -ae *d.* lüks, aşırı, gösteriş.

lautumi/ae -ārum *d. ç.* taş ocağı; hapisane.

laut/us *gedl.* **lavō** *s.* zarif, düz-

gün, incelikli; görkemli, tantanalı, gösterişli, üstün mükemmel **–ē** *z.* zerafetle, incelikle; olağanüstü bir biçimde; kusursuzca, mükemmelen, pekâlâ.

lavābr/um –ī *yns.* banyo, hamam.

lavāti/ō –ōnis *d.* yıkama, yıkanma, hamam; hamam eşyası.

Lāvīn/ium –ī *cns.* eski Latium'da kent **–ius** *s.*

lav/ō –āre lāvī lautum (lavātum & lōtum) *gçf.* yıkamak, banyo etmek; ıslatmak, suya batırmak, suyla temizlemek.

laxāment/um –ī *cns.* tatil, dinlenme.

laxit/ās –ātis *d.* ferahlık.

lax/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* uzatmak, yaymak, genişletmek, dışanya doğru açılmak; bozmak, iptal etmek; gevşetmek, şiddetini azaltmak; (*mec.*) gönlünü ferahlatmak, sıkıntısını hafifletmek; gevşetmek, azaltmak *gf.* düşmek (fiyat).

lax/us *s.* geniş, gevşek; ferah; (*zaman*) ertelenmiş, tehirli; (*mec.*) özgür; **–ē** *z.* gevşek olarak, özgürce.

le/a –ae *d.* dişi aslan.

leaen/a –ae *d.* dişi aslan.

Leand/er –rī *er.* Hero'nun Çanakkale boğazını yüzerek geçen sevgilisi.

leb/ēs –ētis *er.* leğen, kazan.

lectic/a –ae *d.* tahtırevan, sedye.

lectīcār/ius –ī & iī *er.* sedye taşıyıcısı.

lectīcul/a –ae *d.* küçük sedye; küçük cenaze teskeresi.

lēcti/ō –ōnis *d.* seçme, seçiş; ad okuyarak yoklama yapma.

lectistern/ium –ī & iī *cns.* dinsel şölen.

lectisternātor –ōris *er.* şölen sedirlerinin düzenleyicisi.

lectit/ō –āre *gçf.* sık sık okumak.

lectiuncul/a –ae *d.* hafif sesle ve kısa okuyuş.

lēct/or –ōris *er.* okuyucu; efendisine yüksek sesle bir şey okuyan özel köle.

lectul/us –ī *er.* sedir, yatak.

lect/us –ī *er.* sedir, yatak; cenaze teskeresi.

lectus *gedl.* **legō** *s.* seçilmiş; seçkin, güzide, mükemmel, kusursuz.

Lēd/a –ae –ē –ēs *d.* Kastor, Polluks, Helen ve Klytemnestra'nın annesi **–aeus** *s.*

lēgati/ō –ōnis *d.* elçi gönderme; elçilik dairesi; elçilik heyeti; elçilik heyetinden bir üye; komutan yardımcılığı.

lēgāt/or –ōris *er.* vasiyetname sahibi; muris.

lēgāt/um –ī *cns.* vasiyet, vasiyetle bırakılmış şey, miras.

lēgāt/us –ī *er.* sefir, büyükelçi,

elçi; yetkili temsilci, murahhas; vekil; başkomutan vekili, yardımcısı, bir lejyonun komutanı.

lēgifeo -ī *s.* yasama.

legi/ō -ōnis *d.* lejyon, alay (6,000 kişiye kadar); (ç.) askerler, ordu.

legiōnār/ius *s.* alaylardan oluşmuş, alayla ilişkili.

lēgirup/a -ae -iō -iōnis *er.* yasaya aykırı davranan kimse.

lēgitim/us *s.* yasal, yasaya uyan, meşru; uygun, münasip **-e** *z.* yasaya uygun bir biçimde, yasa gereğince, uygun biçimde, hakkı ile.

legiuncul/a -ae *d.* küçük lejyon.

lēg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* göndermek, görevlendirmek, memur etmek, atamak; yardıma olarak atamak; (*vasiyet*) miras bırakmak, bırakmak.

leg/ō -ere lēgī lēctum *gçf.* toplamak, devşirmek, bir araya getirmek; seçmek, ayırmak, intihap etmek; (*gemi*) yelken sarmak; (*yer*) bir yandan öbür yana geçirmek, geçmek, kıyı boyunca gitmek; (*zihin*) iyice incelemek; okumak, ezberden okumak; **senātum-** senatoda ad okuyarak yoklama yapmak.

lēgulē/ius -ī & ēī *er.* madrabazlık eden dava vekili, aşağı sınıf avukat.

legūm/en -inis *cns.* baklagiller, fasulye.

lemb/us -ī *er.* keskin provalı, küçük süratli filika.

Lēmn/os (-us) -ī *d.* Ege'de bir ada, Vulcanus'un oturduğu yer; **-ius** *s.* **-ias** *d.* Lemnos'lu kadın; **-icol/a -ae** *er.* Vulcanus; *mod.* Limni, Limnos.

Lemur/ēs -um *er.* ç. ölmüş kimselerin hayalleri, tayfları, gölge varlıkları.

lēn/a -ae *d.* pezevenk kadın; ayartıcı kadın.

Lēnaeus *s.* Bakkhos'a yada Bakkhos âyinlerine ilişkin *er.* Bakkhos.

lēnīm/en -inis *cns.* avuntu, teselli.

lēnīment/um -ī *cns.* avuntu, yatıştıran; yumuşatan şey.

lēn/iō -īre -īvī & iī -ītum *gçf.* yumuşatmak, yatıştırmak; iyileştirmek.

lēni/s *s.* yumuşak, mülâyim; düz, pürüzsüz; ılımlı, kibar, nazik, yumuşak huylu, sakin **-ter** *z.* yumuşakça, tatlılıkla; ılımlı olarak, isteksiz olarak.

lēnit/ās -ātis *d.* yumuşaklık, pürüzsüzlük, düzlük; uysallık; nezaket.

lēnitūd/ō -inis *d.* yumuşaklık; uysallık; nezaket, tatlılık; sakinlik.

lēn/ō -ōnis *er.* muhabbet tellâlı, pezevenk, genelev işletici; aracı, arabulucu.

lēnōcin/ium –ī & **iī** *cns.* pezevenklik: meftun etme, cezbetme; cicili bicili, kaba süs.
lēnōcin/or –ārī –ātus *gf.* yaltaklanmak; ayartmak, cezbetmek; dil dökerek kandırmak, güzel sözlerle aldatmak; ilerletmek, terfi ettirmek, hizmet etmek; artırmak; kafınak.
lēnōnius *s.* pezevenge ilişkin.
lēns lentis *d.* mercimek.
lentēsc/o –ere *gf.* yapışkan hale gelmek; yumuşamak; gevşemek.
lentiscifer –ī *s.* sakız ağacı taşıyan.
lentisc/us –ī *d.* sakız ağacı.
lentitūd/ō –inis *d.* yavaşlık, vurdumduymazlık, duygusuzluk.
lent/ō –āre *gçf.* kıvırmak, bükmek, eğmek.
lentulus *s.* oldukça yavaş.
lent/us *s.* yapışkan, ağır; esnek, eğilip bükülebilir; yavaş, sürekli, (*kişi*) sakin, rahat, teklifsiz, kayıtsız **–ē** *z.* yavaş yavaş; kayıtsızca, sakince.
lēnuncul/us –ī *er.* hafif yelkenli filika.
le/ō –ōnis *er.* aslan.
Leōnid/ās –ae *er.* Thermopylae'da öldürülen Sparta kralı.
leōninus *s.* aslana ilişkin.
Leontīn/ī –ōrum *er. ç.* Sicilya'da kent; **–us** *s.*
lepa/s –dis *d.* kayalara yapışık yaşayan bir deniz böceği.
lēpid/us *s.* hoş, latif, çekici, sevimli, zarif, nükteli **ē** *z.* zarifçe, cana yakın olarak; (*yanıt*) çok iyi, olağanüstü.
lep/ōs (lepor) –ōris *er.* hoşa gitme, memnuniyet verici olma, çekicilik; nükte.
lep/us –oris *er.* yabani tavşan.
lepuscul/us –ī *er.* yavru yabani tavşan.
Lern/a –ae, –ē –ēs *d.* Herakles'in Hydra'yı öldürdüğü yer, Argos yakınında bataklık.
Lesb/os (–us) –ī *d.* Ege'de ada, Alkaeos ve Sappho'nun yaşadığı yer **–ius, –ōus, –is** *s.* **–ias iadis** *d.* Lesbos'lu kadın; *mod.* Midilli.
lētālis *s.* ölümcül.
lēthargic/us –ī *er.* uyuşuk kimse.
lēthārg/us –ī *er.* uykulu olma, uyuşukluk.
Lēth/ē –ēs *d.* ölüler diyarının yeraltı ırmağı, söylentiye göre unutmaya yol açar **–aeus** *s.* Lethe'ye ilişkin, cehenneme ilişkin; uyku getiren.
lētifer –ī *s.* öldürücü.
lēt/ō –āre *gçf.* öldürmek.
lēt/um –ī *cns.* ölüm; mahvetme, harap etme.
Leuca/s –dis –dia –diae *d.* Yunanistan'ın batısında ada **–dius** *s.*
Leucothe/a –ae –ē –ēs *d.* deniz tanrıçası Ino.
Leuchtr/a –ōrum *cns. ç.* Boeo-

tia'da muharebe alanı **-icus** *s.*

levām/en -inis *yns.* hafifleme, yatışma, avunç.

levāment/um -ī *cns.* hafifletme, azaltma, teselli, avunç.

levāti/ō -ōnis *d.* iç rahatlaması, ferahlama; azalma.

lēvī *gç.* **linō**

leviculus *s.* hafif akıllı, önemsiz, dikkate değmez, fodul, kendini aşırı beğenmiş, boş gururlu.

levidēnsis *s.* önemsiz.

levip/ēs -edis *s.* çevik bacaklı.

levi/s *s.* (*ağırlık*) hafif; (*ask.*) hafif silahlı; (*mec.*) sakin, yumuşak huylu; (*önem*) önemsiz, cüzî, saçma; (*devinim*) çevik, atik, çabuk; (*karakter*) dönek, kararsız; **-ter** *z.* hafifçe; önemsizce; sakince.

lēvis *s.* düz, pürüzsüz; saçsız, sakalsız; (*şiirde*) genç, ince, narin; (*konuşma*) düz, akıcı.

levisomnus *s.* hafif uykulu (kimse).

levit/ās -ātis *d.* hafiflik; hareketlilik, oynaklık; (*mec.*) hafif akıllılık, döneklik; hafiflik, tutarsızlık, gelgeçlik, vefasızlık; (*konuşma*) sığlık, yüzeysellik.

lēvit/ās -ātis *d.* düzlük, pürüzsüzlük; akıcılık, fesahat.

lev/ō -āre *gçf.* hafifletmek, rahat ettirmek; (*mec.*) yatıştırmak, teskin etmek, azaltmak, küçültmek; teselli etmek, gönlünü ferahlatmak; bezmak, zayıflatmak; (*tehlike*) önlemek **sē-** yükselmek.

lēv/ō -āre *gçf.* düzleştirmek, parlatmak, cilalamak.

lēv/or -ōris *er.* düzlük, pürüzsüzlük.

lēx lēgis *d.* yasa, nizam, kanun; hukuk; yasa tasarısı; kural, ilke; anlaşma, akit; şart, kayıt; **lēgem perferre** bir teklifi onaylamak; **lēgem ferre** yasa tasarısı sunmak; **lēge agere** yasa gereğince dava açmak; **sine lēge** denetimden çıkmış.

lībāmen -inis *cns.* tanrılar için şerefe sunulan sunu, zekât; *öz.* sıvı sunuları, kurban töreni başlangıcında saç sunusu; cenaze yığını üstüne konan sunu; (*mec.*) bir şeyden duyulan ilk keyif, zevk; şiirde *libamentum.*

lībāment/um -ī *cns.* tanrılar için şerefe sunulan içki sunularından biri; karışık içkilerden yapılanları da kapsar.

lībāti/ō -ōnis *d.* içilen içkinin bir bölümünün mabutların şerefine yere dökülmesi, bu nedenle dökülen içki.

lībell/a -ae *d.* küçük sikke, sikke, bir *dinarius*'un onda biri, as para birimi; su düzeyini ölçen aletler; **ad -am** kesinlikle; **ex -ā** tek vâris, biricik mirasçı.

libell/us -ī *er.* kitapçık; defter,

günlük, mektup; el ilânı, ilân, ihbarname, program; şikâyet, yakınma, rica, hiciv, yergi, tezyif.

lib/ēns –entis *s.* istekli, gönüllü, hoşnut **–enter** *z.* isteyerek, içten, zevkle.

lib/er –rī *er.* bir ağacın iç kabuğu; kitap; kütük, resmî kayıt defteri.

Līber –ī *er.* İtalyanların bereket tanrısı, Bakkhos (yerine) **–ālia –ālium** *cns.* ç. Mart'ta yapılan Liber şenliği.

līber –ī *s.* özgür, açık, sınırsız, rahatsız edilmemiş; (*d.h. ile*) – den kurtulmuş, muaf, azâde; (*söyleyiş*) açık sözlü, içten; (*sly.*) özgür, köle olmayan, demokrat; **–ē** *z.* özgürce, açık sözlüce, cesaretle.

Līber/a –ae *d.* Proserpina; Ariadne.

līberāli/s *s.* özgürlüğe ilişkin, özgür yurttaşlara, efendiye yakışır, onurlu, itibarlı, eli açık, cömert, yakışıklı; **–ter** *z.* nazikâne, soyluca; cömertçe.

līberālāt/ās –ātis *d.* nezaket, incelik, kibarlık, sevecenlik; cömertlik.

līberāti/ō –ōnis *d.* kurtarma, serbest bırakma, azad etme (*hukuk*) *beraet.*

līberāt/or –ōris *er.* serbest bırakan, azad eden, kurtaran.

līber/ī –ōrum *er.* ç. çocuklar.

līber/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* serbest bırakmak, salıvermek, azad etmek, tahliye etmek, bırakmak; muaf tutmak, bağışıklık tanımak; (*hukuk*) suçsuz çıkarmak, beraet ettirmek; (*kölelik*) azad etmek, özgürlüğünü vermek **fidem–** sözünü tutmak **nōmina–** borçları silmek.

lībert/a –ae *d.* azatlı kadın köle.

lībert/ās –ātis *d.* özgürlük; özgür kişinin toplumsal statüsü; (*sly.*) bağımsızlık; konuşma özgürlüğü, sözünü sakınmazlık.

lībertīnus *s.* özgür kişiye ait; *er.* özgür erkek; *d.* özgür kadın.

lībert/us –ī *er.* özgür kişi (erkek).

lib/et (lubet) *şz.* **–ēre –uit** & **– itum est** *gf.* (*öz.*) hoşa gider, memnun eder... **mihi–** beni memnun eder; **ut–** nasıl isterseniz.

libīdinōs/us *s.* kasıtlı, bilerek yapılan, keyfî, aşırı, mübalâğalı; tensel, duyusal, şehvetli; **–ē** *z.* kasten, mahsus, bilerek.

libīd/ō (lubīdō) –inis *d.* arzu, istek, tutku; eğilim; ahlak gevşekliği, aşırı heves, kapris; şehvet.

libit/a –ōrum *cns.* ç. zevk, haz, hayal.

Libitīn/a –ae *d.* cenaze töreni tanrıçası.

līb/ō –āre –āvī –ātum *gçf.*

tatmak, yudumlamak, dokunmak; dökmek (tanrılar şerefine içki), sunmak; çıkarmak, çıkartmak, sökmek; bozmak.

lībra -ae *d.* libre (ağırlık); terazi, denge **ad -am** eşit boyutlarda.

lībrāment/um -ī *cns.* seviye; denge; ağırlık, denkleştirme ağırlığı (denge ya da hareket sağlamak için); (*su*) yağış.

librāri/a -ae *d.* kadın kalfa.

librāriol/us -ī *er.* kopya, suret yazıcısı, müstensih; kâtip.

librār/ium -ī & iī *cns.* kitaplık, kitap rafı.

librārius *s.* kitaplarla ilgili; *er.* kopya, suret yazıcısı.

lībrīlis *s.* bir libre ağırlığında.

lībrit/or -ōris *or.* sapan atıcı.

lībr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* dengelemek, dengede tutmak; sallamak, savurmak, fırlatmak; **-ātus** *s.* düz, ufki, bir düzeyde; güçlü.

līb/um -ī *cns.* çörek.

Liburn/ī -ōrum *er.* ç. Illyria halkı; **-us** *s.* Liburnia'lı; **-a -ae** *d.* hızlı kadırga.

Liby/a -ae -ē -ēs *d.* Afrika **-cus, -ssus, -stiunus, -stis** *s.* Afrika'lı **-es -um** *er.* ç. Libya'lılar, K. Afrika halkı.

lic/ēns -entis *s.* özgür, cesur, gözüpek dizginsiz, kısıtsız; **-enter** *z.* özgürce, yasa tanımayarak.

licenti/a -ae *d.* özgürlük, aşın serbestlik; yasa tanımamazlık, haddini bilmeyiş; ruhsat.

lic/eō -ēre -uī *gf.* satılık olmak, kıymet takdiri yapmak; üzerine fiyatı konmak; satışa sunulmak; fiyatını saptamak (*satıcı bakımından*).

lic/eor -ērī -itus *gçf.* & *gf.* müzayedede fiyat arttırmak; fiyat vermek, pahasını biçmek.

lic/et -ēre -uit & **-itum est** *gf.* (*sz.*) izin verilir, caizdir (*yanıt*) peki; (*bağ*) gerçi, her ne kadar; **mihi-- -bilirim** (*olası durumlar için*).

Licin/ius -ī *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* Crassus soyadıyla; **-ius** *s.*

licitāti/ō -ōnis *d.* fiyat arttırma (satışta).

licit/or -ārī *gf.* fiyat vermek, paha biçmek; (*mec.*) döğüşmek, mücadele etmek, uğraşmak.

licitus *s.* yasaya uygun, meşru.

līc/ium -ī & iī *cns.* iplik, tire.

licuī *gç.* **liceō; *gç.* liquēscō**

ligām/en -inis *cns.* şerit, bant, kordele; sargı, bağ.

ligāment/um -ī *cns.* sargı, bağ.

Liger -is *er.* Loire ırmağı.

lignār/ius -ī & iī *er.* marangoz.

lignāt/or -ōris *er.* oduncu.

ligneolus *s.* ağaçtan.

ligneus *s.* ağaçtan; odun gibi, odunsu; yaş oduna benzer.

lignor –āri *gf.* odun getirmek, toplamak, tedarik etmek.
lign/um –ī *cns.* tahta, kereste, ağaç, odun.
lig/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bağlamak, sarmak (yara ya da göz); (*mec.*) birleştirmek.
lig/ō –ōnis *er.* kazma, çapa.
Ligu/r, Ligu/s –ris *er., d.* Liguria'lı; **–ria –riae** *d.* kuzey batı İtalya'da bölge; **–sticus, –stīnus** *s.*
ligur/iō (ligurriō) –īre *gçf.* yalamak, incelikle yemek; (*mec.*) şehvetle istemek; büyük bir zevkle yemek; *gf.* zarif, nazik olmak.
ligūrīti/ō –ōnis *d.* zerafet, incelik, nezaket.
Ligus *bak.* **Ligur**
ligustr/um –ī *cns.* kurtbağrı (*bitki*).
līl/ium –ī & īī *cns.* leylâk.
līm/a –ae *d.* eğe, törpü; (*mec.*) düzeltme, tashih.
līmātulus *s.* ince, kibar, zarif.
limātius *z.* daha incelikle, oldukça zârif ya da nâzik bir biçimde.
līm/āx –ācis *d.* sümüklüböcek, salyangoz.
limb/us –ī *er.* saçak, püsküllü saçak, giysi kenarı.
līm/en –inis *cns.* kapı eşiği, kapı ya da pencerenin üst sövesi, üst eşik; kapı aralığı, giriş, antre; ev; (*mec.*) başlangıç.
līm/es –itis *er.* tarlalar arasından geçen patika, sınır yolu; yol, yaya yolu, patika; sınır, sınır çizgisi.
līm/ō –are –āvī –ātum *gçf.* eğelemek, törpülemek; (*mec.*) inceltmek; dikkatlice incelemek; –den alıp götürmek.
līmōsus *s.* çamurlu; bulanık.
līmpidus *s.* açık, berrak, duru, saydam.
līmus *s.* yan, yandan, yan yan.
līm/us –ī *er.* balçık, kir, pislik.
līm/us –ī *er.* tören göğüslüğü.
līne/a –ae *d.* çizgi, hat, yol; şakül sicimi; sınır **ad –am, rectā –ā** dikey olarak **extrēmā –ā amōre** uzaktan sevgi.
līneāment/um –ī *cns.* çizgi, hat; resim ya da haritanın ana hatları.
līneus *s.* keten, ketenden, keten bezinden.
ling/ō –ere *gçf.* yalamak.
lingu/a –ae *d.* dil; konuşma, söz söyleme, lisan; (*coğ.*) dil; **–Latīna** Latince.
lingul/a –ae *d.* (*coğ.*) dil, burun.
līniger –ī *s.* keten kaplı.
lin/ō –ere lēvī litum *gçf.* bulamak, bulaştırmak, sıvamak, yaymak; kaplamak; (*yazı*) silip çıkarmak; (*mec.*) kirletmek.
lingu/ō –ere līquī *gçf.* bırakmak, terk etmek; vaz geçmek; işine karışmamak; (*edl.*) bayılmak, üzerine baygınlık gelmek.

linteātus *s.* yelken bezi, çadır bezi.
linte/ō -ōnis *er.* keten dokuyucu.
lint/er -ris *d.* kayık, sandal, gemi; tekne, yalak.
linte/um -ī *cns.* keten kumaş, yelken ya da çadır bezi; yelken.
linteus *s.* ketenden.
lintricul/us -ī *er.* küçük gemi.
līn/um -ī *cns.* keten; iplik, tire, sicim, halat; ağ.
Lipar/a -ae -ē -ēs *d.* Sicilya'nın kuzeyinde ada, *mod.* Lipari; **-aeus, -ēnsis** *s.*
lippitūd/ō -inis *d.* gözlerin kızarması ya da iltihaplanması.
lippus *s.* mahmur, uykulu (göz); (*mec.*) kör.
lique/faciō -facere -fēcī -factum (edl -fīō) *gçf.* eritmek, çözmek; ayrıştırmak; (*mec.*) zayıflatmak, gevşeklik vermek.
liquēns -entis *s.* akışkan, seyyal.
liquēsc/ō -ere licuī *gf.* erimek (*mec.*) zayıflaya zayıflaya eriyip gitmek.
liqu/et -ēre licuit *gf.* (*şz*) açıktır, aşikârdır; **nōn-** ispatlanmamış.
līqui *gç.* **linquō**
liquid/us *s.* akışkan, seyyal, akıcı, sıvı; berrak, saydam, şeffaf, saf, arı; açık, sakin, durgun, barışçal, net; *cns.* sıvı halindeki su; **-ō** *z.* açıkça, açık olarak.
liqu/ō -āre *gçf.* eritmek.
līqu/or -ī *gf.* akmak; (*mec.*) zayıflaya zayıflaya eriyip gitmek, ağır ağır azalmak.
liqu/or -ōris *er.* akıcılık, akışkan, sıvı; deniz.
Līr/is -is *er.* Latium ve Campania arasında bulunan ırmak.
līs lītis *d.* kavga, çekişme, tartışma; dava; **lītem aestimāre** tazminatı tâyin etmek.
litāti/ō -ōnis *d.* uygun sunu.
lītera *bak.* **littera**
lītigāt/or -ōris *er.* davacı.
lītigiōsus *s.* kavgacı, ters, sürekli çekişen; tartışmalı.
lītig/ium -ī & iī *cns.* kavga, çekişme.
lītig/ō -āre *gf.* kavga etmek, çekişmek, mahkemeye başvurmak, dava etmek.
lit/ō -āre -āvī -ātum *gf.* makbul bir kurban sunmak; (*e.h.* ile) yatıştırmak, teskin etmek *gçf.* başarılı bir biçimde sunmak.
lītorālis *s.* kıyıya ilişkin.
lītoreus *s.* kıyıya ilişkin.
litter/a -ae *d.* harf (alfabe) **-ae -ārum** *d.* ç. yazı; mektup; belge; edebiyat; bilginlik, ilim, bilgi, irfan; **-ās discere** okuma yazma öğrenmek; **homō trium -ārum** hırsız (*örn.*, kürk) **sine -īs** aydın olmayan.

litterārius *s.* okuma-yazmaya ilişkin.
litterāt/or –ōris *er.* dilbilgisi uzmanı, gramerci.
litterātūr/a –ae *d.* yazı, alfabe.
litterat/us *s.* üzeri harfli, markalı, alâmetli; öğrenim görmüş, aydın, bilgili, bilgin; **–ē** *z.* harfi harfine.
litterul/a –ae *d.* küçük harf; kısa not ç. edebî çalışmalar.
litūr/a –ae *d.* düzeltme, tashih; silme, bozma (yazı).
lītus *gedo.* **linō**
līt/us –oris *cns.* kıyı, kumsal, sahil; kenar (nehir, göl); **–ārāre** boş emek.
litu/us –ī *er.* boru (çalgı); augur sopası; (*mec.*) başlatıcı.
līv/ēns –entis *ş. zam. o.* **līveō** *s.* mavimsi, morarmış.
līv/eo –ēre *gf.* kara ve mavi olmak; morarmak; kıskanmak.
līvēsc/ō –ere *gf.* morarmaya yüz tutmak.
līvidus *s.* mavimsi, mavimtırak, morarmış; kıskanç, gıpta eden, kötü niyetli, bedhah.
Līv/ius –ī Romalı aile adı, *öz.* ilk Latin şâiri; ünlü tarihçi **Livius, –ius, –ianus** *s.*
līv/or –ōris *er.* mavimsi renk; imrenme, gıpta, kıskançlık, kötü niyet, garaz.
lix/a –ae *er.* orduya gıda maddeleri satan gezgin satıcı; ç. orduyu izleyen sivil yardımcılar, ordu yoldaşları.
locāti/ō –ōnis *d.* kiralama, icar, kira sözleşmesi.
locātōrius *s.* kiralamayla ilgili.
locit/ō –āre *gçf.* sık sık kiraya vermek.
loc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yerleştirmek, koymak, kiraya vermek, sözleşme ile kiralamak; kocaya vermek; anlaşma yapmak; (*para*) yatırım yapmak.
locul/us –ī *er.* küçük yer; (ç.) el çantası, para kesesi.
locupl/ēs –ētis *s.* zengin, bol; güvenilir, itimat edilir, sorumlu, mesuliyetli.
locuplēt/ō –āre *gçf.* zenginleştirmek, zengin etmek.
loc/us –ī *er.* (ç. **–ī** *er.* & **–a** *cns.*) yer, mevki, mahal, mevzi, mekân, bölge, mıntıka, havali (*ask.*) ordugâh; (*tiyatro*) oturacak yer; (*kitap*) parça, bent, paragraf; (*konuşma*) konu, mevzu; (*mec.*) oda; durum, hal; rütbe, derece, mevki; **–ī** tek tek yerler; **–a** birbirleriyle bağlantılı yerler; **–ī communes** genel kanıtlar; **–ō** (*inh ile*) yerine; **in –ō** tam zamanında; **intereā –ī** bu arada, bu sırada.
locust/a –ae *d.* çekirge.
locūti/ō –ōnis *d.* konuşma; söyleyiş, telâffuz.
locūtus *geo.* **loquor**
lōd/īx –īcis *d.* battaniye.
logic/a –ōrum *cns.* ç. mantık.

log/os (-us) -ī *er.* sözcük, kelime; boş konuşma; nükteli söz, şaka, espri.
lōlīg- *bak.* **lollīg**
lol/ium -ī & **ī** *cns.* delice otu.
lollīg/ō -inis *d.* mürekkepbalığı.
lōment/um -ī *cns.* yüz kremi.
Londin/ium -ī *cns.* Londra.
longaevus *s.* yaşlı.
longē *z.* uzak, çok uzak; (*zaman*) uzun; (*kı.*) büyük bir farkla, pek çok; **-esse** çok uzakta olmak, boşuna, beyhude; **-latēque** her yerde.
longinquit/ās -ātis *d.* uzunluk, boy; mesafe, uzaklık, ara; süre, müddet.
longinquus *s.* uzak, ırak; yabancı, ecnebi, el; sürekli olan, sıkıcı, bıktırıcı, usandırıcı; ertelenmiş (*ümit*).
longitūd/ō -inis *d.* uzunluk, boy; süre, müddet; **in -ine** uzunluğuna.
longiusculus *s.* uzunca, oldukça uzun.
longul/us *s.* uzunca, oldukça uzun **-ē** *z.* oldukça uzak.
longur/ius -ī & **ī** *er.* uzun sırık.
long/us *s.* uzun; geniş, engin, vâsi; (*zaman*) uzun, uzatılmış, usandırıcı, sıkıcı; (*ümit*) uzak; **-a nāvis** savaş gemisi; **nē -um faciam** uzun bir hikâyeyi kısa kesmek.
loquācit/ās -ātis *d.* konuşkanlık.
loquāculus *s.* biraz konuşkan.
loqu/āx -ācis *s.* konuşkan, geveze **-āciter** *z.*
loquella -ae *d.* dil, konuşma.
lo/quor -qui cūtus *gçf.* & *gf.* konuşmak, söylemek, konuşma yapmak, demek; üzerine konuşmak, söz etmek, anmak, zikretmek, ağıza almak; (*mec.*) işaret etmek, dolaylı olarak belirtmek; **rēs -quitur ipsa** bizzat gerçek konuşuyor.
lōrār/ius -ī & **ī** *er.* döven, kamçılayan.
lōrīc/a -ae *d.* zırh, göğüslük; istihkâm siperi.
lōrīcātus *s.* zırhlı.
lōrip/ēdes -edis *s.* çarpık bacaklı, paytak.
lōr/um -ī *cns.* kayış; kamçı, kırbaç, kamçı darbesi; muska; (ç.) dizgin, yular.
lōt/os (-us) -ī *d.* nilüfer çiçeği.
lōtus *gedo.* **lavō**
lubēns, lubet, lubīdō *bak.* **libēns, libet, libīdō**
lubeti/a -ae *d.* zevk, haz.
lūbric/ō -āre *gçf.* kayganlaştırmak.
lūbricus *s.* kaygan, kayağan, yapışkan; çabuk geçen, süreksiz; (*mec.*) tehlikeli; muhataralı.
lūca bōs *d.* fil.
Lūcan/ia *d.* Güney İtalya'da bölge **-us** *s.* Lucania'lı; *er.* epik şair Lucanus; **-ica** *d.* bir sucuk türü.

lūc/ar –āris *cns.* orman vergisi.

lucell/um –ī *cns.* küçük kazanç.

lū/ceō –cēre –xī *gf.* ışık vermek, ışık saçmak, ışımak, parıldamak, aydınlanmak; (*yz.*) şafak sökmek, gün ağarmak; (*mec.*) çok seçkin olmak; görülebilir, gözükebilir olmak; kolay anlaşılır, aşikâr, vazıh, sarih olmak.

Lūcer/ēs –um *er.* ç. Roma'nın en eski kabilesi.

Lūcer/ia –iae *d.* Apulia'da kent; **īnus** *s.*

lucern/a –ae *d.* lamba, kandil.

lūcēsc/ō (lūcīscō) –ere *gf.* parlamaya başlamak, aydınlanmaya başlamak, gün ağarmak.

lūcid/us *s.* parlak, berrak, açık; (*mec.*) vazıh, açık, kolay anlaşılır; **–ē** *z.* açık olarak.

lūcifer –ī *s.* ışık getiren *er.* sabah yıldızı, Venus; gün.

lūcifugus *s.* ışıktan sakınan.

Lūcīl/ius –ī *er.* Roma'lı aile adı, öz. ilk Latin yergicisi.

Lūcīn/a –ae *d.* doğum tanrıçası.

lūcīscō *bak.* **lūcēscō**

Lucrēt/ius –ī *er.* Roma'lı aile adı öz. filozof şâir; **ia –iae** *d.* Tarquinius tarafından tecavüze uğrayan Collatinus'un karısı.

lucrifug/a –ae *er.* kâr amacı gütmeyen kimse.

Lucrīn/us –ī *er.* Baiae yakınında istiridyeleriyle ünlü göl; **–us, –ēnsis** *s.*

lucr/or –ārī –ātus *gçf.* kazanmak, kâr etmek; kazanmak, yenmek; ele geçirmek, elde etmek.

lucrōsus *s.* kârlı, kazançlı, faydalı.

lucr/um –ī *cns.* kâr, kazanç, yarar; hırs, tamah; zenginlik, servet, varlık; **–ī facere** kazanmak, güvence elde etmek; **–o esse** avantajlı olmak.

luctām/en –inis *cns.* savaşım, uğraş, çaba, gayret, emek.

luctāti/ō –onis *d.* güreşme, güreş; kavga, dövüş, çekişme, karşılaşma.

luctāt/or –ōris *er.* güreşçi.

luctificus *s.* meşum, uğursuz.

lūctisonus *s.* kederli, üzgün, muhzun.

luct/or –ārī –atus *gf.* güreşmek; mücadele etmek, dövüşmek, kavga etmek.

lūctuōsus *s.* kederli, elemli, acılı, hazin, ağlanası, acınacak halde, matemli.

lūct/us –ūs *er.* kederlenme, ağlama, yas tutma, ağlayış, feryat, inleme; yas giysisi.

lūcubrāti/ō –ōnis *d.* lamba ışığında çalışma, gece çalışması.

lūcubr/ō –āre –āvī –ātum *gf.* geceleyin çalışmak; *gçf.* geceleyin meydana getirmek.

lūculent/us *s.* parlak, ışıklı; (*mec.*) parlak, göz alıcı, yetkin, kusursuz, zengin, ince, zarif; **–ē** *z.* olağanüstü bir biçimde, mükemmelen; **–er** *z.* çok iyi, pek ala.

Lūcull/us –ī *er.* Roma'lı soyadı *öz.* Mithridates'i yenen L. Licinius Lucullus.

Lucum/ō (Lucmō) –ōnis *er.* Etrüsk prensi ya da rahibi.

lūc/us –ī *er.* koru, ağaçlık, orman.

lūdi/a –ae *d.* kadın gladyatör.

lūdibr/ium –ī & iī *cns.* istihza, alay; gülünecek kişi, gülünç kimse ya da şey; eğlence, oyun; eğlence konusu; **–iō habēre** biriyle alay etmek, eğlenmek, alay konusu etmek.

lūdibundus *s.* şen, şakacı, latifeci; güvenli; rahat.

lūdic/er –rī *s.* eğlendirici, güldürücü, tiyatrovari; **–um** *cns.* sahne gösterisi, halk oyunları, sahne oyunu.

lūdificāti/ō –ōnis *d.* eğlenme, istihza, alay; hile, oyun, desise, dolap.

lūdificāt/or –ōris *er.* alay eden, istihza eden, eğlenen.

lūdific/ō –āre –or –ārī –ātus *gç̄f.* (birini) enayi yerine koymak, budala durumuna düşürmek, istihza etmek, alay etmek; aldatmak, yanlış yola sevketmek, karşı gelmek, işini bozmak.

lūdi/ō –ōnis *er.* erkek oyuncu.

lūd/ius –ī & iī *er.* erkek oyuncu; gladyatör.

lū/dō –dere –sī –sum *gf.* oynamak; eğlenmek, gülüp eğlenmek, (başkasına) oyun oynamak; zaman öldürmek, oyalanmak, sevişmek *gçf.* (filân) oyunu oynamak; kendini -ile avutmak, eğlendirmek; öykünmek, taklidini yapmak; alay etmek, istihza etmek, eğlenmek; aldatmak, yanlış yola sevketmek.

lūd/us –ī *er.* oyun, eğlence, spor; (ç.) gösteri; oyunlar; okul; (*mec.*) çocuk oyunu; şaka, latife, alay; (*aşk*) oynaşma, cilveleşme; **–um dare** hevesine boyun eğmek, müsamaha etmek; **–ōs facere** oyun yapmak, şakalaşmak; herkese açık gösteri düzenlemek (sahneye koymak).

luell/a –ae *d.* kefalet, tazminat.

lu/ēs –is *d.* belâ, dert; talihsizlik, felâket.

Lugdūn/um –ī *cns.* Doğu Gallia'da kent, *mod.* Lyons; **–ēnsis** *s.*

lū/geō –gēre –xi *gçf.* & *gf.* yas tutmak, matem tutmak; yaslı olmak.

lūgubris *s.* yaslı; felâket getiren, feci; (*ses*) yakınan, sızlanan, kederli *cns.* ç. yas giysisi.

lumb/ī –ōrum *er.* ç. bel, sulp.

lumbrīc/us –ī *er.* kurt, solu-

can.

lūm/en –inis *er.* ışık; lamba, meşale; gün; göz; yaşam; (*mec.*) ışık, yani en seçkin bir kimse, ya da şey; aydınlatıcı bir kimse; bir süs, ziynet nesnesi; şan şöhret; açıklık, berraklık, lekesizlik.

lūminār/e –is *cns.* pencere.

lūminōsus *s.* parlak, göz alıcı.

lūn/a –ae *d.* ay; ay (*takvim*); yanmay, hilâl, ilkay.

lūnāris *s.* aya ilişkin.

lūnātus *s.* yarım ay biçimli.

lūn/ō –āre *gçf.* yarım ay biçiminde bükmek, kıvırmak.

lu/ō –ere –ī *gçf.* ödemek; (bir suçu) telâfi etmek, bağışlatacak harekette bulunmak, kefaretini çekmek.

lup/a –ae *d.* dişi kurt; fahişe.

lupān/ar –āris *cns.* genelev.

lupātus *s.* dişli *er.* & *cns.* ç. sivri dişli suluk zinciri, engel.

Luperc/us –ī *cns.* Pan; Pan'ın rahibi; **–al –ālis** *cns.* Pan'a ithaf edilen bir mağara; **–ālia –ālium** *cns.* ç. Şubat'ta yapılan Pan Şenliği.

lupīnus *s.* kurta ilişkin, benzer.

lupīn/us –ī *er.*, **–um –ī** *cns.* acı bakla; sahte para.

lupus –ī *er.* kurt; (*balık*) turnabalığı; dişli gem; filika demiri; borda kancası.

lūridus *s.* soluk sarı, ölü gibi, sapsarı, benzi atmış.

lūr/or –ōris *er.* sarılık (*renk*).

lūscīni/a –ae *d.* bülbül.

luscitiōsus *s.* yarı kör, donuk gören.

luscus *s.* tek gözlü.

lūsi/ō –ōnis *d.* oyun.

Lūsitān/ia –iae *d. mod.* Portekiz'i de içine alan, İspanya'nın batı kesimi; **–us** *s.*

lūsit/ō –āre *gf.* oyun oynamak.

lūs/or –ōris *er.* oyuncu; mizah yazarı.

lūstrālis *s.* arınmaya ilişkin; kefalet kabilinden; yatıştırmayla ilgili; beş yılda bir olan.

lūstrāti/ō –ōnis *d.* arıtma; temizleme, ayinde yıkayıp arıtma; dolaşmak, sürekli gezmek.

lūstr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* (*din*) arıtmak; (birini) temize çıkarmak; (*devinim*) gezinmek, etrafını dolaşmak, bir yandan öbür yana geçmek; (*ask.*) teftiş etmek; (*gözler*) inceden inceye gözden geçirmek, dikkatle göz gezdirmek; (*akıl*) üzerinde düşünmek; (*ışık*) aydınlatmak.

lustr/or –ārī *gf.* sık sık geneleve gitmek.

lustr/um –ī *cns.* in, mağara; (ç.) yabanıl belde, ormanlık bölge; (*mec.*) genelevler; sefahat.

lūstr/um –ī *cns.* arınma amacıyla kurban kesme, sunu sunma; (*zaman*) beş yıl.

lūsus *gedo.* **lūdō**

lūsus –ūs *er.* oyun, eğlence, spor; oynaşma, cilveleşme.
lūtreolus *s.* sarı.
Luteti/a –ae *d.* Kuzey Gallia'da kent, *mod.* Paris.
lūteus *s.* sarı, portakal rengi.
luteus *s.* kilden, balçıktan; çamurlu, kirli, bulanık; (*mec.*) alçak, âdî, iğrenç.
lutit/ō –āre *gçf.* iftira etmek, karalamak.
lutulentus *s.* çamurlu, pis, kirli; (*mec.*) iğrenç, pis, tiksindirici (*karakter*).
lūt/um –ī *cns.* Yemen safranı, cehri; sarı.
lut/um –ī *cns.* çamur, batak; kil, balçık.
lūx lūcis *d.* ışık; gün ışığı; gün; yaşam; (*mec.*) halk, dünya; umut ışığı; cesaretlendirme; görkem, haşmet; **lūce** gündüzün, gün ışığında; **prīmā lūce** şafakta, seherde; **lūce carentēs** ölüler.
lūxī *gç.* **lūceō** *gç.* **lūgeō**
lux/or –ārī *gf.* lüks içinde yaşamak, cümbüş yapmak.
luxuri/a –ae, ēs, –ērī *d.* bolluk, aşırılık, müsriflik, taşkınlık, lüks yaşama dalma, aşırı bolluk içinde yaşama.
luxuri/ō –āre –or –ārī *gf.* çok bol olmak; aşırıya kaçmak; (*mec.*) zevk, sefaya dalmak; azmak; ahlaksızlaşmak.
luxuriōs/us *s.* çok bol, bereketli; aşırı; müsrif, itidalsiz; sefahata, şehvete düşkün; **–ē** *z.* şehvetli bir biçimde.
lux/us –ūs *er.* aşırılık, ifrat; israf; sefahat; tantana, debdebe, lüks.
Lyae/us –ī *er.* Bakkhos; şarap.
Lycae/us –ī *er.* Arkadia'da dağ, (Pan ve Juppiter'in tapım yeri).
Lycā/ōn –onis Kallisto'nun babası, Büyük Ayı **–onius** *s.*
Lycē/um (Lycīum) –ī *cns.* Aristoteles'in Atina'daki felsefe okulu.
lychnūch/us –ī *er.* lamba sehpası, şamdan.
lychn/us –ī *er.* lamba, ışık.
Lyci/a –ae *d.* Anadolu'nun güneybatısında ülke; **–us** *s.* Lykia'lı.
Lyctius *s.* Giritli.
Lycurg/us –ī *er.* Bakkhos'un öldürdüğü Thracia'lı kral; Sparta'lı yasa-koyucu; Atina'lı hatip.
Lyd/ia –iae *d.* Küçük Asia'da ülke; **–us –ī** *er.* Lydia'lı; **–ius** *s.* Etrüsk.
lymph/a –ae *d.* su.
lymphāticus *s.* deli, çılgın; korkuya ait.
lymphātus *s.* çılgın, aklı başından gitmiş.
Lync/eus –eī *er.* keskin görüşlü Argonaut; *s.* görüşü keskin.
lynx lyncis *er. d.* vaşak.
lyr/a –ae *d.* lir, lavta; lirik şiir.
lyricus *s.* lire ait, lirik.
Lysi/ās –ae *er.* Atina'lı hatip.

M

Maced/ō –onis *er.* Makedonia'lı; **–onĭd** *d.* Makedonia **–onius –onicus** *s.*

macell/um –ī *cns.* pazar, çarşı; mezbaha.

mac/eō –ēre *gf.* zayıf olmak, yağsız olmak.

mac/er –rī *s.* zayıf, yağsız, nahif, sıska, kuru.

māceri/a –ae *d.* duvar.

mācer/ō –āre *gçf.* yumuşatmak; (*gövde*) zayıflatmak, gücünü kırmak; (*ruhsal*) üzmek, keder vermek, acı çektirmek.

macēsc/ō –ere *gf.* incelmek, zayıflamak; yoksullaşmak.

machaer/a –ae *d.* kılıç.

machaerophor/us –ī *er.* kılıçlı asker.

Machā/ōn –onis *er.* söylencesel Yunan cerrah; **–onius** *s.*

māchin/a –ae *d.* makina; (*mec.*) tertip, entrika, hile, dolap, desise.

māchināment/um –ī *cns.* makina; savaş makinası; âlet; duyu organları.

māchināti/ō –ōnis *d.* mekanizma, makina; (*mec.*) tertip, hile, dolap, desise.

māchināt/or –ōris *er.* mühendis; (*mec.*) tertipçi.

māchin/or –ārī –ātus *gçf.* tertip etmek, kurmak, tasarlamak, icad etmek; (*mec.*) entrika çevirmek, tertip düzenlemek, dolap çevirmek.

maci/ēs –ēī *d.* zayıflık, yağsızlık, incelik; kısırlık, verimsizlik (*toprak, ekin*); (*su*) azalma; (*dil.*) zayıflık, yavanlık.

macilentus *s.* ince.

macritūd/ō –inis *d.* zayıflık, yağsızlık, sıskalık.

macrocoll/um –ī *cns.* büyük ebatta kâğıt.

mactābilis *s.* öldürücü, ölümcül.

mactāt/us –ūs *er.* kurban.

macte mübarek, kutlu olı; aferin!

mact/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kurban etmek; cezalandırmak; öldürmek; yerle bir etmek, tahrib etmek.

mact/ō –āre *gçf.* övmek, yüceltmek, ululamak.

macul/a –ae *d.* benek, nokta, leke; ağ gözü; (*mec.*) kusur, hata.

macul/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* lekelemek, kirletmek, pisletmek.

maculōsus *s.* benekli, nokta nokta; lekeli, kirli.

made/faciō –facere –fēcī –factum (*edl.* **–fīō –fierī**) *gçf.* ıslatmak, sırılsıklam etmek; sulamak.

mad/eō –ēre *gf.* ıslak olmak,

sınlsıklam olmak; kaynayarak yumuşamak; (*komik*) sarhoş olmak; (*mec.*) içine işlemek.

madēsc/ō –ere *gf.* ıslanmak, nemlenmek.

madidus *s.* nemli, ıslak, sınlsıklam; ayyaş; (*pişerek*) yumuşamış, pişmiş; dolu.

maduls/a –ae *er.* ayyaş kimse.

Maeand/er (–ros) –rī *er.* Küçük Asya'da bir ırmak; (*mod.*) Büyük Menderes; dolambaç, dolaşan.

Maecēn/ās –ātis *er.* Augustus'un kültür danışmanı, şâirlerin koruyucusu.

maen/a –ae *d.* çaçabalığı.

Maena/s –dis *d.* Bakkhos rahibesi.

Maenal/us (–os) –ī *er.*, **–a –ōrum** *cns.* ç. Arkadia'da sıradağlar; **–ius, –is** *s.* Maenalus'a ait; Arkadia'lı.

Maen/ius –ī *er.* Roma'lı aile adı **–ia columna–** Forum'da hırsızların ve kölelerin bağlanarak kırbaçlandığı sütun **–iānum** *cns.* balkon.

Maeoni/a –ae Lydia, **–dēs –dae** *er.* Homeros **–us, –s** *d.* Lydia'lı; Homeros ve şiirlerine ait; Etrüsk.

Maeōti/s –dis *d.* Azak denizi **–cus, –us** *s.* Scythia'lı, Maeôtis'e ait.

maereō –ēre *gf.* matem tutmak, kederli olmak.

maer/or –ōris *er.* yas tutma, matem, keder, acı, hüzün, üzüntü.

maestiti/a –ae *d.* hüzün, üzüntü, keder, karakaygı, melankoli.

maest/us *s.* kederli, üzgün, mahzun, gamlı; kasvetli, umutsuz; yaslı; **–iter** *z.*

māgāli/a –um *cns.* ç. kulübeler; çadırlar.

mage *bak.* **magis**

magicus *s.* büyüsel, büyüye ilişkin.

magis (mage) *z.* daha, daha çok, daha ziyade; **eō–.**

magist/er –rī efendi, sahip, şef, amir, reis, üst, yönetici; (*okul*) öğretmen, (*mec.*) danışman, müşavir; **–equitum** süvari sınıfı şefi, bir diktatörün yardımcısı; **–mōrum** sansür memuru, baş denetçi; **–sacrōrum** baş rahip.

magister/ium –ī & **iī** *cns.* başkanlık, riyaset; mürebbilik.

magistr/a –ae *d.* nüfuz sahibi kadın, kadın eğitmen.

magistrāt/us –ūs *er.* yüksek devlet memurluğu, makamı ya da mevkii; yüksek resmi görevli.

māgnanimit/ās –ātis *d.* yüce gönüllülük, âlicenaplık.

magnanimus *s.* yüce gönüllü, âlicenap.

Māgn/ēs –ētis *er.* Magnesia'lı (Manisa) *s.* **–ēsia** *d.* Tessalia'da bir bölge; **–ēsius, –ēssus, –ētis** *s.*

māgnidicus *s.* övüngen, palavracı, kendini öven ya da büyük gören.

māgnificenti/a -ae *d.* büyüklük, azamet, görkem (*kişilerde*); tantana, debdebe, gösterişli tavır.

māgnific/ō -āre *gçf.* yüksek saygı göstermek, büyük itibar göstermek, çok hürmet etmek.

māgnific/us (*kı.* **-entior** *üd.* **-entissimus**) *s.* büyük, ulu, görkemli, kusursuz, muhteşem, olağanüstü (*kişiler, şeyler*); azametli, gösterişli, tantanalı, debdebeli; **-ē** *z.* görkemli bir biçimde, gösterişli olarak; gururla, azametle.

māgniloquenti/a -ae *d.* soylu, yüksek üslûp; şatafatlı, tumturaklı dil ya da üslûp.

māgnitūd/ō -inis *d.* büyüklük, hacim, oylum; cesamet; büyük miktar; (*mec.*) itibar, büyüklük.

māgnopere *z.* çokça, pek çok.

māgn/us (*kı.* **mājor** *üd.* **māximus**) *s.* büyük, kocaman, iri, geniş, azim; (*ses*) yüksek; (*yaş*) ileri; (*değer*) yüksek; (*mec.*) soylu, önemli, büyük – **a loqui** övünme, kurumlanma; **-ī aestimāre** çok değer vermek; **-ī esse** yüksek değerde olmak, yüksek fiyata mal olmak; **-ō stāre** pahalıya mal olmak; **-ō opere** pek çok.

magus -ī *er.* bilgili kimse; büyücü *s.* büyülü, sihirli.

Māi/a -ae *d.* Mercurius'un annesi **-us -i** *er.* Mayıs *s.* Mayıs'a değgin.

māiest/ās -ātis *d.* büyüklük, vakar, azamet, görkem, heybet, şevket; hainlik, hıyanet **-ātem laedere, minuere** -nin egemenliğine karşı suç işlemek, **lēx -ātis** hainliğe karşı yasa (*siyasal*).

māī/or -ōris *kı.* **māgnus. -nātū** daha yaşlı, daha büyük; **-ōrēs -ōrum** *er. ç.* atalar; **in -us crēdere, ferre** abartmak, mübalâğa etmek, büyütmek, izam etmek.

māiusculus *s.* biraz daha büyük; biraz daha yaşlı.

māl/a -ae *d.* yanak, avurt, çene.

malaci/a -ae *d.* denizde sakinlik, süt limanlık; bitkinlik, iç çöküntüsü, duyumsamazlık.

malacus *s.* yumuşak, mülâyim.

male (*kı.* **pēius**. *üd.* **pessimē**) *z.* fena halde; yanlış bir biçimde, yazık ki; başarısız bir biçimde; **-est animō** kendimi kötü hissediyorum; **-sānus** deli, çılgın; **-dīcere** lânet, beddua etmek **-facere** zarar vermek, hasar vermek, kötü davranmak.

maledicti/ō -ōnis *d.* küfürlü, hakaret edici, tiksinti verici

konuşma; beddua, lânet, inkisar; bunlarla ilgili davranış.

maledict/um *-ī cns.* küfür, hakaret sözcüğü; beddua, lânet, inkisar.

maledic/us *s.* kaba, küfürlü *-ē z.* ağzı bozuk biçimde.

malefacţ/um *-ī cns.* kötü bir iş ya da hareket; haksızlık, zarar.

malefic/ium *-ī & -ii cns.* herhangi bir büyü ya da vasıtası; (*mec.*) haksızlık etme, kötülük etme; kötülük, haksızlık, zarar.

malefic/us *s.* kötülük eden (*kimse*), kötü, bedhah; suçlu, mücrim (*er.*); günahkâr kimse; (*er.*); *-ē z.*

malesuādus *s.* ayartıcı, çekici.

malevol/ēns *-entis s.* garezkâr, nispetçi, kinci, hain, isyana eğilimli, asi.

malevolenti/a *-ae d.* kötü niyet, garaz, kin.

malevolus *s.* kötü huylu, kötü niyetli, garezkâr, kötü yürekli, asi, kıskanç.

mālifer *-ī s.* elma yetiştiren.

malignit/ās *-ātis d.* kötü niyet, garaz, kin, kötülük, bedhahlık; hasislik, eli sıkılık, cimrilik.

malign/us *s.* huysuz, ters, kötü huylu, garezkâr, kindar, kötü niyetli, bedhah, kötücül, uğursuz; hasis, pinti, cimri; (*toprak*) verimsiz, ürünsüz; (*mec.*) yetersiz, kısıtlı *-ē z.* hince, kindarca; istemeyerek, kıyamayarak, kerhen.

maliti/a *-ae d.* kötülük, kötü huy, kötü nitelik, bedhahlık, garaz; kurnazlık; çapkınlık; (*iyi anlamda*) yaramazlık.

malitiōs/us *s.* kötülükle dolu, hilekâr, kurnaz: *-ē z.*

maliv- *bak.* **mal ev-**

mālle *ms.* **mālō**

malleol/us *- er.* küçük çekiç, tokmak; (*as.*) meşale, öksü ya da yanar mızrak.

malle/us *- er.* çekiç, tokmak.

māl/ō *-le -uī gçf.* yeğlemek, tercih etmek; tercihan seçmek ya da arzu etmek.

mālobathr/um *-ī cns.* Hindistan'da ya da Suriye'de yetişen bir bitki ya da bu bitkiden elde edilen pahalı bir merhem.

māluī *gç.* **mālō**

māl/um *-ī cns.* elma, meyva.

māl/us *-ī d.* elma ağacı.

māl/us *-ī er.* gemi direği, sırık, kazık.

mal/us (*kı.* **pēior** *üd.* **pessimus**) *s.* kötü, fena, kem, uğursuz, zararlı; çirkin; mu- *-ī* **in -am rem** cehennemin dibine git!**-um** *-ī cns.* günah, şer, fenalık, kötülük, zarar; haksızlık, zulüm; ters olay, felâket, belâ.

malv/a *-ae d.* ebegümeci.

Māmer/s *-tis er.* Mars **-tīn/ī** *-ōrum er.* ç. Messana'yı işgal

eden paralı askerler.
mammill/a -ae *d.* göğüs, meme
mamm/a -ae *d.* meme, göğüs; hayvan memesi.
mānābilis *s.* içine işleyen, nüfuz eden, delip geçen.
manc/eps -ipis *er.* satın alıcı, mübayaacı; müteahhit, üstenci.
mancip/ium -ī & iī *cns.* resmi satın alım ya da resmi satış; mülkiyet, mal, mülk; köle.
mancip/ō -āre *gçf.* satmak, devretmek, (*resmî satış sözleşmesiyle*); (*mec.*) bırakmak, terketmek.
mancup- *bak.* **mancip-**
mancus *s.* sakat, kötürüm.
mandāt/um -ī *cns.* görev, vazife, buyruk; (*yasa*) sözleşme.
mandāt/us -ūs *er.* buyruk, komut, kumanda.
mand/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* emniyet etmek, emanet etmek, tevdi etmek, teslim etmek; görevlendirmek, memur etmek, buyurmak.
mand/ō ere -ī mānsum *gçf.* çiğnemek, dişlerle çiğneyip ezmek; yemek, hırsla yemek, yutmak.
mandr/a -ae *d.* ağıl, mandra; hayvan sürüsü (*davar, koyun, keçi*).
mandūc/us -ī *er.* obur kimse; yiyecek çiğneyen bir kimseyi temsil eden maskeli kişi.
māne *cns.* (*çkz.*) sabah, seher *z.* sabahleyin, erken.
man/eō -ēre mānsī mānsum *gf.* kalmak; durmak; geceyi geçirmek; dayanmak, sürmek, sebat etmek; *gçf.* birini beklemek, intizar etmek; **in condiciōne-** anlaşmayla itaat etmek.
Mān/ēs -ium *er.* ç. ölülerin tanrılaştırılmış ruhları; ölüler diyarının varlıkları; ölünün ruhu, hayalet; ölüler diyarı; kalıntılar (*gövde*).
mang/ō -ōnis *er.* satıcı, tacir; (*öz.*) köle taciri.
manic/ae -ārum *d.* ç. kelepçeler; gömlek kolları, yenler; eldivenler.
manicātus *s.* uzun kollu gömlek.
manicul/a -ae *d.* küçük el, elcik; saban kolu.
manifest/ō -āre *gçf.* açıkça göstermek, açıklamak, ifşa etmek.
manifest/us *s.* açık, âşikar, sarih, net, vazıh, yalın, belirgin; ortaya çıkmış, bulunmuş (*kimse*) **-ō** *z.* açıkça, belirgin olarak, sarahaten, âşikâr olarak.
manipl- *bak.* **manipul-**
manipulāris *er.* asker, er, nefer; aynı bölükten olan asker; yoldaş; *s.* bölüğe ait.
manipulātim *z.* bölükler halinde; yığınlar halinde; avuç dolusu olarak.
manipul/us -ī *er.* yığın (*öz. sa-*

man); (*ask.*) piyade bölüğü.

Manl/ius -ī *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* Roma'daki luppiter tapınağını Gallialılar'dan kurtaran Manlius Capitolinus; sert disipliniyle tanınan Manlius Torguatus; **-ius, -iānus** *s.*

mann/us -ī *er.* bir cins Gallia atı.

mān/ō -āre -āvī -ātum *gf.* damla damla akmak, damlamak, akmak, akıntı gibi gitmek; (*mec.*) yayılmak, çıkmak (*soyut*).

mānsī *gç.* **maneō**

mānsi/ō -ōnis *d.* kalma, durma, ikâmetgâh (*öz. konaklama yeri*).

mānsit/ō -āre *gf.* kalmak, oturmak, durmak, beklemek; ikamet etmek.

mānsuē/faciō -facere -fēcī -factum (*edl.* **-fīo -fierī**) *gçf.* evcilleştirmek, ehlileştirmek.

mānsuē/scō -scere -vī -tum *gçf.* evcilleştirmek, ehlileştirmek; *gf.* evcil hale gelmek; uysallaşmak, yumuşak başlı olmak.

mānsuētūd/ō -inis *d.* evcillik, uysallık; nezaket, ılımlılık.

mānsuēt/us *gedo.* **mānsuēscō.** *s.* evcil; uysal, yumuşak huylu, ılımlı; **-ē** *z.*

mānsus *gedo.* **mandō; mandō; *gedo.* maneō**

mantēl/e -is *cns.* peçete, peşkir, havlu.

mantēl/um -ī *cns.* pelerin, manto.

mantic/a -ae *d.* sırt çantası, el çantası, valiz, bavul.

manticin/or -āri ātus *gf.* kâhin olmak ya da kehanette bulunmak.

mant/ō -āre *gf.* kalmak, durmak; beklemek (*birini*).

Mantu/a -ae *d.* Vergilius'un Kuzey İtalya'da doğduğu yer.

manuālis *s.* ele ait, elle ilgili.

manubi/ae -ārum *d. ç.* ganimetin satışından elde edilen para.

manūbr/ium -ī & **iī** *cns.* sap, kulp, kabza.

manuleātus *s.* uzun kollu gömlekli.

manūmissi/ō -ōnis *d.* azad edilme (*köle*).

manūm/ittō -ittere -īsī -issum *gçf.* özgürlüğüne kavuşturmak, azat etmek.

manupret/ium -ī & **iī** *cns.* ücret, maaş; ödül, mükâfat, karşılık.

man/us -ūs *d.* el; (*mec.*) güç; dinçlik; cesaret; göğüs göğüse çarpışma; yiğitlik; el yazısı, el işi; (*ask.*) kıta, kol, bölük; (*fil*) hortum; **-extrēma** rötuş (*sanatta*); son darbe (*askerlik*); **-ferrea** kanca, borda kancası; **-um dare** vazgeçmek; teslim etmek; **-ū** sahte olarak, yapay olarak; **-ū mittere**

azat etmek; **ad -um** hazır; **in -ō** açık, âşikar, besbelli; **in -ibus** tanınmış, ünlü; yakın, yanında, el altında; **in -ibus habēre** -ile meşgul olmak; **per -ūs** zorla, mecburi olarak; **per -ūs trādere** kuşaktan kuşağa aktarmak.

mapāli/a -um *cns.* ç. Afrika kulübeleri.

mapp/a -ae *d.* peçete, peşkir, masa örtüsü; kumaş, bez.

marath/ōn -ōnis *d.* Attika'nın doğu kıyısında köy, Perslere karşı Atinalıların kazandıkları zaferle anılır; **-ōnius** *s.*

Marcell/us -ī *er.* Roma'lı soy adı, *öz.* Syracusa'yı ele geçiren Claudius Marcellus; **-ia -iōrum** *cns.* ç. Marcelli'nin adına yapılan şölenler.

marc/eō -ēre *gf.* solmak, kurumak; solup eğilmek, hâlsiz olmak, canlılığını yitirmek, gevşemek, kuvveti kesilmek; yavaş yavaş gevşemek, durulmak.

marcēsc/ō -ere *gf.* solmaya başlamak, zayıflayarak eriyip gitmek, canlılığını yitirmek, güçten düşmek, dermansızlaşmak.

marcidus *s.* solmuş, kurumuş, gevşek, cansız, sarkık, halsiz, dermansız; (*mec.*) ruhsuz, gevşek.

Marc/ius -ī *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* Ancus Marcius, Roma'nın dördüncü kralı; **-ius -iānus** *s.*

mar/e -is *cns.* deniz; **-nostrum** Akdeniz; **-inferum** Tiren denizi; **-superum** Adriyatik denizi.

Mareoticus *s.* Mareota ile ilgili; Mısırlı.

margarīt/a -ae *d.* inci.

margin/ō -āre *gçf.* sınır koymak, kaldırım taşıyla ayırmak.

marg/ō -inis *er. d.* kenar, yan, kıyı; sınır; **-cēnae** garnitür, salata gibi yiyecek.

Marīc/a -ae *d.* Latin mitolojisinde su perisi, Latinus'un annesi.

marīnus *s.* denize ait.

maritālis *s.* evlilere ait, evlenmeye ait, düğüne ait.

maritimus *s.* denize ait, denizle ilişiği olan; kıyıya ait, kıyısal; *cns.* ç. kıyı bölgesi.

marīt/ō -āre *gçf.* evlenmek.

marīt/us -ī *s.* evliliğe ait, evlenmeye ait, düğüne ait; *er.* koca.

Mar/ius -ī *er.* Roma'lı aile adı *öz.* Jugurtha ve Teuton'ları yenen C. Marius; **-ius, -iānus** *s.*

marmor -is *cns.* mermer; işlenmiş mermer parçası; mermer kaldırım (ç.); taş; denizin düz ve parlak yüzeyi.

marmoreus *s.* mermerden, mermere ait; mermer gibi.

Mar/ō -ōnis *er.* Vergilius'un

soyadı.

marr/a -ae *d.* bir tür çapa.

Mars Martis *er.* savaş tanrısı, Romulus'un babası; savaş; Mars gezegeni **aequō Marte** eşit koşullarda **suō Marte** insanın kendi çabasıyla **Marti/us** *s.* Mars'a ait; Mart'a ait; savaşçı, dövüşken **-ālis** *s.* Mars'a ait.

Mars/ī -ōrum *er. ç.* Orta İtalya'da bir topluluk, savaşçılığıyla ünlüdür; **-us, -icus** *s.* Marslı.

marsupp/ium -ī & **iī** *cns.* kese, torba, para kesesi.

Marticol/a -ae *er.* Mars'a tapan kimse.

Martigen/a -ae *er.* Mars'ın oğlu.

mās maris *er.* erkek, adam *s.* erkek, erkek özelliklerine sahip, erkeğe ait.

māsculus *s.* erkeğe ait, erkeksi, erkek.

Masiniss/a -ae *er.* Numidia kralı.

mass/a -ae *d.* parça, küme, yığın, öbek, kütle.

Massic/us -ī *er.* Campania'da dağ; **-um -ī** *cns.* bu dağda yetişen üzümlerden elde edilen şarap.

Massili/a -ae *d.* Galia'daki *phocaea* kolonisi; *mod.* Marsilya; **-ēnsis** *s.*

mastīgi/a -ae *m.* alçak, adi kimse.

mastrūc/a -ae *d.* koyun postu, pösteki; **-ātus** *s.* pösteki giyen; pöstekili.

matar/a -ae -is -is *d.* Kelt ciriti.

matelli/ō -ōnis *er.* kap, kavanoz, tas.

māt/er -ris *d.* anne, sahibe, matron; sütanne; (*mec.*) ana, kaynak, köken; **Māgna-** Kybele; anayurt.

mātercul/a -ae *d.* annecik.

māteri/a -ae -ēs -ēī *d.* madde, cevher, cisim, özdek; kereste; gereçler; (*mec.*) konu, mevzu, tema; fırsat, neden, vesile, münasebet; (*kişi*) yetenek, karakter.

māteriār/ius -ī & **iī** *er.* kereste tüccarı.

materiēs *bak.* **māteria**

māteriātus *s.* ahşap.

māteri/or -ārī *gf.* kereste sağlamak, kereste tedarik etmek.

māternus *s.* anneye ait.

māterter/a -ae *d.* annenin kız kardeşi, teyze.

mathēmatic/us -ī *er.* matematikçi; gökbilimci.

mātricīd/a -ae *er. d.* ana katili.

mātricīd/ium -ī & **iī** *cns.* ana öldürümü, katli.

mātrimōn/ium -ī & **iī** *cns.* evlilik, evlenme, izdivaç.

mātrimus *s.* annesi hayatta olan (kimse).

mātrōn/a -ae *d.* evli kadın; hanımefendi, sahibe.

mātrōnālis *s.* evli kadına ait;

kadına yaraşır, kadınca, sahibeliğe ya da hanımefendiliğe özgü.

matul/a –ae kap, kavanoz.

mātūr/ēscō –ēscere –uī *gf.* olgunlaşmak, olgun hale gelmek.

mātūrit/ās –ātis *d.* olgunluk, (*mec.*) olgunluk hali; mükemmellik, yetkinlik, erişkenlik, kemal; yükseklik.

mātūr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* olgunlaştırmak, olgun hale getirmek; acele ettirmek, hızlandırmak; vaktinden önce yapmak; *gf.* acele etmek.

mātūr/us *s.* olgun, olmuş, kemale ermiş, ergin; **–e** *z.* tam vaktinde, vakitli, çabuk, bir an önce, erken erken.

Mātūt/a –ae *d.* şafak tanrıçası.

mātūtīnus *s.* sabahleyin; erken.

Maur/us –ī *er.* Fas; Mağrib; *s.* Faslı, Afrikalı, Mağribi; **–itāni/a –ae** *d.* Moritania; *mod.* Fas; Marakeş kenti **–ūsius** *s.*

Māvor/s –tis *er.* Mars; **–tius** *s.*

maxill/a –ae *d.* çene, çene kemiği.

māximē *z.* pek; en, en çok, son derece, fazlasıyla, aşırı derecede, ziyadesiyle, özellikle, özel olarak, bilhassa; kesinlikle, tam tamına, tam, aynen; elbette, tabii, kuşkusuz, pekalâ; **cum–** aynen, tıpkı **quam–** mümkün olduğu kadar çok ya da mümkün olduğu derecede, mümkün mertebede.

māximit/ās –ātis *d.* büyük boyut, büyüklük, azamet.

māximus *dü.* **māgnus**

māxum– *bak.* **māxim–**

māzonom/us –ī *er.* tabak, çanak; tepsi.

meapte kendimin.

meāt/us –ūs *er.* devinim; geçiş; geçit; yol, kanal.

mēcastor *ünl.* Kastor adına!

mēcum benimle, benimle beraber.

Mēdē/a –ae *d.* Iason'un Kolkhis'li büyücü kansı; **–is** *s.* büyülü.

med/eor –ērī *gf.* (*eh. ile*) iyileştirmek, şifa vermek, tedavi etmek; **–entes –entum** *er. ç.* doktorlar.

meddix tuticus *er.* Osc'lu yüksek memur.

mediastīn/us –ī *er.* ağır işlerde çalıştırılan kimse, genel ya da kaba saba işlerde çalışan köle.

mēdic/a –ae *d.* kaba yonca.

medicābilis *s.* tedavisi mümkün, geçici (*hastalık*).

medicām/en –inis *cns.* ilaç, deva; kozmetik; (*mec.*) çare.

medicāment/um –ī *cns.* ilaç, deva; zehir; ilaç dozu; (*mec.*) panzehir; çare.

medicāt/us –ūs *er.* büyülü çekicilik, albeni.

medicīn/a **-ae** *d.* tıp sanatı; muayenehane; tedavi; (*mec.*) ilaç, çare.

medic/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* ilaçla tedavi etmek, iyileştirmek, sağaltmak; boyamak, renklendirmek.

medic/or **-ārī** *gçf.* & *gf.* iyileştirmek, tedavi etmek; iyileşmek.

medicus *s.* iyileştirici, şifa verici, iyileşmeye ilişkin *er.* doktor.

mediet/ās **-ātis** *d.* orta yer, orta.

medimn/um **-ī** *cns.* **-us** **-ī** *er.* Yunan kilesi.

mediocri/s *s.* orta, sıradan, alelade, ortalama; **-ter** *z.* ortalama olarak; az çok; aşırıya kaçmadan.

mediocrit/ās **-ātis** *d.* iki şeyin ortası, vasat, orta; ılımlılık, itidal; bayağılık, sıradanlık, aleladelik.

Mediolān/um **-ī** *cns.* Kuzey İtalya'da kent; *mod.* Milano; **-ēnsis** *s.*

meditāment/um **-ī** *cns.* uygulama, pratik, alıştırma, talim; hazırlık yapma.

meditāti/ō **-ōnis** *d.* (*bir şey üzerinde*) düşünme; hazırlık, alıştırma, uygulama.

mediterrāneus *s.* ülkenin iç bölümünde yer alan; ülkenin denizden uzak bölümünde yer alan, dahili.

medit/or **-ārī** **-ātus** *gçf.* & *gf.* (*bir şey üzerinde*) düşünmek, düşünüp taşınmak, tefekkür etmek; pratik yapmak, alıştırma yapmak, çalışmak; **-ātus** *s.* tasarlanmış, kasıtlı, üstünde düşünülmüş.

medi/us *s.* orta, ortadaki, ortası; orta düzeyde bulunan; arada bulunan; vasat, ılımlı; yansız, tarafsız *cns.* kamu, halk; orta *er.* arabulucu, aracı; **-um complectī** belini kavramak; **sē gerere** yansız olmak; **-ō** yan yolda **-ō temporis** bu arada, aynı zamanda; **in -um** kamu yararına; **in -um prōferre** yayımlamak; **dē -ō tollere** ortadan kaldırmak, iptal etmek; **ē -ō abīre** ölmek, yok olmak; **in -ō esse** halktan olmak; **in -ō positus** herkese açık; **in -ō relinquere** sallantıda bırakmak.

medius fidius *ünl.* tanrı adına.

medix *bak.* **meddix**

medull/a **-ae** *d.* ilik; (*mec.*) öz, esas, iç, merkez, en içteki kısım.

medullitus *z.* yürekten.

medullul/a **-ae** *d.* ilik.

Mēd/us **-ī** *er.* Med, Pers; **-us, -icus** *s.*

Medūs/a **-ae** *d.* baktığı her şeyi taşa çeviren bir Gorgon; **-aeus** *s.* **-equus** Pegasus.

Megalēnsi/a (Megalēsia) **-um** *cns.* ç. Nisan'da yapılan

Kybele şenliği.

Megar/a -ae *d.*, **-ōrum** *cns.* ç. Yunanistan'da Isthmus yakınında kasaba; **-ēus, -icus, -us** *s.* Megara'lı.

megistān/es -um *er.* ç. eşraf, ileri gelenler, ekâbir (*saray*).

mehercules, mehercule, mehercle- *ünl.* Herakles hakkı için.

mēi/ō -ere *gf.* işemek.

mel mellis *cns.* bal.

melandiolicus *s.* melankolik, karakaygılı.

melē ç. **melos.**

Meleag/er (-ros) -ri *er.* Kalydonia prensi.

melicus *s.* müziğe ait; lirik.

melilōt/os -ī *d.* san yonca.

melimēl/a -ōrum *cns.* ç. elma şırası.

Mēlīn/um -ī *cns.* Melos beyazı.

meli/or -ōris *s.* daha iyi.

melisphyll/um -ī *cns.* melisa, oğulotu.

Melit/a -ae *d.* Malta **-ēnsis** *s.* Malta'lı; Malta'ya ait.

melius *cns.* (melior) *z.* daha iyi.

meliuscul/us *s.* çok daha iyi; **-ē** *z.* oldukça iyi.

mellifer -ī *s.* bal yapan, bal taşıyan.

mellītus *s.* ballı; tatlı.

mel/os -ī *cns.* şarkı, nağme, ezgi.

Melpomen/ē -ēs *d.* tragedya *Musa*'sı.

membrān/a -ae *d.* deri, zar; yara kabuğu; ince tabaka, parşömen.

membrānul/a -ae *d.* parşömen parçası.

membrātim *z.* parça parça; kısa cümleler halinde.

membr/um -ī *cns.* organ, uzuv, üye, (*gövde*); parça, bölüm, kısım, cüz.

mēmet, mē'nin vurgulu biçimi.

memin/ī -isse *gf.* (*inh.* ile) anımsamak, hatırlamak; anmak, zikretmek.

Memn/ōn -onis *er.* Troia'da öldürülen Etiopia kralı; **-onius** *s.*

memor -is *s.* düşünceli, hatırlayan; anısına (*birinin*); **-iter** *z.* bellekten, hatırlayarak; doğru olarak.

memorābilis *s.* anılmaya değer, dikkate değer.

memorandus *s.* dikkate değer, önemli.

memorāt/us -ūs *er.* anma, zikir, ima.

memori/a -ae *d.* bellek, hafıza; hatırlama süresi; ömür; anı; geçmiş olay; tarih; **haec-** günümüz; **-ae prōdere** gelecek kuşaklara geçirmek; **post hominum -am** tarihin başlangıcından bu yana.

memoriol/a -ae *d.* zayıf bellek.

memor/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* anmak, zikretmek, söyle-

mek, anlatmak nakletmek –**ātus** *s.* ünlü, namlı.

Memph/is –is & **idos** *d.* Orta Mısır'da bir kent; **–ītēs, ītis, –īticus** *s.* Memphis'e ait; Mısır'lı.

Menand/er (–ros) –ri *er.* Grek komedya yazarı; **–rēus** *s.*

mend/a –ae *d.* kusur, hata, yanlış, leke.

mendāc/ium –ī & **iī** *cns.* yalan.

mendāciuncul/um –ī *cns.* yalancık, uyduruk.

mend/āx –ācis *s.* yalan söyleyen, yalancı, aldatıcı, aldatan; gerçeksiz; *er.* yalancı kimse.

mendīcit/ās –ātis *d.* aşırı yoksulluk; dilencilik.

mendīc/ō –āre, –or –ārī *gf.* dilenmek, sadaka istemek, dilenmeye gitmek.

mendōs/us *s.* kusurlu, hatalı; yanlış, **–ē** *z.*

mend/um –ī *cns.* hata, kusur, noksan, eksiklik, gaf.

Menelā/us –ī *er.* Agamemnon'un kardeşi, Helen'in kocası; **–ēus** *s.*

Menoetiad/ēs –ae *er.* Patroklos.

mēns mentis *d.* düşünce, akıl, zihin, dimağ, idrak, zihinsel yetiler, anlayış, kavrayış; duygular, yürek; cesaret, mertlik, azim, sebat, metanet; plan, niyet, amaç; **venit in mentem** hatırlanır, akla gelir, ortaya çıkar.

mente captus deli, çılgın.

mente ut niyetiyle.

mēns/a –ae *d.* masa; kap, öğün; tezgâh **secunda–** tatlı (*yemek sonu*).

mēnsār/ius –ī & **iī** *er.* sarraf, bankacı.

mēnsi/ō - *d.* (*ölçü*) miktar, nic ...

mēns/is –is *er.* ay (*takvim*).

mēns/or –ōris *er.* ölçmen, tartıcı, müfettiş; mimar, mühendis; arazi ölçmeni.

mēnstruālis *s.* bir aylığa özgü.

mēnstruus *s.* ayda bir olan, aylık; bir aylığına özgü; *cns.* bir aylık erzak.

mēnsul/a –ae küçük masa.

mēnsūr/a –ae *d.* ölçü, ölçüm, ölçme; ölçüt, standart; miktar, boyutlar, ebat; kapasite.

mēnsus *geo.* **mētior**

ment/a –ae *d.* nane.

menti/ō –ōnis *d.* ima, üstü kapalı söz, çıtlatma, zikretme.

ment/ior –īrī –ītus *gf.* yalan söylemek, aldatıcı olmak, sözünü tutmamak; *gçf.* yalandan söylemek, hilekâr bir biçimde davranmak; gibi görünmek, –imiş gibi göstermek; sahtesini yapmak, öykünmek; **–iēns –ientis** *er.* aldatma, hile, yanıltma; **–ītus** *s.* yalan.

Mentor –is *er.* Odysseus'un ünlü arkadaşı; maden işlemeciliğiyle tanınmış bir sanatçı;

süslü şarap kadehi (*maden*); **–eus** *s.*

ment/um –ī *cns.* çene.

me/ō –āre *gf.* gitmek, geçmek.

mephīt/is –is *d.* yeryüzünden sızan zehirli ya da zararlı buhar, sıtma; bir tanrı.

merācus *s.* saf, katışıksız.

mercābilis *s.* satın alınabilir.

mercāt/or –ōris *er.* tacir, tecimen, satıcı.

mercātūr/a –ae *d.* ticaret, tecim; satın alma; mal.

mercāt/us –ūs *er.* ticaret; gidip gelme, seyrüsefer; pazaryeri, çarşı, panayır, fuar.

mercēdul/a –ae *d.* düşük ücret, düşük kira ücreti.

mercēnnārius *s.* paralı, ücretli, kiralık; *er.* hizmetçi.

merc/ēs –ēdis *d.* kira ücreti, ücret, maaş, bedel; kâr, gelir; rüşvet; (*mec.*) ödül, karşılık, mükâfat.

mercimōn/ium –ī & iī *cns.* mallar, emtia, ticari eşya.

merc/or –ārī –ātus *gçf.* ticaret yapmak, mübayaa etmek, satın almak.

Mercur/ius –ī *er.* tanrıların habercisi; ticaretin ve hırsızların tanrısı; **stēlla –ī** Merkür gezegeni; **–iālis** *s.*

merd/a –ae *d.* pislik, hayvan tersi, gübre.

merend/a –ae *d.* hafif öğle yemeği.

mer/eō –ēre –ni –eor –ērī, –itus *gçf.* & *gf.* lâyık olmak, hak kazanmak; kazanmak, edinmek, hak etmek, elde etmek, ele geçirmek, yenmek, galip gelmek; (*ask.*) hizmet görmek; **bene– dē** iyi hizmet etmek; **–equō** süvari sınıfında hizmet görmek.

meretrīcius *s.* fahişeye ait.

meretrīcul/a –ae *d.* güzel fahişe.

meretr/īx –īcis *d.* fahişe.

merg/ae –ārum *d. ç.* saman tırmığı.

mer/gō –gere –sī –sum *gçf.* suya batırmak, daldırmak, banmak, suya sokmak; (*mec.*) gömmek; batmak, batağa saplanmak (*ahlaki ya da mali*).

merg/us –ī *er.* dalgıç kuşu.

merīdiānus *s.* öğleyin, öğleye ait; güneye doğru olan.

merīdi/ēs –ēī *d.* öğle vakti, öğle; güney.

merīdi/ō –āre *gf.* öğle uykusu uyumak.

merit/ō –āre *gçf.* kazanmak (*düzenli biçimde*).

meritōrius *s.* kiralık *cns.* ç. kiralık oda, pansiyon.

merit/us *gedo.* **mereō** *s.* lâyık, hak kazanmış, müstahak; **–um –ī** *cns.* hizmet; sevecenlik, yumuşaklık; yararlık, değer; hak; ihtar, tembih (*okul*), suç, kabahat, ayıp, kusur; (*mec.*) iyi bir neden **–ō** *z.* hakkıyla, haklı olarak.

merop/s –is *d.* arı yiyen bir

kuş.
mersī *gç.* **mergō**
mers/ō –āre *gçf.* tekrar tekrar suya daldırmak ya da suya batırmak.
mersus *gedo.* **mergō**
merul/a –ae *d.* karatavuk.
mer/um –ī *cns.* şarap.
merus *s.* saf, katışıksız, su katılmamış; yalnızca, sofi.
merx mercis *d.* mal, emtia.
Mesall/a –ae *er.* Roma'lı adı *öz.* **Corvinus** Augustus döneminde hatip, asker ve edebiyat hâmisi **–īna –īnae** *d.* İmparator Claudius'un karısı; Neron'un karısı.
Messān/a –ae *d.* Sicilya'da kent *mod.* Messina.
mess/is –is *d.* hasat.
mess/or –ōris *er.* orakçı, biçici.
messōrius *s.* orakçıya ait, ilişkin.
messuī *gç.* **metō**
messus *gedo.* **metō**
met/a –ae *d.* sirk pistinde bitim noktalarına konan taş sütun, dönüm noktası; (*mec.*) hedef, bitim, sınır.
metall/um –ī *cns.* maden, metal; maden ocağı.
mētātor –oris *er.* meşaheci, meşaha menu.
Metaur/us –ī *er.* Umbria'da ırmak, Hasdrubal'ın bozgunuyla ün kazanmıştır.
Metell/us –ī *er.* Roma'lı adı *öz.* Jugurtha'ya karşı zaferler kazanan komutan.
Mēthymn/a –ae *d.* Lesbos'da kent **–aeus** *s.*
mē/tior –tīrī –nsus *gçf.* ölçmek ölçüp ayırmak; bir yandan öbür yana geçerek ölçmek; (*mec.*) tahmin etmek, yargıda bulunmak.
me/tō –tere –ssuī –ssum *gçf.* biçmek, hasat etmek, ürün toplamak; biçmek (ot vs.), kesip biçerek öldürmek.
mēt/or –ārī –ātus *gçf.* sınır koymak, sınırlarını belirlemek; ölçmek, uzunluğuna belli bir bölümü ölçmek, ölçerek tayin etmek ya da plana göre tanzim etmek.
metrēt/a –ae *d.* sıvılar için bir Yunan ölçü birimi.
metucalōsus *s.* korku dolu.
met/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* korkmak, endişe etmek, –den korkmak.
met/us –ūs *er.* korku, tasa, endişe, dehşet, kuruntu, vesvese, huzursuzluk.
meus *s.* benim, bana ait.
mī *eh.* ego; *sln. & er. ç.* **meus.**
mīc/a –ae *d.* kırıntı, zerre, lokma, parça, tane, habbe.
mic/ō –āre –uī *gf.* titremek, titreşmek, çırpınmak, titrek yanmak; (*mec.*) birden alevlenmek, şimşek gibi parlamak, parıldamak, saçmak.
Midas –ae *er.* dokunduğu her şeyi altına çeviren Phrygia kralı.

migrāti/ō –ōnis *d.* yer değiştirme, nakil, alışkanlıklarını değiştirme.

migr/ō –āre –āvī –ātum *gf.* ev değiştirmek, göç etmek *gçf.* götürmek, taşımak, naklet-mek.

mīl/es –itis *er.* er, asker; ordu birlikleri, asker sınıfı.

Mīlē/tus –tī *d.* Küçük Asya'da kent; **–sius** *s.*

mīli/a –um *cns.* ç. binler; **–passuum** millerce.

mīliār/ium (milliārium) –ī & **iī** *cns.* kilometre taşı.

mīlitāri/s *s.* askerî, askerlere, askerlik hizmetine ya da savaşa ait; **–ter** *z.* askeri biçimde.

mīliti/a –ae *d.* askerlik hizmeti, savaş; ordu; **–ae** hizmette; **domī –aeque** yurtta ve yurt dışında; (*mec.*) savaşta ve barışta.

mīlit/ō –āre *gf.* asker olmak, asker olarak hizmet görmek.

mil/ium –ī & **iī** *cns.* akdan.

mīl/le (ç. **–ia**) *sy.* bin; **–passūs** mil (*bir*).

mīll/ēsimus, –ēnsimus *s.* binin-ci.

millia *bak.* **mīlia**

milliārium *bak.* **mīliārium**

mīlli/ēns, –ēs *z.* bin kez.

Mil/ō –ōnis *er.* Cicero'nun savunduğu ve Clodius'un katili olan tribunus; **–ōniānus** *s.*

Miltiad/ēs –is *er.* Marathon'da zafer kazanan Atina'lı general.

mīluīnus *s.* çaylağa ait, çaylağa benzer; yırtıcı.

mīlu/us (mīlvus) –ī *er.* çaylak; kırlangıç balığı.

mīm/a –ae *d.* kadın oyuncu.

Mimalloni/s –dis *d.* Bakkhos rahibesi; Bakkhos'a tapan kadın.

mīmic/us *s.* gülünç, tuhaf, maskaralık kabilinden; öykünme komedyasına uygun; **–ē** *z.*

Mimnerm/us –ī *er.* Atina'lı elegia şâiri.

mīmul/a –ae *d.* kadın oyuncu.

mīm/us –ī *er.* erkek oyuncu (*p. mim*); pandomim oyunu, pandomim, fars.

min/a –ae *d.* Yunanlıların kullandığı gümüş sikke.

min/ae –ārum *d.* ç. tehditler; (*duvar*) süs için yapılan sivri tepeli kuleler.

mināti/ō –ōnis *d.* tehdit.

min/āx –ācis *s.* tehdit eden; tehditle dolu **–aciter** *z.*

Minerv/a –ae *d.* sanat, bilim ve bilgelik tanrıçası, *öz.* dokuma; (*mec.*) yetenek, deha; yün işinde çalışma; **sūs –am** "büyük annene öğret!"

miniānus *s.* parlak kırmızıyla boyalı.

miniātulus *s.* kırmızı boyalı.

minimē *z.* en az derecede, zerre kadar, pek az; (*yanıt*) hayır, asla.

minimus *s.* en az, en küçük, pek küçük; en genç.
mini/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kırmızıya boyamak.
minist/er -ri *er.*, **-ra -rae** *d.* hizmetçi, hizmetkâr; yardımcı, vekil.
minister/ium -ī & **iī** *cns.* hizmet, vazife, görev; heyet, maiyet.
ministrāt/or -ōris *er.* **-rix -rīcis** *d.* yardımcı, hizmetli, hizmetçi kız, evlâtlık.
ministr/ō -āre *gçf.* hizmet etmek; sağlamak, tedarik etmek; yönetmek; yerine getirmek, ifa etmek.
minitābundus *s.* tehdit edici.
minit/or -ārī -ō -āre *gçf.* & *gf.* tehdit etmek.
min/ium -ī & **iī** *cns.* koyu kırmızı bir çeşit boya, sülüğen.
min/or -ārī -ātus *gçf.* & *gf.* tehdit etmek; çıkıntı yapmak **-anter** *z.* tehdit ederek.
min/or -ōris *s.* daha küçük, daha az; ikinci derecede, önemi az; daha genç; (ç.) soyundan gelenler.
Mīnō/s -is *er.* Girit kralı, öbür dünyada yargıç; **-ius, -us** *s.* **-is -idis** *d.* Ariadne.
Mīnōtaur/us -ī *er.* yarı boğa, yarı adam görüntüsünde, Girit labirentinde yaşayan efsanevi yaratık.
Minturn/ae -ārum *d.* ç. Güney Latium'da kent **-ēnsis** *s.*
minum- *bak.* **minim-**
min/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* küçültmek, azaltmak, parçalara ayırmak, eksiltmek, zayıflatmak, *gf.* (*gelgit*) çekilmek.
minus *cns.* **minor** *z.* daha küçük, daha az; daha az derecede; değil, hiç değil, asla, katiyen; **quo -** (*menetme*) **-den.**
minusculus *s.* ufakça, küçükçe.
minūt/al -ālis *cns.* kıyılmış et, kıyma.
minūtatim *z.* parça parça, küçük parçalar halinde.
minūt/us *gedo.* **minuō** *s.* küçük; değersiz, kıymetsiz, önemsiz; **-ē** *z.* önemsiz bir tarzda.
mīrābili/s *s.* olağanüstü, harika, hayret verici; **-ter** *z.*
mīrābundus *s.* hayret dolu.
mīrācul/um -ī *cns.* mucize, tansık, hayret veren şey; hayret, şaşkınlık.
mirandus *s.* olağanüstü.
mīrāti/ō -ōnis *d.* tansık, harika, mucize.
mīrāt/or -ōris *er.* takdirkâr.
mīrātr/īx -īcis *s.* takdir eden, beğenen.
mīrific/us *s.* olağanüstü, hayret verici; **-ē** *z.*
mirmillō *bak.* **murmillō**
mīr/or -ārī -ātus *gçf.* şaşmak, hayret etmek; takdir etmek; *gf.* hayran olmak, şaşırmak.
mīr/us *s.* hayret verici, olağa-

nüstü, tuhaf, garip **-um quam, quantum** olağanüstü olarak **-ē** *z.*

miscellūne/a -ōrum *cns.* ç. (*gıda*) karmakarışık yemek, türlü yemeği.

mi/sceō -scēre -scuī -xtuno *gçf.* karıştırmak, katıp karıştırmak, harman yapmak; birleştirmek, bir araya getirmek: karıştırmak, karmakarışık etmek, düzeni bozmak.

misellus *s.* zavallıcık, zavallı küçük.

Mīsēn/um -ī *cns.* Napoli yakınında dağlık burun ve liman **-ēnsis** *s.*

miser -ī *s.* sefil, perişan, yoksul, düşkün, acınası, merhamet uyandıran.

miserābili/s *s.* acınacak halde olan, acıklı, merhamet uyandıran; **-ter** *z.*

miserandus *s.* acınacak halde, merhamete değer, müessif.

miserāti/ō -ōnis *d.* acıma, merhamet, acınacak şey, dokunaklı, keder verici şey.

miser/eō -ēre -uī, eor, ērī -itus *gçf. & gf.* (*inh.* ile) acımak, merhamet etmek, yakınlık duymak; **-et mē** acı duyuyorum, bana acı verir, müteessirim.

miserēsc/ō -ere *gf.* acımak.

miseri/a -ae *d.* dert, ızdırap, perişanlık, sefalet, bezginlik, mutsuzluk.

misericordi/a -ae *d.* acıma, merhamet, şefkat, sevecenlik, duygudaşlık, inayet.

misericor/s -dis *s.* duygudaş, acıyan, merhamet duyan, merhametli, şefkatli, sevecen.

miseriter *z.* kederle, hüzünle.

miser/or -ārī -ātus *gçf.* (-den dolayı) kederlenmek, acımak, merhamet duymak.

mīsī *gç.* **mittō**

miss/a -ae *d.* (*dn.*) Aşai Rabbanî.

missilis *s.* atılabilen, atılır.

missi/ō -ōnis *d.* gönderme; salıverme, tahliye; (*ask.*) terhis etme, (*gladyatörler*) talim yeri; (*olaylar*) son; **sine -ōne** ölümüne.

missit/ō -āre *gçf.* tekrar tekrar göndermek.

missus *gedo.* **mittō**

miss/us -ūs *er.* gönderme; atış, atma; **-sagittae** ok menzili.

mitell/a -ae *d.* sarık, turban.

mītēsc/ō -ere *gf.*: olgunlaşmak, kemale ermek; yumuşak ya da ılımlı hale gelmek.

Mithridāt/ēs -is *er.* Pompeius'un yendiği Pontus kralı **-ēus, -icus** *s.*

mītigāti/ō -ōnis *d.* yatıştırma, teskin etme, yumuşatma.

mītig/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* olgunlaştırmak, kemale erdirmek; yumuşatmak, ılımlı yapmak; sakinleştirmek, ya-

tıştırmak.

mītis *s.* olgun, olmuş, kemale ermiş; yumuşak, ılımlı, zarif.

mītr/a -ae *d.* sarık, turban.

mitt/ō -ere mīsi missum *gçf.* bırakmak, koyuvermek, göndermek, sevketmek; atmak, savurmak, fırlatıp atmak; gitmesine izin vermek, azletmek; çıkarmak, ihraç etmek, yaymak; (*ağızdan*) çıkarmak; (*haber*) göndermek, (*armağan*) vermek; (*olay*) sona ermek; **sanguinem-** kanamak; **ad cēnam-** akşam yemeğine davet etmek; **missum facere** vazgeçmek.

mītul/us -ī *er.* midye.

mixtim *z.* ayrımsız olarak.

mixtūr/a -ae *d.* katıp karıştırma.

Mnēmosyn/ē -ēs *d.* Musa'ların annesi.

mnēmosyn/on -ī *cns.* hatıra, yadigâr, andaç.

mōbili/s *s.* hareket edebilen, kımıldayabilen; çabuk, çevik, atik, çabuk geçen; kolay heyecanlanır, tahriki kolay, dönek, kararsız, maymun iştahlı; **-ter** *z.* hızla, süratle.

mōbilit/ās -ātis *d.* hareket edebilirlik, müteharrik olma, devingenlik; (*mec.*) akıcılık (*dl*); çabukluk, canlılık; değişebilirlik.

mōbilit/ō -āre *gçf.* harekete geçirmek ya da çabuklaştırmak.

moderābilis *s.* ılımlı, mutedil, ölçülü, makul.

moderām/en -inis *cns.* denetim; hükûmet, yönetim.

moderanter *z.* denetleyerek.

moderātim *z.* derece derece.

moderāti/ō -ōnis *d.* denetim; yönetme; sınırlama, kısıtlama; öz-denetim; kurallar; ılımlılık, itidal.

moderāt/or -ōris *er.* denetimci, yönetici, müdür.

moderātr/īx -īcis *d.* sahibe, denetimci.

moderāt/us *s.* ölçülü; denetimli; düzenli, tertipli; **-ē** *z.* itidalle.

moder/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* (*eh. ile*) sınırlamak, frenlemek, tutmak ya da zaptetmek, denetim altına almak, kısmak, azaltmak, yatıştırmak, yumuşatmak, ılımlaştırmak; (*ih. ile*) yönetmek, idare etmek, gütmek, yol göstermek, düzenlemek, ayarlamak.

modesti/a -ae *d.* aşırılıktan kaçma, ılımlı davranma, inzibat; alçakgönüllülük.

modest/us *s.* ciddi, makul; ölçülü, ılımlı, temkinli, kendine egemen; itaatkâr; disiplinli; gösterişsiz, mütevazi; **-ē** *z.* ılımlılıkla, itidalle; alçakgönüllü olarak.

modiālis *s.* Roma ağırlık birimi olan; **modiusu** ihtiva eden.

modic/us *s.* ılımlı, mutedil; orta; sıradan, ortalama, vasat, şöyle böyle; az, küçük, ufacık, seyrek; **–ē** *z.* ılımlı olarak; pek az olarak.

modificātus *s.* ölçülü.

mod/ius –ī & **iī** *er.* Roma'da tahıl ölçü birimi.

modo *z.* yalnızca, sadece; hiç, herhangi bir yolla, yöntemle, biçimle; ancak; (*em. ile*) sadece; (*zaman*) hemen şimdi, biraz önce, tam şimdi; (*bağ.*) keşke; **nōn–** ...değil, ... **–nōn** nerdeyse, hemen hemen, az kalsın –den başka; ....

modulātor –ōris *er.* müzikçi; sesi ritmik olarak ölçen kimse; müzik yönetmeni.

modul/or –ārī –ātus *gçf.* (*ses*) zamanını ayarlamak; ritmik olarak ölçmek: ses perdesini değiştirmek; sesini tadil etmek, gamını değiştirmek; şarkı söylemek, çalgı çalmak; **–ātus** ölçülmüş; **–ātē** *z.* uyumla.

modul/us –ī *er.* ölçü.

mod/us –ī *er.* ölçü; boyutlar; vezin, müzik, ritmik hareket, süre, (*müzik*) yol, yöntem, usul, tarz; sınır, bitim; **ēius –ī** bunun gibi, bu tarz, bu biçim; **–ō in –um** gibi, tarzında.

moech/a –ae *d.* zina yapan kadın.

moech/or –ārī *gf.* zina işlemek.

moech/us –ī *er.* zina yapan erkek.

moenera *bak.* **mūnus.**

moeni/a –ium *cns.* ç. kent sınırı; kenti çevreleyen savunma duvarları, surlar; kale, müstahkem yer.

moeniō *bak.* **mūniō**

Moes/i –ōrum *er.* ç. aşağı Tuna halkı *mod.* Bulgaristan.

mol/a –ae *d.* değirmen taşı, değirmen; kaplıca buğday taneleri.

molār/is –is *er.* değirmen taşı; (*diş*) azıdişi.

mōl/ēs –is *d.* kütle, küme, külçe, top, yığın; yapay liman, mendirek, baraj, iskele, rıhtım, dev yapı; (*mec.*) büyüklük, kudret, kuvvet, güç, ağırlık; güçlük, zorluk, müskülât, yük; kargaşalık, belâ, felâket, âfet.

molesti/a –ae *d.* zahmet, sıkıntı, belâ, zahmetlilik, üzüntü, rahatsızlık, dert; kızma; endişe, tasa, kaygı; (*üslup*) katılık, sertlik; yapmacık, taklit.

molest/us *s.* sıkıcı, bıktırıcı, taciz edici, usandırıcı, (*üslup*) şatafatlı, yapmacık **–ē** *z.*

mōlīm/en –inis *cns.* gayret, çaba, cehit; emek; önem.

mōlīment/um –ī *cns.* büyük çaba; zahmet, sıkıntı, zorluk.

mōl/ior –īrī –ītus *gçf.* büyük çaba harcamak, gayret sarfetmek, uğraşmak, yapmak; (*büyük bir çabayla*) atmak, fır-

latmak, savurmak, kullanmak, harekete geçirmek; üzerine almak, plân yapmak, sebeb olmak; *gf.* çabalamak, uğraşmak.

mōlītī/ō -ōnis *d.* yorucu çalışma.

mōlīt/or -ōris *er.* yapıcı.

mollēsc/ō -ere *gf.* yumuşamak; (*mec.*) kadınımsılaşmak.

molliculus *s.* yumuşakça, kolay incinir, nazik, narin, zarif.

moll/iō -īre -īvī -ītum *gçf.* yumuşatmak, esnekleştirmek; yatıştırmak, hafifletmek, kolaylaştırmak; yıldırmak, moralini bozmak.

molli/s *s.* yumuşak, esnek, eğilip bükülebilir; nazik, kolay incinir; (*karakter*) duyarlı, zayıf, kadınımsı; (*şiir*) âşıkane, ateşli; (*görüş*) değişken; (*yokuş*) kolay; **-ter** *z.* yumuşak olarak, nazik bir biçimde; sakince; şehvetli bir biçimde.

molliti/a -ae -ēs ēī *d.* yumuşaklık, esneklik; zayıflık; duyarlık; sevecenlik; kadınsılık.

mollitūd/ō -inis *d.* yumuşaklık; esneklik, hassaslık, alınganlık.

mol/ō -ere *gçf.* öğütmek (*değirmen*).

Moloss/ī -ōrum *er.* ç. Molos'lular, Epirus halkı; **-is -idis** *d.* Molos'luların ülkesi; **-us -ī** *er.* Molos tazısı; **-icus, -us** *s.*

mōly -os *cns.* büyülerde kullanılan bir ot.

mōm/en -inis *cns.* devinim, hareket; an, lâhza; önem.

mōment/um -ī *cns.* devinim, hareket, değişme, değişim; (*zaman*) kısa aralık ya da süre, an, (*mec.*) itici güç, sevk, dürtü, saik; önem; **nullīus -ī** önemsiz.

momordī *gç.* **mordeō**

Mon/a -ae *d.* iki adanın adı; Adam ve Anglesea adaları.

monach/us -ī *er.* keşiş.

monēdul/a -ae *d.* Küçük karga.

mon/eō -ēre -uī -itum *gçf.* hatırlatmak, akıl öğretmek, tavsiye etmek, önermek, uyarmak; yol göstermek, önceden haber vermek.

monēr/is -is *d.* kadırga, çektirme.

monērula *bak.* **monēdula**

monēt/a -ae *d.* darphane; para; pul.

monīl/e -is *cns.* gerdanlık.

monim- *bak.* **monum-**

moniti/ō -ōnis *d.* hatırlatma, uyarma.

monit/or -ōris *er.* uyaran, hatırlatan; danışman; öğretmen; süflör.

monit/um -ī *cns.* uyarı; kehanet.

monit/us -ūs *er.* uyarma, hatırlatma, uyarı; tembih, ihtar, öğüt.

monogrammus *s.* gölgeli, ka-

ranlık.

monopod/ium -ī & iī *cns.* tek ayaklı masa.

mōns montis *er.* dağ.

mōnstrāt/or -ōris *er.* gösteren ya da belirten kimse, öğretmen, mucit.

mōnstr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* belirtmek, göstermek; bilgi vermek, rehberlik etmek, öğretmek; atamak; ihbar etmek, haber vermek, ifşa etmek; **-ātus** *s.* üstün, yetkin, seçkin.

mōnstr/um -ī *cns.* geleceği gösteren belirti; şer alameti; mucize; canavar, hilkat garibesi, ucube.

mōnstruōs/us *s.* doğaya aykırı, gayrı tabiî, yapay; **-ē** *z.*

montānus *s.* dağlık; dağa ait.

monticol/a -ae *er.* dağlı.

montivagus *s.* dağda gezen.

montuōsus, montōsus *s.* dağlık.

monument/um -ī *cns.* anıt, abide; kayıt.

Monsopius *s.* Atina'lı.

mor/a -ae *d.* gecikme, durma, sekte durgu; engel, mâni; ara, fâsıla; geçici olarak kalma, konukluk; **-am facere** tehir etmek, geciktirmek.

mor/a -ae *d.* Sparta ordusunda tümen.

Mōrālis *s.* ahlaka ait, ahlaksal.

morāt/or -ōris *er.* tehir eden, geciktiren, erteleyen.

mōrātus *s.* belirli üslup ya da davranış biçimi olan.

morbīdus -ī *er.* sağlam olmayan, sağlıksız, bozuk, zararlı.

morb/us -ī *er.* hastalık, rahatsızlık, illet; dert, sıkıntı, keder.

mord/āx -ācis *s.* keskin, keskin kokulu, tadı acı, ısırıcı; (*mec.*) hırlayan, acı konuşan **-āciter** *z.*

mor/deō -dēre momordī -sum *gçf.* ısırmak, dişlemek; sıkı tutmak, pençe atmak, kapmak, kavramak; (*soğuk*) dondurmak, sızlatmak; (*sözcükler*) incitmek, arı gibi sokmak; küçük düşürmek.

mordicus *z.* ısırarak, dişleyerek; (*mec.*) sebatla.

mōres *ç.* **mōs**

morēt/um -ī *cns.* salata.

moribundus *s.* ölme noktasında, ölen, ölümlü, fanî; öldürücü, ölümcül.

mōriger/or -ārī -ātus *gf.* (*eh. ile*) memnun etmek, hoşnut etmek, keyfine uymak, gönlünü almak.

mōrigerus *s.* uyan, itaat eden.

mor/ior -ī -tuus *gf.* ölmek; zeval bulmak, çürümek, kuvvetten düşmek, solmak.

moritūrus *gl. çr.* **morior.**

mōrologus *s.* saçma, budala.

mor/or -ārī -ātus *gf.* geç kalmak, gecikmek, oyalanmak, aynlamamak, aylakça dolaşmak, başıboş dolaşmak *gçf.* alıkoymak, engellemek, ge-

ciktirmek, tehir etmek (*olm. ile*) dikkat etmek, sakınmak, razı olmamak, karşı gelmek; **nihil, nīl–** itirazı olmamak; ilgilenmemek, yükümlülükten kaçınmak.

mōrōsit/ās –ātīs *d.* huysuzluk, aksilik, hırçınlık.

mōrōsus *s.* titiz, huysuz, ters, aksi, zorlu **–ē** *z.*

Morph/eus –eos *er.* düşlerin tanrısı.

mors mortis *d.* ölüm; ceset **mortem sibi cōnscīscere** intihar etmek **mortis poena** ölüm cezası.

morsiuncul/a –ae *d.* öpücük.

morsus *gedo.* **mordeō** *cns.* ç. ufak lokmalar.

mors/us –ūs *er.* ısırma, dişleme, ısırık; yeme; kavrama, tutma; (*mec.*) acı, sızı; sinirlenme, kızma.

mortālis *s.* ölümlü, geçici, fani, kalımsız; insan yapısı *er.* insanoğlu.

mortālit/ās –ātis *d.* ölümlülük, ölüm.

mortār/ium –ī & iī *cns.* havan, dibek.

mortifer –ī *s.* öldürücü, mahvedici, yok edici.

mortuus *geo.* **morior** *s.* ölü *er.* ölü adam.

mōr/um –ī *cns.* böğürtlen, dut.

mōr/us –ī *d.* kara dut ağacı.

mōrus *s.* budala, akılsız, saçma *er.* ahmak, aptal, budala kimse.

mōs mōris *er.* tabiat, mizaç, yaradılış, maya; görgü, terbiye; ruh hali; huy, kapris; âdet, alışkanlık, usul; hukuk; kural; (ç) davranış, karakter, ahlâk; **–māiōrum** ulusal gelenek; **mōrem gerere** –nin arzusunu yapmak; memnun etmek, lütuf göstermek; **mōre, in mōrem** âdet olduğu gibi, âdetine göre.

Mus/a –ae *er.* Mouse ırmağı.

Mūs/ēs, Mūys/ēs –is *er.* Musa.

mōti/ō –ōnis *d.* devinim, hareket.

mōt/ō –āre *gçf.* hareketli tutmak.

mōt/us *gedo.* **moveō**

mōt/us –ūs *er.* devinim, hareket, çalkantı, sarsıntı; dans, jest; heyecan, tutku, coşma, vecit; (*akıl*) dürtü, güdü, saik; düşünme süreci, esin; (*siy.*) isyan, ayaklanma, kargaşa; **terrae–** yer sarsıntısı.

mov/ēns –entis *ş. zam.* ç. **moveō** *s.* hareket edebilen, müteharrik, oynak; *cns.* ç. güdüler.

mov/eō –ēre mōvī mōtum *gçf.* kımıldatmak, hareket ettirmek, harekete getirmek; rahatsız etmek; değiştirmek; yerinden çıkarmak, defetmek, çıkarmak; neden olmak, vesile olmak, başlatmak, önayak olmak; (*görüş*) sarsmak; (*akıl*) etkilemek, harekete geçir-

mek, uyartmak; *gf.* hareket etmek; **castra–** ordugahı bozmak ya da nakletmek; **sē–** kımıldatmak; dans etmek.

mox *z.* birazdan, derhal, hemen, çok geçmeden; hemen sonra.

Mōysēs *bak.* **Mōsēs.**

mūcidus *s.* burnunu çeken; ağzından salyası akan, ağlamaklı; küflü, küf bağlamış.

Mūc/ius –ī *er.* Roma'lı aile adı *öz.* Porsena'nın önünde sağ elini yakan Scaevola.

mūcr/ō –ōnis *er.* sivri uç ya da kenar; kılıç.

mūc/us –ī *er.* sümük, balgam.

mūgil/is –is *er.* dubar (*kefalgillerden birçok balık*).

mugin/or –ārī *gf.* duraksamak, tereddüt etmek.

mūg/iō –īre *gf.* böğürmek, kükremek, inlemek.

mūgīt/us –ūs *er.* böğürme, kükreme.

mūl/a –ae *d.* dişi katır.

mul/ceō –cere –sī –sum *gçf.* okşamak, kucaklamak; yatıştırmak, yumuşatmak, hafifletmek; memnun etmek, sevindirmek.

Mulciber –is & **ī** *e.* Vulcanus'un bir adı.

mulc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dövmek, sopayla dövmek, kötü davranmak, zarar vermek.

mulctr/a –ae *d.* **–ārium, –ārī** & **āriī, –um –ī** *cns.* süt kovası.

mulg/eō –ēre mulsī *gçf.* süt vermek, sağmak.

muliebri/s *s.* kadına ait, kadınsı, kadın gibi; kadınımsı; **–ter** *z.* kadınca; kadınımsı tarzda.

mulier –is *d.* kadın; eş, karı.

mulierārius *s.* kadına ilişkin.

muliercul/a –ae *d.* kız.

mulierōsit/ās –ātis *d.* kadın düşkünlüğü, zenperestlik.

mulierōsus *s.* kadın düşkünü, zenperest.

mūlīnus *s.* katır gibi; inatçı.

mūlī/ō –ōnis *er.* katır sürücüsü.

mūliōnius *s.* katır sürücüsüne ait.

mull/us –ī *er.* kırmızı dubar *öz.* tekir, barbunya balığı.

mulsī *gç.* **mulceō; mulgeō**

mulsus *gedo.* **mulceō**

mulsus *s.* ballı, tatlı *cns.* baldan yapılma şarap, baldan yapılmış bir likör.

mult/a –ae *d.* ceza; para cezası.

multangulus *s.* çok açılı.

multātīcius *s.* cezadan doğan, cezayla ilgili.

multāti/ō –ōnis *d.* para cezasına çarptırma.

multēsimus *s.* çok küçük.

multicavus *s.* çok delikli.

multīci/a –ōrum *cns.* ç. saydam ya da yumuşak giysi, zarif giysi.

multifāriam *z.* pek çok yerde,

pek çok tarafta.
multifĭdus *s.* pek çok parçaya ayrılmış; yarığı ya da çatlağı pek çok.
multifōrmis *s.* çok biçimli, çok biçimleri olan, türlü türlü, katmerli.
multiforus *s.* çok delikli.
multigen/eris, -us *s.* çok türlü.
multiiug/is -us *s.* birlikte boyunduruğa koşulmuş; karmaşık.
multiloqu/ium -ī & **ĭī** *cns.* konuşkanlık.
multiloquus *s.* konuşkan.
multimodīs *z.* farklı olarak, çeşitli olarak, birçok tarzda.
multipl/ex -icis *s.* çok katlı, çok kıvrımlı, dolambaçlı; çok kenarlı, türlü türlü, çeşitli; (*kıyak*) çok daha büyük; (*karakter*), dönek, kararsız, kurnaz.
multiplic/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* çoğaltmak, arttırmak, büyültmek, genişletmek.
multipot/ēns -entis *s.* çok güçlü.
multitūd/ō -inis *d.* çok sayı, çokluk, kalabalık.
multivolus *s.* fazla isteyen.
mult/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* cezalandırmak, para cezasına çarptırmak.
mult/us (*kı.* **plūs** *üd.* **plūrimus**) *s.* çok, bir hayli, fazla; (*konuşma*) uzun, sıkıcı; (*zaman*) geç. **-ā nocte** gece yarısı; **nē -a** hikâyeyi kısa kesmek; **-um** *z.* fazla derecede, çokça, pek, çok, sık sık; **-ō** *z.* çokça, fazla derecede, büyük bir farkla, uzak; (*zaman*) uzun.
mūl/us -ī *er.* katır (*ni.* küfür olarak).
Mulvius *s.* Tiber ırmağında bir köprü.
mundān/us -ī *er.* dünya yurttaşı.
munditi/a -ae -ēs -ēī *d.* temizlik; düzgünlük, zerafet incelik.
mund/us *s.* temiz, düzgün, zarif, nazik **in -ō esse** hazır olmak.
mund/us -ī *er.* süs malzemeleri, süs, takı (*kadın*); evren, dünya; insanlık, insanoğlu, beşeriyet.
mūnerigerul/us -ī *er.* armağan getiren (*kimse*).
mūner/ō -āre, -or -ārī *gçf.* sunmak, takdim etmek, ödüllendirmek.
mūnī/a -ōrum *cns. ç.* resmi görevler.
mūnic/eps -ipis *er., d.* yurttaş, bir eyaletin bireyi.
mūnicipālis *s.* eyalete ait, taşraya ait.
mūnicip/ium -ī & **ĭī** *cns.* taşra kenti, kasaba.
mūnificentī/a -ae *d.* cömertlik, el açıklığı.
mūnific/ō -āre *gçf.* cömertçe davranmak.
mūnific/us *s.* cömert, eli açık

-ē *z.*

mūnīm/en -inis *cns.* savunma, müdafaa, korunma.

mūnīment/um -ī *cns.* savunma, korunma işi.

mūn/iō -īre -iī -ītum *gçf.* sağlamlaştırmak, takviye etmek, çıkmak; (*yol*) yapmak; (*nec.*) korumak.

mūnis *s.* hizmete hazır, yardıma hazır.

mūnīti/ō -ōnis *d.* yapı; istihkâm; (*ırmak*) köprü yapma.

mūnītō -āre *gçf.* (*yol*) açmak.

mūnīt/or -ōris *er.* kazmacı, lâğımcı, istihkâmcı, yapıcı.

mūn/us -eris *cns.* hizmet, görev, işlev; armağan; halka açık gösteri, eğlence; vergi; (*cenaze*) övgü; (*kitap*) yapıt, eser.

mūnuscul/um -ī *cns.* küçük armağan.

mūraen/a -ae *d.* bir balık türü, müren.

mūrālis *s.* duvara ait, duvara asılan.

mūr/ex -icis *er.* eflâtun boya, eflâtun renk, mor renk; sivri kaya.

murī/a -ae *d.* tuzlu su, salamura.

murmill/ō -ōnis *er.* bir tür gladyatör.

murmur -is *cns.* mırıltı, mırıldanma, söylenme, dudakları kapalı 'm' sesi çıkarma, guruldamak; kükreme (*arslan*); gürleme; vızıldama (*arı*).

murmurill/um -ī *cns.* hafifçe mırıldanma.

murmur/ō -āre *gf.* mırıldanmak, mırıltı çıkarmak, gürlemek, gümbürdemek; söylenmek, yakınmak.

murr/a -ae *d.* mür, mürrüsafi.

murreus *s.* güzel kokulu; murra adlı taştan yapılma.

murrin/a -ae *d.* mür şarabı.

murrin/a -ōrum *cns.* ç. çiçek kakmalı renkli vazolar, mür'den yapılma vazolar.

murt- *bak.* **myrt-**

mūr/us -ī *er.* duvar; (*öz*) kent duvarı; hendek, bent, baraj; savunma.

mūs mūris *er., d.* fare, sıçan.

Mūs/a -ae *d.* esin veren tanrıça; şiir; (*ç.*) edebi çalışmalar, sanatlar.

mūsaeus *s.* şiirsel, şiire ait; müziksel, müziğe ait.

musc/a -ae *d.* sinek.

mūscipul/a -ae *d.*, **-um -ī** *cns.* fare kapanı.

muscōsus *s.* yosunlu.

muscul/ūs -ī *er.* fare, sıçan; kas, adale; (*ask.*) sundurma, hangar.

mūsc/us -ī *er.* yosun.

mūsic/us *s.* müziğe ait, şiire ait *er.* müzikçi *d.* müzik, kültür *cns.* ç. müzik; **-ē** *z.* çok hoşa gider bir biçimde.

mussit/ō -āre *gf.* sessiz olmak, susmak, alçak sesle konuşmak *gçf.* sessizliğe dayan-

mak.

muss/ō –āre *gçf. & gf.* sessiz kalmak, susmak; sessizce düşünceye dalmak; kararsız olmak; mırıldanmak, söylenmek.

mustāce/us –ī *er.*, **–um –ī** *cns.* düğün pastası.

mūstēl/a –ae *d.* sansar, gelincik, kakım, samur.

must/um –ī *cns.* mayalandırılmamış şarap, şıra; bağ bozumu.

mūtābilis *s.* değişken, değişebilir; dönek, kararsız.

mūtābilit/ās –ātis *d.* kararsızlık, döneklik, değişkenlik, gelgeçlik; değişebilme.

mūtāti/ō –ōnis *d.* değişiklik, değişme; istihale, başkalaşma; değiştokuş, mübadele.

mutil/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kesmek, kesip koparmak ya da ayırmak, budamak, kırkmak, kırpmak; sakat etmek, kötürüm bırakmak; kısaltmak, küçültmek, azaltmak, eksiltmek.

mutilus *s.* sakatlanmış.

Mutin/a –ae *d.* Kuzey İtalya'da kent; **–ēnsis** *s. mod.* Modena.

mūtiō *bak.* **muttiō**

mūt/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yer değiştirmek, kımıldatmak, değiştirmek, tahvil etmek; mübadele etmek, değiş tokuş etmek, trampa etmek; *gf.* değişmek; **–āta verba** mecazi dil.

mutt/iō –īre *gf.* mırıldanmak, fısıldar gibi söylemek, lakırdıyı gevelemek.

mūtuāti/ō –ōnis *d.* ödünç alım.

mūtuit/ō –āre *gçf.* ödünç almaya çalışmak.

mūtu/or –ārī –ātus *gçf.* ödünç almak, borç almak.

mūtus *s.* dilsiz, sessiz.

mūtu/us *s.* ödünç alınmış, borç olarak alınmış, iğreti alınmış; karşılıklı, mütekabil; **–um dare** ödünç vermek; **–um sūmere** ödünç almak; **–um facere** benzerine dönüşmek; **–um –ī** *cns.* ödünç verilen şey, istikraz; **–ē, –ō** *z.* karşılıklı, sırayla, mütekâbil.

Mycēn/ae –ārum *d.* ç. Agamemnon'un kralı olduğu Güney Yunanistan'daki ünlü kent; **–aeus, –ēnsis** *s.* **–is –idis** *d.* Iphigenia.

Mygdonius *s.* Frigya'lı.

myopar/ō –ōnis *er.* korsan kadırgası.

myrīc/a –ae *d.* ılgın.

Myrmidon/es –um *er.* ç. Myrmidon'lar; Tessalia'da bir boy, Troia savaşında Achilleus'un savaş yoldaşları.

Myr/ōn –ōnis *er.* ünlü Yunanlı heykeltraş.

myropōl/a –ae *er.* melhem, esans, belsem taciri; koku ve kozmetik satıcısı.

myropōl/ium –ī & iī *cns.* mel-

hem, esans, belsem satılan dükkân, koku ve kozmetik dükkânı (*parfümeri*).

myrothēc/ium **-ī** & **ĭī** *cns.* kokuların korunduğu kutu.

myrrh- *bak.* **murr-**

myrtēt/um **-ī** *cns.* mersin korusu.

myrteus *s.* mersine ait, mersinden.

Myrtōum mare Girit'in Kuzeybatısında kalan deniz.

myrt/um **-ī** *cns.* mersinin meyvası.

myrt/us **-ī** & **ūs** *d.* mersin ağacı.

Mys/ia **-iae** *d.* Küçük Asya'da bölge; **-us, -us** *s.*

myst/a **-ae** *er.* dinsel gizli ayinlerin rahibi, gizli mezheplerin (*mysterium*) rahibi.

mystagōg/us **-ī** *er.* gizli mezheplerin dinsel sırlarını açıklayan yada öğreten kimse.

mystēr/ium **-ī** & **ĭī** *cns.* gizli mezhep, gizli din; gizli şey, giz, gizem.

mysticus *s.* gizemli, mistik, gizemcilikle ilgili.

Mytilēn/ē **-es** *d.*, **-ae** **-ārum** *d.* ç. Lesbos'un başkenti; **-aeus** **-ēnsis** *s.*

N

nabl/ium -ī & iī *cns.* bir harp türü.
nactus *geo.* **nancīscor.**
nae *bak.* **nē**
naenia *bak.* **nēmia**
Naev/ius -ī *er.* Latin şâiri **-iānus** *s.*
naev/us -ī *er.* ben (*vücud*).
Nāi/as -adis -a -dis *d.* su perisi. **Naiad -cus** *s.*
nam *bağ.* (*açıklama*) çünkü, zira; (*tanım*) örneğin; (*se.*) ama, (*ekleme*) vurucu takı, ek; imdi, oysa.
namque *bağ.* çünkü, örneğin, zira, oysa, ama.
nancisc/or -ī nactus & **nanctus** *gçf.* almak, ele geçirmek, elde etmek; bulmak.
nān/us -ī *er.* cüce, bodur.
Napae/ae -ārum *d. ç.* koru perileri.
nāp/us -ī *er.* şalgam.
Narb/ō -ōnis *er.* Güney Gallia'da kent; **-ōnēnsis** *s.*
narciss/us, -ī *er.* nergis.
nard/us -ī *d.*, **-um -ī** *cns.* hint sümbülü, sümbül yağı.
nār/is -is *d.* burun deliği; (*ç.*) burun; (*mec.*) ariflik, akıllık, tepeden bakma, istihfaf.
nārrābilis *s.* anlatılacak olan, anlatılabilir olan.
nārrāti/ō -ōnis *d.* anlatı, öykü.
nārrāt/or -ōris *er.* öykücü, anlatıcı, tarihçi.
nārrātus -ūs *er.* öykü, anlatı.
nārr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* anlatmak, demek, söylemek, nakletmek; **male-** kötü haber getirmek.
narthēc/ium -ī & iī *cns.* ilaç kutusu, ilaç sandığı.
nā/scor -scī -tus *gf.* doğmak, hayata başlamak; hâsıl olmak, çıkmak, üremek, meydana gelmek.
Nās/ō -ōnis *er.* Ovidius'un soyadı.
nass/a -ae *d.* balık yakalamaya yarayan sepet; (*mec.*) tuzak, kapan.
nasturt/ium -ī & iī *cns.* frenk teresi, Latin çiçeği.
nās/us -ī *er.* burun.
nāsūt/us *s.* iri burunlu; yergisel; **-ē** *z.* alay ederek, istihzayla.
nāt/a -ae *d.* kız evlât, kerime.
nātālicius *s.* yaşgününe ait, doğuşa ait; *d.* doğum günü eğlentisi.
nātālis *s.* doğuş ya da doğumla ilgili, doğuşa ait; *er.* doğum günü; *er. ç.* doğum, doğma, doğuş, velâdet, başlangıç, kaynak, soy, sülâle, nesil, köken, aile.
natāli/ō -ōnis *d.* yüzme.

natāt/or –ōris *er.* yüzücü.
nāti/ō –ōnis *d.* kabile; oymak, soy, nesil, sınıf; doğum tanrıçası.
nat/is –is *d.* (*çğnl. ç.*) but, kalça, kıç.
nātīvus *s.* doğuştan, yaradılıştan; yerli, doğma büyüme, anayurda ilişkin, doğuştan gelen, doğal.
nat/ō –āre *gf.* yüzmek, su yüzünde durmak, batmamak; akmak, cereyan etmek, taşmak; (*gözler*) baygınlaşmak, donuklaşmak; (*mec.*) kararsız olmak, duraksamak, tereddüt etmek.
nātr/īx –īcis *d.* su yılanı.
nātū *dlı. er.* doğuştan, yaşça **grandis– māgno–** oldukça yaşlı **māior–** daha yaşlı **māximus–** en yaşlı.
nātūr/a –ae *d.* doğum; doğa, tabiat; nitelik, mizaç, tiynet, eğilim, huy, hususiyet, karakter; nesnelerin doğal düzeni; fiziksel dünya, nesnelerin yapısı, mevcudat, evren; (*fizik*) öge, unsur; **rērum–** doğa, evren; nesnelerin özyapısı.
nātūrāli/s *s.* doğumdan, doğuştan; aşlî, hılkî, fıtrî, doğal; doğaya ait; **–ter** *z.* doğal olarak, tabiatıyla.
nātus *geo.* **nāscor** *er.* oğul *s.* doğmuş, yapılmış; yaşlılıkla ilgili, yaşlı; **prō, ē rē nātā** bu koşullar altında; **annōs vīgintī–** 20 yaşında.
nauarch/us –ī *er.* kaptan.
nauci nōn esse, facere, hābere hiçbir değeri olmamak.
nauclēricus *s.* gemi sahibi ya da kaptana ait (*gemi süvarisi, baş kaptan*).
nauclēr/us –ī *er.* gemi sahibi ya da baş kaptan.
naufrag/ium –ī & **iī** *cns.* gemi leşi, enkaz; **–facere** (gemi) enkaz haline gelmek.
naufragus *s.* enkaz haline gelmiş, kazaya uğramış (*gemi*); (*deniz*) seyir için tehlikeli *er.* kazazede kişi; (*mec.*) yıkılmış kimse.
naul/um –ī *cns.* geçiş parası, navlun, bilet ücreti.
naumachi/a –ae *d.* deniz savaşı gösterisi, taklidi.
nause/a –ae *d.* deniz tutması; kusma, bulantı.
nause/ō –āre *gf.* hasta olmak; (*mec.*) iğrenmek, tiksinmek.
nauseol/a –ae *d.* iğrençlik, tiksinti.
naut/a (nāvita) –ae *er.* denizci, gemici.
nauticus *s.* denizciliğe ya da denizcilere ilişkin *er. ç.* denizciler.
nāvālis *s.* savaş gemilerine ait, denize ait, bahrî; *cns.* & *cns. ç.* tersane; donatım (gemi).
nāvicul/a –ae *d.* gemi, tekne.
nāviculāri/a –ae *d.* gemicilik.
nāviculār/ius –ī & **iī** *er.* gemi sahibi.
nāvifragus *s.* tehlikeli.

nāvigābilis *s.* seyire elverişli (*deniz*).
nāvigāti/ō -ōnis *d.* yolculuk, deniz yolculuğu.
nāviger -ī *s.* gemi taşıyan, seyire elverişli.
nāvig/ium -ī & **iī** *cns.* gemi, tekne.
nāvig/ō -āre -āvī -ātum *gf.* gemiyle yola çıkmak, yelkenle seyretmek *gçf.* gemiyle dolaşmak, kılavuzluk etmek.
nāv/is -is *d.* gemi **-longa** savaş gemisi; **-mercātōria** tacir; **-onerāria** deniz taşımacılığı; **-praetōria** amiral gemisi; **-em dēdūcere** geminin suya indirilmesi; **-em solvere** yelken açmak; **-em statuere** rüzgârı başa alıp gemiyi durdurmak; **-em subdūcere** gemiyi kıyıya çekmek; **-ibus atque quadrīgīs** var güçle, elden geldiğince.
nāvita *bak.* **nauta.**
nāvit/ās -ātis *d.* enerji, çabukluk, gayret, şevk, yorulmazlık.
nāviter *z.* enerjik bir biçimde; gayretle, şevkle, kesin olarak, tümüyle.
nāv/ō -āre *gçf.* enerjik bir biçimde yerine getirmek, şevkle yapmak, gayretle, dikkatle icra ya da ifa etmek, bir işi sürdürmek, takip etmek; **operam-** enerjik olmak.
nāvus (gnāvus) *s.* enerjik, çalışkan, etkin, gayretli.
Nax/os -ī *d.* Ariadne öyküsü ve şaraplarıyla ünlü Ege adası.
nē *ünl.* gerçekten, hakikaten, içtenlikle.
nē *z. bag* (*bir kelimeyi olumsuz hale getirmek için*) değil, olmasın diye; (*korku*) ...duğundan, olmasından; (*amaç*) .... masın diye, '...maması için; (*dolaylı emir*) ...memesini, ...mamasını.
-ne (*ek*) soru kelimesi; mi?, mı?.
Neāpol/is -is *d.* Napoli **-ītānus** *s.*
nebul/a -ae *d.* sis, pus, duman, bulut.
nebul/ō -ōnis *er.* boş gezen kimse, aylak, hiç bir işe yaramaz.
nebulōsus *s.* sisli, puslu, bulutlu.
nec *bak.* **neque**
necdum *z.* henüz değil.
necessāri/us *s.* gerekli, kaçınılmaz; zorunlu, zaruri, elzem; (*akrabalık*) ilişkin, bağlantılı; *er., d.* akraba, hısım; *cns. ç.* gerekli şey, ihtiyaç, zaruret; **-ē, -ō** *z.* zorunlu olarak, kaçınılmaz bir biçimde.
necesse *s.* (*çkz.*) kaçınılmaz, sakınılamaz; gerekli, lâzım, elzem, zorunlu; **-est** zaruridir.
necessit/ās -ātis *d.* kaçınılmazlık, sakınılmazlık, gereklilik, lüzum, zorunluluk, mecburiyet; gerekler, ihtiyaçlar,

hacet; akrabalık, toplumsal bağıntı.

necessitūd/ō -ĭnis gerekli şey, gereksinme, ihtiyaç, zaruret, lüzum, hacet; bağıntı, dostluk; (ç.) akrabalar, hısım.

necessum *bak.* **necesse**

necne *z.* çift sorulu dolaylı bir soru tümcesinin ikinci kısmında kullanılır (olup) ... olmadığı.

necnōn *z.* da, dahi, hem, hem de, yine, aynı zamanda, keza, yanı sıra, ayrıca.

nec/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* öldürmek, cinayet işlemek.

necopīn/ans -antis *s.* farkında olmayan, habersiz.

necopīnat/us *s.* beklenmedik; **-ō** *z.*

necopīnus *s.* beklenmedik, kuşku duyulmayan, umursamaz.

nectar -ăris *cns.* nektar, tanrıların içkisi, balözü.

nectareus *s.* nektara ait.

ne/ctō- ctere -xi & quī -xum *gçf.* bağlamak, tutturmak, raptetmek, birleştirmek; -den zincir yapmak; kurmak, yapmak, icat etmek, (*mec.*) tutmak, menetmek, elini ayağını bağlamak, köle yapmak; icat etmek, kurmak, tertip etmek.

nĕcubi *bağ.* diye, hiçbir yerde olmasın diye.

nĕcunde *bağ.* hiçbir yerden olmasın diye.

nefandus *s.* çok kötü, müstekreh, iğrenç, şeni, habis, melûn: dinsiz, inançsız, nefret uyandıran.

nefārĭ/us *s.* tiksindirici, iğrenç, kötü, suçlu, mücrim; **-ē** *z.*

nefās *cns.* (*çkz.*) günahkârlık, iğrenme, nefret, istikrah, suç, günah, caiz olmama, kusur; **nefās est.** caiz değildir; (*ünl.*) ayıp!

nefāstus *s.* dine aykırı, dince yasak, uğursuz, meşum; toplumsal işlerin dince yasak olduğu günler.

negāti/ō -ōnis *d.* yadsıma, inkâr, yalanlama.

negit/ō -āre *gçf.* yadsımak, inkâr etmek, geri çevirmek.

neglēcti/ō -ōnis *d.* ihmal, savsaklama.

neglēctus *gedo.* **neglegō**

neglēct/us -ūs *er.* ihmal etme, yüzüstü bırakma, savsaklama.

negleg/ēns -entis *şz.* ç. **neglegō** *s.* kayıtsız, dikkatsiz, ihmalci; **-enter** *z.* dikkat etmeden, kayıtsız bir biçimde.

neglegenti/a -ae *d.* dikkatsizlik, ihmal; soğukluk, ilgisizlik, duyarsızlık.

negl/egō -egere -ēxi -ēctum *gçf.* ihmal etmek, savsaklamak, ilgilenmemek; önemsememek, aldırmamak, saymamak, gözden kaçırmak; (*emir*) dinlememek.

neg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* & *gf.* hayır demek, yadsımak, inkâr etmek; geri çevirmek,

reddetmek; çekilmek, istinkâf etmek.

negōtiālis *s.* işe ait.

negōti/āns –antis *er.* işadamı, toptancı, tacir.

negōtiāti/ō –ōnis *d.* bankacılık; toptancılık.

negotiāt/or –ōris *er.* işadamı; bankacı; toptancı, tacir, simsar.

negōtiol/um –ī *cns.* önemsiz sorun.

negōti/or –ārī –ātus *gf.* iş yapmak, ticaret yapmak.

negōtiōsus *s.* meşgul, işi başından aşkın; zor, sıkıntılı.

negōt/ium –ī & iī *cns.* iş, çalışma, meşguliyet; özel görev, (*mec.*) güçlük, zahmet, sıkıntı; şey, konu, sorun; **quid est –ī** sorun nedir?

Nēl/eus –eī *er.* Nestor'un babası **–ēius, –ēus** *s.*

Nemea –ae *d.* Güney Yunanistan'da bir kent; Herakles burada aslanı öldürmüştü; **–aeus** *s.* Nemea'lı; **–a –ōrum** *cns. ç.* Nemea Oyunları.

nēm/ō –inis *er., d.* kimse, hiç kimse *s.* hiç **–nōn** herkes **nōn–** pekçok **–ūnus** tek kişi bile değil.

nemorālis *s.* ormana ait, ormanlık.

nemorēnsis *s.* koruya ait, ağaçlık, koruluk, korulu.

nemoricultr/īx –īcis *d.* ormanda yaşayan bir canlı, *öz.* domuz.

nemorivagus *s.* ormanda dolaşan.

nemorōsus *s.* bol ya da sık ağaçlı; sık yapraklı; çok gölgeli.

nempe *z.* (*onay*) elbette, kuşkusuz; kesinlikle.

nem/us –oris *cns.* orman, ağaçlık yer, koru.

nēni/a –ae *d.* ağıt, mersiye; efsun, büyü şarkısı ya da tekerlemesi, sihirli sözler, sihir; şarkı, ninni.

neō nēre nēvī nētum *gçf.* eğirmek, bükmek, dokumak.

Neoptolem/us –ī *er.* Akhilleus'un oğlu Pyrrhus.

nep/a –ae *d.* akrep.

nep/ōs –ōtis *er.* torun; neşlinden ahfadından olan kimse; mirasyedi.

nepōtin/us –ī *er.* küçük torun.

nept/is –is *d.* kız torun.

Neptūn/us –ī *er.* deniz tanrısı; deniz **–ius** *s.* **–hērōs** Theseus.

nēquam *s. çkz.* değersiz, işe yaramaz, kötü.

nēquāquam *z.* asla, kesinlikle, hiçbir surette, hiç.

nequi, nec *z., bağ.* değil, ve değil; **neque (nec) ... neque (nec)**– ne ... ne; **neque (nec) ... et (que)** ve **et.....neque (nec)**– (bir cümle olumlu olduğunda)– bir yandan değil... öte yandan.

nequ/eō –īre –īvī –ītum *gf.* muktedir olmamak; **nequit** (*nadiren sz*) mümkün değil

(+quin ve şk).

nēquiquam *z.* boş yere, nafile, beyhude olarak, mantıksızca.

nēquīor, nēquissimus *kı., üad.* **nēquam**

nēquiter *z.* değersizce, yanlış bir biçimde.

nēquiti/a -ae -ēs *d.* değersizlik, kötülük.

Ner/eus -eī *er.* deniz tanrısı; deniz; **-ēius** *s.* **-ēis -ēidis** *d.* deniz perisi, Nereid.

Nērit/os -ī *er.* Ithaka yakınında ada; **-ius** *s.* Neritos'a ait; Ithaka'lı.

Ner/ō -ōnis *er.* Roma'lı soyadı *öz.* imparator Nero; **-ōniānus** *s.*

nervōs/us *s.* sinirli, güçlü, diri; (*üslup*) güçlü, şiddetli, canlı; **-ē** *z.* enerjik bir biçimde.

nervul/ī -ōrum *er. ç.* sinir, güç, şiddet.

nerv/us -ī *er.* veter, kiriş, sinir, kas, tendon; yay (*çalgı*); pranga, bukağı, hapisane; (*kalkan*) koruyucu deri; (ç.) güç, gayret, enerji.

nesc/iō -īre -īvī & iī -ītum *gçf.* bilmemek, habersiz olmak; aciz olmak, yapamamak; **-quis, -quid** biri, birisi, bir şey; **-an** belki de, bilmem, acaba.

nescius *s.* cahil, bilgisiz, habersiz, farkında olmayan; iktidarsız; bilinmeyen, meçhul.

Nest/or -oris *er.* Troia'da Akhaioi ordusunun ileri yaşı ve bilgeliğiyle ünlü önderi.

neu *bak.* **nēve**

neut/er -ri *s.* ikisinden hiç biri, ne bu ne öteki; yansız, bitaraf; (*dlb.*) cinssiz; **-rō** *z.* ikisinden hiçbiri olmaksızın.

neutiquam *z.* asla, hiçbir biçimde, kesinlikle hayır.

nēve, neu *bağ.*, ve değil, veya değil, ve ne de, ne dahi, ne.

neve... neve (neque ... neqve gibi) -ne ... ne de.

nēvī *gç.* **neō**

nex necis *d.* ölüm; adam öldürme, cinayet.

nexilis *s.* birbirine bağlı.

nex/um -ī *cns.* kişisel özgürlüğünü karşılık göstererek borç alanın yaptığı sözleşme, borç yüzünden köle olma.

nexus *gedo.* **nectō**

nex/us -ūs *er.* birbirine bağlama, bağlama; birleştirme; birbirine geçirme; sarma; kavrama; (*yasa*) zorunluluk, yükümlülük; *öz.* borca bağlı kölelik.

nī *z.* değil, *bağ.* ...madıkça; **quid nī?** niçin olmasın?

nīcētēr/ium -ī & iī *cns.* ödül.

nict/ō -āre *gf.* göz kırpmak.

nīdāment/um -ī *cns.* yuva.

nīd/or -ōris *er.* buhar; kötü koku, duman.

nīdul/us -ī *er.* küçük yuva.

nīd/us -ī *er.* yuva; (ç.) yavru kuşlar; (*mec.*) ev, yuva.

nig/er -rī *s.* siyah, kara, koyu, samur rengi, esmer; kederli

neşesiz, kasvetli, uğursuz; (*karakter*) kötü.

nigr/āns –āntis *s.* kara, çok karanlık, koyu esmer.

nigrēsc/ō –āre *gf.* kara olmak, kararmak; karanlık olmak.

nigr/ō –āre *gf.* siyahça olmak, siyahımsı olmak, esmerleşmek.

nigr/or –ōris *er.* karalık, siyahlık.

nihil, nīl *cns.* (*çkz.*) hiç bir şey, hiç; *z.* hiç, hiçbir bakımdan; **–ad nōs** bizimle hiçbir ilişkisi yok; **–est** yararsız, hiçbir sonuç vermez, beyhude(dir); **–est quod**; ...ması için hiçbir sebeb yok; **–nisi** yalnızca, sadece; **–nōn** her şey; **nōn–** bir şey, falan.

nihil/um (nīlum) –ī *cns.* hiç bir şey, hiç; **–ī esse** değersiz olmak; **–ō minus** bununla birlikte, her şeye karşın.

nīl, nīlum *bak.* **nihil, nihilum**

Nīl/us –ī *er.* Nil nehri; suyolu, kanal; **–iacus** *s.* Nil'e ait; Mısırlı.

nimbifer –ī *s.* fırtınalı, fırtına getiren.

nimbōsus *s.* fırtınalı; yağmurlu.

nimb/us –ī *er.* bulut, yağmur, fırtına.

nīmīrum *z.* elbette, kuşkusuz.

nimis *z.* çok fazla, pek çok, aşırı derecede; **nōn–** çok değil.

nimi/us *s.* aşırı büyük, aşırı, fazla; pek büyük; *cns.* aşırılık, ifrat, fazlalık; **–ō** *z.* çokça, fazla derecede, uzak; **–um** *z.* fazla, gereğinden çok, çok fazla, pek, çok, pekçok.

ning/it, ningu/it –ere *gf.*

ningu/ēs –ium *d.* ç. kar.

Niob/a –ae –ē –ēs *d.* Ağlayan kayaya dönüşen Tantalos'un kızı; **–eus** *s.*

Nīr/eus –eī & eos *er.* Troia'daki Akhaioi ordusunun en yakışıklısı.

nisi *bağ.* değilse, olmazsa; meğer ki, –medikçe; dışında, haricinde, –den başka.

nīsus *geo.* **nītor**

nīs/us –ūs *er.* baskı, basınç, kuvvet; çabalama, gayret etme; uçma, uçuş.

Nīs/us –ī *er.* Scylla'nın babası; **–aeus, –ēius** *s.* **–ēis –ēidis** *d.* Scylla.

nītēdul/a –ae *d.* kokarca.

nit/ēns –entis *ş. zam. or.* **niteō** *s.* parlak, çok parlak, göz alıcı güzel.

nit/eō –ēre *gf.* parlamak, ışık saçmak, ışın saçmak, pırıldamak; tavlı, besili olmak, yağlı olmak; sağlık ve güzellikten dolayı ışık saçmak; (*işi*) iyi gitmek, iyi gelişmek.

nitēsc/ō –ere nituī *gf.* parlamak, ışık saçmak, parlak olmak, kor haline gelmek.

nitidinscul/us *s.* biraz daha parlak; **–e** *z.* oldukça ince bir

şekilde.

nitid/us *s.* parlak, ışık saçan; (*hayvanlar*) besili, semiz, bereketli; (*mec.*) iyi eğitilmiş, nazik, şık, yakışıklı; (*konuşma*) incelikli; **-ē** *z.* olağanüstü olarak, yetkin biçimde.

nit/or -ōris *er.* parlaklık, pırıltı; ihtişam, şaşaa; güzellik, gözalıcılık; incelik, zerafet; semizlik, besililik.

nĭ/tor -tī -sus & **xus** *gf.* dayanmak, yaslanmak; basmak, sıkmak; sabit kalmak; hızla ilerlemek, tırmanmak, uçmak; çabalamak, uğraşmak, gayret sarfetmek, mücadele etmek, çekişmek, ısrar etmek, ayak diremek; zahmet çekmek; çıkarmak, meydana çıkarmak; bağlı olmak, tabi olmak; güvenmek, bel bağlamak.

nitr/um -ī *cns.* soda.

nivālis *s.* karlı, karla ilgili; kara benzer.

nīveus *s.* karla ilgili, karlı, kara ait, kar-beyaz.

nivōsus *s.* karlı, çok karlı.

nix nivis *d.* kar.

nīx/or -ārī *gf.* dayanmak; çalışmak, gayret etmek, uğraşmak, mücadele etmek.

nixus *geo.* **nītor.**

nīx/us -ūs *er.* baskı, cebir, zahmet, meşakkat, ıstırap, acı, doğum acısı; çabalama (*bkz.* **nisus**).

nō, nāre nāvī *gf.* yüzmek, su yüzünde durmak; yelken açmak, uçmak.

nōbilis *s.* tanınmış, ünlü; soylu; yetkin, kusursuz, üstün, seçkin.

nōbilĭt/ās -ātis *d.* ün, şöhret, nam; soyluluk; yetkinlik, üstünlük, seçkinlik.

nōbĭlĭt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ün kazandırmak, meşhur etmek, adını tanıtmak; adını çıkarmak, dile düşürmek.

noc/ĕns -entis *ş. zam. or.* **nocĕō** *s.* zararlı, muzır; suçlu, kabahatli, mücrim.

noc/ĕō -ēre -uī -itum *gf.* (*eh.* ile) zarar vermek, kötülük etmek, incitmek, yaralamak.

nocīvus *s.* zararlı, muzır, inciticı.

noctifer -ī *er.* akşam yıldızı, zühre.

noctilūc/a -ae *d.* ay.

noctivagus *s.* gece-gezen.

noctū *z.* geceleyin.

noctu/a -ae *d.* baykuş.

noctuābundus *s.* gece yolculuk eden.

nocturnus *s.* geceye ait, gececil.

nōd/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* düğümlemek, düğüm halinde bağlamak, bağlamak, raptetmek.

nōdōsus *s.* düğümlü, düğüm düğüm.

nōd/us -ī *er.* düğüm; yumru, top; kuşak, kemer; (*mec.*) güçlük, engel, mâni; bağ, rabıta.

nōl/ō –le –uī *gçf. & gf.* arzu etmemek, istememek, gönülsüz olmak, geri çevirmek, reddetmek.

Noma/s –dis *er., d.* göçebe, bedevi; Numidia'lı.

nom/en –inis *cns.* ad; ünvan, lakap; (*iş*) talep, borç; (*dilb.*) ad, (*mec.*) ün, şöhret, nam; özür, bahane, sözde neden; **–dare, profitērī** kaydetme; **–dēferre** suçlamak, itham etmek; **–ina facere** borç maddelerini kayda geçirmek.

nōmenclātor –ōris *er.* efendisine karşılaştıklan kimsenin adını söyleyen köle.

nōmināt̄im *z.* ismiyle, ismen, katiyetle, özellikle, hususiyle, sarahatla, ayrıntılarıyla, birer birer.

nominātī/ō –ōnis *d.* aday gösterme, ad verme ya da takma.

nōminit/ō –āre *gçf.* çoğunlukla aday olarak göstermek.

nōmin/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* adıyla çağırmak, ismen çağırmak, ad koymak, isim vermek, tesmiye etmek; zikretmek, adını anmak, belirtmek; ünlü yapmak; aday olarak göstermek, memur etmek, tayin etmek; nazan dikkate arzetmek, dikkati celbetmek; ittiham etmek, suçlamak.

nomisma –tis *cns.* sikke.

nōn *z.* değil, olmayan; hayır, yok.

Nōn/ae –ārum *d.* ç. Roma takviminde Mart, Mayıs, Temmuz ve Ekim'in 7nci günü ve öbür ayların 5inci günü.

nōnāgēsimus *s.* doksanıncı.

nōnāgi/ēns –ēs *z.* doksan kez.

nōnāgintā *sy.* doksan.

nōnānus *s.* dokuzuncu lejyona ait.

nōndum *z.* henüz değil.

nōngent/ī –ōrum *sy.* dokuz yüz.

nonn/a –ae *d.* rahibe.

nōnne *z.* değil mi? fiil olumsuz + mi? fiil olumlu + değil mi? (*evet* cevabı bekler); (sorusuz) elbet; (dolaylı soru) fiil olumsuz + mi?

nōnnullus *s.* biraz, bir miktar, (ç.) birkaç, birçok, müteaddit, bir bölümü.

nōnnunquam *z.* ara sıra, bazen, kimi zaman.

nōnus *s.* dokuzuncu; *d.* dokuzuncu saat.

nōnusdecīmus *s.* ondokuzuncu.

Nōric/um –ī *cns.* Tuna ve Alpler arasında kalan ülke **–us** *s.*

nōrm/a –ae *d.* kural, standart, ölçü, ölçek, düzgü, norm; örnek, mostra, düstur.

nōs *za.* biz, bizi; (*mec.*) ben, beni –met (*vurgulu*)

nōscit/ō –āre *gçf.* bilmek, tanımak; dikkatle bakmak, incelemek, gözden geçirmek; kavramak, farkına varmak.

nō/scō -scere -vī -tum *gç̈f.* tanımaya başlamak, öğrenmek; tanımak; dikkatle gözden geçirmek; mülahaza etmek; kabul etmek, izin vermek; (*gç.*) bilgi edinmiş olmak, bilmek.

nost/er -rī *iyelik za. ve s.* bizim, bizimki; (*mec.*) benimki, benim; (*adlarla birlikte va da hitap*) canım; *er.* dostumuz; *er. ç.* bizim taraf, bizim birlikler; *öz.* bizimkiler, askerlerimiz; *cns. ç.* bize ait şeyler, mallarımız; (*yer, vb.*) uygun, elverişli; (*kendî*) bu dost; **-rī** (*hedef genetivus'*u); **-rum** (*bölüm genetivus'*u).

nostr/ās -ātis *s.* ülkemize ait, yerli.

not/a -ae *d.* işaret, im, alâmet, marka, nişan, belirti, iz, remiz, damga; (*yazı*) not, yazılı karakter, harf, (*ç.*) muhtıra, not, gizli yazı, şifre; (*kitap*) noktalama işaretleri, kenar notu, (*şarap, vs.*) marka, kalite; (*hareket*) işaret; (*mec.*) işaret, andaç, simge; (*censor*) kara damga; (*mec.*) leke, ar, ayıp, rezalet.

notābili/s *s.* dikkate değer, göze çarpar, bariz, önemli, olağanüstü, anılmaya değer, unutulmaz, kayda değer; (*kötü anlamda*) mahud, rezil, kötü şöhretli; adı çıkmış, dile düşmüş; **-ter** *z.* gözle görülecek ya da göze çarpacak biçimde, dikkate değer olarak.

notār/ius -ī & iī *er.* stenocu; katip, yazman.

notāti/ō -ōnis *d.* işaret koyma, kaydetme; seçme, inceleme; gözlem; (*censor*) damgalama; (*sözcükler*) etimoloji.

nōtēsc/ō -ere nōtuī *gf.* tanınmak.

nothus *s.* piç; sahte, taklit, kalp; (*hayvan*) melez.

nōti/ō -ōnis *d.* (*yasa*) mahkemenin davayı dinlemesi, soruşturma (*fel.*) kavram, fikir.

nōtiti/a -ae -ēs -ēī *d.* ün; tanıdık, bildik, tanış; (*fel.*) kavram, fikir; önyargı.

not/ō -āre -āvīū -ātum *gç̈f.* işaretlemek, belirtmek, yazmak; gözlemek; damgalamak, markalamak; delâlet etmek, göstermek.

nōtuī *gç.* **nōtēscō**

nōtus *gedo.* **nōscō** *s.* bildik, tanış, âşina, bilinen; adı çıkmış, kötü şöhretli, rezil; *er. ç.* tanıdıklar, tanışlar.

Not/us (-os) -ī *er.* güney rüzgârı.

novācul/a -ae *d.* ustura.

novāl/is -is *d.*, **-e -is** *cns.* nadas tarlası; tarla; ürün, mahsül.

novātr/īx -īcis *d.* yenileyen kadın; yenileştiren kimse ya da şey.

novellus *s.* genç, taze, yeni.

novem *sy.* dokuz.

Novemb/er -ris *s.* Kasım'a ait

er. Kasım.
novendecim *sy.* ondokuz.
novendiālis *s.* dokuz gün süren; dokuzuncu gün.
Novēnsil/ēs –ium *er. ç.* yeni tanrılar; Roma yerli tanrılar dünyasına sonra ve dışardan katılan tanrılar.
novēnī –ōrum *s.* dokuzarlı; dokuz.
noverc/a –ae *d.* üvey ana.
novercālis *s.* üvey anaya ilişkin.
nōvrī *gç.* **nōscō.**
novīcius *s.* yeni.
novi/ēns –ēs *z.* dokuz kez.
novit/ās –atis *d.* yenilik, yeni çıkmış şey; tuhaflık, acayiplik.
nov/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yenilemek, tazelemek, hayat vermek; değiştirmek; (*sözcükler*) yeni sözcükler bulmak; **rēs–** devrim yapmak.
nov/us *s.* yeni, genç, taze; garip, tuhaf, alışılmadık; denenmemiş; **–homō** birden yükselen kişi, eleme yoluyla ve kişisel becerisiyle ailesinden daha yüksek sınıfa ve yüksek bir makama giren kişi, *örn.* Cicero; **–ae rēs** devrim; **–ae tabulae** borçların iptali **quid –ī** ne haber? **– issimus** sonuncu, en son, art; **–ē** *z.* alışılmadık bir biçimde; **–issimē** yakınlarda; hepsinin sonuncusu.
nox noctis *d.* gece; karanlık, belirsizlik; **nocte, noctū** geceleyin; **dē nocte** geceleyin, gece süresince.
nox/a –ae *d.* zarar, ziyan, hasar; kusur, kabahat, suç; ceza.
noxi/us *s.* zararlı; suçlu; **–a –ae** *d.* zarar, hasar; suç, kabahat, kusur.
nūbēcul/a –ae *d.* bulutlu görünüm, sisli.
nub/ēs –is *d.* bulut, duman, buhar, sis; (*mec.*) bulut gibi toplanmış kalabalık, sık küme ya da yığın, sürü; kasvet; örtü, peçe.
nūbifer –ī *s.* tepesi bulutlu; bulutlu, dumanlı.
nūbigen/a –ae *er.* buluttan doğan; Kentauros'lara ilişkin.
nūbilis *s.* evlenecek yaşta.
nubilus *s.* bulutlu, kapalı, sümbülî; kasvetli, sıkıntılı, hüzünlü, kederli; *cns. ç.* bulutlar.
nū/bō –bere –psī –ptum *gf.* (*kadınlar*) evlenmek.
nucle/us –ī *er.* meyva çekirdeği, kabuklu yemiş.
nūdius tertius– önceki gün.
nud/ō –āre –avī –ātum *gçf.* çıplaklaştırmak, soymak, giysisini çıkarmak; (*ask.*) savunmasız bırakmak; yağma etmek; (*mec.*) açmak, ifşa etmek; ele vermek.
nūd/us *s.* çıplak, örtüsüz; –den ari; savunmasız, muhafazasız; yalnızca tünik giyen;

(*mec.*) kılığını değiştirmemiş; yoksul, muhtaç; sade, yalın, süssüz, yalnız, tek, yegane, *saf.*

nūg/ae –ārum *d.* ç. saçma, önemsiz şeyler; (*kişi*) işe yaramayan, boşa harcayan.

nūgāt/or –ōris *er.* yalana, hilekâr kimse, soytarı, boşboğaz, zevzek, cakacı, hoppa, havai kimse.

nūgātōrius *s.* boş, abes.

nūg/āx –ācis *s.* önemsiz, saçma.

nūg/or –ārī –ātus *gf.* saçma konuşmak; gevezelik etmek.

null/us –īus (*eh.* **–ī**) *s.* hiçbir, hiç; *er. d.* hiç kimse.

num *se.* (hayır cevabı bekler) fiil olumlu+ mi yoksa? fiil olumsuz + değil mi? elbette değil (*sorusuz*); (dolaylı soru) olup... olmadığını.

Num/a –ae *er.* Roma'nın ikinci kralı.

nūm/en –inis *cns.* korkuyla karışık büyük bir saygıyla eğilme ya da huşuyla başın öne eğilmesi; istem; tanrısal istenç, güç; tanrısallık, tanrı.

numerābilis *s.* sayılabilir, sayması kolay.

numer/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* saymak, hesap etmek, numaralamak; (para) ödemek; (*mec.*) sanmak, farzetmek; **–ātus** *s.* nakit; *cns.* nakit, peşin para.

numerōs/us *s.* sayıca çok, yoğun nüfuslu, katmerli; ahenkli, ritmik; **–ē** *z.* ritmik olarak.

numer/us –ī *er.* sayı; çok sayılılık, çokluk; (*ask.*) birlik; (*mec.*) şifre; (ç.) matematik; kategori, mertebe, aşama; ritm, ölçü, nazım; **in –ō esse, habērī** gibi sayılmak, sayılmak; **nullō –ō** hiçbir değeri olmama; **–ō** *z.* tam şu anda, çabuk, acele, derhal.

Numid/ae –ārum *er.* ç. Kuzey Afrika halkı, Numidia'lılar, **–ia –iae**, *d.* bu halkın ülkesi; **–a, –icus** *s.*

Numit/or –ōris *er.* Romulus'un büyükbabası, Alba kıralı.

nummārius *s.* parasal, malî; ücretli; paragöz, parayla elde edilir.

nummātus *s.* paralı.

nummul/ī –ōrum *er.* ç. küçük kasa, önemsiz para.

numm/us –ī *er.* sikke, para, nakit; (*Roma sikkesi*) sesterti-us; (*Yunan sikkesi*) iki drahmi.

numnam, numne *bak.* **num.**

numquam, nunquam *z.* asla, hiç bir zaman; **–nōn** her zaman; **nōn–** bazen, ara sıra.

num quandō, num quis, quid *bak.* **num**

nunc *z.* şimdi; hali hazırda, şimdiki durumda, bugünlerde; **nunc ..... nunc** kâh ..... kâh, bir keresinde.... başka bir keresinde.

nuncupāti/ō –ōnis *d.* söyle-

me, telâffuz etme; çağırma, ad verme, bildirme.

nuncup/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* çağırmak, seslenmek, ad koymak, isim vermek; resmen bildirmek.

nūndin/ae –ārum *d.* ç. pazar kurulan gün, haftalık; pazar, dokuzuncu gün; alışveriş, değiş tokuş, piyasa; ticaret.

nūndināti/ō –ōnis *d.* ticaret yapma, değiş tokuş yapma, satma, satın alma.

nūndin/or –āri *gf.* ticaret yapmak, değiş tokuş etmek; *gçf.* satın almak.

nūndin/um –ī *cns.* pazar zamanı **trinum**– 17 gün.

nunq– *bak.* **numq**–

nūntiāti/ō –ōnis *d.* bildirme, tebliğ.

nūnti/ō –āre –āvi –ātum *gçf.* bildirmek, beyan etmek, tebliğ etmek, rapor etmek, söylemek.

nūntius *s.* bildiren; rapor eden *er.* özel haber getiren kimse, haberci, ulak; özel haber, haber, tebliğ; emir, buyruk, uyarma; boşanma ihbarı; *cns.* özel haber, bildiri, tebliğ.

nūper *z.* yakınlarda, geçenlerde, son zamanlarda.

nūpsī *gç.* **nūbō**

nūpt/a –ae *d.* gelin, eş.

nūpti/ae –ārum *d.* ç. evlenme, düğün, evlilik.

nūptiālis *s.* evlenmeye ait, düğüne ait.

nur/us –ūs *d.* gelin; genç kadın.

nūsquam *z.* hiç bir yerde; boşuna, neden yokken.

nūt/ō –āre *gf.* başı öne eğmek; sallamak, sendelemek, yalpalamak, sürçmek.

nūtrīc/ius –ī *er.* özel öğretmen ya da özel eğitmen.

nūtrīc/ō –āre, or –āri *gçf.* emzirmek, beslemek, büyütmek, yetiştirmek.

nūtrīcul/a –ae *d.* sütnine, dadı; besleyen, bakan, muhafaza eden kadın.

nūtrīm/en –inis *cns.* gıda, yemek, beslenme.

nūtrīment/um –ī *cns.* beslenme, gıda, destek.

nūtr/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* emzirmek, beslemek, büyütmek, yetiştirmek, bakıp iyileştirmek.

nūtr/īx –īcis *d.* dadı, sütnine, sütana; bir şeyi, *öz.* ateş ya da bir canlıyı besleyen, muhafaza eden kadın ve şey.

nūt/us –ūs *er.* başı öne eğme, istem, buyruk; (*fizik*) yerçekimi.

nux nucis *d.* fındık ve ceviz gibi sert kabuklu yemiş; bu yemişlerin ağacı, badem ağacı.

Nyctē/is –idis *d.* Antlopa.

nymph/a –ae, –ē –ēs *d.* gelin; su perisi; su.

Nys/a –ae *d.* Bakkhos'un doğum yeri **–aeus, –ēis, –ius** *s.*

O

ō *ünl.* (sevinç, şaşırma, acı vs.) O! ya!

ob *edt. (ih. ile) (hareket fiilleriyle)* –doğru, –ye; *(hareketsizlik, kalma fiilleriyle)* önünde; için, –den dolayı, uğruna; karşısında; **quam –rem** binaen, bu sebepten dolayı.

obaerātus *s.* borç yüzünden kölelik, serflik; *er.* borçlu.

obambul/ō –āre *gf.* önde veya yanda yürümek, sinsice yanında dolaşmak.

obarm/ō –āre *gçf.* birine karşı silahlanmak.

obar/ō –āre *gçf.* saban sürmek.

obc- *bak.* **occ-**

obd/ō –ere –idī –itum *gçf.* koymak, önüne ya da karşısına yerleştirmek; kapatmak, sıkıca kapatmak; *(şiirde)* göstermek, sergilemek.

obdorm/īscō –īscere –īvī *gf.* uyuyakalmak; *gçf.* uyuyarak geçirmek.

obd/ūcō –ūcere –ūxī –uctum *gçf.* önüne ya da öne sevketmek, –e karşı götürmek, ileriye getirmek ya da götürmek; kapamak, örtmek, üzerine yaymak, kuşatmak, sarmak, kaplamak; içine çekmek, içmek, yudumlamak, emmek, içip bitirmek; bütün bütün yutmak, kahretmek; büzmek, buruşturmak, kırıştırmak, birbiriyle birleştirmek ya da düğümlemek; zarar vermek; karşısında olmak, rakibi, hasmı olmak; genişletmek; *(mec.)* örtmek ya da saklamak, gizlemek; *(zaman)* geçirmek, harcamak.

obductī/ō –ōnis *d.* örtü, peçe; *(mec.)* infazdan önce idam mahkumunun başını örtme.

obduct/ō –āre *gçf.* –e karşı sevketmek ya da (birine) rakip, hasım olarak sürmek.

obductus *gedo.* **obdūcō**

obdūr/ēscō –ēscere –uī *gf.* sertleşmek, katılaşmak; *(mec.)* inatçı olmak, sertleşmek ya da katılaşmak; vurdum duymaz, hissiz, lâkayıt olmak.

obdūr/ō –āre *gçf.* katılaştırmak; ısrar etmek, inat etmek, sebat etmek, dayanmak.

ob/eō –īre –īvī & iī –itum *gf.* –e doğru gitmek, karşılaşmak; düşmek, *(kent vb.)* mahvolmak, ölmek; (gb.) batmak; *gçf. (bir şeye, bir yere)* gitmek, ziyaret etmek; dikkatle gözden geçirmek, incelemek, muayene etmek; sarmak, kuşatmak; *(iş)* başlamak, girişmek, yerine getirmek, üzerine

almak, tamamlamak; (*belli bir zamanda*) buluşmak, toplanmak, görünmek; **diem-** ölmek; (*yasa*) belirlenen günde bulunmak.

obequit/ō -āre *gf.* -e doğru at sürmek.

oberr/ō -āre *gf.* avare ya da amaçsız dolaşmak; önünde uçuşmak; yanlış yapmak, yanılgıya düşmek.

obēsus *s.* şişman, semiz, yağlı, dolgun, tombul, tıknaz.

ōb/ex -icis *er., d.* sürgü, kol demiri, set, duvar; engel, mania.

obf- *bak.* **off-**

obg- *bak.* **ogg-**

obhae/rēscō -rēscere -sī *gf.* -e yapışmak.

obiac/eō -ēre *gf.* önünde, -e karşı yatmak, uzanmak.

ob/iciō -icere -iēcī -iectum *gçf.* (*bir şeyi birine doğru*) atmak, fırlatmak; (*savunma*) -e karşı atmak, fırlatmak; (*mec.*) önüne koymak, takdim etmek, sunmak, arz etmek, teslim etmek; (*konuşma*) damarına basmak, alay etmek, azarlamak, sataşmak, sitem etmek, serzeniş etmek; (*edl.*) vuku bulmak, vaki olmak, olup bitmek.

obiectātī/ō -ōnis *d.* ayıplama, kınama, sitem, serzeniş.

obiect/ō -āre *gçf.* -e karşı tekrar tekrar atmak, karşısına koymak; terketmek, bırakmak, tehlikeye koymak, -e karşı korumasız bırakmak; suçlamak, sitem etmek; azarlamak, itiraz etmek, uygun bulmamak.

obiectus *gedo.* **obiciō** *s.* önünde ya da karşısında bulunan, zıt, aksi, meydanda; *cns.* ç. suçlamalar.

obiect/us -ūs *er.* -in karşısına koyma; aksi, zıddı olan şey ya da kimse, zıtlık; tarafsız; görülür ve dokunulur şey, görünme.

obīrātus *s.* öfkeli, hiddetli.

obiter *z.* yol üstünde, yolda; raslantı olarak, tesadüfen.

obitus *gedo.* **obeō**

obit/us -ūs *er.* -e doğru gitme; yaklaşma, ziyaret; ölüm, son gün; yıkıntı; (*gb.*) batma.

obiūrgātī/ō -ōnis *d.* azar, paylama, tekdir.

obiūrgāt/or -ōris *er.* azarlayan, paylayan kimse.

obiūrgātōrius *s.* azarlayan, çıkışan, sitem eden, serzeniş eden; sitem dolu.

obiūrgit/ō -āre *gçf.* azarlamak, şiddetle kınamak, zemmetmek, serzeniş etmek.

obiūrg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* azarlamak, paylamak, haşlamak, tekdir etmek, itham etmek, kınamak; azarlayarak niyetinden vazgeçirmek.

oblangu/ēscō -ēscere -uī *gf.* zayıflamak, dermansızlaşmak, güçten düşmek.

oblātrātr/īx –īcis *d.* çağırtkan kadın, dil uzatan, sövüp sayan kadın.
oblātus *gedo.* **offerō**
oblectāment/um –ī *cns.* eğlence.
oblectāti/ō –ōnis *d.* zevk, haz.
oblect/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* zevk vermek, memnun etmek, sevindirmek, eğlendirmek, avutmak, meşgul etmek; alıkoymak; (*zaman*) zevkle geçirmek; geciktirmek, tehir etmek; **sē–** keyif almak.
oblī/dō –dere –sī –sum *gçf.* ezmek, baskı yapmak, tazyik etmek, bastırmak, boğmak.
obligāti/ō –ōnis *d.* bağlama, taahhüt.
oblig/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bağlamak, (*yara vb.*) sarmak; zorunluluk altına sokmak, sıkıntı vermek; (*yasa*) suçlu kılmak, ipotek altına sokmak.
oblīm/ō –āre *gçf.* çamurla örtmek, bulaştırmak, sel basmak ya da çok ıslatmak; ısraf etmek.
obl/inō –inere –ēvī –itum *gçf.* yapışkan ya da yağlı bir şeyle sıvamak; kirletmek, pisletmek; (*yazılı bir şeyi*) silmek, sürterek temizlemek; (*mec.*) doldurmak, aşırı bir biçimde doldurmak, aşırı yüklemek.
oblīqu/ō –āre *gçf.* bir yana döndürmek, bükmek, bir yana eğmek, çarpık ya da eğri bir doğrultuya çevirmek; (*saç vb.*) arkaya çekmek; rüzgara çevirmek.
oblīqu/us *s.* eğimli, meyilli, yan, çarpık, çapraz, verev, eğri; (*bakış*) göz ucuyla yan yan, kıskanç; (*konuşma*) dolaylı, örtük; **–ē** *z.* dolaylı olarak, örtük bir biçimde.
oblīsus *gedo.* **oblīdō**
oblītēsc/ō –ere *gf.* gizlenmek, kendini saklamak.
oblitter/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* silmek, bozmak, kazımak, iptal etmek; (*mec.*) tümüyle akıldan çıkarmak.
oblītus *gedo.* **obliṇō**
oblītus *gedo.* **oblīvīscor**
oblīvi/ō –ōnis *d.* unutulmuş olma, unutulma; unutkanlık, belleğini yitirme, bellek yitimi.
oblīviōsus *s.* unutkan, kolaylıkla unutan, unutkanlık getiren.
oblī/viscor –vīscī –tus *gçf.* & *gf.* unutmak, ihmal etmek, aldırış etmemek, kayıtsız olmak; –den vazgeçmek.
oblīv/ium –ī & **iī** *cns.* unutkanlık, unutuş, nisyan.
oblocūt/or –ōris *er.* yalanlayan, tezkip eden ya da aksini söyleyen kimse.
oblongus *s.* dikdörtgen biçimli, uzunca.
oblo/quor –qui –cūtus *gf.* yalanlamak, tersini iddia etmek, tekzip etmek; yanda kesmek; karşı olmak; sövüp

saymak; (*müzik*) eşlik etmek.

obluct/or –ārī karşı koymak, mücadele etmek, savaşım vermek.

obmōl/ior –īrī *gçf.* yukarı atmak, önüne itmek (*savunma ya da engel olmak için*).

obmurmur/ō –āre *gf.* gürleyerek yanıtlamak, aleyhinde homurdanmak.

obmūt/ēscō –ēscere –uī *gf.* sessizleşmek, birdenbire susmak, konuşma yetisini yitirmek.

obnātus *s.* yetişen, büyüyen, serpilen.

obnī/tor –tī –xus *gf.* savaşım vermek, mücadele etmek, saldırmak; sağlamca durmak, ayak diremek, direnmek.

obnīx/us *gedo.* **obnītor** *s.* sabit, değişmez, sağlam, kararlı; **–ē** *z.* kararlı biçimde, azimle.

obnoxiōsus *s.* boyun eğen, uysal, itaatkâr.

obnoxi/us *s.* (*suça*) eğilimli, düşkün, müptelâ; sorumlu; suçlu, kusurlu; itaatkâr, boyun eğen, köle huylu, zayıf, korkak, çekingen; yükümlülük altında, borçlu; tehlikeye maruz; **–ē** *z.* kölece.

obnū/bō –bere –psī –ptum *gçf.* üstünü kapamak, peçeyle örtmek, gizlemek.

obnūntiātī/ō –ōnis *d.* kuşbilicilikte ya da kuş falında uğursuz bir haberin verilmesi, uğursuzluk ya da kötülük olarak yorumlama.

oboedī/ēns –entis *ş.zam. or.* **oboediō** *s.* söz dinleyen, yumuşak başlı, itaatli; **–enter** *z.* seve seve, gönüllü olarak.

obedientī/a –ae *d.* söz dinleme, boyun eğme, itaat.

oboed/iō –īre *gf.* dinlemek, boyun eğmek, itaat etmek, tabi olmak.

obol/eō –ēre –uī *gçf.* kokmak, koku çıkarmak.

obor/ior –īrī –tus *gf.* ortaya çıkmak, yükselmek, doğmak, zuhur etmek, görünmek.

obp– *bak.* **opp–**

obrēp/ō –ere –sī –tum *gçf. & gf.* hissettirmeyerek ya da sürünerek yaklaşmak; ansızın üzerine gelmek, şaşırtmak; hile yapmak, dolandırmak.

obrēt/iō –īre *gçf.* dolaştırmak, karmakarışık etmek.

obrig/ēscō –ēscere –uī *gf.* sertleşmek, pekişmek.

obrog/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* hükümsüz ya da geçersiz kılmak, iptal etmek (yeni yasa çıkararak).

obru/ō –ere –ī –tum *gçf.* üstünü örtmek, gömmek, gizlemek, saklamak; yok etmek, ortadan kaldırmak; batırmak; kahretmek, altetmek; tohum etmek, tarım yapmak; aşırı yüklemek, çatlıyacak derecede yedirmek; *gf.* harabeye çevrilmek, viran olmak, yı-

kılmak.

obruss/a -ae *d.* altının ateşle sınanması, denetlenmesi, denetlemek, denektaşı.

obrutus *gedo.* **obruō**

obsaep/iō -īre -sī -tum *gçf.* tıkamak, kapamak, engellemek.

obsatur/ō -āre *gçf.* doyurmak, tıka basa yedirmek, ağzına kadar doldurmak; gereğinden çoğuna sahip olmak.

obscaen- *bak.* **obscen-**

obscēnit/ās -ātis *d.* pislik; ahlaksızlık; uğursuzluk.

obscēn/us *s.* ahlakı bozuk, iğrenç, kirli, pis, murdar; meşum, uğursuz; **-ē** *z.* ahlaksızca.

obscūrāti/ō -ōnis *d.* kararma, karanlıklaşma, gözden kaybolma.

obscūrit/ās -ātis *d.* karanlık; (*mec.*) kesin olmama, belirsizlik, muğlaklık, tereddüt, şüphe; (*nitbe*) aşağı olma.

obscūr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* karartmak, gölgelemek, gizlemek, örtmek, örtbas etmek, saklamak; (*konuşma*) muğlak, üstü kapalı konuşmak; (*edl.*) kullanılmaz hale gelmek.

obscūr/us *s.* karanlık, gölgeli, gizli; (*mec.*) muğlak, belirsiz; bilinmeyen; (*karakter*) kapalı, ketum, ser verir sır vermez; (*hava*) bulutlu, kapalı, kasvetli; (*duygu*) anlaşılmaz, belirsiz; **-ē** *z.* gizlice.

obsecrāti/ō -ōnis *d.* dilek, rica, niyaz, temenni; halkın birlikte katıldığı dua.

obsecr/ō -āre *gçf.* niyaz etmek, dilemek, yalvarmak, büyü aracılığı ile (*ruh ya da gizli bir gücü*) çağırmak.

obsecund/ō -āre *gf.* uymak, -e razı olmak, itaat etmek, nazını çekmek, kaprisine boyun eğmek.

obsēdī *gç.* **obsideō**

obsēp- *bak.* **obsaep-**

obsequ/ēns -entis *ş.zam.* *or.* **obsequor** *s.* itaatkâr, uysal, yumuşak başlı; aşağılık derecesinde itaatli, dalkavukluk eden; (*tanrılar*) kerim, rahim; **-enter** *z.* uysal bir biçimde, itaatkâr olarak.

obsequenti/a -ae *d.* hatır kırmazlık, cemilekârlık, razı olma; aşağılık derecede itaatkârlık.

obsequiōsus *s.* razı olan, uyan, hatır gönül bilir, lütufkâr; aşağılık derecede itaatkârlık, dalkavukluk.

obsequ/ium -ī & iī *cns.* uyma, itaat, razı olma; müsamaha, hoşgörü, göz yumma; bağlılık, sadakat (*yurt vs.*).

obse/quor -quī -cūtus *gf.* uymak, razı olmak, itaat etmek, teslim olmak, boyun eğmek, hoş görmek.

obser/ō -āre *gçf.* kilitlemek, kapamak.

obs/erō –erere –ēvī –tum *gçf.* tohum ekmek, dikmek; tarım yapmak; (*toprağı*) kalınca örtmek.

observ/āns –antis *ş.zam.* **or. observō** *s.* tetik, uyanık, dikkatli, hizmete hazır, saygılı.

observanti/a –ae *d.* saygı, dikkatlilik.

observōti/ō –ōnis *d.* yakından gözleme ya da gözetleme, riayet, uyum, inceleme, araştırma; dikkatlilik.

observit/ō –āre *gçf.* dikkatlice gözlemek, gözetlemek, dikkatle bakmak.

observ/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* gözetlemek, yolunu gözlemek; dikkat etmek, dikkatle bakmak; bakmak, tedarik etmek, sağlamak; razı gelmek; korumak, muhafaza etmek; (*yasa*) uymak, itaat etmek; (*kişi*) saygı sunmak, saygı göstermek, itibar etmek.

obs/es –idis *er., d.* rehine; teminat, güvence, kefalet.

obsessi/ō –ōnis *d.* abluka, kuşatma, muhasara.

obsess/or –ōris *er.* abluka altına alan, kuşatan; sık sık uğrayan kimse, mukim, oturan kimse.

obsessus *gedo.* **obsideō**

obs/ideō –idēre –ēdī –essum *gçf.* –*e* oturmak; sık sık uğramak; (*ask.*) kuşatmak, ablukaya almak; tıkamak, önünü kesmek, kapatmak; beklemek, yolunu gözlemek, korumak, doldurmak; *gf.* oturmak.

obsidi/ō –ōnis *d.* kuşatma, abluka, muhasara; (*mec.*) yakında, olması beklenen tehlike.

obsid/ium –ī & iī *cns.* kuşatma, abluka, muhasara; rehinelik.

obsīd/ō –ere *gçf.* kuşatmak, muhasara etmek. işgal etmek.

obsignāt/or –ōris *er.* mühürleyen (*mektup vs.*): tanık.

obsign/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* (*bir tanık olarak*) mühürleyip imzalamak; mühürlemek; (*mec.*) damgalamak, damga basmak.

obs/istō –istere –titī –titum *gf.* karşı durmak, direnmek.

obsitus *gedo.* **obserō**

obsole/fīō –fieri *gf.* aşınmak, eskimek, bozulmak.

obsolēs/cō –scere –vī –tum *gf.* aşınmak, eskimek, zamanı geçmek, zaman aşımına uğramak, modası geçmek.

obsolēt/us *gedo.* **obsolēscō** *s.* yıpranmış, eskimiş, eski püskü; kullanılmayan, modası ya da zamanı geçmiş, eski; (*mec.*) sıradan, ortalama; **–ius** *z.* kılıksızca, pejmürde bir halde.

obsōnāt/or –ōris *er.* yiyecek sağlayan kimse, vekılharç.

obsōnāt/us –ūr *er.* pazarla-

ma.
obsōn/ium -ī & iī *cns.* ekmekle yenen yiyecek, *çğnl.* balık.
obsōn/ō -āre -or -ārī *gf.* yiyecek sağlamak, erzak satın almak; yemek tedarik etmek.
obson/ō -āre *gf.* kesmek ya da ara vermek, fasıla vermek.
obsorb/eō -ēre *gçf.* yutmak, çiğnemeden yutmak, tıkıştırmak; içip bitirmek.
obstant/ia -ium *cns.* ç. engeller, setler.
obstetr/īx -īcis *d.* ebe.
obstĭnāti/ō -ōnis *d.* azim, sebat, kararlılık, inat, metanet.
obstĭnāt/us *s.* sabit, metin, azimkâr, kararlı, güçlü; inatçı; **-ē** z. metanetle, sebatla, inatla.
obstĭn/ō -āre *gf.* kararlı olmak, ısrar etmek, sebatlı olmak.
obstipēscō *bak.* **obstupēscō**
obstĭpus *s.* eğik, eğimli, kavisli, geriye çekik.
obstĭtī *gç.* **obsistō**; *gç.* **obstō**
obst/ō -āre -itī *gf.* yolunda durmak, karşısında ya da karşı karşı olmak; engellemek, tıkamak, alıkoymak ya da önlemek.
obstrep/ō -ere -uī -ĭtum *gf.* gürültü etmek; yaygara koparmak; kötülemek, rahatsız etmek; *gçf.* gürültüye boğmak; gürültüyle doldurmak.
obstr/ingō -ingere -inxī -ictum *gçf.* sargıyla bağlamak, sarıp bağlamak; (*mec.*) tahdit etmek, sınırlamak, serbestçe hareket etmesini engellemek, zorluğa uğratmak; yükümlülük altında tutmak.
obstructi/ō -ōnis *d.* engel, mania.
obstructus *gedo.* **obstruō**
obstrū/dō (obstrūdō) -dere -sī -sum *gçf.* zorlamak, baskı yapmak; yutuvermek, tıkıştırmak.
obstru/ō -ere -xī -ctum *gçf.* -e karşı yığın oluşturmak ya da inşaat yapmak, takviye etmek ya da kurmak, tıkamak; engellemek; kapamak, önünü kesmek.
obstrupe/faciō -facere -fēcī -factum (*edl.* **-fīō -fierī**) *gçf.* aşırı ölçüde şaşırtmak, aptallaştırmak, felce uğratmak.
obstup/ēscō (obstipēscō) -ēscere -uī *gf.* büyük şaşkınlığa uğramak, felç olmak.
obstupĭdus *s.* hissiz, uyuşmuş.
ob/sum -esse -fuī *gf.* karşısında olmak, zarar vermek.
obs/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* üzerine dikmek, dikerek kapamak.
obsurd/ēscō -ēscere -uī *gf.* tümüyle sağırlaşmak; (*mec.*) işitmezlikten gelmek.
obsūtus *gedo.* **obsuō**
obt/egō -egere -ēx -ēctum *gçf.* üstünü örtmek, gizlemek.
obtemperāti/ō -ōnis *d.* bo-

yun eğme, itaat, itaat etme, razı gelme.

obtemper/ō –āre –āvī –ātum *gf.* (*eh. ile*) uymak, itaat etmek, boyun eğmek, razı olmak, dinlemek, teslim etmek, irade ve tasvibine bırakmak.

obten/dō –dere –dī –tum *gçf.* üstüne sermek, yaymak, kapsayacak şekilde yaymak; –e karşı uzanmak; özür için yalvarmak, rica etmek; gizlemek; bahane bulmak.

obtentus *gedo.* **obtendō**; *gedo.* **obtineō**

obtent/us –ūs *er.* üzerine yayma; bahane, hileli söz.

obt/erō –erere –rīvī –rītum *gçf.* ayakla çiğnemek, ezmek; kötülemek, aleyhinde bulunmak, küçük düşürmek.

obtestāti/ō –ōnis *d.* tanrılar hakkı için diye ricada bulunma; yalvarış, niyaz.

obtest/or –ārī –ātus *gçf.* tanık olarak çağırmak; rica etmek, niyaz etmek, dilemek, itiraz etmek, başvurmak.

obtex/ō –ere –uī *gçf.* üstüne yaymak, üzerine dokumak, örtmek ya da kaplamak.

obtic/eō –ēre *gf.* sessiz olmak.

obtic/ēscō –ēscere –uī *gf.* dilsiz olmak.

obtigī *gç.* **obtingō**

obtigō *bak.* **obtegō**

obt/ineō –inēre –inuī –entum *gçf.* sahip olmak, malik olmak; korumak; tutmak; kazanmak, edinmek, temin etmek; *gf.* baskın olmak, sürmek.

obti/ngō –ngere –gī *gf.* başına gelmek; olmak, vuku bulmak, vaki olmak.

obtorp/ēscō –ēscere –uī *gf.* duygusuzlaşmak, uyuşmak, duygularını yitirmek.

obtor/queō –quēre –sī –tum *gçf.* döndürmek, bükmek, burmak, çevirmek.

obtrectāti/ō –ōnis *d.* aleyhinde bulunma, kötüleme, zemmetme.

obtrectāt/or –ōris *er.* kötüleyen, aleyhinde bulunan, zemmeden kişi.

obtrect/ō –āre *gçf.* & *gf.* eksiltmek, değerden düşürmek, kötülemek, zemmetmek.

obtrītus *gedo.* **obterō**

obtrūdō *bak.* **obstrūdō**

obtrunc/ō –āre *gçf.* kesmek, topluca öldürmek.

obtu/eor –ērī, –or –ī *gçf.* gözünü dikip bakmak, açık seçik görmek.

obtulī *gç.* **offerō**

obt/undō –undere –udī –ūsum & **–ūnsum** *gçf.* dövmek, vurmak; zayıflatmak, tüketmek, körletmek; sersemletmek, durmaksızın söylemek, dırdır etmek, canını sıkmak, rahat vermemek, ısrarla talep etmek, sıkıştırmak; (*konuşma*) kulağını sağır et-

mek, başını ağrıtmak.

obturb/ō –āre *gçf.* karışıklığa ya da düzensizliğe yol açmak, altüst etmek, taciz etmek, tedirgin etmek; canını sıkmak, sıkıntı vermek, rahatsız etmek.

obturgēsc/ō –ere *gf.* şişmek, kabarmak.

obtūr/ō –āre *gçf.* tıkamak, kapamak, kabarmaya başlamak.

obtūsus, obtūnsus *gedo.* **obtundō** *s.* kör, küt; (*mec.*) körelmiş, kesmez, zayıf, bulanıklaşmış, duygusuz, duyarsız.

obtūt/us –ūs *er.* gözünü dikip bakma; seyretme, düşüncelerle dolu seyretme, temaşa etme.

obobumbr/ō –āre *gçf.* gölgelemek, karartmak, karanlıklaştırmak; (*mec.*) gizlemek, saklamak, örtmek, muhafaza etmek.

obuncus *s.* çengelli, bükük, kancalaşmış.

obūstus *s.* yanık, ateşte sertleşmiş; don ya da ayaz yüzünden yanmış.

obvallātus *s.* tahkim edilmiş, sağlamlaştırılmış; red edilmez kılınmış.

obv/eniō –enīre –ēnī –entum *gf.* yanına gelmek, (*birine ya da bir şeye*) yanaşmak; yoluna çıkmak, karşılaşmak; olmak, vuku bulmak, vaki olmak; şans ya da rastlantıyla gelmek, kısmetine çıkmak, payına düşmek.

obvers/or –ārī *gf.* (*görüntüler*) –in önünde dönenip durmak, önünde ya da çevresinde gezinip durmak; görünmek, kendini göstermek.

obversus *gedo.* **obvertō** *s.* –e karşı yönelik ya da dönük; –e doğru yöneltilmiş, döndürülmüş; –ile yükümlü; *er.* ç. karşıtlar, muhalifler, hasımlar.

obver/tō –tere –tī –sum *gçf.* –e doğru yöneltmek, karşıya doğru çevirmek.

obviam *z.* –e doğru, –e karşı, engel olacak durumda, engel olacak biçimde, –ile yüz yüze, –in yüzüne karşı; karşılaşmak için; **–īre** karşılaşmak, **–venīre** karşılamaya gelmek, karşılamak.

obvius *s.* engel olacak durumda olan, karşılaşan, rastlayan, karşı, karşısında olan, yüz yüze, aykırı, zıt, –e karşı; el altında; yanına girilebilir, erişilebilir; açık, maruz, korumasız.

obvol/vō –vere –vī –ūtum *gçf.* sarıp sarmalamak, örtmek.

occaec/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kör etmek, görme yetisinden yoksun kılmak; karartmak, gizlemek; (*mec.*) belirsiz, muğlak kılmak, anlaşılmaz etmek; körleştirmek, küt-

leştirmek.

occall/ēscō –ēscere –uī *gf.* derisi kalınlaşmak; sertleşmek, hissizleşmek, uyuşmuş olmak.

occan/ō –ere *gf.* saldırıyı boru öttürerek bildirmek; içine üflemek, borazan çalmak.

occāsi/ō –ōnis *d.* fırsat, uygun zaman; (*ask.*) baskın.

occāsiuncul/a –ae *d.* fırsat.

occās/us –ūs *er.* batma (*güneş vb.*) batı; çöküş, düşüş, yıkılma, harap olma, helak.

occāti/ō –ōnis *d.* toprağı tırmıkla tarama, tırmıklama.

occāt/or –ōris *er.* toprağı tırmıklayan kimse.

occēd/ō –ere *gf.* –e doğru gitmek, –e doğru çıkmak.

occent/ō –āre *gçf. & gf.* söyleyerek ya da çalarak serenat yapmak ya da söylemek; hiciv söylemek.

occēpī *gç.* **occipiō**

occepsō *arkaik gl.* **occipiō**

occept/ō –āre *gçf.* başlamak.

occid/ēns –entis *ş.zam. or.* **occidō** *er.* batı.

occīdi/ō –ōnis *d.* katliam, kıyım; **–ōne occīdere** imha etmek, yok etmek.

occī/dō –dere –dī –sum *gçf.* kesip devirmek, yere yıkmak; öldürmek; sıkmak, sıkıntı vermek.

occ/idō –idere –idī –āsum *gf.* düşmek; batmak (*güneş vs.*); ölmek, mahvolmak, yok olmak, telef olmak.

occiduus *s.* batan; batıya ait; düşen, inkıraz eden, zayıflayan, biten.

occin/ō –ere –uī *gf.* uğursuz bir biçimde şarkı söylemek ya da ötmek, (*öz. kuş, kurbağa vb.*), şom ağızlılık etmek.

occ/ipiō –ipere –ēpī –ptum *gçf. & gf.* başlamak.

occipit/ium –ī & iī *cns.* başın arkası.

occīsi/ō –ōnis *d.* katliam, kıyım, cinayet.

occīs/or –ōris *er.* katil.

occīsus *gedo.* **occīdō**

occlāmit/ō –āre *gf.* haykırmak, feryat etmek.

occlū/dō –dere –sī –sum *gçf.* kapamak; durdurmak.

occ/ō –āre *gçf.* toprağı tırmıkla taramak, tırmıklamak.

occub/ō –āre *gf.* (*bir yerde*) yatmak, uzanmak; (*mezarda*) dinlenmek, istirahata çekilmek, yatmak.

occulc/ō –āre *gçf.* ayakla çiğnemek, ayak altına almak.

occul/ō –ere –uī –tum *gçf.* üzerini örtmek, gizlemek.

occultāti/ō –ōnis *d.* gizleme, saklama.

occultāt/or –ōris *er.* gizleyen, saklayan kimse.

occult/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* gizlemek, saklamak.

occult/us *gedo.* **occulō** *s.* gizli, saklı; (*kişi*) ağzı sıkı, sır saklayan, ketum; *cns.* sır, giz; **–ē**

z. gizlice.

occu/mbō –mbere –buī –bitum *gf.* batmak (*gb.*) ölüme düşmek, ölmek; sofra kurmak.

occupāti/ō –ōnis *d.* zaptetme, alma; iş; meşguliyet.

occup/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* –in mülkünü almak, sahibi olmak, zaptetmek, almak, ele geçirmek; meşgul etmek, iş vermek, çalıştırmak, istihdam etmek; saldırmak; istila etmek, tümüyle zapt ve işgal etmek; tutmak, –ile doldurmak, kaplamak; önceden davranmak, önceden yapmak, üstün çıkmak (*herhangi bir şeyde*); **–ātus** *s.* meşgul, zaptedilmiş.

occur/rō –rere –rī –sum *gf.* –e doğru koşmak, karşılaşmak; saldırmak; rastgelmek, tesadüf etmek; acele etmek; (*mec.*) önlemek, önüne geçmek, önünü almak, karşılamak, mukabele etmek; (*sözcükler*) itiraz etmek, karşı çıkmak; (*düşünce*) akla gelmek, hatıra gelmek, telkin etmek, fikir vermek.

occursāti/ō –ōnis *d.* telaşla karşılama.

occurs/ō –āre *gf.* karşılaşmak ya da buluşmak için koşmak, gitmek ya da gelmek; karşılaşmak, rastlaşmak; –e karşı fırlamak, saldırmak, –e karşı mücadele etmek, uğraşmak, çekişmek; muhalefet etmek, karşı koymak, –ile ilk önce olmak, önceden davranmak ya da yapmak; görünmek, kendini takdim etmek, sunmak; –e doğru gelmek; önceden görünmek, kendini takdim etmek, sunmak; *öz.* zihinde görünmek, düşüncelere girmek.

occurs/us –ūs *er.* karşılaşma, rastlaşma.

Ocean/us –ī *er.* okyanus; okyanus akıntısının bir bölümü; Atlas Okyanusu; **–ītis –ītidis** *d.* Okeanos'un kızı.

ocell/us –ī *er.* göz; sevgili, cevher.

ōci/or –ōris *s.* aceleci, ayağına çabuk.

ōcius *z.* daha hızlı olarak; hızla, süratle, çarçabuk.

ocre/a –ae *d.* baldır zırhı.

ocreātus *s.* baldır zırhlı.

Octāv/ius –ī *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* imparator Augustus; imparator Augustus'un babası; **–iānus** *s.* Octavius'a ait; *er.* Augustus'un lâkabı.

octāv/us *s.* sekizinci; *d.* günün sekizinci saati.

octāvusdecimus *s.* onsekizinci.

octi/ēns –ēs *z.* sekiz kez.

octingentēsimus *s.* sekiz yüzüncü.

octingent/ī –ōrum *sy.* sekiz yüz.

octip/ēs –edis *s.* sekiz ayaklı.

octō *sy.* sekiz.

Octōb/er –ris *s.* Ekim'e ait; *er.*

Ekim.
octōgēn/ī -ōrum *s.* seksenli grup.
octogēsimus *s.* seksenind.
octōgiēns -ēs *z.* seksen kez.
octōgintā *sy.* seksen.
octōiugis *s.* sekizi birden.
octōn/ī -ōrum *s.* sekizli grup.
octōphoros *s.* (*tahtırevan*) sekiz kişi tarafından taşınan.
octuplicātus *s.* sekizle çarpılmış, katlanmış.
octuplus *s.* sekiz katlı.
octuss/is -is *er.* (*octo* ve *as*) sekiz *as*.
occulāt/us *s.* gözü olan, gören; göze çarpan, görünebilir.
ocul/us -ī *er.* göz; görme gücü; (*bitki*) tomurcuk; (*mec.*) sevgili, mücevher; **-ōs adicere ad** göz atmak, göz dikmek; **ante -ōs pōnere** hayal etmek; **ex -īs** görüş alanı dışında; **esse in -īs** görüş alanı içinde olmak; gözde olmak.
ōd/ī -isse *gçf.* sevmemek, nefret etmek.
odiōs/us *s.* tiksinç, iğrenç, nefret verici; hoşa gitmeyen; **-ē** *z.*
od/ium -ī & **iī** *cns.* kin, nefret, düşmanlık, hoşlanmayış, hoşnutsuzluk; küstahlık; **-iō esse** nefretle dolu olmak, hoşlanmamak, nefret telkin etmek.
od/or (-ōs) -ōris *er.* koku, rayiha; kötü koku; (*mec.*) seziş, ima, işaret, telkin.
odōrāti/ō -ōnis *d.* koklama.
odōrātus *s.* güzel kokulu, rayihalı.
odōrāt/us -ūs *er.* koklama duyusu; koklama.
odōrifer -ī *s.* güzel kokulu; rayiha çıkaran.
odōr/ō -āre *gçf.* hoş koku vermek.
odōr/or -ārī -ātus *gçf.* koklamak, kokusunu alarak izini bulmak; (*mec.*) araştırıp öğrenmek, incelemek, tahkik etmek, yüzeysel bilgi almak.
odorus *s.* güzel kokulu, rayihalı; keskin kokulu.
odōs *bak.* **odor**
Odrysius *s.* Trakyalı.
Odyssē/a -ae *d.* Odysseia; Homeros'un bir eseri; Livius Andronicus'un bir eseri.
Oeagrius *s.* Thracia'lı.
Oebal/us -ī *er.* Sparta kralı; **-ius** *s.* Spartalı; **-ia -iae** *d.* Tarentum; **-idēs -idae** *er.* Kastor ve Polluks.
Oedip/ūs -odis & **ī** *er.* Thebai kralı; muammaların çözücüsü.
oenophor/um -ī *cns.* şarapsepeti.
Oenopi/a -ae *d.* Aegina adasının eski ismi.
Oenotri/a -ae *d.* İtalya'nın güney doğu bölgesi; **-us** *s.* İtalyan.
oestr/us -ī *er.* at sineği; (*mec.*) çılgınlık, cinnet.
Oet/a -ae, -ē -ēs *d.* Thessalia'da sıradağ, Herakles'le

birlikte anılır; **-aeus** *s.*

ofell/a -ae *d.* lokma, parça, ağız dolusu şey.

off/a -ae *d.* küçük topak, parça, lokma, bir ağız dolusu şey, küçük top, *öz.* undan yapılmış hap; topak, küme, kabartı; biçimsiz yığın ya da küme; vakitsiz doğum, çocuk düşürme.

offectus *gedo.* **officiō**

off/endō -ēndere -endī -ēnsum *gçf.* vurmak, çarpmak; (*mec.*) rastgelmek, karşılaşmak; suç işlemek, gaf yapmak; gücendirmek, darıltmak, alçaltmak, küçük düşürmek, mahcup etmek, incitmek, rencide etmek; (*herhangi bir şeyde*) başarısızlığa uğramak, kötü talihi olmak, kötü sonuçlara rastlamak; felakete uğramak, belasını bulmak.

offēns/a -ae *d.* hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik, düşmanlık, husumet, kötü niyet besleme, incitme, gücendirme.

offēnsi/ō -ōnis *d.* sendeleme; sürtme taşı; *öz.* günah ve hataya düşüren neden, incitme, gücendirme, tasvip etmeyiş, hoşlanmayış, nefret, tiksinme, iğrenme, beğenmeme, güvensizlik, kötü ün; suç, cürüm, hoşuna gitmeme, küsme; şikayet, isteksizlik; kaza, kötü talih, talihsizlik, başarısızlık; bitme, tükenme; günah ve suça iten şey.

offēnsiuncul/a -ae *d.* küçük bir aksilik, talihsizlik ya da başarısızlık, tiksinti, hoşlanmayış.

offēns/ō -āre *gçf. & gf.* tekrar tekrar vurmak, çarpmak; sendelemek, hafif hafif ya da sekerek yürümek; kekelemek.

offēnsus *gedo.* **offendō** *s.* tecavüzi, saldırısal, tahkir edici; tiksinç, iğrenç; dargın, gücenik, darıltılmış, acı hisler uyandırılmış, inciltilmiş, rencide edilmiş; *cns.* incitme, gücendirme.

offēns/us -ūs *er.* sadme, darbe, sarsıntı, şiddetli vuruş; gücendirme; sıkıntı; rast gelme.

offer/ō -re obtuli oblātum *gçf.* ileriye ya da öne getirmek, arz etmek, takdim etmek, sunmak; göstermek, teşhir etmek; maruz bırakmak, -e uğratmak, duçar etmek; önermek, delil olarak ileri sürmek; getirmek, sebep olmak, vesile olmak; vermek, ihsan etmek; (*din*) tanrıya sunmak, kutsamak, ithaf etmek; **sē-** karşılaşmak, rast gelmek, yüz yüze gelmek.

offerument/a -ae *d.* armağan.

officīn/a -ae *d.* atelye, işlik.

off/iciō -icere -ēcī -ectum *gf.* engel olmak, tıkamak, müdahale etmek; rencide etmek, incitmek, haksız yere

zarara uğratmak.

officiōs/us *s.* nezaket ya da lütufkârlıkla dolu, mültefit, yardıma hazır, görevsever, hizmete hazır; görevini bilen; **-ē** *z.* nâzikâne.

offic/ium -ī & iī *cns.* lütuf, inayet, cemilekârlık; hizmet, iş, meşgul olma; görev, görev duygusu, görevseverlik; resmî görev, törensel görev; zorunlu görev, zorunluluk, yükümlülük; memuriyet, kısım; işlev ya da özel, resmî tören.

offīg/ō -ere *gçf.* bağlamak, tespit etmek; içeri sürmek ya da sokmak, kakmak.

offirm/ō -āre *gçf. & gf.* sağlamlaştırmak, dayanıklı kılmak, sabitleştirmek; sebat etmek, ısrar etmek, azimle sürdürmek; **-ātus** *s.* kesin, azimli, sağlam, kararlı, inatçı, muannit, metin.

offlect/ō -ere *gçf.* (*öbür yana*) döndürmek.

offrēnātus *s.* gemlenmiş, gem vurulmuş; (*sadece mecazi kullanılır*), öfkesini yenmiş, ehlileştirilmiş.

offūci/a -ae *d.* (*kozmetik*) rastık, düzgün, allık; (*mec.*) hile, oyun.

offul/geō -gēre -sī *gf.* parlamak, parıldamak, ışımak.

off/undō -undere -ūdī -ūsum *gçf.* dökmek; üzerine dökmek, yaymak; örtmek, doldurmak.

offūsus *gedo.* **offundō**

oggann/iō -īre *gf.* hırlamak.

ogger/ō -ere *gçf.* getirmek; önermek, teklif etmek, arz etmek.

Ogygius *s.* Thebaili.

oh *ünl.* (şaşırma, sevinç, üzüntü ifadesi) öyle mi! ya! sahi!

ohē *ünl.* (*aşırı yeme ifadesinde*) dur! yeter!

oi *ünl.* (yakınma, ağlama ifadesi) ya! vah canım!

oiei *ünl.* (keder, hüzün, matem ifadesi) ah canım!

Oīleus -eī *er.* az bir üne sahip olan Aiax'ın babası, Locris kralı.

ole/a -ae *d.* zeytin; zeytin ağacı.

oleāginus *s.* zeytin ağacına ait.

oleārius *s.* zeytin yağından, zeytin yağına ait; *er.* zeytin yağı satıcısı.

oleast/er -rī *er.* yaban zeytini.

ol/ēns -entis *şz. ç.* **oleō** *s.* rayihalı; pis kokulu, küf kokulu.

ol/eō -ēre -uī *gçf. & gf.* koku yaymak, kokmak; (*mec.*) ihanet etmek, ele vermek.

ole/um -ī *cns.* zeytin yağı; (*mec.*) güreş okulu, edebî yarışmalar, hitabet çalışmaları, alıştırmaları; **-et operam perdere-** zaman kaybetmek ve sıkıntıya girmek.

ol/facio facere -fēcī -factum *gçf.* koklamak, kokusunu almak.

olfact/ō –āre *gçf.* kokusunu almak.
olidus *s.* kokan, ağır kokan.
ōlim *z.* bir zamanlar, eskiden; bir varmış bir yokmuş; zaman zaman, ara sıra; bir hayli zaman; bir gün (gelecekte).
olit- *bak.* **holit-**
olīv/a –ae *d.* zeytin, zeytin ağacı; zeytin dalı; zeytin değneği.
olīvēt/um –ī *cns.* zeytinlik.
olīvifer –ī *s.* zeytin taşıyan.
olīv/um –ī *cns.* zeytinyağı; güreş okulu; güzel koku.
oll/a –ae *d.* kap, kavanoz.
olle, ollus, *bak.* **ille**
ol/or –ōris *er.* kuğu.
olōrīnus *s.* kuğuya ait.
olus *bak.* **holus.**
Olympi/a –ae *d.* Elis'de Yunan oyunlarının yapıldığı yer; **–acus –cus –us** *s.*; **–a –ōrum** *cns.* ç. her dört yılda bir yapılan olimpiyat oyunları; **–as –adis** *d.* olimpiyat, dört yıllık süre.
olympionīc/ēs –ae *er.* olimpiyatı kazanan (kimse).
Olymp/us –ī *er.* kuzey Yunanistan'da dağ; tanrıların oturduğu yer olarak düşünülür; cennet
omās/um –ī *cns.* işkembe; karın, karın nahiyesi.
ōm/en –inis *cns.* kehanet, işaret; (*mec.*) vakar, ciddiyet.
ōment/um –ī *cns.* bağırsak.
ōmin/or –ārī –ātus *gçf.* önceden haber vermek, kehanette bulunmak.
ōmissus *gedo.* **ōmittō** *s.* ihmalci, dikkatsiz.
ōm/ittō –ittere –īsī –issum *gçf.* bırakmak, koyuvermek, serbest bırakmak, vazgeçmek; aldırmamak, ihmal etmek, görmemezlikten gelmek, önemsememek; (*konuşma*) atlayıp geçmek.
omnifer –ī *s.* herşeyi taşıyan (yani, yeryüzü).
omnigenus *s.* her türden.
omnīmodīs *z.* bütün bütün, her tarzda.
omnīnō *z.* bütün bütün, tamamen; genel olarak; (*kabul, itiraf*) elbette, mutlaka, evet; (*sayı*) tam, tamına; **–nōn** hiç değil.
omnipar/ēns –entis *s.* herşeyin anası.
omnipot/ēns –entis *s.* her şeye kadir.
omnis *s.* bütün, hep, her, her bir, her biri; her türden; tümü; *cns.* evren; *er.* ç. herkes; *cns.* ç. her şey.
omnitu/ens –entis *s.* herşeyi gören.
omnivagus *s.* her yerde dolaşan.
omnivolus *s.* her şeyi arzulayan.
onag/er –rī *er.* yaban eşeği.
onerārius *s.* (*hayvan*) yükle ilgili, yük (*sıfat niteliğinde*); (*ge-*

mİ) nakliye.

oner/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yüklemek, yükletmek, aşın yüklemek; (*mec.*) baskı yapmak; ağırlaştırmak, tartmak, yenmek, sıkmak, sıkıştırmak, kahretmek, alt etmek, yüklemek, örtmek; daha kötü bir duruma getirmek, ziyadeleştirmek.

onerōsus *s.* ağır, sıkıntı verici, külfetli, sıkıcı, bıktırıcı.

on/us –eris *cns.* yük, hamule, kargo; (*mec.*) güçlük, görev.

onustus *s.* yüklü, yüklenmiş; (*mec.*) doldurulmuş.

ony/x –chis *er., d.* oniks, damarlı akik; oniksten yapılma kutu.

opācit/ās –ātis *d.* gölge.

opāc/ō –āre *gçf.* gölgelemek.

opācus *s.* gölgeli; karanlık.

ope *dh.* **ops**

opell/a –ae *d.* hafif iş; küçük hizmet.

oper/a –ae *d.* çaba, emek, gayret, iş; hizmet; özen, dikkat; boş vakit, süre; işçi; **–am dare** dikkat harcamak; elinden geleni yapmak; **–ae pretium** değerli, yararlı; **–ā meā** benim sayemde.

operārius *s.* çalışan; *er.* işçi.

opercul/um –ī *cns.* kapak, örtü.

operīment/um –ī *cns.* kaplama, muhafaza.

oper/iō īre –uī –tum *gçf.* kaplamak, örtmek; kapamak; (*mec.*) gücünü kırmak, ezmek; gizlemek, saklamak.

oper/or –ārī –ātus *gf.* büyük bir dikkatle çalışmak, zahmet çekmek, meşgul olmak.

operōs/us *s.* etkin, çalışkan, gayretli; zahmetli, özenli, mükellef; **–ē** *z.* özenli bir biçimde.

opertus *gedo.* **operiō** *s.* örtülü, gizli; *cns.* sır, giz.

opēs *ç.* **ops**

opicus *s.* barbara ilişkin, kaba.

opifer –ī *s.* yardım getiren, yardıma olan.

opif/ex –icis *er., d.* yapan kimse; zenaatçı, esnaf.

ŏpili/ō –ōnis *er.* çoban.

opĭmit/ās –ātis *d.* bolluk, mebzuliyet.

opīm/us *s.* zengin, verimli, bereketli; şişman, semiz; bol, mebzul, görkemli, tantanalı; (*üslup*) aşırı yüklü; **spolia –a** Roma'lı bir generalin öldürdüğü düşman komutanının silahları.

opĭnābilis *s.* tahmini, hayali, hayal niteliğinde.

opĭnāti/ō –ōnis *d.* sanı, tahmin, fikir, kanı.

opĭnāt/or –ōris *er.* tahmin eden.

opĭnāt/us –ūs *er.* tahmin, sanı, fikir, kanı.

opĭni/ō –ōnis *d.* zan, sanı, tahmin, fikir, düşünce, varsayım, inanç, beklenti; ad, ün, şöhret, itibar, saygınlık; söy-

lenti, dedikodu; **contrā, praeter –ōnem** beklenenin tersine.

opīniōsus *s.* varsayımlarla dolu.

opīn/or –ārī –ātus *gf.* düşünmek, sanmak, tasavvur etmek, hayal etmek, tahmin etmek, inanmak, yargılamak.

opīpar/us *s.* zengin, görkemli, tantanalı; **–ē** *z.*

opītul/or –ārī –ātus *gf.* (*eh. ile*) yardım etmek.

oport/et –ēre –uit *gçf.* (*şz.*) gerekir, icap eder.

oppēd/ō –ere *gf.* hor görmek, kötü davranmak, tahkir etmek.

opper/ior –īrī –tus *gçf. & gf.* beklemek, yolunu gözlemek.

oppet/ō –ere –īvī –ītum *gçf.* karşı karşıya gelmek, rast gelmek; ölmek.

oppidānus *s.* taşraya ait, taşralı; *er. ç.* kasaba halkı.

oppīdō *z.* tümüyle, tamamen, aynen, kesin olarak.

oppidul/um –ī *cns.* küçük kasaba.

oppid/um –ī *cns.* kasaba.

oppigner/ō –āre *gçf.* rehine koymak, kefalet etmek.

oppīl/ō –āre *gçf.* tıkamak, kapatmak.

oppl/eō –ēre –ēvī –ētum *gçf.* doldurmak, tıkamak.

opp/ōnō –ōnere –ōsuī –ositum *gçf.* karşısına ya da önüne koymak; karşı karşıya getirmek; sunmak; açmak, bırakmak, terketmek; (*tartışma*) delil olarak ileri sürmek, iddia etmek, karşısına koymak; yanıtlamak, karşılaştırmak; (*mülkiyet*) rehine koymak, bahse girmek.

opportūnit/ās –ātis *d.* uygunluk, yarar, çıkar; iyi fırsat.

opportūn/us *s.* uygun, elverişli; yararlı; açık, maruz; **–ē** *z.* tam zamanında.

oppositi/ō –ōnis *d.* karşı olum (mantıkta).

oppositus *gedo.* **oppōnō** *s.* karşı, aykırı, zıt, aksi, karşıt, ters.

opposit/us –ūs *er.* karşı durma.

opposuī *gç.* **oppōnō**

oppressi/ō –ōnis *d.* zor, şiddet, cebir; yakalama, el koyma, zapt; yıkma, devirme.

oppressus *gedo.* **opprimō**

oppress/us –ūs *er.* baskı, tazyik, basınç.

oppr/imō –imere –essī –essum *gçf.* bastırmak, ezmek; sıkıştırmak, kapamak, zaptetmek, kahretmek, yenmek, devirmek; hayrete düşürmek, beklenmedik bir anda yakalamak.

opprobr/ium –ī & iī *cns.* ayıp, rezalet, ar, leke, yüz karası, utanç, gözden düşme.

opprobr/ō –āre *gçf.* alay etmek, sataşmak, hakaret et-

mek.
oppugnāti/ō –ōnis *d.* saldırı, hücum, tecavüz.
oppugnāti/or –ōris *er.* saldırgan, mütecaviz (kimse).
oppugn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* saldırmak, hücum etmek, kuşatmak, -ile harbetmek, tecavüz etmek.
op/s –opis *d.* güç, kuvvet, takat; yardım; **op/ēs –um** *d.* ç. mali kaynaklar, varlık.
Ops bereket tanrıçası.
ops– *bak.* **obs–**
optābilis *s.* arzu uyandıran, çekici, cazip.
optāti/ō –ōnis *d.* arzu, istek, dilek, emel, temenni.
optim/ās –ātis *s.* aristokrasiye ait, soylu; *er.* ç. soyluluk, asalet, asilzadelik.
optimē *z.* en iyi, en uygun; tam zamanında.
optim/us *s.* en iyi; mükemmel, kusursuz; **–ō iūre** hakkıyla, haklı olarak.
opti/ō –ōnis *d.* seçme, ayırma; *er.* yardıma.
optīvus *s.* seçilmiş olan, tercihli.
opt/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* seçmek, ayırmak; arzulamak; **–ātus** *s.* özlenen; *cns.* arzu, istek; **–ātō** birinin arzusuna göre.
optum– *bak.* **optim–**
opul/ēns –entis *s.* zengin.
opulenti/a –ae *d.* varlık, zenginlik; güç, kuvvet.
opulent/ō –āre *gçf.* zenginleştirmek, zengin etmek.
opulent/us *s.* zengin, tantanalı, görkemli, güçlü; **–ē** *er. z.* görkemli bir biçimde.
op/us –eris *cns.* iş, çalışma, zanaat, ustalık, (*sanat*) yapıt, kitap, yapı; (*usk.*) kuşatma; (*kd.*) iş; (**esse** ile) ihtiyaç, lüzum, gereklilik duymak; **virō –est** birine ihtiyaç var; **māgnō –ere** çok fazla, hayli, çokça.
opuscul/um –ī *cns.* küçük iş.
ōr/a –ae *d.* kenar, sınır; kıyı; ülke, bölge, diyar; (*den.*) palamar.
ōrācul/um –ī *cns.* kehanet, kehanette bulunma.
ōrāti/ō –ōnis *d.* konuşma, söyleme, tekellüm, dil; hitabet, söylev, nutuk; belagat, fesahat; düzyazı; imparatorun mesajı; **–ōnem habēre** konuşma yapmak.
ōrātiuncul/a –ae *d.* kısa konuşma.
ōrāt/or –ōris *er.* konuşmacı, hatip, sözcü.
ōrātōrius *s.* hatipliğe ait, hitabetle ilgili; **–ē** *z.*
ōrātr/īx –īcis *d.* rica ve niyaz eden kadın.
ōrāt/us –ūs *er.* rica.
orbāt/or –ōris *er.* mahrum eden.
orbiculātus *s.* yuvarlak, değirmi.
orb/is –is *er.* daire, çember,

halka, disk, yörünge; dünya; (*devinim*) devir, deveran; (*üslup*) yuvarlama; **-lacteus** Samanyolu; **-signifer** zodyak, burçlar kuşağı; **-fortūnae** kader çarkı; **-terrārum** yeryüzü, dünya; **in -em cōnsistere** daire yapmak.

orbit/a -ae *d.* tekerlek izi, iz, yol, oluk.

orbit/ās -ātis *d.* çocuksuzluk, öksüzlük, dulluk.

orbitōsus *s.* tekerlek izleriyle dolu.

orb/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* mahrum etmek, yoksun kılmak, öksüz bırakmak, çocuksuz bırakmak.

orbus *s.* yoksun, mahrum, öksüz, çocuksuz; yoksul, muhtaç.

orc/a -ae *d.* tekne, fıçı.

Orcad/es -um *d.* ç. İskoçya'nın kuzey adaları.

orcha/s -dis *d.* bir tür zeytin.

orchēstr/a -ae *d.* tiyatroda Koro'nun bulunduğu kısım (Roma'da bu kısım senatorlara ayrılırdı).

Orc/us -ī *er.* Pluton; ölüler dünyası, ölüm.

ōrdinārius *s.* düzenli, nizam, düzenle ilgili, mûtad olan, usule uygun, kurallı.

ōrdinātim *z.* düzenli, uygun biçimde, kurallı olarak.

ōrdināti/ō -ōnis *d.* düzenli sıra, tamlm.

ōrdin/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* düzenlemek, tertip etmek, tanzim etmek, sıraya koymak, düzene sokmak; **-ātus** *s.* atanmış.

ōr/dior -dīrī -sus *gçf.* & *gf.* başlamak, üzerine almak, yüklenmek.

ōrd/ō -inis *er.* düzenli sıra, saf, dizi; düzenli ya da yöntemli sıraya koyma; nizam, intizam, tertip, *öz.* kurala uygun sıralama, savaş düzeni (*askerlerin*); (ç.) bölük komutanları; (*yapı*) kat, tabaka; (*oturacak yer*) sıra; (*siy.*) sınıf, mertebe, makam, mevki; (*ask.*) saf, sıra; **ex -ine** sırayla, arka arkaya; **extrā -inem** düzensiz olarak, olağandışı biçimde.

Orēa/s -dis *d.* dağ perisi.

Orest/ēs -is & **-ae** *er.* Agamemnon'un oğlu; **-ēus** *s.*

orex/is -is *d.* iştah.

organ/um -ī *cns.* araç, alet; uzuv, organ (*canlı, cansız*).

orgi/a -ōrum *cns.* ç. Bakkhos şenlikleri, bu şenliklere özgü coşkunluk.

orichalc/um -ī *cns.* bakır cevheri, pirinç.

ōricill/a -ae *d.* kulak memesi.

ōri/ēns -entis *ş.zam. or.* **orior** *er.* sabah; doğu.

orīg/ō -inis *d.* başlangıç, kaynak, menşe, köken, ırk; ecdat, nesep, soy, asıl, ahfat; kurucu.

Orī/ōn -onis & **-ōnis** *er.* söy-

lencesel avcı ve takımyıldız.
or/ior –īrī –tus *gf.* yükselmek, kalkmak, (*öz. göksel cisimler*) doğmak.
oriundus *s.* neslinden olan, zuhur eden, doğan, vücuda gelen ya da vücud bulan, –den meydana çıkan.
ōrnāment/um –ī *cns.* teçhizat, donatım, giysi; ziynet, süs, tezyinat.
ornāt/us *gedo.* **ōrnō** *s.* donatımlı, döşeli; süslü, teçhiz edilmiş, tezyin edilmiş; **–ē** *z.* nazik bir şekilde.
ōrn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* teçhiz etmek, donatmak, giydirmek, hazırlamak, süslemek, tezyin etmek.
orn/us –ī *d.* yabani üvez ağacı, alıç.
ōr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* konuşmak, rica etmek; dilemek, yalvarmak, yakarmak, niyaz etmek; dua etmek.
Oront/ēs –is & **ī** *er.* Suriye'de bir ırmak; **–ēus** *s.* Suriyeli.
Orph/eus –eī & **eos** (*ih.* **–ea**) *er.* söylencesel Thracia'lı şarkıcı; **–ēus, –icus** *s.*
ōrsus *gedo.* **ōrdior** *cns.* ç. başlangıç; konuşma, söz söyleme.
ors/us –ūs *er.* başlangıç, üzerine alma, girişim.
ortus *gedo.* **orior** *s.* doğmuş, neslinden olmuş.
ort/us –ūs *er.* çıkan, yükselen, doğan (*gb.*); doğu; (*ırmak*) kaynak, menba; (*bitki*) büyüme, bitme ya da yeşerme; menşe, köken, asil.
Ortygi/a –ae, –ē –ēs *d.* Delos adası; **–us** *s.*
ory/x –gis *er.* ceylan, gazal, ahu.
oryz/a –ae *d.* pirinç.
os ossis *cns.* kemik.
ōs –ōris *cns.* ağız; yüz; giriş, açıklık; küstahlık, yüsüzlük, hayasızlık; **ūnō ōre** tam ittifakla; **in ōre esse** hakkında konuşulmak, dile düşmek; **quō ōre redī-bō** hangi yüzle geri döneceğim?
osc/en –inis *er.* ötücü, öten kuş; *öz.* türü, ötüşü, hareket tarzı, uçuş yönü üzerinde kehânet yapılan kuş.
ōscill/um –ī *cns.* küçük maske.
ōscit/āns –antis *ş.zam.* *or.* **ōscitō** *z.* kayıtsız, kaygısız, dikkatsiz, halsiz, uyuşuk, sersem; **–anter** *z.* yarı canlı olarak, bitkin bir biçimde.
ōscit/o –āre, –or –ārī *gf.* hayretten ağzı açık kalmak, ağzını geniş biçimde açmak, esnemek, uykulu olmak.
ōsculāti/ō –ōnis *d.* öpme, öpüş.
ōscul/or –ārī –ātus *gçf.* öpmek; değerlendirmek, değer vermek.
ōscul/um –ī *cns.* küçücük (*sevimli, tatlı, hoş*) ağız; öpücük.
Oscus *s.* Osk'lu

Osīr/is –is & **idis** *er.* Mısır tanrısı, İsis'in kocası.
Oss/a –ae *d.* Thessalia'da dağ.
osseus *s.* kemikli, kemik gibi, kemik gibi katı.
osten/dō –dere –dī –tum *gçf.* göstermek, teşhir etmek; arz etmek; açmak, ifşa etmek, açıklamak, açığa vurmak; (*konuşma*) söylemek, açıklamak, bildirmek.
ostentāti/ō –ōnis *d.* tantana, debdebe; gösteriş; hile, bahane.
ostentāt/or –ōris *er.* gösterişçi; övünen kimse.
ostent/ō –āre *gçf.* arz etmek, önermek, teşhir etmek; gösteriş yapmak, övünmek, kendini methetmek; bildirmek, göstermek, belirtmek.
ostent/us *gedo.* **ostendō –um –ī** *cns.* alâmet.
ostent/us –ūs *er.* gösterme, dış görünüş, zevahir, teşhir, arz, görünüş, gösteriş; kanıt, delil.
Osti/a –ae *d.*, **–ōrum** *cns.* ç. Tiber'in ağzında liman; **–ēnsis** *s.*
ōstiār/ium –ī & **iī** *cns.* kapı vergisi (Caesar'da geçer).
ōstiātim *z.* kapıdan kapıya, evden eve.
ōst/ium –ī & **iī** *cns.* kapı, giriş, ağız.
ōstre/a –ae *d.*, **–um –ī** *cns.* istiridye.
ostreōsus *s.* istiridyeyle dolu.
ostrifer –ī *s.* istiridye üreten.
ostrīnus *s.* erguvanî renk, mor renk.
ostr/um –ī *cns.* erguvanî renk, mor renk; mor giysi ya da örtü.
ōsus, ōsūrus *gedo.* & *gl. ç.* **ōdī**
Oth/ō –ōnis *er.* atlı sınıfına tiyatroda oturacak yer verilmesini sağlayan yasanın yaratıcısı; Galba'dan sonraki Roma imparatoru; **–ōniānus** *s.*
ōtiol/um –ī *cns.* çok az bir serbestlik, boş vakit.
ōti/or –ārī *gf.* tatil yapmak, *öz.* resmi görevlerin dışında kalmak.
ōtiōs/us *s.* serbest, boş vakti olan; kamu işlerinden uzakta; yansız, kayıtsız; sakin, heyecansız; (*nesneler*) serbest; *er.* resmi işi olmayan yurttaş, sivil kimse; **–ē** *z.* yavaş yavaş, acele etmeden; sessizce; korkusuzca.
ōt/ium –ī & **iī** *cns.* boş vakit, serbestlik; devlet görevlerinden çekilme, inziva; huzur, özel ve bireysel işlere ayrılan vakit.
ovāti/ō –ōnis *d.* küçük zafer.
ovīl/e –is *cns.* koyun ağılı, keçi ağılı.
ovillus *s.* koyuna ait.
ov/is –is *d.* koyun.
ov/ō –āre *gf.* sevinmek, memnun olmak, hoşlanmak; küçük bir zaferi kutlamak.
ōv/um –ī *cns.* yumurta.

P

pābulāti/ō –ōnis *d.* çayır; otlak; (*ask.*) at ve davar yemi toplama.

pābulāt/or –ōris *er.* (*ask.*) yiyecek vs. bulmak için araştırma yapan, yem toplayıcı.

pābul/or –ārī *gf.* beslenmek, otlamak; (*ask.*) yiyecek vs. bulmak için araştırma yapmak, yem toplamak.

pābul/um –ī *cns.* yemek, gıda, besin; hayvan yemi.

pācālis *s.* huzura (barışa) ait, huzurlu, asude.

Pachyn/um –ī *cns.* Sicilya'nın Güney Doğu ucu; *mod.* Cape Passaro.

pācifer –ī *s.* barış getiren, barışsever.

pācificati/ō –ōnis *d.* barış yapma.

pācificāt/or –ōris *er.* barış yapan, barışçı (kimse); **–ōrius** *s.* barış yapan.

pācific/ō –āre *gf.* barış yapmak ya da akdetmek; *gçf.* teskin etmek, yatıştırmak.

pācificus *s.* barış yapan, barışçıl, barıştırıcı.

pac/īscor –īscī –tus *gf.* pazarlık yapmak, anlaşmak, uyuşmak; *gçf.* şart koşmak ya da tayin etmek, mübadele etmek, birşeyi başka birşeyle değiştirmek.

pāc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* barıştırmak, uzlaştırmak, yumuşatmak, boyun eğdirmek; **–ātus** *s.* sakin, uysal, yumuşak başlı, âsude, rahat; *cns.* dost ülke.

pacti/ō –ōnis *d.* pazarlık, anlaşma, mukavele; hile, tuzak, danışıklı dövüş; (*sözcükler*) genel kurallar, resmi deyimler.

Pactol/us –ī *er.* altınıyla ünlü Lydia ırmağı.

pact/or –oris *er.* mütahit; delege.

pact/us *geo.* **pacīscor** *s.* mutabık, kararlaştırılmış olan, çözülmüş olan, kararlaştırılmış; nişanlı; **–um –ī** *cns.* anlaşma, mukavele, sözleşme.

Pācuv/ius –ī *er.* Latin tragedia şairi.

Pad/us –ī *er.* Po ırmağı.

pae/ān –ānis *er.* iyileştiren kimse, Apollon'un lakabı; övgü ilahisi; sevinç çığlığı; (*oiçü*) bir ayak, vezin; bir uzun üç kısa hece.

paedagōg/us –ī *er.* çocukları okula götüren köle.

paed/or –ōris *er.* pislik, kir, murdarlık.

pael/ex –icis *d.* kapatma, odalık, cariye, metres.

paelicāt/us –ūs *er.* odalık olarak yaşama, istifraş, odalık

alma.

Paelign/ī –ōrum *er.* ç. orta İtalya halkı; **–us** *s.*

paene *z.* hemen hemen, neredeyse; (*üst*) **paenissume, penissime** tamamiyle tümüyle.

paenīnsul/a –ae *d.* yarımada.

paenitendus *s.* üzücü, can sıkıcı.

paenitentī/a –ae *d.* pişmanlık, nedamet, tövbe.

paenit/et –ēre –uit *gçf. & gf.* (*şz.*) pişmanlık verir; **an –et** yeterli değil mi?

paenul/a –ae *d.* bütün vücudu örten bir tür Roma pelerini; yağmurda *öz.* yolculukta giyilirdi.

paenulātus *s.* pelerin giyen, *paenula* giyen.

pae/on –ōnis *er.* bir uzun ve üç kısa heceden oluşan bir ölçü ayağı.

paeōnius *s.* iyileştirici, şifa verici.

Paest/um –ī *cns.* Güney İtalya'da kent; **–ānus** *s.*

paetulus *s.* şaşı bir göz yapısına sahip olan.

paetus *s.* şaşı; göz kırpan; şehvet ya da kötü niyetle yan bakan.

pāgānus *s.* kırsal; *er.* köylü, çiftçi yamağı.

pāgātim *z.* her köyde; köy köy.

pāgell/a –ae *d.* küçük sayfa.

pāgin/a –ae *d.* (*kitap*) sayfa, yaprak.

pāginul/a –ae *d.* küçük sayfa.

pāg/us –ī *er.* köy, kırsal mıntıka; kanton.

pāl/a –ae *d.* bahçıvan beli; (*yüzük*) kaş.

palaestr/a –ae *d.* güreş okulu, spor salonu, jimnastikhane; idman, güreş; (*ret.*) eğitim, alıştırma.

palaestric/us *s.* güreş okuluna ya da jimnastikhaneye ait; **–ē** *z.* jimnastik tarzında.

palaestrīt/a –ae *er.* güreş okulu başkanı, jimnastik uzmanı.

palam *z.* açıkça, alenen, kamuya açık olarak; tanınmış; *edt.* (*dh. ile*) huzurunda, önünde.

Palāt/ium –ī *cns.* Roma'nın yedi tepesinden biri; saray; **–īnus** *s.* Palatinus'lu; imparatorluğa ait.

palāt/um –ī *cns.* damak; tat, çeşni; yargı.

pale/a –ae *d.* hububat kabuğu.

paleār/ia –ium *cns.* ç. gerdan.

Pal/ēs –is *d.* çoban tanrıçası; **–īlis** *s.* Pales'e ait; *cns.* ç. Pales şenliği.

palimpsēst/us –ī *er.* bir parşömen.

Palinūr/us –ī *er.* Aeneas'ın kılavuzu, dümencisi; Güney İtalya'da dağlık burun, Palinurus onun açığında denize düşüp kaybolmuştu.

paliūr/us İsa'nın dikeni.
pall/a -ae *d.* kadın giysisi; tragedia giysisi.
Pallas -dis & **dos** *d.* Athena, Minerva; zeytinyağı; zeytin ağacı; **-dium** *s.* Pallas'a ait; **-dium -dī** *cns.* Pallas'ın heykeli.
Pall/ās -antis *er.* Evandros'un oğlu ya da soyu; **-antēus** *s.*
pall/ēns -entis *ş.zam. or.* **palleō** *s.* soluk, donuk; yeşilimtrak.
pall/eō -ēre -uī *gf.* soluk ya da sanmtrak olmak, sararmak; rengi uçmak; kaygılı, vesveseli olmak.
pall/ēscō -ēscere -uī *gf.* solgunlaşmak, sanmtrak renge dönmek, sararıp solmak.
palliātus *s.* Grek pelerini giyen.
pallidulus *s.* solgunca, donukça, epeyce renksiz.
pallidus *s.* solgun, soluk, mat, donuk, benzi atmış, sararmış, yeşilimtrak; âşık, sevdalı.
palliol/um -ī *cns.* küçük pelerin, kukulete, başlık.
pall/ium -ī & **iī** *cns.* yatak örtüsü, örtü; Grek pelerini.
pall/or -ōris *er.* solgunluk, renksizlik, matlık; korku.
palm/a -ae *d.* avuç, el ayası; el; (*kürek*) pala; palmiye, hurma; (*ağaç*) dal; (*mec.*) ödül, zafer, şeref, şan.
palmāris *s.* yetkin, kusursuz, mükemmel.
palmārius *s.* ödül kazanan.
palmātus *s.* hurma taşıyan, hurma dallarıyla nakış yapılmış olan.
palm/es -itis *er.* budanmış asma filizi, sürgünü, dalı; şarap; bir ağaç dalı.
palmet/um -ī *cns.* hurmalık, palmiyelik alan.
palmifer -ī *s.* hurma taşıyan.
palmōsus *s.* bol hurmalı, hurma ağacı dolu.
palmul/a -ae *d.* kürek palası; kürek.
pāl/or -ārī -ātus *gf.* dolaşıp durmak, amaçsız, tembel tembel gezinmek; yoldan sapmak.
palpāti/ō -ōnis *d.* dalkavukluk.
palpāt/or -ōris *er.* dalkavuk.
palpebr/a -ae *d.* göz kapağı.
palpit/ō -āre *gf.* vurmak, çarpmak, titreşmek, titremek, kıvranmak.
palp/ō -āre -or -ārī *gçf.* okşamak, kucaklamak; gönlünü yapmak, gururunu okşamak.
palp/us -ī *er.* gönlünü yapma, övme.
palūdāment/um -ī *cns.* askeri pelerin.
palūdātus *s.* general pelerini giyen.
palūdōsus *s.* bataklığa ait, bataklıklı.
palumb/ēs -is *er., d.* orman tavuğu, yabani güvercin,

üveyk.

pāl/us -ī *er.* kazık, parmaklık çubuğu.

pal/ūs -ūdis *d.* bataklık, havuz, göl.

palūst/er -ris *s.* bataklığa ait, bataklıklı.

pampineus *s.* asma filizine ait.

pampin/us -ī *er.* asma filizi.

P/ān -ānus (*ih.* **-āna**) *er.* Greklerde çobanların, dağların ve ormanların tanrısı; *öz.* Arkadia ile birlikte anılır.

panacē/a -ae *d.* bütün hastalıkları iyileştirdiğine inanılan bir ot, panzehir.

Panaet/ius -ī *er.* Yeni Stoacı bir filozof.

Panchā/ia -iae *d.* Arabistan'da bir bölge; **-aeus, -āius** *s.*

panchrēstus *s.* her şey için iyi ve kullanışlı, genellikle yararlı.

pancrat/ium -ī & **iī** *cns.* boks ve güreşin birlikte yer aldığı bir karşılaşma.

pandicul/or -ārе *gf.* gerinmek, uzanmak.

Pandī/ōn -ōnis *er.* Atina kralı, Prokne ile Philomela'nın babası; **-onius** *s.*

pand/ō -ere -ī pānsum & **passum** *gçf.* germek, uzatmak, kasmak, çekmek, genişletmek: açmak; (*mec.*) açmak, ifşa etmek, açıklamak.

pandus *s.* eğik, bükük, kavisli.

pang/ō -ere panxī & **pepigī pāctum** *gçf.* bağlamak, sıkıca bağlamak, tutturmak; tespit etmek; içeriye sürmek, sokmak; yapmak, meydana getirmek, oluşturmak, yazmak, kaydetmek; karara varmak, anlaşmak.

pānicul/a -ae *d.* demet; yulaf ya da darı benzeri bitki başağı, çatıyı oluşturan kamış demeti; şiş, yumru.

pānic/um -ī *cns.* İtalyan akdarısı.

pān/is -is *er.* ekmek, somun, parça, topak, küme, yığın.

Pānisc/us -ī *er.* küçük Pan, bir kır tanrısı.

pannicul/us -ī *er.* çaput, paçavra.

Pannonī/a -ae *d.* Orta Tuna bölgesinde ülke; **-us** *s.*

pannōsus *s.* eski püskü, partal, lime lime, yırtık.

pann/us -ī *er.* giysi parçası, paçavra, yama.

Panorm/us -ī *d.* Sicilya'da kent, *mod.* Palermo.

pānsa *s.* taraklı ayak.

pānsus *gedn.* **pandō**

panthēr/a -ae panter.

Panth/ūs -ī *er.* Troia'daki Apollon rahibi; **-oid/ēs -ae** *er.* Euphorbus.

pantic/ēs -um *er. ç.* bağırsaklar; sucuk, sosis.

panxī *gç.* **pangō**

papae *ünl.* (hayret ifade eder) harika! ne garip! gerçekten

mi!

păp/as -ae *er.* özel öğretmen.

papāver -is *cns.* gelincik; **-eus** *s.*

Paph/os -ī *d.* Kıbrıs'ta kent; Venüsün kutsal yeri; **-ius** *s.*

pāpili/ō -ōnis *er.* kelebek.

papill/a -ae *d.* meme, meme başı; göğüs.

papp/us -ī *er.* yaşlı bir adam, dede; (*mec.*) yünlü, bitkilerin tüylü tohumu.

papul/a -ae *d.* sivilce.

papȳrifer -ī *s.* papirus taşıyıcısı.

papȳr/us -ī *er., d.,* **-um -ī** *cns.* papirüs; kâğıt.

pār paris *s.* eşit, benzer, denk; uygun, layık, yaraşır, doğru; *er.* akran, emsal, yoldaş, eş; *cns.* çift. **pār parī respondēre** benzerine dönmek; **lū dere pār impār** tek mi çift mi oynamak.

parābilis *s.* elde etmesi kolay.

parasīt/a -ae *d.* dişi parazit.

parasītast/er -rī *er.* bir parazit.

parasīticus *s.* parazite ait.

parasīt/us -ī *er.* parazit, asalak, başkasının sırtından geçinen, dalkavuk, beleşçi.

parāti/ō -ōnis *d.* elde etmeye çalışma.

paratragoed/ō -āre *gf.* sahnedeymiş gibi konuşmak, tiyatrovari konuşmak.

parāt/us *ged.* **parō** *s.* hazır donatımlı; deneyimli; **-ē** *z.* hazırlıklı; dikkatli; derhal, çabucak, bir an önce.

parāt/us -ūs *er.* hazırlık, donatım.

Parc/a -ae *d.* Kader tanrıçası.

par/cō -cere pepercī -sum *gçf. & gf.* (*eh. ile*) esirgemek, kıyamamak; idareli kullanmak, ekonomi yapmak; -den kendini almak, içtinap etmek, sakınmak, vazgeçmek; (*ms. ile*) kaçınmak, çekinmek, durmak.

parc/us *s.* esirgeyen; tutumlu, idareli; pinti, cimri; yetersiz, kıt, çok az; **-ē** *z.* tutumlu olarak; ılımlı olarak.

pard/us -ī *er.* erkek panter.

pār/ēns -entis *ş.zam. or.* **pāreō** *s.* söz dinleyen, itaatkâr; *er. ç.* uyruklar.

par/ēns -entis *er., d.* ebeveyn, anne, baba; ata, soy; kurucu.

parentālis *s.* ana babaya ilişkin; *cns. ç.* ölü atalar ve akrabalar onuruna yapılan şenlik.

parent/ō -āre *gf.* ölü atalar ve akrabalar onuruna kurban kesmek; öç almak (*başkalarının ölümüyle*).

pār/eō -ēre -uī -itum *gf.* görünür olmak, ortada olmak, âşikâr olmak; (*eh. ile*) boyun eğmek, itaat etmek, tâbi olmak, uymak; **-et** açıktır, aşikârdır, kanıtlanmıştır.

pari/ēs -ētis *r.* duvar.

parietin/ae -ārum *d. ç.* yı-

kıntılar.

Parīl/ia -ium *cns.* ç. Pales şenliği.

parīlis *s.* eşit, eş, müsavi, denk.

par/iō -ere peperī -tum *gçf.* doğurmak, meydana getirmek; üretmek, yaratmak, neden olmak; tedarik etmek.

Pari/s -dis *er.* Priamos'un oğlu, Helena'yı kaçıran efsanevi kişilik.

pariter *z.* eşit olarak, benzer biçimde; aynı zamanda, birlikte, bir arada.

parit/ō -āre *gçf.* hazır olmak.

parm/a -ae *d.* bir tür kalkan (*hafif yuvarlak*).

parmātus *s.* kalkanlı.

parmul/a -ae *d.* küçük kalkan.

Parnās/us -ī *er.* Orta Yunanistan bölgesinde Parnassos dağı; **-ius, -is -idis** *s.* Parnassos dağına ait.

par/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* hazırlamak, hazır etmek, donatmak; niyet etmek, tasarlamak, başlamak, girişmek, koyulmak; tedarik etmek, elde etmek, edinmek, satın almak; düzenlemek.

paroch/a -ae *d.* gerekli şeylerin sağlanması (*resmî yolculuklar için*).

paroch/us -ī *er.* erzak müteahhidi; konuk kabul eden ev sahibi.

paropsi/s -dis *d.* tabak, çanak.

Par/os -ī *d.* beyaz mermeriyle ünlü Ege adası; **-ius** *s.*

parr/a -ae *d.* baykuş.

Parrhas/is -idis -ius *s.* Arkadia'lı.

parricīd/a -ae *er.* kendi anne ya da babasını öldürme; kendi anne ya da babasını öldüren kimse, katil; hain kimse.

parricīd/ium -ī & **ii parricide** *cns.* anne, baba ya da yakın akrabanın öldürülmesi; hükümdara karşı hıyanet.

par/s -tis *d.* parça, pay, kısım; taraf, yan, yön; saygı; derece; (ç. fiil ile) birkaç, bazı; (ç.) rol, sahne görevi; işlev, görev; **māgna -** çoğunluk; **māgnam -tem** çoğunlukla, fazlasıyla; **in eam -tem** şu tarafta, şu yanda, şu anlamda; **omnī -te** hepten, tümüyle; **ex -te** kısmen; **ex altera -te** öte yandan; **ex māgnā -te** büyük miktarda; **prō -te** bana kalırsa, bence; **-tes agere** rol almak; **duae -tēs** üçte iki; **trēs -tes** dörtte üç; **multīs -ibus** büyük miktarda; **nullā -te** hiç, asla.

parsimōni/a -ae *d.* tutum, idare, tasarruf, tutumluluk.

parthenic/ē -ēs *d.* bir bitki.

Parthenop/ē -ēs *d.* Napoli'nin eski adı; **-ēius** *s.*

Parth/ī -ōrum *er.* ç. Doğu'da Roma'nın büyük düşmanı olan Parth'lar; **-us -icus** *s.*

Partic/eps -ipis *s.* paylaşan,

katılan, iştirak eden, ortak; *er.* ortak; arkadaş, yoldaş, askerlik arkadaşı.

particip/ō –āre *gçf.* paylaşmak, birşeye iştirak etmek, katılmak, ortak olmak, dahil olmak; bildirmek, tebliğ etmek, ihbar etmek.

particul/a –ae *d.* parçacık.

partim *z.* kısmen, bir dereceye kadar; çoğunlukla, çok kere.

part/iō –īre –īvī –ītum, –ior –īrī *gçf.* paylaşmak, dağıtmak, bölmek, taksim etmek.

partītē *z.* düzenli olarak.

partīti/ō –ōnis *d.* dağıtım, taksim, pay etme.

partur/iō –īre *gf.* zahmet çekmek, zorluk çekmek; (*mec.*) sıkıntılı olmak, tasalı olmak; *gçf.* üretime hazır olmak, verimli olmak; (*mec.*) düşünceye dalmak, derin derin düşünmek.

partus *gedo.* **pariō** *cns.* ç. servet, mal, mülk.

part/us –ūs *er.* doğum; genç.

parum *z.* çok küçük, yetersiz; çok değil, ancak, güç belâ, hemen hemen, hemen hiç.

parumper *z.* kısa bir süre için.

parvit/ās –ātis *d.* küçüklük.

parvulus, parvolus *s.* çok küçük, cüzî, önemsiz; çok genç; *er.* çocuk.

parv/us (*kı.* **minor** *üd.* **minimus**) *s.* küçük, az, cüzî; (*süre*) kısa; (*yaş*) genç; **–ī esse** az değeri olmak.

Pasch/a –ae *d.* Paskalya yortusu.

pāscō –scere –vī –stum *gçf.* beslemek, otlatmak; büyütmek, bakmak, korumak; (*mec.*) ziyafet çekmek; *gf.* otlamak.

pāscuus *s.* otlıyan; *cns.* çayır, otlak, mera.

Pāsipha/ē –ēs *d.* Minos'un karısı, Minotauros'un annesi.

passer –is *er.* serçe; pisi balığı; **–marīnus** devekuşu.

passercul/us –ī *er.* küçük serçe, serçecik.

passim *z.* şurada burada; arasıra; rastgele, tesadüfen, fark gözetmeden.

pass/um –ī *cns.* kuruüzüm şarabı.

passus *gedo.* **pandō** *s.* yayılmış, saçılmış, karma karışık; kurutulmuş.

passus *gedo.* **patior**

pass/us –ūs *er.* adım, hatve, bir adımlık mesafe; **mille –ūs** bin adım, bir mil; ç. **mīlia –uum** miller.

pastill/us –ī *er.* baklava biçimi.

pāst/or –ōris *er.* çoban.

pastōrālis *s.* çobana ilişkin, pastoral, kırsal, kır ve çoban yaşamına ait.

pāstōricius, pāstōrius *s.* çobana ait, kırsal, kır ve çoban yaşamına ait.

pāstus *gedo.* **pāscō**

pāst/us –ūs *er.* çayır, otlak; be-

sin.

Patar/a -ae *d.* Lykia'da kent, Apollo kehanet ocağıyla ünlüydü; **-aeus, -ānus, -eus** *s.*

Patava/ium -ī *cns.* Livius'un doğum yeri; *mod.* Padua; **-īnus** *s.*

pate/faciō -facere -fēcī -factum (*edl.* **-fīō -fierī**) *gçf.* açmak, söz açmak; ifşa etmek, teşhir etmek, ortaya koymak ya da çıkartmak, aydınlatmak.

patefacti/ō -ōnis *d.* ifşa etme, ortaya koyma ya da çıkartma.

pateflō *bak.* **patefaciō**

patell/a -ae *d.* küçük çanak, tabak.

pat/ēns -entis *ş.zam. or.* **pateō** *s.* açık, içine girilebilir, girilir, içinden geçilir, engelsiz; meydanda, açıkta kalmış ya da bırakılmış, maruz, korunmasız; geniş, enli; vazıh, belli, apaçık, âşikâr; **-enter** *z.* açık bir biçimde.

pat/eō -ēre -uī *gf.* açık olmak, (*içine*) girilebilir olmak; açık kalmak, açıkta bırakılmak, maruz kalmak; yayılmak, serilmek, uzanmak; serbest olmak, kabul edilebilir olmak, erişilir ya da vanlır olmak; âşikâr olmak, tanınmak ya da bilinmek.

pat/er -ris *er.* baba; (ç.) atalar, cetler; senatörler.

pater/a -ae *d.* çanak, fincan tabağı, kâse.

paterfamiliās patrisfamiliās *er.* evin efendisi, aile reisi.

paternus *s.* babaya ait, baba tarafından olan; yerli.

patēsc/ō -ere *gf.* açılmak; uzanmak, yayılmak; âşikâr olmak, ortaya çıkmak.

patibilis *s.* katlanılabilir, dayanılabilir; duyarlı.

patibulātus *s.* boyunduruğa bağlanmış.

patibul/um -ī *cns.* çatal biçimli boyunduruk, suçluları teşhir aracı.

pati/ēns -entis *ş.zam. or.* **patior** *s.* dayanabilir, tahammül edebilir; sabırlı; boyun eğmez, direngen; sağlam, metin, çetin; **-enter** *z.* sabırlı olarak.

patienti/a -ae *d.* sabır, dayanma, tahammül, dayanıklılık; sakınma, çekinme, müsamaha, hoşgörürlük; boyun eğme, itaat etme, mülayimlik.

patin/a -ae *d.* çanak, tepsi, tava.

pa/tior -tī -ssus *gçf.* katlanmak, tahammül etmek, dayanmak, çekmek; görüp geçirmek, duçar olmak, uğramak, maruz kalmak, başından geçmek; boyun eğmek, itaat etmek; bırakmak, izin vermek; (*dlb.*) edilgen durumda olmak; edilgen bir anlam

içermek; **facile–** hoşnut kalmak; **aegrē–** canı sıkılmak, hoşnut olmamak.

Patr/ae –ārum *d. ç.* Yunanistan'da bir liman kenti, *mod.* Patras; **–ēnsis** *s.*

patrāt/or –ōris *er.* eyleyen, yapan kimse.

patratus *s.* **pater–** ayin yöneten rahip.

patri/a –ae *d.* anayurt, memleket, doğum yeri.

patricius *s.* soylulara ait, Roma soylularıyla ilgili; *er.* aristokrat.

patrimōn/ium –ī & iī *cns.* miras, kalıt.

patrimus *s.* babası hayatta olan (kimse).

patriss/ō –āre *gf.* babasının yolunda yürümek.

patrītus *s.* birinin babası ya da atalarıyla ilgili, ait.

patrius *s.* babaya ait, baba gibi; atalardan intikal eden, atalara ait ya da ilgili, aileye ait, geleneksel; kalıtsal, irsi, doğuştan, yaratılışta olan, hususi (*şiir*); memlekete, doğum yerine ait, yerli.

patr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* başarmak, üstesinden gelmek, yapmak, etmek, icra etmek, tamamlamak.

patrōcin/ium –ī & iī *cns* koruma, himaye, hamilik, yan tutma, taraftarlık, savunma.

patrōcin/or –ārī *gf.* (*eh. ile*) savunmak, desteklemek.

patrōn/a –ae *d.* koruyucu tanrıça; hami kadın, kadın patron; koruma, himaye.

patrōn/us –ī *er.* koruyucu, hami kimse, patron; (*yasa*) avukat, dava vekili.

patruēlis *s.* kuzene, kardeş çocuklarına ait; *er.* kardeş çocuğu.

patru/us –ī *er.* amca; *s.* amcaya ait.

patulus *s.* açık; geniş, enli, yaygın.

paucit/ās –ātis *d.* az miktar, azlık, nadirlik.

pauculus *s.* pek az.

paucus *s.* az, az miktar, cüzî; *d. er. ç.* birkaç, biraz; *cns. ç.* birkaç söz, birkaç (*cns. isimlerle*).

paulātim *z.* azar azar, derece derece, tedricen.

paulisper *z.* kısa bir süre için.

paululus *s.* çok az; *cns.* bir parçacık.

paul/us *s.* az; **–ō –um** *z.* biraz, bir dereceye kadar.

Paul/us Paull/us –ī *er.* Roma'lı soyadı, *öz.* Pydna galibi L. Aemilius Paulus.

pauper –is *s.* fakir, yoksul, zengin olmayan, kıt kanaat geçinen; (*şeyler*) kıt, az, önemsiz, küçük, bereketsiz, verimsiz; (*mec.*) muhtaç, yoksun; (*zihin*) yetersiz, zayıf, aciz; *er. ç.* fakir fukara.

pauperculus *s.* fakir.

pauperi/ēs –ēī *d.* yoksulluk.

pauper/ō –āre *gçf.* yoksullaş-

tırmak; soymak, yağma etmek.
paupert/ās –ātis *d.* yoksulluk, orta hallilik; (*mec.*) ihtiyaç, hacet, yokluk.
paus/a –ae *d.* durdurmak, sona erdirmek.
pauxillātim *z.* azar azar, yavaş yavaş.
pauxillulus *s.* pek az.
pauxillus *s.* az.
pavefactus *s.* korkutulmuş, dehşete düşürülmüş.
pav/eō –ēre pāvī *gf.* dehşete düşmek, çok korkmak, korkudan sarsılmak ya da titremek; *gçf.* –den korkmak, –den ürkmek.
pavēsc/ō –ere *gçf. & gf.* korkmaya başlamak, heyecana kapılmak; dehşete düşmek.
pāvī *gç.* **pāscō**
pavid/us *s.* titreyen, korkak, dehşete düşmüş; çekingen, sıkılgan, ürkek; (*mec.*) korku uyandıran, müthiş, korkunç, dehşetli; sıkıntılı, bunalımlı; *cns.* **–um** *z.* gibi, korkuyla, korkarak, müthiş olarak; **–ē** *z.* panik halinde.
pavīmentātus *s.* taşla döşeli.
pavīment/um –ī *cns.* döşenmiş yol, döşeme.
pav/iō –īre *gçf.* vurmak, çarpmak.
pavit/ō –āre *gf.* çok korkmuş olmak; titremek (*korkudan*).
pāv/ō –ōnis *er.* tavus.
pav/or –ōris *er.* dehşet, panik.
pāx pācis *d.* barış; (*tanrılar*) kerem, rahmet; (*akıl*) berraklık; (*ünl.*) yeter! **pāce tuā** izninizle.
peccāt/um –ī *cns.* yanlışlık, kusur, kabahat, günah.
pecc/ō –āre –āvī –ātum *gf.* hata yapmak, yanılmak, yanılgıya düşmek, aldanmak, günah işlemek, kusur etmek, kabahat işlemek.
pecorōsus *s.* sığır bol.
pect/en –inis *er.* tarak; (*deniz*) tarak; (*lir*) mızrap; (*dokuma*) gücü.
pe/ctō –ctere –xī –xum *gçf.* taramak.
pect/us –ōris *cns.* göğüs; yürek, duygu; akıl, düşünce.
pecū *cns.* koyun sürüsü; (ç.) çayır, otlak, mera.
pecuārius *s.* sığıra ait; *er.* sığır yetiştiricisi; *cns.* ç. sığır sürüsü.
pecūlātor –ōris *er.* zimmetine para geçiren kimse.
pecūlāt/us –ūs *er.* zimmete geçirme.
pecūliāris *s.* kendine ait, özel.
pecūliātus *s.* parayla sağlanan.
pecūliōsus s. özel mülkiyetli.
pecūl/ium –ī & iī *cns.* küçük tasarruf, özel mülk.
pecūni/a –ae *d.* mülk; para.
pecūniārius *s.* paraya ait.
pecūniōsus *s.* paralı, hali vakti yerinde.
pec/us –ōris *cns.* sığır, davar;

hayvan sürüsü; hayvan.
pec/us -udis *d.* koyun; sürü başı; hayvan; kaba, iğrenç ya da zalim kimse.
pedālis *s.* bir ayak uzunluğuna ait, ilgili.
pedārius *s.* (*senator*) tam haklara sahip olmayan.
ped/es -itis *er.* piyade, *s.* yayan.
pedest/er -ris *s.* yayan, yaya; piyadeye ait; karada; (*yazı*) düzyazı, şiirsel olmayan.
pedetemptim *z.* adım adım, dikkatli bir biçimde.
pedic/a -ae *d.* pranga, bukağı, tuzak, kapan.
ped/is -is *er.* bit, kehle.
pedisequ/us -ī *er.*, **-a -ae** *d.* hizmetçi, hizmetkâr, uşak, evlatlık, besleme.
peditāt/us -ūs *er.* piyade.
ped/um -ī *cns.* dirsek, dönemeç.
Pēgas/us -ī *cns.* mitolojik kanatlı at; **-eus, -is -idis** *s.* Pegasus'a ait.
pēgma -tis *cns.* kitaplık; sahne yükseltici.
pēier/ō -āre *gf.* yalan yere yemin etmek.
pēi/or -ōris *kı.* malus; **-us** *z.* daha kötü, beter.
pelagius *s.* denize ait.
pelag/us -ī (*ç.* **-ē**) *cns.* deniz, açık deniz.
pelamy/s -dis *d.* küçük orkinos balığı, palamut balığı.
Pelasg/ī -ōrum *er. ç.* Yunanistan'ın ilk halklarından biri; **-ias, -is, -us** *s.*
Pēl/eus -eī & eos (*ih.* **-ea**) *er.* Akhilleus'un babası, Thessalia kralı; **-īdēs -īdae** *er.* Akhilleus; Neoptolemus.
Peli/ās -ae *er.* Iason'un amcası.
Pēli/on -ī *cns.* Thessalia'da dağ; **-iacus, -ias, -ius** *s.*
Pell/a -ae, -ē -ēs *d.* Makedonia'da kent, İskender'in doğduğu yer; **-aeus** *s.* Pella'ya ait; İskenderiye'li; Mısır'lı.
pellāci/a -ae *d.* cazibe, çekicilik, alımlılık.
pell/āx -ācis *s.* ayartıcı, çekici.
pellēcti/o -ōnis *d.* baştan sona okuma.
pellectus *gedo.* **pelliciō**
pell/iciō -icere -exī -ectum *gçf.* ayartmak, aldatmak, kandırmak.
pellicul/a -ae *d.* deri, koyun postu.
pelli/o -ōnis *er.* kürkçü.
pell/is -is *d.* deri, hayvan derisi, post; keçe; çadır, otağ.
pellītus *s.* deri mantolu, deri giyen.
pell/ō -ere pepulī pulsum *gçf.* itmek, dürtmek, vurmak, çarpmak, gütmek, sürmek; bozguna uğratmak, kovmak, defetmek, tardetmek; (*lir*) çalmak; (*akıl*) etkilemek.
pellūc- *bak.* **perlūc-**
Peloponnēs/us -ī *d.* Pelopon-

nesos, Güney Yunanistan; **-iacus, -ius** *s.*

Pelop/s -is *er.* Agamemnon'un büyükbabası, Tantalos'un oğlu; **-ēias, -ēis, -ēius, -ēus** *s.* **-idae -idārum** *er. ç.* Pelops'un evi.

pelōr/is -idis *d.* büyük bir midye türü, pina.

pelt/a -ae *d.* deriden yapılmış küçük ve hafif kalkan.

peltast/ae -ārum *er. ç.* hafif kalkanla silahlanmış asker.

Pēlūs/ium -ī *cns.* Nil'in doğu ağzında Mısır kenti; **-iacus, -ius** *s.*

pelv/is -is *d.* leğen.

penārius *s.* erzaka ait, erzakla ilgili.

Penāt/ēs -ium *er. ç.* ev ve aile tanrıları, kilerin koruyucu kutsal ruhları; ev.

penātiger -ī *s.* ev tanrılarını taşıyan.

pend/eō -ēre pependī *gf.* asılmak; sarkmak, üzerine sarkmak, üzerinde ve çevresinde uçmak; sarkık olmak; (*mec.*) bağlı, bağımlı olmak; gözünü dikip bakmak, dikkatle dinlemek; (*akıl*) kuşkulu durumda olmak, kararsız durumda kalmak.

pend/ō -ere pependī pēnsum *gçf.* tartmak; ödemek; (*mec.*) zihninde tartmak, değerlendirmek; *gf.* belli bir ağırlığı olmak.

pendulus *s.* asılı; kuşkulu.

Pēnelop/ē -ēs -a -ae *d.* evlilikteki bağlılığıyla tanınan, Odysseus'un karısı.

penes *edt.* (*ih. ile*) evinde; egemenliğinde, gücü altında.

penetrābilis *s.* delinebilir, nüfuz edilebilir; delici, delip geçen, nüfuz edebilen.

penetrālis *s.* delen, nüfuz eden, delip geçen; içerideki, dahili, iç, en içeride olan, derunî; *cns. ç.* oda, iç, iç taraf ya da yerler; dahili, mabet; (*mec.*) en ücra köşeler.

penetr/ō -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* girmek, nüfuz etmek, içine işlemek.

Pēnē/us -ī *er.* Thessalia'nın en büyük ırmağı; **-ēīs, -ēius, -ēus** *s.*

pēnicill/us -ī *er.* ressam fırçası, kurşunkalem.

pēnicul/us -ī *er.* fırça; sünger.

pēn/is -is *er.* erkeklik organı, penis; (*mec.*) şehvet düşkünlüğü.

penitē *z.* içte, içeride.

penitus *z.* iç, iç taraf, dahilinde, içinde; derinliklerden, derince, derininde; tümüyle, bütün bütün, adamakıllı.

penn/a, pinn/a -ae *d.* tüy; kanat; uçuş.

pennātus *s.* kanatlı; tüy biçimli.

penniger -ī *s.* tüylü.

pennipot/ēns -entis *s.* kanatlı, uçabilir.

pennul/a -ae *d.* küçük kanat.

pēnsilis *s.* asılı, sarkık, sarkan.
pēnsi/ō –ōnis *d.* ödeme, taksit.
pēnsit/ō –āre *gçf.* ödemek; düşünmek.
pēns/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* tartmak, tartıp ayırmak, tazmin etmek, telafi etmek, karşılığını vermek; düşünmek, mütalaa etmek, yargılamak.
pēns/um –ī *cns.* yün eğirenin gündelik işi, yün eğirme, yün eğirme karşılığı verilen yün; ödev, görev, vazife; değer, önem; **–ī esse** önemli olmak; **–ī habēre** herşeyi önemsemek.
pēnsus *gedo.* **pendo**
pentēr/is –is *d.* Eski Grekler ve Roma'lılar tarafından kullanılan ve esirlerin kürek çektikleri savaş gemisi.
Penth/eus –ī & **eos** *er.* Thebai kralı, Bakha'lar tarafından öldürüldü.
pēnūri/a –ae *d.* gerek, lüzum, ihtiyaç, hacet.
pen/us –ūs & **ī** *er., d.*, **–um –ī, –us –oris** *cns.* zahire, erzak; zahire ya da erzak amban.
pependī *gç.* **pendō**; *gç.* **pendō**
pepercī *gç.* **parcō**
peperī *gç.* **pariō**
pepigī *gç.* **pangō**
pepl/um –ī *cns.*, **–us –ī** *er.* sokak giysisi, resmi giysi, bir tür manto; *öz.* Atina'da beş yılda bir giydirilen tanrıça; Athena'nın resmi giysisi.
pepulī *gç.* **pellō**
per *edt.* (*ih. ile*) (*alan*) içinden, arasından, ortasından, bir yandan öbür yana; (*zaman*) baştan başa, sırasında; (*araçlar*) ile, aracılığıyla; nedeniyle, sebebiyle, uğruna; **–īram** öfkeyle; **–manūs** elden ele; **–mē** bana kalırsa; **–vim** zorla, zorunlu olarak; **–ego tē deōs ōrō** Tanrılar adına sana yalvarıyorum.
pēr/a –ae *d.* çanta.
perabsurdus *s.* çok saçma.
peraccommodātus *s.* çok uygun.
perāc/er –ris *s.* çok keskin.
peracerbus *s.* çok ekşi.
perac/ēscō –ēscere –uī *gf.* sinirlenmek, canı sıkılmak.
perācti/ō –ōnis *d.* tamamlama, sona erdirme, son eylem.
perāctus *gedo.* **peragō**
peracūt/us *s.* çok keskin, çok açık; kolay anlaşılır; (*mec.*) zeki, zeyrek; **–ē** *z.* çok keskin olarak, zekâ ile.
peradulēsc/ēns –entis *s.* çok genç.
peraequē *z.* her zaman aynı biçimde, tam eşit olarak.
peragitātus *s.* kışkırtılmış, taciz edilmiş, bizar, rahatsız.
per/agō –agere –ēgī –āctum *gçf.* bitirmek, ikmal etmek, tamamlamak, sonuçlandırmak; içinden geçmek, nüfuz etmek; rahatsız etmek, taciz etmek, kışkırtmak; (*yasa*) bir

suçlamayı kovuşturmak; (*sözcükler*) tekrar etmek, tanımlamak.

peragrāti/ō -ōnis *d.* yolculuk etme, içinden ya da ortasından geçme, baştan sona yolculuk etme, karşıya geçme.

peragr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* baştan seyahat etmek, bir yandan öte yana geçmek; (*mec.*) girmek, içine işlemek, nüfuz etmek.

peram/āns -antīs *s.* çok düşkün, çok seven; **-ānter** *z.* bağlılıkla, fedakârcasına, özverili olarak.

perambul/ō -āre *gçf.* baştan sona yürümek, enine boyuna dolaşıp gezmek, avare dolaşmak; karşıdan karşıya geçmek.

peramoenus *s.* çok hoş.

peramplus *s.* çok geniş.

perangust/us *s.* çok dar; **-ē** *z.*

perantīquus *s.* çok eski.

perapposītus *s.* çok uygun.

perarduus *s.* çok zor.

perargūtus *s.* keskin zekâlı, çok nükteli; (*ses.*) tiz, keskin.

perar/ō -āre *gçf.* baştan başa çift sürmek; (*deniz*) karşıya geçmek; saban izi yapmak; balmumuna yazmak.

perattent/us *s.* çok dikkatli; **-ē** *z.*

peraudiendus *s.* sonuna kadar dinlenmek zorunda olan.

perbacch/or -ārī *gçf.* doya doya yiyip içip eğlenmek, cümbüş yapmak, çılgınca işret etmek.

perbeātus *s.* çok mutlu.

perbellē *z.* çok hoş bir biçimde, büyük bir nezaketle.

perbene *z.* çok iyi, en iyi biçimde.

perbenevolus *s.* -e karşı çok iyi niyetli olan, çok iyi olan, sıcakkanlı.

perbenignē *z.* çok nazikçe.

perbib/ō -ere -ī *gçf.* içip bitirmek, içmek; massetmek, içine çekmek, emmek.

perbīt/ō -ere *gf.* mahvolmak, telef olmak.

perblandus *s.* çok çekici, çok alımlı; çok nazik.

perbonus *s.* çok iyi.

perbrevi/s *s.* çok kısa; (*dhL*) **perbrevi** çok kısa zamanda; **-ter** *z.* çok kısa olarak, en özetiyle.

perc/a -ae *d.* tatlı su levreği.

percalefactus *s.* oldukça sıcak.

percal/ēscō -ēscere -uī *gf.* epeyce sıcak olmak.

percall/ēscō -ēscere -uī *gf.* çok kalınlaşmak, çok sertleşmek; (*mec.*) *gçf.* -in ustası olmak, bileni ya da uzmanı olmak.

percārus *s.* çok aziz; çok pahalı.

percautus *s.* çok dikkatli, çok ihtiyatlı.

percelebr/ō -āre *gçf.* sık sık telaffuz etmek ya da söyle-

mek, sık sık başkasının namına konuşmak, başkasının sözünü sıkça tekrarlamak.

perceler *-is s.* çok çabuk; *-iter z.*

perc/ellō -ellere -ulī -ulsum *gçf.* yere yıkmak, devirmek, altüst etmek; çarpmak; (*mec.*) harap etmek, viran etmek, yenmek; düş kırıklığına uğratmak, hevesini kırmak, cesaretini kırmak, güvenini sarsmak.

percēns/eō -ēre -uī *gçf.* hesaplamak, yekûn etmek, birer birer saymak; (*yer*) baştan aşağı dolaşmak; (*mec.*) gözden geçirmek.

percepti/ō -ōnis *d.* alış, alma, toplama ya da bir araya getirme, devşirme; kavrayış, anlama, idrak, düşünce, fikir.

perceptus *gedo.* **percipiō**

perc/ieō -iēre, -iō -īre *gçf.* kımıldatmak, tahrik etmek, kışkırtmak, uyandırmak; (*mec.*) sözcüklerle hücum etmek, hakaretli sözlerle bahsetmek ya da küfür etmek.

perc/ipiō -ipere -ēpī -eptum *gçf.* almak, yakalamak, kapmak, tutmak; toplamak; devşirmek; hissetmek; (*zihin*) öğrenmek, kavramak, anlamak.

percītus *gedo.* **percieō** *s.* şiddetle tahrik edilmiş ya da kışkırtılmış, hareket ettirilmiş, uyartılmış, heyecanlı; öfkeli, kudurgan; atılgan, coşkulu; çabuk heyecanlanan, çarçabuk coşan.

percoctus *gedo.* **percoquō**

percol/ō -āre *gçf.* süzmek, süzgeçten geçirmek; (*mec.*) içinden geçip gitmesine ya da sızmasına neden olmak.

perc/olō -olere -oluī -ultum *gçf.* süslemek, güzelleştirmek; saygı göstermek, hürmet etmek.

percōmis *s.* çok dostça.

percommod/us *s.* çok uygun; *-ē z.* çok uygun olarak.

percontāti/ō -ōnis *d.* ısrarla sorma, soru sorma; sorgu, soru.

percontāt/or -ōris *er.* mütecessis, çok meraklı kimse.

percont/or -ārī -ātus *gçf.* soru sormak, soruşturmak.

percontumāx -ācis *s.* çok inatçı.

perco/quō -quere -xī -ctum *gçf.* tümüyle pişirmek; ısıtmak, kavurmak, olgunlaştırmak, kemale erdirmek.

percrēb/ēscō, pererēbr/ēsco -ēscere -uī *gf.* şuraya buraya ya da her tarafa yayılmış olmak, çok sık olmak, genel ya da her tarafta geçerli olmak.

percrep/ō -āre -uī *gf.* çınlamak, tınlamak, ses vermek.

perculī *gç.* **percellō**

perculsus *gedo.* **percellō**

percultus *gedo.* **percolō**

percunet- *bak.* **percont-**
percupidus *s.* çok düşkün.
percup/iō -ere *gf.* çok istemek.
percūriōsus *s.* çok meraklı.
percūr/ō -āre *gçf.* tümüyle iyileştirmek.
percu/rrō -rrere -currī & **rrī -rsum** *gçf.* koşarak geçmek, baştan başa dolaşmak, -in içinden geçmek, ortasından geçmek; (*mec.*) şöyle bir göz atmak, hızla gözden geçirmek ya da bakmak; üzerinde hiç durmamak, önem vermeden geçmek; *gf.* koşmak, boyunca koşmak; vakit yitirmeden hemen ilerlemek; hızla gelip geçmek.
percursāti/ō -ōnis *d.* baştan başa, boyunca, içinden seyahat etme; karşıdan karşıya geçme.
percursi/ō -ōnis *d.* çabucak inceleme, hızla gözden geçirme, üzerinde durmama.
percurs/ō -āre *gf.* avare dolaşıp durmak.
percursus *gedo.* **percurrō**
percussi/ō -ōnis *d.* dövme, vurma; (*parmak*) çıtırdatmak; (*müzik*) tempo tutmak, tempo.
percuss/or -ōris *er.* suikastçı, katil.
percussus *gedo.* **percutiō**
percuss/us -ūs *er.* çarpma, vurma.
percu/tiō -tere -ssī -ssum *gçf.* vurmak, dövmek, çarpmak; öldürmek; (*duygu*) üzerinde etki ya da izlenim bırakmak, şiddetle vurmak, aniden darbe, sille indirmek, tahrik etmek; (*kd.*) aldatmak, hile yapmak.
perdēlīrus *s.* tam çılgın.
perdidī *gç.* **perdō**
perdifficili/s *s.* çok güç, çok zor; **-ter** *z.* büyük güçlükle.
perdignus *s.* en değerli.
perdīlig/ēns -entis *s.* çok çalışkan ya da gayretli; **-enter** *z.*
perdi/scō -scere -dicī *gçf.* ezbere öğrenmek.
perdisertē *z.* çok fazla belagatla.
perdit/or -ōris *er.* yok edici ya da tahrip eden şey ya da kimse.
perdit/us *gedo.* **perdō** *s.* umutsuz, yıkılmış; terkedilmiş, sefih; **-ē** *z.* umutsuzca; uluorta, pervasızca.
perdiū *z.* uzun bir süre için.
perdiūturnus *s.* çok uzun süren, sürüncemeli.
perdīv/es -itis *s.* çok zengin.
perd/īx -īcis *er., d.* keklik.
perd/ō -ere -idī -itum *gçf.* mahvetmek, yıkmak, tahrip etmek; boş yere harcamak, har vurup harman savurmak; kaybetmek, yitirmek; **dī tē -uint** lanet olsun sana!
perdoc/eō -ēre -uī -tum *gçf.* tümüyle öğretmek, iyice eğit-

mek.

perdol/ēscō –ēscere –uī *gf.* büyük bir acı duymak, derinden kederlenmek.

perdom/ō –āre –uī –itum *gçf.* boyun eğdirmek, tabi kılmak,hakkından gelmek, yenmek; tümüyle evcilleştirmek.

perdormīsc/ō –ere *gf.* uykuya dalmak.

perd/ūcō –ūcere –ūxī –uctum *gçf.* alıp götürmek, getirmek; sevketmek; kılavuzluk etmek, yol göstermek; kandırmak, ayartmak; üzerine sermek; uzatmak, temdit etmek, sürdürmek.

perduct/ō –āre *gçf.* yol göstermek.

perduct/or –ōris *er.* kılavuz; pezevenk.

perductus *gedo.* **perdūcō**

perduelli/ō –ōnis *d.* hıyanet, hainlik.

perduell/is –is *er.* düşman.

perduint *arkaik şk.* **perdō**

perdūr/ō –āre *gf.* dayanmak, sabretmek, tahammül etmek, çekmek.

per/edō –edere –ēdī –ēsum *gçf.* tüketmek, hırsla yemek, yutmak.

peregrē *z.* evden uzak, gurbette; gurbetten, yabancı ülkeden.

peregrīnābundus *s.* yolculuk eden.

peregrīnāti/ō –ōnis *d.* yabancı ülkede yaşama, yolculuk etme.

peregrīnāt/or –ōris *er.* yolcu.

peregrīnit/ās –ātis *d.* yabancı üslup.

peregrīn/or –ārī –ātus *gf.* yabancı ülkede olmak, yolculuk etmek; yabancı olmak.

peregrīnus *s.* yabancı, başka yerden gelmiş, göçmen; *er.* yabancı, ecnebi, yabancı uyruklu.

perēleg/āns –antis *s.* çok zarif, nazik, ince; **–anter** *z.* çok nazik bir biçimde, büyük bir zerafetle.

perēloqu/ēns –entis *s.* çok açık ve düzgün anlatımı olan, çok belagatlı.

perēmī *gç.* **perīmō**

peremn/ia –ium *cns. ç.* bir ırmağı geçerken başvurulan kehânet, yapılan falcılık.

peremptus *gedo.* **perīmō**

perendie *z.* öbür gün, öbür yada ertesi günde.

perendīnus *s.* öbür gün.

perennis *s.* sürekli, daimi, fasılasız, tükenmez, sonsuz.

perennīt/ās –ātis *d.* süreklilik, devam.

perenn/ō –āre *gf.* uzun bir süre sürmek.

per/eō –īre –iī –itum *gf.* kaybolmak, yitmek, ölmek, telef olmak, mahvolmak; (*mec.*) heba olmak, yavaş yavaş güçten düşmek, karasevdaya tutulmak, ümitsizce âşık olmak; perişan olmak.

perequit/ō –āre *gçf. & gf.* aşağı yukarı atla gezinmek.
pererr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* oradan oraya dolaşıp durmak, avare gezmek.
perērudītus *s.* çok bilgili.
perēsus *gedo.* **peredō**
perexcelsus *s.* çok yüksek; âlî, yüce.
perexigu/us *s.* çok küçük, çok ufak, çok kısa; **–ē** *z.* çok yetersizce.
perfacēt/us *s.* çok nükteli; **–ē** *z.* çok nükteli bir biçimde.
perfacīl/–is *s.* çok kolay; **–e** *z.* çok kolay bir şekilde.
perfamiliāris *s.* çok yakın, içli dışlı; *er.* çok yakın dost, candan arkadaş.
perfecti/o –ōnis *d.* bitirme, tamamlama, ikmal; mükemmellik, kusursuzluk, yetkinlik.
perfect/or –ōris *er.* tamamlayan, mükemmel hale getiren, kemâle ya da yetkinliğe ulaştıran.
perfect/us *gedo.* **perficio** *s.* tamam, bitmiş, kemale ermiş; yetkin, kusursuz, eksiksiz; **–ē** *z.* tamamen, tamamıyla, tastamam, tam.
per/ferō –ferre –tulī –lātum *gçf.* taşımak, getirmek, götürmek; katlanmak, dayanmak, tahammül etmek, çekmek; (*iş*) bitirmek, tamamlamak, ikmal etmek; (*yasa*) geçmek; (*haber*) getirmek, bildirmek, duyurmak.
perf/iciō –icere –ēcī –ectum *gçf.* tamamlamak, bitirmek, ikmal etmek, yetkinleştirmek; neden olmak, sonuçlandırmak, yapmak.
perficus *s.* tamamlayıcı, ikmal eden; yetkinleştiren.
perfidēlis *s.* çok bağlı, çok sadık, çok hakikatli.
perfidi/a –ae *d.* vefasızlık, hainlik, ihanet, namussuzluk, onursuzluk, sadakatsizlik.
perfidiōs/us *s.* hain, namussuz, onursuz, haysiyetsiz, sadakatsiz; **–ē** *z.*
perfidus *s.* hain, vefasız, sadakatsiz, sözünden dönen; *er.* alçak, habis kimse; (*yol*) güvensiz.
perfī/go –gere –xī –xum *gçf.* delmek, içine işlemek, nüfuz etmek.
perflābilis *s.* estirilebilir; üflenebilir, dokunmayla hissedilemez; (*havaya benzer etken*) esen.
perflāgitiōsus *s.* çok kötü, günahkâr.
perfl/ō –āre *gçf.* şiddetle üflemek ya da üfürmek; esmek.
perfluctu/ō –āre *gçf.* şiddetle taşmak, şiddetle su basmak.
perflu/ō –ere xī *gf.* akmak, sızmak.
perf/odiō –odere –ōdī –ossum *gçf.* kazı yapmak, kazmak, hafriyat yapmak, kazıp delmek, delip geçmek,

delmek.

perfor/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* delmek, delik açmak, oymak, delip geçmek.

perfortiter *z.* çok cesurca.

perfoss/or –ōris *er.* **–parietum** soyguncu.

perfossus *gedo.* **perfodiō**

perfrāctus *gedo.* **perfringō**

perfrēgī *gç.* **perfringō**

perfrem/ō –ere *gf.* burundan kuvvetle solumak; kükremek, gürlemek.

perfrequ/ēns –entis *s.* çok kalabalık.

perfric/ō –āre –uī –tum & **atum** *gçf.* tümüyle ovalamak ya da ovmak; **ōs–** utanmaz bir yüz ifadesi almak.

perfrīgefac/iō –ere *gçf.* korkudan tüylerini ürpertmek.

perfrī/gēscō –gēscere –xī *gf.* fena halde soğuk almak ya da üşütmek.

perfrīgidus *s.* çok soğuk.

perfr/ingō –ingere –frēgī –āctum *gçf.* bütünüyle kırmak, paramparça etmek, enkaz haline getirmek; (*mec.*) bozmak, ihlal etmek; güçlü bir biçimde etkilemek.

perfrīxī *gç.* **perfrīgēscō**

perfrūctus *geo.* **perfruor**

perfr/uor –uī –ūctus *gf.* (*dh. ile*) sonuna kadar keyif almak, zevk almak ya da hoşlanmak; yerine getirmek, ifa etmek, icra etmek.

perfug/a –ae *er.* firari, kaçak.

perf/ugio –ugere –ūgī *gf.* kaçmak, firar etmek, bırakıp kaçmak, terketmek; sığınmak, iltica etmek.

perfug/ium –ī & **iī** *cns.* sığınacak yer, sığınak, barınak.

perfūncti/ō –ōnis *d.* yerine getirme; icra etme, ifa etme; katlanma.

perfūnctus *geo.* **perfungor**

perf/undō –undere –ūdī –ūsum *gçf.* dökmek, boşaltmak; sırılsıklam etmek, ıslatmak; serpmek, saçmak; boyamak; (*mec.*) taşmak, coşmak; doldurmak.

perfun/gor –gī perfūnctus *gf.* (*dh. ile*) yerine getirmek, ifa etmek, görevini yapmak; çekmek, katlanmak.

perfur/ō –ere *gf.* delice öfkelenmek, köpürmek.

perfūsus *gedo.* **perfundō**

Pergam/a –ōrum *cns.* ç. Troia; **–eus** *s.* Troia'lı.

Pergam/um –ī *cns.* kitaplığıyla ünlü Mysia'da kent; **–ēnus** *s.*

pergaud/eō –ēre *gf.* çok hoşnut olmak.

per/gō –gere –rēxī –rēctum *gf.* ileri gitmek, ilerlemek, sürmek, devam etmek; *gçf.* sürdürmek.

pergraec/or –ārī *gf.* hoş vakit geçirmek.

pergrandis *s.* çok büyük; çok yaşlı.

pergraphicus *s.* çok ustalıklı.

pergrātus *s.* çok hoş.
pergravi/s *s.* çok ağır; **–ter** *z.* çok ciddi biçimde.
pergul/a –ae *d.* balkon; okul; genelev.
perhib/eō –ēre –uī –itum *gçf.* öne sürmek, çağırmak, davet etmek, söz etmek, zikretmek.
perhīlum *z.* çok küçük.
perhonōrīfic/us *s.* aşırı övgülü; **–ē** *z.* aşırı saygılı biçimde.
perhorr/ēscō –ēscere –uī *gf.* şiddetli olarak titremek; *gçf.* dehşete düşmek.
perhorridus *s.* tümüyle korkunç, çok dehşet verici.
perhūmān/us *s.* çok nazik, gerçekten müşfik; **–iter** *z.*
Pericl/ēs –is & **ī** *er.* ünlü Atina'lı devlet adamı ve hatip.
perīclitāti/ō –ōnis *d.* deney.
perīclit/or –ārī –ātus *gçf.* denemek, çalışmak, kalkışmak, tecrübe etmek, sınamak; tehlikeye girmek, göze almak, tehlikeye atmak; *gf.* kalkışmak, yeltenmek, teşebbüs etmek, cüret etmek; tehlikesi olmak, talihe bırakmak; tehlikede olmak.
perīculōs/us *s.* tehlikeli; **–ē** *z.*
perīcul/um (perīclum) –ī *cns.* tehlike; gaile; tecrübe, deneme, sınama, deney; girişim, teşebbüs; (*yasa*) dava, ilâm.
peridōneus *s.* çok uygun.
periī *gç.* **pereō**
perillustris *s.* çok parlak, çok dikkate değer; son derecede seçkin, son derece saygın.
perimbēcillus *s.* çok zayıf, çok aciz.
per/imō –īmere –ēmī – emptum *gçf.* harap etmek, mahvetmek, yıkmak, önlemek, engellemek, öldürmek.
perincommod/us *s.* çok uygunsuz; **–ē** *z.*
perinde *z.* benzer şekilde, eşit derecede, gibi.
perindulg/ēns –entis *s.* çok sevecen, hoşgörülü, sevkatli.
perinfīrmus *s.* çok zayıf, çok dermansız.
peringeniōsus *s.* çok zeki, akıllı.
perinīquus *s.* çok adaletsiz, çok haksız; çok hoşnutsuz, pek isteksiz.
perīnsignis *s.* çok göze çarpan, çok aşikâr.
perinvītus *s.* çok gönülsüz, pek isteksiz.
period/us –ī *d.* tam cümle, döngü ya da sıralama, müselsel bent (*hit., edb.*); dönem.
Peripatētic/ī –ōrum *er. ç.* Peripatetikler, Aristoteles'in ardılları.
peripetasmat/a –um *cns. ç.* perdeler, örtüler, örtü gibi sarkık kumaşlar, halılar.
perīrātus *s.* çok kızgın.
perisceli/s –dis *d.* halhal, ayak bileziği.
peristrōm/a –atis *cns.* örtü, perde, halı.

peristyl/um –i *cns.* sıra sütunlar.
perītī/a –ae *d.* amelî bilgi, uygulamalı bilgi, deney; hüner.
perīt/us *s.* deneyimli, mahir, usta, tecrübeli, uzman; **–ē** *z.* uzmanca.
periūcund/us *s.* çok hoş, çok uygun, münasip; **–ē** *z.*
periūr/ium –ī & **iī** *cns.* yalan yere yemin.
periūrō *bak.* **pēierō**
periūrus *s.* yeminini bozmuş ya da bozan, yalan yere yemin etmekten suçlu; yalan söyleyen.
perlā/bor –bī –psus *gf.* kayıp gitmek, kaymak, üstünden geçmek, içinden ya da ortasından geçmek; ilerlemek, varmak, gelmek.
perlaetus *s.* çok hoşnut, çok memnun ya da mesrur.
perlāpsus *geo.* **perlābor**
perlāte *z.* çok yaygın biçimde.
perlat/eō –ēre *gf.* sürekli ya da tamamiyle gizli kalmak, saklı bulunmak ya da olmak.
perlātus *gedo.* **perferō**
perl/egō (pellegō) –egere –ēgī –ēctum *gçf.* dikkatle göz gezdirmek, yoklamak, muayene etmek; inceden inceye araştırmak; baştan sona okumak, mütalâa etmek.
perlevi/s *s.* çok hafif, çok önemsiz; **–ter** *z.*
perlib/ēns (perlubēns) –entis *s.* –e karşı çok istekli, çok gönüllü; **–enter** *z.*
perlīberāli/s *s.* çok kibar, çok terbiyeli; **–ter** *z.* çok cömertçe, çok özgürce; seve seve, memnuniyetle.
perlib/et (perlubet) –ēre *gf.* (*şz.*) çok hoşa gider.
perliciō *bak.* **pelliciō**
perlit/ō –āre –āvī –ātum *gf.* kehanet sonuçlarına göre kurban kesmek.
perlong/us *s.* çok uzun, çok sıkıcı; **–ē** *z.* çok uzak.
perlub– *bak.* **perlib–**
perlū/ceō (pellūceō) –cēre –xī *gf.* parlamak, ışık saçmak, saydam olmak; (*mec.*) tümüyle anlaşılabilir olmak.
perlūcidulus *s.* biraz saydam.
perlūcidus *s.* saydam; çok parlak.
perlūctuōsus *s.* çok mahzun.
perlu/ō –ere *gçf.* tümüyle yıkamak, silmek, temizlemek; (*edl.*) banyo etmek.
perlūstr/ō –āre *gçf.* tümüyle öbür tarafa ya da karşıya geçmek; içinden geçmek, (*mec.*) dikkatle göz gezdirmek, muayene etmek.
permāgnus *s.* çok büyük, çok iri.
permānanter *z.* içinden akarak.
permānāsc/ō –ere *gf.* girmek, içine işlemek, nüfuz etmek.
perm/aneō –anēre –ānsī –ansum *gf.* sonuna kadar kalmak; sürmek, devam et-

mek, baki olmak; ısrar etmek, sebat etmek, sonuna kadar dayanmak.

permūn/ō –āre –āvī –ātum *gf.* sızmak, sızıp akmak, içine işlemek.

permānsi/ō –ōnis *d.* süren, devam eden.

permarinus *s.* denizde eşlik eden.

permatur/esco –escere –ui *gf.* tamamiyle olgunlaşmak.

permediocris *s.* çok ılımlı, ölçülü.

permēnsus *geo.* **permētior**

perme/ō –āre *gçf. ă gf.* içinden geçmek, geçip gitmek; içine işlemek, nüfuz etmek.

permē/tior –tīrī –nsus *gçf.* ölçmek; içinden geçmek, karşıdan karşıya geçmek.

permīrus *s.* çok harika.

permi/sceō –scēre –scuī –xtum *gçf.* katıp karıştırmak, birbirine karıştırmak, katmak; karışıklığın içine atmak.

permissi/ō –ōnis *d.* kayıtsız şartsız teslim; izin, ruhsat.

permissus *gedo.* **permittō**

permiss/us –ūs *er.* izin, icazet, ruhsat.

permitiālis *s.* yıkıcı, zararlı, tahrip edici.

permiti/ēs –ēī *d.* yıkıntı, ören.

perm/ittō –ittere –īsī –issum *gçf.* bırakmak, salıvermek, geçmesine izin vermek; savurmak, fırlatıp atmak; teslim etmek, bırakmak, vazgeçmek, emanet etmek, tevdi etmek; kabul etmek, ikrar etmek; izin vermek, müsaade etmek.

permixti/ō –ōnis *d.* karışım; karışıklık, kargaşa.

permixt/us *gedo.* **permisceō**

s. karışık, karmakarışık; düzensiz, nizamsız, bozuk; **–ē** *z.*

permodestus *s.* çok ılımlı.

permolest/us *s.* çok zahmetli; **–ē** *z.* büyük sıkıntıyla.

permōti/ō –ōnis *d.* heyecan, heyecanlandırma, tahrik etme; harekete getirme.

permōtus *gedo.* **permoveō**

perm/oveō –ovēre –ōvī –otum *gçf.* şiddetle karıştırmak, harekete getirmek; (*mec.*) etkilemek, ikna etmek, kandırıp bir şey yaptırmak; heyecanlandırmak, kışkırtmak.

permul/ceō –cēre –sī –sum *gçf.* okşamak, nazikçe sıvazlamak, ovalamak, nazikçe dokunmak; yumuşatmak; (*mec.*) büyülemek, teshir etmek, cezbetmek, fazla övmek, gururunu okşamak; yatıştırmak, teskin etmek, tatmin etmek.

permulsus *gedo.* **permulceō**

permultus *s.* pek çok, bir hayli.

permūn/īō –īre –īvī –ītum *gçf.* tahkimatı bitirmek; güçlü bir şekilde tahkim etmek.

permūtāti/o -ōnis *d.* değiştirme, değişme, mübadele etme.
permūtō -āre -āvī -ātum *gçf.* baştanbaşa değiştirmek; mübadele etmek; (*para*) poliçe yoluyla havale etmek.
pern/a -ae *d.* domuz budu.
pernecessārius *s.* çok gerekli; birisiyle çok yakın bir biçimde ilişkisi olan, çok yakın, çok samimi.
pernecesse *s.* zorunlu, elzem, zaruri.
perneg/ō -āre *gf.* açıkça yadsımak.
perniciābilis *s.* yıkıcı, harap edici, tahripkâr.
pernici/ēs -ēī *d.* harap etme, mahvetme, helâk, harap olma, harabiyet, yıkım, ölüm.
perniciōs/us *s.* yıkıcı, harap edici; **-ē** *z.*
pernīcit/ās -ātis *d.* çeviklik, tetiklik, çabukluk.
pernīciter *z.* çevikçe.
pernimius *s.* aşırı derecede fazla.
pern/īx -īcis *s.* çabuk, çevik, atik, ayağına tez, süratli.
pernōbilis *s.* çok ünlü.
pernoct/ō -āre *gf.* gecelemek, geceyi geçirmek.
pernō/scō -scere -vī -tum *gçf.* baştan aşağı incelemek; (*biriyle*) tümüyle tanır hale gelmek ya da tanışmak, iyice tanımak, bilmek.
pernōt/ēscō -ēscere -uī *gf.* genel olarak tanınmak.
pernōtus *gedo.* **pernōscō**
pern/ox -octis *s.* gece boyu.
pernumer/ō -āre *gçf.* saymak, hesap etmek.
per/ō -ōnis *er.* ham deriden yapılan ayakkabı.
perobscūrus *s.* çok belirsiz, çok muğlak.
perodiōsus *s.* çok zahmetli, çok sıkıntılı.
peroffīciōsē *z.* çok dikkatli bir biçimde.
perol/eō -ēre *gf.* keskin koku çıkarmak, keskin keskin kokmak.
peropportūn/us *s.* çok yerinde, tam vaktinde olan, çok uygun, çok müsait ya da muvafık; **-ē** *z.* tam zamanında.
peroptātō *z.* tam isteğine göre, isteğine tam uygun olarak.
peropus est çok gereklidir.
perōrāti/ō -ōnis *d.* bir konuşmayı sona erdirme, nutkun sonu.
perōrnātus *s.* çok süslü, şatafatlı.
perōrn/ō -āre *gçf.* daima ya da sık sık süslemek, donatmak, çok farklı kılmak.
perōr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* uzun uzadıya yalvarmak; (*konuşma*) sona erdirmek, bitirmek, sonuçlandırmak, bir sonuca varmak.
perōsus *s.* nefret etme, tiksinme, iğrenme.

perpāc/ō –āre *gçf.* tümüyle sakinleştirmek, tümüyle teskin etmek, yatıştırmak.
perparcē *z.* çok cimrice; çok idareli bir biçimde.
perparvulus *s.* mini minicik, çok küçücük, çok ufacık.
perpāstus *s.* iyi besili.
perpauculus *s.* çok çok az, azıcık.
perpaucus *s.* çok az, çok az miktarda.
perpauper –is *s.* çok yoksul.
perpauxill/um –ī *cns.* çok az.
perp/ellō –ellere –ulī –ulsum *gçf.* dürtmek, zorlamak, etkilemek.
perpendicul/um –ī *cns.* şakul, çekül; **ad–** dikey olarak.
perp/endō –endere –endī –ēnsum *gçf.* dikkatlice tartmak, doğrusunu araştırmak.
perperam *z.* yanlış bir biçimde, yalan olarak.
perp/es –etis *s.* sürekli, devamlı, fasılasız.
perpessi/ō –ōnis *d.* tahammül, sabır, dayanma, kaldırma.
perpessus *geo.* **perpetior**
perpe/tior –tī –ssus *gçf.* sabırla dayanmak, razı olmak, izin vermek.
perpetr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yerine getirmek, ifa etmek, yapmak, icra etmek.
perpuit/ās –ātis *d.* süreklilik, devamlılık, aralıksız süre.
perpetuō *z.* kesilmeden, fasılaya uğramaksızın; sonsuza dek, ebediyen, daima; tümüyle, tamamen, bütün bütün.
perpetu/ō –āre *gçf.* sonsuzlaştırmak, ebedileştirmek, daimi hale getirmek, korumak, muhafaza etmek.
perpetu/us *s.* sürekli, daimi; tamam, bütün, yekpare; evrensel; **in –um** her zaman, daima.
perploc/eō –ēre *gf.* çok sevinmek, çok hoşlanmak.
perplex/or –ārī *gf.* karışıklığa yol açmak.
perplex/us *s.* karışık, dolaşık, çetrefil, grift; muğlak, belirsiz, anlaşılmaz, iki anlamlı, andırışlı; sırrına erişilmez, hikmeti anlaşılmaz; **–ē** *z.* belirsiz bir biçimde.
perplicātus *s.* ağ gibi örülmüş.
perplu/ō –ere *gf.* (*yağmur*) arasına ya da içine yağmak, yağmasına izin vermek; sızmak.
perpol/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* tamamen cilalamak, parlatmak; **–ītus** *s.* bitmiş, antılmış.
perpopul/or –ārī –ātus *gçf.* tamamen tahrip etmek.
perpōtāti/ō –ōnis *d.* içki alemi.
perpōt/ō –āre *gf.* sürekli olarak içmek; *gçf.* içip bitirmek.
perprīm/ō –ere *gçf.* sürekli ez-

mek, sürekli bastırmak.
perpugn/ōx –ācis *s.* çok hırçın, çok kavgacı.
perpulch/er –rī *s.* çok güzel.
perpulī *gç.* **perpellō**
perpūrg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* tümüyle temizlemek; açıklamak.
perpusīllus *s.* çok küçük, minnacık.
perquam *z.* pek, çok, fazlasıyla, aşırı biçimde.
perquī/rō –rere –sīvī –sītum *gçf.* araştırmak, bilgi edinmek için sormak, dikkatlice incelemek.
perquīsītius *z.* daha keskin bir biçimde.
perrōr/us *s.* çok seyrek; **–ō** *z.* çok nadir, çok ender.
perreconditus *s.* anlaşılması çok güç, çok muğlak.
perrēp/ō –ere *gçf. & gf.* (*ortasından, içinden* ya da *üzerinden*) sürünmek, sürünerek gitmek, –e sokulmak (*yer, şey*).
perrēpt/ō –āre –āvī –ātum *gçf. & gf.* sürünmek, ayaklarını sürüyerek gitmek, güçlükle yürümek; sokulmak, içine sokulmak ya da girmek.
perrēxī *gç.* **pergō**
perrīdicul/us *s.* çok gülünç; **–ē** *z.*
perrogāti/ō –ōnis *g.* yasanın geçmesi.
perrog/ō –āre *gçf.* birbiri ardına sormak.
perr/umpō –umpere –ūpī –uptum *gçf. & gf.* yarıp geçmek, (*şey*) yarmak, zorla yol açmak; karşıdan karşıya geçmek; (*mec.*) yıkmak, kırmak, yenmek.
perruptus *gedo.* **perrumpō**
Pers/ae –ārum *cns. ç.* Persler; **–ēs –ae** *er.* Pers; **–is –idis** ve **Persia –ae** *d.* İran; *d.* şeftali ağacı; *cns.* şeftali.
persaepe *z.* çok sık.
persals/us *s.* çok nükteli; **–ē** *z.*
persalūtāti/ō –ōnis *d.* herkesi sırayla selamlama.
persalūt/ō –āre *gçf.* sırayla selamlamak.
persanctē *z.* en ciddi ve vakur biçimde.
persapī/ēns –entis *s.* çok akıllı; **–enter** *z.*
perscienter *z.* çok tedbirli olarak, çok basiretli bir biçimde.
persci/ndō –ndere –dī –ssum *gçf.* parçalara ayırmak, bölmek, yarmak.
perscītus *s.* çok açıkgöz, akıllı.
perscrī/bō –bere –psī –ptum *gçf.* etraflıca, ayrıntılarıyla, mufassalan yazmak; bütünüyle tanımlamak; (*para*) yazıyla devretmek, havaleyle ödemek.
perscrīpti/ō –ōnis *d.* kaydetme, kayıt, resmi kayıt, yazıyla devretme, tahsis etme, havaleyle ödeme.
perscrīpt/or –ōris *er.* muhasebeci, kâtip.

perscrīptus *gedo.* **perscrībō**

perscrūt/or –ārī –ātus *gçf.* araştırmak, baştan aşağı incelemek ya da inceden inceye yoklamak.

persec/ō –āre –uī –tum *gçf.* parçalara ayırmak, parça parça kesmek, doğramak, kesip çıkarmak, doğanın gizlerini açıkça ortaya koymak (*rerum naturas*).

persect/or –ārī *gçf.* büyük bir istekle izlemek, takip etmek, incelemek.

persecūti/ō –ōnis *d.* (*yasa*) dava.

persecūtos *geo.* **persequor**

pers/edeō –edēre –ēdī –essum *gf.* oturup kalmak.

persegnis *s.* çok yavaş.

pers/entiō –entīre –ēnsī *gçf.* açıkça görmek, açık seçik farkına varmak, kavramak; derinden duymak.

persentīsc/ō –ere *gf.* görmeye başlamak; hissetmeye başlamak.

Persephon/ē –ēs *d.* **Proserpinā**, Ceres ile Juppiter'in kızı, Pluto'nun karısı; (*mec.*) ölüm, Alt dünya (*şiir*).

perse/quor –quī –cūtus *gçf.* yol boyunca peşinden gitmek; izlemek, kovalamak, peşine düşmek, av peşinden gitmek; arkadan yetişmek, yetişip geçmek; (*birinin*) izleyicisi olmak, taklit etmek; (*düşman*) karşısına çıkmak, öc almak; (*edim*) yerine getirmek, ifa etmek; (*sözcükler*) yazmak, kaydetmek, tanımlamak.

Pers/ēs –ae *er.* Makedonia'nın son kralı.

Pers/eus –eī & eos (*ih.* **–ea**) *er.* Medusa'yı öldüren kahraman, Danae'ın oğlu; Andromeda'nın kurtarıcısı; **–ēus, –ēius** *s.*

persevēr/āns –antis *şz. ç.* **persevērō** *s.* ısrarlı, inatçı, ısrar eden, sebat eden; **–ānter** *z.*

persevērānti/a –ae *d.* ısrar, inat, sebat, azim.

persevēr/ō –āre –āvī –ātum *gf.* (*üzerinde*) sebat etmek, durmak, ısrar etmek, tam anlamıyla bağlı olmak, berbut olmak; *gçf.* (*bir şeye*) sebatla devam etmek, bir şeyi ısrarla sürdürmek.

persevērus *s.* çok sert.

Persicus *s.* Pers; Perslere ait.

pers/īdō –īdere –ēdī –essum *gf.* –in içine girmek, işlemek, nüfuz etmek.

persign/ō –āre *gçf.* kaydetmek.

persimilis *s.* çok benzer.

persimpl/ex –icis *s.* çok basit, çok sade.

pers/istō –istere –titī *gf.* sebatla devam etmek, ısrar etmek.

persōlus *s.* sadece bir tek.

persolūtus *gedo.* **persolvō**

persol/vō –vere –vī –ūtum *gçf.* ödemek, borcunu ödemek; açıklamak.

persōn/a –ae *d.* maske; karakter, rol; kişi, kişilik.

persōnātus *s.* maskeli; varsayılan bir karakterde.

person/ō –āre –uī –itum *gf.* çınlamak, tınlamak, ses vermek, sesle dolmak; çalmak; *gçf.* çınlatmak; yüksek sesle bağırmak.

perspect/ō –āre *gçf.* bakmak, seyretmek; gözden geçirmek.

perspect/us *gedo.* **perspiciō** *s.* tanınmış, açık olarak fark edilmiş, aşikâr, besbelli; **–ē** *z.* akıllıca.

perspecul/or –ārī *gçf.* adamakıllı araştırma yapmak, hakkında inceleme yapmak, keşif yapmak.

persper/gō –gere –sī –sum *gçf.* serpmek, saçmak.

perspic/ax –ācīs *s.* keskin zekâlı, keskin gözlü, anlayışlı, ferasetli, sürati intikal sahibi.

perspicienti/a –ae *d.* tam kavrayış.

persp/iciō –icere –exī –ectum *gçf.* baştan aşağı bakmak; incelemek, muayene etmek, gözlemek.

perspicuit/ās –ātis *d.* açıklık, vuzuh, berraklık.

perspicu/us *s.* saydam; berrak, açık; âşikâr; **–ē** *z.* açık olarak.

perst/ernō –ernere –rāvī –rātum *gçf.* tümüyle kaldırım döşemek.

perstimul/ō –āre *gçf.* şiddetli bir biçimde tahrik etmek ya da uyartmak.

perstitī *gç.* **persistō** *gç.* **perstō**

perst/ō –āre –itī –ātum *gf.* değişmeden ya da sabit durmak; sürmek; devam etmek; ısrar etmek.

perstrātus *gedo.* **persternō**

perstrep/ō –ere *gf.* çok gürültü yapmak.

perstrictus *gedo.* **perstringō**

perstr/ingō –ingere –inxī –ictum *gçf.* sıyırmak, hafifçe dokunmak; (*sözcükler*) değinmek, küçültmek, alçaltmak; eleştirmek; (*duyular*) körletmek, boğmak, hafifletmek.

perstudiōs/us *s.* çok düşkün; **–ē** *z.* çok büyük arzuyla, çok istekli olarak.

persuā/deō –dēre –sī –sum *gf.* (*eh. ile*) ikna etmek, inandırmak, gönlünü yapmak, razı etmek; **–sum habeō, mihi –sum est** ikna oldum.

persuāsi/ō –ōnis *d.* ikna etme, inandırma.

persuās/us –ūs *er.* inandırma, ikna etme.

persubtīlis *s.* çok iyi, nitelikli, özenli.

persult/ō –āre *gçf. & gf.* zıplamak, sıçrayıp oynamak.

pertae/det –dēre –sum est

gçf. (şz.) bıkkınlık verir, bezginlik verir.

pert/egō –egere –ēxī –ēctum *gçf.* üstünü örtmek, üstünü kaplamak.

pertempt/ō –āre *gçf.* dikkatle denetlemek, sınamak, denemek; iyice düşünüp tartmak; tümüyle kaplamak; istila etmek, derin bir biçimde etkilemek.

pertend/ō –ere –ī *gf.* ilerlemeye çalışmak, ilerlemek; *gçf.* birşeye devam etmek, sürdürmek; yerine getirmek, icra ya da ifa etmek, yapmak.

pertenuis *s.* çok küçük, çok cüzî, çok zayıf, çok narin.

perterebr/ō –āre *gçf.* baştan başa delmek ya da oymak.

perter/geō –gēre –sī –sum *gçf.* silmek, silip çıkartmak, silip kurutmak; hafifçe dokunmak.

perterrefac/iō –ere *gçf.* çok korkutmak, dehşete düşürmek.

perterr/eō –ēre –uī –ĭtum *gçf.* çok korkutmak, ürkütmek.

perterricrepus *s.* takırtısı, zırıltısı dehşete düşüren.

pertexō –ere –uī –tum *gçf.* başarmak, üstesinden gelmek.

pertic/a –ae *d.* sırık, direk, çubuk.

pertimefactus *s.* çok korkmuş, çok korkutulmuş.

pertim/ēscō –ēscere –uī *gçf.* & *gf.* çok korkmak, çok dehşete düşmek.

pertināci/a –ae *d.* sebat, kararlılık, azim, tasannüt, ısrar, inatçılık, direngenlik.

pertin/āx –ācis *s.* çok direngen, hiç vazgeçmeyen; sert, boyun eğmez, inatçı; **–ācĭter** *z.*

pertin/eō –ēre –uī *gf.* uzanmak, yayılmak, ulaşmak; ait olmak, naci olmak, ilgili, ilişkili olmak, teallük etmek, içkin olmak; uygun olmak, elverişli olmak; meyyal olmak, eğilimli olmak; **quod –et ad** ilgilendirdiği kadarıyla.

perting/ō –ere *gf.* yayılmak, uzanmak, varmak.

pertoler/ō –āre *gçf.* sonuna kadar dayanmak ya da katlanmak.

pertorqu/eō –ēre *gçf.* eğri büğrü etmek, çarpıtmak.

pertractātē *z.* harafâlem, günlük bir tarzda.

pertractāti/ō –ōnis *d.* kullanma, –ile işi olma, idare etme.

pertract/ō –āre *gçf.* dokunmak, değmek, ellemek; ile meşgul olmak, ele almak, kullanmak; (*mec.*) işlemden geçirmek, incelemek.

pertractus *gedo.* **pertrahō**

pertra/hō –here –xī –ctum *gçf.* (*bir yere*) çekmek ya da sürüklemek, getirmek ya da zor-

la götürmek; (*bir yere*) vaatlerle çekmek, cezbetmek; (*mec.*) çekip çıkarmak; (*ayartmak*) baştan çıkarmak.

pertract- *bak.* **pertract-**

pertristis *s.* çok üzgün, çok hüzünlü ya da kederli; çok haşin ya da abus.

pertulī *gç.* **perferō**

pertumultuōsē *z.* çok heyecanlı biçimde.

pert/undō -undere -udī -ūsum *gçf.* delmek, bir baştan öbür başa delmek, delik açmak, oymak.

perturbāti/ō -ōnis *d.* karışıklık, düzensizlik, kargaşa; siyasal kargaşa, düzen yokluğu, devrim; zihinsel ya da kişisel karışıklık, rahatsızlık; heyecan, tutku.

perturbātr/īx -īcis *d.* karışıklık çıkaran.

perturbāt/us *gedo.* **perturbō** *s.* tedirgin, üzgün; korkmuş, dehşete uğramış; **-ē** *z.* karışıklık içinde.

perturb/ō -āre -āvī -ātum *gf.* karışıklığa girmek, altüst olmak, dehşete düşmek.

perturpis *s.* rezalete ait, rezil, kepaze; çok utanç verici.

pertūsus *gedo.* **pertundō** *s.* sızdıran, delinmiş.

per/ungō -ungere -ūnxī -ūnctum *gçf.* her tarafa bulaştırmak.

perurbānus *s.* çok kibar, çok ince, aşırı nazik.

perū/ro -rere -ssī -stum *gçf.* yakıp bitirmek, kavurmak; alevlendirmek, ovarak ısıtmak; donmak, buz kesilmek, dondurmak, sızlatmak (*kıraği*).

Perus/ia -iae *d.* Etrusk kenti, *mod.* Perugia; **-īnus** *s.*

perūstus *gedo.* **perūrō**

perūtilis *s.* çok kullanışlı.

pervā/dō -dere -sī -sum *gçf.* & *gf.* içinden geçmek, geçip gitmek; nüfuz etmek; delip girmek, hulûl etmek; ulaşmak, varmak.

pervag/or -ārī -ātus *gf.* gezmek, avare dolaşıp durmak; yayılmak, uzanmak; *gçf.* istila etmek, içine yayılmak; **-ātus** *s.* yaygın, tanınmış; genel.

pervagus *s.* dolaşıp duran, serseri, avare, göçebe.

pervariē *z.* çok çeşitli biçimde, çeşitli olarak.

pervast/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* harap etmek, viran etmek, mahvetmek.

pervāsus *gedo.* **pervādō**

pervectus *gedo.* **pervehō**

perve/hō -here -xī -ctum *gçf.* taşımak, nakletmek, götürmek; (*edl.*) binmek, sürmek, yelken açmak; varmak, ulaşmak.

pervell/ō -ere -ī *gçf.* çekmek, birdenbire kapıp çekmek, çimdiklemek, sıkıştırıp acıtmak, canını yakmak; uyar-

mak, heyecanlandırmak, tahrik etmek; aleyhinde bulunmak, kötülemek.

perv/eniō –enīre –ērī –entum *gf.* varmak, erişmek, ulaşmak, vasıl olmak.

pervēn/or –ārī *gf.* avlanmak, yakalamak için peşinden gitmek.

perversit/ās –ātis *d.* sapıklık, ahlaksızlık, yoldan çıkma.

pervers/us (pervorsus) *gedo.* **pervertō** *s.* çarpık, yanlış, şaşı; yoldan çıkmış, kindar, kötü niyetli, sapık; **–ē** *z.* ahlaksızca.

perver/tō (pervortō) –tere –tī –sum *gçf.* devirmek, altüst etmek; yıkmak, altetmek; bozmak, ihlal etmek; (*konuşma*) red ve cerh etmek.

pervesperī *z.* (*gece*) çok geç.

pervestīgati/ō –ōnis *d.* baştan başa araştırma, inceleme.

pervestīg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* izleyerek bulmak; aramak, araştırmak, peşini bırakmamak; gözden geçirmek.

pervet/us –eris *s.* çok eski.

pervetustus *s.* çok eski.

pervicāci/a –ae *d.* inatçılık, dikbaşlılık; metanet, selâbet.

pervic/āx –ācis *s.* inatçı, dikbaşlı, azimli; söz dinlemez, bildiğinden şaşmaz; bendil, hodgâm; **–āciter** *z.*

pervictus *gedo.* **pervincō**

perv/ideō –idēre –idī –īsum *gçf.* incelemek, muayene etmek, göz gezdirmek, teftiş etmek, yoklamak; üzerinde düşünmek; ayırt etmek, tefrik etmek; seyretmek, nazan dikkate almak.

pervig/eō –ēre –uī *gf.* sonuna kadar gelişmeyi sürdürmek.

pervigil –is *s.* uyanık, tetik.

pervigilāti/ō –ōnis *d.* uyanık durma, ibadet için uyanık kalma.

pervigil/ium –ī & iī *cns.* uyanık durma.

pervigil/ō –āre –āvī –ātum *gçf. & gf.* bütün gece uyumamak, uyanık kalmak; nöbet tutmak.

pervīlis *s.* çok ucuz.

perv/incō –incere –īcī –ictum *gçf. & gf.* tümüyle fethetmek, tümüyle yenilgiye uğratmak, tam bir zafer kazanmak; üstün gelmek, galebe çalmak; baskın çıkmak, faik olmak; büyük bir etkiyle üzerinde hakim olmak, müessir olmak, etkilemek; başarmak; (*tartışma*) kendi görüşüne getirmek; iddia etmek, tanıtlamak, ispat etmek.

pervīv/ō –ere *gf.* yaşamı sürdürmek, uzun yaşamak, –den sonra da yaşamak.

pervīus *s.* geçilebilir, geçilir; erişilebilir.

pervolgō *bak.* **pervulgō**

pervolit/ō –āre *gçf. & gf.* öteye beriye uçmak.

pervol/ō –āre –āvī –ātum *gçf. & gf.* bir yandan öbür yana uçmak ya da üzerinden uçmak; –e doğru uçmak.

perv/olō –elle –oluī *gf.* pek çok istemek.

pervolūt/ō –āre *gçf.* (*kitap*) tümüyle okumak, mütalaa etmek; göz gezdirmek.

pervol/vō –vere –vī –ūtum *gçf.* öteye beriye yuvarlanmak; çevirmek; (*kitap*) tümüyle ya da dikkatle okumak; (*edl.*) (–ile) çok meşgul olmak, bağlanmak.

pervor– *bak.* **perver–**

pervulg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kamuya tanıtmak, yaygınlaştırmak, ilan etmek, bildirmek, tebliğ etmek; musallat olmak, dadanmak, usandırmak; **–ātus** *s.* çok yaygın.

pēs pedis *ed.* ayak; (*uzunluk*) ayak; (*nazım*) ölçü, ayak; (*yelken*) iskota; **pedem cōnferre** göğüs göğüse dövüşmek; **pedem referre** geri dönmek; **ante pedēs** aşikâr, açık, belli, ortada olan; **pedibus** yayan; **pedibus īre in sententiam** yan tutmak; **pedībus aequīs** (*gemicilik*) pupa yelkenle; **servus a pedibus** uşak, ayvaz

pessim/us *üd.* **malus, –ē** *üd.* male.

pessul/us –ī *er.* kapı sürgüsü.

pessum *z.* yere, dibe aşağıya; **–dare** son vermek, tahrip etmek, mahvetmek; **–īre** batmak, mahvolmak, telef olmak.

pestifer –ī *s.* veba getiren, bulaşıcı, bulaşan (*hastalık*); meşum, uğursuz, yıkıcı, zararlı.

pestil/ēns –entis *s.* sağlığa zararlı, bulaşan, sarî (*hastalık*); yıkıcı, tahrip edici.

pespestilenti/a –ae *d.* belâ; zararlı şey ya da kimse; veba, taun salgını, salgın; sağlıksızlık, sağlıksız ortam.

pestilit/ās –ātis *d.* bela; veba salgını, salgın.

pest/is –is *d.* bela, musibet, zararlı şey ya da kimse; veba salgını, salgın; harap olmc yıkıntı, harabe, mahvetme, helak.

petasātus *s.* geniş kenarlı şapka giyen.

petasuncul/us –ī *er.* domuzun ön ayağı.

petas/us –ī *er.* geniş kenarlı şapka.

petess/ō –ere *gçf.* hevesli olmak.

petīti/ō –ōnis *d.* hamle, saldırı; rica, başvurma, dilekçe; (*iş*) bir memuriyet için aday olma, adaylık; (*yasa*) kamu davası; alacak hakkı.

petītor/ōr –ōris *er.* aday, davacı.

petītur/iō –īre *gçf.* aday olmayı çok istemek.

petītus *gedo.* **petō**

petītum **–ī** *cns.* istek, arzu.

petīt/us **–ūs** *er.* –e karşı eğilim, meyil; arzu, istek, rica.

pet/ō **–ere** **–īvī & iī** **–ītum** *gçf.* hedef almak, saldırmak; (*yer*) yolunu tutmak, gitmek; aramak, araştırmak, talep etmek, istemek; (*yasa*) dava açmak; (*aşk*) kur yapmak; (*iş*) adaylığını koymak.

petorrit/um **–ī** *cns.* binek arabası.

petr/ō **–ōnis** *cns.* çiftçi yamağı.

Petrōn/ius **–ī** *cns.* imparator Neron'un gözdesi, Roma'lı şövalye.

petul/āns **–antis** *s.* arsız, şımarık, saygısız, edepsiz, yüzsüz, şehvete düşkün; **–ānter** *z.*

petulanti/a **–ae** *d.* arsızlık, saygısızlık, şımarıklık, yüzsüzlük.

petulcus *s.* tos vuran, boynuz atan, tos vurmaya meyyal.

pexus *gedo.* **pectō**

Phaeā/ces **–cum** *er.* ç. Odysseia'da adı geçen, düş ürünü adalılar; **–x –cis, –cius, –cus** *s.* Phaiax'lara ait.

Phaedr/a **–ae** *d.* Hippolytos'un üvey annesi.

Phaedr/us **–ī** *cns.* Sokrates'in öğrencisi; Latin hayvan öyküleri yazarı.

Phaeth/ōn **–ontis** *er.* babasının savaş arabasını kullanırken öldürülen, Güneş'in oğlu; **–onteus** *s.* **–ontiad/es –um** *d.* ç. Phaethon'un kızkardeşleri.

phalang/ae **–ārum** *d.* ç. tahta makaralar.

phalangīt/ae **–ārum** *er.* ç. mızraklı alay askerleri.

phalan/x **–gis** *d.* mızraklı alay; birlikler, savaş düzeni.

Phalari/s **–dis** *er.* Agrigentum'un tiranı.

phaler/ae **–ārum** *d.* ç. madalyalar, nişanlar; (*at*) süslü koşum takımı.

phalerātus *s.* madalya takan (kimse); süslü, tezyin edilmiş, müzeyyen.

Phalēr/um **–ī** *cns.* Atina'nın limanı; **–eus, –icus** *s.*

pharetr/a **–ae** *d.* ok kılıfı, sadak.

Pharetrātus *s.* ok kılıfı taşıyan (kimse).

pharmaceutri/a **–ae** *d.* büyücü kadın.

pharmacopōl/a **–ae** *er.* sahte doktor, şarlatan hekim.

Pharsāl/us (–os) **–ī** *d.* Caesar'ın Pompeius'u yendiği Tessalia'daki kent, *mod.* Fersala; **–icus, –ius** *s.*

Phar/us (–os) **–ī** *d.* İskenderiye açığında feneriyle ünlü ada; fener; **–ius** *s.*

phasēl/us **–ī** *er.* Fransız fasulyesi, börülce; (*tekne*) büyük filika.

Phāsi/s **–dis** & **dos** *er.* Kolk-

his'de bir ırmak, Karadeniz'e dökülür; **–s, –acus** *s.* Kolkhis'li; **–ānus, –āna** *er. d.* sülün.

phasma –tis *cns.* hayalet.

Pher/ae –ārum *d. ç.* Tessalia'da kent, Admetus'un yurdu; **–aeus** *s.*

phial/a –ae *d.* fincan tabağı.

Phīdi/ās –ae *er.* ünlü Atina'lı heykelci; **–acus** *s.*

philēma –tis *cns.* öpüş.

Philipp/ī –ōrum *er. ç.* Macedonia'da Brutus ve Cassius'un yenilgiye uğradıkları kent.

Philipp/us –ī *er.* Macedonia kralı; altın sikke; **–ēus, –icus** *s.* **–icae** *d. ç.* Cicero'nun Antonius'a karşı yaptığı konuşmalar.

philiti/a (phīditia) –ōrum *cns. ç.* Sparta'da yapılan halka açık yemekler, şölenler.

Phil/ō (–ōn) –ōnis *er.* Cicero'nun öğretmeni Yeni Akademici filozof.

Philoctēt/ēs –ae *er.* Herakles'e zehirli oklar veren söylencesel okçu.

philologi/a –ae *d.* edebi uğraş, edebiyat çalışması.

philologus *s.* bilimsel; bilgine özgü; edebi.

Philomēl/a –ae *d.* Prokne'nin kızkardeşi; bülbül.

philosophi/a –ae *d.* felsefe.

philosoph/or –ārī –ātus *gf.* flozofça konuşmak ya da düşünmek, felsefe yapmak.

philosoph/us –ī *er.* felsefeci; *s.* felsefi, felsefeye ait; **–ē** *z.*

philtr/um –ī *cns.* aşk iksiri.

philyr/a –ae *d.* ıhlamur ağacının iç kabuğu.

phīm/us –ī *er.* zar atmaya mahsus kupa.

Phlegeth/ōn –ontis *er.* Hades'te bir ırmak; **–ontis** *er.*

Phlī/ūs –ūntis *d.* bir Peleponnesos kenti; **–āsius** *s.*

phōc/a –ae *d.* mühür, damga.

Phōc/is –idis *d.* Kuzey Yunanistan'da bir memleket, Boeotia'nın batısı; **–ēus –ius –aicus** *s.*

Phoeb/ē –ēs *d.* Diana, ay.

Phoebigen/a –ae *er.* Phoebus'un oğlu, Aesculapius.

Phoeb/us –ī *er.* Apollo, güneş; **–ēius, –ēus** *s.* **–ās –adis** *d.* kadın biliciler.

Phoenī/cē –cēs *d.* Fenike; **–ces –cum** *er. ç.* Fenike'liler; **–ssus** *s.* Fenike'li; *d.* Dido.

phoenīcopter/us –ī *er.* flamingo.

Phoen/īx –īcis *er.* Akhilleus'un arkadaşı.

phoen/īx –īcis *er.* anka kuşu, zümrüdü anka.

Phorc/us –ī *er.* Neptunus'un oğlu, Medusa'nın babası; **–is –idos, –ȳnis –ȳnidos** *d.* Medusa.

Phraāt/ēs –ae *er.* Parthia kralı.

phrenēs/is –is *d.* hezeyan, sa-

yıklama; taşkınlık.

phrenēticus *s.* çılgın, hezeyanlı.

Phrix/us –ī *er.* altın postlu koçu Kolkhis'e götüren Helle'nin kardeşi; **–ēus** *s.*

Phryg/es –um *er.* ç. Troialı'lar; **–ia –iae** *d.* Phrygia, Anadolu'da bir bölge; Troia; **–ius** *s.* Phrygia'lı, Troia'lı.

Phthī/a –ae *d.* Tesselia'da Akhilleus'un yurdu; **–ōta, –ōtēs –ōtae** *er.* Phtia'lı; **–us** *s.*

phthis/is *d.* tüketim, istihlâk.

phy *ünl.* tu!

phylac/a –ae *d.* hapisane.

Phylarch/us –ī *er.* kabile reisi, prens, (*Arabistan*) emir.

physic/a –ae, –ē –ēs *d.* fizik, doğa bilimi, doğa felsefesi, fizik bilimi.

physic/us *s.* doğa bilimi ya da doğa felsefesine ait ya da ilgili; doğasal, doğal; *er.* doğa felsefecisi, doğa bilimcisi; *er.ç.* fizik bilimi; **–ē** *z.* doğa bilimcisi tarzında, fiziksel olarak.

physiognōm/ōn –ōnis *er.* yüz ve endam özelliklerine bakarak insan tabiatını keşfetme bilimcisi, uzmanı.

physiologi/a –ae *d.* doğa felsefesi, bilim.

piābilis *s.* kefareti mümkün.

piāculāris *s.* kefaret ödeyen, suçu bağışlatan davranışta bulunan; kefaret kabilinden.

piācul/um –ī *cns.* günahların bağışlanması için sunulan kefaret sunusu; kurban; kefaret, tazminat, ceza; günah, suç.

piām/en –inis *cns.* kefaret, tazminat, kefaret ödeme gereci.

pīc/a –ae *d.* saksağan.

picāri/a –ae *d.* zift yapılan mekân ya da baraka.

pice/a –ae *d.* çam; *öz.* kara çam, orman çamı.

Pic/ēns –entis, –ēnus *s.* doğu İtalya'da Picenum'a ait; **–ēnum –ēnī** *cns.*

piceus *s.* simsiyah; zifte ait.

pict/or –ōris *er.* ressam.

pictūr/a –ae *d.* resim, boyalı resim, boya ile resmetme; resim sanatı; ressamlık; gergef ya da nakış işi, nakış; (*dil*) tasvir, betimleme.

pictūrātus *s.* boyanmış, nakışlanmış.

pictus *gedo.* **pingō** *s.* renkli, boyanmış, rengarenk, çeşitli renklerle ilgili; süslü dövmeli; (*üslup*) çok süslü, şatafatlı; (*korku*) gerçek olmayan.

pīc/us –ī *er.* ağaçkakan.

piē *z.* dindarca, vicdanla, görevseverlikle, sevgi ve saygıyla.

Pieri/s –dis *d. Musa*; **–us** *s. Musa*'lara ait, şiirsel.

piet/ās –ātis *d.* dindarlık ve görevseverlik, görev duygusu (tanrılara, aileye, ülkeye), sadakat, bağlılık, muhabbet, yurtseverlik.

pig/er –rī *s.* gönülsüz, isteksiz, tembel, batî; uyuşuk, duygusuz, kalın kafalı, gabi.
pig/et –ēre –uit *gçf.* (*ş.z.*) can sıkar, hoşnutsuzluk verir.
pigmentār/ius –ī & iī *er.* boya ticareti yapan.
pigment/um –ī *cns.* boya, kozmetik; (*üslup*) renkli.
pignerāt/or –ōris *er.* ipotek, gayrımenkul rehni.
pigner/ō –āre *gçf.* rehine koymak, ipotek etmek.
pigner/or –ārī –ātus *gçf.* rehin ya da teminat olarak almak, pey akçesi olarak almak; sahip çıkmak, kendine mal etmek.
pign/us –ōris & eris *cns.* rehin, rehine, taahhüt, teminat, güvence; bahis, bahis tutuşma, bahiste ortaya konan para; (*mec.*) güven, itimat, yadigâr; (*ç.*) çocuklar, sevilenler.
pigriti/a –ae, –ēs –ēī *d.* ağırlık, miskinlik, uyuşukluk, tembellik.
pigr/ō –āre, –or –ārī *gf.* yavaş olmak, gevşek olmak, tembel ya da batî olmak.
pīl/a –ae *d.* havan, dibek.
pīl/a –ae *d.* direk, sütun; iskele, nihtım, mendirek.
pil/a –ae *d.* top, top oyunu.
pīlān/us –ī *er.* üçüncü saf askeri, yedek erler.
pīlātus *s.* ağır mızraklarla silahlanmış.
pīlent/um –ī *cns.* binek arabası.
pīlleātus *s.* keçe şapka giyen.
pilleol/us –ī *cns.* küçük keçe şapka, takke.
pille/us –ī *cns.*, **–um –ī** *cns.* azad edilmiş kölelere verilen keçe şapka ya da başlık; (*mec.*) özgürlük.
pilōsus *s.* kıllı, tüylü.
pīl/um –ī *cns.* uzun ve ağır savaş kargısı ya da mızrağı.
pīl/us –ī *er.* Roma lejyonunda *triarii*'nin birinci bölüğü, lejyonun en güçlü bölümü: deneyimli askerlerden kurulu birlik; **primus–** eski Roma'da baş yüzbaşı.
pil/us –ī *cns.* saç; zerre, nebze.
Pimplē/a –ae, –is –idis *d.* *Musa*; **–us** *s.* *Musa*'lara ait.
Pindar/us –ī *cns.* Pindaros. Yunan lirik şairi; **–icus** *s.*
Pind/us –ī *cns.* Tesselia'da sıradağ.
pinēt/um –ī *cns.* çam ormanı.
pīneus *s.* çama ait.
ping/ō –ere pinxī pictum *gçf.* boyamak, boya ile resim yapmak, şeklini çizmek, tersim etmek, birinin resmini yapmak; renklendirmek; nakış işlemek, süslendirmek, tezvin etmek; betimlemek, tanımlamak.
pinguēsc/ō –ere *gf.* şişmanlamak; bereketli hale gelmek.
pinguis *s.* şişman; bereketli, bol, zengin; (*akıl*) kaba, ağır,

gabi; (*huzur*) rahat, sakin; (*hava*) sisli; *cns.* yağ.

pīnifer –ī pīniger –ī *s.* çam ağaçları üreten.

pīnn/a –ae *d.* tüy, telek; kanat, ok; kale burcundaki mazgallı siper; balık yüzgeci.

pinnātus *s.* tüylü, kanatlı, kanat takılmış, tüylerle süslenmiş, telek damarlı.

pinniger –ī *s.* kanatlı, kanat takılmış; tüylü; yüzgeçli, yüzgeçleri olan.

pinnip/ēs –edis *s.* ayaklan kanatlı.

pinnirap/us –ī *er.* gladyator.

pinnul/a –ae *er.* küçük kanat, kanat tüyü.

pinnul/a –ae *d.* küçük kanat.

pīnotēr/ēs –ae *er.* bir tür yengeç, çağanoz.

pīns/ō –ere *gçf.* vurmak, dövmek, yumruklamak, çarpmak.

pīn/us –us & **ī** *d.* fıstık çamı, çam; gemi, meşale, çelenk.

pinxī *gç.* **pingō**

pi/ō –āre *gçf.* dinsel eylemlerle: 1. tanrılar ve kutsal yerlere yaklaşmak; 2. tapınmak; 3. anmak; 4. tanrıları yatıştırmak, teskin etmek; 5. şimşek ya da yıldırımın uğursuz kabul edilen bazı işaretlerini etkisizleştirmek; (*mec.*) cezalandırmak, intikam almak.

piper –is *cns.* biber.

pipil/ō –āre *gf.* cıvıldamak.

Pīrae/eus, –us –ī *er.*, **–a –ōrum** *cns.ç. mod.* Pire; **–us** *s.*

pīrāt/a –ae *er.* korsan.

pīrāticus *s.* korsanlarla ilgili ya da ait, korsanvari, korsan (*sıfat niteliğinde*); *d.* korsanlık.

Pīrēn/ē –ēs *d.* Korinthos'ta bir kaynak; **–is –idis** *s.*

Pīritho/us –ī *er.* Lapithae'ın kralı.

pir/um –ī *cns.* armut.

pir/us –ī *d.* armut ağacı.

Pīs/a –ae *d.* Olimpiyat oyunlarının yapıldığı yere yakın Grek kenti; **–aeus** *s.*

Pīs/ae –ārum *d. ç.* Etruria'da kent; *mod.* Pisa; **–ānus** *s.*

piscārius *s.* balığa ait; balıkçılığa ait.

piscāti/us –i *er.* balık satıcısı.

piscari/a –ae *d.* balık pazarı.

piscāt/or –ōris *er.* balıkçı.

piscātōrius *s.* balık avlamayla ya da balıkçıyla ilgili; balık tutan.

piscāt/us –ūs *er.* balıkçılık, balık avlama; (*mec.*) yakalama, avlama (*kadın*).

piscicul/us –ī *er.* küçük balık.

piscīn/a –ae *d.* balık havuzu; yüzme havuzu, su cetveli, savak; kanal havuzu; sarnıç, su hazneşi.

piscīnār/ius –ī & **iī** *er.* balık havuzlarına meraklı kimse, havuz balığı yetiştiricisi.

pisc/is –is *er.* balık; (*gb.*) Balık burcu.

pisc/or –ārī –ātus *gf.* balık tutmak, balık avlamak.

piscōsus *s.* balık dolu, balığı bol.
pisculentus *s.* balık dolu, balığı bol.
Pīsīstrat/us –ī *er.* Atina tiranı; **–idae –idārum** *er. ç.* Pisistratus'un oğulları.
pistill/um –ī *cns.* havaneli.
pist/or –ōris *er.* değirmenci; fırıncı.
pistrill/a –ae *d.* küçük havan.
pīstrīn/um –ī *cns.* değirmen, fırın, ağır ve sıkıcı iş.
pistr/is –is –īx –īcis *d.* deniz canavarı, balina; hızlı gemi.
pithēc/ium –ī & **iī** *cns.* küçük maymun.
pītuīt/a –ae *d.* balgam; nezle, başın soğuk alması, soğukalgınlığı; ağaç küspesi.
pītuītōsus *s.* balgam dolu, balgamlı, balgama ait.
pius *s.* görevini bilen, görevsever, vicdanlı, dürüst, insaflı; dindar; kutsal; seven, sevgi gösteren; yurtsever; doğru, dürüst; *er. ç.* kutsal ölü.
pix picis *d.* zift.
plācābilis *s.* kolayca yatışan, uzlaşan, barışan, teskini mümkün; kolay yatışmış, uzlaşmış, barışmış.
plācābilit/ās –ātis *d.* kolay yatışma ya da affetme özelliği, uzlaşma ya da barışma eğilimi ya da isteği.
plācām/en –inis, plācāment/um –ī *cns.* barış önerisi, sulh teklifi; yatıştırma aracı, vasıtası.
plācāti/ō –ōnis *d.* yatıştırma, teskin etme.
plācāt/us *gedo.* **plācō** *s.* sakin, sessiz, durgun, rahat, asude, barışık, uzlaşmış; **–ē** *z.* sakin bir biçimde.
placent/a –ae *d.* pasta, kek, çörek.
Placent/ia –iae *d.* kuzey İtalya'da kent; **mod.** Piacenza; **–īnus** *s.*
plac/eō –ēre –uī –itum *gf.* (*eh. ile*) hoşnut etmek, memnun etmek, tatmin etmek; **–et** hoşa gider, doğru görünür, kararlaştırılır; **mihī –eo** kendimden memnunum.
placid/us *s.* sakin, sessiz, asude, nazik, yumuşak huylu, uysal; **–ē** *z.* sessiz bir biçimde, uysalca, kibar ya da nazik olarak.
placit/us *geo.* **placeō** *s.* hoşnut edici, hoş, uygun, mutabık, kabul olunur, makbul; **–um –ī** *cns.* ilke, inanç.
plāc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sakinleştirmek, yatıştırmak; barıştırmak, aralarını bulmak.
plāg/a –ae *d.* darbe, vuruş, hamle, bere, yara.
plag/a –ae *d.* bölge, mıntıka.
plag/a –ae *d.* av ağı, tuzak, kapan.
plagiār/ius –ī & **iī** *er.* işkenceci kimse; yağmalayan, talan eden, fidyeci, birini zorla ka-

çıran, dağa kaldıran kişi; başkasının eserini kendine mal eden kimse, eser hırsızı, intihalci.

plāgigerulus *s.* çok dayak yemiş.

plāgōsus *s.* cezalandırma ya da dayak atma düşkünü; çok tartışmalı.

plagul/a -ae *d.* perde.

planct/us -ūs *er.* gürültüyle vurma, dövme, hışırdama, kükreme, gürleme; dövünme, göğsünü dövme; yas tutma.

plānē *z.* açıkça; tümüyle, bütün bütün; elbette, kesinlikle.

plan/gō -gere -xī -ctum *gçf. & gf.* gürültüyle vurmak ya da dövmek, elem içinde vurmak; dövünmek, yüksek sesle ağlamak ya da inlemek, feryat etmek.

plang/or -ōris *er.* dövme; yüksek sesle ağlama ya da ağıt yakma.

plānip/ēs -edis *er.* bale dansçısı.

plānit/ās -ātis *d.* açıklık, vuzuh.

plāniti/ēs -ēī (-a -ae) *d.* yayvan yüzey, ova, düz alan.

plant/a -ae *d.* filiz, sürgün; ayak tabanı, ayak.

plantār/ia -ium *cns.* ç. (*ağaç*) daldırmalık çelik, fide; fidanlar.

plān/us *s.* düz, yatay, ufkî; yayvan, yassı; açık, berrak; **dē -ō** kolaylıkla, kolayca, rahat rahat.

plan/us -ī *er.* sahtekâr kimse, dolandırıcı.

platale/a -ae *d.* kaşıkçı balıkçıl.

plate/a -ae *d.* cadde.

Plat/ō -ōnis *er.* Plato, ünlü Atina'lı felsefeci; **-ōnicus** *s.*

plaud/dō -dere -sī -sum *gçf.* tokatlamak, vurmak, basmak; *gf.* alkışlamak, el çırpmak; tasvip etmek, onaylamak, hoşnut kalmak.

plausībilis *s.* övülmeye değer, takdire lâyık.

plaus/or -ōris *er.* beğenen, takdir eden.

plaustr/um -ī *cns.* dört tekerlekli yük arabası; (*gh.*) Büyük Ayı; **-percellere** bir çuval inciri berbat etme.

plausus *gedo.* **plaudō**

plaus/us -ūs *er.* çarpma, kanat çırpma; alkışlama, el çırpma, alkış, övgü, beğeni.

Plaut/us -ī *er.* ilk Latin komedi şairi; **-īnus** *s.*

plēbēcul/a -ae *d.* kalabalık, ayak takımı.

plēbēius *s.* avama ait; genel, yaygın; bayağı, düşük.

plēbīcol/a -ae *er.* halkın dostu, *pleb*'lerin dostu.

plēbīscīt/um -ī *cns.* halkın iradesi ya da oyu, plebisit.

plēb/s (plēbēs) -is *d.* halk, *pleb*'ler; avam, aşağı tabakadan olanlar; kitleler, alt sınıflar.

plēct/ō –ere *gçf.* cezalandırmak.
plēctr/um –ī *cns.* mızrap, çalgıç, lir, lirik şiir.
Plēia/s –dis *d.* Süreyya burcu; Ülker; (ç.) Yedi Kardeşler.
plēn/us *s.* dolu, doldurulmuş; (*mec.*) doygun; (*yaş*) olgun; (*miktar*) tamam, bitmiş; (*gövde*) iri, enine boyuna, dolgun, tombul, tıknaz; (*dişi*) gebe; (*madde*) katı; (*üslup*) zengin; (*ses*) yüksek; **ad –um** bol bol; **–e** *z.* tamamen, bütünüyle, tamamen.
plēr/usque *s.* büyük bölüm, çoğunlukla ilgili, çoğunlukta olan, en çok, en fazla; (ç.) çoğunluktakiler; pek çokları; **–umque** z. genel olarak, çok kere.
plexus *s.* örgülü, birlikte dokunmuş.
Plīas *bak.* **Plēias**
plicātr/ix –icis *d.* giysi katlayıcı.
plic/ō –āre –āvī & **uī –ātum** & **itum** *gçf.* katlamak, kangal etmek, sarmak, kıvırmak.
Plīn/ius –ī *er.* Roma'lı adı, *öz.* Vezüv yanardağının püskürmesi sırasında ölen büyük Plinius; mektup yazan genç Plinius.
plōrāt/us –ūs *er.* feryat etme, inleme.
plōr/ō –āre –āvī –ātum *gf.* inlemek, feryat etmek, figan etmek, ağlamak; *gçf.* (*biri için öz. ölüye*) gözyaşı dökmek, hayıflanmak, üzüntüsünü bildirmek.
plōsptell/um –ī *cns.* iki tekerlekli yük arabası.
ploxen/um –ī *cns.* araba sandığı.
plu/it –ere –it *gf.* (*şz.*) yağmur yağıyor.
plūm/a –ae *d.* yumuşak tüy, ince tüy; hav.
plumbeus *s.* kurşundan, kurşundan yapılmış, kurşunla ilgili; (*mec.*) ağır, kafası işlemez, gabi, değersiz.
plumb/um –ī *cns.* kurşun; kalıplanmış mermi, boru, cetvel; **–album** kalay.
plūmeus *s.* kuş tüylü, havlı.
plūmip/ēs –edis *s.* tüylü ayaklı.
plūmōsus *s.* bol tüylü.
plūrimus *üd.* **multus** *s.* en çok.
pl/ūs –ūris *üd.* **multus** z. daha; daha çok; daha ziyade.
plūsculus *s.* biraz daha çok.
plute/us –ī *er.* sığınak, çatı katı, çekme katı; siper; in, yabanıl hayvan barınağı; kitap dolabı, kitaplık.
Plūt/ō –ōnis *er.* öbür dünyanın baş tanrısı; **–ōnius.**
pluvi/a –ae *d.* yağmur.
pluviālis *s.* yağmurlu.
pluvius *s.* yağmurlu, yağmura ait.
pōcill/um –ī *cns.* küçük kadeh.

pōcul/um –ī *cns.* fincan, bardak, kâse, kadeh; içki, iksir, ilaç dozu.
podagr/a –ae *d.* gut hastalığı.
podagrōsus *s:* gut hastalığına tutulmuş.
pod/ium –ī & iī *cns.* balkon.
poēma –tis *cns.* şiir.
poen/a –ae *d.* ceza, tekdir.
Poen/ī –ōrum *cns.* ç. Kartacalılar; **–us, Pūnicus** *s.* Kartacalılara ait.
poēs/is –is *d.* şiir sanatı, şiir, nazım.
poēt/a –ae *er.* şair.
poētic/us *s.* şiirsel, şiire ait; *d.* şiir, şiir sanatı, nazım; **–ē** *z.* şairane, nazım kurallarına uygun olarak.
poētri/a –ae *d.* kadın şair.
pol *ünl.* Pollux adına; gerçekten mi! öyle mi!
polent/a –ae *d.* kabuğu soyulmuş arpa.
pol/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* cilalamak, parlatmak; iyileştirmek, ıslah etmek, iyi bir düzene koymak; **–ītus** *s.* cilalı, parlak, ince, zarif, aydın; **–ītē** *z.* incelikle, nezaketle.
polītī/a –ae *d.* Plato'nun Devleti.
politicus *s.* siyasal.
poll/en –inis *cns.*, **–is –inis** *er., d.* elenmiş ince un ya da saf un, yemek, öğün.
poll/ēns –ēntis *ş.zam.* ç. **polleō–** *s.* güçlü, kuvvetli, kudretli.
pollenti/a –ae *d.* güç, kudret.
poll/eō –ēre *gf.* güçlü olmak, kudretli olmak.
poll/ex –icis *er.* başparmak.
pollic/eor –ērī –itus *gçf.* söz vermek, vaat etmek, önermek.
pollicitāti/ō –ōnis *d.* söz, vaat, taahhüt.
pollicit/or –ārī –ātus *gçf.* söz vermek, vaat etmek, taahhüt etmek.
pollicit/um –ī *cns.* söz, vaat, taahhüt.
Polli/ō –ōnis *er.* Roma'lı soyadı; *öz.* Augustus döneminde asker, devlet adamı, edebiyat hamisi C. Asinius.
pollis *bak.* **pollen**
pollūcibiliter *z.* görkemli bir biçimde, tantanalı bir biçimde.
pollūctus *gedo.* **polluceo** *cns.* sunulan şey, sunu; *s.* sunulmuş olan.
poll/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* kirletmek, pisletmek, bulaştırmak, murdar hale getirmek, lekelemek; (*mec.*) iffetini bozmak, namusuna leke sürmek, şeref ve haysiyetine dokunmak; ihlal etmek, bozmak; kutsallığını bozmak, kutsal bir şeye saygısızlık etmek, telvis etmek.
Poll/ūx –ūcis *er.* Kastor'un ikiz kardeşi.
pol/us –ī *er.* kutup, Kuzey kutbu, gökyüzü.

Polyhymni/a -ae *d.* bir *Musa.*

Polyphēm/us -ī *cns.* tek gözlü Kiklops.

pōlyp/us -ī *er.* polip, deniz polipi; ur, *oz.* burunda.

pōmār/ius -ī & iī *er.* yemiş satan kimse, yemişçi, manav; *s.* meyva ya da meyva ağacıyla ilgili.

pōmār/ium -ī & iī *cns.* meyva bahçesi, meyvelik.

pōmerīdiānus *s.* öğleden sonra.

pōmēr/ium (pōmoerium) -ī & iī *cns.* kent sınırlarının çevresindeki serbest alan.

pōmifer -ī *s.* meyva veren, verimli.

pōmoerium *bak.* **pōmērium**

pōmōsus *s.* meyvayla dolu, meyvesi bol.

pomp/a -ae *d.* resmi veya dini bir tören, tören olayı, maiyet, kafile, sıra, saf; gösteri, nümayiş, tantana, debdebe.

Pompei/ī -ōrum *er. ç.* Vezüv yanardağının püskürmesi sırasında lavların altına gömülen Campania bölgesinin kenti; **-anus** *s.*

Pompei/us -ī *er.* Roma'lı aile adı, *öz.* Büyük Pompeius; **-us, -ānus** *s.*

Pompil/ius -i *er.* Roma krallarının ikincisi Numa; **-ius** *s.*

Pomptīnus *s.* Pomptine, Güney Latium'da bataklık bölgenin adı.

Pōm/um -ī *cns.* meyva; meyva ağacı.

pōm/us -ī *d.* meyva ağacı; meyva.

ponder/ō -āre *gçf.* tartmak; (*mec.*) zihinde tartmak, düşünüp taşınmak, düşünmek.

ponderōsus *s.* çok ağır, ağır; (*mec.*) önemli, anlamlı, anlam dolu.

pondō *z.* tartarak; (*sayılarla*) libre olarak.

pond/us -eris *cns.* ağırlık; kütle, yük; (*mec.*) önem, itibar, nüfuz; (*karakter*) metanet, sebatlılık; (*ç.*) denge.

pōne *z.* arkasında, ardında.

pōn/ō -ere posuī positum *gçf.* koymak, yerleştirmek, yatırmak, sermek; bir yana koymak; (*mec.*) saymak, itibar etmek, hesaba katmak; (*sanat*) yapmak, meydana getirmek; (*kamp*) kurmak; (*ceset*) gömülmeye hazırlamak, gömmek; (*örnek*) almak; (*yemek*) hizmet etmek, hizmetini görmek; (*saç*) düzenlemek; (*umut*) bağlamak; (*hipotez*) sanmak, farzetmek, varsaymak; (*kurum*) atamak; (*para*) yatırmak; (*deniz*) sakinleşmek; (*tema*) önermek; (*zaman*) harcamak, ayırmak; (*ağaç*) dikmek; *gf.* (*rüzgâr*) hafiflemek.

pōns pontis *er.* köprü; asma köprü; yapı iskelesi; bağlama geçidi; dehliz; (*gemi*) güverte iskelesi, güverte.

ponticul/us –ī *er.* küçük köprü.
pontif/ex –icis *er.* yüksek rahip, yüksek rahipler heyetinin (*pontificium*) bir üyesi.
pontificālis *s.* yüksek rahibe (*pontifex*) ait ya da ilgili.
pontificāt/us –ūs *er.* yüksek rahiplik makamı.
pontificius *s.* yüksek rahibe (*pontifex*) ait ya da ilgili.
pont/ō –ōnis *er.* büyük yassı gemi.
pont/us –ī *er.* deniz.
Pont/us –ī *er.* Karadeniz; Küçük Asya'da Mithridates'in krallık ettiği bölge; **–icus** *s.*
pop/a –ae *er.* ikinci dereceden rahip, rahip yardımcısı.
popan/um –ī *cns.* kurban törenine ait çörek.
popell/us w *er.* nizamsız insan kalabalığı, kara halk yığını, ayaktakımı, avam.
popīn/a –ae *d.* aşevi, lokanta.
popīn/ō –ōnis *er.* obur kimse.
popl/es –itis *er.* dizin alt ya da iç kısmı, diz çukuru, at vb.nin arka dizi, diz.
popl– *bak.* **pūbl–**
poposcī *gç.* **poscō**
poppysma –tis *cns.* öpüş vb.'nin şapırtısı, ağız şapırtısı.
populābilis *s.* tahrip edilebilir, mahvedilebilir.
populābundus *s.* tahrip edici, harap edici.
populāri/s *s.* halka ait, halkla ilgili; genel; yerli; halkça makbul, halka uygun; demokratik; *er.* yurttaş, *er. ç.* halk partisi, demokratlar; **–ter** *z.* genellikle; avamca; halk tarzında, halkça, demokratik bir biçimde.
populārit/ās –ātis *d.* halkın teveccühünü ya da sevgisini kazanma.
populāti/ō –ōnis *d.* harab etme, viran etme; yağmalama, yağma, talan.
populāt/or –ōris *er.* tahrip eden, harap eden; yağmalayan, talan eden.
pōpuleus *s.* kavağa ait.
pōpulifer –ī *s.* kavağı bol.
popul/or –ārī –ātus –ō –āre *gçf.* tahrip etmek, harap etmek; yağma etmek, talan etmek; mahvetmek, viran etmek.
popul/us –ī *er.* halk, ulus, vatandaşların tümü; cumhuriyet; avam, ahali, umum; siviller (*asker* karşıtı); büyük kalabalıklar; mıntıka.
pōpul/us –ī *d.* kavak ağacı.
porc/a –ae *d.* dişi domuz.
porcell/a –ae *d.* **–us –ī** *er.* küçük domuz.
porcīnār/ius –ī & iī *er.* domuz kasabı.
porcīn/a –ae *d.* domuz eti.
Porc/ius –ī *er.* Cato'nun aile adı; **–ius** *s.*
porcul/us –īa *er.* besili domuz.
porc/us –ī *er.* domuz, evcilleştirilmiş domuz.

porgō *bak.* **porrigō**

Porphyri/ōn –ōnis *er.* bir dev.

porrēcti/ō –ōnis *d.* uzatma.

porrēct/us *gedo.* **porrigō** *s.* uzun, uzatılmış; ölü; (*mec.*) çok yaygın, şumüllü; uzatılmış, temdit edilmiş.

porrēxī *gç.* **porrigō**

porric/iō –ere *gf.* öneride bulunmak; **inter caesa et porrēcta** on birinci saatte.

porr/igō –igere –ēxī –ēctum *gçf.* uzatmak, yaymak, germek, genişletmek; önermek, ileri sürmek.

porrīg/ō –inis *d.* baş kepeği, konak.

porrō *z.* öne, ileri; (*zaman*) gelecekte, daha sonra, bir sonra; ardı ardına, sırayla, bundan başka.

porr/um –ī *cns.* pırasa.

Porsen/a, Porsenn/a Porsinn/a –ae *d.* Etruria'da Clusium kralı.

port/a –ae *d.* kapı; giriş, dışarı çıkacak yer.

portāti/ō –ōnis *d.* taşıma.

porten/dō –dere –dī –tum *gçf.* delalet etmek, göstermek, belirtmek, kehanette bulunmak.

portentificus *s.* garip, acayip, hayret verici, olağanüstü.

portentōsus *s.* doğaya aykırı, canavarsal, iğrenç, menfur.

portent/um –ī *cns.* kehânete ait işaret, alâmet ya da uğursuz bir belirti, doğaya aykırı olay; canavarlık, ucube, hilkat garibesi; hayret verici ya da acayip bir masal, öykü ya da hayal, aşırılık, saçmalık; (*mec.*) canavar, zebani, ifrit.

porthm/eus –ei & **eos** *er.* kayıkçı; (*mec.*) Charon.

porticul/a –ae *d.* küçük dehliz.

portic/us –ūs *er.* revak, sıra sütunlar; (*ask.*) dehliz; (*fel.*) Stoacılık.

porti/ō –ōnis *d.* pay, taksit, bölüm, **prē –ōne** nispeten.

portit/or –ōris *er.* gümrük memuru; gümrük dairesi.

portit/or –ōris *er.* hammal; gemici, kayıkçı; Charon.

port/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* taşımak, nakletmek, götürmek.

portōr/ium –ī & **iī** *cns.* gümrük resmi, vergi.

portul/a –ae *d.* küçük kapı.

portuōsus *s.* limanlar bakımından zengin, limanları bol.

port/us –ūs *er.* liman; (*mec.*) güven, sığınak, melce.

pōsc/a –ae *d.* sirke.

posc/ō –ere poposcī *gçf.* ısrarla istemek, talep etmek; birinden bir şey yapmasını talep etmek; arzu etmek.

Posīdōn/ius –ī *er.* Stoacı filozof, Cicero'nun öğretmeni.

positi/ō –ōnis *d.* konum; iklim.

posit/or –ōris *er.* yapıcı, inşa-

atçı; kurucu

positūr/a –ae *d.* konum; oluşum.

positus *gedo.* **pōnō** *s.* mukim, yerleşik, kâin, bir durumda olan, bulunan, kurulmuş, tesis edilmiş.

posse *ms.* **possum**

possēdī *gç.* **possideō**; **possidō**

possessi/ō –ōnis *d.* tutma, zaptetme, alma; tasarruf, iyelik, malik olma, sahip olma; mülkiyet.

possessiuncul/a –ae *d.* küçük mülk.

possess/or –ōris *er.* mal sahibi, –i elinde bulunduran.

possessus *gedo.* **possideō** & **possīdō**

poss/ideō –idēre –ēdī –essum *gçf.* tutmak, zaptetmek; malik olmak; sahip olmak, mutassarıf olmak.

poss/īdō –īdere –ēdī –essum *gf.* zaptetmek, zorla almak, ele geçirmek, istila etmek; sahibi olmak.

po/ssum –sse –tui *gf.* –e olabilmek, muktedir olmak, edebilmek, yapma olanağına sahip olmak; gücü olmak, işe yaramak, yararı olmak.

post *z.* (*yer*) ardında, arkasında; (*zaman*) sonra, –dan sonra; (*sıra*) bir sonraki; *edt.* (*ilh. ile*) arkada, ardında; sonra, beri; **paulō–** hemen sonra; **–urbem conditam** kentin (*Roma'nın*) kuruluşundan beri.

posteā *z.* sonra, sonradan, ondan sonra; en yakın, hemen sonra, sonra gelen, derken; **–quam** *bağ.* –den sonra.

posteri/or –ōris *s.* daha sonra, bir sonraki, sonra gelen; ikinci derecede, önemi az; **–us** *z.* daha sonra.

posterit/ās –ātis *d.* gelecekteki, gelecek zaman, istikbal, gelecek, sonraki dönem, sonraki kuşaklar; zürriyet, nesil; (*hayvanlar*) döl, yavru.

posterus *s.* bir sonraki, sonra gelen, izleyen; *er.* ç. zürriyet, gelecek kuşaklar.

postfer/ō –re *gçf.* arkasına koymak, az itibar etmek; kurban etmek.

postgenit/ī –ōrum *er.* ç. sonraki kuşaklar.

posthab/eō –ēre –uī –itum *gçf.* sonraya bırakmak, ihmal etmek, gereken ilgiyi göstermemek, aldırmamak, önem vermemek.

posthāc *z.* ileride, bundan sonra, bundan böyle, gelecekte.

postibi *z.* ileride, buradan sonra; sonra.

postīcul/um –ī *cns.* küçük eski bina.

postīcus *s.* arka, art, arkadaki; *cns.* arka kapı.

postideā *z.* bundan sonra.

postillā *z.* sonra, sonradan.

post/is –is *er.* kapı ya da pen-

cere yan dikmesi, kenar pervazı; kapı.

postlīmin/ium –ī & **iī** *cns.* yurda geri dönme, –e yeniden kavuşma, erişme; savaş v.b'lerinde yitirilmiş hak ve hukukun geri verilmesi, verilme hakkı.

postmerīdiānus *s.* öğleden sonra.

postmodo, postmodum *z.* yakında, birazdan, derhal.

postp/ōnō –**ōnere** –**osuī** –**ositum** *gçf.* aldırmamak, itibar etmemek, ihmal etmek.

postput/ō –**āre** *gçf.* önem vermeden düşünmek, az itibar etmek.

postquam *bağ.* –den sonra.

postrēm/us *s.* en sonraki, sonuncu, en uç, en geri; en adi, en kötü; –**ō** *z.* en sonunda, her şeyin en sonunda, en nihayet.

postrīdiē *z.* ertesi gün.

postscaen/ium –ī & **iī** *cns.* tiyatronun sahne arkası bölümü.

postscrīb/ō –**ere** *gçf.* yazıya eklemek.

postulāti/ō –**ōnis** *d.* talep, iddia; yakınma, şikâyet.

postulāt/um –ī *cns.* talep, istek, iddia.

postulāt/us –**ūs** *er.* iddia.

postul/ō –**āre** –**āvī** –**ātum** *gçf.* talep etmek, istemek, iddia etmek; (*yasa*) celp etmek, aleyhine dava açmak; dava açmak amacıyla ilam başvurusunda bulunmak.

postumus *s.* en son, en sonra doğan.

postus *bak.* **positus**

posuī *gç.* **pōnō**

pōtāti/ō –**ōnis** *d.* içme, içiş.

pōtāt/er –**ōris** *er.* ayyaş kimse.

pote *bak.* **potis**

pot/ēns –**entis** *s.* muktedir, kadir; güçlü, kuvvetli, kudretli; başkişi, efendi, hükmeden; –**enter** *z.* güçlü bir biçimde; yeterli olarak.

potentāt/us –**ūs** *er.* siyasal iktidar.

potenti/a –**ae** *d.* güç, kuvvet, etki; (*mec.*) siyasal güç, yetki, hüküm, nüfuz, paye, istibdat.

potēr/ium –ī & **iī** *cns.* kadeh.

potesse *arkaik ms.* **possum**

potest/ās –**ātis** *d.* güç, kuvvet, yetenek, ehliyet, yeterlik, iktidar; denetim, özdenetim; egemenlik, hakimiyet, hükümranlık, yönetim, yetki, otorite; fırsat, izin; (*kişi*) yüksek dereceli memur; (*şeyler*) mülkiyet; –**ātem suī facere** fırsat veya izin vermek.

potin yapabilir misin? mümkün mü?

pōti/ō –**ōnis** *d.* içki, yudum, aşk iksiri.

pot/iō –**īre** *gçf.* hüküm altına almak, bağımlı kılmak.

pot/ior –**īrī** –**ītus** *gf.* (*inh & dh.*

ile) zaptetmek, almak, ele geçirmek, kazanmak, sahip olmak; efendisi olmak.

poti/or –ōris *s.* daha iyi, yeğ tutulur, yeğlenebilir.

potis pote *s.* (*çkz.*) güçlü, muktedir; mümkün.

potissim/us *s.* belli başlı, ana, en önemli; **–um** *z.* özellikle.

pōtit/ō –āre *gçf.* çok içmek.

potius *z.* daha ziyade, daha çok.

pōt/ō –āre –āvī –ātum & **um** *gçf.* içmek.

pōt/or –ōris *er.* içkici; ayyaş.

pōtr/īx –īcis *d.* kadın akşamcı.

potuī *gç.* **possum**

pōtulent/a –ōrum *cns. ç.* içkiler, içilir, içilmesi mümkün şeyler.

pōtus *gedo.* **pōtō** *s.* sarhoş.

prae *z.* ön tarafta, önünde, cephesinde; –e oranla; *edt.* (*dh. ile*) önünde, ön tarafından; kıyasla; (*neden*) yüzünden, nedeniyle; **–sē** açıkça, açıktan açığa; **–sē ferre** göstermek teşhir etmek; **–manū** elinde.

praeacūtus *s.* keskin, sivri uçlu.

praealtus *s.* çok yüksek, çok derin.

praeb/eō –ēre –uī –itum *gçf.* önermek, teklif etmek, arz etmek, ileri sürmek; vermek, tedarik etmek, sağlamak, bir eksiğini doldurmak; göstermek, tasvir etmek, temsil etmek; **sē–** davranmak, kanıtlamak.

praebib/ō –ere –ī *gçf.* başarı, mutluluk ya da şerefe içmek.

praebit/or –ōris *er.* satıcı, tedarik eden kimse, levazımatı veren kimse, erzak müteahhidi.

praecalidus *s.* çok sıcak.

praecānus *s.* zamanından önce ağarmış.

praecautus *gedo.* **praecaveō**

praec/aveō –avēre –āvī –autum *gçf.* önceden önlem almak; *gf.* sakınmak, kaçınmak, tedbir almak, ihtiyatlı olmak.

praecē/dō –dere –ssī –ssum *gçf.* önden gitmek, önünde gitmek, üstün gelmek, üstün çıkmak, takaddüm etmek; *gf.* yol göstermek, kılavuzluk etmek, üstün olmak, yüksek bir dereceye erişmek.

praecell/ō –ere *gf.* geçmek, ileride olmak, üstün olmak, mükemmel olmak; *gçf.* geçmek, baskın çıkmak, üstün gelmek, üstüne çıkmak.

praecelsus *s.* çok yüksek.

praecenti/ō –ōnis *d.* başlangıç niteliğinde olan şey, mukaddeme türünden bir şey söyleme ya da yapma, prelüd.

praecent/ō āre *gf.* –e için büyü sözleri ya da tekerlemelerini söylemek.

praec/eps -ĭpĭtis *s.* başı önde; baş aşağı, sarp, uçurum gibi; tez, zorlu, şiddetli, hızlı, seri, acele; eğilimli; tehlikeli; *cns.* uçurumun kenarı, sarp kayalık; tehlike; **z.** paldır küldür; tehlikeli.

praecepti/ō -ōnis *d.* önceki fikir, bilgi, tasavvur, kıyas ya da sanı; yönlendirici kural, usul, düstur.

praecept/or -ōris *er.* **-rix -rīcis** *d.* öğretmen.

praecept/um -ī *cns.* kural, düstur, hüküm; buyruk, emir.

praeceptus *gedo.* **praecipiō**

praecerp/ō -ere -sī -tum *gçf.* zamanından önce toplamak; erken olarak toplamak; önüne geçmek, daha önce davranmak; önceden yolmak, koparmak; (*mec.*) azaltmak, küçültmek, alıp götürmek.

praecī/dō -dere -dī -sum *gçf.* önünde kesip koparmak, ayırmak, doğramak, parçalamak, boylu boyunca kesmek, yarmak; (*söz*) kısa kesmek, birden bire son vermek; özetlemek; kesmek, bitirmek, tahrip etmek; açıkça yadsımak, reddetmek.

praecinctus *gedo.* **praecingō**

praec/ingō -ingere -inxī -inctum *gçf.* kuşatmak, sarmak, çevrelemek, kuşakla sarmak.

praec/inō -inere -inuī -entum *gf.* (*müzikçiler*) önde şarkı söylemek, çalgı çalmak ya da oynamak, büyü sözlerini makamla ve şarkı biçiminde söylemek; *gçf.* kehanette bulunmak, önceden haber vermek.

praec/ipiō -ipere -ēpī -ēptum *gçf.* önceden almak, önceden tahmin etmek, ummak; öğretmek, öğüt vermek, tembih etmek, buyurmak.

praecipitanter *z.* tam hızla.

praecipitem *ih.* **praeceps**

praecipit/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* aşağıya yatmak, baş aşağıya atmak; acele ettirmek; (*mec.*) ortadan kaldırmak, alıp götürmek, harap etmek; *gf.* paldır küldür koşmak, düşmek; aceleci olmak.

praecipu/us *s.* özel; baş, ana başlıca, önemli, göze çarpan; **-ē** *z.* özellikle, başlıca.

praecīs/us *gedo.* **praecīdō** *s.* dik, sarp; **-ē** *z.* kısaca; kesin olarak, tamamen.

praeclār/us *s.* çok parlak; güzel, göz kamaştırıcı; seçkin, soylu; **-ē** *z.* çok açık biçimde; mükemmelen.

praeclū/dō -dere -sī -sum *gçf.* kapatmak, kapamak, tıkamak, engellemek.

praec/ō -ōnis *er.* tellal, gezgin satıcı, haberci, müjdeci; mezatçı.

praecōgĭt/ō -āre *gçf.* önceden düşünmek, tasarlamak,

amaçlamak.

praecognitus *s.* önceden görülmüş, önceden bilinen.

praec/olō –olere –oluī –ultum *gçf.* erkenden yetiştirmek; (*mec.*) erkenden eğitmek; vaktinden önce kavramak.

praecompositus *s.* iyi düşünülmüş, düşünerek yapılmış, çalışılmış.

praecōn/ius *s.* resmi tellâla, münadiye ait; **–ium –ī** & **iī** *cns.* resmi tellâlın işi, işyeri; reklam; tavsiye, salık verme.

praecōnsūm/ō –ere –ptum *gçf.* önceden tüketmek, önceden kullanıp bitirmek.

praecontrect/ō –āre *gçf.* önceden düşünmek.

praecordi/a –ōrum *cns. ç.* diyafram, karın zarı; mide; göğüs, yürek; akıl.

praecorr/umpō –umpere –ūpī –uptum *gçf.* önceden rüşvet teklif etmek.

praeco/x –cis *s.* erken, zamanından önce.

praecultus *gedo.* **praecolo**

praecu/rrō –rrere –currī & **rrī –rsum** *gf.* önde ya da önce koşmak, önce acele etmek, önünden gitmek, takaddüm etmek, önce gelmek; geçmek, üstün olmak; *gçf.* önceden görmek, tahmin etmek; baskın çıkmak, üstün gelmek, üstün çıkmak; **–rrent/ia –ium** *cns. ç.* soy, ced.

praecursī/ō –ōnis *d.* daha önce meydana geliş, oluş, vukua geliş; (*ret.*) hazırlama, hazırlık.

praecurs/or –ōris *er.* öncü kuvvet; keşif kolu.

praecut/iō –ere *gçf.* önce sallamak.

praed/a –ae *d.* ganimet, yağma, çapul, talan; (*hayvan*) av; (*mec.*) kazanç.

praedābundus *s.* yağmalayan, talan eden, mahveden, harabeye çeviren.

praedamn/ō –āre *gçf.* önceden mahkum etmek.

praedāti/ō –ōnis *d.* yağmalama.

praedāt/or –ōris *er.* yağmacı.

praedātōrius *s.* yağmalayan, çapulculuk eden.

praedēlass/ō –āre *gçf.* erken uyanmak.

praedēstin/ō –āre *gçf.* önceden belirlemek, önceden kararlaştırmak.

praediāt/or –ōris *er.* gayrımenkul satın alan kimse.

praediātōrius *s.* gayrımenkul satışıyla ilgili.

praedicābilis *s.* övücü.

praedicāti/ō –ōnis *d.* ilan, bildiri; tavsiye, salık verme.

praedicāt/or –ōris *er.* kasideci.

praedic/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ilan etmek, bildirmek, beyan etmek, kamuya tanıtmak; övmek, övünmek.

praed/īcō -īcere -īxī -ictum *gçf.* önceden söylemek, önceden düzenlemek, tertip etmek; önceden haber vermek; uyarmak, kumanda etmek.

praedicti/o -ōnis *d.* önceden haber verme.

praedict/us *gedo.* **praedīcō -um -ī** *cns.* kehanet, önceden haber verme; emir, kumanda; önceden alınan tertibat.

praediol/um -ī *cns.* küçük mülk.

praedisc/ō -ere *gçf.* önceden öğrenmek.

praedispositus *s.* önceden düzenlenmiş.

praeditus *s.* doğal olarak sahip olmuş, kabiliyetli, malik, haiz.

praed/ium -ī & iī *cns.* mal, mülk, arsa.

praedīv/es -itis *s.* çok zengin.

praed/ō -ōnis *cns.* hırsız, haydut, şaki, yol kesen kimse, korsan.

praed/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* yağma etmek, talan etmek, soymak; (*mec.*) kâr etmek.

praed/ūcō -ūcere -uxī -uctum *gçf.* önce ya da daha önce çekmek ya da koymak, önünde yapmak, inşa etmek, kurmak.

praedulcis *s.* çok tatlı.

praedūrus *s.* çok katı, çok sert.

praēmin/eō -ēre *gçf.* geçmek, baskın çıkmak, üstün olmak.

prae/eō -īre -īvī & iī -itum *gf.* yol göstermek, önden gitmek; (*formül*) yazdırmak, önceden okumak; *gçf.* önde olmak, önce gelmek, takaddüm etmek, yarışta geçmek, üstün çıkmak.

praeesse *ms.* **praesum**

praefāti/ō -ōnis *d.* formül; önsöz, başlangıç.

praefātus *geo.* **praefor**

praefectūr/a -ae *d.* eyaletteki en yüksek devlet memuru; nezaretçinin, valinin ya da asbaşkanın resmi dairesi; Roma dışındaki bir valilik ya da bir valiyle yönetilen bir kent; mıntıka, eyalet.

praefectus *gedo.* **praficiō** *er.* yüksek nezaretçi, idareci, müfettiş, yönetici, vali, komutan; **-classis** amiral; **-legiōnis** albay; **-urbis** ya da **urbī** Roma'da vali; **prae/ferō -ferre -tulī -lātum** önde taşımak, vermek, sunmak; yeğlemek; göstermek, teşhir etmek; haber vermek, bildirmek, belirtmek; önceden tahmin etmek; (*edl.*) çabuk olmak, elini çabuk tutmak; (*ask.*) kanattan kuşatıp arkadan sarmak.

praefer/ōx -ōcis *s.* çok sert, çok kızgın; kendini aşırı beğenmiş, çok küstah.

praefervidus *s.* çok sıcak.

praefestīn/ō -āre *gf.* çok aceleci olmak, çabuk olmak, elini çabuk tutmak, acele et-

mek.

praefic/a -ae *d.* kiralık yas tutan kadın.

praef/iciō -icere -ēcī -ectum *gçf.* başına, -in komutanlığına atamak, göreve getirmek, komutanlığa atamak.

praefīd/ēns -entis *s.* kendine aşın güvenen, kendinden çok emin.

praefī/gō -gere -xī -xum *gçf.* önden bağlamak, iliştirmek, dikmek; başa koymak; uç yapmak, ucunu sivriltmek; mıhlamak, sivri uçla delmek.

praefīn/iō -īre -īvī & iī -itum *gçf.* önceden belirlemek, tayin etmek, nizam koymak.

praefiscin/e -ī *z.* kusursuz, suçsuz, kabahatsiz olarak.

praeflōr/ō -āre *gçf.* kirletmek, lekelemek, karartmak.

praeflu/ō -ere *gçf. & gf.* hızlı akmak.

praefoc/ō -āre *gçf.* boğmak, tıkamak, ağzını kapamak.

praef/odiō -odere -ōdī *gçf.* önünde, karşısında kazmak; önceden gömmek.

praef/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* peşinen söylemek, önsözle başlamak, mukaddeme yapmak; önceden dua etmek; önceden haber vermek, kehanette bulunmak.

praefract/us *gedo.* **prefringō** *s.* birdenbire olan, ani olan; sert, hoşgörüsüz, haşin, katı; **-ē** *z.* azimle, kararlı olarak, sebat ve metanetle.

praefrīgidus *s.* çok soğuk.

praefr/ingō -ingere -ēgī -āctum *gçf.* kırmak, kesmek, koparmak, parçalara ayırmak.

praefuī *gç.* **praesum**

praeful/ciō -cīre -sī -tum *gçf.* desteklemek; destek olarak kullanmak.

praef/ulgeō -ulgēre -ulsī *gçf.* ilerde ya da önde parlamak, belirgin bir biçimde parıldamak; daha çok parlamak; dikkat çekmek, ilgi çekmek.

praegelidus *s.* çok soğuk.

praegest/io -īre *gf.* çok istekli olmak.

praegn/āns -antis *s.* gebe, hamile; dolu.

praegracilis *s.* çok ince uzun yapılı, çok narin.

praegrandis *s.* çok geniş, çok büyük.

praegravis *s.* çok ağır; çok sıkıcı.

praegrav/ō -āre *gçf.* şiddetle bastırmak, sıkıştırmak, tazyik etmek, ezmek, -e yük olmak, yük altına koymak; (*mec.*) sıkmak, ezmek, eziyet vermek; (*keder, tasa vb.*) bastırmak, ezmek; önemli olmak, üstün çıkmak.

praegre/dior -dī -ssus *gçf. &*

gf. önünden gitmek, geçmek, geçip gitmek; geçmek, baskın çıkmak.

praegressi/ō –ōnis *d.* önce geliş, takaddüm, önce gelme, üstünlük.

praegustāt/or –ōris *er.* tadına bakan, çeşnici.

praegust/ō –āre *gçf.* önceden tatmak.

praehib/eō –ēre *gçf.* önermek, teklif etmek, vermek.

praeiac/eō –ēre *gçf.* önüne ya da önde uzanmak.

praeiūdic/ium –ī & iī *cns.* örnek, emsal, numune; önyargı.

praeiūdic/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* önyargıda bulunmak, peşin hüküm vermek.

praeiuv/ō –āre *gçf.* ön yardımda bulunmak.

praelā/bor –bī –psus *gçf. & gf.* kaymak, kayıp gitmek, süzülmek.

praelamb/ō –ere *gçf.* önceden yalamak, tatmak.

praelātus *gedo.* **praefĕro**

praeleg/ō –ere *gçf.* kıyı boyunca gitmek.

praelig/ō –āre *gçf.* bağlamak, raptetmek, bağlayıp kapamak.

praelongus *s.* çok uzun, çok uzun boylu.

praelo/quor –quī –cūtus *gf.* önce konuşmak.

praelū/ceō –cēre –xī *gf.* parlamak, ışımak; başkasını gölgede bırakmak, daha çok parlamak.

praelūstris *s.* çok görkemli.

praemand/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ısmarlamak, önceden buyurmak, önceden talep etmek, talep etmek; **–āta** *cns.* ç. tutuklama emri.

praemātūr/us *s.* çok erken, zamanından önce; **–ē** *z.* çok erken.

praemedicātus *s.* büyülerle korunan.

praemeditāti/ō –ōnis *d.* önceden düşünme, önceden kurma (*zihin*), taammüd, kasıt.

praemedit/or –ārī –ātus *gçf.* (bir şey üzerinde) derin düşünmek, düşünceye dalmak; önceden düşünmek, tasarlamak; uygulamak, icra etmek; **–ātus** *s.* tasarlanmış, kasıtlı.

praemetuenter *z.* tasayla, endişeli olarak.

praemetu/ō –ere *gf.* önceden korkmuş olmak, korkuya düşmek, *tasalanmak, endişeli olmak; gçf.* gelecekten korkmak.

praemissus *gedo.* **praemittō**

praem/ittō –ittere –īsī –issum *gçf.* önce ya da ileri, ileri doğru göndermek, peşinen, önceden yollamak.

praem/ium –ī & iī *cns.* ödül, mükâfat.

praemolesti/a –ae *d.* korku, tasa, endişe, kuruntu, vesve-

se.

praemōl/ior –īrī *gçf.* adamakıllı hazırlamak.

praemon/eō –ēre –uī –tum *gçf.* önceden uyarmak, önceden haber vermek, gaipten haber vermek, önceden göstermek, geleceği göstermek.

praemonit/us –ūs *er.* önsezi, uyarma.

praemōnstrāt/or –ōris *er.* yol gösterme, kılavuzluk etme.

praemōnstr/ō –āre *gçf.* yol göstermek, rehberlik etmek, önceden haber vermek, kehanette bulunmak.

praemord/eō –ēre *gçf.* ısırıp koparmak; çalmak, aşırmak.

praemor/ior –ī –tuus *gf.* zamanından önce ölmek.

praemūn/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* önde takviye etmek, güçlendirmek, sağlamlaştırmak, konmak, güvenlik altına almak.

praemūnīti/ō –ōnis *d.* (*ret.*) hazırlık.

praenārr/ō –āre *gçf.* önceden söylemek.

praenat/ō –āre *gçf.* yüzmek, akmak, yüzerek akıp gitmek.

Praenest/e –is *cns. d.* Latin kenti, *mod.* Palestrina; **–īnus** *s.*

praenit/eō –ēre –uī *gf.* daha çekici görünmek.

praenōm/en –inis *cns.* ilk ad.

praenōsc/ō –ere *gçf.* önceden bilmek.

praenōti/ō –ōnis *d.* önceki düşünce ya da kavram; önyargı.

praenūbilus *s.* çok kasvetli, çok sıkıcı.

praenūnti/ō –āre *gçf.* önceden haber vermek.

praenūnt/ius –ī & iī *er.*, **–ia –iae** *d.* haberci, müjdeci.

praeoccup/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* önceden elde etmek, işgal etmek; zihnini işgal etmek, daha önce almak, yakalamak, elkoymak; önceden tahmin etmek, sezinlemek.

praeolit mihi bana malum oldu.

praeopt/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yeğlemek, tercih etmek.

praeopand/ō –ere *gçf.* açmak, yaymak, önce yaymak; teşhir etmek; açıklamak, izah etmek, şerh etmek, yorumlamak.

praeparāti/ō –ōnis *d.* hazırlık.

praepar/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* hazırlamak, hazırlık yapmak.

praeped/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* zincirle bağlamak, prangaya vurmak; iple bir yere bağlamak; engel olmak, mâni olmak.

praepend/eō –ēre *gf.* önde asmak.

praep/es –etis *s.* hızlı, kanat-

lı, uğurlu kehanete ait; *d.* kuş.
praepilātus *s.* ucuna bir bilye ya da düğme takılmış.
praepinguis *s.* çok zengin.
praepoll/eō –ēre *gf.* çok güçlü olmak, üstün olmak.
praeponder/ō –āre *gçf.* daha ağır gelmek.
praep/ōnō –ōnere –osuī –ositum *gçf.* ilk önce koymak, önüne yerleştirmek; göreve getirmek, komutan olarak atamak; yeğlemek, tercih etmek.
praeport/ō –āre *gçf.* önce taşımak.
praepositi/ō –ōnis *d.* yeğleme, tercih, tercih hakkı; (*dilb.*) edat.
praepositus *gedo.* **praepōnō** *er.* yönetici, müfettiş, komutan.
praepo/ssum –sse –tuī *gf.* çok güçlü olmak, üstün olmak, galip gelmek, üstün çıkmak.
praeposter/us *s.* ahlaksız, sapık, yoldan çıkmış, kötü huylu; saçma.
praepot/ēns –entis *s.* çok güçlü.
praeproperanter *z.* çok acele ederek.
praeproper/us *s.* aşırı aceleci, atılgan, sabırsız, telaşlı; **–ē** *z.* çok acele biçimde.
praepūt/ium –ī & **iī** *cns.* sünnet derisi, gulfe.
praequam *z.* karşılaştırılınca.
praequestus *s.* önceden şikâyet edilen.
praeradi/ō –āre *gçf.* başkasını gölgede bırakmak, –dan daha çok parlamak; *gf.* parıldamak, ışıldamak.
praerapidus *s.* çok hızlı.
praereptus *gedo.* **praeripiō**
praerig/ēscō –ēscere –uī *gf.* çok katılaşmak, çok sertleşmek.
praer/ipiō –ipere –ipuī –eptum *gçf.* daha önce almak, erken davranmak, önüne geçmek; zamanından önce alıp götürmek; boşa çıkarmak.
praerō/dō –dere –sum *gçf.* ucunu kemirmek, azar azar ısırmak.
praerogātīv/us *s.* ilk oylayan; **–a –ae** *d.* oy vermede öncelik hakkına sahip soy ya da *Centuria*; ilk oy, erken seçim; kehanet, geleceği bildiren belirti, güvenilir işaret ya da alâmet.
praerōsus *gedo.* **praerōdō**
praer/umpō –umpere –ūpī –uptum *gçf.* kırılıp ayrılmak.
praeruptus *gedo.* **praerumpō** *s.* dik, sarp; ters, haşin; inatçı, dikbaşlı.
pr/aes –aedis *er.* kefil; bir kefilin mülkü.
praesaep– *bak.* **praesēp–**
praesāg/iō –īre *gçf.* önceden hissetmek ya da sezmek, önceden haber vermek.

praesāgīti/ō –ōnis *d.* önce den haber verme.
praesāg/ium –ī & iī *cns.* önsezi; kehanet.
praesāgus *s.* önceden haber veren, kehanetle ilgili.
praesc/iō –īre –iī *gçf.* önceden bilmek.
praescīsc/ō –ere *gçf.* önceden farkına varmak.
praescius *s.* önceden bilen.
praescrī/bō –bere –psī –ptum *gçf.* ilk önce yazmak, önyazı yazmak; yönetmek, kumanda etmek; söyleyip yazdırmak, tanımlamak, betimlemek; taslağını çizmek; bahane olarak öne sürmek.
praescrīpti/ō –ōnis *d.* başlık, serlevha, önsöz; kural, nizam; bahane.
praescrīpt/us *gedo.* **praescrībō –um –ī** *cns.* düzen, nizam, kural.
praesec/ō –āre –uī –tum & –ātum *gçf.* kesip koparmak, kabuğunu soymak.
praes/ēns –entis *s.* şimdide olan ya da bulunan; şimdide şahsen ya da bizzat bulunan; (*nesneler*) şimdide mevcut olan, derhal olan; tez davranan; (*akıl*) sebatlı, azimli, metin; (*zaman*) şimdiki, çağdaş, güncel; (*tanrılar*) kerim, lütufkâr; *cns.* ç. mevcut koşullar; **in –ēns** şimdide, halihazırda; **in rē –enti** hemen derhal.
praesēnsi/ō –ōnis *d.* önceden hissetme, içine doğma; peşin hüküm verme.
praesēnsus *gedo.* **praesentiō**
praesentārius *s.* hemen olan, hazır, çabuk, mevcut.
praesenti/a –ae *d.* hazır bulunma, mevcudiyet, var olma, var oluş; etkililik.
praes/entiō –entīre –ēnsī –ēnsum *gçf.* geleceği önceden hissetmek, önceden fark etmek, önsezi sahibi olmak.
praesēp/e –is *cns.* **–is, –ēs –is** *d.* ahır, ağıl; mezbele; kovan.
praesēp/iō –īre –sī –tum *gçf.* siper yapmak, barikat yapmak.
praesertim *z.* özellikle.
praeserv/iō –īre *gf.* köle olarak hizmet etmek.
praes/es –idis *er.* kefiloyucu, muhafız, hami, başkan, yönetici.
praes/ideō –idēre –ēdī *gf.* korumak, muhafaza etmek, savunmak; nezaret etmek, yönetmek.
praesidiārius *s.* ordugâha ait.
praesid/ium –ī & iī *cns.* savunma, koruma; destek, yardım; muhafız, nöbetçi, ordugâh, kafile; savunulan yer, hendek, siper.
praesignific/ō –āre *gçf.* önceden göstermek, önceden bildirmek.
praesignis *s.* göze çarpan, belirgin, âşikâr, bariz.

praeson/ō –āre –uī *gf.* önceden ses çıkarmak, seslenmek, çalmak.

praesparg/ō –ere *gçf.* önceden saçmak ya da yaymak.

praestābilis *s.* önemli, göze çarpan, mütebariz, mümtaz; tercih olunur.

praest/āns –antis *ş.zam. or.* **praestō** *s.* önemli, göze çarpan, mümtaz; faik, üstün, seçkin.

praestanti/a –ae *d.* üstünlük.

praest/es –itis *s.* nezaret eden, muhafız.

praestīgi/ae –ārum *d. ç.* hayal, kurunti, hülya, yanılsama; el çabukluğu.

praestīgiāt/or –ōris *er.* **–rix –rīcis** *d.* sihirbaz, büyücü, dolandırıcı, hilekâr.

praestin/ō –āre *gçf.* satın almak.

praestitī *gç.* **praestō**

praestit/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* önceden düzenlemek, tertip etmek; emretmek.

praestitus *gedo.* **praestō**

praestō *z.* yakın, yanında, hazır.

praest/ō –āre –itī –itum & **–ātum** *gf.* önemli olmak, mümtaz olmak, üstün olmak; *gçf.* geçmek, üstün gelmek; sorumlusu olmak, tekeffül etmek; (*görev*) azlolmak, çıkarılmak; yerine getirmek, ifa etmek; (*nitelik*) göstermek, ispat etmek; (*nesneler*) vermek, sunmak, temin etmek, sağlamak; **sē–** davranmak, kanıtlamak.

praestōl/or –ārī –ātus *gçf.* & *gf.* beklemek, ummak.

praestrictus *gedo.* **praestrīngō**

praestr/ingō –ingere –inxī –ictum *gçf.* hızlı ya da gayretle bağlamak; sarmak; tutmak, men etmek; kuşatmak; sıkmak, sıkıştırmak, ezmek; (*mec.*) körletmek, donuklaştırmak, (*göz*) kamaştırmak.

praestru/ō –ere –xī –ctum *gçf.* önünde inşa etmek, kapamak, tıkamak, geçilmez, geçit vermez, varılmaz yapmak; karşı durmak.

praesul –is *cns.* Roma'da oyunlar sırasında halkın önünde dans eden kimse.

praesultāt/or –ōris *er.* halkın önünde dans eden kimse.

praesult/ō –āre *gf.* önünde dans etmek, hoplayıp sıçramak.

prae/sum –esse –fuī *gf.* (*eh. ile*) başında olmak, komutasında olmak; korumak.

praesūm/ō –ere –psī –ptum *gçf.* önceden almak; önceden tahmin etmek, sezinlemek, geleceği görmek; olmuş gibi kabul etmek; muhakkak addetmek.

praesūtus *s.* dikilip kapatılmış, yani örtülmüş.

praetempt/ō –āre *gçf.* önce-

den ihtiyatla aramak, varlığını hissetmek; el yordamıyla yolunu bulmak; önceden araştırmak, incelemek ya da sınamak.

praeten/dō –dere dī –tum *gçf.* ileri sürmek, sunmak, önüne yerleştirmek, önde yaymak; bir bahane göstermek, delil göstermek.

praetentō *bak.* **praetemp**

praetentus *gedo.* **praetendō** *s.* –e karşı yatan, uzanan.

praetep/eō –ēre –uī *gf.* önceden ya da daha evvel kızarmak ya da kor haline gelmek.

praeter *z.* ötede, öteye, ötesine, ötesinde; *edt.* (*ih. ile*) ötesine, –den ötede; –den başka, hariç; bundan başka, ayrıca, yanı sıra; –den çok; –e ek olarak, ayrıca, –nin tersine.

praeterag/ō –ere *gçf.* sürüp geçmek.

praeterbīt/ō –ere *gçf.* & *gf.* yanından geçmek, geçip gitmek.

praeterdūc/ō –ere *gçf.* yol göstermek, yedip geçmek.

praetereā *z.* ayrıca, yanı sıra, bundan başka, üstelik; bundan böyle, bundan sonra.

praeter/eō –īre –iī –itum *gf.* yanından geçmek; *gçf.* geçmek, arkadan yetişmek; kaçmak, dikkatinden kaçmak; yapmamak, unutmak, ihmal etmek, hariç bırakmak, reddetmek, kabul etmemek; baskın çıkmak, üstün olmak; ihlal etmek.

praeterequīt/āns –ntis *s.* ata binerek geçip giden.

praeterflu/ō –ere *gçf.* & *gf.* akarak geçip gitmek.

praetergre/dior –dī –ssus *gçf.* geçmek, gitmek, yürüyüp geçmek; baskın çıkmak, üstün gelmek.

praeterhāc *z.* bunun ötesinde, bunun dışında, ek olarak, bundan başka; daha, daha çok, daha ziyade.

praeteritus *gedo.* **praetereō** *s.* geçmiş, geçip gitmiş; *ens. ç.* olup bitenler, geçmişteki ler.

praeterlā/bor –bī –psus *gçf.* kaymak, kayıp gitmek; *gf.* belli etmeden savuşuvermek, sıvışmak.

praeterlatus *s.* muharrik, işleten, süren, sevk eden; uçup giden.

praeterme/ō –āre *gf.* geçip gitmek.

praetermissi/ō –ōnis *d.* zühul, ihmal, dışarıda bırakma, atlayıp geçme.

praeterm/ittō –ittere –īsī –issum *gçf.* geçip gitmesine izin vermek, aldırmamak; serbest bırakmak, koyuvermek; (*zaman ve fırsatlar*) kaçırmak, elinden kaçırmak, ihmal etmek, atlamak, yapmamak; dikkate almak.

praeterquam *z.* –den başka,

hariç. bundan başka, ayrıca, yanı sıra.

praetervecti/ō -ōnis *d.* geçip gitme.

praeterve/hor -hī -ctus *gçf. & gf.* sürmek, ata binmek, yelken açmak; (*ask.*) yürüyerek geçmek; (*mec.*) dikkate almamak, terk ve ihmal etmek.

praetervol/ō -āre *gçf. & gf.* sıvışıp gitmek, kaçmak, uçup gitmek.

praetex/ō -ere -uī -tum *gçf.* sınır koymak; kenar takmak; süslemek, donatmak; yalandan yapmak, kılığını değiştirmek.

praetextātus *s. toga praetexta* giyen (kimse); reşit olmamış.

praetext/us *gedo.* **praetexō** *s. toga praetexta* giyen; *d.* mor kenarlı toga; Roma'lı karakteriyle ilgili trajedi; *cns.* bahane, sözde neden.

praetext/us -ūs *er.* parlaklık, şaşaa, görkem; hile, bahane.

praetim/eō -ēre *gf.* önceden korkuya kapılmak.

praetinctus *s.* önceden içine batırılmış, önceden suya batırıp bırakılmış; önceden hafifçe ıslatılmış, nemlendirilmiş.

praet/or -ōris *er.* (*Roma'da*) başyargıç; hazine başkanı; (*İtalya'da*) komutan; koloni olarak Capua'nın iki *magistratus*'u; (*herhangi bir yerde*) bir örgütün lideri; Grek kentlerinde yılda bir değişen magistratuslar.

praetōriānus *s.* Praetor'un, daha sonra imparatorun muhafız askerleriyle ilgili.

praetōr/ium -ī & iī *cns.* generalin çadırı, kamp karargâhı; valinin ikâmetgâhı; savaş kurulu; saray, büyük yapı; imparatorun muhafızı.

praetōr/ius *s. praetor*'a ilişkin; *propraetor*'a ait; imparatorun muhafızlarına ait; *er.* sabık *praetor*; **-ia cohors** bir komutan veya imparatorun muhafız askeri; **porta -ia** düşman yönündeki ordugâh kapısı.

praetorqu/eō -ēre *gçf.* önceden bükmek, burmak, boğmak.

praetrepid/āns -āntis *s.* çok sabırsız.

praetrunc/ō -āre *gçf.* kesip atmak, ayırmak.

praetulī *gç.* **praeferō**

praetūr/a -ae *d. praetor*'luk.

praeumbr/ans -antis *s.* karartan, karanlıklaştıran.

praeūstus *s.* ucu ateşle sertleştirilmiş; soğuktan donmuş.

praeut *z.* -e göre, kıyaslanınca.

praeval/eō -ēre -uī *gf.* çok güçlü olmak, en büyük etkiye sahip olmak, yenmek, galip gelmek.

praevalidus *s.* çok güçlü, çok zorlu; gereğinden çok güçlü.

praevāricāti/ō -ōnis *d.* mu-

vazaa, danışıklı iş, gizli ve hileli anlaşma.

praevāricāt/or –ōris *er.* gizli ve hileli işin sahte savunucusu, avukatı.

praevāric/or –ārī –ātus *gf.* (*eh. ile*) yalandan suçlamak, sahte savunma yapmak.

praeve/hor –hī –ctus *gf.* önde taşınmak, önde ata binmek, akıp geçmek, önde uçmak.

praev/eniō –enīre –ēnī –entum *gçf. & gf.* önce gelmek; önceden tahmin etmek, sezinlemek; önlemek.

praeverr/ō –ere *gçf.* önceden süpürmek, sürümek.

praevert/ō –ere –ī, –or –ī *gçf.* daha önce koymak, yeğlemek, tercih etmek; daha önce dönmek; daha önce meşgul olmak; üstün gelmek; önceden tahmin etmek; boşa çıkarmak, düş kırıklığına uğratmak.

praev/ideō –idēre –īdī –īsum *gçf.* önceden görmek, ileriyi görmek.

praeviti/ō –āre *gçf.* önceden lekelemek ya da bozmak.

praevius *s.* yol gösteren, rehberlik eden; önce, önünde giden.

praevol/ō –āre *gf.* önde uçmak.

pragmaticus *s.* işlere ait; *er.* yasa uzmanı.

prand/eō –ēre –ī *gf.* öğle yemeği yemek; *gçf.* yemek yemek.

prand/ium –ī & iī *cns.* öğle yemeği.

prāns/or –ōnis *er.* öğle yemeği davetlisi.

prānsus *s.* öğle yemeği yemiş, beslenmiş.

prasinus *s.* yeşil.

prātēnsis *s.* çayırda yetişen, çayıra ait.

prātul/um –ī *cns.* küçük çayır.

prat/um –ī *cns.* çayır; çimen.

prāvit/ās –ātis *d.* kuralsızlık, usulsüzlük, düzensizlik, intizamsızlık; sapıklık, ahlak bozukluğu, azgınlık, fesat.

prāv/us *s.* eğri, çarpık, biçimsiz; ters, aksi, yoldan çıkmış; kötü, habis, günahkâr, kötücül; **–ē** *z.* yanlış bir biçimde, fena halde.

Prāxitel/es –is *er.* ünlü heykelci; **–ius** *s.*

precāri/us *s.* yalvarma ya da sürekli ricalarla elde edilen; **–ē** *z.* rica üzerine.

precāti/ō –ōnis *d.* dua, yalvarma.

precāt/or –ōris *er.* aracı, arabulucu, şefaatçi.

preces *ç.* **prex**

preci/ae –ārum *d. ç.* bir asma türü.

prec/or –ārī –ātus *gçf. & gf.* dua etmek, dilemek, niyaz etmek, yalvarmak, rica etmek, arzu etmek; lânet etmek, beddua etmek, inkisar etmek.

preh/endō (prendō) –endere –endī –ēnsum *gçf.* tutmak, ele geçirmek, yakalamak, kapmak; alıkoymak; şaşırtmak; görmek, (*akıl*) kavramak, anlamak.

prehēnsō *bak.* **prēnsō**

prehēnsus *gedo.* **prehendō**

prēl/um –ī *cns.* üzüm cenderesi, zeytin cenderesi.

pre/mō –mere –ssī –ssum *gçf.* basmak, sıkmak, sıkıştırmak, birlikte sıkıştırmak; (*göz*) kapatmak; (*bel*) sıkmak; ağaçlar budamak; (*kıyı*) yakınından gitmek ya da izlemek, doğrultusunda seyretmek; tazyik etmek, bastırmak, oturmak, oturtmak, üzerinde durmak; uzanmak; örtmek, gizlemek, kapayıp gizlemek, gömmek, – ile kapamak, donatmak; ezerek biçimlendirmek, yapmak; alçaltmak, küçültmek, saygınlığını bozmak, değerden düşürmek; ezmek, kahretmek, manen çöktermek, yenmek; baskın çıkmak, üstün olmak; geçmek, aşmak; yönetmek, hüküm sürmek; engel olmak, durdurmak, men etmek, tutmak; tamir etmek, eski haline sokmak; üzerinde düşüncelere dalmak.

prendō *bak.* **prehendō**

prēnsāti/ō –ōnis *d.* bir görev için oy toplama, halkın fikirlerini sorma, ricada bulunma, gönlünü kazanmaya çalışma.

prēns/ō (prehēnsō) –āre –āvī –ātum *gçf.* kavramak, sıkıca tutmak, ele geçirmek, yakalamak; alıkoymak, önlemek; gönlünü kazanmaya çalışma, rica etme.

prēnsus *gedo.* **prehendō**

presbyter –ī *er.* (*dn.*) kilise mütevelli heyeti üyesi.

pressī *gç.* **prenō**

pressi/ō –ōnis *d.* bastırma, sıkıştırma, baskı, sıkma; (*mec.*) manivela mesnedi.

press/ō –āre *gçf.* bastırmak, sıkıştırmak.

press/us *gedo.* **premō** *s.* (*üslup*) özlü, veciz, dikkatli, kesin; açık, yalın, süssüz; (*adım*) yavaş; (*ses*) belirli, tane tane söylenen, anlaşılır; **–ē** *z.* özlü olarak, kusursuz bir biçimde, yalın olarak.

press/us –ūs *er.* bastırma, sıkıştırma.

prest/er –ēris *er.* deniz hortumu.

pretiōs/us *s.* çok değerli, pahalı; aşırı; **–ē** *z.* pahalı bir biçimde.

pret/ium –ī & iī *cns.* fiyat, değer; kıymet, servet, bedel; para, ücret, ödül; **māgnī –ī in –iō** değerli; **operae–** –e değer.

pr/ex –ecis *d.* rica, niyaz, yalvarma; dua; iyi dilek, temenni; lanet.

Priam/us -ī *er.* Troia kralı; **-ēius** *s.* **-idēs -idae** *er.* Priamos'un oğlu; **-ēis -ēidis** *d.* Kassandra.

Priāp/us -ī *er.* bahçeler ve bereketlilik tanrısı.

prīdem *z.* çok önce, uzun zamandır.

prīdiē z. önceki gün.

primaevus *s.* genç, taze, dinç.

prīmān/ī -ōrum *er. ç.* birinci lejyon askerler.

prīmārius *s.* baş, ana, başlıca, birinci sınıf.

primigenus *s.* özgün, orijinal, her şeyin ilki.

prīmipīlār/is -īs *er.* yüzbaşı.

prīmipīl/us -ī *er.* yüzbaşı.

prīmiti/ae -ārum *d. ç.* ilk yemişler, turfanda yemişler.

prīmītus *z.* aslında, aslen, özgün bir biçimde.

prīmō *z.* ilk önce, önceden; ilkin, ilk olarak, evvela.

primord/ium -ī & **iī** *cns.* başlangıç, köken, menşe; **-ia rērum** atomlar.

prīmōris *s.* birinci, başta gelen, en öndeki; ucu; ana, baş, başlıca; *er. ç.* soylular; (*ask.*) ön hat.

prīmul/us *s.* en birinci, en ilk; **-um** *z.* evvelâ, ilk önce, birinci olarak.

prīmum z. evvelâ, ilk önce; birinci olarak; ilk kez; **cum, ubi ut-** derhal, hemen, olur olmaz, yapar yapmaz; **quam-** mümkün olduğunca; **-dum** birinci olarak, ilkin.

prīm/us *s.* ilk, birinci, başta gelen, en öndeki, uçtaki; en eski; baş, başlıca, en üstün; **-veniō** gelecek olan ilk kişiyim; **-ō mēnse** ayın başında; **-īs digitis** parmak uçlarıyla; **-ās agere** yol gösterici rol oynamak; **-ās dare** ilk yeri vermek; **in -is** ön hatta; özellikle.

prīnc/eps -ipis *s.* ilk, birinci, önde, baş, en seçkin ya da yetkin, en soylu; *er.* imparator, en kıdemli senatör (*princeps senatus*); önder, başkan, en önemli ya da yetkili kişi; yazar, yaratıcı, kurucu kişi; lejyonun ağır silahlı ikinci saf askerlerinin komutanı; *ç.* ikinci saf askerler ya da onların yönetim merkezi.

prīncipālis *s.* baş, özgün; ilkel, en eski; (*mertebe, mevki, itibar*) birinci, baş, asıl; imparatora ait.

prīncipāt/us -ūs *er.* başlangıç, mebde; ilk ya da birinci makam, başkanlık, egemenlik; başkomutan, hükümdarlık, yönetim; başkomutanlık mevkii; imparatorluk.

prīncipiālis *s.* başlangıçtan gelen, özgün.

prīncip/ium -ī & **iī** *cns.* başlangıç, kaynak, menşe; *ç.* ilk ilkeler, kurumlar, unsurlar, öğeler; (*ask.*) ön saf; kamp karargâhı.

pri/or –ōris (*cns.* **–us**) *s.* önceki, eski, evvel, sabık; daha iyi, yeğlenir, tercih olunur; *er.* ç. atalar.

prīsc/us *s.* önceki; eski, kadim, ilkel; eski moda; **–ē** *z.* tam anlamıyla, kesinlikle.

prīstinus *s.* önceki, evvelki, eski; ilkel; özgün, aslî; düne ait.

prius *z.* önceden, evvelce, önce; eski zamanlarda; **–quam** önce, –den evvel.

prīvātim *z.* kişisel, bireysel olarak, özel olarak, resmi olmadan; evde.

prīvāti/ō –ōnis *d.* kaldırma, ilga; yerini değiştirme, nakil; –den mahrum olma, yoksun olma.

prīvātus *s.* resmi olmayan, kişi için özelliği olan, bireysel, kişisel, özel, hususi, mahrem; resmi olmayan; *er.* özel yurttaş.

Prīvern/um –ī *cns.* eski Latin kenti; **–ās –ātis** *s.*

prīvīgn/a –ae *d.* üvey kız.

prīvīgn/us –ī *er.* üvey oğul; ç. üvey çocuklar.

prīvilēg/ium –ī & **iī** *cns.* kişi lehine ya da aleyhine yasa.

prīv/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yoksun kılmak, soymak; serbest bırakmak, azat etmek.

prīvus *s.* tek, bir, yalnız, ayrı, münferit; özel, kendinin; kişisel, mahrem.

prō *z.* (**ut** *ve* **quam** *ile*) oranla, nispeten, –e göre; *edt.* (*dh. ile*) önünde; için, nedeniyle, –den dolayı, (*birisinin*) adına, uğruna, yerine, karşılık olarak; gibi, suretle, hemen hemen, neredeyse; göre, nazaran, oranla, yetkisiyle, –den dolayı, nedeniyle, binaen; **–eō ac** tıpkı, gibi, olsa bile; **–eō quod** bu nedenden dolayı; **–eō quantum, ut** oranla, nazaran.

prō *ünl.* (*hayret ya da üzüntü ifade eder*) ya! eyvah, yazık!

proāgor/us –ī *er.* Sicilya kentlerinde başyargıç.

proavītus *s.* atalara ait, atadan kalmış.

proav/us –ī *er.* büyük-büyük baba; ata, ced..

probābili/s *s.* övgüye değer, takdire layık; inanılır, güvenilir, güvene layık; olası, muhtemel; **–ter** *z.* güvenilir biçimde.

probābilit/as –ātis *d.* güvenilebilir olma, inanılabilirlik, inanılabilme; ihtimal, olasılık, muhtemel olma.

probāti/ō –ōnis *d.* uygun bulma, onama, onaylama, tasvip; deneme, deney, sınama, denetim.

probāt/or –ōris *er.* onaylayan, tasvip eden.

probit/ās –ātis *d.* iyilik, güzellik, doğruluk, dürüstlük, namusluluk, iffet.

prob/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* onaylamak, tasvip etmek, uygun bulmak; değer biç-

mek, kıymet takdir etmek; önermek, salık vermek, tavsiye etmek; göstermek, ispat etmek, doğruluğunu saptamak; **–ātus** *s.* güvenilir, güvene layık, kusursuz, mükemmel; kabul olunabilir, makbul.

probrōsus *s.* ağzı bozuk, küfürbaz; utanç verici, rezil.

probr/um –ī *cns.* kötüye kullanma, suistimal, ayıp, ar, rezalet, yüz karası, utanç; gözden düşme; alçaklık, şenaat, iffetsizlik, iftira.

prob/us *s.* iyi, yetkin, mükemmel, kusursuz; dürüst, hilesiz, doğru sözlü, açık kalpli, namuslu; **–ē** *z.* hakkıyla, layıkıyla, uygun biçimde, doğru olarak; tamamen; başarılı, iyi yapılmış.

procācit/ās –ātis *d.* tedbirsizlik, ihtiyatsızlık.

proc/āx –ācis *s.* cesur, gözüpek, cüretkâr, aşırı, müfrit, küstah, terbiyesiz, arsız; **–āciter** *z.* küstahça, cüretkârca.

proc/ēdō –ēdere –essī essum *gf.* ileri gitmek, ilerlemek; dışarı çıkmak, meydana çıkmak, kendini göstermek, görünmek; (*mec.*) (*zaman*) sürmek, devam etmek; (*olaylar*) olmak, sonuçlanmak; başarılı olmak.

procell/a –ae *d.* kasırga, bora, fırtına; (*ask.*) görev, vazife.

procellōsus *s.* fırtınalı.

procer –is *er.* reis, başkan, soylu kişi, asilzade, prens.

prōcērit/as –ātis *d.* yükseklik, uzunluk.

prōcērus *s.* uzun, yüksek.

prōcessi/ō –ōnis *d.* ilerleme, ileri gitme, terakki.

prōcess/us –ūs *er.* ilerleme, ileri gitme, gelişme.

prōcid/ō –ere –ī *gf.* öne yıkılmak, düşmek.

prōcīnct/us –ūs *er.* hazır olma (eylem için).

prōclāmāt/or –ōris *er.* bağırarak satış yapan kimse.

prōclām/ō –āre *gf.* haykırmak, bağırmak.

prōclīn/ō –āre *gçf.* kıvırmak, bükmek, eğmek; **–ātus** *s.* sendeleyen, sallanan.

prōclīv/is –us *s.* inişli, meyilli, dik; (*akıl*) yatkın, eğilgen, mütemayil, meyyal, gönüllü, istekli; (*hareket*) kolay; **in –ī** kolay; **–ē** *z.* aşağı doğru; kolaylıkla.

prōclīvit/ās –ātis *d.* inme, iniş, meyil; eğilim.

prōclīvus *bak.* **proclīvis**

Procn/ē –ēs *d.* kırlangıca dönüşen, Tereus'un karısı; kırlangıç.

prōcōnsul –is *er.* bir eyaletin valisi; yüksek komutan, süresini tamamlamış consul (*pro consul*), prokonsül.

prōcōnsulāris *s.* prokonsüle ait, sabık *Consul*'e ait.

prōcōnsulāt/us -ūs *er.* prokonsüllük.
prōcrāstināti/ō -ōnis *d.* süründemede bırakma; erteleme.
prōcrāstin/ō -āre *gçf.* günden güne geciktirmek.
prōcreāti/ō -ōnis *d.* vücuda getirme, tenasül, hasıl etme, üretme, tevlit etme.
prōcreāt/or -ōris *er.* yaratıcı, ebeveyn.
prōcreātr/īx -īcis *d.* anne.
prōcre/ō -āre *gçf.* doğurmak, vücuda getirmek, hasıl etmek, üretmek; (*mec.*) istihsal etmek, yapmak, neden olmak, mucip olmak.
prōcrēsc/ō -ere *gf.* üretilmek, büyümek, olgunlaşmak.
Procrūst/ēs -ae *er.* kurbanlarına yatakta işkence eden Attika'lı eşkiya.
prōcub/ō -āre *gf.* yere uzanmak.
prōcū/dō -dere -dī -sum *gçf.* demiri ocakta kızdırıp işlemek ya da dövmek; üretmek.
procul *z.* uzakta, uzak bir yerde, uzak, uzaktan.
prōculc/ō -āre *gçf.* ayak altında çiğnemek.
prōcu/mbō -mbere -buī -bitum *gf.* ileri eğilmek ya da dayanmak, üzerine eğilmek; batmak, yıkılmak, çökmek.
prōcūrāti/ō -ōnis *d.* yönetim, idare; (*din*) kefaret.
prōcūrāt/or -ōris *er.* yönetici, maliye memuru; (*eyalet*) vali.
prōcūrātr/īx -īcis *d.* mürebbiye, kadın koruyucu ya da hami.
prōcūr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bakmak; korumak; yönetmek; kefaret etmek; *gf.* maliye memuru olmak (*procurator*).
prōcu/rrō -rrere -currī & rrī -rsum *gf.* ileriye doğru koşmak; çıkıntı yapmak, çıkıntı teşkil etmek, fırlak olmak; (*bitki*) erişmek; (*para*) çoğalmak, artmak; ilerlemek, ileri gitmek.
prōcursāti/ō -ōnis *d.* (*ask.*) çıkış hareketi, hurüç; saldırı, hücum.
prōcursāt/ores -ōris *er.* ç. hafif çarpışmaya katılanlar, avcı birlikler.
prōcurs/ō -āre *gf.* sık sık hafif çarpışma yapmak, kuşatma sırasında çıkış saldırısı yapmak.
prōcurs/us -ūs *er.* ileriye doğru koşmak, saldırı, hücum, hamle, çıkış saldırısı.
prōcurvus *s.* ileriye doğru kıvrılmış, eğri, çarpık, bükük; dolanbaçlı.
prāc/us -ī *er.* soylu kimse.
proc/us -ī *er.* aşık, evliliğe talip erkek.
Procy/ōn -ōnis *er.* Büyük Köpek burcundaki yıldızdan ön-

ce yükselen bir yıldız.

prōdeambul/ō -āre *gf.* yürüyüş için dışarı çıkmak, yürüyüşe çıkmak.

prōd/eō -īre -iī -itum *gf.* çıkmak, yerinden ya da kapıdan çıkmak, ortaya çıkmak; (*bitki*) çıkmak, büyümek, sürmek; gözükmek, görünmek, belirmek; ileri gitmek, ilerlemek; fırlamak.

prōdesse *ms.* **prōsum**

prōd/īcō -īcere -īxī -ictum *gçf.* atamak, tayin etmek; ertelemek, tehir etmek.

prōdictāt/or -ōris *er.* diktatör yardımcısı.

prōdigenti/a -ae *d.* bolluk, müsriflik, israf.

prōdigiāliter *z.* garip bir biçimde, doğal olmayarak.

prōdigiōsus *s.* doğaya aykırı, tabii olmayan, yapay; garip, acayip, şaşırtıcı.

prōdig/ium -ī & **iī** *cns.* kehânet işareti, olağanüstü işaret, alamet; doğaya aykırı olgu, olay; hilkat garibesi, ucube.

prōd/igō -igere -ēgī -āctum *gçf.* boş yere harcamak, israf etmek.

prōdig/us *s.* harap eden; müsrif, savurgan; cömert, eli açık, âlicenap; **-ē** *z.* tutumsuzca, aşırı olarak, abartıyla.

prōd/ō -ere -idi -itum *gçf.* meydana getirmek, hâsıl etmek, üretmek; tanıtmak, yayımlamak; ihanet etmek, ele vermek, vazgeçmek, teslim olmak; (*gelenek*) kuşaktan kuşağa devretmek.

prōdoc/eō -ēre *gçf.* vazetmek, öğreterek göstermek, (*bir şeyi*) tekrar ede ede birinin kafasına sokmak ya da aşılamak.

prōdrom/us -ī *er.* haberci, müjdeci.

prōd/ūcō -ūcere -ūxī -uctum *gçf.* ileri sürmek, ileri götürmek ya da sevketmek; ortaya atmak, meydana çıkarmak, göz önüne sermek; refakat etmek, eşlik etmek, sürdürmek; sürüklemek; uzatmak; yaymak; (*oyunculuk*) rolünü yapmak, sahnede oynamak, canlandırmak; (*çocuk*) babası olmak, vücuda getirmek, tevlit etmek; yetiştirmek, büyütmek; (*gerçek*) gün ışığına çıkarmak; (*yenilik*) sunmak; (*rütbe*) yükseltmek; (*köle*) satışa çıkartmak; (*zaman*) uzatmak, sürüncemede bırakmak, tehir etmek, geciktirmek; (*ağaç*) yetiştirmek; (*sesli harf*) uzatmak; yapmak, meydana getirmek, üretmek; -i belli etmek, göstermek, açığa vurmak; yükseltmek, eğitmek; düşünmek tasarlamak.

prōducti/ō -ōnis *d.* uzatma.

prōduct/ō -āre *gçf.* uzatmak, uzun uzadıya söylemek; arasına girmek, müdahale et-

mek.

prōduct/us *gedo.* **prōdūcō** *s.* uzatılmış, uzun; **–ē** *z.* uzun.

proĕgmen/on –ī *cns.* tercih edilen şey.

proeliāt/or –ōris *er.* savaşçı.

proeli/or –ārī –ātus *gf.* savaşmak, kavga etmek, dövüşmek, savaşa katılmak.

proel/ium –ī & **iī** *cns.* savaş, çekişme, ihtilaf.

profān/ō –āre *gçf.* kutsal bir şeye karşı saygısızlık etmek.

profānus *s.* kutsal olmayan, bayağı, âdi; zındık; uğursuz.

profātus *geo.* **profor**

profecti/ō –ōnis *d.* çıkış; kaynak.

profectō *z.* gerçekten, elbette, tabii.

profectus *geo.* **proficīscor**

prōfectus *gedo.* **prōficiō**

prōfect/us –ūs *er.* büyüme, gelişme, inkişaf, ilerleme, ileri gidiş; kâr, kazanç.

prō/ferō –ferre –tulī –lātum *gçf.* ileri sürmek, ortaya atmak; meydana getirmek, hâsıl etmek; ortaya çıkarmak, göz önüne sermek; uzatmak, yaymak, büyültmek, genişletmek; (*sure*) uzatmak, sürdürmek, ertelemek, tehir etmek; (*örnek*) zikretmek, aktarmak; (*bilgi*) açığa vurmak, ifşa etmek; **pedem–** ileri gitmek, ilerlemek; **signa–** ileri götürmek, terakki etmek.

professi/ō –ōnis *d.* ilan, bildiri; kamuya ait kayıtların tutulduğu sicil defteri; meslek, sanat, işkolu.

profess/or –ōris *er.* öğretmen.

professōrius *s.* yetkili.

professus *geo.* **profiteor**

profēstus *s.* tatil olmayan; çalışmayla ilgili, *öz.* günler (çalışma günleri).

prōf/iciō –icere –ēcī –ectum *gf.* ilerlemek, ileri gitmek; terakki etmek, kâr getirmek; yararlı olmak.

prof/icīscor –icīscī –ectus *gf.* yola çıkmak; meydana getirmek; ileri gitmek, ilerlemek.

prof/iteor –itērī –essus *gçf.* bildirmek, ilan etmek, beyan etmek; itiraf etmek, açıkça söylemek; resmen bildirmek, (*ad, mülk, iş*) tadesini resmen beyan etmek; söz vermek, vaat etmek, gönüllü olarak önermek, sunmak.

prōflīgāt/or –ōris *er.* müsrif, mirasyedi (kimse).

prōflīg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yere vurmak; harap etmek, mahvetmek, yıkmak, devirmek; hemen hemen sona erdirmek; alçaltmak, tezlil etmek; **–ātus** *s.* ahlaksız, çapkın, sefih.

prōfl/ō –āre *gçf.* ileriye doğru üflemek, dışarıya doğru solumak, hohlamak.

prōflu/ēns –entis *s./um.or.*

prōfluō *s.* akıcı, selis, beliğ, belagatlı; *d.* akarsu; **–enter** *z.* kolaylıkla, kolayca.

prōfluenti/a –ae *d.* ifade düzgünlüğü, akıcılık, selâset, belagat.

prōflu/ō –ere –xī *gf.* ileriye akmak, taşmak; (*mec.*) ileri gitmek, ilerlemek.

prōfluv/ium –ī & **iī** *cns.* akış, akma.

prof/or –ārī –ātus *gf.* konuşmak, ifade etmek.

prof/ugiō –ugere –ūgī *gf.* kaçmak, firar etmek: sığınmak; *gçf.* –den kaçmak.

profugus *s.* kaçak, kaçkın, firari; sürgün; göçebe.

prōfuī *gç.* **prōsum**

prof/undō –undere –ūdī –ūsum *gçf.* dökmek, akıtmak; meydana getirmek, hasıl etmek, üretmek; yere sermek, yere yıkmak; israf etmek, boş yere harcamak.

profundus *s.* derin, geniş, engin, vâsi, yüksek; (*mec.*) çok bilgili; ılımlı olmayan, itidalsiz; *cns.* denizin derinlikleri, derinlik; deniz; (*komedi*) miğde anlamında dipsiz kuyu.

profūs/us *gedo.* **profundō** *s.* savurgan, müsrif; fazla, ifrat, aşırı; **–ē** *z.* düzensiz olarak.

prōgener –ī *er.* büyük kız evladın kocası.

prōgener/ō –āre *gçf.* babası olmak, vücuda getirmek.

prōgeni/ēs –ēī *d.* kuşak, nesil, zürriyet, nesep, soy, döl, soyundan ya da ahfadından olanlar.

prōgenit/or –ōris *er.* ata, soy, sop.

prōg/ignō –ignere –enuī –enitum *gçf.* babası olmak, vücuda getirmek, meydana getirmek, ürün vermek.

prōgnātus *s.* doğmuş, bir aileden ya da bir soydan gelmiş; *er.* oğul, torun, hafit.

Prognē *bak.* **Procnē**

prognōstic/a –ōris *cns.* ç. havaya ait işaretler.

prōgre/dior –dī –ssus *gf.* ileri gitmek, ilerlemek; çıkmak, ayrılmak.

prōgressi/ō –ōnis *d.* ilerleme, ileri gitme, terakki, artış, artım; (*ret.*) ifadelerin aşama kaydederek vardıkları en yüksek nokta.

prōgressus *geo.* **prōgredior**

prōgress/us –us *er.* ilerleme, ilerleyiş, terakki; (*olaylar*) inkişaf.

prōh *bak.* **prō** *ünl.*

prohib/eō –ēre –uī –itum *gçf.* engellemek, mani olmak, önlemek; uzak durmak, uzak tutmak, korumak; menetmek, yasaklamak.

prohibiti/ō –ōnis *d.* yasaklama.

prō/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* ileriye doğru atmak, fırlatmak; sürgün etmek, kovmak; (*yapı*) proje

yapmak, tasarımlamak; (*mec.*) atmak, ıskartaya çıkarmak, bertaraf etmek, vazgeçmek, feragat etmek; yüzüstü bırakmak, terk etmek; (*sözcükler*) ağzından kaçırmak; (*zaman*) sonraya bırakmak, ertelemek; **sē–** hızla koşmak, fırlamak, tehlikeye koşmak; yüzüstü kapaklanmak.

prōiecti/ō –ōnis *d.* ileriye doğru fırlatma.

prōiectus *gedo.* **prōiciō** *s.* çıkıntılı, fırlak olan; yüzükoyun yatmış, yere uzanmış; alçak, sefil, aşağılık, yararsız; üzgün, kederli; düşkün, müptela.

prōiect/us –ūs *er.* çıkıntı.

proinde, proin *z.* sonuç olarak, bu nedenle, binaenaleyh, bu yüzden, bundan dolayı, onun için, gibi.

prōlā/bor –bī –psus *gf.* kaymak, ileriye doğru hareket etmek; aşağıya düşmek; kapaklanmak, yuvarlanmak; yavaşça, süzülerek gidivermek; (*mec.*) devam etmek, ilerlemek; (*bir şeye*) varmak, kapılmak; savuşuvermek, ağzından kaçırmak; bitkinleşmek, tükenmek, yanılmak; çökmek, inkiraz bulmak, yıkılmak.

prōlāpsi/ō –ōnis *d.* düşme, koyma, sürçme.

prōlāpsus *geo.* **prōlābor**

prōlāti/ō –ōnis *d.* uzatma, uzama; erteleme, tehir; kanıt gösterme; zikretme, anma.

prōlāt/ō –āre *gçf.* uzatmak, yaymak; ertelemek, tehir etmek.

prōlātus *gedo.* **prōferō**

prōlect/ō –āre *gçf.* ayartmak, cezbetmek; mevtun etmek; ileri götürmek.

prōl/ēs –is *d.* mahsul, şube, ahfad, zürriyet, döl; evlatlar; soy, kuşak, torunlar.

prōlētār/ius –ī & **iī** *er.* proletarya, çocuklarından başka bir malı olmayan, Roma'daki en alt sınıf.

prōli/ciō –cere –xi *gçf.* ayartmak, teşvik etmek, tahrik etmek.

prōlix/us *s.* uzun, geniş, yaygın; (*kişi*) açık düşünceli, cömert; (*koşullar*) uygun; **–ē** *z.* mebzulen, bol bol; isteyerek.

prōlog/us –ī *er.* başlangıç, giriş, önsöz.

prōlol/quor –qui –cūtus *gçf.* açıkça söylemek, yüksek sesle söylemek, ifade etmek, anlatmak, bildirmek; (*din*) geleceği bildirmek.

prōlub/ium –ī & **iī** *ens.* eğilim, meyil; arzu, zevk.

prōlū/dō –dere –sī –sum *gf.* yapmak, icra etmek.

prōl/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* sürüp götürmek, dışarı atmak, kovmak; alıp götürmek; ıslatmak, yıkamak; taşmak, suya boğmak.

prōlūsi/ō -ōnis *d.* başlangıç, giriş, prelüd.

prōluvi/ēs -ēī *d.* sel, taşkın, tufan, seylap; pislik, kir, süprüntü.

prōmer/eō -ēre -uī prōmer/eor -ērī -itus *gçf.* hak kazanmak, layık olmak, kazanmak, edinmek, hak etmek.

prōmerit/um -ī *cns.* hak etme, liyakat; suç, mücrimlik.

Prōmēth/eus -eī & **eos** *er.* ateşi tanrılardan çalan yan tanrı; **-ēus** *s.*

prŏmĭn/ēns -entis *şz. ç.* **prōmineo** *s.* çıkıntılı, ileriye fırlamış; *cns.* denize uzanan çıkıntı, burun, mahmuz, dağın ovaya uzanan bumu, dağ çıkıntısı.

prōmin/eō -ēre -uī *gf.* çıkıntı halinde dışarı fırlamış olmak, sarkmak; uzatmak, yaymak, genişletmek.

prōmisc/am -ē -uē *z.* rastgele, tefrik etmeyerek.

prōmiscuus (prōmĭscus) *s.* gelişigüzel, rastgele, ortaklaşa; sıradan; herkese açık.

prōmīsī *gç.* **prōmittō**

promissi/ō -ōnis *d.* söz, vaat, taahhüt.

prōmiss/ŏr -ōris *er.* söz veren, vaat eden.

prōmiss/um -ī *cns.* söz, vaat taahhüt.

prōmissus *gedo.* **prōmittō** *s.* uzun, aşağıya sarkan.

prōm/ittō -ittere -īsī -īssum *gçf.* gelişmesini sağlamak; söz vermek, taahhüt etmek.

prōm/ō -ere -psī -ptum *gçf.* meydana çıkarmak, meydana koymak, ortaya çıkarmak, göz önüne sermek, belirtmek; açmak, ifşa etmek.

prōmont- *bak.* **prōmunt-**

prōmōt/us *gedo.* **prōmoueō** *cns.* ç. yeğlenen şeyler, tercih olunur şeyler.

prōm/oveō -ovēre -ōvī -ōtum *gçf.* ileri doğru hareket etmek, ilerlemek; büyültmek, genişletmek; ertelemek, tehir etmek; açmak, ifşa etmek.

prōmpsī *gç.* **prōmō**

prōmpt/ō -āre *gçf.* dağıtmak, tevzi etmek, yaymak.

prōmptū *dh. er.* **in-** yakın, yanında, el altında, hazır; aşikâr, açık, apaçık, besbelli; göze çarpan; kolay.

prōmpt/us *gedo.* **prōmō** *s.* yakın, yanında, el altında, hazır; **-ē** *z.* açık olarak, serbestçe; kolaylıkla, kolayca, rahat rahat.

prōmulgāti/ō -ōnis *d.* resmen ilan etme, duyurma, neşretme.

prōmulg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yayımlamak, ilan etmek, açıkça duyurmak.

prōmuls/is -idis *d.* çerez, meze, Roma'lıların ziyafetlerin-

de ilk sundukları yiyecekler.

prōmuntur/ium –ī & iī *cns.* karanın denize uzanan çıkıntısı, burun; dağın çıkıntısı, ovadaki uzantısı, dağlık burun, sırt.

prōm/us –ī *er.* kilerci, baş erkek hizmetkâr, kethüda, baş uşak.

prōmūtuus *s.* peşinen ödünç verilmiş; istikraz edilmiş.

pronep/ōs –ōtis *er.* büyük torun.

pronoe/a –ae *d.* ilahi takdir, tanrı inayeti.

prōnōm/en –ĭnis *cns.* (*dlb.*) adıl, zamir.

prōnub/a –ae *d.* düğünlerde geline ait hazırlığı düzenlemekle görevli sağdıç kadın; *öz.* Juno'nun bir sıfatı.

prōnūntiāti/ō –ōnis *d.* ilan, bildiri, takrir, beyanname, tebliğ, ihbarname; (*ret.*) konuşma tarzı; (*mantık*) önerme, kaziye.

prōnūntiāt/or –ōris *er.* anlatıcı, öykücü.

prōnūnti/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* açıkça bildirmek, alenen beyan etmek, ilan etmek, haber vermek; nakletmek, hikâye etmek, söylev vermek; söylemek, anlatmak; aday göstermek; **–ātum –ātī** *cns.* adıl, zamir.

prōnur/us –ūs *d.* kız torunun eşi.

prōnus *s.* eğilimli, meyilli; eğilen; başı eğik, aşağı doğru; batan; (*mec.*) meyleden, istidatlı, uygun, elverişli; kolay.

prooem/ium –ī & iī *cns.* başlangıç, giriş; önsöz; (*tyt. ve müz.*) önoyun, prelüd, uvertür, peşrev.

propāgāti/ō –ōnis *d.* yayma, neşir, dağıtma, yayılma, sirayet; çoğaltma, büyütme.

propāgāt/or –ōris *er.* genişletici, yayıcı, çoğaltan kimse.

propāg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yaymak, dağıtmak, neşretmek; (*soy*) kuşaklar yoluyla sürmek, kalıtım yoluyla geçirmek.

propāg/ō –ĭnis *d.* dikilecek fidan; daldırmalık dal; filiz; dal sürgünü; (*insan*) zürriyet, döl, ahfad; ırk, soy; nesep, kuşak; ahlaf, gelecek kuşaklar, evlatlar.

prōpalam *z.* açıkça, açıktan açığa, bilindiği gibi.

prōpatul/us *s.* açık, önü açık olan, kapalı olmayan; **–um –ī** *cns.* açık alan.

prope *z.* (*ki.* **propius**, *üd.* **proximē**) yakın; hemen hemen, nerdeyse; *edt.* (*ih. ile*) yakın, yakınında, –dan uzakta değil.

propediem *z.* çok geçmeden, pek yakında.

prōp/ellō –ellere –ulī –ulsum *gçf.* sürmek, gütmek, ileri sürmek ya da itmek, tepmek, sevketmek; kovmak, de-

fetmek, sürüp uzaklaştırmak, yaklaştırmamak, uzak tutmak.

propemod/um –**o** *z.* hemen hemen, neredeyse.

prōp/endeō –**endēre** –**endī** –**ēnsum** *gf.* sarkmak, asılmak, asılı durmak; daha ağır gelmek; (*mec.*) baskın gelmek, üstün olmak; istekli olmak, eğilimli olmak.

prōpēnsi/ō –**ōnis** *d.* eğilim, meyil, temayül, istek.

propēns/us *s.* eğilimli, meyilli; istekli; –**ē** *z.* isteyerek, seve seve.

properanter *z.* aceleyle, telaşla, çarçabuk.

properanti/a –**ae** *d.* acele, hız, sürat, telaş.

properāti/ō –**ōnis** *d.* acele, hız, sürat, telaş.

properip/ēs –**edis** *s.* hızlı koşan, ayağına tez.

proper/ō –**āre** –**āvī** –**ātum** *gçf.* acele ettirmek, hız vermek, tacil etmek, aceleyle yapmak; *gf.* acele etmek, aceleyle gitmek, koşmak; –**ātus** *s.* hızlı, süratli, çabuk; –**ātō** *z.* çabukça, çarçabuk.

Propert/ius –**ī** *er.* Latin elegia şairi.

proper/us *s.* çabuk, seri, hızlı, tez, süratli, acele eden; –**ē** *z.* çarçabuk, çabuk bir biçimde.

prōpexus *s.* öne taranmış.

propīn/ō –**āre** *gçf.* sağlığına içmek, kadeh tokuşturmak; kadehi başkasına geçirmek.

propinquit/ās –**ātis** *s.* yakınlık, akrabalık, hısımlık, dostluk.

propinqu/ō –**āre** *gf.* yaklaştırmak, yakına getirmek; *gçf.* acele ettirmek, hızlandırmak.

propinquus *s.* yakın, komşu; ilgisi olan, akraba; *er. d.* ilişki, bağıntı, alaka; *cns.* komşuluk.

propi/or –**ōris** *s.* daha yakın; daha yakından ilgili, daha benzer; (*zaman*) daha yakınlarda; –**us** *z.* daha yakın biçimde, daha yakınında olarak.

propīti/ō –**āre** *gçf.* yatıştırmak, teskin etmek.

propitius *s.* uygun, elverişli, müsait, münasip; cana yakın, zarif.

propōl/a –**ae** *d.* perakende satan kimse.

prōpollu/ō –**ere** *gçf.* kirletmek, pisletmek.

prōp/ōnō –**ōnere** –**osuī** –**ositum** *gçf.* öne koymak, öne sürmek, ileri sürmek, gözönüne sermek, teşhir etmek; (*mec.*) önermek, tasavvur ve tahayyül etmek, idrak etmek, kavramak; göstermek, işaret etmek, ilan etmek, beyan etmek, ifade etmek, anlatmak, nakletmek, söylemek, önceden zikretmek, neşretmek, yayınlamak; arzetmek, sunmak, önermek, satış için ser-

gilemek; niyet etmek, murad etmek, zihninde kurmak, tasmim etmek, karar vermek, belirlemek, tasarnlamak; maruz bırakmak; (*mantık*) ilk terimi ifade etmek; **ante oculōs**– düşlemek, tasavvur etmek.

Propont/is –idis & **idos** *d.* (*mod.*) Marmara Denizi; **–iacus** *s.*

prōporrō *z.* bundan başka, ayrıca, tümüyle, bütün bütün.

prōporti/ō –ōnis *d.* karşılaştırmalı oran, orantı, tenasüp, tenazur, simetri, bakışım; analoji, anıştırma; benzerlik.

prōpositi/ō –ōnis *d.* teklif etme, önerme, sunuş, takdim; amaç, erek; karar belirleme, her çeşit öneri; ana tema, konu; (*mantık*) ilk terim.

prōpraet/or –ōris *er.* Roma'da Cumhuriyet döneminde eyalet valisi ya da vali yardımcısı.

propriet/ās –ātis *d.* özellik, hususiyet, mülkiyet, mülk.

proprītim *z.* uygun biçimde, hakkıyla.

propri/us *s.* kendine özgü, kendinin; özel; kişisel, karakteristik, tipik; sürekli, daimi; (*sözcükler*) kelimesi kelimesine, kurallı; **–ē** *z.* uygun biçimde, tam anlamıyla; özellikle, özel olarak.

propter *z.* yakın, yanında; *edt.* (*ih. ile*) yakın, yanında, yanı sıra; için, –den dolayı, yüzünden, sebebinden; aracılığıyla, vasıtasıyla.

propterea *z.* bu yüzden, bundan dolayı, bu sebepten dolayı.

prōpud/ium –ī & **iī** *cns.* utanç verici hareket; hain ya da cani kimse.

prōpugnācul/um –ī *cns.* siper, istihkâm, kule; savunma.

prōpugnāti/ō –ōnis *d.* savunma.

prōpugnāt/or –ōris *er.* koruyucu kimse, savunan kimse, mücadeleci kimse, mübariz.

prōpugn/ō –āre *gf.* yarma harekâtı yapmak, huruç etmek; savunma savaşı yapmak.

prōpulsāti/ō –ōnis *d.* geriye atma, püskürtme, defetme, kovma, saldırıyı tard etmek.

prōpuls/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* defetmek, geriye atmak, püskürtmek, başka yöne çevirmek, men etmek.

prōpulsus *gedo.* **prōpellō**

Propylae/a –ōrum *cns. ç.* Atina'da Akropolis'in girişi.

prō quaestōre *er.* Roma'da yüksek bir devlet memurluğu; *quaestor* yardımcısı.

prōquam *bağ.* göre, aynen.

prōr/a –ae *d.* geminin başı, pruva; gemi.

prōrēp/ō –ere –sī –tum *gf.* gizli gizli sıyrılmak; sürün-

mek, sürünerek yürümek.

prōrēt/a -ae *er.* pruvada duran gözcü tayfa.

prōr/eus -eī *er.* pruvada duran gözcü tayfa.

prōr/ipiō -ipere -ipuī -eptum *gçf.* uzatmak, uzamak; aceleyle uzaklaşmak; **sē-** fırlayıp çıkmak, koşarak uzaklaşmak.

prōrogāti/ō -ōnis *d.* uzatma, tevsi, teşmil etme, genişletme, büyütme; sonraya bırakma, erteleme.

prōrog/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* uzatmak, büyütmek, tevsi, teşmil etmek; temdit etmek; sürdürmek; sonraya bırakmak, ertelemek, tehir etmek.

prōrsum *z.* ileri doğru, ileri, doğru; tamamen, kesin olarak.

prōrsus *z.* ileri doğru, ileri, doğru; tamamen, kesin olarak; kısaca.

prōr/umpō -umpere -ūpī -uptum *gçf.* ileriye doğru atmak, fırlatmak, ileri doğru yollamak; (*edl.*) ileri doğru atılmak; *gf.* zuhur etmek, patlak vermek, ileri fırlamak; kendini görünür kılmak.

prōru/ō -ere -ī -tum *gçf.* aşağı doğru fırlatmak ya da atmak, hızla yere fırlatmak, yırtıp koparmak, aşağıya çekmek, yıkmak, tahrip etmek, devirmek, alt etmek, yenmek; *gf.* ileri doğru hızla yürümek ya da koşmak.

prōruptus *gedo.* **prōrumpō**

prōsapi/a -ae *d.* soy, kuşak, nesil, ırk, aile.

proscaen/ium -ī & iī *cns.* aktörlerin göründüğü sahne önü.

proscī/ndō -ndere -dī -ssum *gçf.* sabanla toprağı işlemek, saban sürmek; (*mec.*) sövmek, yermek.

prōscrī/bō -bere -psī -ptum *gçf.* yazılı olarak yayımlamak; ilan etmek, bildirmek; müsadere etmek, haczetmek, müsadere etmek; yasaklamak, memnu kılmak, yasadışı ilan etmek, yasa himayesinden yoksun kalmak.

prōscripti/ō -ōnis *d.* bildiri; yasaklama, yasadışı ilan etme, müsadere etme.

prōscrīptur/iō -īre *gf.* yasal cezalara özlem duymak.

prōscrīptus *gedo.* **prōscrībō**

er. yasadışı kimse.

prōsec/ō -āre -uī -tum *gçf.* (*kurban*) kesmek.

prōsēmin/ō -āre *gçf.* tohum ekmek, saçmak, serpmek, dikmek; tohum yoluyla; çoğaltmak, arttırmak, sürdürmek.

prōs/entiō -entīre -ēnsī *gçf.* önceden görmek, algılamak.

prōse/quor -quī -cūtus *gçf.* beraber olmak, refakat etmek, eşlik etmek; kovala-

mak, izlemek, saldırmak; şeref duymak, (*ile*) onur duymak; (*sözcükler*) türemek, sürmek.

Proserpin/a -ae *d.* Proserpine, Ceres'in kızı ve Plüto'nun karısı.

proseuch/a -ae *d.* dua edenin ya da yalvaran, niyaz edenin bulunduğu yer.

prōsil/iō -īre -uī *gf.* ileriye atılmak, üstüne atılmak, ileriye sıçramak; ileri fırlamak, fışkırmak.

prōsocer -ī *er.* zevcenin büyükbabası.

prōspect/ō -āre *gçf.* ileriye bakmak, dışarı bakmak, (*birine, bir şeye*) bakmak, seyretmek, görmek, gözlerini dikmek; uzaktan bakmak; (*mec.*) beklemek, ummak; (*yer*) -e bakmak, nazır olmak.

prōspectus *gedo.* **prōspiciō**

prōspect/us -ūs *er.* görüntü, manzara, görünüm, görüş alanı; (*mec.*) gözlerini dikme; görme yeteneği; görüş mesafesi.

prōspecul/or -ārī *gf.* gözetmek, keşif yapmak, araştırmak, araştırma yapmak; *gçf.* beklemek, yolunu gözlemek.

prosper prosper/us *s.* uygun, elverişli, talihli, bahtiyar, bolluk ya da refah içinde; başarılı; **-ē** z.

prosperit/ās -ātis *d.* iyi talih, bahtiyarlık, başarı, iyi sonuç, bolluk, refah, bayındırlık.

prosper/ō -āre *gçf.* başarılı kılmak, bolluğa ya da refaha kavuşturmak.

prosperus *bak.* **prosper**

prōspicientī/a -ae *d.* tedbir, ihtiyat, sağgörü, basiret.

prōsp/iciō -icere -exī -ectum *gf.* gözetmek, gözlemek; önlem almak; *gçf.* uzaktan görmek, seçmek, farketmek, sezmek, ayırdetmek; gözetlemek, tarassut etmek; ileriye bakmak, dışarıya bakmak, bakmak, görmek; manzaraya egemen olmak.

prōst/ernō- -ernere -rāvī -rātum *gçf.* yere sermek, yere yıkmak, yere düşürmek; yıkmak, düşürmek, harap etmek, viran etmek; **sē-** yüzüstü kapaklanmak, bayılıp yere yıkılmak; kendini küçültmek.

prōstibul/um -ī *cns.* fahişe, orospu.

prōstit/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* satılığa çıkarmak, fuhuşa vermek.

prōst/ō -āre -itī *gf.* satılık olmak; kendini fuhuşa vermek, fahişe olmak.

prōstrātus *gedo.* **prōsternō**

prōsubig/ō -ere *gçf.* kazıp çıkarmak.

prō/sum -desse -fuī *gf.* (*eh. ile*) yararlı olmak, iyiliği dokunmak.

Prōtagor/ās -ae *er.* Abdera'lı ünlü sofist.

prōtēctus *gedo.* **prōtegō**

prōt/egō –egere –ēxī –ēctum *gḉf.* üstünü kapamak ya da örtmek, çatıyla kaplamak; (*mec.*) korumak, muhafaza etmek, siper olmak.

prōtēl/ō –āre *gḉf.* ileri sürmek, sürüp uzaklaştırmak, kaçırtmak, kovmak, defetmek.

prōtēl/um –ī *cns.* sığır sürüsü; tevali, yerini alma.

prōten/dō –dere –dī –tum *gḉf.* uzatmak, yaymak, genişletmek, büyütmek, tevsi etmek, teşmil etmek.

prōtentus *gedo.* **prōtendō**

prōt/erō –erere –rīvī –rītum *gḉf.* ayak altında çiğnemek, ezmek; yıkmak, devirmek, alt etmek.

prōterr/eō –ēre –uī –itum *gḉf.* korkutup kaçırmak.

protervit/ās –ātis *d.* cüret, küstahlık.

proterv/us *s.* aşın, müfrit, cüretkâr, atılgan, gözüpek, arsız, şımarık, küstah, yılışık, edepsiz, yüzsüz; **–ē** *z.* küstahça, cüretkârca; cesaretle.

Prōtesilā/us –ī *er.* Troia'da öldürülen ilk Akha'lı; **–ēus** *s.*

Prōt/eus –eī & **eos** *er.* istediği biçime giren deniz tanrısı.

prothymē *z.* memnuniyetle.

prōtinam *z.* hemen, derhal.

prōtinus *z.* öne, geleceğe doğru, ileri; sürekli, kesintisiz; hemen, derhal, gecikmeden.

prōtoll/ō –ere *gḉf.* ileriye doğru uzatmak; geciktirmek, tehir etmek, başka vakte bırakmak.

protractus *gedo.* **prōtrahō**

prōtra/hō –here –xī –ctum *gḉf.* ileriye doğru sürüklemek; uzatmak; günışığına çıkarmak, açığa vurmak, ifşa etmek.

prōtrītus *gedo.* **prōterō**

prōtrū/dō –dere –sī –sum *gḉf.* ileriye doğru itmek; ertelemek, tehir etmek.

prōtulī *gç.* **prōferō**

prōturb/ō –āre –āvī –ātum *gḉf.* kovmak, itip kakmak; yıkmak, alt etmek, yenmek.

prout *bağ.* göre, tıpkı, aynen.

prōvectus *gedo.* **prōvehō** *s.* ilerlemiş, ileri.

prōve/hō –here –xī –ctum *gḉf.* taşımak, nakletmek, götürmek; ilerletmek, ileri götürmek; (*konuşma*) uzatmak; (*edl.*) sürmek, ata binmek, yelken açmak.

prōv/e niō –enīre –ēnī –entum *gf.* ortaya çıkmak, görünmek; zuhur etmek, doğmak, hasıl olmak, çıkmak, gelişmek, büyümek; devam etmek, ilerlemek; refaha ermek, bolluğa kavuşmak, başarmak.

prōvent/us –ūs *er.* büyüme, çoğalma, artma; sonuç, semere, mutlu son ya da başa-

n.

prōverb/ium -ī & **iī** *cns.* söz; deyim, atasözü.

prōvid/ēns -entis *ş.zam. or.* **prōvidēo** *s.* basiretli, sağduyulu; **-enter** *z.* önceden görerek.

prōvidenti/a -ae *d.* önceden görme, sağduyu, ihtiyat, tedbir, basiret, önceden düşünme.

prōv/ideō idēre -idī -īsum *gf.* ileriyi görmek; dikkatli olmak, tedarikli olmak; *gçf.* önceden görmek; bakmak, gözetmek; önlemek, önüne geçmek.

prōvidus *s.* önceden gören; tedbirli, ihtiyatlı, sağduyulu, basiretli.

prōvinci/a -ae *d.* görev, ödev, eyalet.

prōvinciālis *s.* eyalete ait, taşraya ait; *er.* ç. taşralı.

prōvīsi/ō -ōnis *d.* öngörmek, sağduyu, ihtiyat, tedbir, basiret.

prōvīs/ō -ere *gf.* gitmek ve görmek.

prōvīs/or -ōris *er.* geleceği anlayan kimse; önceden gören kimse; tedarik eden kimse, sağlayan kimse.

prōvīs/us *gedo.* **prōvideō -ō** *z.* ihtiyatlı olarak, sağduyuyla.

prōvīs/us -ūs *er.* ileriye bakma; önceden görme; sağlama; ihtiyat, basiret, tedbir.

prōvī/vō -vere -xī *gf.* yaşamak, yaşam sürmek, ömür sürmek.

prōvocāti/ō -ōnis *d.* meydan okuma; başvurma.

prōvocāt/or -ōris *er.* bir tür gladyatör.

prōvoc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* meydan okumak; neden olmak; *gf.* başvurmak.

prōvol/ō -āre *gf.* dışarı uçmak, dışarı fırlamak.

prōvol/vō -vere -vī -ūtum *gçf.* öne doğru yuvarlamak; (*edl.*) aşağı düşmek, yere düşmek, kendini alçaltmak ya da küçük görmek, yıkılmak; **sē-** çamur vb.ne yatıp yuvarlanmak.

prōvom/ō -ere *gçf.* geğirmek; (*ağız*) püskürtmek.

proximē *z.* sonraki, ertesi, hemen sonra; (*zaman*) hemen önce ya da sonra; (*ih. ile*) hemen hemen, çok yakın, çok benzer.

proximit/ōs -ātis *d.* yakınlık; yakın akrabalık; benzerlik.

proximus *s.* en yakın, bir sonraki, hemen sonraki; (*zaman*) önce, evvel, en son, müteakip, takip eden; en benzer, en yakın; *er.* en yakın akraba; *cns.* komşu.

proxum *bak.* **proxim-**

prūd/ēns -entis *s.* basiretli; ilerisini gören, sağgörülü; haberdar, vakıf; akıllı, tedbirli, ferasetli, bilge; ihtiyatlı, dik-

katli; mahir, usta, deneyimli, bilgili, marifetli; **-enter** *z.* basiretle, sağgörüyle, ihtiyatla; maharetle, ustalıkla.

prūdenti/a -ae *d.* basiret, sağgörü, ihtiyat; teenni; bilgi.

pruīn/a -ae *d.* kırağı.

pruīnōsus *s.* kırağı tutmuş, kırağılı, don yemiş, buz tutmuş.

prūn/a -ae kor halindeki kömür.

prūnitius *s.* erik ağacı odunundan.

prūn/um -ī *cns.* erik.

prūn/us -ī *d.* erik ağacı.

prūr/īō -īre *gf.* kaşınmak.

prytanē/um -ī *cns.* Atina ve bazı Grek sitelerindeki belediye sarayı.

prytan/is -is *er.* bazı Grek kentlerindeki belediye meclisi üyesi.

psall/ō -ere *gf.* lir ya da ut çalmak.

psaltēr/ium -ī & **iī** *cns.* bir tür ut.

psaltri/a -ae *d.* kız müzikçi.

psec/as -adis *d.* hanımefendinin saçlarına koku süren köle.

psēphisma -tis *cns.* halkın hükmü.

Pseudocat/ō -ōnis *er.* sahte Cato.

pseudomen/os -ī *er.* sofistçe tartışma.

pseudothyr/um -ī *cns.* arka kapı.

psithius *s.* bir tür Grek şarabı.

psittac/us -ī *er.* papağan.

psychomantē/um -(īum) -ī *cns.* ölülerle haberleşerek fala bakılan yer.

-pte (şahıs zamirlerine takılan bir vurgu takısı) kendi, kendisinin vs.

ptisanār/ium -ī & **iī** *cns.* sulu yulaf lapası.

Ptolemae/us -ī *er.* Ptolemaios, Mısır krallarının adı; **-ēus, -us** *s.*

pūb/ens -entis *s.* ergen, erişkin; (*bitki*) özlü, sulu.

pūbert/ās -ātis *d.* erkeklik; ergenlik belirtileri.

pūb/ēs (pūber) -eris *s.* erişkin, ergin, reşit; (*bitki*) ince tüylü.

pūb/ēs -is *d.* ergenlik çağında çıkan kıllar; gençlik, yetişkin erkekler.

pūb/ēscō -ēscere -uī *gf.* ergenlik çağına erişmek, erkekliğe adım atmak, ergin olmak, olgunlaşmak; giydirilmek.

pūblicānus *s.* devlet vergi gelirine ait; *er.* tarım vergisi.

pūblicāti/ō -ōnis *d.* müsadere, haciz.

pūblicitus *z.* devlet gideri olarak; toplum hesabına, devlet adına, halkın huzurunda, açıkça, herkesin gözü önünde.

pūblic/ō -āre -āvī -ātum *gç.* müsadere etmek, haczet-

mek; halka teşhir etmek.

Pūblicol/a -ae *er.* Roma konsülü P. Valerius.

pūblic/us *s.* devlete ait, halka ait, umuma ait, genel, yaygın, *er.* kamu görevlisi; **-um -ī** *cns.* devlet geliri; devlet arazisi; halk, ahali, umum; **- a causa** cinayet mahkemesi; **rēs -a** devlet; **dē -ō** toplum hesabına; **in -ō** açıkça, herkesin önünde; **-ē** *z.* devlet adına, hesabına hep beraber, birlikte.

Publ/ius -ī *er.* Roma'lı adı.

pudendus *s.* ayıp, utanç verici.

pud/ēns -entis *s.* utangaç, sıkılgan, mahcup, alçakgönüllü, mütevazi; **-enter** *z.* gösterişsizce, tevazuyla.

pud/et -ēre -uit & **itum est** *gçf.* (*şz.*) utanç verir, mahcup eder.

pudibundus *s.* alçakgönüllü, mütevazi.

pudīciti/a -ae *d.* alçakgönüllülük, tevazu, saflık, iffet.

pudīc/us *s.* alçakgönüllü, mütevazi, iffetli, namuslu, saf; **-ē** *z.*

pud/or -ōris *er.* utanç, ar, hayâ, hicap, ayıp, iffet, alçakgönüllülük, onur duygusu; gözden düşme, rezalet, yüz karası.

puell/a -ae *d.* kız; sevgili, genç eş.

puellāris *s.* genç kız gibi, genç, taze.

puellul/a -ae *d.* küçük kız.

puell/us -ī *er.* küçük oğlan.

puer -ī *er.* oğlan çocuk; oğul; köle.

puerīli/s *s.* oğlan çocuk gibi; oğlan çocuğa ait; çocuksu; önemsiz, cüzî; **-ter** *z.* çocuk gibi; çocukça.

pueriti/a (puertia) -ae *d.* çocukluk, gençlik.

puerper/ium -ī & **iī** *cns.* çocuk doğurma.

puerperus *s.* doğurmak üzere olan, doğuran; *d.* lohusa kadın.

puertia *bak.* **pueritīa**

puerul/us -ī *er.* küçük çocuk, köle.

pugil -is *er.* yumruk dövüşçüsü.

pugilāt/iō -iōnis *d.* **-us -ūs** *er.* yumruk dövüşü.

Pugillāris *s.* elde tutulabilir; *er. ç., cns. ç.* yazı tabletleri, yazı levhaları.

pugillātōrius *s.* yumrukla ilgili.

pugi/ō -ōnis *er.* bir çeşit kama, hançer.

pugiuncul/us -ī *er.* küçük hançer.

pugn/a -ae *d.* kavga, dalaş, çarpışma, savaş.

pugnācit/ās -ātis *d.* kavgaya düşkünlük.

pugnācul/um -ī *cns.* istihkâm, kale, hisar.

pugnātor -ōris *er.* kavga eden kimse.

pugn/āx –ācis *s.* kavga düşkünü, saldırgan; inatçı, dik kafalı; **–āciter** *z.* saldırgan bir biçimde.

pugneus *s.* yumrukla ilgili ya da ait.

pugn/ō –āre –āvī –ātum *gf.* savaşmak, kavga etmek; uyuşmamak, tartışmak; mücadele etmek; **sēcum–** tutarsız olmak; **–ātum est** savaş yapıldı.

pugn/us –ī *er.* yumruk.

pulchellus *s.* epeyce az.

pulch/er –rī *s.* güzel, hoş, yakışıklı; parlak, görkemli, zarif; **–rē** *z.* yetkin bir biçimde, mükemmelen; aferin! bravo;

pulchritūd/ō –inis *d.* güzellik, seçkinlik, mümtaziyet.

pūlē/ium, pūleg/ium –ī & iī *cns.* yarpuz, yaban fesleğeni.

pūl/ex –icis *er.* pire.

pullār/ius –ī & iī *er.* kutsal tavukları besleyen kimse.

pullātus *s.* karalar giymiş.

pullul/ō –āre *gf.* sürmek, filiz vermek.

pull/us –ī *er.* hayvanların genci; civciv.

pullus *s.* koyu gri; kederli, üzgün, mahzun, yaslı; *cns.* koyu gri giysiler.

pullment/ārium –ārī & –āriī, –um –ī *cns.* güzel tat, lezzet, çeşni; gıda, besin.

pulm/ō –ōnis *er.* akciğer.

pulmōneus *s.* akciğerlere ait.

pulp/a –ae *d.* hayvan gövdesinin etli parçası.

pulpāment/um –ī *cns.* hayvanların etli kısımları, çok lezzetli parça, küçük ve lezzetli lokma.

pulpit/um –ī *cns.* tahta platform, sahne.

puls pultis *d.* yulaf lapası.

pulsāti/ō –ōnis *d.* vurma, çarpma.

puls/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sert darbelerle vurmak, hırpalamak, dövmek, çarpmak.

pulsus *gedo.* **pellō**

puls/us –ūs *er.* itiş, dürtüş, dövüş, darbe, vuruş; dürtü, itici güç.

pultiphag/us –ī *er.* lapa yiyen kimse.

pult/ō –āre *gçf.* dövmek, vurmak, çarpmak, çalmak (*kapı*).

pulvereus *s.* tozla ilgili, tozlu, toz kadar ince; toz.

pulverulentus *s.* tozlu; kalkan toz.

pulvill/us –ī *er.* küçük yastık.

pulvīn/ar –āris *cns.* kutsal sedir ya da döşek; şeref sediri.

pulvīn/us –ī *er.* yastık, minder.

pulv/is –eris *er.* toz, pudra, kum; çaba, gayret.

pulviscul/us –ī *er.* ince toz.

pūm/ex –icis *er.* süngertaşı taş; kaya.

pūmiceus *s.* yumuşak taştan ya da ilgili.

pūmic/ō –āre *gçf.* süngerta-

şıyla düzgünleştirmek.
pūmili/ō -ōnis *er., d.* cüce, bodur hayvan ya da fidan, pigme.
pūnctim *z.* kılıcın ucuyla.
pūnct/um -ī *cns.* uç, nokta; leke, benek; oy, rey; (*zaman*) an; (*konuşma*) kısa bölüm.
pūng/ō -ere pupugī pūnctum *gçf.* delmek, iğne sokmak, arı gibi sokmak, batmak, içine işlemek, delip geçmek; (*mec.*) canını sıkmak, kızdırmak.
Pūnicānus *s.* Kartaca tarzında.
pūniceus *s.* kırmızımtrak, erguvani renk.
Pūnic/us *s.* Kartaca'lılara ait; eflatuni; **-um -ī** *cns.* nar; **-ē** *z.* Kartaca'lılara özgü tarzda.
pūn/iō (poeniō) -īre -ior -īrī *gçf.* cezalandırmak; öc almak, intikam almak.
pūnīyt/or -ōris *er.* intikamcı.
pūp/a -ae *d.* oyuncak bebek, kukla.
pūpull/a -ae *d.* yetim kız, vesayet altında bulunan çocuk; (*göz*) bebek.
pūpullāris *s.* vesayet altındaki çocuğa ait; yetime ait.
pūpull/us -ī *er.* yetim, vesayet altındaki çocuk.
pupp/is -is *d.* geminin kıç tarafı; gemi.
pupugī *gç.* **pungō**
pūpul/a -ae *d.* gözbebeği.
pūpul/us -ī *er.* küçük oğlan çocuğu.
pūrgām/en -inis *cns.* süprüntü, kir; kefaret aracı.
pūrgāment/um -ī *cns.* süprüntü, kir.
pūrgāti/ō -ōnis *d.* temizleme, paklama; kendini haklı çıkarma, mazur gösterme.
pūrg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* temizlemek, paklamak; temize çıkarmak, suçsuz çıkarmak, haklı çıkarmak; münezzeh kılmak.
pūriter *z.* temiz bir biçimde, temizce; lekesiz bir biçimde, saf olarak.
pūrpur/a -ae *d.* bir tür kabuklu deniz hayvanı; erguvan, lâl rengi, eflatun; eflatuni renkte kumaş; süs; krallık.
pūrpurātus *s.* eflatuni renkte giysi giyen; *er.* saray mensubu.
purpureus *s.* kırmızı, erguvani renk, eflatun renk, kara; eflatuni renkte giysi giyen kimse; parlak, ışın yayan.
purpuriss/um -ī *cns.* bir tür allık.
pūr/us *s.* açık, berrak, saflığı bozulmamış, engelsiz ya da katışıksız; saf, temiz; süssüz, yalın; (*ahlak*) saf, iffetli; *cns.* açık gökyüzü; **-ē** *z.* temiz bir biçimde, parlak bir biçimde; yalın olarak, katışıksız olarak, kusursuzca, iffetli olarak.
pūs pūris *cns.* cerahat, irin; (*mec.*) kötülük.

pusillus *s.* çok az; önemsiz, kıymetsiz, değersiz.
pūsi/ō -ōnis *er.* küçük oğlan çocuk.
pūstul/a -ae *d.* sivilce, kabarcık, su toplama.
putam/en -inis *cns.* soyulmuş kabuk; (*deniz*) tarak kabuğu; ceviz, fındık vb.'nin dış kabuğu.
putāti/ō -ōnis *d.* budama.
putāt/or -ōris *er.* budayıcı.
pute/al -ālis *cns.* kuyunun ya da kutsal bir yerin çevresini saran alçak duvar.
puteālis *s.* kuyuya ait.
pūt/eo -ēre *gf.* pis kokmak, kokuşmak, taaffün etmek.
Puteolī -ōrum *er. ç.* Campania kıyısında kent; **-ānus** *s.*
put/er, put/ris -ris *s.* çürük, bozuk, çürümüş; çürüyen, zeval bulan; harap olan, gevrek, sarkık, yumuşak, gevşek, pörsük.
put/ēscō -ēscere -uī *gf.* çürümeye başlamak.
pute/us -ī *er.* kuyu, kaynak; çukur.
putidiusculus *s.* oldukça sıkıcı, mide bulandırıcı.
pūtid/us *s.* çürümüş, kokuşan; (*konuşma*) yapmacık, sıkıcı; **-ē** *z.*
put/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* düşünmek, sanmak; üzerinde düşünmek; saymak, addetmek; (*para*) ödemek, hesabı kapatmak; (*ağaç*) budamak.
pūt/ōr -ōris *er.* kötü koku.
putre/faciō -facere -fēcī -factum *gçf.* çürütmek; harap etmek.
putrēsc/ō -ere *gf.* çürümek, bozulmak, çürüyüp toz haline gelmek, ufalanmak.
putridus *s.* çürümüş, bozulmuş; solmuş, kurumuş.
putris *bak.* **puter**
putus *s.* katışıksız, halis.
put/us -ī *er.* oğlan çocuk.
pyct/a -ēs ae *er.* yumruk dövüşçüsü.
Pydn/a -ae *d.* Makedonya'da kent; **-aeus** *s.*
pȳg/a -ae *d.* but, kalça, kıç.
Pygmaeus *s.* Orta Afrika zencisi, pigme.
Pylad/ēs -ae & **is** *er.* Orestes'in arkadaşı; **-ēus** *s.*
Pyl/ae -ārum *d. ç.* Thermopylai; **-āicus** *s.*
Pyl/os -ī *d.* Pylus, Peloponnesos'da kent, Nestor'un yurdu; **-ius** *s.*
pyr/a -ae *d.* ölülerin yakıldığı odun yığını.
pyram/is -idis *d.* piramit.
Pyram/us -ī *er.* Thisbe'nin sevgilisi.
Pȳrēnē -ēs *d.* Pireneler; **-aeus** *s.*
pyrethr/um -ī *cns.* İspanyol sarı papatyası.
Pyrg/i -ōrum *er. ç.* Etruria'da antik kent; **-ēnsis** *s.*
pyrōp/us -ī *er.* bronz.
Pyrrh/a -ae, -ē -ēs *d.* Deuca-

lion'un kansı; **-aeus** *s.*

Pyrrh/ō -ōnis *er.* Septik okulun kurucusu, Grek filozof; **-ōneus** *s.*

Pyrrh/us -ī *er.* Achilleus'un oğlu, Epiros kralı.

Pȳthagor/ās -ae *er.* Güney İtalya'da okul kuran Samos'lu filozof; **-ēus, -icus** *s.* Pythagoras'a ait.

Pȳth/ō -ūs *d.* Delphi; **-ius, -icus** *s.* Pythia'lı, Delphi; *er.* Apollo; *cns. ç.* Pythia oyunları; *d.* Apollo'nun rahibesi.

Pȳth/ōn -ōnis *er.* Apollo'nun öldürdüğü yılan.

pytisma -tis *cns.* şarap tatmada dudaklardan tükürme.

pytīss/o -are şarap tükürmek.

pyxi/s -dis *d.* küçük kutu, tuvalet kutusu.

Q

quā *z.* –dığı yerde, ki orada; –diği kadarıyla; kısmen ... kısmen; hangi şekilde, hangi tarzda, hangi yolla, hangi yöntemle.

quācumque *z.* her nerede; her nasılsa, ne olursa olsun.

quādam tenus *z.* belli bir dereceye kadar, belli bir ölçüde, birazak.

quadr/a –ae *d.* kare; lokma, küçük parça (*yiyecek*); yemek masası.

quadrāgēn/ī –ōrum *s.* kırkar.

quadrāgēsimus *s.* kırkıncı; *d.* yüzde $2^1/_2$ vergi.

quadrāgi/ēns –ēs *z.* kırk kez.

quadrāgintā *sy.* kırk.

quadr/āns –antis *er.* dörtte bir bölüm, çeyrek.

quadrantārius *s.* çeyreğe ait.

quadrāt/us *gedo.* **quadrō** *s.* kare, dört köşeli; **–ō agmine** savaş düzeninde; **–um –ī** *cns.* kare; (*gb.*) iki gök cisminin arasındaki mesafe 90° olduğu zamanki durum, dördün, terbi.

quadridu/um –ī *cns.* dört gün.

quadrienn/ium –ī & **iī** *cns.* dört yıl.

quadrifāriam *z.* dört bölüm halinde.

quadrifidus *s.* dört çatlak.

quadrīg/ae –ārum *d. ç.* dörtlü takım; dört tekerlekli gezinti arabası.

quadrīgār/ius –ī & **iī** *er.* araba yarışçısı.

quadrīgātus *s.* dört tekerlekli gezinti arabası figürüyle damgalanmış.

quadrīgul/ae –ārum *d. ç.* küçük dört atlı takım.

quadrīlug/is –us *s.* dörtlü takıma ait; **–ī –ōrum** *er. ç.* dörtlü takım.

quadrilībris *s.* dört libre ağırlığında.

quadrīmulus *s.* dört yaşında.

quadrīmus *s.* dört yaşında.

quadringēnārius *s.* dörtyüzerlik.

quadringēn/ī –ōrum *s.* dört yüzer.

quadringentēsimus *s.* dört yüzüncü.

quadringent/ī –ōrum *sy.* dört yüz.

quadringenti/ēns –ēs *z.* dört yüz kez.

quadripertītus *s.* dört katlı.

quadrirēm/is –is *d.* dört kürekli sandal.

quadriv/ium –ī & **iī** *cns.* yolların birleştiği nokta, dörtyol ağzı.

quadr/ō –āre *gçf.* kare yapmak; tamamlamak; *gf.* kare

olmak, karesini almak; uymak.

quadr/um -ī *cns.* kare, kare biçimli bir şey

quadruped/āns -antis *s.* dörtnala koşturan.

quadrup/ēs -edis *s.* dört ayaklı, dört ayak üzerinde; *er., d.* dört ayaklı.

quadruplāt/or -ōris *er.* dört misli çarpan ya da büyüten; abartan; düzenbaz, dolandırıcı.

quadrupl/ex -icis *s.* dört kat.

quadrupl/um -ī *cns.* toplam dört kat, toplam dört misli kadar (özellikle ceza olarak).

quaerit/ō -āre *gçf.* tekrar tekrar aramak, dikkatlice araştırmak; kazanmak; ısrarla sormak.

quae/rō -rere -sīvī & sii -sītum *gçf.* aramak, araştırmak; çabalamak; kazanmak, elde etmek; (*plan*) düşünüp sonuç çıkarmak; (*sorgulama*) sormak, soruşturmak; (*yasa*) incelemek, gözden geçirmek, teftiş etmek; (*ms. ile*) arzu etmek; **quid -ris?** kısaca?; **sī -ris, -rimus** gerçeği söylemek gerekirse.

quaesīti/ō -ōnis *d.* soruşturma, araştırma, sorgu.

quaesīt/or -ōris *er.* müfettiş, yargıç.

quaesītus *gedo.* **quaerō** *s.* bu türe özgü, hususi; yapmacık, doğal olmayan; *cns.* soru; *cns.* ç. kazanç, gelir.

quaesīvī *gç.* **quaerō**

quaes/ō -ere *gçf.* rica etmek, dilemek.

quaesticul/us -ī *er.* az kâr.

quaesti/ō -ōnis *d.* arama, sorgulama; araştırma, tahkik, teftiş, inceleme; cinayet davası; duruşma, mahkeme; **servum īn -ōnem ferre** işkenceyle soruşturmak için köleyi alıkoymak; **-ōnēs perpetuae** cinayet davalarına ilişkin süregelen mahkeme duruşmaları.

quaestiuncul/a -ae *d.* önemsiz dava ya da sorgulama.

quaest/or -ōris *er.* Roma'da idam cezası vermeye yetkili yargıç; maliye, Hazine bakanı.

quaestōrius *s.* quaestora ait; *er.* eski quaestor; *cns.* quaestor'un ikâmetgâhı.

quaestuōsus *s.* kârlı, kazançlı, yararlı, verimli, münbit, bereketli; para kazanmaya ilişkin; varlıklı.

quaestūr/a -ae *d.* quaestorluk, kamu sermayesi.

quaest/us -ūs *er.* kâr, yarar, çıkar, menfaat; para kazanma (işi); iş güç, meslek; **-uī habēre** kazanç sahibi olmak; **-um facere** geçimini sağlamak.

quālibet, quālubet *z.* herhangi bir yere ya da yerde; her nasılsa, ne olursa olsun.

quāli/s *s.* (*se.*) ne cins, nasıl (*nitelik*); *ilg.* ki o cins, gibi, örneğin; **–ter** *z.* tıpkı.

quālis/cumque, –cunque *s.* ne çeşitten olursa olsun, nasıl olursa olsun (*nitelik açısından*).

quālit/ās –ātis *d.* nitelik

quāl/us –ī *er.* hasır sepet.

quām *z.* (*se., ün.*) nasıl, ne gibi, ne kadar, ne derece; (*kı.*) ...den, dan, kadar; (*üd.* ile) mümkün olduğu kadar...; (vurgu) çok; **quam... tam** ne kadar ... o kadar; **dimidium –quod** bir şeyin yarısı; **quīntō diē–** 4 gün sonra; **quam maximam** mümkün mertebe.

quāmdiū *z.* ne kadar zaman? sürece, –e değin.

quām/libet –lubet *z.* hoşuna gittiği kadar, ne ölçüde, her ne derecede, her ne kadar.

quāmobrem *z.* (*se.*) niçin, neden, niye? (*ilg.*) ki bu sebepten; *bağ.* bu yüzden, bundan dolayı, onun için.

quāmquam *bağ.* gerçi, her ne kadar, ise de, olmakla birlikte, olduğu halde; ancak, lâkin.

quāmvīs *z.* istediğin kadar, ne kadar, ne ölçüde; her ne kadar, gerçi, ise de.

quanam *z.* hangi yolla; hangi yöntemle.

quandō *z.* (*se.*) ne zaman; (*ilg.*) ki o zaman; (**si, ne, num, nīsi**'den sonra) günün birinde, bir zamanlar; *bağ.* –ince, –diği zaman.

quandō/cumque, –cunque *z.* her ne zaman; günü gelince, bir gün.

quandōque *z.* her ne zaman; bir gün, bir vakit; ...diği zaman, ...ince.

quandōquidem *bağ.* yüzünden, nedeniyle, ...dığı için.

quanquam *bak.* **quamquam**

quantillus *se.* ne kadar? (*büyüklük*).

quantopere *z.* ne kadar çokça, büyük ölçüde (*tantopere'den sonra*) kadar, gibi.

quantulus *s.* ne kadar küçük, ne kadar ufak.

quantuluscumque *s.* her ne kadar küçücük.

quantum *z.* ne kadar; ...kadar çok; **–cumque** her ne kadar çok (*miktar*); **–libet** (istediğin) kadar çok (*miktar*); **–vis** (istediğin) kadar çok (*miktar*); her ne kadar.

quant/us *s.* (*ilg.*) – ki o kadar; (*se.*) ne büyüklükte, ne cesamette (*nicelik*); **–i** ne kadar değerli, ne kadar yüksek; **–ō** (*kı. ile*) ne kadar daha...; **in –um** ...kadarıyla.

quantuscumque *s.* her ne kadar büyük (*miktar*).

quantuslibet *s.* istediğin kadar büyük.

quantus quantus *s.* ne kadar büyük.

quantusvīs *s.* istediğin kadar büyük.
quāpropter *z.* neden, niçin, niye; ve bundan dolayı, bu yüzden.
quā quā *z.* herhangi bir şekilde.
quārē *z.* nasıl, neden, niçin; aracılığıyla; ve bundan dolayı.
quartadecumān/ī –ōrum *er. ç.* ondördüncü lejyonun askerleri.
quartānus *s.* her dört günde bir tekrarlayan; *d.* dört günde bir gelen hararet, ateş; *er. ç.* dördüncü lejyonun askerleri.
quartār/ius –ī & iī *er.* dört kısım.
quart/us *s.* dördüncü; **–um –ō** dördüncü kez.
quartusdecimus *s.* ondördüncü.
quasī *z.* güya, sözde, sanki; (*sayı*) yaklaşık olarak.
quasill/um –ī *cns.*, **–us –ī** *er.* küçük sepet.
quassāti/ō –ōnis *d.* sallantı, sallayış.
quass/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* şiddetle sarsmak, silkelemek; kırmak, parçalamak, zarar vermek, yıkıma uğratmak.
quassus *gedo.* **quatiō** *s.* kırılmış, paramparça edilmiş; (*ses*) zayıf.
quate/faciō –facere –fēcī *gçf.* sarsmak, dalgalandırmak, titretmek; zayıflatmak.
quātenus *z.* (*se.*) nereye kadar? ne kadar süre? (*ilg.*) ...kadar; ...ki kadar; yüzünden, sebebiyle, ...diğinden.
quater *z.* dört kez; **–deciēs** ondört kez.
quatern/ī –ōrum *s.* dörder.
qua/tiō –tere –ssum *gçf.* sallamak, sarsmak, altüst etmek; vurmak, çarpmak, kırmak, paramparça etmek, darmadağın etmek; (*mec.*) kışkırtmak, tahrik etmek, rahat vermemek, taciz etmek.
quattuor *sy.* dört.
quattuordecim *sy.* on dört.
quattuorvirāt/us –ūs *er.* dört memurdan oluşan kurulun üyesi.
quattuorvir/ī –ōrum *er. ç.* dört memurdan oluşan kurul.
–que *bağ.* ve (ikinci kelimenin ardına takılır); hem ... hem; (olumsuzdan sonra) ancak.
quemadmodum *z.* (*se.*) nasıl, ne tarzda; (*ilg.*) tıpkı, gibi, ki bu tarzda.
qu/eō –īre –ī/vī & iī –itum *gf.* muktedir olmak, yapabilmek.
quercēt/um –ī *cns.* meşe ormanı.
querceus *s.* meşeye ait.
querc/us –ūs *d.* meşe; meşe dallarından çelenk; meşe palamudu.
querell/a (querēla) –ae *d.* yakınma, şikâyet, dert yan-

ma; sızlanma.
queribundus *s.* yakınan; inildili.
querimōni/a -ae *d.* yakınma, şikâyet, dert yanma; ağıt.
querit/or -āri *gf.* aşırı yakınmak.
quernus *s.* meşeyle ilgili, meşe.
que/ror -ri -stus *gçf. & gf.* yakınmak, şikâyet etmek, yas tutmak; (*kuşlar*) şakımak.
querquetulānus *s.* meşe ormanına ait.
querulus *s.* yakınan, şikâyet eden, sızlanan; şakıyan.
questus *geo.* **queror**
quest/us -ūs *er.* yakınma, şikâyet, yas tutma.
quī, quae quod *za.* (*se.*) ne, hangi? (*ilg.*) ki o, ki o şey; ve bu, o kimse vs.; (**sī, nisi, nē, num** *ile*) herhangi birisi, herhangi bir şey.
quī *z.* (*se.*) nasıl; (*ilg.*) ...ki onunla; ne tarzda? her nasılsa, herhangi bir tarzda; (*ün.*) gerçekten.
quia *bağ.* çünkü, -den dolayı; **-nam** niçin, niye, neden?
quicquam *cns.* **quisquam**
quicque *cns.* **quisque**
quicquid *cns.* **quisquis**
quīcum (**cum** *ile* **quī**'*nin eski abl. şekli*) ki onunla, ki o şeyle.
quī/cumque, -cunque her kim, her ne; mümkün olan her şey.
quid *cns.* **quis** *z.* neden, niçin, niye; hangi bakımdan, ne dereceye kadar
quīdam, quaedam, quoddam *za.* biri, birisi, herhangi bir (adı bahsedilmeyen ancak belli biri).
quidem *z.* (*vurgulu*) gerçekten, hakikaten, filvaki; (*niteleme*) her nasılsa, her halde; (*kabul etme*) doğru; (*kastetme*) örneğin **nē** ...– bile değil.
quidnam, quīdpiam, quidquam, quidquid quisnam, quispiam, quisquam, quisquis'*in cinssiz şekilleri.*
quidnī *z.* neden olmasın?
quī/ēs -ētis *d.* dinginlik, sükun, huzur, rahat, barış; sessizlik, sükut, sükunet, asayiş; uyku, düş, ölüm; yansızlık; yatacak yer, in.
quiē/scō -scere -vī -tum *gf.* dinlenmek, rahat etmek, sakin olmak, sessiz olmak; huzurlu olmak, yansız kalmak; (*savaş*) hareketsiz kalmak; güçsüz olmak; uyumak; (*ms. ile*) sona ermek, durmak, bırakmak.
quiēt/us *geo.* **quiēscō** *s.* hareketsiz; rahat, sakin, âsude, barışçıl; yansız, bitaraf; uyumuş; **-ē** *z.* uysallıkla, sükunetle, sakin bir biçimde, yavaşça, sessizce, hareketsizce.
quīlibet, quaelibet, quodlibet *za.* hoşuna giden biri, herhangi bir kimse, kim olursa olsun, herhangi bir; **quid-**

libet *cns.* herhangi bir şey.
quīn *z.* (*se.*) neden olmasın? niçin ... değil?; (*doğrulama*) gerçekten; (*bağ.*) neden ...mıyor; ...sız, siz; (*önleme*) den, dan; (*şüphe*) ki.
quīnam, quaenam quodnam *za.* hangi, hangisi, hangisini?; ne?
Quīnct- *bak.* **Quīnt-**
quīnc/ūnx -ūncis *er.* yüzde beş, zardaki beş sayısı.
quīndeci/ēns, -ēs *z.* onbeş kez.
quīndecim *sy.* onbeş sayısı; **-prīmī** onbeş baş yargıç.
quīndecimvirālis *s.* onbeş kişilik kurula ait.
quīndecimvir/ī -ōrum *er. ç.* onbeş kişilik kurul.
quīngēn/ī -ōrum *s.* beş yüzer.
quīngentēsimus *s.* beş yüzüncü.
quīngent/ī -ōrum *sy.* beş yüz.
quīngenti/ēns, -ēs *z.* beş yüz kez.
quīn/ī -ōrum *s.* beşerli, beşli; beş; **-dēnī** on beşerli; **-vīcēnī** yirmibeşerli.
quīnquāgen/ī -ōrum *s.* ellişerli.
quīnquāgēsimus *s.* ellinci; *d.* yüzde 2 vergi.
quīnquāgintā *sy.* elli.
Quīngātr/ūs -uum *d. ç.*, **-ia -iōrum** & **ium** *cns. ç.* Minerva şenliği.
quīnque *sy.* beş.
quīnquennālis *s.* beş yılda bir; beş yıl süren.
quīnquennis *s.* beş yaşında; beş yılda bir.
quīnquenn/ium -ī & **iī** *cns.* beş yıl.
quīnquepartītus *s.* beş kat
quīnqueprīm/ī -ōrum *er. ç.* beş yönetici.
quīnqueēmis *s.* beş çift kürekli; *d.* beş çift kürekli gemi.
quīnquevirāt/us -ūs *er.* beşli kurul üyeliği.
quīnquevir/ī -ōrum *er. ç.* beşli kurul.
quīnqui/ēns, -ēs *z.* beş kez.
quīnquiplic/ō -āre *gçf.* beşle çarpmak.
quīntadecmān/ī -ōrum *er. ç.* on beşinci lejyonun askerleri.
quīntānus *s.* beşinciye ait; *d.* beşinci ve altıncı bölükler arasındaki kampta sokak; *er. ç.* beşinci lejyonun askerleri.
Quīntiliān/us -ī *er.* Roma'da ünlü retorik öğretmeni.
Quīntīlis (Quīnctīlis) *s.* Temmuza ait.
quīnt/us *s.* beşinci; **-um, -ō** *z.* beşinci kez olarak.
Quīnt/us -ī *er.* Roma'lı adı.
quīntusdecimus *s.* on beşinci.
quippe *z.* (*onay*) elbette, tabii; *bağ.* (*açıklama*) gerçekte, çünkü, -den dolayı, madem ki; **-quī** madem ki ben, o vs...
quippiam *bak.* **quispiam**
quippinī *z.* elbette, tabii.
Quirīn/us -ī *er.* Romulus; *s.* Romulus'a ait; **-ālis** *s.* Romu-

lus'a ait; Quirinalis (tepe).

Quir/īs –ītis *er.* Cures sakini; Romalı yurttaş; yurttaş.

quirītāti/ō –ōnis *d.* çığlık, haykırış, feryat.

Quirītēs *ç.* Sabin şehri Cures'ten olanlar, Sabinlerle Romalılar birleştikten sonra oluşan halka verilen ad.

quirīt/ō –āre *gf.* haykırmak, bağırmak, feryat etmek, figan etmek; **quirites xī** Roma vatandaşlarının yardımını dilemek.

quis, quid *za.* kim? ne? (*belirsiz*) herhangi biri, herhangi bir şey.

quīs quibus'un şiirsel biçimi.

quisnam, quaenam, quīdnam *za.* kim, ne?

quispiam, quaepīam quodpiam & **quidpiam** *za.* biri, bir kimse, bir şey.

quisquam quaequam, quicquam & **quid–quam** *za.* (*olumsuz cümlelerde*) hiçbir, hiçbiri, hiçbir şey.

quisque, quaeque, quodque *za.* herbiri, her bir kimse; **quidque, quicque** her şey; **decimus–** her (bir) onuncu... **optimus–** bütün en iyiler, en iyilerin hepsi; **prīmus** – olası olan ilk....

quisquīli/ae –ārum *d. ç.* süprüntü, çerçöp, dökünti.

quisquis, quaequae, quodquod quidquid & **quicquid** ... her kim, her ne, hepsi.

quīvī, quaevīs, quodvīs, quīdvīs *za.* istediğin herhangi biri, herhangi bir kimse, kim olursa olsun, herhangi bir....

quīvīscumque, quaevīscumque, quodvīscumque *za.* her kim (ne) olursa olsun.

quō *z.* (*se.*) nereye, nerede? neye? hangi amaçla? ne için? (*ilg.*) ki nereye; ki hangi (yere); ki kime; (*ki. ile*) ne kadar ... o kadar; (**sī** *ile*) herhangi bir yere ya da yerde; *bağ.* (*şk. ile*) (–sın) diye.

quoad *z.* ne kadar uzak? ne kadar süre? *bağ.* –kadarıyla, süresince; ...inceye değin.

quōcircā *bağ.* bu yüzden, bundan dolayı.

quōcumque *z.* her nereye, nereye olursa.

quod *bağ.* çünkü, –dığından; niçin; **–sī** ve eğer, fakat eğer, ... ise de, eğer.

quōdam modo *z.* belli bir tarzda, belli bir ölçüde.

quoi, quoius cuī ile **cuius**'un eski biçimleri.

quōlibet *z.* (istediğin) herhangi bir yere, herhangi bir yöne.

quom *bak.* **cum** *bağ.*

quōminus *bağ.* **Impediō obstō** vs. fiilleriyle birlikte kullanılır, ki ...den, dan.

quōmodo *z.* (*se.*) nasıl? hangi tarzda? (*ilg.*) ki bu tarzda, gibi; **–cumque** her ne derece-

de, her nasıl; **-nam** nasıl, hangi tarzda?

quonam *z.* nerede, nereye?

Quondam *z.* bir zamanlar, eskiden, önceden; bazen, ara sıra; (*gl.*) bir gün (bilinen).

quōniam *bağ.* madem ki, ...dığından dolayı, ...dığına göre, halbuki.

quōpiam *z.* herhangi bir yere.

quōquam *z.* herhangi bir yere.

quoque *z.* de, da, dahi, bile.

quō quō *z.* her nereye, herhangi bir yere.

quōquō modo *z.* her ne derecede, her ne kadar.

quōquō vers/us -um *z.* her yönde.

quōrsum quōrsus *z.* nereye, hangi tarafta; hangi amaçla, ne için.

quot *s.* kaç, ne kadar; her.

quotannīs *z.* her yıl.

quotcumque *s.* her ne kadar çok; ...kadar çok.

quotēn/ī -ōrum *s.* kaçar tane.

quotīd- *bak.* **cottīd-**

quoti/ēns -ēs *z.* ne kadar sık?; kaç kez; (*ilg.*) ...kadar sık, gibi.

quotiēnscūmque *z.* her ne kadar sık olursa olsun.

quotquot *s.* her ne kadar çok olursa olsun.

quotumus *s.* hangi sayı? hangi tarih?

quot/us *s.* hangi sayı, kaç tane; **-quisque** ne kadar az; **-a hora** saat kaç?.

quotuscumque *s.* hangi sayıda olursa olsun, ne kadar büyük olursa olsun.

quōusque *z.* (*yer*) ne kadar uzak? (*zaman*) ne zamana kadar, ne kadar süre?

quōvīs *z.* istediğin herhangi bir yere.

-uum *bak.* **cum** *bağ.*

R

rabid/us *s.* çıldıran, çılgın, hezeyan halinde olan, deli, divane, hırçın; **–ē** *z.* öfkeyle, hiddetle.

rabi/ēs –em –ē *d.* delilik, öfke, gazap, hiddet.

rab/iō –ere *gf.* çıldırmak, hezeyan etmek.

rabiōsulus *s.* yarı deli, yarı kızgın.

rabiōs/us *s.* öfkeli, çılgın, **–ē** *z.* yabanılca, vahşice, çılgınca.

rabul/a –ae *er.* mugalâta yapan; laf cambazı, avukat.

racēmifer –ī *s.* salkım, demet halinde.

racem/us –ī *er.* üzüm vb. meyva salkımı; (*mec.*) şarap.

radiātus *s.* ışın yayan, parlak.

radīcitus *z.* kökleriyle birlikte; bütünüyle.

rādīcul/a –ae *d.* küçük kök.

radi/ō –āre *gçf.* aydınlatmak; *gf.* ışın yaymak, ışın saçmak, parlamak.

rad/ius –ī & **–iī** *er.* değnek, baston, çubuk, asa, sınk; (*ışık*) ışın, şua; (*dokuma*) mekik; (*mat.*) şekil çizmeye yarayan çubuk, bir dairenin yançapı; (*bitki*) bir çeşit zeytin; şöhret, ün.

rād/īx –īcis *d.* kök; turp; (*tepe*) etek; (*mec.*) temel, esas, kaynak, menşe, köken.

rā/dō –dere –sī –sum *gçf.* kazımak, kazıyarak temizlemek, tıraş etmek, tırmalamak; silmek, aşındırmak, bozmak; sıyırmak, sıyırıp geçmek.

raed/a –ae *d.* dört tekerlekli seyahat arabası.

raedār/ius –ī & **–iī** *er.* sürücü.

Raet/ī –ōrum *er. ç.* İtalya ile Almanya arasında yaşayan Alp dağları halkı; **–ia –iae** *d.* bu halkın ülkesi; **–icus –ius –us** *s.*

rāmāl/ia –ium *cns. ç.* ince dallar, sürgünler, çalı çırpı, sık çalılık.

rāment/um –ī *cns.* talaş, yonga.

rāmeus *s.* dallara ait.

rām/ex –icis *er.* kopma, kırılma, ayrılma; akciğerlerin kan damarı.

Ramn/ēs Ramnēns/ēs –ium *er. ç.* ilk Roma kabilelerinden biri.

rāmōsus *s.* bir çok dala sahip, çok dallı.

rāmul/us –ī *er.* ince dal, sürgün, çubuk, filiz.

rām/us –ī *er.* dal.

rān/a –ae *d.* kurbağa; kurbağa balığı.

ranc/ēns –entis *s.* çürük, çürümüş, bozuk.

rancidulus *s.* ekşimiş, kokmuş.
rancidus *s.* keskin, ağır kokulu; ekşimiş, kokmuş; menfur, iğrenç.
rānuncul/us -ī *er.* iribaş, tetari, kurbağa yavrusu.
rapācid/a -ae *er.* hırsızın oğlu.
rapācit/ās -ātis *d.* hırs, tamah, açgözlülük.
rap/āx -ācis *s.* hırslı, tamahkâr, açgözlü, haris; çok aç, yırtıcı.
raphan/us -ī *er.* turp.
rapidit/ās -ātis *d.* sürat, hızlılık.
rapid/us *s.* zorla koparıp alan, yiyip yutan; çabuk, hızlı, süratli, tez; aceleci, telaşlı, düşünmeden hareket eden; **-ē** *z.* hızla, süratle, çeviklikle, aceleyle, çabucak.
rapīn/a -ae *d.* yağma, çapulculuk, talan, hırsızlık, adam soyma; ganimet, çapul, av.
rap/iō -ere -uī -tum *gçf.* yırtmak, kapmak, koparmak, kapıp götürmek; kaçırmak; yağma etmek, talan etmek, gasp etmek; acele etmek, çabukça ele geçirmek.
raptim *z.* aceleyle, telaşla, şiddetle, vahşice.
rapti/ō -ōnis *d.* adam kaçırma, tecavüz.
rapt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ele geçirip götürmek; sürükleyip götürmek; hızla uzaklaşmak; yağmalamak, talan etmek, tahrip etmek, yakıp yıkmak; (*duygular*) harekete geçirmek, heyecanlandırmak.
rapt/or,-ōris *er.* yağmacı, talancı, hırsız, gaspçı.
raptus *gedo.* **rapiō** *cns.* yağma, talan, çapul.
rapt/us -ūs *er.* kapıp götürme, kaçırma, (*insan*) kaçırma; yağmalama, talan etme.
rāpul/um -ī *cns.* küçük şalgam.
rap/um -ī *cns.* şalgam.
rārē/faciō -facere -fēcī -factum (*edl.* **-fiō -fierī**) *gçf.* yoğunluğunu azaltmak, seyrekleştirmek.
rārēsc/ō -ere *gf.* yoğunluğu azalmak, incelmek, seyrekleşmek; tükenip gitmek, boşalmak.
rārit/ās -ātis *d.* dokunun gevşekliği, seyrek dokuma; seyreklik, azlık.
rār/us *s.* sıkı ya da kalın olmayan, dokusu gevşek; ince, kıt, çok az; serpilmiş, dağılmış, (*orada burada*); (*ask.*) dağınık savaş düzeninde; az, seyrek, nadir, az bulunur; **-ō, -ē** *z.* nadiren, pek az, seyrek.
rāsī *gç.* **rādō**
rāsilis *s.* düz, pürtüksüz, müstevi, pürüzsüz, cilalı, parlak.
rāstr/um -ī *cns.* çapa, kazma.
rāsus *gedo.* **rādō**
rati/ō -ōnis *d.* hesaplama, hesap; liste, pusula, kütük; iş,

maslahat, meslek, görev, vazife; gözönüne alma, önem, itibar, sayma; işlem, yöntem, sistem, yol, plan, proje; usa vurma, muhakeme etme, düşünce; neden, illet, dürtü; bilim, bilgi, felsefe. **–atque ūsus** teori ve pratik; **–est** makul, akla yatkın; **Stōicōrum–** Stoacılık; **–ōnem dūcere, inire** hesaplamak; **ōnem habēre** hesaba katmak, göz önünde bulundurmak; **–ōnem reddere** hesabını vermek; **cum –ōne** akla yatkın olarak, makul surette; **meae –ōnēs**, çıkarlarım; **–ā –ōnibus** muhasebeci, sayman.

ratiōcinātiō –ōnis *d.* usa vurma, akıl yürütme; tasım, kıyas.

ratiōcinātīvus *s.* tasıma ait, kıyasa ait.

ratiōcināt/or –ōris *er.* muhasebeci, sayman.

ratiōcīn/or –ārī –ātus *gçf. & gf.* hesaplamak; göz önünde bulundurmak, kanıt göstermek, sonuç çıkarmak, istidlâl etmek.

ratiōnālis *s.* akla uygun; tasımsal, kıyasla ilgili.

rat/is –is *d.* sal; tekne, sandal.

ratiuncul/a –ae *d.* küçük hesap; önemsiz neden; (*tasım*) çarpıtma.

rat/us *geo.* **reor** *s.* sabit, yerleşik; geçerli; kesin, değiştirilemez; karara bağlanmış, hesaplanmış; **prō –ā** (*parte*) nispeten: **–um dūcere, facere, habēre** onaylamak, tasdik etmek.

raucisonus *s.* boğuk, kısık.

raucus *s.* boğuk, kısık; sert, acı, haşin; gıcırtılı, tiz.

raud/us (rūdus) –eris *cns.* bakır sikke.

rauduscul/um –ī *cns.* az miktar para.

Ravenn/a –ae *d.* kuzey doğu İtalya'da liman; **–ās –ātis** *s.*

rāv/is –im *d.* boğuk seslilik.

rāvus *s.* kır, esmer, koyu kumral.

re/a –ae *d.* davalı kişi, dava edilen kimse, sanık, mücrim, suçlu.

reāpse *z.* gerçekten, hakikaten.

Reāt/e –is *cns.* eski Sabin kenti; **–īnus** *s.*

rebellāti/ō –ōnis *d.* isyan, başkaldırma.

rebellātr/īx –īcis *d.* isyancı, âsi.

rebelli/ō –ōnis *d.* isyan, başkaldırma.

rebellis *s.* isyancı, âsi; *er. ç.* isyancılar, âsiler.

rebell/ium –ī & iī *cns.* isyan, başkaldırma.

rebell/ō –āre *gf.* isyan etmek, başkaldırmak.

rebīt/ō –ere *gf.* geri dönmek, geri gelmek.

rebo/ō –āre *gf.* tekrar yankımak, bir daha aksetmek; *gçf.*

ses verdirtmek, yankılatmak; çınlatmak.

recalcitr/ō –āre *gf.* geriye tepmek.

recal/eō –ēre *gf.* yeniden ısınmak.

recalēsc/ō –ere *gf.* tekrar sıcak hale gelmek.

recal/faciō –facere –fēcī *gçf.* tekrar ısıtmak.

recalvus *s.* önden kel.

recand/ēscō –ēscere –uī *gf.* ağarmak, beyazlaşmak; kor haline gelmek, parlamak.

recant/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sözünden dönmek, vazgeçmek, caymak; büyüyle saptırmak.

reccīdī *gç.* **recidō**

rec/ēdō –ēdere –essī –essum *gf.* uzağa ya da geriye gitmek, uzak durmak; çekilmek; geriye çekilmek, ayrılmak; (*yer*) uzaklaşmak; rucu etmek; (*baş*) kopanlmak; yok olmak.

recell/ō –ere *gf.* geriye tepmek ya da sıçramak.

rec/ēns –entis *s.* genç, taze, yeni olmuş; (*yazar*) yeni; (**ab** ile) hemen sonra; *z.* yakın zamanda; biraz önce, bugünlerde, yakınlarda.

recēns/eō –ēre –uī –um *gçf.* tekrar hesaplamak, yeniden gözden geçirmek.

recēnsi/ō –ōnis *d.* düzeltme, tashih, listeleme.

recēnsus *gedo.* **recēnseō**

recepī *gç.* **recipiō**

receptācul/um –ī *cns.* depo, hazne, sarnıç, bent; sığınak, barınak.

recept/ō –āre *gçf.* geri almak; barındırmak; ağırlamak, eve kabul etmek; yeniden ele geçirmek, kuvvetle çekmek ya da asılmak.

recept/or –ōris *er.*, **–rix –rīcis** *d.* kabul eden, barındıran.

recept/um –ī *cns.* zorunluluk, yüküm.

receptus *gedo.* **recipiō**

recept/us –ūs *er.* çekilme, geri alma; geri çekilme; geri dönüş, geriye dönme; sığınak, barınak; ricat borusu çalmak.

recessī *gç.* **recēdō**

recessim *z.* geriye doğru, tersine.

recess/us –ūs *er.* geri çekilme, ricat; ayrılış, terk; girinti, gizli yer; mahfuz yer; (*gelgit*) cezir.

recidīvus *s.* yeniden canlanmış.

rec/idō –idere –cidī –āsum *gf.* geri çekilmek; nüksetmek; (*mec.*) düşmek, çökmek.

recī/dō –dere –dī –smu *gçf.* budamak, kesip ayırmak.

recin/gō –gere –ctum *gçf.* kuşağını gevşetmek, çözmek, serbest bırakmak.

recin/ō –ere *gçf. & gf.* yeniden yankı yapmak, çınlattırmak; yinelemek, uyan işaretleri

vermek.

reciper- *bak.* **recuper-**

rec/ipiō -ipere -ēpī -eptum *gçf.* geri almak, yeniden almak; geri dönmek, yeniden kazanmak, kurtarmak; kabul etmek, teslim etmek; (*ask.*) işgal etmek; (*görev*) üstlenmek; taahhüt etmek, söz vermek, garanti etmek; **sē-** çekilmek, geri çekilmek; **nōmen-** dava ihbarı almak.

recīproc/ō -āre *gçf.* öteye beriye hareket etmek; (*gemi*) gidiş yönünü değiştirmek; (*öneri*) tersine çevirmek; *gf.* (*gelgit*) yükselmek ve alçalmak.

reciprocus *s.* çekilen (deniz).

recīsus *gedo.* **recīdō**

recitāti/ō -ōnis *d.* yüksek sesle okuma, ezberden okuma, topluluk önünde okuma.

recitāt/or -ōris *er.* okuyucu, ezberden okuyan kimse, inşat eden kimse.

recit/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yüksek sesle okumak, ezberden okumak.

reclāmāti/ō -ōnis *d.* bağırarak karşı çıkma, ya da onaylamama.

reclāmit/ō -āre *gf.* (bir şeye karşı) haykırmak.

reclām/ō -āre *gf.* haykırmak, protesto etmek; yansıtmak, yankılanmak.

reclīnis *s.* geriye yaslanan, sırtüstü uzanan.

reclīn/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sırtüstü uzanmak, arkaya yaslanmak.

reclū/dō -dere -sī -sum *gçf.* söz açmak; açmak, ifşa etmek.

reclūsus *gedo.* **reclūdō**

recoctus *gedo.* **recoquō**

recōgit/ō -āre *gf.* üzerinde düşünmek, tefekkür etmek.

recognīti/ō -ōnis *d.* yeniden gözden geçirme.

recogn/ōscō -oscere -ōvī -itum *gçf.* hatırlamak; incelemek, muayene etmek, gözden geçirmek.

recoll/igō -igere -ēgī -ēctum *gçf.* bir araya getirmek, toplamak; (*mec.*) tekrar ele geçirmek, razı etmek, uzlaştırmak.

rec/olō -olere -oluī -ultum *gçf.* yeniden yetiştirmek, bir daha terbiye etmek; eski halini almak; üzerinde düşünmek, tefekkür etmek; yeniden ziyaret etmek.

recomminīsc/or -ī *gf.* hatırlamak.

recompositus *s.* yeniden düzenlenmiş.

reconciliāti/ō -ōnis *d.* onarma, yenileme, uzlaşma, barışma, telif.

reconcili/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* tekrar kazanmak, yenilemek, onarmak, uzlaştırmak, telif etmek.

reconcinn/ō -āre *gçf.* tamir etmek, onarmak.

reconditus *gedo.* **recondō** *s.* gizli, kapalı, mahfuz; müğlak, anlaşılması güç, çok derin; (karakter) ihtiyatlı, sakıngan.

recond/ō -ere -idī -itum *gçf.* biriktirip saklamak, istif etmek; saklamak, gizlemek, gömmek.

recōnfl/ō -āre *gçf.* yeniden tutuşturmak, yakmak.

reco/quō -quere -xī -ctum *gçf.* yeniden pişirmek, yeniden kaynatmak; (demiri) yeniden dövmek; (maden) yeni dökmek; (*mec.*) yeniden gençleştirmek.

recordāti/ō -ōnis *d.* hatıra, hatırlama.

record/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* anımsamak; üzerinde düşünüp taşınmak.

recre/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yeniden yapmak, yeniden üretmek; canlandırmak, taze hayat vermek, tazelemek.

recrep/ō -āre *gçf. & gf.* çınlamak, yeniden yankı vermek.

recrē/scō -scere -vī *gf.* yeniden büyümek.

recrūd/ēscō -ēscere -uī *gf.* (*yara*) yeniden açılmak; (*savaş*) yeniden patlak vermek.

rēctō *z.* açıkça, dostoğru, doğrudan doğruya, hemen, derhal.

rēctē *z.* doğru, düz, müstakim; tam tamına, doğru olarak, uygun biçimde, hakkıyla; tamamen, bütün bütün, gerçekten; (*kd.*) iyi, pek iyi; hayır teşekkür ederim.

rēcti/ō -ōnis *d.* hükümet, yönetim, başkanlık.

rēct/or -ōris *er.* yol gösteren kimse, rehber, kılavuz, sürücü, dümenci; yönetici, efendi, sahip, amil.

rēctus *gedo.* **regō** *s.* doğru, düz; dikey, dik; doğru, yanlışsız, tam, dürüst, uygun, yakışır, münasip; (*ahlak*) iyi, erdem sahibi, doğru ve dürüst; **-um -ī** *cns.* iyilik, doğruluk, erdem, fazilet.

recub/ō -āre *gf.* uzanmak, dinlenmek.

recultus *gedo.* **recolō**

recu/mbō -mbere -buī *gf.* uzanmak, yaslanmak; düşmek, batmak.

recuperāti/ō -ōnis *d.* tekrar ele geçirme, geri alma.

recuperāt/or -ōris *er.* yeniden ele geçiren kimse; (ç.) hızlı karar gerektiren davalara bakan yargıçlar kurulu, *öz.* yabancıları ilgilendiren davalar.

recuperātōrius *s.* hızlı karar gerektiren davalara bakan yargıçlar kuruluna ait.

recuper/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* tekrar ele geçirmek, geri almak, tekrar zaptetmek.

recūr/ō -āre *gçf.* onarmak, yenilemek.

recurr/ō -ere -ī *gf.* geri koş-

mak, geri dönmek, yeniden olmak, tekerrür etmek.
recurs/ō –āre *gf.* sık sık tekrarlanmak.
recurs/us –ūs *er.* geri dönme, geri çekilme.
recurv/ō –āre *gçf.* geri bükmek, eğmek.
recurvus *s.* bükük, eğik, kıvrık.
recūsāti/ō –ōnis *d.* kabul etmeyiş, ret, imtina, gerileme; (*yasa*) itiraz, davada karşı sav.
recūs/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* geri çevirmek, reddetmek, imtina etmek, gönülsüz olmak; (*yasa*) itiraz etmek, savunmak.
recussus *s.* yankılanan.
redāctus *gedo.* **redigō**
redambul/ō –āre *gf.* geri gelmek.
redam/ō –āre *gçf.* aşkına karşılık vermek.
redārdēsc/ō –ere *gf.* yeniden alevlenmek.
redargu/ō –ere –ī *gçf.* yalanlamak, kanıtlarla çürütmek, tekzip etmek; karşı çıkmak.
redauspic/ō –āre *gçf.* geri dönmek için kuş falına bakmak.
redditus *gedo.* **reddō**
redd/ō –ere –idi –itum *gçf.* geri vermek, geri dönmek, yenilemek, onarmak; yanıtlamak, karşılığını ödemek; vazgeçmek, teslim olmak, bırakmak, tevdi etmek, teslim etmek, ödemek; (*suret*) örneği olmak, çoğaltmak; (*konuşma*) anlatmak, nakletmek, yinelemek, ezberden okumak, yanıtlamak; çevirmek, tercüme etmek; (*s. ile*) yapmak; **iūdicium–** duruşma tarihini saptamak; **iūs–** adaleti uygulamak.
redēgī *gç.* **redigō**
redēmī *gç.* **redimō**
redempti/ō –ōnis *d.* fidyeyle kurtarma, rüşvet verme; gelirin vergilenmesi.
redempt/ō –āre *gçf.* fidyeyle kurtarmak.
redempt/or –ōris *er.* müteahhit, sözleşme yapan kimse, vergi mültezimi.
redemptūr/a –ae *d.* anlaşma yapma; vergi salması.
redemptus *gedo.* **redimō**
red/eō –īre –iī –itum *gf.* dönmek, geri dönmek, geri gelmek; (*konuşma*) başa dönmek; (*para*) geliri olmak; (*kş.*) ağırlaşmak, ortaya çıkmak; ulaşmak, varmak.
redhāl/ō –āre *gçf.* soluk vermek, buhar çıkarmak.
redhib/eō –ēre *gçf.* geri almak.
red/igō –igere –ēgi –āctum *gçf.* geri geri sürmek, geri getirmek; (*para*) tahsil etmek, toplamak; (*koşul*) ağırlaştırmak, yol açmak; (*sayı*) küçültmek, azaltmak; **ad irritum–** yararsız kılmak.

redīī *gç.* **redeō**

redimīcul/um **-ī** *cns.* bant, kurdele, alın bağı, gerdanlık, kolye.

redim/iō **-īre** **-iī** **-ītum** *gçf.* sarmak, sarmalamak, çevrelemek; bezemek, taçlandırmak.

red/imō **-imere** **-ēmī** **-emptum** *gçf.* yeniden satın almak; fidyeyle kurtarmak, bedelini verip geri almak; tahliye etmek, serbest bırakmak, kurtarmak; (*mal*) tedarik etmek, sağlamak; (*kötülük*) defetmek; (*kusur*) telafi etmek; (*iş*) sözleşme yapmak; üstlenmek, vergilendirmek; tazminat vermek, kiralamak.

redintegr/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* yenilemek, onarmak, tazelemek.

redipīsc/or **-ī** *gçf.* geri almak, ele geçirmek.

rediti/ō **-is** *d.* geri dönme.

redit/us **-ūs** *er.* dönüş, geri dönüş, geri dönme; (*para*) gelir, irat.

redivīvus *s.* yenileştirilmiş, tazelenmiş.

redol/eō **-ēre** **-uī** *gf.* koku yaymak, güzel kokmak; (*mec.*) kokusunu ya da havasını taşımak.

redōn/ō **-āre** *gçf.* yenilemek, onarmak; vazgeçmek.

red/ūcō **-ūcere** **-ūxī** **-uctum** *gçf.* geri çekmek; geri götürmek, geri getirmek; geri dönüşte eşlik etmek; tekrar evlenmek; (*birlikler*) geri çekilmek; geri çekilmeye neden olmak; (*mec.*) ihya etmek; (*koşul*) ortaya çıkarmak.

reducti/ō **-ōnis** *d.* onarma ve düzeltme, ihya.

reduct/or **-ōris** *er.* geri getiren kimse, ihya eden kişi.

reductus *gedo.* **redūcō** *s.* münzevi, uzaklaşmış, ücra, ıssız, uzak; *z.* uzak, uzakta.

reduncus *s.* geriye kıvrık.

redundanti/a **-ae** *d.* aşırılık, ifrat.

redund/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gf.* taşmak; çok olmak, bol olmak, aşın olmak; (*mec.*) aşın olmak, bırakılmış olmak, kalmak, akıcı olmak, akmak.

reduvi/a **-ae** *d.* şeytantırnağı.

redu/x **-cis** *s.* (*tanrılar*) geri veren, iade eden; (*insanlar*) geri verilmiş olan.

refectus *gedo.* **reficiō**

refell/ō **-ere** **-ī** *gçf.* tersini ispat etmek, çürütmek (düşünce), kanıtlarla reddetmek.

refer/ciō **-cire** **-sī** **-tum** *gçf.* tıka basa doldurmak, tıkıştırmak, tıkamak, sıkıca doldurmak, soluğunu kesmek.

refer/iō **-īre** *gçf.* geri çarpmak, vurmak, yeniden darbe indirmek; aksetmek, yansımak.

re/ferō **-ferre** **-ttulī** **-lātum** *gçf.* geri getirmek, geri taşımak; geri vermek, geri öde-

mek, karşılığını ödemek; yinelemek, yenilemek; (*ses*) yankılamak; (*makam*) başvurmak, aslını arayıp bulmak; (*suç, güven*) atfetmek, yüklemek, isnat etmek; (*benzerlik*) yeniden üretmek, andırmak; (*anı*) hatırlamak; (*haber*) bildirmek, zikretmek; (*görüş*) dikkate almak, hesaba katmak; (*kayıt*) kaydetmek; (*senato*) önüne getirmek, sunmak; (*konuşma*) yanıt vermek, karşılık vermek; **grātiam–** minnettar olmak, karşılığını vermek; **pedem, gradum–** dönmek; geri çekilmek; **sē–** geri dönmek; **ratiōnēs–** hesap vermek.

rē/fert –ferre –tulit *gf.* (*şz.*) alakadar eder, ilgilendirir, önemlidir; **mea–** benim için önemlidir, beni ilgilendirir.

refertus *gedo.* **referciō** *s.* sıkıca doldurulmuş, tamamen dolu, yığılı, tıklım tıklım.

referv/eō –ēre *gf.* taşmak.

refervēsc/ō –ere *gf.* kabarmak, fıkırdamak.

ref/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* onarmak, tamir etmek, yenilemek; (*gövde, akıl*) tazelemek, canlandırmak; (*para*) geri almak, karşılığını almak; (*siy.*) yeniden seçmek.

refī/gō –gere –xī –xum *gçf.* çözmek, gevşetmek, sökmek; (*mec.*) bozmak, iptal etmek.

refing/ō –ere *gçf.* yeniden yapmak.

refīxus *gedo.* **refīgō**

reflāgit/ō –āre *gçf.* yeniden talep etmek, geri istemek.

reflāt/us –ūs *er.* ters rüzgâr.

refle/ctō –ctere –xī –xum *gçf.* geri kıvırmak, geriye doğru bükmek; (*mec.*) geri getirmek, değiştirmek, durdurmak; *gf.* teslim olmak, çökmek.

reflexus *gedo.* **reflectō**

refl/ō –āre –āvī –ātum *gf.* tersine esmek; *gçf.* yeniden üflemek.

reflu/ō –ere *gf.* taşmak; tersine akmak.

refluus *s.* geriye akan; çekilen (deniz).

reformīd/ō –āre *gçf.* çok korkmak, korku duymak; korkuyla kaçınmak.

reförm/ō –āre *gçf.* yeniden biçimlendirmek.

refōtus *gedo.* **refoveō**

ref/oveō –ovēre –ōvī –ōtum *gçf.* tazelemek, canlandırmak.

refrāctāriolus *s.* çok inatçı.

refrāctus *gedo.* **refringō**

refrāg/or –ārī –ātus *gf.* (*eh. ile*) karşı koymak, karşı çıkmak, karşı gelmek, muhalefet etmek, engel olmak.

refrēgī *gç.* **refringō**

refrēn/ō –āre *gçf.* tutmak, engel olmak, zaptetmek, dizginlemek, sınırlamak.

refric/ō –āre –uī –ātum *gçf.*

yeniden sürtmek, sürterek yara etmek; yeniden açmak, yenilemek, yenileştirmek; tadız etmek, rahatsız etmek, tahrik etmek; *gf.* yeniden zuhur etmek, patlak vermek.

refrīgerāti/ō -ōnis *d.* serinlik.

refrīger/ō -āre -āvī -ātum *gf.* soğumak; (*mec.*) pörsümek; kuvveti kesilmek.

refrī/gēscō -gēscere -xī *gf.* giderek soğumak; (*mec.*) pörsümek, bayatlamak, kuvvetten kesilmek.

refr/ingō -ingere -ēgī -āctum *gçf.* kırmak, zorla açmak; kırılıp ayrılmak; (*mec.*) durdurmak, engel olmak.

refrīxī *gç.* **refrīgēscō**

ref/ugiō -ugere -ūgī *gf.* geriye koşmak, kaçmak, büzülmek, çekmek ya da küçülmek; *gçf.* -den kaçıp uzaklaşmak, sakınmak.

refug/ium -ī & iī *cns.* sığınak.

refugus *s.* kaçak, firari, geri çekilen.

reful/geō -gēre -sī *gf.* geriye yansımak, parlamak, parıldamak.

ref/undō -undere -ūdī ūsum *gçf.* geriye boşaltmak, akıtmak, dökmek, geriye akmasına neden olmak; (*edl.*) taşmak.

refūsus *gedo.* **refundō**

refūtāti/ō -ōnis *d.* yalanlama.

refūtāt/us -ūs *er.* yalanlama.

refūt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* durdurmak; bastırmak; yalanlamak, tersini ispat etmek.

rēgāli/s *s.* krala ait, kraliyete ait; **-ter** *z.* görkemli bir biçimde; zalimce, müstebitçe.

rege/rō -rere -ssī -stum *gçf.* geri çekmek, geri taşımak, geri getirmek, geri atmak.

rēgi/a -ae *d.* saray; (*kamp*) kraliyet çadırı; (*kent*) başkent.

rēgificus *s.* görkemli.

regign/ō -ere *gçf.* yeniden üretmek.

Rēgill/us -ī *er.* Sabin kenti; Latium'da göl; **-ānus, -ēnsis** *s.*

regim/en -inis *cns.* yol gösterme, kılavuzluk etme, yönetme, idare etme; dümen; hüküm sürme, yönetme, kumanda etme, yönetim, hükümet; hükmeden, yöneten.

rēgīn/a -ae *d.* kraliçe, soylu kadın.

regi/ō -ōnis *d.* yön, çizgi; sınır çizgisi; mahalle, bölge; mıntıka, koğuş, arazi; (*mec.*) saha, alan vilayet; **ē -ōne** düz bir çizgide; (*-in ile*) tam tersi.

regiōnātim *z.* mıntıkalar halinde; mıntıkalara göre.

Rēg/ium -ī & iī *cns.* Güney İtalya'nın en ucunda kent; *mod.* Reggio; **-īnus** *s.*

rēgi/us *s.* krala ait, kraliyete ait; asil, soylu, görkemli,

muhteşem; **–ē** *z.* kral gibi; mütehakkim bir şekilde, zaruri olarak.

reglūtin/ō –āre *gçf.* yapışıklığı kaldırmak, zamkla yapıştırılmış şeyi açmak.

rēgnātor/ōr –ōris *er.* hükmeden kimse, yönetici.

rēgnātr/īx –īcis *s.* imparatora ait.

rēgn/ō –āre –āvī –ātum. *gf.* kral olmak, hüküm sürmek, saltanat sürmek; hakim olmak; (*şeyler*) üstün olmak, galip gelmek, egemen olmak; *gçf.* yönetmek, hükmetmek.

regn/um –ī *cns.* krallık; egemenlik, üstünlük, mutlakiyet, istibdat; hükümdarlık; nüfuz bölgesi.

reg/ō –ere rēxī rēctum *gçf.* doğrultusundan sapmamak, kılavuzluk etmek, dümen kullanmak; yönetmek, idare etmek; denetlemek, kontrol etmek, hükmetmek, hükümet (etmek) sürmek; **–fīnēs** (*yasa*) hadleri belirlemek.

regre/dior –dī –ssus *gf.* geri dönmek, geri gelmek, dönmek; (*ask.*) geri çekilmek.

regressus *geo.* **regredior**

regress/us –ūs *er.* geri dönüş; geri çekilme.

rēgul/a –ae *d.* kural, nizam, kural koyucu; sopa; (*mec.*) ölçüt, model, örnek, ilke.

rēgul/us –ī *er.* küçük bir ülkenin kralı; prens, kabile reisi, kral ailesinden bir üye.

Regul/us –ī *er.* Kartaca'lılar tarafından hapse atılmış Roma'lı consül.

regust/ō –āre *gçf.* yeniden tatmak.

rĕ/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* geriye atmak, omuzun üstünden atmak, fırlatıp atmak; geriye sürmek, çıkarıp, ya da kaldırıp atmak, püskürtmek; reddetmek, geri çevirmek; küçümseyerek reddetmek, hor görmek; (*jüri*) reddetmek, itiraz etmek; (*görüşme konusu*) –in önemine dikkati çekmek; (*zaman*) ertelemek, tehir etmek; **se–** öne atılmak.

rēiectāneus *s.* reddedilecek olan.

rēiecti/ō –ōnis *d.* reddetme, reddedilme; (*yasa*) reddetme, itiraz etme.

rĕiect/ō –āre *gçf.* geriye fırlatmak.

rēiectus *gedo.* **rēiciō**

relā/bor –bī –psus *gf.* geriye kaymak, yeniden –e girmek, geriye düşmek.

relangu/ēscō –ēscere –ī *gf.* bayılmak, solmak; zayıf düşmek.

relāti/ō –ōnis *d.* (*yasa*) karşı suçlama yapma; (*ret.*) tekrarlama; (ç.) Magistratus'un raporu.

relāt/or –ōris *er.* rapor eden kimse, öneri sunan kişi.

relātus *gedo.* **referō**

relāt/us -ūs *er.* resmi rapor; anlatı, inşat etme.

relaxāti/ō -ōnis *d.* rahat ettirme, sıkıntıdan kurtarma.

relax/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* gevşetmek, dışarıya doğru açılmak; (*mec.*) kurtarmak, salıvermek; rahatlatmak, gevşetmek, gönlünü ferahlatmak.

relēctus *gedo.* **relegō**

relēgāti/ō -ōnis *d.* sürgün.

relēg/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kovmak, uzaklaştırmak, yoldan uzaklaştırmak; sürgün etmek; (*mec.*) reddetmek; isnad etmek, yüklemek.

rel/egō -egere -ēgī -ēctum *gçf.* bir araya getirmek, toplamak; (*yer*) bir yandan öbür yana geçmek; yeniden gemiyle geçmek; (*konuşma*) yeniden ele almak; yüksek sesle yeniden okumak.

relentēsc/ō -ere *gf.* yavaş yavaş gevşemek.

relēvī *gç.* **relinō**

relev/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yükseltmek; aydınlatmak, ışık saçmak; (*mec.*) gönlünü ferahlatmak, rahatlatmak, rahat ettirmek.

relicti/ō -ōnis *d.* bırakmak, terk etmek.

relictus *gedo.* **relinquō**

rēlicuus *bak.* **reliquus**

religāti/ō -ōnis *d.* bağlamak, bağlayıp kapamak.

rēligi/ō -ōnis *d.* dinsel bağlılık, korkuyla karışık saygı, hürmet, ihtiram, huşu, haşyet; din; batıl itikat, boş inan; vicdani neden, vicdanlılık; kutsallık, kutsal olma, mukaddeslik; saygı nesnesi ya da konusu, kutsal yer; dinsel tören, dinsel kurallara uyma; tanrılara karşı görev; tanrı korkusu, dinsel yükümlülükler, dinsel inanç, dinsel sistem, tapınma biçimi, kült.

rēligiōs/us *s.* dindar, sofu, dinsel, dine ait; boşinançlı, batıl itikatlı, batıl itikata ait; dinsel zorluğu içeren; vicdanının sesini dinleyen, vicdanlı, vicdan sahibi, insaflı; (*nesneler*) kutsal, mukaddes; **-ē** *z.* imanla; vicdanla, vicdani olarak.

relig/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* bağlamak, arkadan bağlamak; (*gemi*) palamarlamak; (*mec.*) bağlamak, zincire vurmak.

rel/inō -inere -ēvī *gçf.* mührünü bozmak ya da çıkarmak.

rel/inquō -inquere -īquī -ictum *gçf.* terketmek, bırakmak, geride bırakmak; vasiyet etmek; tümüyle bırakmak, vazgeçmek, yüzüstü bırakmak; savsaklamak, aldırmamak, ihmal etme; (*tartışma*) kabul etmek; hoş görmek; (*edl.*) kalmak.

rēliqui/ae –ārum *d.* ç. artıklar, bakiye, geride kalan şeyler.

relliqu/us *s.* kalan, bırakılan; (*zaman*) sonra gelen, sonraki, gelecek; (*borç*) kalmış. *cns.* bakiye, kalan miktar; **–ī facere** geride bırakmak, gözardı etmek; **in –um** gelecek için.

rell– *bak.* **rel–**

relūc/eō –cēre –xī *gf.* alev almak, parlamak.

relūc/ēscō –cēscere –xī *gf.* yeniden parlaklaşmak, yeniden parlamak.

reluct/or –ārī –ātus *gf.* mücadele etmek, direnmek.

rem/aneō –anēre –ānsī *gf.* geride kalmak; baki kalmak, devam etmek, sürmek, dayanmak, tahammül etmek.

remān/ō –āre *gf.* geriye akmak.

remānsi/ō –ōnis *d.* geride kalma.

remed/ium –ī & iī *cns.* tedavi, çare, deva, ilaç.

remēnsus *geo.* **remētior**

reme/ō –āre *gf.* geri gelmek, geri gitmek, geri dönmek.

remē/tior –tīrī –nsus *gçf.* yeniden ölçmek; yeniden gözlemlemek; yeniden geçmek.

rēm/ex –igis *er.* kürekçi.

Rēm/ī –ōrum *er.* ç. *mod.* Rheims bölgesinde Gal halkı.

rēmigāti/ō –ōnis *d.* kürek çekme.

rēmig/ium –ī & iī *cns.* kürek çekme; kürek; kürekçiler.

rēmig/ō –āre *gf.* kürek çekmek.

remigr/ō –āre *gf.* geri gelmek; (eve) dönmek.

reminīsc/or –ī *gçf. & gf.* (genellikle *inh.* ile) hatırlamak.

remi/sceō –scēre –xtum *gçf.* karıştırmak, birbirine karıştırmak.

remissi/ō –ōnis *d.* kurtarma, salıverme; (*gerilim*) gevşeme, hafifleme, rahatlama; (*ödeme*) vazgeçme, feragat; (*akıl*) gevşeklik, ılımlılık, ferahlama; (*hastalık*) hafiflemek.

remiss/us *gedo.* **remittō** *s.* gevşek, sarkık; ihmalci, kayıtsız; hoşgörülü, müsamahakâr, neşeli, şen; **–ē** *z.* kibarca, şefkatle, nezaketle.

rem/ittō –ittere –īsī –issum *gçf.* geri gitmesine izin vermek, geri göndermek, salıvermek, tahliye etmek; gevşetmek, çözmek, yumuşatmak; neşretmek, yaymak, üretmek; (*akıl*) gevşetmek, rahatlatmak, ferahlatmak; (*tasarım*) bırakmak, vazgeçmek, çıkarmak; (*kusur, ceza*) bağışlamak, hafifletmek, vazgeçmek; (*hak*) istifa etmek, çekilmek, feda etmek; (*ses*) yankılanmak; *gf.* azalmak, hafiflemek.

remixtus *gedo.* **remiscēō**

remōl/ior –īri –ītus *gçf.* geriye basmak, itmek, sıkıştır-

mak.
remollēsc/ō –ere *gf.* yeniden yumuşamak, yumuşamak.
remoll/iō –īre *gçf.* zayıf düşürmek, zayıflatmak.
remor/a –ae *d.* engelleme, engel, mani.
remorāmin/a –um *cns.* ç. engeller.
remor/deō –dēre –sum *gçf.* (*mec.*) eziyet etmek, rahatsız etmek, üzmek, canını sıkmak.
remor/or –āri –ātus *gf.* ayrılamamak, gitmemek, oyalanmak, arkada durmak; *gçf.* engellemek, mani olmak, ertelemek, tehir etmek, sonraya bırakmak, geciktirmek.
remorsus *gedo.* **remordeō**
remōti/ō –ōnis *d.* yer değiştirme, uzaklaştırma.
remōt/us *gedo.* **removeō** *s.* uzak, ırak; münzevi, gözden ırak; (*mec.*) apayrı, uzak, –den kurtulmuş; **–ē** *z.* uzak.
rem/oveō –ovēre –ōvī –ōtum *gçf.* geriye hareket etmek, geri çekilmek, bir tarafa koymak; çıkarmak, hesaptan düşürmek.
remūg/iō –īre *gf.* bağırarak cevap vermek, tekrar aksetmek.
remul/ceō –cēre –sī *gçf.* vurmak; (*kuyruk*) sarkmak.
remulc/um –ī *cns.* çekme halatı.
remūnerāti/ō –ōnis *d.* tazminat; ödül, mükâfat.
remūner/or –ārī –ātus *gçf.* geri vermek, ödemek, ödüllendirmek, ödül vermek.
remurmur/ō –āre *gf.* mırıldanarak yanıt vermek.
rēm/us –ī *er.* kürek.
Rem/us –ī *er.* Romulus'un kardeşi.
renārr/ō –āre *gçf.* yeniden anlatmak.
renā/scor –scī –tus *gf.* yeniden doğmak; yeniden büyümek; yenilenmek, tekrar canlanmak, yeniden ortaya çıkmak.
renūtus *geo.* **renāscor**
renāvig/ō –āre *gf.* geri seyir etmek.
ren/eō –ēre *gçf.* sökmek, bükülmüş şeyi açmak, çözmek.
rēn/ēs –um *er.* ç. böbrekler.
renīd/eō –ēre *gf.* parıldamak, parlak olmak; şen olmak, neşeli olmak, gülümsemek, gülmek.
renīdēsc/ō –ere *gf.* parıldamak, parıltısını yansıtmak.
renīt/or –ī *gf.* mücadele etmek, direnmek.
ren/ō –āre *gf.* geri yüzmek.
rēn/ō (rhēnō) –ōnis *er.* kürk.
renōd/ō –āre *gçf.* düğüm halinde bağlamak, arkadan düğümleyerek bağlamak.
renovām/en –inis *cns.* yeni durum, dönüşüm.
renovāti/ō –ōnis *d.* yenileme; bileşik faiz.

renov/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yenilemek, onarmak, tamir etmek, canlandırmak, tazelemek; (*konuşma*) yinelemek; **faenus–** bileşik faiz almak.

renumer/ō –āre *gçf.* geri ödemek.

renūntiāti/ō –ōnis *d.* bildirme, haber verme, ilan, bildiri, tebliğ.

renūnti/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bildirmek, haber vermek; tebliğ etmek, ilan etmek, resmî açıklamada bulunmak; (*seçim*) seçileni açıklamak; (*görev*) geri çevirmek, iptal etmek, vazgeçmek, reddetmek.

renūnt/ius –ī & iī *er.* haber veren, muhbir.

renu/ō –ere –ī *gçf. & gf.* yadsımak, inkâr etmek, reddetmek, geri çevirmek.

renūt/ō –āre *gf.* kesinlikle reddetmek.

rĕor rērī ratus *gf.* düşünmek, farzetmek.

repāgul/a –ōrum *cns. ç.* (*kapı*) sürgüler, kol demirleri.

repandus *s.* geriye bükülen.

reparābilis *s.* tekrar tamir edilebilir.

reparc/ō –ere *gf.* esirgemek, birşey yapmaktan çekinmek, –den kaçınmak.

repar/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* tekrar ele geçirmek, geri almak; onarmak, tamir etmek; gayretle ele geçirmek, kazanmak; (*akıl, gövde*) tazelemek, yeniden canlandırmak; (*ask.*) asker kaydetmek.

repastināti/ō –ōnis *d.* yeniden kazıp çıkarmak.

rep/ellō –ellere –pulī –ulsum *gçf.* geri itmek, geriye sürmek, defetmek, geri püskürtmek; ortadan kaldırmak, reddetmek, geri çevirmek.

rep/endō –endere –endī –ēnsum *gçf.* ağırlığı kadar ödemek; karşılığını vermek, ödemek, geri vermek, tazminat vermek.

rep/ēns –entis *s.* apansız, âni; yeni.

repēnsus *gedo.* **rependō**

repente *z.* birdenbire, âniden.

repentīn/us *s.* apansız, âni; acele, tez, çabuk; zıpçıktı; **–ō** *z.* birdenbire, âniden.

repercō *bak.* **reparcō**

repercussus *gedo.* **repercutiō**

repercuss/us –ūs *er.* sekme, yansıma, yankıma.

repercu/tiō –tere –ssī –ssum *gçf.* çarptırıp geri sıçratmak, yansıtmak, yankılatmak.

reper/iō –īre repperī –tum *gçf.* bulmak, öğrenmek, haberdar olmak; elde etmek, tedarik etmek; keşfetmek, araştırmak, soruşturmak; kurmak, icat etmek.

repert/or –ōris *er.* kâşif, mucit, yazar.

repertus *gedo.* **reperiō** *cns. ç.* keşifler.

repetīti/ō -ōnis *d.* tekerrür, tekrar yapma; (*ret.*) birkaç cümlenin başlangıcında aynı kelimenin tekrarlanması (*anaphora*).

repetīt/or -ōris *er.* yeniden geri isteyen, talep eden kişi.

repetītus *gedo.* **peretō** *s.* **altē, longē-** tabii olmayan, zoraki.

repet/ō -ere -īvī & iī -ītum *gçf.* geri gitmek, yeniden ziyaret etmek; geri istemek, geri almak; (*ask.*) yeniden saldırmak; (*eylem, konuşma*) yeniden başlamak ya da devam etmek, yinelemek; (*anı*) hatırlamak, üstünde düşünmek; (*köken*) izini araştırıp bulmak, araştırmak; (*hak*) iddia etmek, talep etmek, geri istemek; **rēs-** malını geri istemek, tazminat istemek; **pecūniae -undae** zorla alma.

repetund/ae -ārum *d. ç.* (*eyalet valisi tarafından*) zorla alma, müsadere.

repexus *s.* yeniden taranmış.

repl/eō -ēre -ēvī -ētum *gçf.* doldurmak, yeniden doldurmak; tamamlamak, iyi hale getirmek; doyurmak, taşacak kadar doldurmak; **-ētus** *s.* dolu.

replicāti/ō -ōnis *d.* tomar yapma, sarma.

replic/ō -āre *gçf.* toman açmak, açılmak, katlanmış bir şeyi açmak.

rēp/ō -ere -sī -tum *gf.* yerde sürünmek, sürünmek, sokulmak.

rep/ōnō -ēnere -ōsuī -ositum *gçf.* yerine geri vermek, yerine koymak, onarmak; geriye kıvırmak; uygun yere koymak; (*iş, gösteri*) tekrarlamak; (*alınan bir şey*) karşılığını vermek ya da ödemek; (*stok*) toplamak, biriktirmek; (*ödev*) bir yana bırakmak; umut beslemek; (**prō** *ile*) başkasının yerine koymak ya da geçmek; **in numerō, in numerum-** olarak saymak, arasında saymak.

report/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* geri getirmek, geri taşımak; (*ödül*) kazanmak, alıp götürmek; (*sözcükler*) bildirmek.

reposc/ō -ere *gçf.* geri talep etmek; istemek.

repositus *gedo.* **repōnō** *s.* uzak.

repost/or -ōris *er.* onaran, düzelten.

repostus *bak.* **repositus**

repōti/a -ōrum *cns.* ç. ikinci içim (bir eğlence sonrası yeniden içme, eğlenme).

repperī *gç.* **reperiō**

reppulī *gç.* **perellō**

repraesentāti/ō -ōnis *d.* temsil, canlı gösteri; (*iş*) peşin ödeme.

repraesent/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ortaya sermek, göstermek, çoğaltmak, üretmek; hemen yapmak, acele etmek; (*iş*) peşin ödemek.

repreh/endō, repr/endō –endere –endī –ēnsum *gçf.* alıkoymak, tutmak; engellemek, dizginlemek; azarlamak, suç bulmak, eleştirmek, ayıplamak; yanlışını göstermek.

reprehēnsi/ō –ōnis *d.* durdurma, önleme; suç bulma, kınama, ayıplama, yanlışını gösterme.

reprehēns/ō –āre *gçf.* zaptetmek, tutmak.

reprehēns/or –ōris *er.* eleştirmen, gözden geçiren kimse.

reprehēnsus *gedo.* **reprehendō**

reprendō *bak.* **reprehendō**

repress/or –ōris *er.* alıkoyan, engelleyen, dizginleyen, sınırlayan.

repressus *gedo.* **reprimō**

repr/imō –imere –essī –essum *gçf.* alıkoymak, durdurmak; engellemek, frenlemek, bastırmak, kısıtlamak, sınırlamak.

reprōmissī/ō –ōnis *d.* karşılık olarak söz verme.

reprōm/ittō –ittere –īsī –issum *gçf.* karşılık olarak söz vermek.

rēpt/ō –āre *gf.* sürünmek, çok yavaş yürümek.

repūdiāti/ō –ōnis *d.* reddetme, yadsıma.

repudi/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* reddetmek, yadsımak, geri çevirmek, hor görmek, küçümsemek; (*eş*) boşamak.

repud/ium –ī & iī *cns.* boşanma; reddetme, geri çevirme.

repuerāsc/ō –ere *gf.* yeniden çocuklaşmak; çocukça davranmak.

repugnant/ia –ium *cns. ç.* çelişkiler.

repugnanter *z.* gönülsüz bir biçimde, istemeye istemeye.

repugn/ō –āre –āvī –ātum *gf.* karşı koymak, direnmek; uyuşmamak, tutarsız olmak.

repuls/a –ae *d.* geri çevirme, ret, kabul etmeme, yadsıma, uzaklaştırma, püskürtme; (*seçim*) başarısızlık.

repuls/ō –āre *gf.* çarpmak, yankılanmak.

repulsus *gedo.* **repellō**

repuls/us –ūs *er.* (*ışık*) yansıma; (*ses*) yankılanma.

repung/ō –ere *gçf.* yeniden dürtmek.

repurg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yeniden arıtmak ya da berraklaştırmak, yeniden temizlemek.

reputāti/ō –ōnis *d.* üzerinde düşünüp taşınmak.

reput/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* geriye saymak; üzerinde düşünmek, göz önünde tutmak, mütalâa etmek.

requi/ēs –ētis *d.* dinlenme, rahatlama, gevşeme, dinginlik.
requiē/scō –scere –vī –tum *gf.* dinlenmek, rahat etmek; desteklenmek, teselli bulmak; (*ölüler*) istirahat etmek, uyumak; durmak, kesilmek, dinmek; **–tus** *s.* dinlenmiş, dingin, taze, canlı.
requīrit/ō –āre *gçf.* ardına düşmek, ısrarla araştırmak.
requī/rō –rere –sīvī & sii –sītum *gçf.* (bir şeyi) araştırmak, aramak; sormak, soruşturmak; (**ex** *ya da* **ab** *ile*) soru sormak; gereksinmek; istemek, taleb etmek; elden kaçırmak, boşuna aramak.
requīsītus *gedo.* **requīrō**
rēs reī *d.* şey, nesne; koşul, hal, durum, olgu, olay, sorun, iş; muamele; gerçeklik, hakikat, fiil; mal, servet, varlık, para; çıkar, kâr; (*yasa*) dava; (*ask.*) sefer, harekât; (*siy.*) politika, iktidar, devlet; (*yazı*) konu, öykü, tarih; **–mihi est tēcum** seninle ilişkim olmak zorundadır; **–dīvīna** kurban; **–mīlitāris** savaş; **–pūblica** kamu işleri, siyaset, devlet, cumhuriyet; **–rūstica** tarım; **rem facere** zengin olmak; **rem gerere** savaş açmak, dövüşmek; **ad rem** yerinde, amaca, sadede, konuya uygun; **in rem** yararlı olarak; **ob rem** amaca; **ob eam rem** bundan dolayı, bu yüzden, o halde; **ī in malam rem** cehennem ol! beter ol! **contrā rem pūblicam** anayasaya aykırı olarak; **ē rē pūblica** anayasaya uygun olarak; **rē vērā** gerçekten, hakikatte, bilfiil; **eā rē** bu nedenden; **tuā rē, ex tuā rē** senin yararına; **ab rē** yararsız bir biçimde; **ē rē (nā –tā)** bu durumda; **prō rē** koşullara göre; **rēs adversae** terslik, talihsizlik; **rēs dubiae** tehlike; **rēs gestae** başarılar; **rēs novae** devrim; **rēs prosperae, secundae** başarı, muvaffakiyet, refah; **rērum māximus** dünyada en büyük; **rērum scrīptor** tarihçi.
resacrō *bak.* **reseccō**
resaev/iō –īre *gf.* yeniden şiddetlenmek, yeniden öfkelenmek.
resalūt/ō –āre *gçf.* karşılık olarak selamlamak.
resān/ēscō –ēscere –uī *gf.* yeniden iyileşmek.
resar/ciō –cīre –tum *gçf.* yamamak, onarmak.
resci/ndō –ndere –dī –ssum *gçf.* tekrar yırtmak, kesmek, yöntmak, kısaltmak, parçalamak; (*yasa, anlaşma*) kaldırmak, feshetmek, ilga etmek.
resc/īscō –īscere –īvī & iī –ītum *gçf.* öğrenmek, haberdar olmak, farkına varmak.
rescissus *gedo.* **rescīndō**
rescrī/bō –bere –psī –ptum

gçf. yanıt vermek; yeniden yazmak, gözden geçirmek; (*imparator*) karar vermek; (*ask.*) nakletmek, kaydetmek; (*para*) geri ödemek.

rescrīptus *gedo.* **rescrībō** *cns.* imparatorluk buyruğu.

resec/ō –āre –uī –tum *gçf.* kesmek, kısaltmak, azaltmak.

resecr/ō –āre *gçf.* yeniden dua etmek; bedduadan uzak olmak.

resectus *gedo.* **resecō**

resecūtus *geo.* **resequor**

resēdī *gç.* **resideō** *gç.* **resīdo**

resēmin/ō –āre *gçf.* yeniden üretmek, çoğaltmak.

rese/quor –quī –cūtus *gçf.* yanıtlamak.

reser/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sürgüsünü açmak, kilidini açmak; açmak, ifşa etmek, göstermek, izhar etmek.

reserv/ō –āre –āvī ihtiyaten saklamak, ilerisi için saklamak; korumak, muhafaza etmek.

res/es –idis *s.* kalan; çalışmayan, işlemeyen; üşengeç, aylak; sakin.

res/ideō –idēre –ēdi *gf.* arkada kalmak; aylak olmak, kayıtsız olmak; (*mec.*) kalmak, dinlenmek.

res/īdō –īdere –ēdī *gf.* oturmak, batmak, garkolmak, yerleşmek; çökmek, yatışmak; (*mec.*) sakinleşmek, durulmak.

residuus *s.* kalan; (*para*) ödenmeden biriken, tahsil edilmemiş.

resign/ō –āre *gçf.* mührünü kırmak; (*mec.*) açıklamak, açığa vurmak; (*iş*) bozmak; geri ödemek.

resil/iō –īre –uī *gf.* geri tepmek, geri çekilmek, geri sekmek, çekinmek, büzülmek, çekilmek.

resīmus *s.* yukarı çevrilmiş.

rēsīn/a –ae *d.* çam sakızı, reçine.

rēsīnātus *s.* çam sakızı bulaşmış, reçine bulaşmış.

resip/iō –ere *gçf.* bir şeyin lezzetine, tadına varmak.

resip/iscō –iscere –iī & uī *gf.* (baygınlıktan sonra) kendine gelmek, yeniden ayılmak.

res/istō –istere –titī *gf.* hareketsiz durmak, kımıldamamak, durmak; direnmek, karşı koymak; yeniden ortaya çıkmak.

resolūtus *gedo.* **resolvō**

resol/vō –vere –vī –ūtum *gçf.* çözmek, gevşetmek, açmak, salıvermek; eritmek, çözmek; rahatlamak; (*borç*) ödemek; (*güçlük*) kovmak, uzaklaştırmak; (*vergi*) kaldırmak; (*sözcükler*) açıklamak.

resonābilis *s.* çınlayan, ses veren, yankılanan.

reson/ō –āre *gf.* çınlamak, ses vermek, yankımak; *gçf.* –nın

sesini yansıtmak; çınlatmak.
resonus *s.* çınlayan, yankılanan.
resorb/eō -ēre *gçf.* yeniden emmek, yeniden yutmak ya da içine çekmek.
respect/ō -āre *gf.* arkaya bakmak, bakınmak; gözünü dikip bakmak, seyretmek; *gçf.* aramak, beklemek, ummak; saygı duymak.
respectus *gedo.* **respiciō**
respect/us -ūs *er.* geriye bakış, özen, dikkat, saygı, göz önüne alma, önem; barınak, sığınma yeri.
resper/go -gere -sī -sum *gçf.* serpmek, saçmak, lekelemek, çamur ya da su sıçratmak.
respersī/ō -ōnis *d.* serpme, saçma, lekeleme.
respersus *gedo.* **respergō**
resp/iciō -icere -exī -ectum *gçf.* arkaya bakmak, geriyi görmek; (*yardım*) ummak; saygı duymak, göstermek, dikkate almak, önem vermek; *gf.* geri bakmak, bakmak, bakınmak.
respīrām/en -inis *cns.* soluk borusu.
respīrāti/ō -ōnis *d.* soluk alma; soluk alıp verme; durma, ara verme.
respirāt/us -ūs *er.* solukla içeriye çekme, teneffüs etme, nefes alma.
respīr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* & *gf.* soluk almak; bir daha soluklanmak, canlanmak; (*şeyler*) eksilmek, hafiflemek.
resplend/eō -ēre *gf.* yeniden parlamak, parlak bir şekilde ışık saçmak.
resp/ondeō -ondēre -ondī -ōnsum *gçf.* yanıtlamak, cevap vermek; (*avukat, rahip, bilici*) danışmak, yanıt vermek; (*mahkeme*) çıkmak; (*söz, yemin*) karşılıklı söz vermek; (*şeyler*) tekabül etmek, uyuşmak; **pār pari-** aynen mukabele etmek.
rēspōnsī/ō -ōnis *d.* cevap; tekzip.
respōnsit/o -āre *gf.* öğüt vermek, nasihat etmek.
respons/ō -āre *gçf.* & *gf.* karşı yanıt vermek; meydan okumak, karşı gelmek.
respons/or -ōris *er.* yanıt veren kimse.
respons/um -ī *cns.* yanıt, cevap, karşılık; yanıtlama; tepki; zan, görüş; kehanet.
rēspublica reīpūblicae *d.* kamu işleri, siyaset, politika, devlet, cumhuriyet.
respu/o -ere -ī *gçf.* açığa vurmak; tükürük saçmak, çıkarmak, fışkırtmak; kabul etmemek, reddetmek, onaylamamak.
restagn/ō -āre *gf.* taşmak; sel basmak, sularla kaplanmak.
restaur/ō -āre *gçf.* onarmak, tamir etmek, yeniden inşa etmek.

resticul/a -ae *d.* ip, halat, sicim, kaytan, şerit.
restincti/ō -ōnis *d.* söndürme, bastırma, hararetini giderme.
restinctus *gedo.* **restinguō**
restin/guō -guere -xī -ctum *gçf.* söndürmek, bastırmak, ortadan kaldırmak, hararetini gidermek; (*mec.*) harap etmek, mahvetmek, yıkmak.
resti/ō -ōnis *er.* ipçi, halatçı.
restipulāti/ō -ōnis *d.* karşı yükümlülük.
restipul/or -ōrī *gçf.* karşı şart koşmak, söz vermek.
rest/is -is *d.* ip, halat.
restitī *gç.* **resistō**; *gç.* **restō**
restit/o -āre *gf.* geride durmak, duraksamak.
restit/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* tekrar yerine koymak, yerine geçmek, eski haline koymak, onarmak, restore etmek; yeniden inşa etmek, yenilemek; geri vermek, dönmek; eski mevkiine ya da haline iade etmek; (*karar*) iptal etmek, feshetmek; (*karakter*) ıslah etmek, iyileştirmek.
restitūti/ō -ōnis *d.* onarma, düzeltme, restorasyon; eski mevkiine ya da haline iade etme.
restitūt/or -ōris *er.* onaran kimse.
restitūtus *gedo.* **restituō**
rest/ō -āre -itī *gf.* direnmek; sağlam durmak; kalmak, bırakılmak; beklemede olmak; **quod -at** gelecek için.
restrīct/us *gedo.* **restringō** *s.* sıkı, gergin, sızmaz; kısa; cimri, kısıtlı; keskin, şiddetli; **-ē** *z.* tutumlu olarak; tam anlamıyla.
restrī/ngō -ngere -nxī -ctum *gçf.* sıkıca geri çekmek, sıkı bağlamak; sınırlamak, kuşatmak, yasaklamak; (*diş*) çekmek.
result/ō -āre *gf.* çarpıp geri sıçramak, geri tepmek; tekrar yankılanmak.
resūm/ō -ere -psī -ptum *gçf.* yeniden almak; ele geçirmek; (*mec.*) yenilemek.
resupīn/ō -āre *gçf.* geri çevirmek, geri kıvırmak, bükmek; sırt üstü yatırmak.
resupīnus *s.* sırtüstü yatan.
resur/gō -gere -rēxī -rēctum *gf.* yeniden ortaya çıkmak, canlanmak.
resuscit/o -āre *gf.* canlanmak.
retardāti/ō -ōnis *d.* engelleme, mâni olma.
retard/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* geciktirmek, tehir etmek, geriye bırakmak, alıkoymak; engellemek, durdurmak, denetim altına almak.
rēt/e -is *cns.* ağ, şebeke; (*mec.*) tuzak, kapan.
retēctus *gedo.* **retegō**
ret/egō -egere -ēxī -ēctum *gçf.* örtüsünü kaldırmak, aç-

mak; ifşa etmek, açıklamak, açığa vurmak.

retempt/ō –āre *gçf.* yeniden denemek.

ret/endō –endere –endī –entum & **–ēnsum** *gçf.* gevşetmek, dinlendirmek, rahatlatmak.

retenti/ō –ōnis *d.* engelleme.

retent/ō āre *gçf.* engellemek.

retentō *bak.* **retemptō**

retentus *gedo.* **retendō**; *gedo.* **retineō**

retexī *gç.* **retegō**

retex/ō –ere –uī –tum *gçf.* çözmek, açmak, sökmek; (*mec.*) dağıtmak, iptal etmek; yenilemek.

rētiār/ius –ī & **iī** *er.* ağla dövüşen kimse.

reticenti/a –ae *d.* hiç bir şey söylememe; durma, duraklama, tereddüt etme.

retretic/eō –ēre –uī *gf.* sessiz olmak, bir şey söylememek; *gçf.* sır tutmak.

rēticul/um –ī *cns.* küçük ağ, saç ağı; ağ örgüsü çanta.

retināc̆ul/um –ī *cns.* hayvanı bağlama ipi, palamar; yama.

retin/ēns –entis *ş.zam. ç.* **retineō** *s.* azimli, dikkat eden, dikkatli, riayet eden.

retinenti/a –ae *d.* bellek, hafıza; anı.

ret/ineō –inēre –inuī –entum *gçf.* zapt etmek, tutmak, alıkoymak, yasaklamak, sınırlamak; saklamak, hıfzetmek, elde tutmak, muhafaza etmek, korumak.

retinn/iō –īre *gf.* ses vermek, çınlamak.

reton/ō –āre *gf.* ağır yanıt vermek.

retor/queō –quēre –sī –tum *gçf.* geriye dönmek, bükülmek, burkulmak.

retorridus *s.* kurutulmuş, pörsümüş, pörsük.

retortus *gedo.* **retorqueō**

retractāti/ō –ōnis *d.* duraksama, tereddüt.

retract/ō (retrectō) –āre –āvī –ātum *gçf.* yeniden ele almak, yeniden almak; yeniden dokunmak, yeniden kullanmak; yenilemek; yeniden düşünmek, gözden geçirmek; geri çekmek, çağırmak; *gf.* duraksamak, geri çekilmek.

retractus *gedo.* **retrahō** *s.* uzak.

retra/hō –here –xī –ctum *gçf.* geri çekilmek ya da çekmek, geri sürüklemek; geri almak, kaldırmak, defetmek, ortadan kaldırmak.

retrectō *bak.* **retractō**

retrib/uō –uere –uī –ūtum *gçf.* onarmak, restore etmek, yenilemek; geri vermek, geri ödemek.

retrō *z.* geri, geriye, geriye doğru, tersine, geri geri, ardında, arkada, arkasında; (*zaman*) geçmiş.

retrōrsum *z.* geriye doğru, tersine, geri geri, arkada, arkasında, ardında, gerisinde; ters düzende.

retrū/dō –dere –sum *gçf.* geri itmek; geri çekmek, geri almak.

rettulī *gç.* **referō**

ret/undō –undere –udī & **tudī –ūsum** & **ūnsum** *gçf.* körletmek; (*mec.*) durdurmak, zayıflatmak.

retūsus, retūnsus *gedo.* **retundō** *s.* kör, keskin olmayan; gabi, hissiz, duygusuz.

re/us –ī *er.* sanık, maznun, davalı, müddealeyh; kefil, garanti eden kimse, sorumlu kimse; mücrim, suçlu.

reval/ēscō –ēscere –uī *gf.* tekrar ele geçirmek, geri almak; iyileşmek.

reve/hō –here –xī –ctum *gçf.* geri taşımak, geri götürmek, geri getirmek; (*edl.*) ata binmek, sürmek, yelken açmak.

rev/ellō –ellere –ellī –ulsum (olsum) *gçf.* çekip çıkarmak, ayırmak, yırtmak; defetmek, uzaklaştırmak.

revēl/ō –āre *gçf.* açmak, göz önüne koymak, örtüsünü kaldırmak, açığa çıkarmak.

rev/eniō –enīre –ēnī –entum *gf.* geri gelmek, dönmek.

rēvērā *z.* gerçekten, hakikaten.

reverendus *s.* saygı uyandıran, saygıyla karışık korku uyandıran.

rever/ēns –entis *ş.zam. ç.* **revereor** *s.* hürmet gösteren, saygılı, hürmetkâr, riayetkâr; **–enter** *z.* saygılı olarak, hürmetkarane.

reverenti/a –ae *d.* saygı, hürmet, ihtiram, ululama, korku, huşu.

rever/eor –ērī –itus *gçf.* huzurundan korku, saygı veya utanç duymak, saygı göstermek, korkmak.

reversi/ō (revorsiō) –ōnis *d.* geri dönme; yinelenme, tekrarlanma, tekerrür etme.

reversus *geo.* **revertor**

revert/ō –ere –ī, rever/tor –ti –sus *gf.* geri dönmek, geri gelmek, geri gitmek, dönmek.

revexī *gç.* **revehō**

revictus *gedo.* **revincō**

revin/ciō –cīre –xī –ctum *gçf.* arkadan bağlamak, sıkıca bağlamak.

rev/incō –incere –īcī –ictum *gçf.* fethetmek, zapt etmek, baskı altında tutmak, bastırmak, menetmek; (*sözcükler*) yalanlamak, mahkum etmek.

revinctus *gedo.* **revinciō**

revir/ēscō –ēscere –uī *gf.* yeniden yeşillenmek; yeniden gençleşmek; yeniden güçlenmek; yeniden serpilmek.

revīs/ō –ere *gçf. & gf.* geri gelmek, yeniden ziyaret etmek.

revī/vīscō (–vēscō) –vīscere –xī *gf.* yeniden yaşama dön-

mek, canlanmak.
revocābilis *s.* geri alınabilir, feshedilebilir.
revocām/en -inis *cns.* hatırlama, anımsama.
revocāti/ō -ōnis *d.* hatırlama, anımsama; (*söz*) geri alma.
revoc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* geri çağırmak; hatırlamak, anımsamak; (*eylem*) hükümsüz kılmak, geçersiz kılmak, iptal etmek; (*eski durum*) geri almak, tekrar kazanmak, ihya etmek; (*büyüme*) durdurmak; (*konuk*) ziyaret karşılığında davet etmek; (*yasa*) yeniden celp etmek; (*oyuncu*) tekrar sahneye çağrılmak; (*birlikler*) çekilmek.
revolūbilis *s.* geri yuvarlanabilen.
revolūtus *gedo.* **revolvō**
revol/vō -vere -vī -ūtum *gçf.* (*tomar*) açmak, göz önüne sermek, teşhir etmek, sanlmış şeyi çözmek; (*konuşma*) anlatmak, nakletmek, yinelemek; (*düşünce*) yeniden düşünmek; (*yazı*) yeniden okumak; (*edl.*) döndürmek, çevirmek, devrettirmek, dönmek.
revom/ō -ere -uī *gçf.* kusmak, boşaltmak.
revor- *bak.* **rever-**
revulsus *gedo.* **revellō**
rēx rēgis *er.* kral; zorba, despot; lider; patron, zengin kimse.
rēxī *gç.* **regō**
Rhadamanth/us -ī *er.* öbür dünyadaki yargıç.
Rhamn/ūs -ūntus *d.* Attica'da kent, Nemesis heykeliyle ünlü; **-ūsius** *s.* **-ūsis -ūsidis** *d.* Nemesis.
rhapsōdi/a -ae *d.* bir şiir kitabı, çoğunlukla Homeros'un İlliada'sı için kullanılır.
Rhe/a -ae *d.* Kybele.
Rhe/a Silvi/a -ae -ae *d.* Romulus ve Remus'un annesi.
Rhēgium *bak.* **Rēgium**
rhēnō *bak.* **rēnō**
Rhēn/us -ī *er.* Ren nehri; **-ānus** *s.* Ren'e ait.
Rhēs/us -ī *er.* Troia'da öldürülen Thracia kralı.
rhēt/or -ōris *er.* retorik öğretmeni; hatip.
rhētoric/us *s.* retorikle ilgili; **-a -ae, ē -ēs** *d.* hitabet sanatı, retorik, belagat; **-ī -ōrum** *er.* ç. retorik öğretmenleri; **-ē** *z.* hitabete uygun biçimde.
rhīnocer/ōs -ōtis *er.* gergedan.
rhō *cns.* (*çkz.*) Yunancada rho (p) harfi.
Rhodan/us -ī *er.* Rhone nehri.
Rhodop/ē -ēs *d.* Thracia'da sıradağlar; **-ēius** *s.* Thracialı.
Rhod/os (Rhodus) -ī *d.* Rodos adası; **-ius** *s.*
Rhoetē/um -ī *cns.* Troia yakınında, Çanakkale boğazında dağlık burun.
rhomb/us -ī *er.* büyücünün

halkası; (*balık*) kalkan.
rhomphae/a –ae *d.* uzun barbar ciriti.
rhythmic/us –ī *er.* düzyazı ritm öğretmeni.
rhythm/os (–us) –ī *er.* ritm, simetri, bakışım.
rīc/a –ae *d.* peçe.
rīcīn/ium –ī & iī *cns.* kukuletalı küçük pelerin.
rict/us –ūs *er.*, **–um –ī** *cns.* esnerken ağız içi ve dişlerin görünmesi.
rī/deō –dēre –sī –sum *gf.* gülmek, gülümsemek; *gçf.* gülmek, gülümsemek; alay etmek, eğlenmek.
rīdibundus *s.* gülen.
rīdiculār/ia –ium *cns.* ç. şakalar.
rīdicul/us *s.* eğlenceli, gülünç, aptal; *er.* soytarı; *cns.* şaka; **–ē** *z.* şakaca bir biçimde; saçma bir biçimde.
rig/ēns –entis *şz.* ç. **rigeō** *s.* katı, sert, pek, donmuş.
rig/eō –ēre *gf.* katı olmak.
rig/escō –ēscere –uī *gf.* sertleşmek, katılaşmak; dikelmek, tüylerini kabartmak.
rigid/us *s.* katı, sert, pek; (*mec.*) dayanıklı, tahammüllü, mukavim, sıkı, eğilmez, çok sert; **–ē** *z.* sert bir biçimde, dakik olarak.
rig/ō –āre *gçf.* sulamak, nemlendirmek, çiğ taneleriyle ıslatmak; taşımak (su).
rig/or –ōris *er.* katılık, sertlik, peklik; duygusuzluk, soğuk; sertlik, şiddet.
riguī *gç.* **rigeēscō**
riguus *s.* sulayan, tazelendiren; sulanmış, tazelenmiş.
rīm/a –ae *d.* çatlak, yarık.
rīm/or –ārī –ātus *gçf.* yırtarak açmak; araştırmak, yoklamak, muayene etmek, incelemek; haberdar olmak, farkına varmak.
rīmōsus *s.* yanılmış, çatlamış, sızıntılı.
ring/or –ī *gf.* karma karışık ya da çapraşık bir hal almak.
rīp/a –ae *d.* ırmak kıyısı; kıyı, sahil.
Rīphae/ī –ōrum *er.* ç. Kuzey Scythia'da sıradağ; **–us** *s.*
rīpul/a –ae *d.* ırmak kıyısı.
risc/us –ī *er.* gövde, beden, göğüs.
rīsī *gç.* **rīdeō**
rīs/or –ōris *er.* alay eden kimse.
rīs/us –us *er.* gülüş, gülme, hande; gülünecek kişi, şey.
rīte *z.* dinsel uygulamaya uygun olarak, usulen, layıkıyla, uygun biçimde, hakkıyla, doğru olarak; alışılmış biçimde.
rīt/us –ūs *er.* âyin, tören, merasim; gelenek, âdet, örf ve âdet; **ritū**, gibi.
rīvāl/is –is *er.* aşkta rakip, rakip.
rīvālit/ās –ātis *d.* aşkta rekabet, çekememezlik.

rīvul/us -ī *er.* küçük çay, ırmak.
rīv/us -ī *er.* akarsu, dere, çay, ırmak; **ē -ō flumina magna facere** deveyi pire yapmak.
rix/a -ae *d.* kavga, çekişme, bozuşma, ağız dalaşı.
rix/or -ārī -ātus *gf.* kavga etmek, çekişmek, ağız dalaşı etmek, olay çıkarmak.
rōbīginōsus *s.* paslı.
rōbīg/ō -inis *d.* pas; küf, mantar.
rōboreus *s.* meşe ağacına ait, meşeden.
robor/ō -āre *gçf.* desteklemek, takviye etmek, canlandırmak, güçlendirmek.
rōb/ur -ōris *cns.* meşe ağacı; sert ağaç; hapisane, zindan (Roma'da); (*mec.*) güç, kuvvet, gayret, enerji; en iyi bölüm, seçkin sınıf.
rōbustus *s.* meşe ağacına ait; güçlü, katı, sert, pek; sağlam, gürbüz, güçlü, olgun.
rō/dō -dere -sī -sum *gçf.* kemirmek; paslanmak; (*sözcükler*) iftira etmek.
rogālis *s.* ölüleri yakmaya özgü odun yığınına ait.
rogāti/ō -ōnis *d.* öneri, teklif, teklif etme, takrir, önerge, yasa tasarısı; rica, istek; (*ret.*) soru.
rogātiuncul/a -ae *d.* önemsiz yasa tasarısı; soru.
rogāt/or -ōris *er.* öneren kimse, seçimde oylan sayan kimse.
rogāt/us -ūs *er.* rica, istek.
rogit/ō -āre *gçf.* sormak, aramak, talep etmek, ısrarla soruşturmak.
rog/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sormak, aramak, talep etmek; (*tasarı*) önermek; (*aday*) seçime girmek **lēgem-, populum** yasa tasarısı sunmak ya da önermek; **magistrātum populum-** seçimlerde aday göstermek; **militēs sacrāmento-** birliklere yemin ettirmek; **mālō emere quam rogāre** ödünç alacağıma satın almak isterdim.
rog/us -ī *er.* ölülerin yakıldığı yığın.
Rōm/a -ae *d.* Roma; **-ānus** *s.* Roma'lı.
Rōmul/us -ī *er.* Roma'nın ilk kralı ve kurucuşu; **-eus, -us** *s.* Romulus'a ait; Roma'lı; **-idae -idōrum** *er. ç.* Roma'lılar.
rōrār/ī -ōrum *er. ç.* avcı müfrezesi (*askerlik*).
rōridus *s.* çiye ait, çiyle ıslanmış.
rōrifer -ī *s.* çiy getiren.
rōr/ō -āre *gf.* damıtmak; damlamak, damla damla akmak; *gçf.* çiyle ıslatmak, nemlendirmek.
rōs rōris *er.* çiy; nem, rutubet, su; (*bitki*) biberiye; **-marīnus** biberiye.

ros/a –ae *d.* gül; gül koncası.
rosāri/a –ōrum *cns.* ç. gül bahçesi.
roscidus *s.* çiyli; ıslak.
Rosc/ius –I *er.* L. **–Othō** İ.Ö. 67'de yaşayan tribunus, çıkardığı yasayla tiyatrolarda atlılar için oturacak yer ayırtılmasını sağladı; **Q. –Gallus** Cicero'nun savunduğu ünlü oyuncu; **Sex.** – Cicero'nun savunduğu Ameria'lı; **–ius, –iānus** *s.*
rosēt/um –I *cns.* gül tarhı, yatağı.
roseus *s.* güllü; güllere ait.
rōsi *gç.* **rōdō**
rōstrāt/us *s.* gagalı, eğik; **columna –a** bir deniz zaferinin anısına dikilen sütun.
rōstr/um –I *cns.* (*kuş.*) gaga, ağız; (*hayvan*) uzun burun, böceklerde hortum; (*gemi*) burun, pruvanın ucu; (ç.) forumda hatiplerin çıktığı kürsü.
rōsus *gedo.* **rōdō**
rot/a –ae *d.* tekerlek; çömlekçinin çarkı, işkence çarkı; araba, disk; (deniz) rota.
rot/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* döndürmek, hızla döndümek, hızla yuvarlamak; (*edl.*) döndürmek, çevirmek.
rotund/ō –āre *gçf.* yuvarlak yapmak.
rotund/us *s.* yuvarlak, değirmi, daireye ait, küresel, kürevi; (*üslup*) mülayim, sakin; akıcı, yumuşak; **–ē** *z.* zarif bir biçimde.
rube/faciō –facere –fēcī –factum *gçf.* kırmızılaştırmak.
rub/ēns –entis *şz.* ç. **rubeō** *s.* kırmızı; kızaran.
rub/eō –ēre *gf.* kırmızılaşmak; kızarmak.
rub/er –ri *s.* kırmızı; **mare –rum** Kızıl Deniz; İran Körfezi; **ōcennus–** Hint Okyanusu; **Saxa –ra** Roma ve Veii arasındaki taş ocakları.
rub/ēscō –ēscere –uī *gf.* kırmızılaşmak, kızarmak.
rubēt/a –ae *d.* kara kurbağa.
rubēt/a –ōrum *cns.* ç. böğürtlen çalılan.
rubeus *s.* böğürtlene ait.
Rubic/ō –ōnis *er.* İtalya ve Galya arasındaki sınırı belirleyen akarsu.
rubicundulus *s.* kırmızımtrak.
rubicundus *s.* kırmızı, al.
rūbīg- *bak.* **rōbīg**
rub/or –ōris *er.* kırmızılık; kızartı; utangaçlık; utanç.
rubrīc/a –ae *d.* kırmızı toprak, kırmızı demir cevheri, aşı boyası.
rubuī *gç.* **rubēscō**
rub/us –ī *er.* böğürtlen çalısı; böğürtlen.
ruct/ō –āre, –or –ārī *gçf. & gf.* geğirmek.
ruct/us –us *er.* geğirme.
rud/ēns –entis *ş.zam.* ç. **rudō** *er.* ip, halat, sicim, kaytan, şe-

rit; (ç.) donatma, giydirme, teçhiz etme.

Rud/ĭae -ārum *d. ç.* Güney İtalya'da kent, Ennius'un doğum yeri; **-īnus** *s.*

rudiār/ius -ī & iī *er.* emekli gladyatör.

rudīment/um -ī *cns.* ilk girişim, başlangıç.

rudis *s.* işlenmemiş, ham; kaba, pürüzlü, kötü yapılmış; (*yaş.*) genç; (*kişi*) kültürsüz, hünersiz, hantal, biçimsiz; habersiz, cahil, deneyimsiz.

rud/is -is *d.* çubuk, kol, değnek; (döğüş uygulamaları için) ince sopa; (*mec.*) bir onur ödülü; şeref nişanı.

rud/ō -ere -īvī -ītum *gf.* gümbürdemek, kükremek böğürmek, yüksek sesle konuşmak, anırmak; gıardamak.

rūd/us -eris *cns.* moloz taşı, moloz, çerçöp, süprüntü; bakır parçası.

rūfulus *s.* kızıl saçlı.

Rūful/ī -ōrum *er. ç.* general tarafından seçilen askeri tribunuslar.

rūfus *s.* kırmızı, kızıl saçlı.

rūg/a -ae *d.* buruşuk, kırışık.

rūg/ō -āre *gf.* kırışmak.

rūgōsus *s.* buruşmuş, kuruyarak çekilip büzülmüş, kırışmış.

ruī *gç.* **ruō**

ruīn/a -ae *d.* düşüş, düşme, yıkılış, sukut, gerileme, çökme, inkıraz; göçme, yıkılma; döküntü, yıkıntı, enkaz, harabe, ören; harap etme, mahvetme, yok etme, felaket, musibet.

ruīnōsus *s.* çöken, göçen, yıkılan, yıkılmış, harabeye dönmüş.

rum/ex -icis *d.* kızıl doru, kula.

rūmific/ō -āre *gçf.* haber vermek, rapor etmek.

Rūmīn/a -ae *d.* emziren kadınların tanrıçası; **fīcus-ālis** Remus ve Romulus'un altında bir kurt tarafından emzirildikleri incir ağacı.

rūminātī/ō -ōnis *d.* geviş getirmek; (*mec.*) zihinde evirip çevirmek.

rūmin/ō -āre *gçf. & gf* geviş getirmek.

rūm/or -ōris *er.* gürültü, alkışlama; söylenti, yayıntı, kamuoyu; ün.

rumpia *bak.* **rhomphaea**

rump/ō -ere rūpī ruptum *gçf.* kırmak, parçalamak, patlatmak, çatlatmak, yırtmak; yıkmak, yarmak; (*eylem*) kesmek; (*anlaşma*) bozmak, ihlal etmek, ilga etmek, kaldırmak; (*gecikme*) son vermek; (*ses*) açığa vurmak; (*yol*) zorla açmak.

rūmuscul/ī -ōrum *er. ç.* dedikodu, gevezelik.

rūn/a -ae *d.* küçük ok.

runc/ō -āre *gçf.* yararsız otları çıkarıp temizlemek.

ru/ō –ere –ī –tum *gf.* düşmek, yıkılmak, devrilmek; koşmak, acele etmek; yıkılmaya yüz tutmak; *gçf.* vurmak, çarpmak, yere doğru hızla savurmak; yukarı atmak.

rūp/ēs –is *d.* kaya, uçurum.

rūpī *gç.* **rumpō**

rupt/or –ōris *er.* tecavüz eden kimse.

ruptus *gedo.* **rumpō**

rūricol/a –ae *s.* kırsal, köye ait.

rūrigen/a –ae *er.* taşralı, köylü.

rūrsus, rūrsum (rūsum) *z.* geri, geriye; tersine, karşılığında; yine, tekrar.

rūs rūris *cns.* kır, taşra, kırlık bölge; malikâne, çiftlik; **rūs** kıra, taşraya; **rūrī** kırda, taşrada; **rūre** kırdan, taşradan.

rusc/um –ī *cns.* kasap süpürgesi.

russus *s.* kırmızı, koyu kırmızı.

rūsticānus *s.* kıra ait, taşraya ait, köye ait, taşralı, köylü.

rūsticāti/ō –ōnis *d.* kır yaşamı.

rūsticit/ās –ātis *d.* köy âdetleri, köylülük.

rūstic/or –ārī *gf.* kırda yaşamak.

rūsticul/us –ī *er.* köylü, çiftçi yamağı.

rūstic/us *s.* kıra ait, kırsal; basit, kaba, budala; *er.* köylü; **–ē** *z.* köylümsü bir tarzda, acemicesine.

rūsum *bak.* **rūrsus**

rutacaesa *ç.cns.* bir arazideki kerestelik ağaç ve maden filizleri.

rūt/a –ae *d.* sedefotu; (*mec.*) nahoşluk, tatsızlık.

rutil/ō –āre *gçf.* kırmızıya boyamak; *gf.* ısıdan kızarmak.

rutilus *s.* kırmızı, kızıl.

rutr/um –ī *cns.* bahçıvan beli, kürek, mala.

rūtul/a –ae *d.* küçük sedefotu parçası.

Rutul/ī –ōrum *er. ç.* eski Latin halkı; **–us** *s.*

Rutup/iae –iārum *d. ç.* Kent'te deniz limanı; *mod.* Richborough; **–īnus** *s.*

rutus *gedo.* **ruō**

S

Sab/a –ae *d.* Yemen'de kent; **–aeus** *s.*

Sabāz/ius –ī *er.* Bakkhos; **–ia –iōrum** *cns.* ç. Bakkhos şenliği.

Sabbat/a –ōrum *cns.* ç. Sabbath, Musevi'lerin kutsal günü ve tatili.

Sabell/us –ī *er.* Sabin; **–us, –icus** *s.*

Sabīn/ī –ōrum *er.* ç. Orta İtalya'da yerleşik bir kavim; **–us** *s.* Sabin *d.* Sabin kadını; *n.* Sabin çiftliği, Sabin şarabı.

Sabrīn/a –ae *d.* Severn ırmağı.

saburr/a –ae kum, safra.

Sac/ae –ārum *er.ç.* Scythia'lılar (*İskit kabilesi*).

saccipēr/ium –ī & **iī** *cns.* kese koymak için cep.

sacc/ō –āre *gçf.* fazla germek, zorlamak, süzmek.

Saccul/us –ī *er.* küçük çanta, kese.

sacc/us –ī *er.* çanta, kese, cüzdan.

sacell/um –ī *cns.* mabet.

sac/er –rī *s.* kutsal, mukaddes; adanmış, kutsanmış; kurban olarak adanmış; ceza gerektiren, murdar, melun, suçlu; **Mōns–** Roma'lı pleblerin çekildikleri tepe; **Via –ra** Forum'u *Capitolium*'a bağlayan yol; **–rum –rī** *cns.* kutsal şey, kutsal çanak; kutsal mahal, sunu; kurban; âyin; (ç.) kurban etme, tapınma, din; **–ra facere** kurban etme; **inter – rum saxumque** sırtı duvara dayalı olarak; **hērēditas sine –rīs** hiçbir sorumluluğu olmayan miras.

sacerd/ōs –ōtis *er., d.* rahip, rahibe.

sacerdōt/ium –ī & **iī** *cns.* rahiplik.

sacrāment/um –ī *cns.* bir dava için taraflarca yatırılan depozito; kamu davası, uyuşmazlık; (*ask.*) bağlılık yemini.

sacrār/ium –ī & **iī** *cns.* kutsal mahal, mabet.

sacricol/a –ae *er., d.* kurban törenine başkanlık eden rahip veya rahibe.

sacrifer –ī *s.* kutsal şeyleri taşıyan.

sacrificālis *s.* kurbana ait.

sacrificāti/ō –ōnis *d.* kurban etme.

sacrific/ium –ī & **iī** *cns.* kurban.

sacrific/ō –āre *gçf. & gf.* kurban etmek.

sacrificul/us –ī *er.* kurban eden rahip; **rēx–** baş rahip.

sacrificus *s.* kurbana ait.

sacrilēg/ium –ī & **iī** *cns.* kut-

sal bir şeye karşı saygısızlık.

sacrilegus *s.* kutsal bir şeye karşı saygısızlıkla ilgili; kâfir, zındık, kutsal olmayan, günahkâr; *er.* tapınak hırsızı.

sacr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kutsamak; mahkum etmek, lanet etmek, beddua etmek; adamak, hasretmek, vakfetmek; dokunulmaz kılmak; (*şiir*) ölümsüzleştirmek; **-ātus** *s.* kutsal, takdis olunmuş; **-āta lex** çiğnendiğinde yeraltı tanrılarına emanet edilmeyi gerektiren yasa.

sacrōsanctus *s.* bozulamaz, ihlal edilemez, dokunulamaz.

sacrificō *bak.* **sacrificō**

saeclum *bak.* **saeculum**

saeculāris *s.* yüz yıllık, yüz yılda bir olan; (*dn.*) dünyevi, cismani, putperest.

saecul/um -ī *cns.* kuşak, nesil, ömür, yaş; çağ; yüzyıl; **in -a** (*dn.*) ebediyen.

saepe *z.* sık sık, **-numerō** çok sık.

saep/ēs -is *d.* çalı, engel, çit.

saepīment/um -ī *cns.* kapama, kuşatma, çevirme.

saēp/iō -īre -sī -tum *gçf.* çitle çevirmek, kapamak, hapsetmek; (*mec.*) sığınmak, korunmak.

saeptus *gedo.* **saepiō** *cns.* çit, duvar; kazık, parmaklık çubuğu; (*koyun*) ağıl, sürü; (*Roma*) Campus Martius'daki oy verme alanı.

saet/a -ae *d.* kıl, sert kıl.

saetiger -ī *s.* kıllı.

saetōsus *s.* bol kıllı, sık kıllı.

saevīdicus *s.* öfkeli.

saev/iō -īre -iī -ītum *gf.* çok öfkelenmek, hiddetlenmek, çılgınca bağırıp çağırmak.

saeviti/a -ae *d.* öfke, hiddet; vahşilik, zalimlik.

saev/us *s.* öfkeli, hiddetli; zalim, gaddar, barbar; **-ē -iter** *z.* hiddetli bir biçimde, zalimce.

sāg/a -ae *d.* falcı.

sagācit/ās -ātis *d.* (*köpekler*) keskin koku; (*akıl*) kurnazlık, açıkgözlülük.

sāgātus *s.* asker pelerini giymiş kimse.

sag/āx -ācis *s.* (*duyular*) keskin, keskin kokulu; (*akıl*) zeki, kıvrak zekalı, kurnaz; **-ācit er** *z.* keskin bir biçimde; kurnazca.

sagīn/a -ae *d.* tıka basa doldurma, besleme, yiyip içme; yemek, besin, ağır yemek; yağlı hayvan.

sagīn/ō -āre *gçf.* tıkınmak, tıka basa yemek, yağlanmak, semirmek; beslenmek, ziyafette bol bol yemek.

sāg/iō -īre *gf.* keskin bir biçimde algılamak.

saegitt/a -ae *d.* ok.

sagittār/ius -ī & **iī** *er.* okçu.

Sagittifer -ī *s.* okla donanmış (kimse).

sagm/en -inis *cns.* dokunulmazlık işareti olarak kullanılan kutsanmış ot yığını.
sagul/um -ī *cns.* kısa asker pelerini.
sag/um -ī *cns.* asker pelerini, yün pelerin.
Sagunt/um -ī *cns.*, **-us (os) -ī** *d.* Doğu İspanya'da kent; **-īnus** *s.*
sāgus *s.* kehanette bulunmayla ilgili; kehanetle ilgili.
sāl salis *er.* tuz; tuzlu su, salamura, deniz; (*mec.*) kumazlık, açıkgözlük, zekâ, nükteli söz, şaka; zevk, zerafet.
salac/ō -ōnis *er.* kabadayı.
Salam/īs -īnis *d.* Atina yakınında Yunan adası; Kıbrıs'ta kent; **-īnius** *s.*
salapūt/ium -ī & iī *cns.* manken, küçük adam, adamcık.
salārius *s.* tuza ait; *cns.* ödenek, maaş.
sal/āx -ācis *s.* şehvetli, şehvanî, kösnül, cinselliği uyarıcı.
salebr/a -ae *d.* engebelilik, anzalılık.
Saliāris *s.* Salii'ye ait; debdebeli, gösterişli.
salict/um -ī *cns.* söğütlük.
salient/ēs -ium *d.* ç. pınarlar.
salignus *s.* söğüte ait.
Sali/ī -ōrum *er.* ç. Mars'ın rahipleri.
salill/um -ī *cns.* küçük tuz kileri.
salīn/ae -ārum *d.* ç. tuzla.
salīn/um -ī *cns.* tuz kileri.
sal/iō -īre -uī -tum *gf.* sıçramak, atlamak; vurmak, atmak (nabız).
salīv/a -ae *d.* salya, tükürük, tat, lezzet.
sal/ix -icis *d.* söğüt ağacı.
Sallust/ius -ī *er.* Roma'lı tarihçi; **-iānus** *s.*
Salmōn/eus -eos *er.* Aelosun şımşeğe öykündüğü için Tartaros'ta cezalandırılan oğlu; **-is -idis** *d.* kızı Tyro.
salsāment/um -ī *cns.* tuzlu su, salamura; tuzlu balık.
sals/us *s.* tuzlu; tuz, salamurayla ilgili; (*mec.*) zarif, nükteli, esprili; **-ē** *z.* zekice, hazırcevaplıkla.
saltāti/ō -ōnis *d.* dans, dans etme.
saltāt/or -ōris *er.* dansçı.
saltātōrius *s.* dansa ait.
saltātr/īx -īcis *d.* dansçı.
saltāt/us -ūs *er.* dans.
saltem *z.* en azından, ne olursa olsun, her halükârda.
salt/ō -āre *gçf. & gf.* dans etmek.
saltuōsus *s.* ağaçlı, ormanlık.
salt/us -ūs *er.* sıçrayış, atlama.
salt/us -ūs *er.* ormanlık alanda çayır, orman içindeki açıklık; koyak, dar ve derin dere.
salūbri/s (salūber) *s.* sağlık veren, sağlıklı, sıhhî; sağlam, pek; **-ter** *z.* sağlıklı olarak; yararlı bir biçimde.
salūbrit/ās -ātis *d.* sağlık,

sıhhat.

saluī *gç.* **saliō**

sal/um -ī *cns.* deniz, açık deniz.

sal/ūs -ūtis *d.* sağlık; afiyet, iyilik, yaşam; güvenlik; iyi niyet, selamlama; **-ūtem dīcere** selamlamak, selam vermek; veda etmek.

salūtāri/s *s.* sağlığa yararlı, sağlıklı; yararlı; **-littera** A harfi (**absolvō**'nun kısaltılması, yani beraat, aklanma); **-ter** *z.* yararlı olarak.

salūtāti/ō -ōnis *d.* selamlama; resmi sabah ziyareti.

salūtāt/or -ōris *er.*, **-rīx -rīcis** *d.* büyük bir şahsiyetin evine sabah ziyaretinde bulunan kişi.

salūtifer -ī *s.* sağlık veren.

salūtigerulus *s.* selam götüren.

salūt/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* selamlamak, esenlemek, saygılarını, iyi dileklerini sunmak.

salvē *z.* iyi, sıhhatte; pek iyi.

salvē *em.* **salveō**

salv/eō -ēre *gf.* iyi olmak, sağlıklı olmak; **-ē -ētō -ēte** selam! iyi günler! hoşçakal! **ēre iubeō** iyi günler dilerim.

salv/us, salv/os *s.* güvenli, salim, sağ, canlı, bozulmamış, iyi; bozma, ihlal etmeyen; pek alâ; **-sīs** sana iyi günler! **-a rēs est** her şey tamam; **-ā lēge** yasayı çiğnemeden.

Samarobri v/a -ae *d.* Belçika'da kent, bugün Amiens.

sambūc/a -ae *d.* harp (*müzik*).

sambūcistri/a -ae *d.* harp çalan.

Sam/e -es *d.* Yunan adası Cephallenia'nın eski adı; **-aous** *s.*

Samn/ium -ī & **ī** *cns.* Orta İtalya'da bölge; **-is -itis** *s.* Samnium'lu.

Sam/os (-us) -ī *d.* Ege'nin Anadolu kıyısında ada, çömlekçiliğiyle ve filozof Pythagoras'ın doğum yeri olmasıyla ünlüdür; **-ius** *s.* Samoslu; *cns.* ç. Samos çömleği.

Samothrāc/ia -iae, -a -ae *d.* Semendirek, Kuzey Ege'de ada; **-ius a -esum** *er.ç.d.* Samothracia'lılar.

sānābilis *s.* tedavisi mümkün.

sānāti/ō -ōnis *d.* iyileşme, şifa bulma.

san/ciō -cīre -xī -ctum *gçf.* kutsallaştırmak; rahipliğe atamak, tasdik etmek; yaptırım uygulamak.

sanctimōni/a -ae *d.* kutsal olma, mukaddeslik; iffet, ismet.

sancti/ō -ōnis *d.* resmi emir, irade, hüküm, yasayı çiğneyenlere verilen ceza.

sanctit/ās -ātis *d.* kutsallık; doğruluk, dürüstlük, iffet, ismet.

sanctitūd/ō –inis *d.* kutsallık.
sanct/or –ōris *er.* yaptınm getiren; müeyyide koyan.
sanct/us *gedo.* **sanciō** *s.* kutsal, dokunulamaz; muhterem, saygıdeğer; dindar, takva ehli, erdem sahibi, iffetli; **–ē** *z.* ciddiyet ve vakarla, dindarane.
sandaligerul/a –ae *d.* sandal giyen.
sandal/ium –ī & **iī** *cns.* sandal, terlik.
sandapil/a –ae *d.* tabut sehpası.
sand/ȳx –ȳcis *d.* al renk, kırmızı renk.
sānē *z.* makul bir biçimde; çok, kuşkusuz; (*alaylı*) elbette, tabi; (*kabul*) kuşkusuz, tabii, gerçekten; (*yanıt*) elbette, tabii; (*emir*) buyur bakalım; **–quam** pek çok; **haud–** pek değil.
sanguen *bak.* **sanguis**
sanguin/āns –āntis *s.* kana susamış.
sanguīnārīus *s.* kana susamış.
sanguineus *s.* kanlı, kana ait, kan kırmızı.
sanguinolentus *s.* kanlı; kan kırmızı; kandan ibaret.
sangu/is –inis *er.* kan, kan dökme; zürriyet, nesep, soy, asıl, ahfat, aile; ürün, döl, evlat; (*mec.*) güç, yaşam; **–inem dare** kan dökmek; **–inem mittere** kanatmak.
sani/ēs –em –ē *d.* hastalıklı kan; yılan ya da akrep zehiri.
sānit/ās –ātis *d.* (*gövde*) sağlık, sağlamlık; (*akıl*) sağlıklı düşünme, doğru düşünme; makul olma, aklı başında olma; (*üslup*) halislik, haslık, saflık, uygunluk.
sann/a –ae *d.* sıntma, alay etme.
sanni/ō –ōnis *er.* soytan.
sān/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* iyileştirmek, şifa vermek; (*mec.*) çare, bulmak, deva bulmak, sıkıntıyı hafifletmek.
sanquālis avis *d.* balık kartalı, deniz tavşancılı.
sānus *s.* (*gövde*) sağlam, sağlıklı; (*akıl*) aklı başında, mantıklı; (*üslup*) yanlışsız; **male –** deli, çılgın; **sanun es?** aklın başında mı? aklını mı kaçırdın.
sanxī *gç.* **sanciō**
sap/a –ae *d.* taze şarap.
sapi/ēns –entis *şz. ç.* **sapiō** *s.* akıllı, basiretli, ihtiyatlı; *er.* akıllı adam, felsefeci; zevk sahibi kişi; **–enter** *z.* akıllı bir biçimde, makul bir biçimde.
sapienti/a –ae *d.* akıl, akıllılık, idrak, muhakeme, akıl yürütme, basiret, feraset; felsefe; bilgi.
sap/iō –ere –īvī & **uī** *gf.* tadı ya da lezzeti olmak; akıllı olmak; tedbirli olmak, ferasetli olmak; *gçf.* kokusunu almak,

tadını almak; anlamak.
sap/or –ōris *er.* tat, çeşni, lezzet; (*gıda*) nefayis; (*mec.*) beğeni, incelik.
Sapph/ō –ūs *d.* Lesbos'lu kadın şair; **–icus** *s.*
sarcin/a –ae *d.* paket, bohça, yığın, yük; (*askerlik*) takım.
sarcinārius *s.* bavulla ilgili.
sarcināt/or –ōris *er.* yamayan kimse.
sarcinul/a –ae *d.* küçük paket.
sar/ciō –cīre –sī –tum *gçf.* yamamak, onarmak, tamir etmek.
sarcophag/us –ī *er.* gömüt, mezar, sin, lahit.
sarculum –ī *cns.* küçük çapa.
Sard/ēs (–is) –ium *d. ç.* Sardis, Lydia'nın başkenti; **–iānus** *s.*
Sard/inia –iniae *d.* Sardunya adası; **–us –ōus –iniēnsis** *s.*
sardony/x –chis *d.* akik taşı.
sar/iō –īre –īvī & **uī** *gçf.* çapalamak, ayrık otlarını çıkarıp temizlemek.
saris/a –ae *d.* bir tür Makedonia mızrağı.
sarisophor/us –ī *er.* Makedonia'lı mızrakçı.
Sarmat/ae –ārum *er. ç.* Sarmatialılar, Güney Doğu Rusya'da bir kavim; **–icus –is** *s.*
sarment/um –i *cns.* çalılık, çalılar.
Sarpēd/ōn –ōnis *er.* Lykia kralı.
Sarr/a –ae *d.* Sur kenti; **–ānus** *s.* Surlu.
sarrāc/um –ī *cns.* atlı yük arabası.
sarriō *bak.* **sariō**
sarsī *gç.* **sarciō**
sartāg/ō –inis *d.* tava.
sart/or –ōris *er.* çapalayan kimse, yabani otları ayıklayan kimse.
sartus *gedo.* **sarciō**
sat *bak.* **satis**
satag/ō –ere *gf.* başı belada olmak; tadiz edilmek; telaş etmek, işi başından aşmak.
satell/es –itis *er., d.* hizmetçi, hizmetkâr, yardıma, suç ortağı.
sati/ās –ātis *d.* yeterlilik, kifayet; doymuşluk, tokluk.
satiet/as –ātis *d.* yeterlilik, doymuşluk.
satin, satīne, satisne *yerine z.* gerçekten, hakikaten.
sati/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* doyurmak, tatmin etmek, yatıştırmak, teskin etmek; doldurmak, doyurmak; tıka basa doyurmak, bıktırmak, usandırmak, iğrendirmek.
sati/ō –ōnis *d.* tohum ekme, ağaç yetiştirme; (*ç.*) tarlalar.
satis, sat *s.* yeterli, kâfi, elverişli; *z.* yeterli bir biçimde, yeterli ölçüde, oldukça, iyice, gereği gibi; **–accipiō** yeterli teminat almak; **–agō, agitō** tadiz edilmek, işi başından aşmak; **–dō** yeterli kefalet önermek; **–faciō** doyurmak, tatmin et-

mek; telafi etmek; (*alacaklı*) ödemek.

satisdati/ō -ōnis *d.* güvenlik veren.

satisdō *bak.* **satis dō**

satisfaciō *bak.* **satis faciō**

satisfactiō -ōnis *d.* telafi, özür.

satius (*kı.*) **satis** daha iyi, daha yeterli.

sat/or -ōris *er.* tohum eken kimse, ağaç yetiştiren kimse; baba; teşebbüs sahibi, kurucu.

satrap/ēs -is *er.* satrep, Perslerde yönetici.

satur -ī *s.* dolu, doymuş; (*mec.*) zengin.

satur/a -ae *d.* karışık yemek; karmakarışık şey; (*şiir*) yergi; **per -am** şaşırtıcı bir biçimde.

saturēi/a -ōrum *cns. ç.* lezzetli, iştah açıcı.

saturit/ās -ātis *d.* dolgunluk; tokluk; bolluk, mebzuliyet.

Saturnāl/ia -ium & **iōrum** *cns. ç.* Aralık'ta yapılan Satumus şenliği.

Saturnīn/us -ī *er.* İÖ 103-100 arasında görev yapan devrimci tribün.

Saturn/us -ī *er.* Altın Çağ'ın hakimi, tohum ekme tanrısı; Satürn gezegeni; **-ius** *s.* **-ia -iae** *d.* evlilik tanrıçası.

satur/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* doldurmak, tıka basa doyurmak, tatmin etmek; iğrendirmek, nefret ettirmek.

satus *gedo.* **serō** *er.* oğul; *d.* kız çocuk; *cns. ç.* ürünler, mahsul, ekin.

sat/us -ūs *er.* tohum ekme, ağaç yetiştirme; vücuda getirme.

satyrisc/us -ī *er.* küçük satir.

satyr/us -ī *er.* satir.

sauciāti/ō -ōnis *d.* yaralama.

sauci/ō -āre yaralamak, incitmek.

saucius *s.* yaralı, incinmiş; hasta.

sauromatae *bak.* **Sarmatae**

sāviāti/ō -ōnis *d.* öpme.

sāviol/um -ī *cns.* tatlı öpüş.

sāvi/or -ārī *gçf.* öpmek.

sāv/ium -ī & **iī** *cns.* öpüş.

saxātilis *s.* kayaya ait.

saxēt/um -ī *cns.* kayalık yer.

saxeus *s.* kayalık, kaya, kayaya ait olan.

saxificus *s.* taş haline getiren.

saxōsus *s.* taşlı, çok kayalı, çok taşlı.

saxul/um -ī *cns.* küçük kaya.

sax/um -ī *cns.* kaya, kopmuş kaya parçası; Tarpeia kayası.

scab/er -rī *s.* kaba, kepekli, kabuklu; uyuzlu, kaşıntılı.

scabi/ēs -em -ē *d.* kabalık, baş kepeği, kabuk; uyuz, kaşıntı.

scabill/um -ī *cns.* iskemle, tabure; ayakla çalınan bir kastanyet.

scab/ō -ere scābī *gçf.* tırmalamak, kaşımak.

Scae/a port/a –ae –ae ç.d. Troia'nın batı kapısı.

scaen/a –ae *d.* sahne, sahne dekoru; (*mec.*) kamu yaşamı; dış görünüm, yanıltıcı görünüş, – gibi görünüş.

scaenālis *s.* tiyatroya ait, temsili.

scaenicus *s.* sahneye ait, tiyatroya ait; *er.* oyuncu.

Sacevola –ae *m.* Porsenna'nın önünde sağ elini ateşte yakan eski bir Roma'lı kahraman; Cicero döneminde ünlü yargıç.

scaevus *s.* solda; yoldan çıkmış, sapkın; *d.* kehanet.

scāl/ae –ārum *d. ç.* merdiven, basamaklar.

scalm/u –ī *er.* iskarmoz.

scalpell/um –ī *cns.* küçük ve düz bıçak.

scalp/ō –ere –sī –tum *gçf.* oymak, hakketmek, kazmak, kabartma işi yapmak; tırmalamak.

scalpr/um –ī *cns.* bıçak, çakı; keski.

scalpurr/iō –īre *gf.* tırmalamak, kazımak.

Scamand/er –rī *er.* Troia'da ırmak, Ksanthos olarak da bilinir, Menderes Nehri.

scammōne/a –ae *d.* (*bitki*) mahmude otu.

scamn/um –ī *cns.* sıra, bank, iskemle, tabure; taht.

scand/ō –ere *gçf. & gf.* tırmanmak, çıkmak.

scaph/a –ae *d.* tekne, kayık, hafif yelkenli filika.

scaph/ium –ī & iī *cns.* kayık tabak.

scapul/ae –ārum *d. ç.* kürek kemikleri; omuzlar.

scāp/us –ī *er.* mil, şaft; (*dokuma tezgâhı*) iplik kirişi.

scar/us –ī *er.* (*balık*) skaros, güneş balığı.

scatebr/a –ae *d.* fışkıran su.

scat/eō –ēre –ō –ere *gf.* kaynamak, fıkırdamak, fışkırmak, taşmak; (*mec.*) bol olmak, mebzul olmak, oğul vermek.

scatūrīgin/ēs –um *d. ç.* kaynaklar, pınarlar.

scatūr/iō –īre *gf.* fışkırmak, taşmak; (*mec.*) bol; *d.* fışkıran su.

scaurus *s.* ayak bileği geniş.

scelerāt/us *s.* kutsal bir şeye karşı saygısızlık etmiş; günahkâr, kötücül, adı kötüye çıkmış, lanetlenmiş, melun; habis, kinci; **–ē** *z.* günahkarca.

sceler/ō –āre *gçf.* kutsal bir şeye karşı saygısızlıkta bulunmak.

scelerōsus *s.* kötü, bedhah, lanetlenmiş, melun.

scelost/us *s.* günahkâr, habisliğe ait, alçak; şanssız; **–ē** *z.* günahkârca.

scel/us –eris *cns.* günahkârlık, suç, günah; (*kişi*) alçak, adi ve habis kimse; (*olay*) bela, fe-

laket, afet.

scēn- *bak.* **scaen-**

scēptrifer -ī *s.* hükümet asası elinde bulunan.

sceptr/um -ī *cns.* asa, saltanat, krallık asası, krallık, yönetim, egemenlik, yetkililik.

scēptūch/us -ī *er.* krallık asası taşıyan.

scheda *bak.* **scida**

schēm/a -ae *d.* biçim, üslup.

Schoen/eus -ei *er.* Atalanta'nın babası; **-eius** *s.* **-eis -eidis** *d.* Atalanta.

schoenobat/es -ae *er.* ip cambazı.

schol/a -ae *d.* bilgili konuşma, bilgili tartışma, müzakere, münazaa, deneme, çalışma; okul; fırka, mezhep, izleyiciler.

scholasticus *s.* okula ait; *er.* retorikçi.

scid/a -ae *d.* kâğıt tabakası.

sci/ēns -entis *ş.zam. ç.* **sciō** *s.* bilen, kavrayan, zeki, fatin; deneyimli, bilgili, hünerli, şahsen tanınan; **-enter** *z.* ustalıkla, mahirane.

scienti/a -ae *d.* bilgi, hüner; bilim.

scīlicet *z.* açıkça, aşikâr olarak, kuşkusuz, tabii; (*kabul etme*) hiç kuşku yok; (*alaylı*) sanırım, tabii.

scilla *bak.* **squilla**

scīn, scisne yerine.

scī/ndō -ndere -dī -ssum *gçf.* yırtarak ayırmak, keserek açmak, yarmak, bölümlere ayırmak; ikiye ayırmak.

scintill/a -ae *d.* kıvılcım, çakım.

scintill/ō -āre *gf.* kıvılcım saçmak, pırıldamak.

scintillul/a -ae *d.* küçük kıvılcım.

sc/iō -īre -īvī -ītum *gçf.* bilmek; hüner sahibi olmak; (*ms. ile*) ne yapacağını bilmek; **quod -iam** bildiğim kadanyla; **-ītō** emin olabilirsin.

scīpi/ō -ōnis *er.* değnek, sopa, çomak.

Scipi/ō -ōnis *er.* ünlü Roma'lı soyadı (*öz.* Africanus Aemilianus).

scirpeus *s.* sazdan, hasırdan.

scirpicul/us -ī *er.* hasır sepet.

scirp/us -ī *er.* saz otu, su hezaranı, hasır sazı.

scīscit/or -ārī -ātus, -ō -āre *gçf.* soruşturmak; soru sormak.

scī/scō -scere -vī -tum *gçf.* soruşturmak, öğrenmek; (*siy.*) onaylamak; buyurmak, atamak.

scissus *gedo.* **scindō** *s.* yarık, çatlak; (*ses*) sert, kaba.

scītāment/a -ōrum *cns. ç.* lezzetli şeyler.

scīt/or -ārī -ātus *gçf. & gf.* sormak, soruşturmak; danışmak, başvurmak.

scītulus *s.* temiz ve düzgün, tertipli.

scīt/um –ī *cns.* resmî emir, irade, hüküm, yasa, nizam.
scīt/us *gedo.* **scīo**; *gedo.* **Scīscō** *s.* zeki, akıllı, anlayışlı, hünerli; (*sözcükler*) mantıklı, nükteli; (*görünüm*) tertipli, düzenli, şık; **–ē** z. zekice, zevklice.
scīt/us –ūs *er.* emir, irade, hüküm.
sciūr/u –ī *er.* sincap.
scīvī *gç.* **scīō**; *gç.* **scīscō**
scob/is –is *d.* bıçkı tozu, talaş, eğe talaşı.
scomb/er –rī *er.* uskumru.
scōp/ae –ārum *d. ç.* ince dallar, sürgünler; katır tırnağı.
scopulosus *s.* kayalı, bol, çok kayalı.
scopul/us –ī *er.* kaya, sarp ve kayalık uçurum, dağlık burun; (*mec.*) tehlike.
scorpi/ō –ōnis, –us & **os –ī** *er.* akrep; (*ask.*) mananık.
scortāt/or –ōris *er.* zina eden kimse, evlilik dışı cinsel ilişki.
scorteus *s.* deriden.
scort/or –ārī *gf.* fahişelerle ilişki kurmak.
scort/um –ī *cns.* fahişe, orospu.
screāt/or –ōris *er.* boğazını gürültülü bir biçimde temizleyen kimse.
screāt/us –ūs *er.* boğazı temizleme.
scrīb/a –ae *er.* kâtip, yazıcı.
scrī/bō –bere –psī –ptum *gçf.* yazmak, çizmek; kaydetmek, tanımlamak; (*belge*) yazmak; (*yasa*) uygulamak; (*ask.*) kaydetmek.
scrīn/ium –ī & **iī** *cns.* kitap muhafazası, mektupluk.
scrīpti/ō –ōnis *d.* yazı; kompozisyon, tahrir; metin.
scrīptit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kurallara uygun yazmak, yapıt yazmak (*vermek*).
scrīpt/or –ōris *er.* yazar, yapıt sahibi; kâtip; **rērum–** tarihçi.
scrīptul/a –ōrum *cns.ç.* dama taşındaki çizgiler; **duodecim** *s.* oniki çizgi; dama tahtası üzerinde oynanan bir oyun.
scrīpt/um –ī *cns.* yazı, kitap, yapıt; yasa, kanun.
scrīptūr/a –ae *d.* yazı; kompozisyon; belge, evrak; (*siy.*) kamu otlaklarına konan vergi.
scrīptus *gedo.* **scrībō**
scrīpt/us –ūs *er.* kâtiplik.
scrīpul/um –ī *cns.* hafif ağırlık, eczacı tartısı.
scrob/is –is *d.* hendek, ark, siper, mezar.
scrōf/a –ae *d.* dişi domuz.
scrōfipāsc/us –ī *er.* domuz yetiştiren.
scrūpeus *s.* taşlı, pürüzlü.
scrūpōsus *s.* çok kayalı, çentikli.
scrūpulōsus *s.* taşlı, pürüzlü; (*mec.*) kesin, dakik.
scrūpulum *bak.* **scrīpulum**
scrūpul/us –ī *er.* küçük, keskin taş; (*mec.*) huzursuzluk,

rahatsızlık, kuşku.
scrūp/us -ī *er.* keskin taş; (*mec.*) huzursuzluk, rahatsızlık.
scrūt/a -ōrum *cns.* ç. çerçöp, süprüntü.
scrūt/or -ārī -ātus *gçf.* aramak, sondayla yoklamak, incelemek; farkına varmak.
sculp/ō -ere -sī -tum *gçf.* oymak, hakketmek, kazımak.
sculpōne/ae -ārum *d.* ç. engeller, köstekler.
sculptilis *s.* oyulmuş, hakkedilmiş.
sculpt/or -ōris *er.* yontucu, heykeltraş.
sculptus *gedo.* **sculpō**
scurr/a -ae *er.* dalkavuk, soytan; züppe.
scurrīlis *s.* alaylı, alay eden.
scurrīlit/ās -ātis *d.* ağız bozukluğu, küfürbazlık, soytanlık.
scurr/or -ārī *gf.* maskaralık yapmak.
scūtāl/e -is *cns.* sapan kayışı.
scūtātus *s.* kalkan taşıyan.
scutell/a -ae *d.* kâse, tas.
scutic/a -ae *d.* kamçı, kırbaç.
scutr/a -ae *d.* düz tabak.
scutul/a -ae *d.* küçük tabak.
scutul/a scytal/a -ae *d.* tahta makara; gizli mektup.
scutulāt/a -ae *d.* kareli giysi.
scūtul/um -ī *cns.* küçük kalkan.
scūt/um -ī *cns.* kalkan, sîper.
Scyll/a -ae *d.* Messina Boğazı'nda tehlikeli bir kaya ya da deniz canavarı; **-aeus** *s.*
scymn/us -ī *er.* yavru (*ayı, aslan*).
scyph/us -ī *er.* şarap kâsesi.
Scyr/os -us -ī *d.* Euboea yakınlarında bir Ege adası; **-ius -ias** *s.*
scytala *bak.* **scutula**
Scyth/a, -ēs -ae *er.* İskit; **-ia -iae** *d.* İskitya, Kara Deniz'in kuzey doğusunda ülke; **-icus** *s.* **-is -idis** *d.* İskitya'lı kadın.
sē, sēsē *za.* kendisi, kendileri; **apud-** yurtta, evde; **inter-** karşılıklı, kendi aralarında.
sēb/um -ī *cns.* don yağı, mum yağı, içyağı, kuyruk yağı.
sēc/ēdō -ēdere -essī -essum *gf.* ayrılmak, uzaklaşmak, geri çekilmek; başkaldırmak; (siyasal ya da dinsel bir örgütten) ayrılmak.
sēc/ernō -ernere -rēvī -rētum *gçf.* ayırmak, tefrik etmek, bir kenara ayırmak; ayrıştırmak; ayırt etmek.
sēcessī/ō -ōnis *d.* çekilme; ayrılma (*siyasal ya da dinsel bir örgütten*).
sēcess/us -ūs *er.* işten çekilme, yalnızlık; geri çekilme.
sēclū/dō -dere -sī -sum *gçf.* kapamak, tecrit etmek, ayırmak; ayırmak, tefrik etmek, ortadan kaldırmak.
sēclūsus *gedo.* **sēclūdō** *s.* uzak.
sec/ō -āre -uī -tum *gçf.* kes-

mek; yaralamak; bölmek; (*tıp*) ameliyat etmek; (*devinim*) içinden geçmek; (*uyuşmazlık*) karara varmak.

sēcrēti/ō –ōnis *d.* ayırma, tefrik etme.

sēcrētō *z.* münferit olarak, özel bir şekilde, gizlice, mahrem olarak.

sēcrēt/um –ī *cns.* özellik, hususilik, gizlilik; geri çekilme, gözden uzak yer; giz, sır, gizem.

sēcrētus *gedo.* **sēcesnō** *s.* ayrı; yalnız, uzak; gizli, mahrem.

sect/a –ae *d.* yol, patika; yöntem, yaşam biçimi; (*siy.*) parti; (*fel.*) okul.

sectārius *s.* önde gelen, yol gösteren.

sēctāt/or –ōris *er.* hayran, izleyici, tilmiz, çömez.

sēctilis *s.* kesik; kesici.

secti/ō –ōnis *d.* kesme, kesiş; haciz edilen malları açık arttırmayla satma.

sect/or –ōris *er.* kesici, kesen kimse; açık arttırmada satın alan kimse.

sect/or –ārī –ātus *gçf.* dikkatlice takip etmek, eşlik etmek; peşine düşmek, avlamak.

sectūr/a –ae *d.* kazma.

sēctus *gedo.* **secō**

secubit/us –ūs *er.* yalnız uzanmak, tek başına yatmak.

sēcub/ō –āre –uī *gf.* yalnız uyumak; yalnız yaşamak.

sēcuī *gç.* **secō**

sēcul– *bak.* **saecul–**

sēcum kendisiyle birlikte.

secundān/ī –orum *er.ç.* ikinci lejyon askerleri.

secundārius *s.* ikincil.

secundō *z.* ikinci olarak.

secund/ō –āre *gçf.* yarar sağlamak, başarılı kılmak.

secundum *edt.* (*yer*) arkasında, boyunca; (*süre*) sonra; (*sıra*) bitişik; (*anlaşma*) lehine, göre; *z.* arkasında.

secund/us *s.* izleyen, arkadan gelen, bitişik, bir sonraki; ikinci derecede, aşağı; uygun, elverişli, talihli, bahtiyar; (*mec.*) ikincil; *d. ç.* (*oyun*) ikinci bölüm; *cns. ç.* başarı; talih, şans; **–ō flūmine** akıntı yönünde; **rēs –ae** ikbal, başarı, refah.

secūricul/a –ae *d.* küçük balta.

secūrifer –ī *s.* baltalı.

secūriger –i *s.* baltalı, balta taşıyan.

secūr/is –is *d.* balta; (*mec.*) ölüm darbesi; (*siy.*) otorite, yetke.

sēcūrit/ās –ātis *d.* endişesizlik, kaygısızlık, dinginlik; güvenlik, emniyet, güvenlik duygusu.

sēcūrus *s.* sıkıntısız, kaygısız, endişesiz; keyfi yerinde, neşeli, şen; dikkatsiz.

secus *cns.* (*çkz.*) seks, cinsiyet, cinslik.

secus *z.* başka suretle, başka

türlü, başka şekilde; aşırı biçimde; **nōn–** hatta, böyle olsa bile; **sequius, sētius** (*kı.*) daha başka türlü, yoksa; **nihilō–** bununla beraber, herşeye rağmen.

secūt/or –ōris *er.* izleyen, peşinde koşan.

sed *bağ.* ama, fakat; ama yine de, ama aslına bakılırsa.

sēdāti/ō –ōnis *d.* sakinleşme, yatışma.

sēdāt/us *gedo.* **sēdō** *s.* sakin, sessiz, kendi halinde; **–ē** *z.* sakin bir biçimde.

sēdecim *sy.* on altı.

sed/eō –ēre sēdī sessum *gf.* oturmak; (*ordu*) kamp kurmak, kuşatmak; (magistratus'lar) toplantıda olmak; (*giysi*) uymak; (*yerler*) aşağıda yatıyor olmak; (*ağır şeyler*) çökmek; (*silahlar*) hızla saplamak; (*eylem*) aylak olmak; (*düşünce*) kesinlikle kararlı olmak.

sēd/ēs –is *d.* oturacak yer, iskemle; ikametgâh, ev; yer, temel.

sēdī *gç.* **sedeō**

sedīl/e –is *cns.* iskemle, sandalye.

sēditi/ō –ōnis *d.* isyan, ihtilal, baş kaldırma, ayaklanma.

sēditiōs/us *s.* isyankâr, ihtilaf çıkaran, hizipçi; kavgacı; tedirgin; **–ē** *z.* ayaklandıracak şekilde.

sēd/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* sakinleştirmek, teskin etmek, uyuşturmak.

sēd/ūcō –ūcere –ūxī –uctum *gçf.* alıp götürmek, geri çekmek; bölmek, ayırmak.

sēducti/ō –ōnis *d.* taraf tutma, bir yana çekme.

sēductus *gedo.* **sēdūcō** *s.* uzak, ücra.

sēdulit/ās –ātis *d.* ciddilik, ciddiyet, çalışkanlık, gayret; işgüzarlık.

sēdul/us *s.* meşgul, çalışkan, gayretli; **–ō** *z.* meşgul bir biçimde, çalışkan bir biçimde, kasten, mahsus, bile bile.

seg/es –itis *d.* mısır tarlası; ürün, mahsul, buğday.

Segest/a –ae *d.* Sicilya'nın kuzeybatısında kent; **–anus** *s.*

segmentātus *s.* farbola ile süslenmiş.

segment/um –ī *cns.* brokar, bir yüzü kabartmalı kumaş.

segnip/ēs –ēdis *s.* ağır kanlı.

segn/is *s.* yavaş, ağır, miskin, uyuşuk, tembel; **–e, iter** *z.* yavaşça, tembelce.

segniti/a –ae, –ēs –em –ē *d.* yavaşlık, ağırlık, tembellik.

sēgreg/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* ayırmak, ayrı yere koymak; tefrik etmek.

sēiugātus *s.* ayrılmış.

sēiug/is –is *er.* altı atlı araba.

sēlūnctim *z.* ayrılmış olarak.

sēiūncti/ō –ōnis *d.* ayrılık, ayrılma, ayırma.

sēlūnctus *gedo.* **sēingō**

sēiun/gō –gere sēiūnxī sēiūnctum ayırmak, bölmek, ayrılmak.
sēlēcti/ō –ōnis *d.* seçme, ayrılma, seçilme.
sēlēctus *gedo.* **sēligō**
Seleuc/us –ī *er.* Suriye kralı.
sēlībr/a –ae *d.* 250 gram.
sēl/igō –igere –ēgī –ēctum *gçf.* seçmek, ayırmak.
sell/a –ae *d.* iskemle, sandalye, tabure; tahtırevan; **cūrūlis** yüksek devlet memuru mevkii.
sellisterni/a –ōrum *cns.ç.* tanrıçalar için kutsal ziyafetler.
sellul/a –ae *d.* tabure; tahtırevan.
sellulār/ius –ī & iī *er.* el işçisi.
sēmanimus *bak.* **sēmianimis**
semel *z.* bir kez; son olarak; birinci, ilk; **–atque iterum** tekrar tekrar; **–aut iterum** bir iki kere.
Semel/ē –ēs *d.* Bakkhos'un annesi; **–ēius** *s.*
sēm/en –inis *cns.* tohum; (*bitki*) fide, daldırılmak için kopanlan dal; (*insan*) ırk, çocuk; (*fizik*) parçacık; (*mec.*) kaynak, menşe; kışkırtıcı kimse.
sēmentifer –ī *s.* meyva veren.
sēment/is –is *d.* tohum ekme, fide dikmek; buğday filizi.
sēmentī/vus *s.* tohum ekme zamanına ait.
Sēmermis *bak.* **Sēmiermis**
sēmēstris *s.* altı aya ait, ilişkin.
sēmēsus *s.* yan yenmiş.
sēmet *za.* **sē**
semiadapertus *s.* yan açık.
sēmianim/is, –us *s.* yarı ölü.
sēmiapertus *s.* yan açık.
sēmib/ōs –ovis *s.* yan-öküz.
sēmicap/er –rī *s.* yan-keçi.
sēmicremātus, sēmicremus *s.* yan yanmış.
sēmicubitālis *s.* yanm cubit uzunluğunda.
sēmideus *s.* yan ilah; *er.* yan tanrı, yan insan varlık.
sēmidoctus *s.* yan okumuş, yan aydın.
sēmierm/is –us *s.* yarı silahlı.
sēmiēsus *s.* yan yenmiş.
sēmifactus *s.* yarı bitmiş.
sēmifer –ī *s.* yan hayvan; yan vahşi.
sēmigermānus *s.* yan Germen.
sēmigravis *s.* yan hakkından gelinmiş, yarı zaptedilmiş; yan sarhoş.
sēmigr/ō –āre *gf.* uzağa gitmek.
sēmihi/āns –antis *s.* yan açılmış.
sēmihom/ō –inis *er.* yarı erkek, yarı insan.
sēmihōr/a –ae *d.* yarım saat.
sēmilacer –ī *s.* yarı ezilmiş.
sēmilautus *s.* yarı yıkanmış.
sēmilīber –ī *s.* yarı özgür.
sēmilix/a –ae *er.* karargâh arkadaşı kadar iyi.
sēmimorīnus *s.* yarı denizsel,

yan denizde.
sēmim/ās –aris *er.* hermafrodit, hünsa, erselik; *s.* iğdiş edilmiş.
sēmimortuus *s.* yan ölü.
sēminār/ium –ī & **iī** *cns.* fidanlık.
sēmināt/or –ōris *er.* kaynak, menşe, köken.
sēminecis *s.* yan ölü.
sēmin/ium –ī & **iī** *cns.* döllеme; yavrulama.
sēmin/ō –āre *gçf.* tohum ekmek; üretmek; vücuda getirmek.
sēminūdus *s.* yan çıplak; hemen hemen silahsız.
sēmipāgānus *s.* yarı-köylü.
sēmiplēnus *s.* yarı dolu.
sēmiputātus *s.* yarı budanmış.
Semīram/is –is & **idis** *d.* Asur kraliçesi; **–ius** *s.*
sēmirāsus *s.* yarı tıraşlı.
sēmireductus *s.* yarı geri dönmüş.
sēmirefectus *s.* yarı onarılmış.
sēmirutus *s.* yarı tahrip olunmuş, yarı yıkıntı.
sēm/is –issis *er.* (*sikke*) **ās**'ın yarısı (bronz birimin yarısı); (*faiz*) ayda yüzde 1/2; (*alan*) bir aknn yarısı.
sēmisepultus *s.* yarı gömük.
sēmisomnus *s.* yarı uykulu.
sēmisupīnus *s.* yarı geriye uzanmış.
sēmit/a –ae *d.* yol, patika.
sēmitālis *s.* yan yollara ait.
sēmitārius *s.* sık sık rastlanan yan yollar.
sēmiūst– *bak.* **sēmūst–**
sēmivir –ī *s.* yarı-adam; hadım edilmiş; erkekçe olmayan.
sēmivivus *s.* yarı canlı; hemen hemen ölmüş.
sēmed/ius –ī & **iī** *er.* kile'nin dörtte birinin ölçüsü.
sēmōtus *gedo.* **sēmoveō** *s.* uzak; ayrı, farklı, başka.
sēm/oveō –ovēre –ōvī –ōtum *gçf.* bir yana koymak, ayırmak.
semper *z.* her zaman, daima, durmadan.
sempiternus *s.* ebedi, ölümsüz, daimi, yaşam boyu.
Semprōn/ius –ī *er.* Roma aile adı, özellikle Gracchi'ler; **–ius –ianus** *s.*
sēmūnci/a –ae *d.* ons'un yarısı; yirmi dörtte bir.
sēmūnciārius *s.* (*faiz*) yirmi dörtte bir oranında.
sēmūstulātus *s.* yarı yanmış.
sēmūstus *s.* yarı yanmış.
senācul/um –ī *cns.* Senato'nun açık hava toplanma yeri.
sēnāriol/us –ī *er.* küçük altı ayaklı dize.
sēnār/ius –ī & **iī** *er.* altı ayaktan oluşan vezin.
senāt/or –ōris *er.* senatör.
senātōrius *s.* senatörlüğe ait, Senato'da.

senāt/us –ūs *er.* Senato; Senato'nun toplantısı; **–ūs consult/um –ī** *cns.* Senato kararı.

Senec/a –ae *er.* Stoacı filozof, Neron'un öğretmeni.

senect/a –ae *d.* yaşlılık.

senectus *s.* yaşlı, ihtiyar.

senect/ūs –ūtis *d.* yaşlılık; yaşlı adamlar.

son/eō –ēre *gf.* yaşlanmak.

sen/ēscō –ēscere –uī *gf.* yaşlanmak; (*mec.*) zayıflamak, solmak, zeval bulmak.

sen/ex –is (*ki.* **–ior**) *s.* (45 yaşın üstünde) yaşlı; *er. d.* yaşlı erkek, yaşlı kadın.

sēn/ī –ōrum *s.* altılık, altı kez, yarım düzine; altışar.

senīlis *s.* yaşlı bir kimseye ait.

sēnī/ō –ōnis *er.* zarda altı sayısı.

senior *ki.* **senex**

sen/ium –ī & **iī** *cns.* yaşlılık zayıflığı, zeval bulma; dert, keder, elem, bela; huysuzluk, terslik, hırçınlık.

Senon/ēs –um *cns.ç.* Güney Gallia'lı kabile.

sēnsi *gç.* **sentiō**

sēnsifer –ī *s.* duyumsal, duyusal.

sēnsilis *s.* duyumları olan.

sēnsim *z.* yaklaşık olarak, geçici olarak, tedricen, aşamalı.

sēnsus *gedo.* **sentiō** *cns.* ç. düşünceler, hisler.

sēns/us –ūs *er.* (*gövde*) duyumsama, duyma, duyum; (*zekâ*) anlama, düşünce, yargı; (*heyecan*) duygusal davranış; (*dil*) anlam, cümle, kavram; **commūnis–** evrensel insani duygular, insani duygudaşlık, toplumsal içgüdü.

sententi/a –ae *d.* görüş, zan, düşünce, yargı; amaç, niyet, istek; (*yasa*) jüri kararı, karar, hüküm; (*siy.*) oy, karar; (*dil*) anlam, tümce; **maxim epigram meā –ā** benim görüşüme göre; **de meā –ā** isteğime göre; isteğime uygun olarak; **ex meā –ā** tam istediğime (alakama) göre; **ex animī meī –ā** bildiğim ve inandığım kadarıyla; **in –am pedibus ire** bir hareketi desteklemek.

sententiol/a –ae *d.* ibare, deyim.

sententiōs/us *s.* özlü, özü çok, çok anlamlı, veciz, keskin; **–ē** *z.*

sentīn/a –ae *d.* sintine suyu; (*mec.*) tortu, telve, köpük, cüruf.

sent/iō –īre –sēnsi sēnsum *gçf.* (*duyular*) duymak, hissetmek, görmek, algılamak; (*kş.*) deneyim,; çekmek, uğramak; (*akıl*) gözlemlemek, anlamak; (*görüş*) düşünmek, yargılamak; (*yasa*) oylamak, hüküm vermek.

sent/is –is *er.* diken, funda.

sentīsc/ō –ere *gçf.* algılamaya başlamak.

sentus *s.* dikenli; düzensiz, dağınık.
senuī *gç.* **senēscō**
seorsum, seorsus *z.* ayrı olarak, başka türlü bir biçimde.
sēparābilis *s.* ayrılabilir, tefrik edilebilir.
sēparātim *z.* ayrı olarak, ayrı ayrı.
sēparāti/ō –ōnis *d.* ayrılık, ayrılma, ayırma, bölme.
sēpar/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kısımlara ayırmak, bölmek, ayırmak; ayırd etmek; **–ātus** *s.* ayrılmış, farklı; **–ātius** *z.* daha az yakın olarak.
sep/eliō –elīre –elīvī & eliī –ultum *gçf.* gömmek; (*mec.*) ezmek, yenmek, üstün gelmek, alt etmek.
sēpi/a –ae *d.* mürekkep balığı.
Sēplasī/a –ae *d.* Capuci'da parfüm satılan sokak.
sēp/ōnō –ōnere –ōsuī –ositum *gçf.* bir yana koymak, seçmek, ayırmak; ilerisi için saklamak; sürgün etmek, kovmak; almak, kendine mal etmek; bölmek, tefrik etmek.
sēpositus *gedo.* **sēpōnō** *s.* uzak; ayrı, farklı, seçkin.
sēpso *z.* kendisi, bizzat.
septem *sy.* yedi sayısı.
Septemb/er –ris *er.* Eylül; *s.* Eylül'e ait.
septemdecim *bak.* **septendecim**
septemfluus *s.* yedi dereli.
septemgeminus *s.* yedi kat.
septempl/ex –icis *s.* yedi kat.
septemtriō *bak.* **septentriōnēs**
septemvirālis *s.* septemviri'ye ait; *er. ç.* septemviri
Septemvirāt/us –ūs *er.* septemvir'lik; septemvir'lik yönetimi.
septemvir/ī –ōrum *er. ç.* yedi resmi görevliden oluşan kurul.
septēnār/ius –ī & iī *er.* yedi ayaklı dize.
septendecim *sy.* on yedi sayısı.
septēn/ī –ōrum *s.* altışar, altılık.
septentriōnālis *s.* kuzeye ait; *cns. ç.* kuzey bölgeleri.
septentri/ōnes –ōnum *er. ç.* **–ō –ōnis** *er.* Büyük Ayı, Küçük Ayı; kuzey; kuzey rüzgârı.
septi/ēns –ēs *z.* yedi kez.
septimān/ī –ōrum *er.ç.* yedinci lejyon askerleri.
septim/us (septumus) *s.* yedinci; **–um** *z.* yedinci kez olarak; **–decimus** onyedinci.
septingentēsimus *s.* yedi yüzüncü.
septigent/ī –ōrum *s.* yedi yüz.
septuāgēsimus *s.* yetmişinci.
septuāgintā *s.* yetmiş.
septuennis *s.* yedi yaşında.
sept/ūnx –ūncis *er.* yedi ons.
sepulcrālis *s.* cenaze törenine ait, gömmeye veya defne ait.
sepulcrēt/um –ī *cns.* mezar-

lık.
sepulcr/um **-ī** *cns.* mezar, kabir, gömüt.
sepultūr/a **-ae** *d.* gömme, defin, cenaze töreni.
sepultus *gedo.* **sepeliō.**
Sequān/a **-ae** *d.* Seine nehri; **-ī** **-ōrum** *er.* ç. Kuzey Gallia halkı.
sequ/āx **-ācis** *s.* izleyen, takip eden.
sequ/ēns **-entis** *şz.* ç. **sequor** *s.* izleyen, bir sonraki.
sequest/er **-rī** & **ris** *er.* vekil, mutemet, mütevelli, yed-i emin; temsilci, acenta, aracı; **-rum** **-rī** *cns.* emanet, pey.
sēquius *kı.* **secus**
se/quor **-quī** **-cūtus** *gçf. & gf.* izlemek; eşlik etmek, birlikte gitmek; (*süre*) sonra gelmek, ardından gelmek; (*düşman*) izlemek; (*amaç*) amaç edinmek; (*çekme*) kolayca gelmek; (*sözcükler*) kendiliğinden, doğal olarak gelmek, kolayca gelmek.
ser/a **-ae** *d.* kapı demiri, sürgü.
Serāp/is **-is** & **idis** *er.* Mısır'ın baş tanrısı; **-ēum** **-ēī** *cns.* Serapis tapınağı.
serēnit/ās **-ātis** *d.* iyi hava; açıklık, durgunluk.
serēn/ō **-āre** *gçf.* aydınlatmak, parlatmak.
serēnus *s.* açık, berrak; (*rüzgâr*) elverişli; (*mec.*) neşeli, hoş, şen, mutlu; *cns.* açık gökyüzü, iyi hava.
Sēr/es **-um** *er.* ç. Çin halkı; **-icus** *s.* Çinli; ipek.
serēsc/ō **-ere** *gf.* kurumak.
sēri/a **-ae** *d.* uzun kavanoz.
sēric/a **-ōrum** *cns.* ç. ipekler.
seri/ēs **-em** **-ē** *d.* sıra, saf, dizi, seri, düzen, ardıllık, silsile.
sēriol/a **-ae** *d.* küçük kavanoz.
Serīph/us (-os) **-ī** *d.* Ege adası; **-ius** *s.*
sēri/us *s.* ciddi; **-ō** *z.* ciddi olarak, ciddi bir biçimde.
sērius *kı.* **sērō**
serm/ō **-ōnis** *er.* konuşma, söyleşi; bilgili konuşma, söylem, muhavere, karşılıklı konuşma; söylenti, şayia, dedikodu; dil, üslup; günlük dil, düzyazı; (ç.) Horatius'un *Satirler* adlı yapıtı.
sermōcin/or **-ārī** *gf.* konuşmak, sohbet etmek.
sermuncul/us **-ī** *er.* dedikodu, gevezelik, söylenti.
ser/ō **-ere** **sēvī** **satum** *gçf.* tohum ekmek, dikmek; (*mec.*) üretmek, tohum atmak.
ser/ō **-ere** **-tum** *gçf.* dikmek, katılmak, çelenk yapmak; (*mec.*) oluşturmak, düzenlemek, tertip etmek, tasarlamak, ile meşgul olmak.
sēr/ō (*kı.* **-ius**) *z.* geç; çok geç.
Serp/ēns **-entis** *er., d.* yılan; bir takımyıldız.
serpentigen/a **-ae** *er.* yılandan doğma, yılandan gelme.

serpentip/ēs –edis *s.* yılan ayaklı.
serperastr/a –ōrum *cns.* ç. kırık kemik sarmaya özgü ince tahtalar, sargılar, bağlar.
serp/ō –ere –sī –tum *gf.* sürünmek, emeklemek; (*mec.*) yavaşça yaymak.
serpyll/um –ī *cns.* yaban kekiği.
serr/a –ae *d.* bıçkı, testere.
serracum *bak.* **sarrācum**
serrātus *s.* testere dişli (*yaprak*), çentikli, dişli.
serrul/a –ae *d.* küçük testere.
Sertōr/ius –ī *er.* Marius yönetiminde, İspanya'da Sulla'ya karşı çıkan komutan; **–ianus** *s.*
sertus *gedo.* **serō** *cns.* ç. çelenkler.
ser/um –ī *cns.* kesilmiş sütün suyu, serum.
sēr/us *s.* geç; çok geç; **–ā nocte** gece geç vakit; **–um –ī** *cns.* geç saat.
serv/a –ae *d.* kadın hizmetçi, köle.
servābilis *s.* kurtanlamaz, korunamaz.
servāt/or –ōris *er.* kurtaran kimse; koruyucu, esirgeyen; gözleyen kişi.
servātr/īx –īcis *d.* kurtarıcı.
servīli/s *s.* kölelere ait, hizmetçiye ait, köleye yakışır; **–ter** *z.* kölece.
Servīl/ius –ī *er.* pek çok konsülün aile adı; **–ius, –ānus** *s.*
serv/iō –īre –īvī & **–iī –ītum** *gf.* köle olmak; (*eh. ile*) hizmet etmek, kullanılmak, yaramak; (*mülkiyet*) ipotek edilmek.
servit/ium –ī & **–iī** *cns.* kölelik, kulluk; köleler.
servitūd/ō –inis *d.* kölelik.
servit/ūs –ūtis *d.* kölelik, hizmet; köleler; (*mülkiyet*) taahhüt.
serv/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* korumak, kurtarmak, imdadına yetişip kurtarmak; saklamak, hıfzetmek; alıkoymak; biriktirmek, levazımını sağlamak, ihtiyaten saklamak; gözlemek, gözkulak olmak, gözetlemek; (*yer*) kalmak.
servul/a –ae *d.* hizmetçi kız.
servul/us (servolus) –ī *er.* genç köle.
serv/us (servos) –ī *er.* köle, hizmetçi; *s.* köle gibi, hizmet eden; (*mülk*) sorumluluk altında.
sescēnāris *s.* bir buçuk yaşında.
sescenī –ōrum *s.* altıyüzer.
sescentēsimus *s.* altı yüzüncü.
sescent/ī –ōrum *sy.* altı yüz; çok sayıda.
sescenti/ēns, –ēs *z.* altı yüz kez.
sēsē *bak.* **sē**
sesel/is –is *d.* bir bitki.
sesqui *z.* bir buçuk kez.
sesxualter –ī *s.* bir buçuk.

sesquimod/ius –ī & iī *er.* kile.
sesquioctāvus *s.* 9/8.
sesquiop/us –**eris** *cns.* bir buçuk günlük iş.
sesquipedālis *s.* bir buçuk ayak.
sesquip/ēs –**edis** *er.* bir buçuk ayak.
sesquiplāg/a –**ae** bir buçukluk vuruş.
sesquipl/ex –**icis** *s.* bir buçuk kez.
sesquitertiusi *s.* 4/3'lük.
sessilis *s.* oturmaya mahsus.
sessi/ō –**ōnis** *d.* oturma; oturma yeri; oturum; oyalanma.
sessit/ō –**āre** –**āvī** *gf.* düzenli olarak oturmak.
sessiuncul/a –**ae** *d.* küçük toplantı.
sess/or –**ōris** *er.* seyirci; oturan, sakin, mukim.
sēstert/ius –ī & iī bir çeyrek; eski bir Roma sikkesi; sesters; –**ium** –ī *cns.* 1000 sesters; **dēna** –**ia** 10.000 sesters; **centēna mīlia** –**ium** 100.000 sesters; **deciēns** –**ium** 1.000.000 sesters.
Sest/os (–us) –ī *d.* Çanakkale Boğazı'nda kent; Hero'nun yurdu; –**us** *s.*
sēt– *bak.* **saet–**
Sētia –**iae** *d.* Güney Latium'da şarabıyla ünlü kent.
sētius *kı.* **secus**
seu *bak.* **sīve**
sevērit/as –**ātis** *d.* katılık, sertlik, haşinlik.
sevēr/us *s.* sıkı, sert, katı, haşin; gaddar, merhametsiz, korkunç; –**ē** *z.* haşin bir biçimde, acımasızca.
sēvī *gç.* **serō**
sēvoc/ō –**āre** *gçf.* bir tarafa çağırmak; geri çekmek, uzaklaştırmak.
sēvum *bak.* **sēbum**
sex *sy.* altı sayısı.
sexāgēnārius *s.* altmış yaşında.
sexāgēn/ī –**ōrum** *s.* altmışar.
sexāgēsimus *s.* altmışıncı.
sexāgi/ēns –**es** *z.* altmış kez.
sexāgintā *sy.* altmış sayısı.
sexangulus *s.* altıgen.
sexcēnārius *s.* altıyüze ait.
sexcēn– *bak.* **sescēn–**
sexennis *s.* altı yaşında, altı yıl sonra.
sexenn/ium –ī & iī *cns.* altı yıl.
sexi/ēns –**ēs** *z.* altı kez.
sexprīm/ī –**ōrum** *er.* ç. eyalet kenti konsülü.
sextadecimān/ī –**ōrum** *er.* ç. onaltıncı lejyonun askerleri.
sext/āns –**antis** *er.* altıda bir; (*sikke, ağırlık*) as'ın altıda biri.
sextār/ius –ī & iī *er.* bir galonun sekizde biri.
sextīl/is –**is** *er.* Ağustos; *s.* Ağustos'a ait.
sextul/a –**ae** *d.* bir onsun altıda biri.
sext/us *s.* altıncı; –**um** *z.* altıncı kez olarak; –**decimus** onaltıncı.

sex/us –ūs *er.* cinsiyet, seks.
sī *bağ.* eğer, ise, şayet, keşke; **sī forte** umulduğu gibiyse; **sī iam** bir an varsayarsak; **sī minus** tersi durumunda, olmazsa; **sī quandō** her ne zaman olursa; **sī quidem** eğer gerçekten, madem öyle, öyleyse; **sī quis** eğer birisi...; **mirum sī** şaşırtıcı; **quod si** ama eğer.
sībil/ō –āre *gf.* ıslık sesi çıkarmak, ıslık çalmak; *gçf.* birine ıslık çalmak.
sībil/us –ī *er.*, **–a –ōrum** *cns.* ç. ıslık çalma, ıslık sesi çıkarma.
sībilus *s.* ıslık sesi çıkaran.
Sibyll/a (Sibulla) –ae *d.* bir kâhine; **–īnus** *s.*
sīc *z.* böylece, bu suretle, bu kadar, nitekim, aşağıda gösterildiği biçimde; bu durumda; evet.
sīc/a –ae *d.* kama, hançer.
Sīcān/ī –ōrum *er.* ç. İtalya'nın eski halkı, daha sonra Sicilyalı; **–us, –ius** *s.* Sicanialı, Sicilyalı; **–ia –iae** *d.* Sicilya.
sīcār/ius –ī & **iī** *er.* suikastçı, katil.
siccit/ās –ātis *d.* kuruluk, kuraklık, susuzluk; (*gövde*) sertlik; (*üslup*) kuru.
sicc/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kurutmak, kurutmak (*bataklık*), suyunu akıtmak, boşaltmak; (*yara*) iyileştirmek; (*mec.*) tüketmek.
siccoculus *s.* kuru gözlü.
sicc/us *s.* kuru; susamış, ciddi; (*gövde*) sert, pek, sağlıklı; (*kanıt*) sağlam; (*üslup*) düz, sıkıcı; *cns.* kuru toprak; **–ē** *z.* (*konuşma*) güçlü bir biçimde.
Sicili/a –ae *d.* Sicilya; **–ēnsis –s –dis** *s.* Sicilyalı.
sicilicul/a –ae *d.* küçük orak.
sīcine sīc öyle mi?, böyle mi?
sīcubi *z.* her neredeyse, herhangi bir yerde ise.
Siculus *s.* Sicilyalı.
sīcunde *z.* herhangi bir yerden ise.
sīcut, sīcutī *z.* tıpkı; (*kı.*) gibi; (*örnek*) örneğin, sözgelimi; (*ş.k. ile*) imiş gibi, sanki.
Sicy/ōn –ōnis *d.* Kuzey Peloponnesos'da kent; **–ōnius** *s.*
Sidicīn/ī –ōrum *er.ç.* Campania halkı; **–us** *s.*
sīd/o –ere –ī *gf.* oturmak; yerleşmek; banmak.
sīdereus *s.* yıldızlı; (*mec.*) şaşaalı, parlak.
sīd/ō –ere –ī *gf.* oturmak, yerleşmek; batmak, çökelmek, dibe çökmek.
Sīd/ōn –ōnis *d.* ünlü Fenike kenti, Sayda; **–ōnius** *s.* Sayda'lı, Fenike'li; **–ōnis –ōnidis** *s.* Fenike'li.
Sīd/us –eris *er.* takımyıldız, burç; gök cismi, yıldız; mevsim, iklim, hava; kader, yazgı, nasip, kısmet; (ç.) gökyüzü; (*mec.*) ün, nam, şeref, şan, şöhret.
sīem *arkaik şk.* **sum**

Sigambrī *bak.* **Sugambrī**

Sīgē/um **–ī** *cns.* Güney İtalya'nın en ucundaki orman.

sigill/a **–ōrum** *cns. ç.* küçük heykelcikler; mühür, damga.

sigillātus *s.* küçük heykellerle süslenmiş.

signāt/or **–ōris** *er.* bir belgeyi imzasıyla onaylayan.

signifer **–ī** *s.* takımyıldızlı; **–orbis** burçlar kuşağı; *er.* (*ask.*) sancak taşıyan kimse.

significanter *z.* anlamlı olarak, belirli bir kimseyi hedef alarak, etkili bir biçimde.

significātī/ō **–ōnis** *d.* bildirme, anlatma, işaret, belirti, nişan; onay işareti; (*ret.*) vurgu; (*sözcük*) anlam.

signific/ō **–āre** **–āvī** **–ātum** *gçf.* işaret etmek, göstermek; delalet etmek, önceden haber vermek; (*sözcük*) ifade etmek.

sign/ō **–āre** **–āvī** **–ātum** *gçf.* işaretlemek, damga vurmak; (*yayım*) basmak; (*belge*) damgalamak; (*para*) sikke, darphane; (*mec.*) etkilemek, göstermek, belirtmek.

sign/um **–ī** *cns.* işaret, im, belirti, nişan; (*ask.*) sancak; parola, işaretle verilen buyruk; (*sanat*) resim, imge, küçük heykel; (*belge*) mühür; (*gb.*) takımyıldız; **–a cōnferre** savaşa katılmak, birlikte savaşmak; **–a cōnstītuere** dur emri vermek; **–a convertere** yönünü değiştirmek, çark etmek (*ask.*); **–a ferre** karargahı nakletmek; saldırmak; **–a īnferre** saldırmak; **–a prōferre** ilerletmek, ilerlemek; **–a sequī** nizam içinde yürümek; **ab –is discēdere** harp saflarını terketmek; **sub –īs īre** nizam içinde yürümek.

sīlān/us **–ī** *er.* çeşme, su fıskıyesi.

Sīl/a **–ae** *d.* Güney İtalya'nın en ucunda orman.

sil/ēns **–entis** *şz. ç.* **sileō** *s.* sakin, durgun, sessiz; *er. ç.* ölüler.

silent/ium **–ī** & **iī** *cns.* sessizlik, sükunet; (*mec.*) durma, işlemez hal, hareketsizlik.

Sīlēn/us **–ī** *er.* Bacchus'un yaşlı ve ayyaş arkadaşı.

sil/eō **–ēre** **–uī** *gf.* sessiz olmak, durgun olmak; durmak, kesilmek; *gçf.* hiçbir şey söylememek.

siler **–is** *cns.* söğüt.

silēsc/ō **–ere** *gf.* sakinleşmek, yatışmak, suskunlaşmak.

sil/ex **–icis** *er.* çakmaktaşı; kaya.

silicern/ium **–ī** & **iī** *cns.* cenaze ziyafeti.

silīg/ō **–inis** *d.* sonbaharda ekilip yazın biçilen buğday, kış buğdayı; elenmiş ince un.

siliqu/a **–ae** *d.* bakla ya da bezelyenin tohum zarfı, mısır başağının dış yaprakları; (*ç.*) baklagiller.

sillyb/us **–ī** *er.* kitabın adını

taşıyan etiket.

Silur/ēs -um *er.ç.* Güney Galler'de İngiliz kabile.

silūr/us -ī *er.* atbalığı.

sīlus *s.* kalkık burunlu.

silv/a -ae *d.* koru, orman; fidanlık, çalılık, fundalık; (*bitki*) çiçek açan sap; (*ed.*) malzeme.

Silvān/us -ī *er.* işlenmemiş toprak tanrısı.

silvēsc/ō -ere *gf.* ormana koşmak.

silvestris *s.* ağaçlı, ormanlı, ormana ait; yabanıl, vahşi; kırsal, kırsal yaşamla ilgili.

silvicol/a -ae *er. d.* ormana ait, ormanlık.

silvicultr/īx -īcis *s.* ormanda yaşayan (*kimse*).

silvifragus *s.* ağaç kesen.

silvōsus *s.* ağaçlı.

sīmī/a -ae *d.* maymun.

simil/is *s.* birbirine benzer, birbirine yakın, müşabih; **-atque** aynı şekilde; **vērī-** olası, muhtemel; **-e -is** *cns.* karşılaştırma, mukayese, paralel, koşut; **-iter** *z.* benzer biçimde.

similitūd/ō -inis *d.* benzerlik, benzeşme, benzeyiş, müşabehet; taklit, öykünme; analoji, anıştırma; tekdüzelik, monotonluk; (*ret.*) teşbih, benzetme, temsil.

sīmiol/us -ī *er.* maymun.

simītu *z.* aynı zamanda, birlikte.

sīm/ius -ī & iī *er.* maymun.

Simo/īs -entis *er.* Troia ırmağı.

Sīmōnid/ēs -is *er.* lirik Yunan şairi; **-ēus** *s.*

simpl/ex -icis *s.* tek, bir, basit, sade; doğal, dürüst, hilesiz; (*karakter*) içten, samimi; **- iciter** *z.* doğal olarak; içtenlikle; basit bir biçimde.

simplicit/ās -ātis *d.* içtenlik, masumluk.

simpl/um -ī *cns.* tek sayı.

simpul/um -ī *cns.* küçük kepçe; **excitāre fluctūs in -ō** bir bardak suda fırtına koparmak.

simpuv/ium -ī & iī *cns.* sunu (*içki*) kâsesi.

simul *z.* aynı zamanda, hemen, derhal, şimdi; keza, aynı biçimde, ve de, ve yine, hem, hem de, yine; **-ac aque, ut** olur olmaz, yapar yapmaz; (*bağ.*) olur olmaz, yapar yapmaz.

simulācr/um -ī *cns.* benzerlik, benzeşme, biçim, suret, tasvir, portre, küçük heykel; hayalet, hayal; (*yazı*) simge; (*mec.*) suret, gölge.

sīmulām/en -inis *cns.* kopya, suret, nüsha.

simul/āns -antis *ş.zam. o.* **simulō** *s.* öykünen.

simulātē *z.* hileyle, kandırarak.

sīmulāti/ō -ōnis *d.* ikiyüzlülük, mürailik, -miş gibi gö-

rünme.

simulāt/or –**ōris** *er.* taklitçi, öykünmeci; –miş gibi görünen kişi; ikiyüzlü kimse.

simulatque *bağ.* derhal, hemen.

simul/ō –**āre** –**āvī** –**ātum** *gçf.* öykünmek, taklit etmek, göstermek, tasvir etmek; temsil etmek; yalandan yapmak, sahtesini yapmak, –gibi görünmek.

simult/ās –**ātis** *d.* kan davası, kavga, çekişme.

sīmulus *s.* kalkık burunlu.

sīmus *s.* kalkık burunlu.

sīn *bağ.* ya öyleyse; –**aliter, minus** ya öyle değilse.

sināp/ī –**is** *cns.*, –**is** –**is** *d.* hardal.

sincērit/ās –**ātis** *d.* doğruluk, dürüstlük, bütünlük.

sincēr/us *s.* temiz, tam, bütün, hakiki, gerçek; (*mec.*) saf, som, halis, sağlam, dürüst; –**ē** *z.* dürüstçe.

sincipitāment/um –**ī** *cns.* kafanın yarısı.

sincip/ut –**itis** *cns.* başın yarısı; beyin.

sine *edt.* (*dh. ile*) –sız, –meksizin.

singillātim *z.* birer birer.

singulār/is *s.* tek, bir, ayrı, münferit, biricik, yegane; eşsiz, olağandışı; –**iter** *z.* ayn ayn, aşırı derecede.

singulārius *s.* tek, bir, ayrı, münferit.

singul/ī –**ōrum** *s.* münferit.

singultim *z.* hıçkırarak.

singult/ō –**āre** *gf.* hıçkırarak ağlamak, içini çekmek, lıkırdamak; *gçf.* zorlukla solumak, iç geçirmek, soluk almak.

singult/us –**ūs** *er.* hıçkırarak ağlama, iç çekme, cançekişme hırıltısı.

singulus *bak.* **singulī**

sinist/er –**rī** *s.* sol; (*mec.*) yoldan çıkmış, ahlaksız, hayırlı olmayan, elverişsiz, uğursuz; (*Roma falı*) şanslı; (*Yunan falı*) uğurlu; –**ra** –**rae** *d.* sol el, sol taraf (*ask.*); **rē** *z.* fena halde.

sinistrōrs/us, –um *z.* solda.

sin/ō –**ere sīvī sītum** *gçf.* izin vermek, müsaade etmek, haline bırakmak; **nē dī sīrint** Allah esirgesin!

Sinōp/ē –**ēs** *d.* Karadeniz'de Miletos'un kolonisi; –**ēnsis, –eus** *s.*

Sinuess/a –**ae** *d.* Latium ve Campania sınırında kent.

Sīnum *bak.* **sīnus**

sinu/ō –**āre** –**āvī** –**ātum** *gçf.* döndürmek, eğmek, kavis meydana getirmek.

sinuōsus *s.* kavisli, bükük, kıvrımlı.

sin/us –**ūs** *er.* eğri, kavis, kıvrım, kat, büklüm; (*balıkçılık*) ağ; (*coğ.*) koy, körfez, vadi; (*saç*) kıvrım, bukle; (*gemi*) yelken; (*kişi*) göğüs, sine; (*mec.*) koruma, himaye, aşk, yürek,

gizlenme yeri; **in –ī gaudēre** gizliden gizliye memnun olmak.

sīn/us –ī *er.* büyük kâse.

sīpar/ium –ī & iī *cns.* sahne perdesi.

sīph/ō –ōnis *er.* içecek kamışı, yangın tulumbası.

sīquandō *z.* herhangi bir zamanda.

siquidem *z.* eğer gerçekten öyleyse; *bağ.* öyleyse.

sīquī sīquis *za.* her kim ise; eğer biri ise.

sirempse *s.* aynı.

Sīr/ēn –ēnis *d.* Siren.

sīris, sīrit *gç., şk.* **sinō**

Sīr/ius –ī *er.* Sirius, köpek burcunun en büyük yıldızı; *s.* Siros yıldızına ait.

sīs (sī vīs yerine) *z.* lütfen.

sist/ō –ere stitī statum *gçf.* koymak, yerleştirmek, dikmek, tesis etmek; (*yasa*) mahkemede göstermek; (*anıt*) dikmek; (*devinim*) durmak, denetim altına almak; *gf.* ayakta durmak, dinlenmek; (*yasa*) mahkemeye çıkmak; (*devinim*) hareketsiz durmak, durmak, sıkı durmak; **sē–** görünmek, kendini tanıtmak; **vadimōnium–** mahkemeye uygun biçimde çıkmak; **–ī nōn potest** durum umutsuz.

sistr/um –ī *cns.* çıngırak.

sisymbr/ium –ī & iī *cns.* güzel kokan yabani keklik.

Sīsyph/us –ī *er.* Hades'te bir kayayı sürekli olarak tepeye doğru yuvarlamaya mahkum suçlu; **–ius** *s.* **–idēs –idae** *er.* Odysseus.

sitell/a –ae *d.* kur'a kavanozu.

Sīthon/ius *s.* Thracia'lı; **–is –idis** *s.* Thracia'lı.

sītīculōsus *s.* susuz, kuru.

siti/ēns –entis *şz. ç.* **sitiō** *s.* susuz, kuru; kavurucu; (*mec.*) çok istekli; **–enter** *z.* istekli olarak.

sit/iō –īre *gf.* susuz olmak; kavrulmak; *gçf.* susuzluk çekmek, imrenmek, gıpta etmek.

sit/is –is *d.* susuzluk; kuraklık.

sittybus *bak.* **sillybus**

situl/a –ae *d.* kova, gerdel.

situs *gedo.* **sinō** *s.* (*yer.*) bulunan, yerleştirilmiş olan; orada olan; (*ölüler*) orada yatan ya da bulunan; (*mec.*) bağımlı.

sit/us –ūs *er.* konum, yer, mevki, mahal; yapı, kuruluş; ihmal, bakımsızlık, toz, kir, pas; (*akıl*) ahmaklık.

sīve seu *bağ.* ya da; ya... ya da; ya ... ise.

sīvī *gç.* **sinō**

smaragd/us –ī *er., d.* zümrüt.

smīl/ax –acis *d.* kahkaha çiçeği.

Sminth/eus –eī *er.* Apollo.

Smyrn/a –ae *d.* Anadolu'da Ionia kenti; İzmir; **–aeus** *s.*

Sobol– bak. subol–

sobrīn/us –ī *er.*, **–a –ae** *d.* an-

ne tarafından kuzen.
sobri/us *s.* dengeli, ölçülü, ılımlı, mutedil; (*akıl*) akıllı, mantıklı; **–ē** *z.* ılımlı olarak; makul bir biçimde.
socc/us –ī *er.* terlik, *öz.* komedi oyunlannda oyunculann giydiği kısa çorap; komedi.
socer –ī *er.* kayınpeder.
sociābilis *s.* uygun, geçimli.
sociāl/is *s.* müttefiklere ait, müttefik; evlilikle ilgili, kan kocalığa ait; **–iter** *z.* candan.
socienn/us *er.* **–ī** arkadaş.
societ/ās –ātis *d.* arkadaşlık, birlik; ittifak.
soci/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* birleştirmek, ortak etmek, paylaşmak.
sociofraud/us –ī *er.* arkadaşlarını aldatan kimse.
socius *s.* birleşik, ortak, müttefik; *er.* dost, arkadaş, yolduş; ortak, şerik, müttefik.
sōcordi/a –ae *d.* tembellik, duygusuzluk, kayıtsızlık.
sōcor/s –dis *s.* tembel, aylak, uyuşuk, duygusuz; akılsız, ahmak; **–dius** *z.* daha ihmalci bir biçimde, tembelce.
Sōcrat/ēs –is *er.* ünlü Athenalı filozof; **–icus** *s.* Sokrates'e ait, Sokrates'in felsefesine ait; *er. ç.* Sokrates'in izleyicileri.
socr/us –ūs *d.* kayınvalide.
sodālic/ium –ī & **iī** *cns.* arkadaşlık, dostluk, gizli grup.
sodālicius *s.* arkadaşlığa ait.
sodāl/is –is *er., d.* yoldaş, arkadaş; dernek üyesi, suç ortağı.
sodālit/ās –ātis *d.* yoldaşlık, dostluk, dernek, cemiyet; gizli dernek.
sodālitius *bak.* **sodālicius**
sōdēs *z.* lütfen.
sōl sōlis *er.* güneş; günışığı, güneş ısısı; (*şiir*) gün; (*mitoloji*) Güneş tanrısı; **–oriēns, –is ortus** doğu; **–occidēns, –is occāsus** batı.
sōlāciol/um –ī *cns.* bir parça teselli.
sōlōc/ium –ī & **iī** *cns.* huzur, teselli avuntu, iç rahatlaması, ferahlama.
sōlām/en –inis *cns.* avuntu, teselli, iç rahatlaması.
sōlāris *s.* güneşe ait.
sōlār/ium –ī & **iī** *cns.* güneş saati; saat; balkon, teras.
sōlātium *bak.* **sōlācium**
sōlāt/or –ōris *er.* avutan, avutucu.
soldūri/–ī –ōrum *er. ç.* hizmetliler.
soldus *bak.* **solidus**
sole/a –ae *d.* sandal, ayakkabı; pranga, bukağı; (*balık*) dilbalığı.
soleār/ius –ī & **iī** *er.* sandal yapan kimse.
soleātus *s.* sandal giyen kimse.
sol/eō –ēre –itus *gf.* alışkın olmak, itiyadında olmak, genellikle yapmak; **ut–** her zamanki gibi.
solidit/ās –ātis *d.* katılık, sağlamlık.

solid/ō –āre *gçf.* katılaştırmak, pekleştirmek, güçlendirmek.

solid/us *s.* katı, pek, sert, yoğun; tam, bütün, tüm; bitmiş; (*mec.*) sağlam, eksiksiz, metin, dayanıklı, hakiki, gerçek; *cns.* katı madde, sağlam zemin; **–ē** *z.* kesinlikle.

sōliferre/um –ī *cns.* demirden yapılma bir tür kargı.

sōlistimus *s.* (*kb.*) en elverişli.

sōlitārius *s.* yalnız, kimsesiz.

sōlitūd/ō –inis *d.* yalnızlık, kimsesizlik; yoksunluk, mahrumiyet; (*yer*) çöl, sahra.

solit/us *geo.* **soleō** *s.* alışılmış, mutat, âdet hükmünde; *cns.* âdet, gelenek; **plus –o** alışılmıştan fazla.

sol/ium –ī & **iī** *cns.* iskemle, taht; fıçı; (*mec.*) egemenlik, saltanat.

sōlivagus *s.* yalnızbaşına gezen, dolaşan; tek, yalnız.

sollemn/is *s.* yıllık, düzenli, dinsel, ağırbaşlı, vakur; olağan, alışılmış, sıradan; **–ē –is** *cns.* dinsel tören, şenlik; uygulama, kullanma, kullanış; **–iter** *z.* ciddiyet ve vakarla.

soller/s –tis *s.* hünerli, zeki, uzman, marifetli, usta; **–ter** *z.* zekice.

sollerti/a –ae *d.* hüner, marifet, maharet, ustalık.

sollicitāti/ō –ōnis *d.* tahrik etme, kışkırtma, teşvik.

sollicit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* harekete geçirmek; rahatsız etmek, tedirgin etmek, zahmet vermek, sıkmak, taciz etmek, kışkırtmak; sevketmek, teşvik etmek, tahrik etmek, baştan çıkarmak, ayartmak, birinin işine karışmak.

sollicitūd/ō –inis *d.* huzursuzluk, rahatsızlık, endişe, kuruntu, kaygı.

sollicitus *s.* kışkırtılmış, tacız edilmiş; (*zihin*) endişeli, kaygılı, tedirgin; (neden) rahatsız edici, huzur kaçırıcı.

solliferreum *bak.* **sōliferreum**

sollistimus *bak.* **sōlistimus**

soloccism/us –ī *er.* dilbilgisi yanlışı.

Sol/ōn –ōnis *er.* ünlü Atina'lı yasa koyucu.

sōl/or –ārī –ātus *gçf.* rahat ettirmek, yatıştırmak, avutmak, teselli etmek; gönlünü ferahlatmak, sıkıntıdan kurtarmak.

sōlstitiālis *s.* yaz gündönümüne ait.

sōlstit/ium –ī & **iī** *cns.* yaz göndünümü; yaz dönümü, yaz sıcağı.

sol/um –ī *cns.* yer, zemin, dip, alt; toprak, arazi, ülke; (*ayak*) taban; (*mec.*) temel **–ō aequāre** yerle bir etmek.

sōlum *z.* yalnızca, sadece, ancak.

sōl/us (*inh.* **–īus** *eh.* **–ī**) *s.* yalnız, tek başına; kimsesiz, terk

edilmiş; (*yer*) ıssız, metruk.

solūti/ō –ōnis *d.* gevşetme çözme; ödeme.

solūt/us *gedo.* **solvō** *s.* gevşek, serbest; rahat, boş vakti olan, şen, keyifli; (*zorunluluktan*) bağışık; (*yasaklamadan*) özgür, bağımsız, önyargısız, tarafsız; (*ahlak*) gevşek, sıkı olmayan, kayıtsız, zayıf, arsız, küstah; (*dil.*) düz yazıya ilişkin, ritmik olmayan; (*konuşmacı*) akıcı konuşan; **ōrātiō –a, verba –a** düzyazı; **–ē** *z.* gevşek olarak, serbestçe, kayıtsız bir biçimde, zayıfça, akıcı bir biçimde.

sol/vō –vere –vī –ūtum *gçf.* gevşetmek, çözmek, bozmak, iptal etmek; serbest bırakmak, azat etmek, suçsuz çıkarmak, bağışık tutmak; eritmek, dağıtmak, ayırmak, tefrik etmek; yumuşatmak, hafifletmek, gevşetmek, zayıf düşürmek, zayıflatmak; ortadan kaldırmak, tahrip etmek; çözümlemek, açıklamak; ödemek, yerine getirmek; (*tartışma*) kanıtlarla çürütmek; (*disiplin*) uymamak; (*duygular*) kurtulmak; (*saç*) salıvermek; (*mektup*) açmak; (*yelken*) açmak; (*kuşatma*) kaldırmak; (*birlikler*) *gf.* yelken açmak; ödemek; **nāvem–** yelken açıp kalkmak; **poenās–** cezalandırılmak; **praesēns–** peşin para ödemek; **rem–** ödemek; **–vendō esse** bütün borçlarını ödemeye muktedir olmak; **sacrāmento** yükümlülükten kurtulmak.

Solym/a –orum *cns.* ç. Kudüs; **–us** *s.* Musevî'lere ait.

Somniculōs/us *s.* uykulu; **–ē** *z.* gözlerinden uyku akarak.

somnifer –ī *s.* uyku getiren, uyutucu (ilaç); öldürücü, mahvedici.

somni/ō –āre *gçf.* düş görmek; saçma konuşmak.

somn/ium –ī & **iī** *cns.* düş; saçma, hayal.

somn/us –ī *er.* uyku; tembellik.

sonābilis *s.* gürültü.

sonip/ēs –edis *er.* at, küheylan.

sonit/us –ūs *er.* ses, gürültü.

sonivius *s.* gürültülü.

son/ō –āre –uī –itum *gf.* ses çıkarmak, gürültü etmek; *gçf.* söylemek, konuşmak, kutlamak, benzer ses çıkarmak.

son/or –ōris *er.* ses, gürültü.

sonōrus *s.* gürültülü, yüksek sesli.

sōns sontis *s.* suçlu, mücrim.

sonticus *s.* yaşamsal; önemli, ciddi.

son/us –ī *er.* ses, gürültü; (*mec.*) ton.

sophist/ēs –ae *er.* sofist.

Sophocl/ēs –is *er.* ünlü Yunanlı şair; **–ēus** *s.* Sofokles'e ait.

sophus *s.* akıllı, bilge, ferasetli.
sōp/iō –īre –īvī –ītum *gçf.* uyutma; (*mec.*) sakinleştirmek, dinlendirmek.
sop/or –ōris *er.* uyku; duygusuzluk.
sopōrifer –ī *s.* uyku getiren, uyutucu (ilaç), uykulu.
sopōr/ō –āre *gçf.* sakinleştirerek uyutmak.
sopōrus *s.* uykulu.
Sōract/e –is *cns.* Güney Etruria'da dağ.
sorb/eō –ēre –uī *gçf.* emmek, massetmek, yutmak; (*mec.*) dayanmak, katlanmak.
sorbill/ō –āre *gçf.* yudumlamak.
sorbiti/ō –ōnis *d.* içki, et ya da balık suyu.
sorb/um –i *cns.* çilekgillerden bir meyva
sorb/us –ī *d.* üvez.
sord/eō –ēre *gf.* kirli olmak, pis olmak; kılıksız görünmek; adamdan sayılmamak ya da önemsiz olmak.
sord/ēs –is *d.* kir, pislik, bakımsızlık, kılıksızlık; yas tutma; adilik, kabalık; (*toplum*) yığın, ayak takımı.
sordēsc/ō –ere *gf.* kirlenmek.
sordidātus *s.* kılıksız; yaslı.
sordidulus *s.* kirli, lekeli, kılıksız.
sordid/us *s.* kirli, pis, murdar, kılıksız; yaslı; yoksul, adi; aşağı, aşağılık; **–ē** *z.* alçakçasına, kabaca, terbiyesizcesine.
sōr/ex –icis *er.* soreks, tarla faresi.
sōricīnus *s.* tarla faresine ait.
sōrīt/ēs –ae *er.* zincirleme kıyas.
sor/or –ōris *d.* kızkardeş.
sorōricīd/a –ae *er.* kızkardeş katili.
sorōrius *s.* kızkardeşe ait.
sors sortis *d.* kur'a; kur'a ile belirlenen görev; kehanet; kader, talih, nasip; (*para*) sermaye, anapara.
sōrsum *bak.* **seōrsum**
sortilegus *s.* kehanetle ilgili; *er.* kâhin, bilici.
sorti/or –īrī –ītus *gf.* kur'a çekmek; *gçf.* kur'a usulü ile tayin etmek, tahsis etmek; dağıtmak, pay etmek; seçmek; kabul etmek.
sortīti/ō –ōnis *d.* kur'a çekme, kura ile seçme.
sortīt/us *geo.* **sortios** *s.* atanmış, tahsis edilmiş; **–ō** kur'a ile.
sortit/us –ūs *er.* kura çekme.
Sos/ius –ī *er.* Roma aile adı, *öz.* ünlü kitapçı Sosii kardeşler.
sōspes –itis *s.* güvenilir ve sağlam, zarar görmemiş; uğurlu, müsait, elverişli.
sōspit/a –ae *d.* kurtarıcı, halaskâr.
sōspitālis *s.* uğurlu, hayırlı, yararlı.
sōspit/ō –āre *gçf.* korumak, esirgemek, başarılı kılmak.

sōt/ēr –ēris *er.* kurtana, halaskâr.
spād/īx –īcis *s.* kestane rengi.
spad/ō –ōnis *er.* hadım.
spar/gō –gere –sī –sum *gçf.* atmak, fırlatmak, dağıtmak, saçmak, serpmek, yaymak, beneklemek, nemlendirmek.
sparsus *gedo.* **spargō** *s.* çilli.
Spart/a –ae, –ē –ēs *d.* ünlü Sparta kenti; **–ānus, –icus** *s.* Sparta'lı; **–iātēs –iātae** *er.* Sparta'lı.
Spartac/us –ī *er.* Roma'ya karşı isyana önderlik eden gladyatör.
Spart/um –ī *cns.* İspanya çalısı.
sparul/us –ī *er.* izmaritgillerden bir balık (*mercan, sinagrit vb.*).
spar/us –ī *er.* avcı mızrağı, zıpkın.
spath/a –ae *d.* pala.
spati/or –ārī –ātus *gf.* yürümek; yaymak, sermek.
spatiōs/us *s.* geniş, büyük, bol; (*zaman*) uzatılmış; **–ē** *z.* çokça; bir süre sonra.
spat/ium –ī & **iī** *cns.* yer, oda, mesafe, alan; (*açık alan*) meydan, kaldırım, gezinti yeri; (*yarış*) bir kerelik dönüm, yol; (*zaman*) süre, ara, fasıla; fırsat, uygun zaman; (*ölçü*) bir hecenin uzunluğu.
speci/ēs –ēī *d.* görme, göz erimi; görünüş, biçim, suret, ana hat; düşünce, kavram; (*uykuda*) düş; görüntü; (*görünüş*) güzellik, görkem; gibi görünmek; (*sınıflandırma*) tür; **in –em** ele güne karşı, gösteriş olsun diye; gibi, benzer; **per –em** sahte bir görünümle; **sub –ē** görünüş altında.
specill/um –ī *cns.* araştırma, yoklama.
specim/en –inis *cns.* işaret, kanıt, delil, ispat; örnek, numune, ideal.
speciōs/us *s.* gösterişli, güzel; aldatıcı, göz boyayan; **–ē** *z.* güzel olarak.
spectābilis *s.* görülür, görünür; dikkate değer, olağanüstü.
spectācul/um (spectāclum) –ī *cns.* görme, görülecek şey; halka açık gösteri, oyun; tiyatro, oturulacak yer.
spectām/en –inis *er.* kanıt, ispat, delil.
spectāti/ō –ōnis *d.* bakma; deneme.
spectāt/or –ōris *er.* seyirci, gözlemci; eleştirmen.
spectātr/īx –īcis *d.* gözlemci.
spectātus *gedo.* **spectō** *s.* denenmiş, kanıtlanmış; değerli, mükemmel.
specti/ō –ōnis *d.* kehanete başvurma hakkı.
spect/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* bakmak, gözlemek; (*yer*) hazır olmak, bakmak; (*amaç*) edinmek, amaçlamak, göz önünde tutmak, düşünmek;

yönelmek; (*hüküm vermek için*) incelemek, gözlemlemek.

spectr/um –ī *cns.* hayal, hayalet, tayf.

specul/a –ae *d.* gözetleme kulesi, gözetleme yeri; yükseklik.

specul/a –ae *d.* zayıf umut.

speculābundus *s.* gözetlemekte olan.

speculāris *s.* saydam, şeffaf, berrak; *cns.* ç. pencere.

speculāt/or –ōris *er.* kâşif, müfettiş; (*ask.*) casus, gözcü.

speculātōrius *s.* casuslukla ilgili; gözcülükle ilgili; *d.* casus gemisi.

speculātr/ix –īcis *d.* gözcü, casus.

specul/or –ārī –ātus *gçf.* casusluk yapmak, gözetlemek, gözlemlemek, gözlemek.

specul/um –ī *cns.* ayna.

spec/us –ūs *er., cns.* mağara; oyuk, çukur, boşluk.

spēlae/um –ī *cns.* mağara, in.

spēlunc/a –ae *d.* mağara, in.

spērābilis *s.* ümit edilebilir.

Sperchē/us (–os) –ī *er.* Thessalia'da ırmak; **–is –idis** *s.*

spern/ō –ere sprēvī sprētum *gçf.* kaldırmak, defetmek, uzaklaştırmak, geri çevirmek, reddetmek, tepeden bakmak, küçümsemek.

spēr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* umut etmek, beklemek; güvenmek; ummak; **–āta –ātae** *d.* gelin.

spēs speī *d.* umut, beklenti; **praeter spem** ansızın, umulmadık bir biçimde; **spē dēlectus** düş kırıklığına uğramış, umudu kırılmış.

Speusipp/us –ī *er.* Akademia'da Platon'un ardılı.

sphaer/a –ae *d.* top, küre.

Sph/inx –ingis *d.* Thebai'daki sphinx.

spīc/a –ae *d.* başak; (*bitki*) püskül, küme; (*gb.*) Virgo, yani Başak burcundaki en parlak yıldız.

spīceus *s.* buğday başaklarına ait.

spīcul/um –ī *cns.* sivri uç, burun, iğne; kargı, ok.

spīn/a –ae *d.* diken; sivri uç, kılçık; omurga, belkemiği, sırt; (ç.) zorluklar, karmaşıklıklar.

spīnēt/um –ī *cns.* dikenli çit.

spīneus *s.* dikenlere ait.

spīnifer –ī *s.* dikenli.

spīnōsus *s.* çok dikenli; (*üslûp*) çetin, güç.

spīnt/ēr –ēris *cns.* esnek bilezik.

spīn/us –ī *d.* karaçalı; yabani erik.

spīr/a –ae *d.* kangal, halka.

spīrābilis *s.* solunabilir, teneffüs edilebilir, yaşam veren.

spīrācul/um –ī *cns.* delik, menfez.

spīrāment/um –ī *cns.* delik, menfez; gözenek.

spīrit/us -ūs *er.* soluk, soluk alma; meltem, hava; esin; karakter, ruh; cesaret, kibir.

spīr/ō -āre -āvī -ātum *gf.* soluk almak, esmek, üflemek; canlı olmak; esinlenmek; *gçf.* yaymak, neşretmek, dışarı vermek, salıvermek, soluk vermek; (*mec.*) ifade etmek, açıklamak.

spissātus *s.* yoğunlaşmış, kesif.

spissēsc/ō -ere *gf.* koyulaşmak.

spiss/us *s.* koyu, yoğun, kesif, kalabalık; yavaş; (*mec.*) çetin, güç; **-ē** *z.* yakın olarak; yavaşça.

splend/eō -ēre *gf.* parlamak, ışıldamak; ünlü olmak.

splendēsc/ō -ere *gf.* parlaklaşmak.

splendid/us *s.* parlak, gözalıcı, parıldayan; (*ses*) net; (*giysi, ev*) görkemli; (*kişi*) ünlü; (*görünüş*) gösterişli; **ē** *z.* parlak bir biçimde, görkemli biçimde, soyluca.

splend/or -ōris *er.* parlaklık, parıltı; görkem, ihtişam, berraklık; soyluluk.

spoliāti/ō -ōnis *d.* yağmalama, talan etme.

spoliāt/or -ōris *er.*, **-rix -rīcis** *d.* hırsız, haydut, soyguncu.

spoli/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* soymak; talan etmek, yağma etmek.

spol/ium -ī & iī *cns.* (*hayvan*) deri; (*düşman*) yağma, çapul, ganimet.

spond/a -ae *d.* yatak çerçevesi; yatak, yastık.

spondāl/ium -ī & iī *cns.* flüt eşliğinde söylenen ilahi.

spond/eō -ēre spopondī spōrsum *gçf.* söz vermek, taahhüt etmek, ant içmek; (*yasa*) kefalet etmek; (*evlilik*) söz kesmek, nişanlanmak.

spondē/us -ī *er.* iki uzun heceli vezin.

spongi/a -ae *d.* sünger; zırh elbise.

spōns/a -ae *d.* nişanlı, gelin.

spōnsāl/ia -ium *cns. ç.* nişanlanma.

spōnsi/ō -ōnis *d.* söz, vaat, taahhüt, güvence; (*yasa*) dava sonunda kaybedenin kazanana para vermesini öngören anlaşma; iddia, bahis.

spōns/or -ōris *er.* kefil, rehin, teminat.

spōnsus *gedo.* **spondeō** *er.* nişanlı, güvey, damat; *cns.* anlaşma, akit, ahit.

spōns/us -ūs *er.* mukavele, akit, ahit.

sponte *d.* (*dh.*) gönüllü olarak; yardım almadan, kendiliğinden.

spopondī *gç.* **spondeō**

sportell/a -ae *d.* meyva sepeti.

sportul/a -ae *d.* küçük sepet; müşterilere verilen armağan; pay.

sprēti/ō –ōnis *d.* küçük görme, hor görme.
sprēt/or –ōris *er.* hakir gören, hor gören.
sprētus *gedo.* **spernō**
sprēvī *gç.* **spernō**
spūm/a –ae *d.* köpük.
spūmēsc/ō –ere *gf.* köpüklenmek.
spūmeus *s.* köpüklü.
spūmīfer –ī *s.* köpüklü, köpüren.
spūmiger –ī *s.* köpüklü, köpük taşıyan.
spūm/ō –āre *gf.* köpüklenmek, köpüklü olmak.
sp/uō –uere –uī –ūtum *gf.* tükürüklenmek; *gçf.* tükürmek.
spurcidicus *s.* müstehcen, açık saçık.
spurcificus *s.* müstehcen, açık saçık.
spurcīti/a –ae, –ēs –ēī *d.* pislik, kir, murdarlık, kurum, is.
spurc/ō –āre *gçf.* kirletmek, pisletmek.
spurc/us *s.* pis, kirli, tiksinti verici, iğrenç, kerih, murdar; **–ē** *z.* müstehcen olarak.
spūtātilicus *s.* adi, alçak, değersiz.
spūtāt/or –ōris *er.* tüküren.
spūt/ō –āre *gçf.* tükürmek.
spūt/um –ī *cns.* tükürük, salya.
squāl/eō –ēre –uī *gf.* pürüzlü olmak, sert olmak, katı olmak, pıhtılaşmak; sıcaktan çatlamak; ihmal edilmek, kirli olmak; yaslı olmak.
squālid/us *s.* kaba, pürüzlü, pul pul; ihmal edilmiş, kirli, pis; (*konuşma*) süssüz; **–ē** *z.* kabaca, sertçe.
squāl/or –ōris *er.* kabalık; kirlilik, pislik, bakımsızlık.
squām/a –ae *d.* balık vs. pulu, balık puluna benzer zırh giysi.
squāmeus *s.* pullu.
squāmifer –ī *s.* pullu.
squāmiger –ī *s.* pullu; *er. ç.* balıklar.
squāmōsus *s.* pulla kaplı, pullu.
squill/a –ae *d.* deniz tekesi, karides.
st *ünl.* sus! dur! dinle!
stabilīment/um –ī *cns.* destek.
stabil/iō –īre *gçf.* sabitleştirmek; kurmak, tesis etmek.
stabilis *s.* sabit, istikrarlı, durağan; (*mec.*) metin, sebatkâr, sarsılmaz.
stabīlit/ās –ātis *d.* metanet, sebatlılık, sarsılmazlık, güvenilirlik.
stabul/ō –āre *gçf.* yerleştirmek, bir yeri mesken edinmek.
stabul/um –ī *cns.* ahır; mesken, kulübe; genelev.
stact/a –ae *d.* mür yağı.
stad/ium –ī & iī *cns.* bir milin sekizde biri; koşuyolu.
Stagīr/a –ōrum *cns.ç.* Macedonia'da kent, Aristoteles'in

doğum yeri; **-ītēs, -ītae** *er.* Aristoteles.

stagn/ō -āre *gf.* birikinti oluşturmak, suyla kaplanmak; *gçf.* suyla kaplamak, taşkına neden olmak.

stagn/um -ī *cns.* durgun su, havuz, bataklık; sular.

stām/en -inis *cns.* palamar; iplik, tire; (*çalgı*) saz teli; (*rahip*) saç bandı.

stāminens *s.* iplikle dolu.

statamāter Ocak tanrıçası, Vesta.

statārius *s.* sabit, durağan, titremez; sakin; *d.* edebi komedi; *er.* ç. bu komedideki aktörler.

statēr/a -ae *d.* kantar.

statim *z.* durmadan, muntazaman; hemen, derhal, doğrudan doğruya; **ut-** olur olmaz.

stati/ō -ōnis *d.* hareketsiz durma; yer, mahal, mevki, ikâmetgâh; (*ç.*) nöbetçiler; (*den.*) demirleme yeri.

Stat/ius -ī *er.* Caecilius, komedi yazarı; Papinus, Gümüş Çağ'ın epik ve lirik şairi.

statīvus *s.* sabit, durağan; *cns.* ç. sürekli kamp.

stat/or -ōris *er.* hizmetçi, emir eri.

Stat/or -ōris *er.* durdurucu; Juppiter'in bir adı.

statu/a -ae *d.* küçük heykel.

statūm/en -inis *cns.* (*gemi*) omurga.

stat/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* yerleştirmek, kurmak, tesis etmek; durdurmak; desteklemek; meydana getirmek, teşkil etmek; tayin etmek, atamak, kararlaştırmak; buyurmak; (*ms. ile*) karar vermek, önermek, arzetmek; (*lh.* ve *ms.* ile) üzerinde düşünmek, sonuca varmak; (*ordu*) yaklaşmak; (*anıt*) dikmek; (*fiyat*) sabitleştirmek; (*hüküm*) vermek; (*çadır*) kurmak; (*kent*) inşa etmek; **condiciō-nem-** zorla kabul ettirmek; **fīnem-** sona erdirmek **ius-** ilke koymak; **modum-** kısıtlama koymak; **apud animum-** karar vermek; **dē sē-** intihar etmek; **gravius-** katı ya da sert bir biçimde ele almak.

statūr/a -ae *d.* yükseklik, boy, endam.

status *gedo.* **sīstō**

stat/us -ūs *er.* duruş, vaziyet, tutum; konum; (*toplum*) konum, koşullar, mevki; (*siy.*) durum, devlet, hükümet biçimi; (*doğa*) koşul; **rei publicae-** siyasal durum; anayasa; **dē -ū movēre** konumunu değiştirme.

statūtus *gedo.* **statuō**

steg/a -ae *d.* güverte.

stēll/a -ae *d.* yıldız; **-errāns** gezegen.

stēll/āns -āntis *s.* yıldızlı.

stēllātus *s.* yıldız yapılmış.

stēllifer -ī *s.* yıldızlı, yıldız taşıyan.

stēlliger -ī *s.* yıldızlı, yıldız taşıyan.
stēlli/ō (stēliō) -ōnis *er.* su keleri.
stēmma -tis *cns.* başa takılan çelenk; şecere, nesep, soy; soy ağacı.
stercoreus *s.* kirli, pis.
stercor/ō -āre *gçf.* gübrelemek.
sterc/us -ōris *cns.* pislik, hayvan tersi, gübre.
sterilis *s.* kısır, kıraç; çıplak, boş; kârsız, verimsiz.
sterilīt/ās -ātis *d.* çıplaklık, kısırlık.
stern/āx -ācis *s.* yere atma; sıçrayıp binicisini sırtından atmak (*at*).
stern/ō -ere strāvi strātum *gçf.* yaymak, kaplamak, saçmak; düzeltmek, düzleştirmek, düz yüzey haline getirmek; sermek, yaymak; yere fırlatmak, yere sermek; yıkmak, yenmek; (*yatak*) yapmak; (*at*) semer vurmak, eyerlemek; (*yol*) taşla döşemek.
sternūment/um -ī *cns.* aksırma, hapşırma.
sternu/ō -ere -ī *gçf. & gf.* aksırmak, hapşırmak.
Sterop/ē -ēs *d.* Pleiadlardan biri.
stert/ō -ere -uī *gf.* horlamak.
Stēsichor/us -ī *er.* Yunan lirik şairi.
stetī *gç.* **stō**
Sthenel/us -ī *er.* Eurystheus'un babası; Cyanus'un babası; **-ēis, -eidis** *s.*
stigma -tis *cns.* marka, alamet, dağlama, nişan.
stigmati/ās -ae *er.* dağlanmış köle.
still/a -ae *d.* damla, katre.
stillicid/ium -ī & iī *cns.* damlayan su, saçaklardan damlayan yağmur suyu.
still/ō -āre -āvī -ātum *gf.* damlamak, azar azar gelmek; *gçf.* damla damla damlatmak, imbikten çekmek.
stil/us -ī *er.* kazık; kalem; (*mec.*) yazı, üslup; **-um vertere** silme.
stimulāti/ō -ōnis *d.* uyartı, tenbih, saik.
stimulātr/īx -īcis *d.* kışkırtıcı kadın.
stimuleus *s.* üvendireye ilişkin; kölelerin üvendire ile cezalandırılması.
stimul/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* üvendireyle dürtmek; zahmet vermek, eziyet etmek; uyandırmak, canlandırmak, tahrik etmek, heyecanlandırmak.
stimul/us -ī *er.* üvendire; (*ask.*) kazık; (*acı*) batmak, iğne gibi batmak, sancı; (*dürtü*) tahrik, saik.
stingu/ō -ere *gçf.* söndürmek, bastırmak, ortadan kaldırmak.
stīpāti/ō -ōnis *d.* kalabalık, maiyet.

stīpāt/or –ōris *er.* hizmetçi, refakatçi; (ç.) maiyet, muhafız asker.

stipendiārius *s.* vergi veren; (*ask.*) ücret; *er.* ç. mükellef kimseler.

stipend/ium –ī & iī *cns.* vergi mükellefi; askerin ücreti; askerlik hizmeti, seferberlik; **–merēre, merērī** hizmet etmek (orduda); **–ēmerērī** hizmet süresini tamamlamak.

stīp/es –itis *er.* kütük, ağaç gövdesi; ağaç; (*hakaret*) dangalak.

stīp/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* basmak, sıkıştırmak; tıkamak, tıka basa doldurmak.

stips stipis *d.* iane, hibe, bağış, katkı.

stipul/a –ae *d.* sap, ince uzun yaprak, ekin dibi, anız; kamış.

stipulāti/ō –ōnis *d.* söz, vaat, pazarlık.

stipulātiuncul/a –ae *d.* önemsiz bir taahhüt, şart.

stipulātus *s.* vaad edilmiş.

stipul/or –ārī *gçf. & gf.* resmi taahhüt talep etmek, pazarlık etmek, şart koymak.

stīri/a –ae *d.* buz saçağı.

stirpēs *bak.* **stirps**

stirpītus *z.* baştan başa.

stirp/s (–ēs) –is *d.* alt gövde ve kökler; bitki, filiz; aile silsilesi, soy, nesil; kaynak, menşe, köken; **ab –e** bütün bütün.

stīv/a –ae *d.* saban tutamağı.

stlattārius *s.* denizin getirdiği.

stō stāre stetī statum *gf.* ayakta durmak, kaim olmak; sıkı durmak; göze çarpar durumda olmak, bariz olmak; konumunu korumak; (*mec.*) ısrar etmek, sürdürmek; (*savaş*) sürmek; (*saç*) dik durmak; (*den.*) demirlemek; (*oyun*) başarılı olmak; (*fiyat*) mal olmak; **(ab, cum, prō** ile) tarafında olmak, desteklemek; (*in* ile) dyanmak, bağımlı olmak; (**per** ile) kabahati olmak; **stat sententīa** karar verildi; **per Afrānium stetit quōminus dimicāretur** Afranius sayesinde savaş olmadı.

Stōic/us *s.* Stoacı; *er.* Stoacı filozof; *cns.* ç. Stoacılık; **–ē** *z.* Stoacı gibi.

stol/a –ae *d.* uzun giysi, öz. Romalı kadınların giydiği; flüt çalan erkeğin Minerva şenliklerinde giydiği giysi.

stolid/us *s.* kalın kafalı, aptal; **–ē** *z.* aptalca.

stomach/or –ārī –ātus *gf.* sinirli olmak, canı sıkılmak.

stomachōs/us –ī *er.* kızgın, sinirli; **–ē** *z.*

stomach/us –ī *er.* boğaz, yutak; mide; beğeni, tat; hoşlanma; hoşlanmama, öfke.

store/a (storia) –ae *d.* paspas.

strab/ō –ōnis *er.* şaşı.

strāg/ēs –is *d.* döküntü; yığın, yıkım; hasar, katliam.

strāgulus *s.* kaplayan; *cns.* ya-

tak örtüsü, halı.
strām/en -inis *cns.* saman, çerçöp.
strāment/um -ī *cns.* saman, dam örtüsü olarak kullanılan saz ya da saman; ot yatak; örtü, kilim, yaygı, halı.
strāmineus *s.* saman damlı.
strangul/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* boğmak, boğazını sıkmak, nefesini kesmek, tıkamak.
strangūrī/a -ae *d.* idrar zoru.
stratēgēma -tis *cns.* strateji.
stratēg/us -ī *er.* komutan, başkan.
stratiōticus *s.* askeri.
strāt/us *gedo.* **sternō** *s.* yüzükoyun yatmış, yere uzanmış; **-um -ī** *cns.* yatak örtüsü, örtü, battaniye; yatak, kanepe; at örtüsü, eyer, semer; yol döşeme, yol yapma.
strāvī *gç.* **sternō**
strēnuit/ās -ātis *d.* enerji, canlılık, hareketlilik.
strēnu/us *s.* canlı, enerjik; meşgul; huzursuz; **-ē** *z.* enerjik bir biçimde, çarçabuk.
strepit/ō -āre *gf.* gürültü etmek, takırdamak, hışırdamak.
strepit/us -ūs *er.* gürültü, patırtı, şamata, takırtı, gürleme; ses.
strep/ō -ere -uī *gf.* gürültü etmek, çınlamak, gürlemek, hışırdamak, vs. *gçf.* azarlamak, haşlamak.
striāt/a -ae *d.* deniz tarağı.
strictim *z.* görünüşte, yüzeysel olarak, gelişigüzel olarak.
strictūr/a -ae *d.* metal kütlesi.
strictus *gedo.* **stringō** *s.* sıkı.
strīd/eō -ēre -ī, -ō -ere -ī *gf.* gıcırdamak, ıslık sesi çıkarmak, çığlık atmak.
strīd/or -ōris *er.* gıcırtı, ıslık sesi, gıcırdama.
strīdulus *s.* gıcırdayan, ıslık sesi çıkaran.
strigil/is *d.* kaşıma, kaşağı.
strig/ō -āre *gf.* durmak; diretmek.
strigōsus *s.* ince, kuru, zayıf; (*üslup*) sönük.
stri/ngō -ngere -nxī -ctum *gçf.* bir araya getirmek, sıkılaştırmak; dokunmak, sıyırmak; kesmek, budamak; (*kılıç*) çekmek; (*akıl*) etkilemek, üzmek.
string/or -ōris *er.* birden gelen şiddetli sancı.
str/ix -igis *d.* cüce baykuş.
stroph/a -ae *d.* hile, oyun.
Strophad/es -um *d.ç.* Güney Yunanistan açıklarındaki adalar.
strophiār/ius -ī & iī *er.* göğüs kuşağı yapan.
stroph/ium -ī & iī *cns.* göğüs kuşağı, kafa bandı.
struct/or -ōris *er.* duvarcı, marangoz; sofra hizmetçisi.
structūr/a -ae *d.* yapı, inşaat, kuruluş; bayındırlık işleri.
structus *gedo.* **struō**

stru/ēs –is *d.* yığın, küme.
stru/īx –īcis *d.* yığın, küme.
strūm/a –ae *d.* şiş, yumru.
strūmōsus *s.* sıracalı.
stru/ō –ere –xī –ctum *gçf.* yığmak, biriktirmek; inşa etmek, dikmek; sıraya koymak; yapmak, hazırlamak; kurmak, tertip etmek, neden olmak.
strūtheus *s.* papağana ait.
strūthiocamēl/us –ī *er.* devekuşu.
Strȳm/ōn –onis *er.* Makedonia ile Thracia arasında ırmak; **–onius** *s.* Strymonia'lı, Thracia'lı.
stud/eō –ēre –uī *gf.* (genellikle *eh. ile*) hevesli, gayretli olmak, çalışkan olmak, kendini –e vermek; çalışmak; (*kişi*) destekçisi olmak.
studiōs/us *s.* (genellikle *inh.* ile) çok hevesli, meraklı, düşkün, eğilimli; gayretli; *er.* öğrenci; **–ē** *z.* istekli olarak, çalışkan bir biçimde.
stud/ium –ī & **iī** *cns.* şevk, gayret, istek, özen, itina, eğilim; düşkünlük, muhabbet; parti ruhu, partizanlık; edebi yapıt, çalışma.
stultiloquenti/a –ae *d.* aptalca konuşma.
stultiloqu/ium –ī & **iī** *cns.* aptalca konuşma.
stultiti/a –ae *d.* aptallık, ahmaklık.
stultīvidus *s.* safdil.
stult/us *s.* akılsız, saçma, ahmak; *er.* aptal; **–ē** *z.* aptal bir biçimde, akılsızca.
stupe/faciō –facere –fēcī –factum (*edl.* **–flō –flēn**) *gçf.* sersemletmek, şaşırtmak.
stup/eō –ēre –uī *gf.* sersemlemek, afallamak, hayrete düşmek; işlemez hale getirilmek, durdurulmak; *gçf.* garip bulmak, hayret etmek.
stupēsc/ō –ere *gf.* hayrete düşmek, şaşırmak.
stūpeus *bak.* **stuppeus**
stupidit/ās –ātis *d.* akılsızlık.
stupidus *s.* akılsız, afallamış; gabi, kalın kafalı, aptal.
stup/or –ōris *er.* duyarsızlık, uyuşukluk, şaşkınlık, sersemlik; kalın kafalılık, aptallık.
stupp/a –ae *d.* yedekte çekme ya da çekilme, çekme halatı.
stupr/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kapıp götürmek, iffetini bozmak, ırzına geçmek, lekelemek.
stupr/um –ī *cns.* sefahat; iffetsizlik.
sturn/us –ī *er.* sığırak kuşu.
Sty/gius *s.* alt dünya yani Stygia ile ilgili.
stylus *bak.* **stilus**
Stymphal/us –ī Arkadia'da Hercules tarafından öldürülen yırtıcı kuşlarıyla ünlü bir bölge; **–icus, –ius, –is** ç. Stymphalia'lı.
Styx –ygis & **–ygos** *d.* Hades'te ırmak; **–ius** *s.*

suādēl/a -ae *d.* inandırma, ikna etme.
suā/deō -dēre -sī -sum *gf.* (*eh. ile*) öğüt vermek, tavsiye etmek; ısrar etmek; ikna etmek.
suāsi/ō -ōnis *d.* bir önerinin lehinde konuşmak; hitabetin ikna edici türü.
suās/or -ōris *er.* öğüt veren kimse; avukat.
suāsus *gedo.* **suādeō**
suās/us -ūs *er.* öğüt, tavsiye.
suāveol/ēns -entis *s.* güzel kokulu.
suāviātiō *bak.* **sāviātiō**
suāvidicus *s.* çekici, büyüleyici.
suāviloqu/ēns -entis *s.* büyüleyici, çekici.
suāviloquenti/a -ae *d.* konuşmanın çekiciliği.
suāviōr *bak.* **sāvior**
suāv/is *s.* tatlı, hoş, lâtif, incelikli; **-iter** *z.*
suāvit/ās -ātis *d.* tatlılık, hoşluk, çekicilik.
Suavium *bak.* **Savium**
sub *edt.* **1.** *dh. ile* (*yer*) altında, altta, altına; (*tepeler, duvarlar*) eteğinde, bitişik; (*zaman*) sırasında, -de, -da; (*sıra*) bitişik; (*yönetim*) altında, hükümdarlığı altında; **2.** *ih. ile*: (*yer*) altında, (*duvarlar, tepeler*) yukarıya, yükseğe; (*zaman*) hemen önce, hemen sonra; **-manum** hükmü altında; **-ictum venire** kapsamında olmak.
subabsurd/us *s.* biraz saçma, saçmamsı; yersiz; **-ē** *z.*
subaccūs/ō -āre *gçf.* suçlamak, itham etmek, bir dereceye kadar kabahatli bulmak.
subācti/ō -ōnis *d.* toprağı işleme; (*zihin*) disiplin.
subāctus *gedo.* **subigō**
subadroganter *z.* biraz kibirlice.
subagrestis *s.* oldukça kaba.
subalāris *s.* kol altında taşınan.
subamārus *s.* oldukça acı, acımtırak.
subaquilus *s.* kahverengimtrak.
subauscult/ō -āre *gçf. & gf.* gizlice dinlemek, kulak misafiri olmak.
subbasilicān/us -ī *er.* tembelce yaşayan kimse, aylak aylak dolaşan kişi.
subbland/ior -īrī *gf.* (*eh. ile*) yaltaklanmak, tatlı sözlerle kandırmak.
subc- *bak.* **succ-**
subdidiī *gç.* **subdō**
subdifficilis *s.* oldukça güç.
subdiffid/ō -ere *gf.* biraz kuşkulu olmak.
subditīcius *s.* yapmacık, düzmece.
subditīvus *s.* yapmacık.
subdītus *gedo.* **subdō** *s.* sahte, yapmacık, düzmece.
subd/ō -ere -idī -itum *gçf.*

altına koymak, içine daldırmak; boyun eğdirmek; yerine geçmek, sahtesini yapmak.

subdoc/eō –ēre –idī –itum *gçf.* yardımcı öğretmenlik yapmak.

subdol/us *s.* kurnaz, hilekâr, sinsi; **–ē** *z.* kurnazca.

subdubit/ō –āre *gf.* biraz kararsız olmak.

subd/ūcō –ūcere –ūxī –uctum *gçf.* çekip çıkarmak, yükseltmek; geri çekmek, geri almak, ortadan kaldırmak; gizlice alıp götürmek, çalmak; (*hesap*) bilanço yapmak; (*gemi*) durmak; karaya çekmek; **sē–** yavaşça savuşmak, ortadan kaybolmak.

subducti/ō –ōnis *d.* (*gemi*) durmak; (*düşünce*) sanmak, farzetmek.

subductus *gedo.* **subdūcō**

sub/edō –ēsse –ēdī *gçf.* altını aşındırmak; yiyip bitirmek.

subēgī *gç.* **subigō**

sub/eō –īre –iī –itum *gf.* aşağı gitmek, içeri girmek, belli bir düzeye gelmek, belli bir noktaya gelmek, tırmanmak; ilerlemek; hemen arkasından gelmek, yardıma gelmek; yerine gelmek, halef olmak; gizlice gelmek, gizlice girmek; aklına gelmek; *gçf.* girmek, suya daldırmak; tırmanmak, yaklaşmak, saldırmak; yerini almak; boyun eğmek, çekmek, katlanmak, gizlice girmek; (*akıl*) hatıra gelmek.

sūber –is *cns.* mantar meşesi, mantar.

subesse *ms.* **subsum**

subf subg– *bak.* **suff– sugg–**

subhorridus *s.* biraz kaba.

subiac/eō –ēre –uī *gf.* altında olmak, yakın olmak; bağlantılı olmak.

sub/iciō –icere –iēcī –iectum *gçf.* atmak, fırlatmak, alta koymak; yanına getirmek, yaklaştırmak; boyun eğdirmek, birinin buyruğu altına koymak; eklemek, iliştirmek; yanıtlamak; kanıt göstermek, ileri sürmek; yerine geçmek; aklını çelmek, ayartmak; sahtesini yapmak; **sē–** büyümek, yetişmek.

subiecti/ō –ōnis *d.* altına koyma, serme; sahtesini yapma.

subiect/ō –āre *gçf.* altına koymak; aşağıdan yukarı atmak.

subiect/or –ōris *er.* sahtekâr.

subiect/us *gedo.* **subiciō** *s.* komşu, yakın, sınırdaş; tabi, boyun eğen; **–ē** *z.* boyun eğerek, uysallıkla.

subigitāti/ō –ōnis *d.* iffetsizlik, hafif meşreplik.

subigit/ō –āre *gçf.* uygunsuz bir biçimde davranmak.

sub/igō –igere –ēgī –āctum *gçf.* alta sürmek; istek dışı bir şey yapmaya sevketmek; sürmek, itmek, zorlamak, icbar etmek; zorla boyun eğdir-

mek, fethetmek; (*hayvan*) evcilleştirmek; (*bıçak*) keskinleştirmek; (*tekne*) kürek çekmek, ileriye doğru sürmek; (*aşçılık*) hamur haline getirmek; (*toprak*) altüst etmek, kazmak; (*akıl*) eğitmek.

subiī *gç.* **subeō**

subimpud/ēns -entis *s.* oldukça küstah.

subinānis *s.* oldukça boş.

subinde *z.* hemen arkasından; tekrar tekrar.

subīnsūlsus *s.* oldukça yavan, oldukça sönük.

subinvid/eō -ēre *gf.* biraz kıskanmak.

subinvīsus *s.* biraz iğrenç.

subinvīt/ō -āre *gçf.* belli belirsiz davet etmek.

subīrā/scor -scī -tus *gf.* oldukça öfkeli olmak.

subīrātus *s.* oldukça öfkeli.

subitārius *s.* apansız, ânî; birden ortaya çıkan (durum, şey).

subitō *z.* birdenbire, ansızın.

subitus *gedo.* **subeō** *s.* birdenbire, beklenmedik, ânî; (*insan*) fazla aceleci; (*ask.*) aceleyle toplanmış; *cns.* acil durum.

subiūnctus *gedo.* **subingō**

subi/ungō -ungere -ūnxī -ūnctum *gçf.* hayvanı koşmak; eklemek; tabi kılmak, boyun eğdirmek; baskı altında tutmak.

sublā/bor -bī -psus *gf.* batmak, garkolmak; kayıp gitmek.

sublāpsus *geo.* **sublābor**

sublāti/ō -ōnis *d.* yükseltme, kaldırma.

sublāt/us *gedo.* **tollō** *s.* kibirli, mağrur; **-ē** *z.* mağrurca.

sublect/ō -āre *gçf.* kandırmak, aklını çelmek.

sublēctus *gedo.* **sublegō**

subl/egō -egere -ēgī -ēctum *gçf.* bir araya getirmek, toplamak; yerine koymak; (*çocuk*) kaçırmak; (*konuşma*) kulak misafiri olmak.

sublestus *s.* zayıf, mecalsiz; cüzi, önemsiz.

sublevāti/ō -ōnis *d.* yatıştırma, teskin etme.

sublev/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* yükseltmek; desteklemek, cesaret vermek; hafifletmek, yatıştırmak.

sublic/a -ae *d.* çit, kazık.

sublicius *s.* büyük kazıklara dayalı.

subligācul/um -ī, sublig/ar -āris *cns.* peştemal, kuşak.

sublig/ō -āre *gçf.* bağlamak.

sublīm/is *s.* yüce; yükseltilmiş; (*karakter*) seçkin, üstün, emel besleyen, şiddetli isteği olan; (*dil*) yüksek, görkemli: **-ē** *z.* yukarı, yukarıya, havada.

sublīmit/ās -ātis *d.* yücelik.

sublīmus *bak.* **sublīmis**

sublingi/ō -ōnis *er.* ahça yamağı.

subl/inō -inere -ēvī -itum *gçf.* **ōs-** aldatmak, dolandırmak.
sublitus *gedo.* **sublinō**
sublūc/eō -ēre *gf.* parıldamak, hafif ışık vermek.
sublu/ō -ere *gçf.* (*ırmak*) eteklerinden akmak, aşağıdan akmak.
sublūstris *s.* hafifçe aydınlatan.
sublūtus *gedo.* **subluō**
subm- *bak.* **summ-**
subnātus *s.* altta büyümek, ya da gelişmek.
subne/ctō -ctere -xuī -xum *gçf.* aşağıdan bağlamak, raptetmek.
subneg/ō -āre *gçf.* yan yanya reddetmek.
subnexus *gedo.* **subnectō**
subnig/er -rī *s.* siyahımsı, esmerimsi.
subnī/xus -ūs *s.* alttan destekli, dayalı; güvenen.
subnub/a -ae *d.* rakip.
subnūbilus *s.* bulutlu, sünbüli.
sub/ō -āre *gf.* azgınlık devresinde olmak.
subobscēnus *s.* oldukça edepsiz.
subobscūrus *s.* biraz belirsiz.
subodiōsus *s.* oldukça tiksinti verici.
suboffend/ō -ere *gf.* gücendirmek, kızdırmak.
subol/et -ēre *gf.* (*şz.*) hafif ya da belirsiz bir koku var; **-mihi** seziyorum.
subol/ēs -is *d.* ürün, döl, çocuklar.
subolēsc/ō -ere *gf.* büyümek, gelişmek.
subor/ior -īrī *gf.* ardarda ortaya çıkmak, meydana gelmek.
subōrn/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* donatmak, teçhiz etmek; gizliden gizliye kışkırtmak, aklını çelmek.
subort/us -ūs *er.* tekrar tekrar meydana gelmek, zuhur etme.
subp- *bak.* **supp-**
subrancidus *s.* biraz bozuk, çürük, çürümeye yüz tutmuş.
subraucus *s.* oldukça boğuk.
subrēctus *gedo.* **subrigō**
subrēmig/ō -āre *gf.* yavaşça kürek çekmek.
subrēp/ō -ere -sī -tum *gf.* sürünerek ilerlemek, görünmeyerek yaklaşmak.
subreptus *gedo.* **subripiō**
subrī/deo -dere -sī *gf.* gülümsemek.
subrīdīculē *z.* oldukça gülünç bir biçimde.
subr/igō -igere -ēxī -ēctum *gçf.* yükseltmek, kaldırmak.
subring/or -ī *gf.* asık suratlı olmak, canı sıkkın olmak.
subr/ipiō -ipere -ipuī & **upuī -eptum** *gçf.* gizlice alıp götürmek, çalmak.
subrog/ō -āre *gçf.* ardıl olarak önermek.

subrōstrān/ī -ōrum *er.* ç. vaktini boş geçiren kimseler, aylaklar.

subrub/eō -ēre *gf.* hafiften kızarmak, kırmızıya dönmek, kızıla çalmak.

subru/ō -ere -ī -tum *gçf.* yıkmak, tahrip etmek, altını kazmak.

subrūsticus *s.* köylümsü.

subrutus *gedo.* **subruō**

subscrī/bō -bere -psī -ptum *gçf.* altına yazmak; (*belge*) imzalamak; (*sansür*) ithamın sebebini yazmak, not düşmek; (*yasa*) iddianameye ek yapmak, aleyhine dava açmak; (*mec.*) kaydetmek; (*eh. ile*) razı olmak, muvafakat etmek, onaylamak.

subscrīpti/ō -ōnis *d.* alta yazılan yazı, imza; (*sansür*) not etme; (*yasa*) iddianame; kütük, sicil.

subscrīpt/or -ōris *er.* bir iddianameyi imzalayan kişi; itham eden kimse.

subscrīptus *gedo.* **subscrībō**

subsecīvus *bak.* **subsicīvus**

subsec/ō -āre -uī -ctum *gçf.* kesmek, kırkmak, kırpmak.

subsēdī *gç.* **subsīdō**

subsell/ium -ī & **iī** *cns.* sıra, bank, iskemle; (*yasa*) yargıçlar heyeti, mahkeme.

subs/entiō -entīre -ēnsī *gçf.* kuşkulanmak, sezmek.

subse/quor -quī -cūtus *gçf.* & *gf.* yakından izlemek; desteklemek; öykünmek, taklit etmek.

subserv/iō -īre *gf.* köle olmak; (*mec.*) uymak, itaat etmek.

subsicīvus *s.* kesilip arta kalan; (*zaman*) bir işten arta kalan; (*iş*) fazla mesai.

subsidiārius *s.* ihtiyat ya da yedek olarak tutulan; *er.* ç. yedek kuvvet.

subsid/ium -ī & **iī** *cns.* yedek erler, yedek birlikler; çare, yardım.

subs/īdō -īdere -ēdī -essum *gf.* oturmak, çömelmek, yere çökmek; batmak, yerleşmek, sakinleşmek; (*pusu*) yatarak beklemek; (*ikamet*) oturmak, yerleşmek; *gçf.* pusuya yatmak.

subsignānus *s.* özel yedek (birlikler), asıl birlikleri güçlendirmek için ihtiyatta tutulanlar.

subsign/ō -āre *gçf.* kaydetmek, tescil etmek; garanti etmek, kefil olmak.

subsil/iō -īre -uī *gf.* yukarı sıçramak.

subs/istō -istere -titī *gf.* hareketsiz durmak; durmak; kalmak, sürmek, devam etmek, dayanmak; (*eh. ile*) direnmek; *gçf.* dayanmak, karşı koymak, mukavemet etmek.

subsort/ior -īrī -ītus *gçf.* kurayla ardıl seçmek.

subsortīti/ō -ōnis *d.* kurayla

ardıl seçimi.

substanti/a -ae *d.* servet, varlık; refah.

subst/ernō -ernere -rāvī -rātum *gçf.* alta dağıtmak, altına yaymak, altına serpmek, altına saçmak; (*mec.*) birinin hizmetine sokmak.

substitī *gç.* **subsistō**

substit/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* yerine koymak; yerine geçirmek; ardılı yapmak; (*fikir*) sunmak; hayal etmek, tasavvur etmek.

substitūtus *gedo.* **substituō**

subst/ō -āre *gf.* dayanmak.

substrātus *gedo.* **substernō**

substrictus *gedo.* **substringō**

s. dar, sıkı.

substri/ngō -ngere -nxī -ctum *gçf.* bağlamak; kulak kabartmak; denetlemek.

substructi/ō -ōnis *d.* temel, tesis.

subsult/ō -āre *gf.* yukarı atlamak.

substru/ō -āre *gf.* inşa etmek, bir temel kurmak, taş ile döşemek (*yol*).

sub/sum -esse *gf.* altta olmak; yakın olmak, elde olmak; (*mec.*) temelinde olmak, gizli olarak bulunmak.

subsūtus *s.* saçaklı (ip).

subtēm/en -inis *cns.* atkı, argaç; iplik, tire.

subter *z.* aşağı, aşağıda, altında; *edt.* (*ih. & dh. ile*) aşağısına.

subterdū/cō -cere -xī *gçf.* gizlice çekmek.

subterf/ugiō -ugere -ūgī *gçf.* -den kaçmak, kaçınmak, sakınmak.

subterlābor -ī *gçf. & gf.* alttan akıp gitmek, kaymak; gizlice sıvışmak, kaçmak.

subterrāneus *s.* yeraltı.

subtex/ō -ere -uī -tum *gçf.* dokumak, örtmek, gizlemek.

subtīl/is *s.* ince uzun, zayıf; (*duyular*) hassas; (*yargı*) takdir eden, ayırd eden, kesin; (*üslup*) dolaysız; **-iter** *z.* inceden inceye; kusursuz bir biçimde; yalın bir biçimde.

subtīlit/ās -ātis *d.* incelik; (*yargı*) şaşmazlık, keskinlik; (*üslup*) dolaysızlık.

subtim/eō -ēre *gçf.* biraz korkmak.

subtractus *gedo.* **subtrahō**

subtra/hō -here -xī -ctum *gçf.* altından çekmek; gizlice almak; çekmek, uzaklaştırmak.

subtristis *s.* oldukça kederli.

subturpis *s.* oldukça acıklı.

subtus *z.* altında, altına.

subtūsus *s.* hafifçe zedelenmiş.

subūcul/a -ae *d.* gömlek, yelek.

sūbul/a -ae *d.* biz, saraç ve kunduracı bizi.

subulc/us -ī *er.* domuz çobanı.

Subūr/a -ae *d.* Roma'nın kötü tanınan bir mahallesi;

–ānus *s.*

suburbānit/ās –ātis *d.* Roma'ya yakınlık.

suburbānus *s.* Roma'ya yakın; *cns.* Roma yakınında villa; *er.* ç. Roma yakınındaki kasabalarda oturanlar.

suburb/ium –ī & **iī** *cns.* varoş, yörekent.

suburg/eō –ēre *gçf.* yakına sürmek.

subvecti/ō –ōnis *d.* taşıma, nakliyat.

subvect/ō –āre *gçf.* düzenli biçimde taşımak.

subvectus *gedo.* **subvehō**

subvect/us –ūs *er.* nakliyat, taşıma.

subve/hō –here –xī –ctum *gçf.* yukarı taşımak, akıntıya karşı taşımak.

subv/eniō –enīre –ēnī –entum *gf.* (*eh. ile*) yardımına gelmek, kurtarmak.

subvent/ō –āre *gf.* (*eh. ile*) çabucak yardımına koşmak.

subver/eor –ērī *gf.* biraz korkmak.

subvers/or –ōris *er.* altüst eden, harap eden, yıkıcı (*şey, kimse*).

subversus *gedo.* **subvertō**

subver/tō (subvortō) –tere –tī –sum *gçf.* tersyüz etmek, devirmek; yıkmak, harap etmek.

subvexī *gç.* **subvehō**

subvexus *s.* yukarıya doğru meyilli.

subvol/ō –āre *gf.* yukarıya doğru uçmak.

subvolv/ō –ere *gçf.* tepeye doğru yuvarlamak.

succavus *s.* altı boş.

succ/ēdō –ēdere –essī –essum *gçf.* & *gf.* (*eh. ile*) alttan gitmek, içinden geçmek, aşağıya gitmek, üstlenmek; (*eh. ile, ih. in*) yukarıya çıkmak, tırmanmak; (*eh. ile ih.* **ad, sub**) ilerlemek, yürümek; (*eh. ile, in*) yerini almaya gelmek, imdadına yetişmek; (*eh. ile,* **in, ad**) peşinden gitmek, halefi olmak; (*sonuç*) başarılı olmak.

succ/endō –endere –endī –ēnsum *gçf.* tutuşturmak, alevlendirmek; (*mec.*) tahrik etmek.

succēnseō *bak.* **suscēnseō**

succēnsus *gedo.* **succendō**

succenturiātus *s.* ihtiyat, yedek.

succenturi/ō –ōnis *er.* yüzbaşının altında.

successī *gç.* **succēdō**

successi/ō –ōnis *d.* ardıllık, silsile.

success/or –ōris *er.* ardıl, halef.

successus *gedo.* **succēdō**

success/us –ūs *er.* yukarıya ilerleme; sonuç; başarı.

succīdi/a –ae *d.* but eti.

succī/dō –dere –dī –sum *gçf.* kesmek, biçmek.

succid/ō –ere –ī *gf.* batmak;

gücü tükenmek.
succiduus *s.* batan; gücü azalan.
succinctus *gedo.* **succingō**
succin/gō –gere –xī –ctum *gçf.* sarmak, kuşatmak, içine tıkmak, altına kıvırmak; teçhiz etmek, silahlanmak.
succingul/um –ī *cns.* kuşak, kemer.
succin/ō –ere *gf.* uymak.
succīsus *gedo.* **succīdō**
succlāmāti/ō –ōnis *d.* bağırmak, tezahürat yapmak.
succlām/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* arkasından bağırmak, bağırarak sözünü kesmek.
succontumēliōsē *z.* biraz küstahça.
succrēsc/ō –ere *gf.* büyümek, büyüyüp gelişmek.
succrispus *s.* oldukça kıvırcık.
succu/mbō –mbere –buī –bitum *gf.* düşmek, dibe batmak ya da düşmek; boyun eğmek, teslim olmak.
succur/rō –rere –rī –sum *gf.* çabucak yetişmek, yardımına koşmak, imdadına koşmak; (*düşünce*) akla gelmek.
succus *bak.* **sūcus**
succuss/us –ūs *er.* sallama.
succust/ōs –ōdis *er.* yardıma muhafız.
succu/tiō –tere –ssī –ssum *gçf.* aşağıdan yukarı fırlatmak.
sūcidus *s.* özlü, sulu, taze.
sūcin/um –ī *cns.* kehribar.
sūctus *gedo.* **sūgō**
sucul/a –ae *d.* bocurgat.
sucul/a –ae *d.* domuz yavrusu; *ç.* Hyada adaları.
sūc/us –ī *er.* özsu, bitki özü; ilaç, ilaç dozu; lezzet, çeşni; (*mec.*) güç, dinçlik, yaşam.
sūdār/ium –ī & iī *cns.* mendil.
sūdātōrius *s.* terlemeye ilişkin; *cns.* sauna.
sud/is –is *d.* kazık, kargı, mızrak, ekser, enser.
sūd/ō –āre –āvī –ātum *gf.* terlemek, ter dökmek, –den ıslanmak; sıkı çalışmak; *gçf.* sızdırmak.
sūd/or –ōris *er.* ter, terleme; nem; sıkı çalışma, çaba, emek.
sudus *s.* bulutsuz, açık; *cns.* güzel hava.
su/eō –ēre *gf.* alışkın olmak.
suē/scō –scere –vī –tum *gf.* alışmak, alışkanlığında olmak; *gçf.* alıştırmak.
Suess/a –ae *d.* Latium'da kent.
Suessiōn/es –um *er.ç.* Gallia halkı, (*mod.*) Soissons.
suētus *gedo.* **suēscō** *s.* alışılmış; olağan.
Suēv/ī –ōrum *er. ç.* Kuzeydoğu Almanya'daki halk.
sūf/es –etis *er.* Kartaca devlet başkanı.
suffarcinātus *s.* tıka basa dolmuş.
suffectus *gedo.* **sufficiō** *s.* (konsül) görev dönemi içinde

bir boşluğu doldurmak üzere atanmış..

suffer/ō –re *gçf.* desteklemek, katlanmak, dayanmak.

suffes *bak.* **sūfes**

suff/iciō –icere –ēcī –ectum *gçf.* boyamak; sağlamak, temin etmek; bir başkasının yerine atamak, yerini almak; *gf.* yeterli olmak; yetişmek, kâfi gelmek.

suffī/gō –gere –xī –xum *gçf.* alttan bağlamak; nallamak.

suffīm/en –inis, suffīment/um –ī *cns.* tütsü, buhur.

suff/iō –īre *gçf.* tütsülemek, güzel kokmak.

suffīxus *gedo.* **suffīgō**

sufflām/en –inis *cns.* köstek, fren.

suffl/ō –āre *gçf.* şişirmek, üflemek.

suffoc/ō –āre *gçf.* boğmak, soluğunu kesmek.

suff/odiō –odere –ōdī –ossum *gçf.* bıçaklamak; altını kazmak, altına çukur açmak.

suffossus *gedo.* **suffodiō**

suffrāgāti/ō –ōnis *d.* oyunu vermek, desteklemek.

suffrāgāt/or –ōris *er.* oy veren kimse, destekçi.

suffrāgātōnūs *s.* bir adayı desteklemeye ilişkin.

suffrāg/ium –ī & iī *cns.* oy, oy pusulası; oy kullanma hakkı; (*mec.*) yargı, onay; **–ferre** oy.

suffrāg/or –ārī –ātus *gf.* oy vermek; desteklemek, lehinde olmak.

suffring/ō –ere *gçf.* kırmak, parçalamak.

suff/ugiō –ugere –ūgī *gf.* sığınağa koşmak; *gçf.* kaçınmak, sakınmak.

suffug/ium –ī & iī *cns.* sığınak, barınak.

sufful/ciō –cīre –sī –tum *gçf.* destek yapmak, desteklemek.

suff/undō –undere –ūdī –ūsum *gçf.* içine akıtmak; çevreye yayılmak, doldurmak; renk vermek, boyamak, kızarmak; yaymak.

suffūr/or –ārī *gf.* çalmak, aşırmak.

suffuscus *s.* siyahımtırak.

suffūsus *gedo.* **suffundō**

sugge/rō –rere –ssī –stum *gçf.* altına koymak ya da yerleştirmek, sağlamak; üstüne eklemek, dayatmak.

suggest/um –ī *cns.* platform, kürsü, sahne; yapay tepe, yığın; tribün.

suggestus –ūs *er.* platform, sahne.

suggestus *gedo.* **suggerō**

suggrandis *s.* oldukça geniş ya da büyük.

suggre/dior –dī –ssus *gf.* yakına gelmek, yaklaşmak; *gçf.* saldırmak.

sūgillāti/ō –ōnis *d.* hakaret, tahkir etme, şerefine dokunma.

sūgillātus *s.* ezilmiş; zedelen-

miş; (*gurur*) incinmiş.
sū/gō -gere -xī -ctum *gçf.* emmek, massetmek.
suī *inh.* **sē**
suī *gç.* **suō**
suillus *s.* domuzlara ait.
sulc/ō -āre *gçf.* saban işi yapmak, saban sürmek, toprağı sürmek.
sulc/us -ī *er.* saban izi; çukur, hendek, siper; iz.
sulfur *bak.* **sulpur**
Sull/a -ae *er.* ünlü Roma'lı diktatör; **-ānus** *s.*
Sullatur/io -ire *gf.* Sulla gibi olmak, Sulla'ya özenmek.
Sulm/ō -ōnis *er.* Doğu İtalya'da kent, Ovidius'un doğum yeri; **-ōnēnsis** *s.*
sultis *z.* lütfen.
sum esse fuī *gf.* olmak, var olmak; **-ob** ait olmak; **-ad** bir amaç için yapılmak; **-ex** ibaret olmak, -den oluşmak; **est, sunt** vardır; **est mihi** sahibim; **mihi tēcum nīl est** seninle hiç işim ya da ilişkim yok; **est quod** bir şey, ... neden vardır; **est ubi** ara sıra, bazan; **est ut** ... muhtemeldir; **est** (*inh. ile*) ait, görevidir, işidir, alametidir; (*ms.* ile) olasıdır, caizdir; **sunt qui** vardır(lar); **fuit Īlium** artık Ilium (Troia) yok.
sūm/en -inis *cns.* inek memesi, meme, emcik; dişi domuz.
summ/a -ae *d.* ana bölüm, ana hedef, ana konu; öz, sorunun aslı, özet; toplam, yekûn, miktar; yüce güç; **-rērum** genel refah, genel yarar; **-sum-mārum** evren; **ad -am** kısacası, velhasıl, gerçekte; son söz olarak; **in -ā** hepsi, tamamı, yekûnu; nihayet.
Summan/us -ī *er.* gece şimşeği tanrısı.
summ/ās soylu bir alleden gelen, soylu, seçkin.
summātim *z.* gelişigüzel olarak, resmi muameleyi beklemeden, özel olarak, aceleyle.
summāt/us -ūs *er.* egemenlik.
summē *z.* en yüksek derecede, aşırı derecede, ziyadesiyle.
summer/gō -gere -sī -sum *gçf.* alta sokmak, daldırmak, batırmak.
summersus *gedo.* **summergō**
sumministr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sağlamak, teçhiz etmek.
summissi/ō -ōnis *d.* indirme, azaltma.
summiss/us *gedo.* **summittō** *s.* alçak; (*ses*) alçak, sakin; (*karakter*) adi, alçak, boyun eğen; **-ē** *z.* yavaş yavaş, tatlılıkla; alçakgönüllülükle.
summ/ittō -ittere -īsī -issum *gçf.* (*büyüme*) yükseltmek, kaldırmak, dikmek; sevketmek, sağlamak, indirmek, alçaltmak, azaltmak; yerine geçmek, yerini almak; gizlice göndermek; **animum-** bo-

yun eğmek; **sē-** tenezzül etmek, sözde alçakgönüllülük göstermek.

summolest/us *s.* biraz can sıkıcı; **-ē** *z.* bir parça canı sıkılarak.

summon/eō -ēre -uī *gçf.* gizlice hatırlatmak, ima etmek.

summōrōsus *s.* oldukça titiz, huysuz.

summōt/or -ōris *er.* daha temiz, daha açık.

summotus *gedo.* **summoveō**

summ/oveō -ovēre -ōvī -ōtum *gçf.* sürüp uzaklaştırmak, kalabalığı açmak; geri çekmek, ortadan kaldırmak, sürmek, kovmak; (*mec.*) defetmek, uzaklaştırmak.

summ/us *s.* en yüksek, en üstü, yüzeyi; sonuncu, sonu, bitimi; (*mec.*) en büyük, en önemli; (*kişi*) seçkin, yetkin; *er.* en yüksek makamında oturan kişi, en yüksek mevkideki kimse; **-um** *-ī cns.* üst, yüzey; **-um** *z.* olsa olsa, en çok.

summūt/ō -āre *gçf.* yerine geçmek, vekil atamak.

sūm/ō -ere -psī -ptum *gçf.* almak, üzerine almak, yukarı çekmek; farzetmek, iddia etmek; (*eylem*) üstlenmek; (*tartışma*) farzetmek, olmuş gibi kabul etmek; (*giysi*) giymek; (*ceza*) mecbur tutmak; (*bir amaç için*) kullanmak, harcamak.

sūmpti/ō -ōnis *d.* san, zan, farz, tahmin.

sumptuārius *s.* harcamalarla ilgili.

sūmptuōs/us *s.* pahalı, müsrif, savurgan, aşırı; **-ē** *z.*

sūmptus *gedo.* **sūmō**

sumpt/us -ūs *er.* paha, masraf, fiyat.

Sun/ium -ī, -iī *cns.* Attika yarımadasında bir burun.

suō suere suī sūtum *gçf.* dikmek, bir araya getirmek.

suōmet, suōpte suus'un vurgulu *ablativus* şekli.

suovetaurīl/ia -ium *cns.* ç. domuz, koyun ve öküz kurban edilmesi.

supell/ex -ectilis *d.* eşya, mefruşat, mal, gereçler.

super *s. bak.* **superus**

super *z.* yukarıda, üstünde, tepede; bundan başka, yanısıra; kalan; *edt. dh. ile* üstüne, üzerine, üstünde, üzerinde; dair, -ile ilgili olarak; (*zaman*) -de, da; (*ih. ile*) üzerinde, üstünde, üzerine, üstüne; ötesinde; yanısıra, üstüne üstlük.

superā *bak.* **suprā**

superābilis *s.* yenilebilir, fethedilebilir; üstesinden gelinebilir, aşılabilir.

superadd/ō -ere -itum *gçf.* -den başka eklemek, daha da ekmek.

super/āns -antis *ş.zam. o.* **superō** *s.* üstün, egemen, faik.

galip.

superāt/or -ōris *er.* fatih, ele geçiren kimse.

superbi/a -ae *d.* kibir, küstahlık, zulüm, gaddarlık; gurur; mağrur mizaç.

superbiloquenti/a -ae *d.* küstah konuşma.

superb/iō -īre *gf.* küstah olmak, kibirli olmak, gurur duymak; görkemli ya da en üstün olmak.

superb/us *s.* kibirli, küstah; zorba tavırlı; titiz, müşkülpesent; görkemli, muhteşem; **-ē** *z.* küstahça, despotça.

supercil/ium -ī & iī *cns.* kaş; (*tepe*) yamaç, sırt; (*mec.*) küstahlık.

superēmin/eō -ēre *gçf.* tepesini aşmak, üstüne geçmek, -den üstün olmak.

superesse *ms.* **supersum**

superfīci/ēs -ēī *d.* yüzey; yukarı taraf, tepe; (*yasa*) yapı; *öz.* bir başkasının toprağında.

superf/erō -ferre *gf.* arta kalmak; (*ihtiyaç*) -den fazla olmak.

superfīxus *s.* tepeye ya da tepesine yerleştirilmiş.

superflu/ō -ere *gf.* taşmak.

superfuī *gç.* **supersum.**

superf/undō -undere -ūdī -ūsum *gçf. & gf.* üzerine boşaltmak, yağdırmak, sağanak halinde yağmak; (*edl.*) taşmak, yayılmak.

superfūsus *gedo.* **superfundō**

supergre/dior -dī -ssus *gçf.* geçmek, baskın çıkmak, aşmak.

super/iaciō -iacere -iēcī -iectum & iactum *gçf.* üste atmak, fırlatmak; aşmak; (*mec.*) abartmak.

superiectus *gedo.* **superiaciō**

superimmin/eō -ēre *gf.* sarkmak, üzerine sarkmak.

superimpendēns -entis *s.* sarkık, sarkan.

superimp/ōnō -ōnere -osuī -ositum *gçf.* tepeye yerleştirmek, üzerine yerleştirmek.

superimpositus *gedo.* **superimpōnō**

superincid/ēns -entis *s.* yukarıdan düşen.

superincub/āns -antis *s.* üzerine uzanan.

superincumb/ō -ere *gf.* üstünde yatmak, uzanmak.

superinger/ō -ere *gçf.* aşağı dökülmek.

superin/icō -icere -iēcī -iectum *gçf.* üstünden atmak, üste fırlatmak, üste koymak.

superiniectus *gedo.* **superinicō**

superinstern/ō -ere *gçf.* üstüne yaymak, üzerine sermek.

superi/or -ōris *s.* daha yüksek, üstteki; (*zaman, sıra*) önce gelen, önceki, eski; (*yaş*) daha yaşlı; (*savaş*) galip, daha güçlü; (*nitelik*) üstün, da-

ha büyük.

superlāti/ō -ōnis *d.* abartı, mübalağa.

superlātus *s.* abartılı, mübalağalı; abartılmış.

supern/us *s.* üstteki; göksel, semavi; **-ē** *z.* tepede, zirvede, yukarıdan.

super/ō -āre -āvī -ātum *gf.* üstün olmak, üstün gelmek; aşın olmak, fazla olmak; baki kalmak, başkasından fazla yaşamak; *gçf.* üstünden geçmek, üstün gelmek, faik olmak; öteye geçmek; baskın çıkmak; (*ask.*) yenmek, fethetmek; (*den.*) denizde seyredip geçip gitmek, dolaşarak geçmek.

superobru/ō -ere *gçf.* basmak, kahretmek, ezmek.

superpend/ēns -entis *s.* sarkan.

superp/ōnō -ōnere -osuī -ositum *gçf.* üzerine koymak; görevlendirmek, yükümlü kılmak.

superpositus *gedo.* **superpōnō**

superscand/ō -ere *gçf.* üzerine tırmanmak.

supers/edeō -edēre -ēdī -essum *gf.* üstüne oturmak; kaçınmak, sakınmak, çekinmek, vazgeçmek.

superst/es -itis *s.* mevcut, hazır, tanıklık eden; hayatta kalan, bir başkasından daha fazla yaşayan.

superstiti/ō -ōnis *d.* dehşet verici korku, batıl itikat, boş inan.

superstitiōs/us *s.* batıl itikata ait; kehanette bulunmayla ilgili; **ē** *z.* batıl inançlara saplanarak; vicdanla, ilkelere bağlı olarak.

superst/ō -ere -xī -ctum *gçf.* & *gf.* üstünde durmak, üzerinde olmak.

super/sum -esse -fuī *gf.* kalmak, baki kalmak, durmak; bırakılmak; bolluk içinde olmak, yeterli olmak; aşırı olmak.

superteg/ō -ere *gçf.* kaplamak, üzerini örtmek.

superurg/ēns -entis *s.* yukarıdan bastıran.

super/us (*kı.* **-ior** *üd.* **suprēmus, summus**) *s.* üstteki, yukarıda olan *er. ç.* yukarıdaki tanrılar; yaşayanlar; *ens. ç.* göksel cisimler; yüksek yerler; **mare -um** Adriyatik Denizi.

supervacāneus *s.* fazla, gereğinden fazla, istediğinden çok.

supervacuus *s.* fazla, gereksiz, anlamsız.

supervād/ō -ere *gçf.* üstün gelmek, baskın çıkmak.

superve/hor -hī -ctus *gçf.* ata binerek geçip gitmek, denizde seyretmek.

superv/eniō -enīre -ēnī -entum *gçf.* yetişip geçmek yetişmek; üzerine yükselmek;

gf. ortaya çıkmak, beklenmedik biçimde gelmek.

supervent/us –ūs *er.* geliş, varış.

supervolit/ō –āre *gçf.* üzerinden uçmak.

supervol/ō –āre *gçf.* & *gf.* üzerinden uçmak.

supīn/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* içini dışına çevirmek, tersine çevirmek.

supīnus *s.* arkaüstü yatan; sırt üstü uzanan; eğik, meyilli; geriye doğru; (*akıl*) tembel, kayıtsız.

suppăctus *gedo.* **suppĭngō–**

suppaenīt/et –ēre *gçf.* (*şz.*) biraz üzgün olmak.

suppalp/or –ārī *gf.* tatlı sözle kandırmak, gönlünü yapmak.

supp/ār –āris *s.* hemen hemen eşit.

supparasīt/or –ārī *gf.* gururunu okşamak.

suppar/um –ī *cns.* **–us –ī** *er.* keten kadın giysisi; gabya yelkeni.

suppeditāti/ō –ōnis *d.* bolluk, mebzuliyet.

suppedit/ō –āre –āvī –ātum *gf.* el altında olmak, bol bol olmak, yeterli olmak; –den zengin olmak; *gçf.* sağlamak, teçhiz etmek, tedarik etmek.

supped/ō –ere *gf.* hafifçe yellenmek.

suppeti/ae –ārum *d.* ç. yardım.

suppeti/or –ārī –ātus *gf.* yardımına gelmek.

suppet/ō –ere –īvī & iī –itum *gf.* elde mevcut olmak, hazır olmak; eşit olmak, elvermek, yeterli olmak.

suppīl/ō –āre *gçf.* çalmak, aşırmak.

supp/ingō –ingere –āctum *gçf.* alttan bağlamak.

supplant/ō –āre *gçf.* çelme takmak.

supplēment/um –ī *cns.* tedarik, teçhiz, ilave, ek; (*ask.*) takviye birlikler.

suppl/eō –ēre *gçf.* tümüyle doldurmak; tedarik etmek, tamamlamak; noksan olan bir şeyi doldurmak, onarmak.

suppl/ex –icis *s.* rica ve niyaz eden, yalvaran (kimse), yalvarma, niyaz etmeyle ilgili; **–iciter** *z.* yalvararak.

supplicāti/ō –ōnis *d.* dua günü, toplumsal şükran sunma.

supplĭc/ium –ī & iī *cns.* dua, niyaz; kurban; ceza, infaz, ıstırap, acı; **–iō afficere** idam etmek, infaz etmek.

supplic/ō –āre –āvī –ātum *gf.* (*eh. ile*) niyaz etmek, dua etmek, tapınmak.

supplō/dō –dere –sī *gçf.* damga vurmak.

supplōsi/ō –ōnis *d.* damgalama.

supp/ōnō –ōnere –osuī –ositum *gçf.* alta koymak,

yerleştirmek, tatbik etmek, uygulamak; hükmü altına almak; eklemek, katmak; yerine geçmek, bozmak, tahrif etmek.

support/ō –āre *gçf.* yetiştirmek, nakletmek, taşımak.

supposititĭcius *s.* sahte, taklit.

suppositi/ō –ōnis *d.* başkasının yerini alma.

suppositus *gedo.* **suppōnō**

supposuī *gç.* **suppōnō**

suppressi/ō –ōnis *d.* zimmete geçirme.

suppressus *gedo.* **supprimō**

suppr/imō –imere –essī –essum *gçf.* batırmak, dibe yollamak; tutmak, dizginlemek, zapt etmek, alıkoymak, durdurmak; gizli tutmak, bastırmak, sindirmek.

supprŏm/us –ī *er.* yardımcı, kâhya.

suppud/et –ēre *gçf.* (şz.) biraz utanmak.

suppūr/ō –āre *gf.* iltihaplanmak, azmak.

suppus *s.* başaşağı.

supput/ō –āre *gçf.* saymak, telakki etmek, tahmin etmek.

suprā *z.* üzerinde, tepesinde; (*zaman*) erken, daha önce, evvelce; (*miktar*) daha çok; **–quam** –den ötesinde; *edt.* (*ih. ile*) üzerinde, üstünde, daha yukarıda; ötesinde; (*zaman*) önce; (*miktar*) –den çok, üzerinde.

suprāscand/ō –ere *gçf.* üstün gelmek.

suprēm/us *s.* en yüksek; sonuncu, en geç; en büyük, en üstün; *cns.* ç. ölüm ânı; cenaze törenleri; vasiyet; **–um** *z.* son kez olarak.

sūr/a –ae *d.* baldır.

sūrcul/us –ī *er.* ince dal, sürgün; aşı, daldırılmak için koparılan dal.

surdast/er –rī *s.* oldukça sağır.

surdit/ās –ātis *d.* sağırlık.

surd/us *s.* sağır; sessiz.

Surēn/a –ae *er.* parth'ların büyük veziri.

surg/ō –ere surrēxī surrectum *gf.* yükselmek, doğmak, kalkmak, ayağa kalkmak; zuhur etmek, ortaya çıkmak, büyümek.

surpere *vs.* **surripere** için vs.

surr- *bak.* **subr-**

surrēxī *gç.* **surgō**

surrupuī *gç.* **subripiō**

surruptĭcius *s.* çalınmış.

sūrsum, sūrsus *z.* yukarı doğru, yukarıya, yukarıda; **–deōrsum** baştan aşağı.

sūs suis *er., d.* domuz, erkek domuz.

Sūs/a –ōrum *cns.* ç. Persler'in eski başkenti.

suscēns/eō –ēre –uī *gf.* kızgın olmak, öfkeli olmak.

suscepti/ō –ōnis *d.* üzerine alma, üstlenme, deruhte etme.

susceptus *gedo.* **suscipiō**

susc/ipiō –ipere –ēpī –eptum *gçf.* üzerine almak, üstlenmek, taahhüt etmek; almak, ele geçirmek; (*çocuk*) evlat edinmek; kanunen tanımak, vücuda getirmek; birini korumasına almak.

suscit/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kaldırmak, yükseltmek; uyandırmak, canlandırmak; cesaretlendirmek, teşvik etmek; kızıştırmak, harekete getirmek, tahrik etmek.

suspect/ō –āre *gçf. & gf.* bakmak, gözlemek; kuşkulanmak, güvenmemek.

suspectus *gedo.* **suspiciō** *s.* şüpheli, kuşkulu.

suspect/us –ūs *er.* yukarı bakma; saymak, itibar etmek, saygı göstermek.

suspend/ium –ī & iī *cns.* asma.

susp/endō –endere –endī –ēnsum *gçf.* asmak, idam etmek, ertelemek; (*ölüm*) asılmak; (*yapı*) desteklemek; (*akıl*) muallâkta bırakmak; (*devinim*) durdurmak, kesmek; (*edl.*) bağlı olmak; **–ō gradō** ayaklarının ucuna basarak.

suspēns/us *gedo.* **suspendō** *s.* kalkık, yükselmiş, asılı; (*mec.*) endişeli, muallakta, bağlı, tabi.

suspic/āx –ācis *s.* kuşkulu.

susp/iciō –icere –exī –ectum *gçf.* yukarı bakmak; saygı duymak, hürmet etmek; güvenmemek.

suspīci/ō –ōnis *d.* güvensizlik, kuşku.

suspīciōs/us *s.* kuşkulu; **–ē** *z.* kuşkulu bir biçimde.

suspic/or –ārī –ātus *gçf.* kuşkulanmak; sanmak, zannetmek, farzetmek.

suspīrāt/us –ūs *er.* iç çekiş, ah etme.

suspīrit/us –ūs *er.* derin soluk, zor soluk alma; iç çekiş.

suspīr/ium –ī & iī *cns.* derin soluk, iç çekme.

suspīr/ō –āre –āvī –ātum *gf.* iç çekmek; *gçf.* hasret çekmek.

susque dēque *z.* yukarı aşağı.

sustentācul/um –ī *cns.* destek.

sustentāti/ō –ōnis *d.* kaçınma, sakınma.

sustent/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* yardımda bulunmak, desteklemek; (*mec.*) tarafını tutmak, yüceltmek; (*gıda, araç*) tedarik etmek; desteklemek; (*düşman*) durdurmak; (*zahmet*) katlanmak, çekmek, direnmek; (*olay*) ertelemek.

sust/ineō –inēre –inuī –entum *gçf.* desteklemek; durdurmak, denetlemek; (*mec.*) tutmak, muhafaza etmek; (*yiyecek*) desteklemek; (*zahmet*) katlanmak, çekmek; (*olay*) ertelemek, geciktirmek.

sustoll/ō –ere *gçf.* yükseltmek,

kaldırmak; tahrip etmek.
sustulī *gç.* **tollō**
susurrāt/or –ōris *er.* fısıldayan kimse.
susurr/ō –āre *gçf. & gf.* mırıldanmak, vızıldamak, fısıldamak.
susurr/us –ūs *er.* fısıldama, mırıldanma.
sussurrus *s.* fısıldayan.
sūtēl/a –ae *d.* hile, oyun, desise.
sūtilis *s.* dikilmiş.
sūt/or –ōris *er.* ayakkabıcı, ayakkabı tamircisi.
sūtōrius *s.* ayakkabıcıya ait.
sūtrīnus *s.* ayakkabıcıya ait.
sūtūr/a –ae *d.* dikiş yeri, dikiş.
sūtus *gedo.* **suō**
suus *s.* (*tümcedeki üçüncü şahıs özneye ait*) kendisinin, kendilerinin, onun, onların; kendisine ait, kendine özgü, bir kimsenin hakkı; *er. ç.* bir kimsenin adamları, arkadaşları.
Sybar/īs –is *d.* Güney İtalya'da sefahatiyle ünlü bir kent; **–ita –itae** *er.* Sybaris'li.
Sȳchae/us –ī *er.* Dido'nun kocası
sȳcophant/a –ae *er.* iftiracı, hilekâr, dalkavuk.
sȳcophanti/a –ae *d.* hile, yalan, hilekârlık.
sȳcophantiōsē *z.* hilekârca.
sȳcophant/or –ārī *gf.* hile yapmak.
Syēn/ē –ēs *d.* Güney Mısır'da kent; (*mod.*) Assuan.
syllab/a –ae *d.* hece.
syllabātim *z.* hece hece.
symbol/a –ae *d.* katkı.
symbol/us –ī *er.* belirti, nişan, işaret, sembol, simge.
symphōni/a –ae *d.* uyum, ahenk.
symphōniacus *s.* koroya ait.
symplēgad/es –um *d.ç.* Karadeniz'de çarpan kayalar.
synedr/us –ī *er.* Makedonia'da senatör.
Synephēb/ī –ōrum *er.ç.* Caecilius'un güldürüsü *Gençler Bir Arada.*
syngraph/a –ae *d.* bono.
syngraph/us –ī *er.* yazılı sözleşme; pasaport.
Synnad/a –ōrum *cnsç.* Frigya'da kent, mermerleriyle ünlü; **–ēnsis** *s.*
synod/ūs –ontis *er.* çipura, karagöz.
synthes/is –is *d.* akşam yemeği servisi; takım elbise; sabahlık.
Syph/āx –ācis *er.* Numidia Kralı.
Syrācūs/ae –ārum *d. ç.* Sicilya'da şehir; **–ānus, –īus Syrācosīus** *s.* Syracusae'lı.
Syr/ia –iae *d.* Akdeniz'in Doğusunda ülke; **–ius, –us, –iacus, –iscus** *s.* Suriyeli.
syrm/a –ae *d.* uzun eteklikli giysi; (*mec.*) trajedi.
Syrt/is –is *d.* Kuzey Afrika'da Sidra Körfezi; kumsal.

T

tabell/a -ae küçük tahta; yazı levhası; oy levhası; adak levhası; resim; (ç.) yazı, kayıtlar, yazışmalar.

tabellārius *s.* oyvermeye ait, *er.* haberci.

tāb/eō -ēre *gf.* solup gitmek, ölüp gitmek.

tabern/a -ae *d.* kulübe; dükkân; han; ahırlar.

tabernācul/um -ī *cns.* çadır **-capere** (*kâhinlik etmek için*) bir yer seçmek.

tabernārī/ī -ōrum *er.* ç. dükkân sahipleri.

tāb/ēs -is *d.* telef olma; çürüme, zeval bulma, erime; kokma; taun, veba, hastalık.

tāb/ēscō -ēscere -uī *gf.* telef olmak, erimek, çürümek, (*mec.*) üzülmek, bitkin hale gelmek, zayıf düşmek.

tābidulus *s.* tüketen, çürüten, telef eden.

tābidus *s.* eriyen, çürüyen; bitkin hale düşen; bozan, bulaşıcı, sârî.

tābificus *s.* eriyen, tükenen.

tabul/a -ae *d.* tahta, kalas; yazı levhası; adak levhası; harita; resim; mezat; (ç.) hesap defterleri, kayıtlar, listeler, vasiyet; **-Sullae** Sulla'nın yasakları **XII -ae** on iki levha yasası **-ae novae** borçların iptali.

tabulār/ium -I & **iī** *cns.* arşiv, belgelik.

tabulāti/ō -ōnis *d.* döşemelik, bina katı.

tabulāt/um -I *cns.* döşemelik, bina katı; (*ağaç*) tabaka, dizi.

tāb/um -I *cns.* çürüyen madde; hastalık, veba.

tac/eō -ēre -uī -itum *gf.* sessiz olmak, ses çıkarmamak; sakin olmak, sukût etmek *gçf.* **-**den söz etmemek.

taciturnit/ās -ātis *d.* sessizlik, suskunluk.

taciturnus *s.* sessiz, sakin.

tacit/us *gedo.* **taceō** *s.* sessiz, suskun, sakin; gizli, sözü edilmez; zımnî, sözsüz ifade olunan, îmalı **per -um** sessizce **-ē** *z.* sessizce; gizlice.

Tacit/us -ī *er.* ünlü Roma'lı tarihçi.

tāctilis *s.* dokunulur, tutulur.

tācti/ō -ōnis *d.* dokunma; dokunma duygusu.

tāctus *gedo.* **tangō**

tāct/us -ūs *er.* dokunma, dokunuş, temas, değme; etki.

taed/a -ae *d.* çıra, çam tahtası; meşale; kalas; (*mec.*) düğün.

taed/et -ēre -uit & **taesum est** *gçf.* (şz.) bezdirir, bıkkınlık verir.

taedifer -ĕ *s.* meşale taşıyan.
taed/ium -ī & **ĭī** *cns.* bezginlik, yorgunluk, nefret.
Taenar/us (os) -ī *er.* Güney Yunanistan'da kent ve burun; *mod.* Mataban; yeraltı dünyası; **-ius -ĭs** *s.* Taenarus'a ait; Isparta'lı.
taenia -ae *d.* saç bağı, kurdele.
taesum est *gç.* **taedet**
taet/er -rĭ *s.* iğrenç, çok çirkin, kerih **-rē** *z.* iğrenç bir biçimde.
taetricus *bak.* **tetricus**
tag/āx -ācis *s.* hırsız, yankesici.
Tag/us -ī *er.* Lusitania ırmağı, *mod.* Tagus.
tālāris *s.* ayak bileklerine uzanan; *cns.* ç. kanatlı sandallar; ayak bileklerine kadar uzanan elbise.
tālārius *s.* oyun zarlarına ilişkin.
Talās/ius -ī & **ĭī** *er.* düğün tanrısı; düğünlerdeki geleneksel bağırış.
tāle/a -ae *d.* çubuk, değnek, âsa.
talent/um -ī *cns.* talent, Atina'da para birimi.
tāli/ō -ōnis *d.* aynıyla mukabele.
tālis *s.* bu tür, bunun gibi, böyle, şöyle; aşağıdaki, izleyen.
talp/ā -ae *d.* köstebek, (*zoolojide*) talpa europaea.
tāl/us -ī *er.* ayak bileği; topuk

ökçe; (ç.) aşık kemikleri; uzun zar.
tam *z.* o kadar, o derece, şu kadar, böyle.
tamdiū *z.* o kadar uzun süre.
tamen *z.* bununla birlikte, yine de, mamafih.
Tāmes/is -ĭs, -a -ae *er.* (*mod.*) Thames nehri.
tametsī *bağ.* gerçi, her ne kadar, ise de, olmakla birlikte.
tamquam, tanquam *z.* gibi, suretle, tıpkı, aynen *bağ.* sanki, gûya.
Tanagr/a -ae *d.* Boeotia'da kent.
Tana/is -ĭs *er.* Sarmatia'da ırmak, *mod.* Don.
Tanaqu/il -illis *d.* Yaşlı Tarquin'in karısı.
tandem *z.* en sonunda; sonuçta, nihayette; demek öyle (*hayret belirtisi olarak*).
tang/ō -ere tetigī tāctum *gçf.* dokunmak, el sürmek; (*gıda*) tatmak; (*güç ile*) vurmak, çarpmak; (*sıvı ile*) serpmek; (*akıl*) etkilemek, dokunmak, derin tesir etmek, harekete geçirmek; (*yer*) ulaşmak; girmek; (*ödev*) idaresini ele almak; (*hile*) aldatmak, yutturmak; söz etmek; **dē caelō tāctus** yıldırımla çarpılmış, yıldırım çarpmış.
tanquam *bak.* **tamquam**
Tantal/us -ĭ *er.* Tartarus'ta açlığa ve susuzluğa mahkûm edilen Pelops ve Niobe'nin

babası; **-eōs** *s.* **-idēs -idae** *er.* Pelops, Atreus, Thyestes veya Agamemnon; **-is -idis** *d.* Niobe veya Hermione.

tantillus *s.* çok az, çok küçük.

tantisper *z.* bir an için, sadece bir an.

tantopere *z.* o kadar çok; çok fazla.

tantulus *s.* o kadar az, o kadar küçük.

tantum *z. bak.* **tantus**

tantummodo *z.* yalnızca, ancak.

tantundem *bak.* **tandusdem**

tant/us *s.* o kadar büyük; o kadar küçük; *cns.* öyle az, öyle çok; **-i esse** fazlasıyla değerli olmak, çok önemli olmak; (*kı. ile*) ... o kadar; **in -um** bir dereceye kadar.

Tantō öyle çok, öyle uzak; **tria -a** üç katı.

tantusdem *s.* o kadar, o kadar büyük.

tapēt/a -ae *er.*, **-ia -ium** *cns.* ç. halı, duvar kilimi, duvar halısı v.s.

Taproban/ē -ēs *d.* Seylan.

tardēsc/ō -ere *gf.* yavaşlamak.

tardip/ēs -edis *s.* topallayan, aksayan.

tardit/ās -ātis *d.* yavaşlık, geç kalma (*akıl*) gabilik.

tardiusculus *s.* oldukça yavaş.

tard/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* geciktirmek, tehir etmek, māni olmak, engellemek *gf.* gecikmek, yavaş gitmek.

tard/us *s.* yavaş, geç kalan, geç; (*akıl*) gabi, kalın kafalı; (*konuşma*) ölçülü; **-ē** *z.* yavaşça, ağır ağır.

Tarent/um -ī *cns.* Güney İtalya'da bir kent (*mod.*) Taranto *s.* Tarentum'lu.

tarm/es -itis *er.* ağaç kurdu.

Tarpēi/us *s.* Tarpeia'lı, Tarpeia'ya ait; **mons** Capitoline tepesinde suçluların atıldığı kaya.

tarpezit/a -ae *d.* banker, para değiştiren, para bozan.

Tarquin/ius -ī *er.* Roma'nın 5. kralı Priscus ve son kralı Superbus.

Tarracin/a -ae *d.* **-ae -ārum** *d.ç.* Latium'da kent.

Tarrac/ō -ōnis *d.* İspanya'da kent, *mod.* Tarragona.

Tars/us -ī *d.* Kilikya'nın başkenti; **-ēnsis** *s.*

Tartar/us (-os) -ī *er.*, **-a -ōrum** *cns. ç.* Tartarus, yeraltı dünyası; *öz.* suçlular için ayrılmış bölüm; **-eus** *s.* cehenneme ait.

tat! (*bir hayret ifadesi*) ne?

Tat/ius -ī *er.* Romulus'la iktidara ortak olan Sabine kralı.

taureus *s.* boğaya ait.

taurifōrmis *s.* boğa biçimli.

taurīnus *s.* boğaya ait.

taur/us -ī *er.* boğa.

Taur/us -ī *er.* Toroslar, Güney Anadolu'da sıradağlar.

taxāti/ō –ōnis *d.* değer biçmek.
taxeus *s.* porsukağaçlanna ait.
taxill/us –ī *er.* küçük zar.
tax/ō –āre *gçf.* değerlendirmek, hesaplamak, tahmin etmek.
tax/us –ī *d.* porsukağacı.
Tāyget/ē –ēs *d.* Pleiad'lardan biri, Atlas ve Pleione'nin kızı.
Tāyget/us –ī *er.* **–a –ōrum** *cns.* ç. Güney Yunanistan'da sıradağ.
tē *ih. & dh.* **tū –te tū** için (sonek).
Teān/um –ī *cns.* Apulia'da kent; Campania'da kent; **–ēnsis** *s.*
techin/a –ae *d.* hile, oyun, desise.
Tecmess/a –ae *d.* Aiax'ın karısı.
tēct/or –ōris *er.* sıvacı.
tectōriol/um –ī *cns.* biraz alçı, biraz sıva.
tēctōr/ium –ī & iī *cns.* alçı.
tēctōrius *s.* sıvacıya ait.
tēct/um –ī *cns.* tavan, çatı, gölgelik; ev, bannak, sığınak.
tēctus *gedo.* **tegō** *s.* gizli, saklı; saklanmış, kapalı.
tēcum seninle.
Tege/a –ae *d.* Arcadia'da kent; **–aeus** *s.* Arcadia'lı; *er.* tanrı Pan; *d.* Atalanta; **–atae –atarum** *er.ç.* Tegea'lılar.
teg/es –etis *d.* küçük örtü, paspas.
tegill/um –ī *cns.* kukulete, başlık, cüppe.
tegim/en (tegumen, tegmen) –inis *cns.* örtü.
tegiment/um (tegumentum, tegmentum) –ī *cns.* örtü.
tegm– *bak.* **tegim**
teg/ō –ere tēxī tēctum *gçf.* kapamak, örtmek, kaplamak; gizlemek, gizli tutmak; korumak, muhafaza etmek, savunmak; gömmek.
tegum– *bak.* **tegim**
Tēius *s.* Teos'a ait.
tēl/a –ae *d.* ağ; çözgü; dokuma tezgâhı; (*mec.*) plân.
Telam/ōn –ōnis *er.* Aiax'ın babası.
Tēlemach/us –ī *er.* Odysseus ile Penelope'nin oğlu.
Tēleph/us –ī *er.* Mysia kralı, Achileus'un kılıcıyla yaralandı.
tell/ūs –ūris *d.* yeryüzü; toprak, zemin; ülke diyâr.
tellum –ī *cns.* silâh; kargı; kılıç; (*mec.*) güneş ışınları; şimşek, yıldırım; küçük ok.
temerārius *s.* kaza eseri olan, arızî; fazla aceleci, düşüncesiz.
temerē *z.* kazara, raslantı olarak, rastgele; fazla aceleyle, düşünmeksizin; **nōn–** boşuna değil; kolayca değil; güçbela.
temerit/ās –ātis *d.* talih, şans, raslantı; acelecilik, düşüncesizlik.

temer/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kutsallığını bozmak, saygısızlık etmek.

tēmēt/um –ī *cns.* şarap; alkol.

temn/ō –ere *gçf.* hor görmek, küçümsemek, önemsememek.

tēm/ō –ōnis *er.* saban ya da araba kirişi; atlı yük arabası; (*ast.*) Büyükayı.

Tempe *cns.ç.* Thessalia'daki meşhur vadi.

temperāment/um –ī *cns.* ılımlılık, itidal, uzlaşma.

temper/āns –antis *ş. zam or.* **temperō–** *s.* ılımlı, mutedil, **–anter** *z.* ılımlılıkla.

temperanti/a –ae *d.* ılımlılık, öz denetim.

temperāti/ō –ōnis *d.* uygun karışım, bileşim, yapı; düzenleyici güç, örgütlendirme gücü.

temperāt/or –ōris *er.* düzenleyici, örgütleyici.

temperāt/us *gedo.* **temperō** *s.* ılımlı, ölçülü **–ē** *z.* ılımlı olarak.

temperī *z.* zamanında, doğru zamanda.

temperi/ēs –ēī *d.* doğru ya da uygun oran; duygusal sıcaklık, yumuşaklık, ılımanlık.

temper/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* doğru oranda karıştırmak, harman yapmak, kıvama getirmek; düzenlemek, yumuşatmak, ahenk vermek; yönetmek, hükmetmek *gf.* yumuşak olmak, kaçınmak, çekinmek; (*eh. ile*) esirgemek, yumuşak huylu olmak.

tempest/ās –ātis *d.* zaman, mevsim, dönem; hava; fırtına; (*mec.*) şiddetli öfke.

tempestīvit/ās –ātis *d.* zamanında olmak.

tempestīv/us *s.* zamanında, mevsimine uygun; olgun, ergin; erken; **–ē** *z.* tam zamanında, uygun olarak.

templ/um –ī *cns.* kâhinlik için işaretlenen açık alan; açık alan, bölge, mıntıka; mabet, tapınak.

temporārius *s.* bir anlık ya da bir sürelik, geçici.

temptābundus *s.* sürekli girişimlerde bulunan.

temptāment/um –ī *cns.* deneme, girişim, kanıt.

temptāmin/a –um *cns. ç.* girişimler, denemeler.

temptāti/ō –ōnis *d.* deneme, sınama, kanıt; saldırı.

temptāt/or –ōris *er.* saldırgan.

tempt/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* hissetmek, dokunarak denemek; girişimde bulunmak, saldırmak; sınamak, denemek, gayret etmek; etkilemeye çalışmak, birinin işine karışmak, ayartmak, teşvik etmek; **vēnās'**–nabzı duymak ya da nabzını dinlemek.

temp/us –oris *cns.* zaman; doğru zaman, fırsat; tehlike,

adl vaka, koşul; (*baş*) şakak; (*şiir*) ölçü birimi; (*fiil*) zaman; **–ore** tam zamanda, zamanında; tam sırası; **ad –us** doğru zamanda; şu an için; **ante –us** çok yakında; **ex –ore** aniden, bir anda; koşullara uygunken; **in –ore** zamanında; **in –us** geçici olarak; **per –us** tam zamanında; **prō –ore** fırsata uygun, fırsat çıktığında.

tēmulentus *s.* sarhoş, mest.

tenācit/ās –ātis *d.* sıkıca tutma, tutunma, vazgeçmeme; hasislik, cimrilik, elisıkılık.

ten/āx –ācis *s.* kavrayan, tutan, bırakmayan; yapışkan; (*mec.*) ısrarcı, pek, metin; inatçı; cimri; **–āciter** *z.* sıkıca, inatla.

tendicul/a –ae *d.* küçük tuzak.

tend/ō –ere tetendī tentum & **tēnsum** *gçf.* uzatmak, sermek, yaymak; germek;. (*ok*) hedeflemek, atmak; (*yay*) bükmek; (*yön*) yönlendirmek; (*lir*) akort etmek; (*çadır*) kurmak; (*zaman*) süreyi aşmak, uzatmak; (*tuzak*) kurmak; *gf.* ordugâh kurmak, ilerlemek; amaçlamak, eğiliminde olmak; (*ms. ile*) yapmaya çalışmak, çabalamak.

tenebr/ae –ārum *d. ç.* karanlık, gece; bilinçsizlik, ölüm, körlük; (*yer*) zindan, öbür dünya; (*mec.*) cehalet, cahillik, belirsizlik.

tenebricōsus *s.* kasvetli, karanlık.

tenebrōsus *s.* karanlık, kasvetli.

Tened/os(ūs) –ī *d.* Troia yakınlarında bir Ege adası; **–ius** *s.*

tenellulus *s.* küçük, zarif.

ten/eō –ēre –uī *gçf.* tutmak, korumak, muhafaza etmek; sahip olmak, zaptetmek, işgal etmek, efendisi olmak; kazanmak, elde etmek; (*tartışma*) iddia etmek, ısrar etmek; (*kategori*) kapsamak; (*amaç*) bir yere yönelmek; (*ilgi*) büyülemek, meftun etmek; (*yasa*) tutmak, bağlamak; (*akıl*) kavramak, anlamak, hatırlamak; (*devinim*) dizginlemek, alıkoymak *gf.* süregelmek. sürmek, ısrar etmek (*söylenti*) yaygın olmak; **cursum–** rota tutturmak; **sē–** kalmak; kendini tutmak.

tener –ī *s.* narin, kırılgan, incinir, ince; genç, zayıf; kadınsı; (*şair*) erotik; **–ē** *z.* yumuşakça.

tenerāsc/ō –ere *gf.* zayıf düşmek.

tenerit/ās –ātis *d.* incelik, zariflik.

ten/or –ōris *er.* sabit yön, rota; **ūnō –ōre** kesintisiz, değişmeyen; daima aynı tarzda.

tēns/a –ae *d.* geçit alayında tanrıların imgesini taşıyan araba.

tēnsus *gedo.* **tendō** *s.* gergin.
tentā- *bak.* **temptā-**
tentīg/ō -īnis *d.* şehvet.
tentō *bak.* **temptō**
tentōr/ium -ī & iī *cns.* çadır.
tentus *gedo.* **tendō**
temiculus *s.* değersiz, önemsiz.
tenu/is *s.* ince, zarif; küçük, sığ; (*hava*) basıncı az; (*su*) berrak; (*koşul*) kötü, önemsiz, vasat; anlamsız; (*üslup*) inceliklı, dolaysız, açık; **-iter** *z.* hafif, yetersiz olarak; kesin biçimde; üstünkörü bir biçimde, yüzeysel olarak.
tenuit/as -ātis *d.* incelik, zariflik; yoksulluk, önemsizlik; (*üslûp*) açık, kesin.
tenu/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* inceleştirmek, seyrekleştirmek; azaltmak; indirmek.
tenus *edt.* (*inh. ya da dh.*) ...ye kadar; **verbō-** ismen, sözde olarak.
Te/os -ī *d.* küçük Asia kıyısında kent, Anacreon'un doğum yeri; **Te/ius** *s.*
tepe/faciō -facere -fēcī -factum *gçf.* ısıtmak, kızdırmak.
tep/eō -ēre *gf.* ısınmak; ılınmak; (*mec.*) aşık olmak.
tep/ēscō -ēscere -uī *gf.* ısınmak; ılık hale gelmek; sıcaklığını kaybetmek, soğumak.
tepidus *s.* sıcak, ılık.
tep/or -ōris *er.* sıcaklık, ılıklık; serinlik.
ter *z.* üç kez.
terdecī/ēns -ēs *z.* onüç kez.
terebinth/us -ī *d.* katran ağacı.
terebr/a -ae *d.* burgu, delgi.
terebr/ō -āre *gçf.* delik açmak, burgu ya da matkapla delmek.
terēd/ō -īnis *d.* türtü, sürfe, kurt.
Terent/ius -ī *er.* Roma'lı aile adı öz. komedi yazarı Terentius; **-ius, -iānus** *s.* **-ia -iae** *d.* Cicero'nun karısı.
ter/es -etis *s.* yuvarlak (*öz.* silindirik) düz, biçimli, endamlı (*mec.*) parlak, zarif.
Tēr/eus -eī & eos *er.* Thracia kralı, Procne'nin kocası, Itys'in babası.
tergeminus *s.* üç katlı, üçlü.
ter/geō -gēre (-gō -gere) -sī -sum *gçf.* silmek, ovalayarak temizlemek; cilâlamak, parlatmak.
tergīn/um -ī *cns.* ham deri.
tergiversâti/ō -ōnis *d.* ret, kabul etmeyiş, kaçamak, bahane.
tergivers/or -ārī -ātus *gf.* duraksamak, kaçınmak, kaçamaklı davranmak, baştan savmak.
tergō *bak.* **tergeō**
terg/um -ī -us -oris *cns.* sırt, geri, arka; (*toprak*) sırt, bayır; (*su*) yüzey; (*et*) sırt eti; (*deri*) post, kösele; **-a vertere** kaçmak; **ā -ō** arkada, arkasında, en geride.

tergus *bak.* **tergum**

term/es -itis *er.* dal.

Termināl/ia -ium *cns.ç.* sınır tanrısı festivali.

terminātī/ō -ōnis *d.* sınır, sınırlayan şey; karar; (*sözcükler*) cümle sonları.

termin/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* sınırlar koymak, sınırlamak; tanımlamak, belirlemek; sona erdirmek.

termin/us -ī *er.* sınır çizgisi, sınır; sınırlar tanrısı.

tern/ī -ōrum *s.* üçer; üç.

ter/ō -ere trīvī tritum *gçf.* ovmak, sürtmek, ezmek, baskı yapmak, öğütmek; düzleştirmek, keskinleştirmek; aşındırmak, tüketmek, harcamak; (*yol*) sık sık gitmek; (*zaman*) tüketmek; (*sözcük*) sıradanlaştırmak ya da basma kalıplaştırmak.

Terpsichor/ē -ēs *d.* dans Musa'sı.

terr/a -ae *d.* yeryüzü, toprak, zemin; ülke, diyar; **orbis -ārum** dünya; **ubi -ārum** dünyanın neresinde.

terrēnus *s.* yeryüzüne ait; dünyevî, karaya ait, *cns.* kara.

terr/eō -ēre -uī -itum *gçf.* korkutmak, dehşete düşürmek; korkutup kaçırmak; caydırmak.

terrestris *s.* yeryüzüyle ilgili, dünyada, karaya ait.

terribilis *s.* dehşet verici, korkunç.

terricul/a -ōrum *cns. ç.* ani korku, panik; korkuluk, umacı.

terrific/ō -āre *gçf.* dehşete düşürmek.

terrificus *s.* korku veren, korkunç.

terrigen/a -ae *er.* insanoğlu, topraktan doğma.

terriloquus *s.* korku veren.

territ/ō -āre *gçf.* dehşete düşürmek, sindirmek, korkutmak.

territōr/ium -ī & iī *cns.* toprak, arazi, memleket.

terr/or -ōris *er.* korku, terör, dehşet, yılgı; korku veren.

tersī *gç.* **tergeō**

tersus *gedo.* **tergeō** *s.* temiz; veciz, düzgün, zârif.

tertiadecimān/ī -ōrum *er. ç.* onüçüncü lejyon askerleri.

tertiānus *s.* iki günde bir yinelenen; *d.* günaşırı tutan sıtma nöbeti; *er.ç.* üçüncü lejyon askerleri.

terti/us *s.* üçüncü; **-um** *z.* üçüncü kez olarak; **-ō** *z.* üçüncü kez olarak; üçüncü olarak; **-decimus (decumus)** onüçüncü.

terūnc/ius -ī & iī *er.* dörtte birlik 'as' (*mec.*) metelik.

tesqu/a (tesca) -ōrum *cns. ç.* kurak toprak, çorak arazi.

tessell/a -ae *d.* mozaik taştan küp.

tesser/a -ae *d.* küp, zar; (*ask.*) parola; arkadaşların birbirini

tanıma işareti.

tesserār/ius –ī & **iī** *er.* nöbetçi subay; pay senedi.

test/a –ae *d.* tuğla, kiremit; (*toprak*) kavanoz, testi; kabuklu hayvan; hayvan kabukları, *öz.* deniz kabuklularını.

testāmentārius *s.* vasiyetle ilgili; *er.* vasiyetnamede sahtekârlık yapan kimse.

testāment/um –ī *cns.* vasiyetname, vasiyet.

testāti/ō –ōnis *d.* tanık çağırma.

testātus *geo.* **testor** *s.* kamuya ait.

testicul/us –ī *er.* testis, erbezi.

testificāti/ō –ōnis *er.* kanıt verme, kanıt.

testific/or –ārī –ātus *gçf.* kanıt göstermek, doğrulamak; açığa çıkarmak, günışığına çıkarmak, ilan etmek; tanık çağırmak.

testimōn/ium –ī & **iī** *cns.* kanıt, tanıklık, şahadet; ispat, delil.

test/is –is *er., d.* tanık; görgü tanığı.

testis –i *er.* testis, erbezi.

test/or –ārī –ātus *gçf.* kanıt göstermek, kanıtlamak, tanıklık etmek; ispatlamak; tanıklığına başvurmak; başvurmak; *gf.* vasiyetname yazmak.

test/ū (*dh.* **ū**), **–um –ī** *cns.* toprak kapak, toprak kap.

testūdineus *s.* kaplumbağa kabuğundan, kaplumbağaya ait.

testūd/ō –inis *d.* kaplumbağa; kaplumbağa kabuğu; lir, lavta; (*ask.*) kuşatanların saldın sırasında kalkan vb. nesnelerle başlarının üstünde yaptıkları korunma düzeni; (*yapı*) tonoz.

testum *bak.* **testū**

tetendī *gç.* **tendō**

tēte *vurgulu ih,* **tū**

tēter *bak.* **taeter**

Tēthy/s –os *d.* deniz tanrıçası; deniz.

tetigī *gç.* **tangō**

tetradrachm/um, tetrachm/um –ī *cns.* dört drahmi.

tetra/ō –ōnis *er.* kara erkek keklik, orman tavuğu.

tetrarch/ēs –ae *er.* bir yerin dörtte birini yöneten kişi.

tetrarchia/a –ae *d.* tetrark yönetimi.

tetricus *s.* loş, kapanık; abus, yüzügülmez; netameli, ekşi yüzlü, sert, merhametsiz.

tetulī *arkaik gç.* **ferō**

Teuc/er –rī *er.* Salamis'li Telamon'un oğlu; Dardanus'un damadı; **–ri –rorum** *er.ç.* Troia'lılar; **–ria –riae** *d.* Troia.

Teuton/ī –ōrum, –es –um *er. ç.* Teuton'lar, bir Germen kavmi; **–icus** *s.* Teuton'lara ait, Germen.

tēxī *gç.* **tegō**

tex/ō –ere –uī –tum *gçf.* dokumak, örnek; kıvrım yapmak; yapmak, inşa etmek; (*mec.*) düzenlemek, tertip etmek, kurmak.

textilis *s.* dokunmuş; *cns.* kumaş, bez.

text/or, –ōris *er.* dokumacı.

textrīn/um –ī *cns.* dokuma; tersane.

textūr/a –ae *d.* ağ, dokuma, bez.

textus *gedo.* **texō** *cns.* ağ, örgü.

text/us –ūs *er.* doku.

texuī *gç.* **texō**

Thā/is –idis *d.* bir Atina'lı.

thalam/us –ī *er.* oda, yatak odası; zifaf yatağı; evlilik.

thalassicus *s.* deniz yeşili.

thalassinus *s.* deniz yeşili.

Thal/ēs –is & **ētis** *er.* antik çağ Ionia filozofu, yedi bilgelerden biri.

Thali/a –ae *d.* komedi Musa'sı.

thall/us –ī *er.* yeşil dal.

Thamyr/ās –ae *er.* kör Thracia'lı şair.

Thaps/us (–os) –ī *d.* Güney Afrika'da bir kent; Caesar'ın zafer kazandığı yer.

theātrālis *s.* tiyatroya ait, tiyatroda.

theātr/um –ī *cns.* tiyatro; izleyici; (*mec.*) tiyatro, sahne.

Thēb/ae –ārum *d.* ç. Thebai, Boeotia'nın başkenti; **–ānus** *s.* Thebai'li; **–ais –aidis** *d.* Thebai'li kadın; Statius'un epik şiiri.

thēc/a –ae *d.* kap, zarf.

Themi/s –dis *d.* adalet tanrıçası.

Themistocl/ēs –ī & **is** *er.* ünlü Atina'lı devlet adamı; **–ēus** *s.*

thēnsaurārius *s.* hazineye ait.

thēnsaurus *bak.* **thēsaurus**

theolog/us –ī *er.* teolog, ilahiyatçı.

Theophrast/us –ī *er.* Yunanlı filozof, Aristoteles'in ardılı.

Theopomp/us –ī *er.* Yunanlı tarihçi.

therm/ae –ārum *d.* ç. sıcak banyolar.

Thermōd/ōn –ontis *er.* Amazon'ların yurdu Pontus'ta ırmak; **ontēus –ontiacus** *s.* Amazonlar.

thermopōl/ium *cns.* sıcak içkiler veren lokanta.

thermopot/ō –āre *gçf.* sıcak içkilerle yeniden canlandırmak.

Thermopyl/ae –ārum *d.* ç. Yunanistan'da Leonidas'ın savunduğu ünlü geçit

thēsaur/us, thēnsaur/us –ī *er.* hazine, hazne, ambar, ardiye, hazine dairesi.

Thēs/eus –eē & **eos** *er.* Yunan kahramanı, Atina'lılann kralı; **–eus –eius** *s.* **īdēs –īdae** *er.* Hippolytus ç. Atina'lılar.

Thespi/ae –ārum *d.ç.* Helicon yakınlannda Boetia kenti.

Thesp/is –is *er.* geleneksel Yunan tragedyasının kurucusu.

Thessal/ia –iae *d.* Theselia, Kuzey Yunanistan'da bölge; **–icus, –us, –is, –idis** *s.* Theselia'lı.

Thet/is –idis & **idos** *d.* deniz perisi, Achileus'un annesi, deniz.

thias/us –ī *er.* Bakkhos ayinlerinde yapılan dans.

Tho/ās –antis *er.* Kırım kralı, Orestes tarafından öldürüldü; Lemnos kralı, Hypsipyle'nin babası; **–anteus** *s.*

thol/us –ī *er.* daire biçiminde kubbeli yapı; oda.

thōr/āx –ācis *er.* göğüs zırhı.

Thrāc/a –ae, –ē –ēs, –ia –iae *d.* Thracia; **–ius, Thrēicīus** *s.* Thracia'lı; **Thr/āx –ācis** *er.* Thracia'lı; bir gladyatör türü.

Thrase/a –ae *er.* Nero döneminde Stoacı filozof.

Thrasymach/us –ī *er.* Yunanlı sofist

Thrēss/a –ae, Thrēiss/a –ae *d.* Thracia'lı kadın.

Thr/ēx –ēcis *er.* bir gladyatör türü.

Thūcydid/ēs –is *er.* ünlü Yunanlı tarihçi **–ius** *s.* Thurcydides'e ait.

Thul/e (thȳlē) –ēs *d.* en kuzeydeki ada, belki Shetland.

thunnus *bak.* **thynnus**

Thur/ĭī –ōrum *er.ç.* Güney Italya'da kent; **–inus** *s.*

thūs, thūr– *bak.* **tūs, tūr–**

thy/a (thyia) –ae *d.* turunç ağacı.

Thybr/is –is & **idis** *er.* Tiber ırmağı.

Thyest/ēs –ae *er.* Atreus'un kardeşi, Atreus'a kendi oğlunun etini yedirdi; **–eus** *s.* **Īadēs –iadae** *er.* Aegisthus.

Thyi/as (Thyas) –adis *d.* Bakkhos rahibesi.

Thylē *bak.* **Thūlē**

thymbr/a –ae *d.* lezzetli, iştah açıcı.

thym/um –ī *cns.* kekik.

Thyn/ia –iae *d.* Bithynia; **–us –iacus –ias** *s.* Bithynia'lı.

thynn/us –ī *er.* ton balığı.

Thyōn/eus –eī *er.* Bakkhos.

thyrs/us –ī *er.* Bakkhos'un asası.

tiar/a –ae *d.*, **–ās –ae** *er.* sarık, turban.

Tiber/is (Tibris) –is *er.* **Tiber ırmağı –īnus, –īnis** *s.* **–īnus –īnī** *er.* **Tiber–**

Tiber/ius –ī *er.* Roma'lı adı *öz.* ikinci imparator **–iānus** *s.*

tibi *eh.* **tū**

tībi/a –ae *d.* incik kemiği; boru, flüt.

tībīc/en –inis *er.* flütçü; direk, sütun.

tībīcin/a –ae *d.* flütçü.

tībīcin/ium –ī & **iī** *cns.* flüt çalma.

Tibull/us –ī *er.* Latin elegia şairi.

Tibur –is *cns.* Anio ırmağı üzerinde kent; (*mod.*) Tivoli; **–s –tis –nus** *s.* Tiburtine.

Ticin/us –ī *er.* Po ırmağının

kolu.
Tigellīn/us –ī *er.* Nero'nun gözdesi.
tigill/um –ī *cns.* küçük kütük, küçük kiriş.
tignārius *s.* ağaç işleyen (kimse) **faber–** marangoz.
tign/um –ī *cns.* kereste, kütük, ağaç gövdesi.
tigr/is –is & **idis** *d.* kaplan.
tīli/a –ae *d.* ıhlamur ağacı.
Timae/us –ī *er.* Sicilya'lı tarihçi; Pythagorasçı filozof; Platon'un bir diyaloğu.
timefactus *s.* korkmuş.
tim/eō –ēre –uī *gçf. & gf.* korkmak.
timidit/ās –ātis *d.* korkaklık.
timid/us *s.* korkak; **–ē** *z.* korkakça.
tim/or –ōris *er.* korku; dehşet, yılgı.
tinctilis *s.* batırılmış, daldırılmış.
finctus *gedo.* **tingō**
tine/a –ae *d.* güve, kitap kurdu.
tin/gō –gere –xī –ctum *gçf.* batırmak, daldırmak, boyamak, renk vermek; (*mec.*) massettirmek.
tinnīment/um –ī *cns.* çınlama sesi.
tinn/iō –īre *gçf. & gf.* çınlamak, çıngırdamak.
tinnīt/us –ūs *er.* çınlama, şıngırtı.
tinnulus *s.* çınlayan, şıngırdayan.
tintinnābul/um –ī *cns.* çıngırak, çan.
tintin/ō –āre *gf.* çınlamak.
tīn/us –ī *er.* çalı, funda.
tinxī *gç.* **tingō**
Tīphy/s –os *er.* Argo'nun dümencisi
tippul/a –ae *d.* su örümceği.
Tīresi/ās –ae *er.* Theba'nin kör bilicisi.
Tīridāt/ēs –ae *er.* Armenia kralı.
tīr/ō –ōnis *er.* acemi asker, yeni başlayan.
Tīr/ō –ōnis *er.* Cicero'nun köleyken serbest bırakılmış sekreteri; **–ōniānus** *s.*
tīrōcin/ium –ī & **iī** *cns.* askeri tecrübesizlik; acemi askerler; (*mec.*) ilk girişim, deneysizlik.
tiruncul/us –ī *er.* acemi, yeni başlayan genç.
Tīryn/s –this *d.* Yunanistan'ın güneydoğusunda eski bir kent; Hercules'in yurdu; **thius** *s.* Tiryns'e ait, Hercules'e ait; *er.* Hercules; **–tis** (*eski gen.*) **tū**.
Tīsiphon/ē –ēs *d.* bir Furia; **–eus** *s.* suçlu.
Tīt/ān –ānis, –ānus –ānī *er.* Titan, eski bir tanrı soyu; güneş; **–ānius, –āniacus, –ānis** *s.*
Tīthōn/us –ī *er.* Aurora'nın eşi, ölümsüzlük bağışlandı; **–ius** *s.*
tis *arkaik inh.* **tū**
Tīsiphon/ē –ēs *d.* Furia **–ēus**

s. suçlu.

Tīt/ān -ānis -ānus -ānī *er.* Titan, tanrıların eski bir soyu; güneş **-ānius, -āniacus, -ānis** *s.*

tītillāti/ō -ōnis *d.* gıaklama, gıdıklama.

tītill/ō -āre *gçf.* gıaklamak, gıdıklamak.

titubanter *z.* tereddütle, duraksayarak.

titubāti/ō -ōnis *d.* sendeleme, sersemleme.

titub/ō -āre *gf.* sendelemek, sersemlemek, yalpalamak, pepelemek, kekelemek; duraksamak, tereddüt etmek.

titul/us -ī *er.* kitabe, yazıt, yafta, ilân; onur ünvanı, ün, şan; sözde neden, bahane.

Tity/os -ī *er.* Tartarus'ta cezalandırılan dev.

Tmōl/us -ī *r.* Lydia'da dağ.

toculi/ō -ōnis *er.* tefeci.

tōf/us -ī *er.* süngertaşı.

tog/a -ae *d.* toga, Roma'lı yurttaş giysisi; (*mec.*) barış; **-candida** seçime katılan adayların giydiği giysi; **-picta** muzaffer komutanın giydiği tören giysisi; **-praetexta** devlet adamlarının ve çocukların giydiği eflâtun kenarlı toga; **-pūra, virīlis** erkeklerin giydiği toga.

togātus *s.* toga giyen (kimse) *er.* Roma'lı yurttaş; müşteri *d.* Roma temalı oyun.

togul/a -ae *d.* küçük toga.

tolerābil/is *s.* katlanılabilir, çekilebilir; sabırlı; **-iter** *z.* sabırlı olarak.

toler/āns -antis *ş. zam. or* **tolerō** *s.* sabırlı *z.* sabırlı bir şekilde.

toleranti/a -ae *d.* sabır, tahammül, dayanma.

tolerāti/ō -ōnis *d.* dayanma *z.*

toler/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* dayanmak, kaldırmak, tahammül etmek; desteklemek, üstlenmek **-atus** *s.* dayanılabilir.

tollēn/ō -ōnis *er.* vinç, maçuna, kaldıraç.

toll/ō -ere -sustulī sublātum *gçf.* kaldırmak, yükseltmek; ortadan kaldırmak, alıp götürmek; tahrip etmek, ilga etmek; (*çapa*) demir almak; (*çocuk*) yetiştirmek; (*akıl*) moralini yükseltmek, sevindirmek; (*yolcu*) gemiye çıkmak; **signa-** ordugâhı nakletmek, kaldırmak.

Tolōs/a -ae *d.* Toulouse.

tolūtim *z.* tırıs giderek.

tomācul/um -ī *cns.* sucuk.

tōment/um -ī *cns.* yastık vs. içine doldurulan şey, dolgu.

Tom/is -is Ovidius'un sürgün edildiği Karadeniz kıyısındaki kent; **-ītānus** *s.*

Ton/āns -antis *er.* gürleyen, Iuppiter'in sıfatı.

tond/eō -ēre totondī tōrsum *gçf.* makasla kes-

mek, kırpmak, tıraş etmek, kazımak; kırkmak, kırpmak, biçmek; sıyırmak, otlamak (*mec.*) bir kimseyi soymak.

tonitrālis *s.* gök gürlemesi gibi ses çıkaran, gürleyen.

tonitr/us -ūs *er.*, **-ua -uōrum** *cns. ç.* gök gürlemesi.

ton/ō -āre -uī *gf.* gümbürdemek, gürlemek *gçf.* birşeyi gürleyerek söylemek.

tōns/a -ae *d.* kürek.

tōnsill/ae -ārum *d. ç.* bademcikler.

tōns/or -ōris *er.* berber.

tōnsōrius *s.* tıraş olmaya ait.

tōnstrīcul/a -ae *d.* berber kız.

tōnstrīn/a -ae *d.* berber dükkânı.

tōnstr/īx -īcis *d.* kadın berber.

tōnsūr/a -ae *d.* makasla kesme, kırpma, kırkma.

tōns/us *gedo.* **tondeō**

tōns/us -ūs *er.* kadın berberi.

tōphus *bak.* **tōfus**

topiārius *s.* s. süs bahçeciliğine ait *er.* süslü biçimde budayan kimse *d.* süslü biçimde budama sanatı.

topiclē -ēs *d.* konular bulma sanatı.

tor/al -alis *cns.* saçak, farbala.

torcul/ar -āris -um -ī *cns.* şarap veya zeytin bastısı.

toreuma -tis *cns.* kabartma iş, rölyef.

tormenţ/um -ī *cns.* bocurgat, ırgat, burma, bükme, mananık, katapult, ağır silahlar; işkence aleti; (*mec.*) eziyet, azap, elem, yeis.

tormin/a -um *cns. ç.* karın ağrısı.

torminōsus *s.* karın ağrısına uğramış.

torn/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* (*torna tezgahında*) döndürmek, yuvarlak yapmak.

torn/us -ī *er.* torna tezgâhı.

torōsus *s.* kasa ait, kaslı, kasla ilgili.

torpēd/ō -inis *d.* duygusuzluk, uyuşukluk, atalet; (*balık*) elektrik balığı.

torp/eō -ēre *gf.* katılaşmak, sert olmak, duygusuzlaşmak, aptallaşmak.

torp/ēscō -ēscere -uī *gf.* katılaşmak, duygusuzlaşmak, kayıtsız olmak.

torpidus *s.* uyuşturulmuş.

torp/or -ōris *er.* duygusuzluk, uyuşukluk, cansızlık, kayıtsızlık.

torquātus *s.* gerdanlık takan.

Torquāt/us -ī *er.* Manlius'un soyadı.

tor/queō -quēre -sī -tum *gçf.* döndürmek, çevirmek, bükmek, eğmek, burkmak; (*silah*) hızla gitmek, hızla atmak, fırlatmak, savurmak; (*gövde*) işkence etmek; (*akıl*) azap çektirmek.

torqu/ēs -is -is *er., d.* boyun zinciri, boyuna takılan zincir;

boyunduruk; gerdanlık, yaka.
torr/ēens –entis *ş. zam or.* **torreō** *s.* kavurucu, sıcak; acele eden, hızlı; *er.* işkence.
torr/eō –ēre –uī tostum *gçf.* kavurmak, ateşe tutmak, kızartmak.
torrēsc/ō –ere *gf.* kavrulmak.
torridus *s.* kavrulmuş, kurutulmuş; donmuş.
torr/is –is *er.* meşale.
torsi *gç.* **torqueō**
tortilis *s.* bükülmüş, burulmuş.
tortor –ōri *gf.* kıvranmak.
tort/or –ōris *er.* işkenceci, cellat.
tortuōsus *s.* sarmal; (*mec.*) karmaşık.
tort/us *gedo.* **torqueō** *s.* eğri, çarpık; karmaşık; **–ō** *z.* ters, yanlış.
tort/us –ūs *er.* burkulma; kıvranma.
torul/us –ī *er.* püskül (*saç*).
tor/us –ī *er.* düğüm; çıkıntı, şiş, kas; yatak, sedir, divan; (*yer*) bayır, toprak yığını; (*dil*) süs.
torvit/ās –ātis *d.* yabanıllık, gaddarlık, zulüm.
torvus *s.* yabanıl, vahşi, gaddar, hiddetli.
tostus *gedo.* **torreō**
tot *s. çkz.* o kadar çok, pek çok.
totidem *s.* (*çkz.*) aynı çoklukta.
totiēns, totiēs *z.* o kadar sık, pek sık, sık sık.
totondī *gç.* **tondeō**
tōt/us (*inh.* **–ius** *eh.* **–ī**) *s.* tekmil, tam, tamam, bütün, tüm, hep; büsbütün, tamamen; **ex –ō** tamamen; bütün bütün; **in –ō** umumiyetle.
toxic/um –ī *cns.* zehir.
trabālis *s.* kirişlerle ilgili **clāvus**– büyük çivi.
trabe/a –ae *d.* tören giysisi.
trabeātus *s.* tören giysisi giyen.
tr/abs –abis *d.* direk, kiriş, kereste; ağaç; gemi; çatı.
Trāch/īn –īnis *d.* Theselia'da kent, Hercules kendisini burada yaktı; **–īnius** *s.*
tractābilis *s.* yönetilebilen, söz dinler, uysal.
tractāti/o –ōnis *d.* işleme, ele alma; yönetme.
tractāt/us –ūs *er.* işleme, ele alma; yönetme.
tractim *z.* yavaşça, azar azar.
tract/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* dövmek, berelemek; ele almak, yönetmek, işini görmek; (*faaliyet*) yürütmek, yerine getirmek; (*kişi*) davranmak; (*konu*) tartışmak, üstünde düşünmek, ele almak.
tractus *gedo.* **trahō** *s.* akışkan.
tract/us –ūs *er.* sürükleme, çekme; peşinden sürüklenme, izini takip etme; (*yer*) alan, bölge, mıntıka; (*devinim*) rota, gidiş; (*zaman*) geçme, mürur; (*sözcük*) uzatarak konuş-

ma.

trādidī *gç.* **trādō**

trāditi/ō –ōnis *d.* teslim, terk, feragat; kuşaktan kuşağa devretme.

trādit/or –ōris *er.* dönek, hain.

trādit/ŭs *gedo.* **trād/ō**

trād/ō (trānsdō) –ere –idī –itum *gçf.* devretmek, teslim etmek, feragat etmek; tevdi etmek, havale etmek, emanet etmek; ele vermek; vasiyet etmek, miras olarak bırakmak, kuşaktan kuşağa devretmek; (*anlatı*) nakletmek, belleğe geçirmek; (*öğreti*) ileri sürmek **sē–** kendini teslim etmek, kendini adamak.

trād/ūcō (trānsdūcō) –ūcere –ūxī –uctum *gçf.* karşıdan karşıya götürmek, karşıdan karşıya nakletmek; aşırtmak, geçirmek; gösteriş yapmak, (*toplumda*) sergilemek, teşhir etmek; (*zaman*) geçirmek, harcamak.

trāducti/ō –ōnis *d.* nakil etme; (*zaman*) geçme; (*sözcük*) metonymy.

trāduct/or –ōris *er.* devreden, geçiren kimse.

trāductus *gedo.* **trādūcō**

trād/ux –ucis *er.* asma fidanı, yerinden çıkarılıp bir başka yere dikilmek için hazırlanmış olan çubuk.

tragicocōmoedi/a –ae *d.* traji-komedi.

tragic/us *s.* trajediye ait, trajik; trajik bir tarzda, azametli, yüksek; müthiş, dehşetli; *er.* trajedi yazarı; **–ē** *z.* dramatik bir tarzda.

tragoedi/a –de *d.* trajedi; (*mec.*) abartmalı söz ya da konuşma.

tragoed/us –ī *er.* tarjik oyuncu (erkek).

trāgul/a –ae *d.* bir tür kargı ya da mızrak.

trahe/a –ae *d.* ağır çekiç, varyos.

tra/hō –here –xī –ctum *gçf.* çekmek, sürüklemek, koparmak; çekip çıkarmak, uzatmak; büzmek, kasmak; kapıp götürmek, yağma etmek, talan etmek; (*sıvı*) içmek, emmek; (*para*) boş yere harc - mak; (*yün*) eğirmek; (*mec.*) çekmek, cezbetmek; (*sonuç*) almak; (*övgü, suç*) atfetmek, hamletmek, vermek, yüklemek, isnat etmek; (*düşünce*) zihninde tartmak; (*zaman*) uzatmak.

trā/iciō (trānsiciō) –icere –iēcī –iectum *gçf.* karşıdan karşıya atmak, karşıya fırlatmak; (*birlikler*) karşıdan karşıya nakletmek, geçirmek; (*silahla*) delmek, yaralamak; (*ırmak, vs.*) geçmek; (*mec.*) nakletmek, devretmek *gf.* karşıdan karşıya geçmek.

trāiecti/ō –ōnis *d.* geçiş, geçiş yeri, geçit (*mec.*) nakletme,

devretme (*ret.*) abartma; (*sözcükler*) yerini değiştirme.

trāiectus *gedo.* **trāiciō**

trāiect/us -ūs *er.* geçiş, geçiş yeri, geçit.

trālāt- *bak.* **trānslāt-**

Trall/ēs -ium *d.ç.* Lydia'da kent; (*mod.*) Aydın; **ianus** *s.*

trālūceō *bak.* **trānslūceō**

trōm/a -ae *d.* (*dokumada*) atkı, argaç; örümcek ağı.

trām/es -itis *er.* keçi yolu, patika.

trāmittō *bak.* **trānsmittō**

trānatō *bak.* **trānsnatō**

trān/ō (trānsnō) -āre -āvī -ātum *gçf. & gf.* karşıdan karşıya yüzmek; (*hava*) ucdan uca uçmak.

tranquillit/ās -ātis *d.* durgunluk, sükûnet, dinginlik; (*mec.*) barış, asayiş.

tranquill/ō -āre *gçf.* sakinleştirmek.

tranquill/us *s.* sakin, durgun, dingin; *cns.* sakin deniz; **-ē** *z.* yavaşça, sessizce, hareketsizce.

trāns *edt.* (*lh. ile*) ötesine, ötesinde, karşıdan karşıya, aşırı.

trānsab/eō -īre -iī *gçf.* delmek, içine işlemek.

trānsāct/or -ōris *er.* yönetici.

trānsāctus *gedo.* **trānsigō**

trānsadig/ō -ere *gçf.* içine doğru sürmek, delmek.

trānsc/endō (trānsscendō) -endere -endī -ēnsum *gçf. & gf.* atlayıp geçmek, üstünden geçmek; üstün gelmek, baskın çıkmak; haddini aşmak, ihlâl etmek, çiğnemek.

trānscrī/bō (transscrībō) -bere -psī -ptum aynını kopya etmek (*mec.*) yenilemek, devretmek, aktarmak.

trānscur/rō -rere -rī -sum *gçf. & gf.* karşıdan karşıya koşmak, koşup geçmek, bir yandan öbür yana geçmek.

trānscurs/us -ūs *er.* içinden koşma, koşup gitme, (*konuşma*) gelişi güzel laf.

trānsd- *bak.* **trād**

trānsēgī *gç.* **trānsigō**

trānsenn/a -ae *d.* ağ, tuzak, kapan; kafes işi, dantel işi.

trāns/eō -īre -iī -itum *gçf. & gf.* öbür tarafa geçmek, karşıdan karşıya geçmek, aşmak; görüp geçmek, yanından geçmek, geçip gitmek; geçip gitmek, geçip devam etmek; **-den daha ileri gitmek**, önüne geçmek; üstün gelmek; (*değişiklik*) dönüşmek; (*konuşma*) kısaca değinmek, atlamak; (*zaman*) geçmek, geçip gitmek.

trāns/ferō -ferre -tulī -lātum *gçf.* karşıdan karşıya götürmek, taşımak, naklet-mek, devretmek; (*değişme*) dönüşmek; (*dil*) çevirmek; (*ret.*) mecazlı konuşmak; (*zaman*) ertelemek; (*yazı*) nüsha çıkarmak.

trānsfī/gō -gere -xī -xum

gçf. delip geçmek; bir yandan sokup öbür yandan çıkarmak.

trānsfīxus *gedo.* **trānsfīgō**

trānsf/odiō –odere –ōdī –ossum *gçf.* içinden geçmek, boyunca geçmek; bıçak vs. saplamak, bıçaklamak, hançerlemek.

trānsfōrmis *s.* şekilce değişmiş.

transfōrm/ō –āre *gçf.* şeklini değiştirmek.

trānsfossus *gedo.* **trānsfodiō**

trānsfug/a –ae firari, kaçak.

trānsf/ugiō –ugee –ūgī *gf.* kaçmak, firar etmek.

trānsfug/ium –ī & iī *cns.* kaçış, firar.

trānsf/undō –undee –ūdī –ūsum *gçf.* tortudan ayırmak için dikkatlice dökmek, sıvıyı bir kaptan başka bir kaba boşaltmak.

trānsfū`si/ō –ōnis *d.* hicret, göç.

trānsfūsus *gedo.* **trānsfundō**

trānsgre/dior –dī –ssus *gçf.* & *gf.* bir yandan öbür yana yürümek, üstünden geçmek, geçmek; aşmak.

trānsgressi/ō –ōnis *d.* geçit; (*sözcükler*) yerini değiştirme.

trānsgressus *geo.* **trānsgredior**

trānsgress/us –ūs *er.* geçme, geçiş.

trānsiciō *bak.* **trāiciō**

trāns/igō –igere –ēgī –āctum *gçf.* bitirmek; sonuçlandırmak, tamamlamak; (*anlaşmazlık*) çözmek; (*zaman*) geçmek, harcamak; (**cum** *ile*) son vermek; (*silâh ile*) saplamak.

trānsiī *gç.* **trānseō**

trānsil/iō, trānssil/iō –īre –uī *gf.* karşıya sıçramak; *gçf.* üstünden atlamak (*mec.*) görmeden geçmek, önemsememek; aşmak.

trānsit/ō –āre boylu boyunca geçmek.

trānsiti/ō –ōnis *d.* geçit; bırakıp kaçma, firar, kaçma; (*hastalık*) bulaşma.

trānsitus *gedo.* **trānseō**

trānst/us –ūs *er.* üstünden geçme, geçme, gitme; firar etme, kaçma, geçip gitme; halden hale geçme, istihale ya da intikal.

trānslātīcius, trālātīcius *s.* geleneksel, alışılmış, mutat, genel.

trānslāti/ō, trālāti/ō –ōnis *d.* taşıma, aktarma, devretme, nakletme; (*dil*) mecaz.

trānslātīvus *s.* taşıması mümkün, devredilebilir, aktarılabilir.

trānslāt/or –ōris *er.* devreden kimse.

trānslātus *gedo.* **trānsferō**

trānslegō/ –ere *gçf.* bir baştan bir başa okumak.

trānslūc/eō –ēre *gf.* aksetmek, yansımak.

trānsmarīnus *s.* denizaşırı.
trānsme/ō –āre *gf.* karşıdan karşıya geçmek.
trānsmigr/ō –āre *gf.* göçetmek.
trānsmissi/ō –ōnis *d.* geçiş, geçme.
trānsmissus *gedo.* **trānsmittō**
trānsmiss/us –ūs *er.* geçme, geçiş.
trānsm/ittō (trāmittō) –ittere –īsi –issum *gçf.* bir yandan öbür yana göndermek, öbür tarafa geçirmek; devretmek, aktarmak; tevdi etmek, havale etmek, adamak, hasretmek; vazgeçmek, bırakmak; (*yer*) üstünden geçmek, içinden geçmek, geçmek; *gf.* karşıdan karşıya geçmek.
trānsmontānus *s.* dağların ötesinde.
trānsm/oveō –ovēre –ōvī –ōtum *gçf.* nakletmek, ulaştırmak; devretmek, aktarmak.
trānsmūt/ō –āre *gçf.* değiştirmek; istihale ettirmek; yerini değiştirmek.
trānsnat/ō, tranat/ō –āre *gf.* karşıya, karşı yakasına ya da boyunca yüzmek, *gçf.* yüzdürmek.
trānsnō *bak.* **trānō**
Trānspadān/us *s.* Po ırmağının kuzeyinde olan.
trānspect/us –ūs *er.* bakış, nazar.
trānspic/iō –ere *gçf.* ucdan uca görmek, bakmak.
trānsp/ōnō –ōnere –osuī –ositum *gçf.* üzerine ya da karşıya yerleştirmek; devretmek, nakletmek; (*bitkiler*) yerini değiştirmek.
trānsport/ō –āre *gçf.* karşıdan karşıya taşımak, nakletmek, yerini değiştirmek.
trānspositus *gedo.* **trānspōnō**
Trānsrhēnānus *s.* Rhine'nın doğusunda olan.
Trānstīberīnus *s.* Tiber'in karşısında olan.
trāns– *bak.* **trāns–**
transtin/eō –ēre *gf.* içinden geçmek, gitmek, varmak, erişmek.
trānstr/um –ī *cns.* gemide kürekçilerin oturduğu sıra.
trānstulī *gç.* **trānsferō**
trānsult/ō –āre *gf.* karşıya atlamak.
trānsūtus *s.* delinmiş.
trānsvecti/ō, trāvecti/ō –ōnis *d.* geçme, geçiş.
trānsvectus *gedo.* **transvehō–**
trānsve/hō, trāve/hō –here –xī –ctum *gçf.* öbür yana taşımak, taşımak, nakletmek, **–hor –hī –ctus** *gf.* karşıya geçmek, üstünden geçmek; (*gösteri*) atla geçmek; (*zaman*) akmak.
trānsverber/ō –āre *gçf.* delip

geçmek, yaralamak.
trānsvers/us (trānsvorsus, trāversus) *s.* karşıya uzanan, çaprazvari; **dē –ō** beklenmedik biçimde; **ex –ō** yandan, yan taraftan.
trānsvolit/ō –āre *gçf.* boydan boya uçmak.
trānsvol/ō, trāvol/ō –āre *gçf. & gf.* karşıya uçmak, boydan boya uçmak; hızlıca karşıya geçmek; önemsememek.
trānsvorsus *bak.* **trānsversus**
trapēt/us –ī *er.* zeytin değirmeni.
trapezīta *bak.* **tarpezīta**
Trapez/ūs –ūntis *d.* Trabzon.
Trasumenn/us (Trasimenus) –ī *er.* Etruria'da göl, Hannibal Roma'yı burada yendi.
traxī *gç.* **trahō**
trāv– *bak.* **trānsv–**
trecēn/ī –ōrum *s.* üç yüzer.
trecentēsimus *s.* üçyüzüncü.
trecent/ī –ōrum *sy.* üçyüz sayısı.
trecenti/ēns –ēs *z.* üçyüz kez.
tredecim *sy.* on üç.
tremebundus *s.* titreyen.
treme/faciō –facee –fēcī –factum *gçf.* sallamak.
tremendus *s.* korkunç, müthiş, dehşetli.
tremēsc/ō (tremīscō) *ere gf.* titremeye başlamak; *gçf.* –den korkmak.
trem/ō –ere –uī *gf.* titremek, sarsılmak, titreşmek *gçf.* çok korkmak.
trem/or –ōris *er.* sallanma, titreşme; ürperme; yer sarsıntısı.
tremulus *s.* titreyen, titreşen; sallanan.
trepidanter *z.* heyecanla, korkuyla.
trepīdāti/ō –ōnis *d.* heyecan, kışkırtma, korku, dehşet, şaşkınlık, hayret.
trepid/ō –āre –āvī –ātum *gf.* kışkırtılmak, heyecanlanmak, telaş etmek, acele etmek, korkmak; çırpınmak, titreşmek *gçf.* harekete geçmek, başlamak.
trepid/us *s.* huzursuz, endişeli, korkmuş; korkutan, tehlikeli; **–ē** *z.* aceleyle, şaşkınlıkla.
trēs trium *sy.* üç sayısı.
trēss/is –is *er.* üç 'as'.
trēsvirī triumvirōrum *er. ç.* üç kişilik heyet üyeleri, triumvirler.
triangul/us *s.* üç köşeli; **–um –ī** *cns.* üçgen.
triāri/ī –ōrum *er. ç.* Roma savaş düzeninde üçüncü hat, ihtiyatlar.
tribuārius *s.* kabilelere ait.
tribūl/is –is *er.* aynı kabileden kimse.
trībul/um –ī *cns.* harman dövme aleti.
tribul/us –ī *er.* yıldız dikeni.
tribūn/al –ālis *cns.* kürsü;

yargıç koltuğu; ölmüş birini anmak için dikilen anıt.

tribūnāt/us -ūs *er.* tribunus'luk görevi (eski Roma'da), bu görevlinin rütbesi.

tribūnicius *s.* tribunus'a ait *er.* emekli tribunus.

tribūn/us -ī *er.* Eski Roma'da hak ve çıkarları korumak için halk tarafından seçilen büyük memur; **-plēbis** plebelerin hâklarını savunan büyük memur, legatus'un altındaki görevli memur; **mīlitum** ya da **mīlitaris** askeri tribunus; **-ī aerārii** maaş kâtipleri.

trib/uō -uere -uī -ūtum *gçf.* tahsis etmek; vermek, ihsan etmek, ödemek; teslim etmek, kabul etmek, izin vermek; atfetmek, hamletmek, isnat etmek; (*konu*) bölmek; (*zaman*) ayırmak.

trib/us -ūs *er.* kabile.

tribūtāri/us *s.* **-ae tabellae** kredi mektubu.

tribūtim *z.* kabileler halinde.

tribūti/ō -ōnis *d.* dağıtım.

tribūt/us *gedo.* **tribuō -um -ī** *cns.* iştirak, katılma; vergi.

tribūtus *s.* kabileler halinde dizilmiş.

trīc/ae -ārum *d.* ç. saçma; küskünlük; igbirar, hileler, desiseler, aldatmalar.

trīcēn/ī -ōrum *s.* otuzarlı.

tric/eps -ipitis *s.* üç başlı.

trīcēsimus *s.* otuzuncu.

trichil/a -ae *d.* çardak, kameriye, yazlık ev.

trīci/ēns, -ēs *z.* otuz kez.

trīclīn/ium -ī & iī *cns.* yemek yenen kanape; yemek odası.

trīc/ō -ōnis *er.* kavga çıkaran kimse, fitneci.

trīc/or -ārī *gf.* zorluk çıkarmak, haylazlık etmek, dolap çevirmek.

tricorpor -is *s.* üç gövdeli.

tricusp/is -idis *s.* üç uçlu.

trid/ēns -entis *s.* üç sivri uçlu; *er.* üç dişli mızrak.

tridentiger -ī *s.* üç dişli mızrak kullanan (*Neptunus ile ilgili*).

tridu/um -ī *cns.* üç günlük (*süre*).

trienn/ia -ium *cns. ç.* üç yılda bir yapılan şenlik.

trienn/ium -ī & iī *cns.* üç yıl.

tri/ēns -entis *er.* üçte bir; (*sikke*) bir as'ın üçte biri.

trientābul/um -ī *cns.* devlet borcunun üçte biri olarak devlet tarafından verilen toprak.

triērcrch/us -ī *er.* bir kadırganın kaptanı.

triēr/is -is *d.* kadırga.

trietēricus *s.* üç yılda bir *cns. ç.* Bakkhos şenliği.

trietēr/is -idis *d.* üç yıl; üç yılda bir yapılan şenlik.

trifāriam *z.* üç bölüm halinde, üçlü olarak, üç yandan.

trif/aux, -aucis *s.* üç boğazlı.

trifidus *s.* üç çatallı.

trifōrmis *s.* üç kat, üç misli, üçlü, üç biçimli, üç biçimi olan.
trif/ūr -ūris *er.* baş hırsız.
trifurcifer -ī *er.* asılacak herif, ipten kazıktan kurtulmuş kimse.
trigeminus *s.* üç kat, üç misli, üçlü; *er. ç.* üç şeyden ibaret takımlar.
trīgintā *sy.* otuz.
trig/ōn -ōnis *er.* bir top oyunu; **trilinguis** *s.* üç dilli.
tril/ix -īcis *s.* üç katlı, üç şeritli ya da kordonlu.
trimēstris *s.* üç aya ait.
trimetr/us -ī *er.* üç cüz (tefile)'den oluşan dize.
trīmus *s.* üç yaşında.
Trīnacr/ia -iae *d.* Sicilya adası; **-ius, -is -idis** *s.* Sicilya'lı.
trīn/ī -ōrum *s.* üçerli; üçlü, üç katı.
trinōdis *s.* üç boğumlu.
triōbol/us -ī *er.* yanım drahmi.
Triōn/ēs -um *er. ç.* Küçük Ayı takım yıldızı.
tripartīt/us, tripertīt/us *s.* üç bölüme ayrılmış, üç misli; **-ō** *z.* üç bölüm olarak.
tripectorus *s.* üç gövdeli.
tripedālis *s.* üç ayaklı.
tripert- *bak.* **tripart-**
trip/ēs -edis *s.* üç bacaklı.
tripl/ex -icis *s.* üç katlı, üç katı, üç misli, üçlü; *cns.* üç misli hisse, pay, parça; *er. ç.* üç yapraklı yazı tableti.
triplus *s.* üçlü, üç kat.
Triptolem/us -ī *er.* tanrı icat eden Hades'teki üç yargıcan biri.
tripudi/ō -āre *gf.* dans etmek; ayakla yere vurmak, sıçramak, atlamak, zıplamak.
tripud/ium -ī & iī *cns.* (*din*) tören dansı, dans; (*kehanet*) kutsal tavukların hevesle yem yemeleriyle ortaya çıkan uğurlu işaret.
trip/ūs -odis *d.* üç ayaklı sehpa; Delphi'de Apollon tapınağındaki Pythia'nın üç ayaklı sehpası.
triquetrus *s.* üç köşeli; Sicilya'lı.
trīs *bak.* **trēs**
trirēmis *s.* üç katlı kadırgayla ilgili; *d.* üç katlı kadırga
triscurri/a -ōrum *cns. ç.* kaba soytanlıklar.
trīstī trīvistī yerine.
tristiculus *s.* oldukça acıklı.
tristificus *s.* meşum, uğursuz.
tristimōni/a -ae *d.* keder, hüzün, üzüntü.
trist/is *s.* kederli; hüzünlü; somurtkan, melankolik; kasvetli, neşesiz; (*tad*) acı; (*koku*) tiksinç; (*mizaç*) şiddetli, sert, huysuz, aksi, kötü huylu; **-ē** *z.* hüzünlü bir biçimde, kederli bir halde, şiddetle.
tristiti/a -ae *d.* keder, üzüntü, hüzün, melankoli; somurtkanlık, şiddet.

tristiti/ēs -ērī *d.* keder, hüzün.
trisulcus *s.* üç çatallı.
trīticeus *s.* buğdaydan yapılmış, buğdaya ait.
trītic/um -ī *cns.* buğday.
Trīt/ōn -ōnis *er.* deniz tanrısı, Neptunus'un oğlu; Minerva'nın doğduğu Afrika'da göl **-ōnius, -ōniacus, -ōnis** *s.* Triton gölüne ait, Minerva'ya ait *d.* Minerva.
trītur/a -ae *d.* harman dövme.
trītus *gedo.* **terō** *s.* iyice eskimiş, çok giyilmiş; (*yargılama*) uzman; (*dil*) basmakalıp, adi.
trīt/us -ūs *er.* ovma, sürtme.
triumphālis *s.* zafere ait *cns.* ç. bir zaferin nişanları.
triumph/ō -āre -āvī -ātum *gf.* bir zaferi kutlamak; zafer kazanmak; (zafer sonucu) coşmak, *gçf.* yenmek, galip gelmek, fethederek yenmek.
triumph/us -ī *er.* zaferden sonra yapılan yürüyüş, zafer alayı; zafer, utku, yengi, galibiyet.
triumvir -ī *er.* üç görevliden biri, bir koloni kuran üç görevliden biri; vali (*eyalet kentinin*).
triumvirālis *s.* triumvir'e ait.
trīumvirāt/us -ūs *er.* triumvir'lik görevi.
triumvir/ī -ōrum *er.* ç. bir koloni kuran üç görevli; üçlü yönetim (*diktatörlük*).
trivenēfic/a -ae *d.* yaşlı büyücü, cadı.
trīvī *gç.* **terō**
Trivi/a -ae *d.* Diana.
triviālis *s.* genel, umumi, yaygın, revaçta, rağbette olan.
triv/ium -ī & iī *cns.* ara yol, yan yol; ana cadde.
trivius *s.* yan yollara ait.
Trō/as -adis *d.* Troia bölgesi; (*mod.*) Çanakkale bölgesi; Troia'lı kadın; *s.* Troia'lı.
trochae/us -ī *er.* bir uzun bir kısa iki heceli vezin; üç kısa heceli vezin parçası.
trochle/a -ae *d.* palanga.
troch/us -ī *er.* çember, kasnak.
Trōi/a -ae *d.* Troia; (*mod.*) Hisarlık; **-us, -ānus, -cus** *s.* Troia'lı.
Trōiugen/a -ae *er. d.* Troia'lı; Roma'lı.
tropae/um -ī *cns.* zafer anıtı; yadigâr, andaç; zafer; anıt, abide; nişan, işaret.
trucīdāti/ō -ōnis *d.* mezbaha, salhane.
truc`d/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* hayvan kesmek, boğazlamak, kılıçtan geçirmek, katliam yapmak.
truculenti/a -ae *d.* vahşilik, vahşet; buhranlı hal.
truculent/us *s.* vahşi, yırtıcı, gaddar, merhametsiz **-ē** *z.*
trud/is -is *d.* kargı, mızrak.
trū/dō -dere -sī -sum *gçf.* itmek, dürtmek, kakmak, sür-

mek; (*tomurcuklar*) sürmek.
trull/a -ae *d.* kepçe; lavabo.
trunc/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* budamak, kısaltmak, kesip düşürmek, sakatlamak, kötürüm etmek.
trunc/us -ī *er.* (*ağaç*) gövde; (*insan*) gövde; kalın kafalı kimse, dangalak kimse; *s.* sakat, kırık, kabuğu soyulmuş; kusurlu, noksan.
trūsī *gç.* **trūdō**
trūsit/ō -āre *gçf.* sık sık itmek.
trūsus *gedo.* **trūdō**
trutin/a -ae *d.* denge, terazi.
tr/ux -ucis *s.* yabanıl, vahşi, gaddar, acımasız.
trygōn/us -ī *er.* dikenli balık.
tū *za.* sen.
tuātim *z.* senin alışılagelmiş adetlerine göre.
tub/a -ae *d.* boru ya da borazan, trompet; savaş borusu.
tūber -is *cns.* kabartı, şişlik, şiş; hörgüç, tümsek; yumru, ur, topak; (*gıda*) domalan, yer mantarı.
tuber -is *d.* bir elma ağacı türü.
tubic/en -inis *er.* borucu, borazancı.
tubilūstri/a -ōrum *cns.* ç. kutsal borazanlan arındırma töreni; mart ve mayıs ayının 23'ünde kutlanırdı.
tuburcīn/or -ārī *gf.* çabuk yemek, yutmak, çok hızlı içmek.
tub/us -ī *er.* boru.
tudit/ō -āre *gçf.* tekrar tekrar vurmak.
tu/eor -ērī -itus & **tūtus** *gçf.* görmek, seyretmek, gözönünde tutmak, düşünüp taşınmak, yoklamak; korumak, kollamak, savunmak, desteklemek, muhafaza etmek.
tugur/ium -ī & **iī** *cns.* kulübe, küçük ev.
tuiti/ō -ōnis *d.* savunma, koruma, himaye, gözetme.
tuitus *geo.* **tueor**
tulī *gç.* **ferō**
Tull/ius -ī & **iī** *er.* Roma'lı adı; *öz.* altıncı kral (*Roma'nın*); hatip Cicero; **-iānus** *s.* **-iān/um -ī** *cns.* Roma'nın devlet zindanı.
Tullus -i *er.* Roma'nın üçüncü kralı.
tum *z.* (*zaman*) o zaman; (*sıra*) ondan sonra, bir sonraki; *bağ.* üstelik, yanısıra; **tum ... tum** bazen...bazen, kâh...kâh; bir keresinde... başka bir defa da; **cum ... tum** aynı zamanda da, her ne zaman; **cum ... tum vero, tum maxime, tum praeci pae** veya **tum inprimis** sadece değil... özellikle de, sadece değil... esasen de, aynı zamanda da.
tume/faciō -facere -fēcī -factum *gçf.* kabartmak, şişirmek, (*mec.*) aşırı derecede methetmek.
tum/eō -ēre *gf.* kabarmak, şişmek, şişirilmiş olmak; (*duygu*)

heyecanlanmak; (*gurur*) şişinmek; (*dil*) abartılı olmak.

tum/ēscō -ēscere -uī *gf.* şişmeye başlamak, şişip kabarmak.

tumidus *s.* şişik, şişen; (*heyecan*) tahrik edilmiş, öfkelendirilmiş; (*gurur*) aşırı övülmüş, şişirilmiş; (*dil*) tumturaklı.

tum/or -ōris *er.* şişik, şişme, kabarma, yumru, tümsek, çıkıntı, tepecik; (*mec.*) gürültü, karışıklık, heyecan.

tumul/ō -āre *gçf.* gömmek.

tumul/ōsus *s.* tepelik.

tumultuārius *s.* acele, tez, çabuk; (*birlikler*) acil olarak biraraya getirilen, toplanan.

tumultuāti/ō -ōnis *d.* gürültü, karışıklık.

tumultu/ō -āre -or -ātī *gf.* gürültü etmek, velvele içinde olmak.

tumultuōs/us *s.* gürültülü, velveleli, heyecanlı, çalkantılı.

tumult/us -ūs *er.* gürültü, velvele, karışıklık, kargaşalık; (*ask.*) ayaklanma, iç savaş; (*hava*) fırtına; (*zihin*) karışıklık.

tumul/us -ī *er.* toprak yığını, küme, tepecik, tümsek; mezarların bulunduğu yığma ya da yapma tepe.

tunc *z.* (*zaman*) o zaman; (*ardışıklık*) sonra, ondan sonra.

tund/ō -ere tutudī tūnsum & **tūsum** *gçf.* vurmak, dövmek, yumruklamak, çekiçle vurmak; (*hububat*) ezmek, dövmek; (*konuşma*) tekrar tekrar söylemek, ısrarla istemek.

Tūn/ēs -ētis *er.* Tunus.

tunic/a -ae *d.* bir çeşit tunik; (*Roma'lı kadın ve erkeklerin sıradan bir giysisi*) (*mec.*) deri, dış kabuk.

tunicātus *s.* tunik giyen.

tunicul/a -ae *d.* küçük tunik.

tūnsus *gedo.* **tundō**

tuor *bak.* **tueor**

turb/a -ae *d.* kargaşa, isyan, karışıklık; ağız dalaşı, kavga, çekişme; kalabalık, izdiham, gürüh, sürü, çokluk.

turbāment/a -ōrum *cns.* ç. propaganda; kargaşa çıkarma araçları.

turbāti/ō -ōnis *d.* karışıklık, düzensizlik, kargaşa, nizamsızlık.

turbāt/or -ōris *er.* kışkırtıcı, tahrikçi.

turbāt/us *gedo.* **turbō** *s.* tedirgin, rahatsız edilmiş, düzensiz, nizamsız; **-ē** *z.* düzensizlik içinde kargaşa içinde olarak.

turbell/ae -ārum *d.* ç.

turben *bak.* **turbō-**

turbid/us *s.* karışık, yabanıl, taşkın; (*su*) çalkantılı, çamurlu; (*mec.*) düzensiz, nizamsız, tehlikeli; korkulu; **-ē** *z.* düzensiz bir halde.

turbineus *s.* konik, mahruti.

turb/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* rahatsızlık vermek, karışıklığa itmek; (*su*) bulanıklaştırmak; çamurlu hale getirmek.

turb/ō –inis *er.* hızlı dönüş ya da döndürüş, dolaşım, deveran; çıkrık iği, makara; (*oyuncak*) topaç; (*rüzgâr*) kasırga, hortum; (*mec.*) şiddetli öfke ya da heyecan.

turbulent/us *s.* kışkırtılmış, karışıklık ya da kargaşayla dolu, gürültülü, fırtınalı, boralı; rahatsız, nizamsız, düzensiz; fitneci, müfsit, zahmetli; girdap; asi; **–ē, –er** *z.* vahşice, çılgınca.

turd/us –ī *er.* ardıçkuşu, bir çeşit balık.

tūreus *s.* tütsüye, buhara ait.

tur/geō –gēre –sī *gf.* şişmek, kabarmak, şişirilmiş olmak; (*konuşma*) abartmalı ya da tumturaklı.

turgēsc/ō –ere *gf.* şişmek, kabarmak, şişmeye başlamak; (*mec.*) öfkelenmeye başlamak.

turgidulus *s.* şişirilmiş küçük şey.

turgidus *s.* şişirilmiş, şişik; abartılı, tantanalı.

tūribul/um –ī *cns.* buhurdan, buhurdanlık.

tūricremus *s.* tütsü yakan.

tūrifer –ī *s.* tütsü yapan, üreten.

tūrilegus *s.* tütsü yapan, üreten.

tūrilegus *s.* tütsü toplama.

turm/a –ae *d.* askeri birlik, süvari bölüğü; kalabalık.

turmālis *s.* birliğe ait; atlı.

turmātim *z.* bölük bölük.

Tur/us –ī *er.* Aeneas'ın baş rakibi.

turpiculus *s.* biraz çirkin; önemsiz derecede hayasız.

turpificātus *s.* değeri düşürülmüş, ayarı bozuk.

turpilucricupidus *s.* kirli kazançlara düşkün.

turp/is *s.* çirkin, şekli bozuk, göze hoş görünmeyen; alçak, adi, rezil; utanç verici; *cns.* ayıp, rezalet, yüz karası **–iter** *z.* iğrenç biçimde; utanç, utanılacak biçimde.

turpitūd/ō –inis *d.* biçimsizlik, sakatlık, çirkinlik; alçaklık, rezillik.

turp/ō –āre *gçf.* biçimini bozmak, çirkinleştirmek, kirletmek, lekelemek.

turriger –ī *s.* kule biçiminde, kuleli.

turr/is –is *d.* kule, döner kule; kuşatma kulesi; fil sırtında taşınan gölgelikli tahtırevan; (*mec.*) kâşane.

turrītus *s.* kule biçiminde, kuleli; mazgallı ve kuleli olarak yapılmış.

tursī *gç.* **turgeō**

turtur –is *er.* üveyik.

tūs tūris *cns.* günlük, buhur, tütsü.

tūscul/um –ī *cns.* az miktar-

da, günlük.

Tuscul/um **-ī** *er.* Roma yakınında kasaba; **-ānum** **-ānī** *cns.* Cicero'nun Tusculum'daki villası.

Tuscus *s.* Etrüsk.

tuss/iō **-īre** *gf.* öksürmek, öksürüğü olmak.

tuss/is **-is** *d.* öksürük.

tūsus *gedo.* **tundō**

tūtām/en **-inis** *cns.* savunma.

tūtāment/um **-ī** *cns.* koruma.

tūte *tu*'nun vurgulu biçimi.

tūtē *z.* emin bir biçimde.

tūtel/a **-ae** *d.* koruma, muhafaza etme, nezaret, bakım; (*küçükler için*) vasilik, velilik; (*kişi*) bekçi, nöbetçi, muhafız; vesayet, nezaret.

tūtemet *tu*'nun vurgulu hali.

tūt/or **-ārī** **-ātus** **-ō** **-āre** *gçf.* beklemek, nezaret etmek, korumak; önceden tedbir almak.

tūt/or **-ōris** *er.* koruyucu, hâmi; (*yasa*) bir kimsenin özel öğretmeni, muhafızı.

tutudī *gç.* **tundō**

tūt/us *gedo.* **tueō** *s.* emin, güvenli; ihtiyatlı, tedbirli, sakıngan *cns.* güvenlik, emniyet; **-ē, -ō** *z.* emin bir biçimde, emniyetle.

tuus *s.* senin, seninki, senin kendinin, sana has, sana özgü; sana ait.

tympanotrīb/a **-ae** *er.* zilli tef çalan kimse.

tympan/um **(typanum)** **-ī** *cns.* davul, zilli tef (*öz.* Cybele rahiplerine ait); (*mekanik*) tekerlek.

Tyndar/eus **-eī** *er.* Sparta kralı ve Leda'nın kocası; **-idae** **-idārum** *er. ç.* Castor ve Pollux adlı yıldızlar; **-is** **-idis** *d.* Helen; Clytemnestra.

Typhō/eus **-eos** *er.* Etna altındaki dev; **-ius, -is** *s.*

typ/us **-ī** *er.* şekil, biçim.

tyrannicid/a **-ae** tiran öldürümü.

tyrannic/us *s.* zalimane, gaddarca; **-ē** *z.*

tyrann/is **-idis** *d.* mutlakiyet, tiranlık.

tyrannocton/us **-ī** *er.* tiran kıyımı ya da öldürümü

tyrann/us **-ī** *er.* müstebit, tiran.

tyrotarīch/os **-ī** *er.* tuzlu balık ve beyaz peynirden oluşan yiyecek.

Tyrrhēn/us *s.* Etrüsk; **-ia** **-iae** *d.* Etruria.

Tyrtae/us **-ī** Sparta'lı savaş şairi.

Tyr/us **(-os)** **-ī** *d.* Sur kenti, Fenike limanı; **-ius** *s.* Sur'lu, Fenike'li, Kartaca'lı; mor.

U

ūber –is *cns.* göğüs, meme; (*mec.*) zenginlik, verimlilik; verimli toprak ya da tarla; oğul veren anların ağaç dallarından sarkan kümesi ya da yığını.

ūber –is *s.* bereketli, verimli, bol, mebzul, üretken ya da doğurgan, (*bir şeyce*) zengin; (*dil ve tarzı*) anlamlı, etkili, dolgun, tam, bütün.

ūber/ius (*üd.* **–rime**) *kı. s.* daha bol, daha verimli, daha bereketli; (*yazı ve tarzı*) daha dolgun, daha tam, daha anlamlı.

ūbert/ās –ātis *d.* zenginlik, bereketlilik, mebzuliyet, bolluk, üretkenlik ya da doğurganlık.

ūbertim *z.* bol olarak, mebzulen.

ubī *z.* (*se.*) nerede? (*ilg.*) ki o yerde; ki o zaman; (*bağ.*) –ince, –ince, –dığı zaman; **– primum** –dığı anda, olur olmaz.

ubīcumque *z.* (*blz.*) her nerede; hangi bir yerde, her yerde; (*ilg.*) her nerede ... ise.

ubīnam *z.* (*se.*) neresinde, nerede?

ubīquāque *z.* her yerde.

ubique *z.* her bir yerde; ve –diği yerde.

ubiubī *z.* (*blz.*) her nerede ... ise, her nerede olursa olsun.

ubīvis *z.* (*istediğin*) herhangi bir yerde; (*ubicumque, ubi ubi* gibi bir yardıma fiil gerektirmez).

ūdus *s.* ıslak, yaş, nemli.

ulcer/ō –āre *gçf.* yaralamak, berelemek.

ulcerōsus *s.* yarayla dolu; yaralı.

ulcīsc/or –ī ultus *gçf.* öç almak; cezalandırmak; öcünü almak, karşılığını vermek, acısını çıkarmak.

ulc/us –eris *cns.* yara, ülser **–tangere** nazik konuya değinmek.

ūlīg/ō –inis *d.* nem, rutubet, bataklık hali.

Ulix/ēs –is *er.* Odysseus, Ithake kralı, Homeros'un Odysseia destanının kahramanı.

ull/us (*inh.* **–ius** *eh.* **–ī**) *s.* hiçbir (*sadece olumsuz tümcelerde*).

ulmeus *s.* karaağaca ait.

ulm/us –ī *d.* karaağaç.

uln/a –ae *d.* dirsek; kol; (*ölçü*) endaze, arşın.

ulteri/or –ōris *kı. s.* daha uzak, daha uzun, ötede, ötesinde, daha uzakta, daha büyük bir derecede.

ulterius *kı.* **ultrā**

ultim/us *üd. s.* en uzak, en üc-

ra,... en sonu, son; (*zaman*) en evvel, en geç, sonuncu; (*derece*) son, en uç, en büyük, en alçak *cns.* ç. son, bitim **-um** son kez olarak **ad -um** sonunda, nihayette.

ulti/ō -ōnis *d.* öc, kin, intikam.

ult/or -ōris *er.* öç alan kimse, kin tutan, kindar kimse; cezalandıran kimse.

ultrā *z.* ötede, ötesinde, daha uzak; ayrıca, yanısıra; *edt.* (*ih. ile*), öteye, ötede, -nın uzak kenarında, tarafında; (*zaman*) geçmiş; (*derece*) -den fazla, -den aşırı, -den üzerinde.

ultr/īx -īcis *s.* öç alan (*kimse*).

ultrō *z.* öbür yanda, uzakta; yanısıra, ayrıca; kendiliğinden, kendi rızasıyla, isteyerek, gönüllü olarak, ihtiyarî olarak; **-tribūta** *cns.* ç. kamu işleri için devlet harcamaları.

ultus *geo.* **ulcīscor**

ulul/a -ae *d.* cüce baykuş.

ululāt/us -ūs *er.* inleme, figan, feryat, haykırış, çığlık.

ulul/ō -āre -āvī -ātum *gf.* çığlık atmak, haykırmak, ulumak; *gçf.* birine haykırmak.

ulv/a -ae *d.* ayakotu.

umbell/a -ae *d.* güneş şemsiyesi, güneşlik.

Umb/er -rī *s.* Umbria'lı *er.* Umbria köpeği **-ria -riae** *d.* Umbria, Orta İtalya'da bölge.

umbilīc/us -ī *er.* göbek; (*mec.*) merkez, orta yer; (*deniz*) tarak, çakıl taşı.

umb/ō -ōnis *er.* kabartma, kalkanın kabartma süsü; kalkan; dirsek.

umbr/a -ae *d.* gölge, karanlık, zulmet, gölgelik yer; ölünün ruhu, hayalet; (*akşam yemeği*) davetsiz konuk; (*balık*) dere kayası; (*resim*) gölgeleme, rengi koyulaştırma ya da hafifletme; (*yer*) sığınak, okul.

umbrāculum -ī *cns.* çardak, kameriye; okul; güneş şemsiyesi, güneşlik.

umbrāticol/a -ae *er.* tembelce yaşayan kimse, gölgeliğe düşkün kimse, kadınsı kişi.

umbrāticus *s.* gölgeye ilişkin ya da ilgili; gölgelik altında vakit geçirmeyi seven, dalgın, kendi işine kapanmış, hizmetten çekilmiş, aylaklığa düşkün.

umbrātilis *s.* gölgede, tenhada ya da evde kalmayı seven, dalgın, kendi içine kapanmış, göze çarpmayı istemeyen; (*söz.*) mektebe bağlı, siyasal ve toplumsal konular dışında olan; akademik.

umbrifer -ī *s.* gölgeli, gölge veren, gölge getiren; ölülerin ruhunu, hayalini taşıyan.

umbr/ō -āre *gçf.* gölge yapmak.

umbrōsus *s.* çok gölgeli; gölge

salan, gölgeleyen.
ūmect/ō –āre *gçf.* ıslatmak, sulamak.
ūmectus *s.* ıslak, nemli.
ūm/eō –ēre *gf.* ıslak olmak, nemli olmak.
umer/us –ī *er.* kolun üst bölümü, üstkol; omuz.
ūmēsc/ō –ere *gf.* ıslanmak, nemli hale gelmek.
ūmidulus *s.* oldukça nemli, rutubetli.
ūmid/us *s.* ıslak, ıslak ve soğuk, yaş, nemli, rutubetli, küf kokulu **–ē** *z.* nemli olarak.
ūm/or –ōris *er.* sıvı, akışkan, nem, rutubet.
umquam, unquam *z.* hiçbir vakit, hiçbir zaman (*olumsuz cümlelerde*).
ūnā *z.* birlikte, bir ve aynı yerde; aynı zamanda.
ūnanim/ānus –antis *s.* aynı düşüncede olan, bağdaşan.
ūnanimit/as –ātis *d.* bağdaşma, imtizaç; oy ya da söz birliği, fikir ittifakı.
ūnanimus *s.* düşünce birliğine ilişkin, bağdaşık, uyumlu.
ūnci/a –ae *d.* yirmide bir, (*ağırlık*) çarşı libresine göre 28,3 gram; (*uzunluk*) 25,4 mm.
ūnciārius *s.* yirmide bire ait; (*kâr*) yüzde 8.1/3
ūnciātim *z.* azar azar.
uncinātus *s.* dikenli, kancalı.
ūnciol/a –ae *d.* küçük yirmide bir, küçük *uncia*.
ūncti/ō –ōnis *d.* yağlama, bulaştırma.
ūnctit/ō –āre *gçf.* sık sık yağlamak, bulamak, bulaştırmak.
ūnct/or –ōris *er.* yağlayan kimse.
ūnctūr/a –ae *d.* ölünün yağlanması.
ūnctus *gedo.* **ungō** *s.* yağlanmış, yağlı, sakızlı; (*mec.*) zengin, tantanalı *cns.* mükellef akşam yemeği.
unc/us –ī *er.* kanca, borda kancası.
uncus *s.* kancalı, eğri, çarpık, dikenli.
und/a –ae *d.* dalga, su; büyük dalga, akarsu; gel-git olayında denizin kabarması, met, kabank dolgu, kışkırtılmış yığın ya da kalabalık.
unde *z.* (*yer için*) (*se.*) nereden?; hangi yerden?; (*ilg.*) –ki o yerden; (*kaynak, neden*) (*se*) hangi kaynak, amaç, husus, nedenden? (*ilg.*) –ki o kaynak, amaç, husus, nedenden; hangisinden; **–petītus** davalı **–unde** her nereden, her ne kaynak, amaç, husus, nedenden.
ūndeci/ēns –ēs *z.* on bir kez.
ūndecim *sy.* on bir.
ūndecimus *s.* onbirinci.
undecumque *z.* herhangi bir yerden.
ūndēn/ī –ōrum *s.* onbirer, onbir.

ūndēnōnāgintā *sy.* seksen dokuz sayısı.
ūndeoctōgintā *sy.* yetmiş dokuz sayısı.
ūndēquatrāgintā *sy.* otuz dokuz sayısı.
ūndēquīnquāgē simus *s.* kırk dokuzuncu.
ūndēquīnquāgintā *sy.* elli dokuz sayısı.
ūndētrīcēsimus *s.* yirmi dokuzuncu.
ūndēvīcēsimān/ī –ōrum *er.* ç. ondokuzuncu lejyonun askerleri.
ūndēvīcēsimus *s.* ondokuzuncu.
ūndēvīgintī *sy.* ondokuz.
undique *z.* her yandan; her yerden; tümüyle, tamamen.
undisonus *s.* dalga sesi, denizin gürlemesi.
und/ō –āre *gf.* dalga gibi kabarmak, dalgalanmak; yuvarlanmak, kabarmak.
undōsus *s.* çok dalgalı, dalga dalga kabaran.
ūnetvīcēsimān/ī –ōrum *er.* ç. yirmibirinci lejyonun askerleri.
ūnetvīcēsimus *s.* yirmi birinci.
un/gō (unguō) –gere –ūnxī –ūnctum *gçf.* yağlamak, sıvamak, bulaştırmak, belemek, üstüne yağ sürmek.
ungu/en –inis *cns.* yağ; merhem.
unguentār/ius –ī & iī *er.* koku, çiçek yağları (*gül vb.*) ve güzellik merhemleri satıcısı.
unguentātus *s.* koku sürünmüş, güzellik merhemleri sürünmüş.
unguent/um –ī *cns.* güzellik merhemi ya da kokusu, merhem.
unguicul/us –ī *er.* tırnak.
ungu/is –is *er.* el veya ayak tırnağı; pençe, toynak **ad –em** kusursuz bir sonla; **dē tenerō –ī** çocukluğun başından beri; **transversum –em** tırnak kalınlığında, önemsiz.
ungul/a –ae *d.* toynak, pençe.
unguō *bak.* **ungō**
ūnicol/or –ōris *s.* bir renk.
ūnic/us *s.* bir ve tek; eşsiz, emsalsiz, benzeri olmayan, biricik; **–ē** *z.* sadece, olağanüstü olarak.
ūniformis *s.* yalınkat, hepsi bir biçimde, aynı şekilde olan.
ūnigen/a –ae *s.* tek doğmuş, tek; aynı anne babadan doğma, aynı aileden gelme.
ūnimanus *s.* tek elli.
ūni/ō –ōnis *er.* bir tek büyük inci.
ūniter *z.* bir arada.
ūniversālis *s.* genel.
ūniversit/ās –ātis *d.* bütünlük, külliyet; evren.
ūnivers/us *s.* tümü bir araya gelmiş; tümel, bütün, genel *er.* ç. bir bütün olarak tüm toplum, bütün insanlar, her-

kes; *cns.* evren; **in –um** genel olarak; **–ē** *z.* tüm olarak, genellikle, genel olarak.

unquam *bak.* **unquam**

ūn/us *sy.* bir sayısı *s.* yalnızbirlik, yegâne, bir tek; bir ya da aynı; önemli kimse; birey **–quisque** her bir kimse **nēmō–** hiç kimse.

ūnxī *gç.* **ungō**

ūpili/ō –ōnis *er.* çoban.

upup/a –ae *d.* çavuşkuşu; bir tür çapa, bir ucu küskü ya da balta, öbür ucu çapa olan bir tür kazma.

ūrani/a –ae, –ē –ēs *d.* gökbilimin Musa'sı.

urbānit/ās –ātis *d.* kent yaşamı; incelik, kibarlık, nezaket; zekâ, nükte.

urbān/us *s.* kasabaya ait, kente ait; ince, nazik; akıllı, nükteli; şakacı, mizahlı; küstah; *er.* kasabalı; **–ē** *z.* nazik bir biçimde; zekice, zarifçe.

urbicap/us –ī *er.* kentleri ele geçiren.

urbs urbis *d.* kent; Roma.

urceol/us –ī *er.* testi.

urce/us –ī *er.* testi, sürahi, ibrik.

ūrēd/ō –inis *d.* don, samyeli ve bitki hastalıklarının bitkilerde neden olduğu kötü belirti, kuruma, kavrulma, külleme vb.

ur/geō –gēre –sī *gçf.* & *gf.* zorlamak, mecbur etmek, itmek, sürmek, sıkıştırmak, sıkıca bastırmak; içine almak, ihate etmek, tahdit etmek ya da sınırlamak; –e yüklenmek, tazyik etmek, ezmek, sıkmak; tahrik etmek, teşvik etmek, harekete geçirmek; (*tartışmada kanıtlarıyla*) sıkıştırmak, üzerinde durmak ya da ısrar etmek, üstelemek; (*iş vb.*) peşini bırakmamak, üzerinde ayak diremek, sebat etmek, (*faaliyete*) devam etmek.

ūrīn/a –ae *d.* idrar, sidik.

ūrīnāt/or –ōris *er.* dalgıç.

ūrinor –āri *gçf.* suyun altına dalmak, suya dalmak.

urn/a –ae *d.* pişmiş kilden kab, su kabı, vazo; oy kullanılan vazo, piyango kabı, ölü külü konulan vazo, para konulan kavanoz; sıvı birimi, aşağı yukarı iki buçuk galon.

urnul/a –ae *d.* küçük vazo; sürahi ya da ibrik.

ūr/ō –ere ūssī ūstum *gçf.* yakmak; kavurmak, ateşe tutmak; (*soğuk*) dondurmak; (*tıp*) dağlamak; (*sürtme*) yıpratmak, incitmek; (*tutku*) tahrik etmek, canlandırmak; (*sıkıntı*) rahatsız etmek, eziyet vermek.

urs/a –ae *d.* dişi ayı, ayı; (*gb.*) Büyük Ayı, Küçük Ayı.

ursī *gç.* **urgeō**

ursīnus *s.* ayıya ait.

urs/us –ī *er.* ayı.

urtīc/a –ae *d.* ısırgan.

ūr/us –ī *er.* yaban öküzü.

ūsitāt/us *s.* mutat, alışılmış, olağan, bildik; **-ē** *z.* alışılmış tarzda.

uspiam *z.* herhangi bir yerde, bir yerde.

usquam *z.* (*olumsuzlarda*) hiçbir yerde; (*olumlu tümcelerde*) herhangi bir yerde; (*olumsuzlarla*) hiçbir biçimde, tarzda ya da bakımından; (*olumlu tümcelerde*) herhangi bir tarzda ya da bakımından; (*mec.*) **-esse** -nin hiçbir değeri ya da önemi olmamak; (*hareket fiilleriyle*) herhangi bir yere ya da doğrultuya; (*sadece olumsuzlarla*) hiç, hiç değil.

usque *z.* (*yer*) her yandan, her taraftan, kesintisiz olarak, sürekli; (*zaman*), süreksiz, devamlı, tüm sürece; -ye kadar; -inceye kadar; (*öteki ilişkiler, öz. derece*) -e nazaran, -ise; **-quāque** her yere, her yerde; her an, her fırsatta.

ūssī *gç.* **ūrō**

ūst/or -ōris *er.* ölü yakan kimse.

ūstul/ō -āre *gçf.* yakmak.

ūstus *gedo.* **ūrō**

ūsuc/apiō -apere -ēpī -aptum *gçf.* (*yasal olarak kullanma ya da zaman aşımı yoluyla*) -nın sahibi olmak, devralmak.

ūsucapi/ō -ōnis *d.* kullanma ya da mülkiyet yoluyla sahiplik.

ūsūr/a -ae *d.* kullanma, hoşlanma; faiz, tefecilik, murabaha.

ūsūrārius *s.* kullanma ve zevk alma niteliğinde olan, bunlara ilişkin; faiz ödeyen.

ūsurpāti/ō -ōnis *d.* kullanma kullanış, istimal etme; gaspetme.

ūsurp/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* kullanmak, istihdam etmek, istimal etmek, tatbik etmek, uygulamak; -den hoşlanmak, keyif duymak; (*yasa*) mülkiyetini elde etmek, kazanmak, edinmek; yasal olmayan yollardan ele geçirmek, gaspetmek; (*duyular*) algılamak, ilişki kurmak; (*sözcük*) zikretmek, adlandırmak, addetmek.

ūsus *geo.* **ūtor**

ūs/us -ūs *er.* kullanma, zevk alma, uygulama; deneyim, hüner; örf ve âdet; ilişki, âşinalık; yararlılık, yarar, çıkar; gereksinme, ihtiyaç, zaruret, lüzum; **-est, venit** gereksinim var; **-uī esse, ex -ū esse** faydalı olmak; **-ū venire** olmak, vaki olmak; **ūsus-fructus** intifa hakkı.

ut, utī *z.* (*açıklama*) göre, gibi; **-in ōrātōre** bir hatibe göre, için; (*tarz gösteren ilgi zarfı olarak*) -ki o tarzda, -ki o biçimde; (*tarz gösteren soru zarfı olarak*) hangi tarzda? nasıl? hangi biçimde?; (*sebep gösteren zarf olarak*) -ki bu yüzden,

bundan ötürü, nedeniyle; (*bağ. 1.* **dic** *ile*) (*tarz*) birlikte gibi; (*imtiyaz*) gerçi, velev, ise de, olmakla; (*zaman*) ...dığı zaman, olur olmaz, den beri; her ne zaman; (*soru*) nasıl, ne şekilde, ne tarzda (*ilg.*) ... kadarıyla (*bir örnek verme*) gibi, örneğin, örnek olarak (**ita, sic**... *bazen* **-idem, item**) gibi, tıpkı gibi, aynı şekilde (*kıyas cümlelerinde*) ne kadarsa... o kadar; *2. şk ile* (*esas fiilin fikrini ya da tasavvurunu açıklarken*) ...ki; (*amaç*) için, diye; (*nedensel*) olduğu için; (*imtiyaz*) kabul edelim ki, olsa bile; (*sonuç*) ... ki ... der; ... cak kadar ... der; (*korku*) ... mamasından; **-nōn** -sız, siz.

utcumque (utcunque) *z.* herhangi tarzda, her nasılsa, her nasıl olsa da (*bağımlı ya da yan tümlecik ve bağlaşık sözcük olarak*); bir ya da başka bir tarzda, herhangi bir tarzda (*bitimli bir fiil, sıfatla*).

ūtēnsilis *s.* faydalı *cns. ç.* gerekli şey, aletler, gereçler.

ūt/er -ris *er.* torba, kese, deri, şişe.

ut/er (*inh.* **-rius** *eh.* **-rī**) **-ra -rum** *za.* hangisi (*ikisinden*); biri veya diğeri.

utercumque utracumque utrumcumque utrumcumque *za.* herhangi biri (*ikisinden*).

uterlibet utralibet utrumlibet *za.* istediğin (*ikisinden*) biri.

uterque, utraque utrumque *za.* herbiri (*ikisinden*), ikisinden biri, her ikisi.

uter/us -ī *er.* (**-um -ī** *cns.*) rahim; çocuk; rahimin meyveleri; genç; cenin; karın.

utervīs utrevīs utrumvīs *za.* hoşuna giden, istediğin (*ikisinden*) biri; her ikisi.

ūtī *ms.* **ūtor**

utī *bak.* **ut**

ūtibilis *s.* kullanışlı, yararlı, işe yarar, elverişli.

ūtil/is *s.* yararlı, işe yarar, uygun, muvafık; yakışır, münasip kazançlı ya da kârlı; **-iter** *z.* yararlı olarak, yararlı bir biçimde.

ūtilit/ās -ātis *d.* yararlılık, yarar, çare, kullanışlık, çıkar, menfaat.

utinam *z.* keşke.

utique *z.* en azından, elbette, kuşkusuz, özellikle.

ūtor ūtī ūsus *gf.* (*dh.* ile) kullanmak, istimal etmek, istihdam etmek; malik olmak, sahip olmak; uygulamak, başından geçmek, maruz kalmak; (*kişi*) dostluğundan zevk almak.

ūtendum rogāre ödünç almak.

utpote *z.* madem ki, çünkü.

ūtrār/ius -ī & iī *er.* su taşıyıcısı.

ūtriculār/ius -ī & iī *er.* gay-

daa.
utrimque (utrinque) *z.* her iki yanda.
utrō *z.* hangi yönde, iki tarafın hangisine.
utrobīque *bak.* **utrubīque**
utrōque *z.* her iki yönde, her iki şekilde.
utrubī *z.* hangi tarafta.
utrubīque *z.* her iki yanda.
utrum *z.* olup olmadığını, olursa, ise de.
utut *z.* bununla birlikte, ama, mamafih
ūtv/a -ae *d.* üzüm, asma, üzüm salkımı; bağ kütüğü; hevenk.
ūvēsc/ō -ere *gf.* ıslanmak.
ūvidulus *s.* nemli, rutubetli.
ūvidus *s.* ıslak, yaş, nemli; sarhoş.
ux/or -ōris *d.* kan.
uxorcul/a -ae *d.* kanak, küçük eş.
uxōrius *s.* evli kadına ait; kansına düşkün.

V

vac/āns –antis *ş. zam. or.* **vacō** *s.* boş, işgal edilmemiş, (*kadın*) bekâr, tek.

vacāti/ō –ōnis *d.* özgürlük, muafiyet; askerlikten muaf olma; görevden muafiyet ücreti.

vacc/a –ae *d.* inek.

vaccīn/ium –i & **ii** *cns.* sümbül.

vaccul/a –ae *d.* doğurmamış genç inek.

vacēf/iō –ieri *gf.* boşalmak.

vacill/ō –āre *gf.* sendelemek, sarsılmak; kararsız olmak, güvenilmez olmak.

vacīvīt/ās –ātis *d.* yokluk; noksanlık.

vacīv/us (vocī/vus) *s.* boş, serbest; **–ē** *z.* serbest olarak, rahatça.

vac/ō –āre –āvī –ātum *gf.* boş olmak, meşgul olmamak; serbest olmak, özgür olmak, – den uzak olmak; bir şey için zamana sahip olmak, zamanını bir şeye vakfetmek; **–at** zaman vardır.

vacuē/faciō –facere –fēci –factum *gçf.* boşaltmak, temizlemek.

vacuīt/ās –ātis *d.* özgürlük, muafiyet; boşluk.

vacuus *s.* boş, eksik, noksan; ...den yoksun, ...sız, ...den âri; meşgul olmayan, serbest; (değer) değersiz; (kadın) bekâr, tek; *cns.* boş mekân.

vadimōn/ium –i & **ii** *cns.* kefalet, güvenlik; **–sistere** mahkemeye çıkmak; **–dēserere** kefalet olarak yatırılanı kaybetmek.

vād/ō –ere *gf.* gitmek, yola devam etmek.

vād/ōr –āri –ātus *gçf.* kefaletle bağlamak, senetle bir işi yapmaya mecbur kılmak.

vadōsus *s.* sığ.

vad/um –i *cns.* sığlık, kumsal, ırmakta yürüyerek geçilen sığ yer; deniz; dip.

vae *ünl.* Vah! Yazık!

vaf/er –rī *s.* hilekâr, kurnaz **–rē** *z.* maharetle, ustaca.

vāgīn/a –ae *d.* kılıf, kın, kılıç kını; (*tahıl*) kabuk.

vāg/iō –īre *gf.* ağlamak, çocuk gibi vızıldamak.

vāgīt/us –ūs *er.* ağlama, vızıldama, meleme.

vag/or –āri –ātus *gf.* başıboş dolaşmak, gezinmek, avare dolaşmak; (*mec*) etrafa yayılmak.

vāg/or –ōris *er.* bağırma, feryat, avaz.

vag/us *s.* dolaşan, gezen, yerleşik olmayan; (*mec*) dönek, kararsız, müphem, bulanık.

vah *ünl.* (şaşkınlık, sevinç, kızgınlık, ifade eder) ey, oh, ah, of, vah, ya; Acayip! Hayret!

valdē *z.* çok, çok fazla, çokça, fazlasıyla, ziyadesiyle.

valē, valēte Hoşça kalın, esen kalın.

val/ēns –entis *ş. zam. or.* **valeō** *s.* güçlü, kuvvetli, dinç, gayretli; sağlıklı; **–enter** *z.* kuvvetle, kuvvetli bir şekilde.

valentulus *s.* güçlü.

val/eō –ēre –uī –itum *gf.* güçlü olmak; muktedir olmak; bir şey yapacak güce sahip olmak; sağlıklı olmak, sağlam olmak; (*mec.*) kudreti olmak, etkin olmak; (güç) yenmek, hâkim olmak; (*para*) kıymetli olmak; (*sözcük*) anlam ifade etmek; **–apud** üzerinde nüfuz sahibi olmak; **–ēre iubeō** birine hoşça kalın demek; **–ē dīcō** hoşça kalın demek; **–eās** uğurlar olsun.

valēsc/ō –ere *gf.* güçlenmek.

valētūdinār/ium –i & **ii** *cns.* hastane.

valētūd/ō –inis *d.* sağlık hali, beden sağlığı; hastalık, güçsüzlük.

valgus *s.* çarpık bacaklı.

valid/us *s.* güçlü, muktedir; sağlam, sağlıklı; etkili **–ē** *z.* kudretle, kuvvetle.

vallāris *s.* kale ya da istihkâmla ilgili, sura ilk çıkan askere ait.

vall/ēs, vall/is –is *d.* vadi, koyak.

vall/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* kazıklarla yapılmış çitler ve surlarla etrafını çevirmek, hendek veya siper kazmak, sağlamlaştırmak, tahkim etmek.

vall/um –ī *cns.* hendek, siper, sur, kazıklarla yapılmış çit.

vall/us –ī *er.* kazık; savunmada kullanılan siper, sur, istihkâm; (tarak) diş.

valv/ae –ārum *d.ç.* çift kanatlı kapı.

vānēsc/ō –ere *gf.* gözden kaybolmak, kaybolmak, geçip gitmek.

vānidic/us –ī *er.* yalancı.

vāniloquenti/a –ae *d.* boş konuşma.

vāniloquus *s.* yalancı, hakikatsiz; kendini metheden, övüngen, böbürlenen.

vānit/ās –atis *d.* boşluk; yalan, değersizlik, döneklik, kararsızlık; kibirlilik.

vānītūd/ō –inis *d.* yalan.

vann/us –ī *d.* harman savurma aleti.

vānus *s.* boş; aslı esası olmayan, yararsız, yersiz; yanlış, gerçek dışı, güvenilmez; kibirli.

vapidus *s.* bozuk, yavan, tatsız.

vap/or –ōris *er.* buhar, islim, buğu; ısı, sıcaklık.

vapōrār/ium –ī & **ii** *cns.* bu-

har bacası.

vapōr/ō –āre *gçf.* buhar salmak, ısıtmak, tütsülemek; *gf.* yanmak.

vapp/a –ae *d.* tatsızlaşmış şarap; (kişi) işe yaramaz, değersiz.

vāpul/ō –āre *gf.* dövülmek, kırbaçlamak; yenilmek, mağlup olmak.

varianti/a –ae *d.* başkalık, çeşitlilik, farklılık, fark, tenevvü.

variāti/ō –ōnis *d.* ayrılık, fark.

vāric/ō –āre *gf.* bacaklarını açıp durmak veya yürümek, apışıp durmak.

vāricōsus *s.* varisli.

vāricus *s.* bacakları ayrı duran.

variet/ās –ātis *d.* aynlık, fark, başkalık, çeşitlilik.

vari/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* türlü türlü şekil vermek; çeşitlemek; farklı kılmak, değiştirmek; *gf.* renk değiştirmek; farklı olmak, başkalaştırmak.

vari/us *s.* renkli, benekli; muhtelif, çeşit çeşit; değişken, çeşitli; (*yetenek*) çok yönlü; (*karakter*) dönek, kararsız; **–ē** *z.* muhtelif surette, çeşitli olarak.

Var/ius –ī *er.* Epik şair, Vergilius ve Horatius'un arkadaşı.

var/ix –īcis *d.* varisli damar.

varr/ō –ōnis *er.* Cannae'da bozguna uğratılan consul; Cicero'nun çağında yazar **–ōniānus** *s.*

vārus *s.* çarpık bacaklı; eğri, çarpık; ters, karşı.

vas vadis *er.* teminat, emniyet, kefalet.

vās vāsis (ç. **vās/a –ōrum**) *cns.* kap, tas, tabak, çanak, alet, araç; (*ask.*) ordu ağırlığı.

vāsār/ium –i & **ii** *cns.* (eyalet valisinin) donanım tahsisatı.

vāsculār/ius –ī & **iī** *er.* maden işçisi.

vāscul/um –ī *cns.* küçük kap, tabak, çanak.

vastāti/ō –ōnis *d.* harap etme, harabiyet.

vastāt/or –ōris *er.* harap eden.

vastificus *s.* harap eden.

vastit/ās –ātis *d.* boş bir mekân, çorak, ıssız; boşluk, harap olma, haraplık; genişlik.

vastiti/ēs –ēī *d.* harap olma, harabiyet, viran.

vast/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* boş bırakmak, harap etmek, viran etmek, soymak, açmak; tahrip etmek.

vast/us *s.* boş, işlenmemiş, çorak; tahrip edilmiş, harap edilmiş; (*görünüş*) kaba, inceliksiz; (*hacim*) çok iri, cesim, pek büyük; **–ē** *z.* (*hacim*) aşırı derecede; (*konuşma*) kabaca.

vāsum *bak.* **vās**

vāt/ēs –is *er., d.* kâhin, kâhine; şair, ozan.

vāticānus *s.* vatikan (Tiber'in

sağ tarafındaki tepe).
vāticināti/ō –ōnis *d.* kehânet, önceden haber verme.
vāticināt/or –ōris *er.* kâhin.
vāticin/or –ārī –ātus *gçf.* & *gf.* kehânette bulunmak; dizeleri şarkı biçiminde söylemek; hezeyan etmek, abuk sabuk konuşmak, ağız kalabalığı etmek, demogoji yapmak.
vāticinus *s.* kehanette bulunmayla ilgili.
–ve *bağ.* ya da; ya... ya.
vēcordi/a –ae *d.* şuursuzluk; delilik, cinnet.
vērcor/s –dis *s.* duygusuz, hissiz, donuk, aptal, deli.
vectīg/al –ālis *cns.* vergi; ücret; gelir, kazanç, irat.
vecti/ō –ōnis *d.* nakil, taşıma, bir yerden bir yere götürme.
vect/is –is *er.* manivela, (*kapı*) sürgü, kol demiri.
vect/ō –āre *gçf.* taşımak, nakletmek; (*edl.*) ata binmek.
vect/or –ōris *er.* taşıyıcı; yolcu, binici.
vectōrius *s.* nakletmeye ilişkin.
vectūr/a –ae *d.* nakil, münakalât; (ücret) nakliye ücreti.
vectus *gedo.* **vehō.**
vegetus *s.* canlı, şen, neşeli, şevketli.
vēgrandis *s.* küçük.
vehem/ēns –entis *s.* zorlu, sert, şiddetli; güçlü, kuvvetli – **enter** *z.* şiddetle, şiddetli arzuyla, büyük şevkle; güçlü bir şekilde, çok.
vehementi/a –ae *d.* hiddet, şiddet, ateşlilik.
vehicul/um –ī *cns.* binek arabası, atlı yük arabası; (*deniz*) tekne, gemi.
ve/hō –here –xī –ctum *gçf.* taşımak, nakletmek, götürmek; (*edl.*) ata binmek, denizde seyretmek, sürmek.
Vei/ī –orum *er. ç.* Güney Etruria'da eski bir yer; **–ēns –entis, –entānus, –us** *s.*
Vēiov/is, Vediov/is –is *er.* Eski bir Roma tanrısı.
vel *bag.* ya da, ya da belki; ya da daha ziyade; ya da başka; ya... ya *z.* bile, gerçekten; belki; örneğin.
vēlām/en –inis *cns.* örtü, giysi, giyim eşyası.
vēlāment/um –ī *cns.* perde; (ç) dua eden kişilerce taşınan perde ile örtülmüş zeytin dalları.
vēlār/ium –i & **iī** *cns.* tente, güneşlik, sayvan.
vēlāt/ī –ōrum *er. ç.* gereğinden fazla sayıda olan askeri birlik.
vēl/es –itis *er.* hafif silâhlı asker, avcı.
vēllfer –ī *s.* nakil yelkeni.
vēlificāti/ō –ōnis *d.* gemi ile yola çıkma, yelkenle seyretme.
vēlific/ō –āre *gf.* gemi ile yolculuk etmek; *gçf.* bir baştan

mek; **–or –ārī** *gf.* yelkenliyle seyretmek; (**–eh** *ile*) ele geçirmek için çaba sarfetmek.

vēlitāris *s.* hafif silâhlı askeri birlikle ilgili.

vēlitāti/ō –ōnis *d.* çatışma.

vēlitēs ç. **vēles**

vēlit/or –ārī *gf.* çatışmak.

vēlivolus *s.* yelken-kanatlı.

velle *ms.* **volō**

vellic/ō –āre *gçf.* çimdiklemek, kıstırmak, birdenbire kapıp çekmek, koparmak; (*konuşma*) alay etmek, iğneli söz söylemek, kötülemek, küçük düşürmek.

vell/ō (–ere velli & vulsī vulsum *gçf.* koparmak, çekmek, koparıp toplamak, yolmak, yırtıp koparmak; çıkarmak; harap etmek.

vell/us –erīs *cns.* koyun postu, hayvan derisi; yün, yapağı; yün veya yapağı gibi bulutlar.

vēl/ō –āre –āvī –ātum *gçf.* örtmek, giydirmek, üstünü örtmek, kaplamak; (*mec.*) saklamak, gizli tutmak.

vēlācit/ās –ātis *d.* hız, sürat.

vēl/ōx –ōcis *s.* hızlı, çabuk, süratli **–ōciter** *z.* süratle.

vēl/um –ī *cns.* yelken; perde, tente **rēmīs –īsque** var kuvvetle, elden geldiği kadar **–a dare** yelken açmak.

velut, velutī *z.* gibi, tıpkı gibi; örneğin; tıpkı-imiş gibi.

vēmēns *bak.* **vehemēns.**

vēna –ae *d.* damar, arter, kırmızı kan damarı; maden damarı; su yolu, kanal; (*mec.*) duygulanın en iç yapısı, yetenek, güç; **–ās temptāre** nabız çarpıntısını hissetmek **–ās tenēre** parmağını nabzının üstünde tutmak.

vēnābul/um –ī *cns.* av mızrağı.

venāfr/um –ī *cns.* zeytin yağıyla ünlü bir Samnit şehri; **–ānus** *s.*

vēnālicius *s.* satılık *er.* köletacirî.

vēnālis *s.* satılık; rüşvet teklif edilebilir *er.* satılması için teklif edilen köle.

vēnāticus *s.* avlanmaya ilişkin.

vēnāti/ō –ōnis *d.* avlanma; av; vahşi hayvanlarla döğüş gösterisi; oyun.

vēnāt/or –ōris *er.* avcı.

vēnātōrius *s.* avcıya ait.

vēnātr/ix –īcis *d.* kadın avcı.

vēnātūr/a –ae *d.* avcılık.

vēnāt/us –ūs *er.* avcılık.

vēndibilis *s.* satılabilir; (*mec*) rağbette, revaçta olan.

vēndītāti/ō –ōnis *d.* satışa sunma, reklâm yapma.

vēndītāt/or –ōris *er.* övüngen kimse, yüksekten atan kimse.

vēnditi/ō –ōnis *d.* satış.

vēndit/ō āre *gçf.* satmaya çalışmak, övmek, reklâm yapmak **sē–** yağcılık yaparcasına birine sokulmak.

vēndit/or -ōris *er.* satıcı.
vēnd/ō (*edl.* **vēneō**) **-ere -idī -itum** *gçf.* satmak; para için hıyanet etmek; övmek, tavsiye etmek.
venēfic/ium -ī & **iī** *cns.* zehirleme; büyü, sihir.
venēficus *s.* zehirli, büyülü; *er.* büyücü *d.* büyücü kadın.
venēnifer -ī *s.* zehirli.
venēn/ō -āre *gçf.* zehirlemek **-ātus** *s.* zehirli; büyülü.
venēn/um -ī *cns.* ilâç, uyuşturucu madde, ecza, özsuyu (*meyva, bitki*), boya maddesi; zehir, ağı; büyümaddesi, eczası, muska; (*mec*) zarar ziyan, kötülük, felâket, yıkım; cazibe, çekicilik, baştan çıkarma, ayartma.
vēn/eō -īre -iī -itum *gf.* satılmak.
venerābilis *s.* şeref bahşedilmiş, muhterem, saygı değer.
venerābundus *s.* hürmetkâr, saygılı.
veneräti/ō -ōnis *d.* hürmet, çok derin saygı, itibar.
venerāt/or -ōris *er.* hürmet eden, saygıda kusur etmeyen.
Venereus, Venerius *s.* Venus'a ait, cinsel aşka ya da cinsel ilişkilere ait.
vener/or -ārī -ātus *gçf.* ibadet etmek, hürmet etmek, saygı göstermek, dua etmek; şeref bahşetmek, hürmete lâyık saymak; yalvarmak, niyaz etmek.
Venet/us *s.* Adriyatik denizinin kuzey-batı kıyısında yaşayan, Tracia kökenli; (*renk*) mavi; **-ia -iae** *d.* Veneti halkının yaşadığı bölge; **-īcus** *s.*
vēnī *gç.* **venio**
veni/a -ae *d.* hoşgörü, göz yumma, teveccüh, lütuf, iyilik; (*herhangi bir şeyi yapmak için*) izin; af, suçunu bağışlama, mağfiret; **bonō tuā -ā** müsaadenle.
vēniī *gç.* **vēneō**
ven/iō -īre vēnī ventum *gf.* gelmek; (*mec.*) (*herhangi bir durum ve koşula*) düşmek, girmek; kadar gitmek; **in amicitiam** – arkadaşlık etmek.
vēn/or -ārī -ātus *gçf.* & **i** avlamak; (*mec.*) ardına düşmek, (*bir şeyin*) peşinde koşmak.
vent/er -ris *er.* mide, karın; rahim, dölyatağı, doğmamış çocuk.
ventilāt/or -ōris *er.* hokkabaz.
ventil/ō -āre *gçf.* havaya fırlatmak, sallandırmak, havada sallamak; hava vermek, yelpazelemek, buğday vb.'lerini savurarak tanelerini ayırmak, harmanlamak; dalgalandırmak, hareket ettirmek, tahrik etmek, rahatını bozmak, altüst etmek.
ventī/ō -ōnis *d.* geliş.
ventit/ō -āre *gf.* gelip durmak ya da durmaksızın gelmek,

gelme itiyadında olmak, düzenli bir şekilde gelmek, sık sık gelmek.

ventōsus *s.* rüzgârlı, çok esintili; rüzgar gibi, hafif, hızlı, atik, çevik; dönek, değişken, tutarsız; kibirli.

ventricul/us **-ī** *er.* karın; (kalp) karıncık.

ventriōsus *s.* geniş karınlı.

ventul/us **-ī** *er.* hafif rüzgâr, esinti, meltem.

vent/us **-ī** *er.* rüzgâr.

venūcul/a **-ae** *d.* bir çeşit üzüm.

vēnum, vēnō satılık.

vēnumd/ō (vēnunndō) **-āre** **-edī** **-atum** *gçf.* satmak, satışa çıkarmak.

ven/us **-eris** *d.* cazibe, çekicilik, güzellik; aşk, cinsel aşk, çiftleşme, cinsel ilişki.

Ven/us **-eris** *d.* Aşk tanrıçası; Venus gezegeni; **-ereus, -erius** *s.*

Venus/ia **-iae** *d.* Apulia'da, Horatius'un doğduğu yer **-īnus** *s.*

venust/ās **-ātis** *d.* cazibe, güzellik, sanatsal zerafet, zerafet, incelik.

venustulus *s.* cezbedici, çekici, hoş, sevimli, güzel, sanatsal, zarif, ince; **-ē** *z.* cana yakın olarak.

vēpallidus *s.* çok solgun.

veprēcul/a **-ae** *d.* küçük dikenli çalı.

vepr/ēs **-is** *er.* dikenli çalı, böğürtlen çalısı.

vēr vēris *cns.* ilkbahar; (*mec.*) yaşamın bahar zamanı, gençlik.

vērātr/um **-ī** *cns.* çöpleme.

vēr/āx **ācis** *s.* doğru sözlü, doğruyu söyleyen, gerçeği dile getiren, doğru, gerçek, hakiki.

verbēn/a **-ae** *d.* mine-çiçeği, güvercinotu; (ç.) haberciler veya rahipler tarafından taşınan kutsal ağaç dalları.

verber **-is** *cns.* kamçı, kırbaç; kayış; (ç.) dayak, kötek, kamçı ile dövme, vuruşlar.

verberābilis *s.* kırbaçla dövülmeye layık.

verberāti/ō **-ōnis** *d.* ceza.

verbereus *s.* kamçı ile dövmeye lâyık.

verber/ō **-āre** **-āvī** **-ātum** *gçf.* kamçı ile dövmek, kamçılamak, kamçılayarak cezalandırmak, dövmek, vurmak, kamçılamak, tedip etmek, eziyet, eza etmek, yormak, bıktırmak; aleyhte söz söylemek, hicivli sözlerle tezyif etmek.

verber/ō **-ōnis** *er.* alçak, adi ve habis, hain kimse.

verbōs/us *s.* kelimesi çok, kelimelerden ibaret, gereksiz sözcüklerle dolu; **-ē** *z.* şişirerek.

verb/um **-ī** *cns.* kelime, sözcük; deyiş, ifade; (*dilb.*) fiil; (ç.) dil, konuşma, laf; **-ē (dē, prō)** **-ō** harfi harfine; **ad**

–um kelimesi gerçekten kelimesine; **–ī causā (grātiā)** örneğin; **–ō** sözel olarak; kısaca; **–a dare** hile yapmak, aldatmak; **–a facere** konuşmak; **meīs –īs** adıma, namıma.

vērē *z.* gerçekten, tam tamına, doğru olarak.

verēcundi/a –ae *d.* alçak gönüllülük, tevazu, mahcubiyet; hürmet, saygı, huşu; utanç, ar, hayâ, hicap.

verēcund/or –ārī *gf.* utangaç olmak, mahcubiyet hissetmek.

verēcund/us *s.* alçakgönüllü, mütevazi, utangaç, sıkılgan, mahçup, çekingen, kendine güvenmeyen; ılımlı, ölçülü, aşırılıktan kaçan; **–ē** *z.*

verendus *s.* muhterem, saygıdeğer.

ver/eor –ērī –itus *gçf.* & *gf.* korkmak; saygı göstermek, hürmete lâyık saymak.

Vergil/ius –i *er.* Augustus döneminde yaşamış ünlü destan şairi.

verg/ō –ere *gçf.* döndürmek, çevirmek, meylettirmek *gf.* dönmek, eğilmek, meyletmek; (*yer*) nâzır olmak ya da **–e** bakmak.

vēridicus *s.* doğru, doğru sözlü, gerçeği dile getiren, hakiki, gerçek.

vērī similis *s.* olasılı, muhtemel.

vērī similitūd/ō –inis *d.* olasılık, ihtimal.

vērit/ās –ātis *d.* hakikat, gerçek, doğruluk; gerçeklik, gerçek yaşam; (*karakter*) doğruluk, dürüstlük; (*dil*) kökenbilim.

veritus *geo.* **vereor**

vermiculātus *s.* helezon biçimli; (*mozaikle ilgili*) dalgalı çizgilerle kakmalı, kurt yeniği biçiminde süslü olan.

vermicul/us –ī *er.* küçük kurt, solucan.

vermin/a –um *cns.* ç. mide ağrıları.

verm/is –is *er.* solucan, kurt.

vern/a –ae *d.* efendisinin evinde doğmuş olan köle, doğuştan evin kölesi; yerli kimse.

vernāculus *s.* evde doğan kölelere ilişkin; yerli, doğuştan oralı, (*bir anlamda*) Roma'lı; doğal, genel.

vernīl/is *s.* köle gibi, köleye yakışır, süfli, alçak, aşağılık; arsız, şımarık, yaltaklanan, yılışık; alay ya da şaka eden, nükteli, latifeci; **–iter** *z.* kölece, yaltaklanarak.

vērn/ō –āre *gf.* çiçeklenmek, çiçek açmak, baharımsı olmak, yeşillenmek; gençleşmek, yenilenmek.

vernul/a –ae *d.* efendisinin evinde doğmuş genç ya da küçük köle; yerli.

vērnus *s.* bahara ilişkin; *cns.* ilkbahar zamanı; **vernō** ilk-

baharda.

vērō *z.* gerçekten, elbette, muhakkak; (güçlendirme) kesinlikle, şüphesiz, pek tabii, evet; (*karşı fikri ifade etme*) ama gerçekte, ama yine de, yalnız buna karşı.

ērōn/a -ae *d.* Kuzey İtalya'da Catullus'un doğum yeri

-ēnsis *s.*

verp/us -ī *er.* sünnet edilmiş erkek ya da adam.

verr/ēs -is *er.* erkek domuz.

Verr/ēs -is *er.* Cicero tarafından aleyhine dava açılan Sicilya valisi; **-ius, -īnus** *s.*

verrīnus *s.* domuz'a ilişkin, domuz etine ait.

ver/rō -rere -rī -sum *gçf.* süpürmek; süpürüp temizlemek.

verrūc/a -ae *d.* siğil; (*mec.*) küçük bir kabahat, kusur.

verrūcōsus *s.* siğilli.

verrunc/ō -āre *gf.* öbür taraftan alınmak; (dinsel açıdan) mutlu bir sona sahip olmak.

versābundus *s.* dönen, ekseni üzerinde dönen.

versātilis *s.* döner, devir yapan; çok yönlü, çeşitli yetenekleri olan.

versicol/or -ōris *s.* değişen, çeşitli renklere ilişkin.

versicul/us -ī *er.* kısa çizgi; (ç.) gösterişsiz dizeler.

versificāt/or -ōris *er.* şiir haline koyan.

versipellis *s.* değişen görünüşe ilişkin; hilekar, şeytan, kurnaz *er.* kurt şekline girebilen kimse.

vers/ō (vorsō) -āre -āvī -ātum *gçf.* sürekli dönmek, oraya buraya döndürmek, çevirmek, döndürmek; (*mec.*) devirmek, altüst etmek, karıştırmak, harap etmek, viran etmek; (*akıl*) zihninde tartmak, düşünmek, düşünüp taşınmak.

vers/or (vorsor) -āri -ātus *gf.* yaşamak, var olmak, vali olmak; ...ile meşgul olmak.

versum (vorsum) *bak.* **versus**

versūr/a (vorsūra) -ae *d.* borç ödemek için ödünç alma, istikraz.

versus (vorsus) *gedo.* **vertō** *z.* ...e doğru, yönünde.

vers/us (vorsus) -ūs *er.* hat, çizgi; dize; (*dans*) adım.

versūti/ae -ārum *d. ç.* hileler, oyunlar, desiseler, dolaplar.

versūtiloquus *s.* sinsi, tilki gibi, kurnaz.

versūt/us (vorsūtus) *s.* zeki, kurnaz, hilekâr; **-ē** *z.* kurnazca.

vert/ex (vortex) -icis *er.* çevrinti, girdap, anafor; kasırga, hortum; başın tepesi, baş; zirve, doruk; (gök) kutup.

verticōsus *s.* girdap dolu, anafor yapan, girdap gibi hareket eden.

vertīg/ō -inis *d.* dönme; baş dönmesi, sersemlik

ver/tō (vortō) –tere –ti –sum *gçf.* döndürmek, çevirmek; altüst etmek, devirmek, tersine çevirmek; dönüştürmek, başka biçime sokmak, değiştirmek, tahvil etmek; mübadele etmek, trampa etmek, alıp vermek; (*sebep*) hamletmek, yüklemek, isnat etmek, vermek; (*dil*) çevirmek, tercüme etmek; (*savaş*) yıkmak, bozmak; (*edl.*) ile meşgul olmak; *gf.* dönmek, çevrilmek; değişmek; **in fuqam–** döğüşe başlamak; **terga–** kaçmak, firar etmek; **solum–** başka ülkeye gitmek, göç etmek, sürgüne gitmek; **vitiō–** azarlamak, suçlamak; **annō –tente** yılın gidişatında.

Vertumn/us –ī *er.* mevsimlerin tanrısı.

ver/ū –ūs *cns.* kebap şişi; mızrak, kargı.

vērum *z.* hakikaten, gerçekten, kesinlikle, şüphesiz; evet, elbette; ancak gerçekte; **–tamen** yine de bununla beraber.

vēr/us *s.* gerçek, hakiki, sahih, sahici, öz; hakikate uygun; doğru makul, akla uygun, doğru sözlü; **–um –ī** *cns.* hakikat, gerçeklik, doğruluk; **–ī similis** olası, muhtemel.

verût/um –ī *cns.* kargı, mızrak.

verūtus *s.* mızrak, kargıyla silâhlı.

veru/ēx –ēcis *er.* iğdiş koç.

vēsāni/a –ae *d.* delilik.

vēsāni/ēns –entis *s.* hiddetten köpüren, öfkeden çıldıran.

vēsānus *s.* deli; akılca hasta; öfkeli, kızgın, gözü dönmüş.

vesc/or –ī *gf.* (*dh.* ile) beslenmek; yiyecek olarak almak ya da kullanmak, yemek; hoşlanmak, zevk duymak, kullanmak, yararlanmak, malik olmak.

vescus *s.* küçük, ufak, ince, zayıf, dermansız, takatsiz; aşındıran, yiyip tüketen; yoksul, çaresiz.

vēsīc/a –ae *d.* hayvan vücudundaki kese, mesane, sidik torbası, kese, para kesesi, fener, oyun topu; ur benzeri kabartı, kabarcık; mesane, kese, sidik torbası.

vēsīcul/a –ae *d.* kesecik, kabarcık.

vesp/a –ae *d.* yabanarısı.

Vespasiān/us –ī *er.* bir Roma imparatoru.

vesper –is & **ī** *er.* akşam; akşam vakti, arife; akşam yemeği; akşam yıldızı; batı, arife; **–e, –ī** akşam vaktine ait.

vesper/a –ae *d.* akşam.

vesperāsc/ō –ere *gf.* akşam olmak, geç olmak.

vespertīli/ō –ōnis *er.* yarasa.

vespertīnus *s.* akşama ait, geceye ait, akşamleyin; batıya ait.

vesperōg/ō –inis *d.* akşam

yıldızı.

Vest/a -ae *d.* Roma ocak tanrıçası; **-ālis** *s.* Vesta'ya ait; *d.* Vesta'nın bakire rahibeleri.

vest/er (voster) -rī *s.* sizin, size ait, sizinki.

vestibul/um -ī *cns.* ön avlu, giriş.

vestīg/ium -ī & **iī** *cns.* adım, ayak izi, iz, nişan; (*mec.*) işaret, alâmet, belirti; (*zaman*) an, dakika lahza; **-ē -iō** hemen, derhal.

vestīg/ō -āre -āvi -ātum *gçf.* izini takip etmek, aramak, araştırmak, izleyerek bulmak, keşfetmek.

vestīment/um -ī *cns.* elbise, giysi; çamaşır, gecelik, duvara gerilen işlemeli örtü.

vest/iō -īre -iī -ītum *gçf.* giydirmek; örtmek, süslemek, donatmak.

vestipic/a -ae *d.* giysi dolabı hizmetkârı, giysilere bakan kadın.

vest/is -īs *d.* elbise, giysi; örtü, duvara gerilen işlemeli örtü, battaniye; yılanın büyüme aşamalarında değiştirdiği derisi, yılan gömleği; **-em mūtāre** giysilerini değiştirmek; yasa girmek.

vestispic/a *bak.* **vestipica**

vestīt/us -ūs *er.* giysi, elbise; örtü; **mūtāre -um** yasa, mateme girmek; **redire ad suum -um** yastan, matemden çıkmak.

Vesuv/ius -ī *er.* Vezüv yanardağı.

veterānus *s.* kıdemli, tecrübeli; askerlikte eskimiş, deneyim kazanmış.

vetera/scō -scere -vī *gf.* yaşlanmak, ihtiyarlamak.

veterāt/or -ōris *er.* yaşlanmış kişi, saçları kırlaşmış kimse; bir konuda uzmanlaşmış kişi; (*kötü anlamda*) kurnaz adam, eski kurt, sinsi tilki; ihtiyar köle.

veterīnus *s.* yüke, yük taşımacılığına, ulaştırmacılığa ilişkin; *d.* & *cns.* ç. yük hayvanları.

veternōsus *s.* uyuşuk, uykulu, mahmur, baygın, hülyalı, dalgın, cansız, ağırlık basmış.

vetern/us -ī *er.* uyuşukluk, uykulu olma, uyku sersemliği.

vetitus *gedo.* **vetō** *cns.* yasak.

vet/ō -āre -iī -itum *gçf.* yasaklamak, yasak etmek, engel olmak, karşı koymak, karşı çıkmak; (*halk tribunus'u ile ilgili*) senatus ya da yüksek bir devlet memurunun kararına itiraz etmek, protestoda bulunmak.

vetulus *s.* yaşlıca, oldukça yaşlı; **-ī** *er.* küçük yaşlı adam; **mi -le** benim zavallı küçük dostum! zavallı ihtiyarım!

vet/us -eris *s.* yaşlı, yaşlanmış (*genç karşıtı*); eski, eskiyle ilgili (*yeni karşıtı*); (*ask.*) deneyim-

li, kıdemli; geçmiş zaman (*şimdiki zaman karşıtı*), sabık; *er.* ç. en eski insanlar; bir zamanın insanları, atalar; *d.* ç. Forum'daki eski dükkânlar; *cns.* ç. eski şeyler; ilk ya da en eski zamanlar; anane, gelenek.

vetust/ās -ātis *d.* eski çağ, devir; ilk çağlar, en eski zaman; uzun ömür; eski uzun dostluk, pek eski arkadaşlık; gelecek zaman, uzak gelecek; (*tıp*) süreğen, müzmin.

vetustus *s.* yaşlı, eski; uzun zamandır var olan, en eski.

vēxām/en -inis *cns.* sarsılma.

vexāti/ō -ōnis *d.* sarsıntı; dert, sıkıntı, keder, ıstırap, gaile; zulüm, eziyet.

vexāt/or -ōris *er.* hasım, düşman; sıkıntı veren, taciz eden, gücendiren, inciten kişi.

vexī *gç.* **vehō**

vexillār/ius -ī & **lī** *er.* bayraktar, alemdar; çapulcu, eşkiya başı; ç. imparatorluk döneminde eski askerlerin oluşturduğu sınıf; en son silah altına çağrılanlar.

vexill/um -ī *cns.* sancak, bayrak; bölük, askeri birlik; **-prōpānere** muharebe için bayrağı yukarı kaldırmak, savaşa başlama işareti vermek.

vex/ō -āre -āvi -ātum *gçf.* şiddetle hareket ettirmek, sarsmak, yerinden oynatmak; ziyan vermek, zarara sokmak, sıkıntı vermek, incitmek, taciz etmek, rahatsızlık vermek, huzurunu bozmak, tedirgin etmek, gücendirmek, kötü davranmak, sövmek, cefa etmek, eziyet etmek.

vi/a -ae *d.* yol, cadde, dağ yolu; seyahat, yürüyüş; geçit, suyolu, kanal; (*mec.*) yol, yöntem, tarz, adet, usul; doğru yol; **-ā** esasen, doğru şekilde, uygun tarzda.

viālis *s.* yollara, anayollara ilişkin.

viārius *s.* yollara, anayollara ilişkin; **lex-** yolların bakımı için.

viāticatus *s.* yolculuk parası sağlanmış, verilmiş.

viaticus *s.* yolculukla ilgili ya da ait; *cns.* seyahat tahsisatı; yolluk, yol harçlığı; (*ask.*) bir askere ödül olarak verilen para.

viāt/or -ōris *er.* seyahat eden, yolcu; (*yasa*) bir *magistratus*'un hizmetine verilen ulak.

vib/īx -īcis *d.* kamçı izi.

vibr/ō -āre -āvī -ātum *gçf.* ihtizaz ettirmek, titreştirmek, ileri geri hızla hareket ettirmek, sallamak, sarsmak, yerinden oynatmak, kımıldatmak; savurmak, fırlatıp atmak; (*dil*) hiddetle söylemek; tehdit etmek; *gf.* sarsılmak,

sallanmak, titremek, titreşmek; donuk bir halde pırıldamak, pırıldamak, parıldamak, kıvılcım saçmak.

viburn/um -ī *cns.* kartopu çiçeği.

vīcānus *s.* köyde oturan, köye ilişkin, köyden köye dolaşan; *er. ç.* köyde oturanlar, köy halkı, köyliler.

Vic/a Pot/a -ae -ae *d.* zafer tanrıçası.

vīcārius *s.* bir şeyin veya kişinin yerini alan, vekil tayin edilen *er.* vekil; yardıma köle.

vīcātim *z.* caddeden caddeye, cadde boyunca: köyden köye, köyler boyunca.

vice (*inh.* **ile**) için, hasebiyle, -den dolayı; gibi.

vicem sırayla; (*inh.* **ile**) yerine; için, hasebiyle -den dolayı; gibi **tuam-** senin hesabına.

vicēnārius *s.* yirmiye ilişkin.

vīcēn/ī -ōrum *s.* yirmişer.

vīcēs *ç.* **vicis**

vīcēsimān/ī -ōrum *er. ç.* yirminci lejyonun askerleri.

vīcēsimārius *s.* yüzde beş vergiden çıkan.

vīcēsimus *s.* yirminci *d.* yüzde beş vergi.

vīcī *gç.* **vincō**

vīci/a -ae *d.* baklagillerden herhangi bir bitki.

vīcī/ēns -ēs *z.* yirmi kez.

vīcīnālis *s.* komşu, yakın.

vīcīnit/ās -ātis *d.* yakınlık, komşuluk; yöre, semt, çevre, havali.

vīçīnus *s.* yakın, komşu; benzer, akraba; *er., d.* komşu *cns.* komşuluk.

vīc/is *inh.* (*ih.* **-em** *dh.* **-e**) *d.* mübadele, değiştirme, birbirinin yerini alma, münavebe; birbirini takip etme, tevali etme; karşılama, telafi etme; misilleme, aynen karşılığını yapma; talih, baht, değişen şartlar; görev, ödev, iş, işlev, mevki, memuriyet; **in -em** sırayla karşılıklı.

vīcissim *z.* sırayla, tekrar.

vicissitōd/ō -inis *d.* mübadele, değiştirme; tevali etme, birbirini izleme.

victim/a -ae *d.* kurban.

victimār/ius -ī & iī *er.* kurban kesme töreninde yardımcı kimse, hizmet eden kimse.

vīctit/ō -āre *gf.* yaşamak, var olmak, mevcut olmak.

vict/or -ōris *er.* fatih, galip gelen, kazanan kimse; *s.* galip, muzaffer.

victōri/a -ae *d.* zafer.

victōriāt/us -ūs *er.* zafer damgalı gümüş madeni para.

victōriol/a -ae *d.* Zafer tanrıçasının küçük heykeli.

victr/īx -īcis *d.* fatih (*kadın*); *s.* galip, muzaffer.

victus *gedo.* **vincō**

vict/us -ūs *er.* gıda, beslenme, geçim, geçinme, maişet, rızk; yaşam şekli.

vīcul/us *-ī er.* ufak köy, birkaç evden ibaret köy ya da malikâne, kırsal emlâk.

vīc/us *-ī er.* (şehir) semt, havali, etraf, mahalle, civar; cadde; köy, kırsal konak.

vidēlicet *z.* açıkça; (*alaycı*) tabii, elbette; (açıklama) yani, şöyle ki.

viden vidēsne? yerine.

vid/eō *-ēre vīdī vīsum gçf.* görmek, bakmak; (*zihin*) algılamak, farkında olmak, bilmek; üzerinde düşünmek; dikkat etmek, mukayyet olmak, korumak ya da gözetmek, meşgul olmak, icabına bakmak, ilgilenmek; (*edl.*) görünmek, gözükmek, gibi gelmek; doğru gibi gözükmek, uygun görünmek, düşünülmek; **mē** *-ē* bana güven.

vīderit icabına baksın **mihi** *-eor esse* var olduğumu düşünüyorum; **sī (tibi) vidētur** eğer istersen.

vīduit/ās *-ātis d.* mahrumiyet, yoksun olma; dulluk.

vīdul/us *-ī er.* sandık, kutu.

vidu/ō *-āre gçf.* mahrum etmek *-āta s.* dul kalmış.

viduus *s.* mahrum edilmiş; evlenmemiş; (*dh.*) sız, siz, *d.* dul; evde kalmış kız.

Vienn/a *-ae d.* Gallia Narbonensis'te bulunan şehir (*mod.*) Viyana.

vīētus *s.* birlikte bükülme, çekilmiş, büzüşmüş, solmuş, buruşuk, pörsük, kuruyup büzülmüş.

vig/eo *-ēre -uī gf.* güçlü, şiddetli, etkin olmak, başanlı olmak, başarı kazanmak; iyi gelişmek, inkişaf etmek, bayındır, mamur olmak; ünlü, saygın, saygılı olmak, şerefli, namuslu olmak; yaşamak, hayatta olmak, canlı, diri, dinç olmak.

vigescō *-ere gf.* serpilmeye boşlamak, gelişip büyümeye başlamak, inkişaf etmek, canlı ve neşeli hale gelmek, etkin ve dinç hale gelmek.

vīgēsimus *bak.* **vīcēsimus**

vigil *-is s.* uyanık, tetik, nöbette, açıkgöz, uyanık *er.* bekçi, nöbetçi, gözcü; (ç.) bekçiler, gözcüler.

vigilāns *-antis ş. zam. or.* **vigilō** *s.* tetik, uyanık; *-antek z.* ihtiyatla, tetikte.

vigilantia *-ae d.* uyanıklık; gece nöbet tutma.

vigilāx *-acis s.* tetik, uyanık.

vigilia *-ae d.* uyanık olarak uzanmak; uykusuzluk; nöbet tutma, bekçilik etme; nöbetçi; nöbetçiler; gece nöbeti tutma; uyanıklık; tetikte olma, dikkat, ihtiyat.

vigilō *-āre -avi -atum gf.* uyanık kalmak; nöbet tutmak, gözetlemek, nöbet beklemek; tetikte olmak, ihtiyatlı olmak; *gçf.* zamanı uyanık geçirmek, geceleyin uyanık-

ken yapmak.
vīgintī *sy.* yirmi.
vīgintīvirātus -ūs *er.* yirmi kişilik bir kurulun üyeliği.
vīgintīvirī -ōrum *er. ç.* yirmi üyeden oluşan kurul.
vigor -ōris *er.* enerji, erke, güre, kuvvet, dinçlik, gayret.
vīlicō āre *gf.* nezaretçi, çiftlik kâhyası ya da bir kâhya olmak, nezaretçilik yapmak; (*mec.*) çiftlikte, köyde yaşamak; *gçf.* kâhya olarak, tarla tokadı yönetmek.
vīlicus -ī *er.* yönetici, çiftlik kahyası, vekilharç **-a -ae** *d.* kâhya karısı.
vīlis *s.* düşük fiyata satılmış; değer ya da fiyatça çok düşük, hiç değerinde ucuz; değersiz, bayağı, adi.
vīlitās -ātis *d.* ucuzluk, düşük fiyat; değersizlik, saygısızlık, itibarsızlık, hakir görme.
vīlla -ae *d.* kır-evi, villa.
vīllic- *bak.* **vīlic-**
villōsus *s.* kıllı, tüylü, pösteki gibi kaba tüylü, havlı.
vīllula ae *d.* küçük kır evi, küçük villa.
vīllum -i *cns.* bir yudum şarap.
villus -ī *er.* pösteki gibi kaba tüy, koyun postu; (*kumaş*) tüylü yüz, bazı tüylü kumaşların yüzündeki kısa iplikler.
vīmen -inis *cns.* sepetçi söğüdü, saz; örgü işleri *öz.* sepet, küfe.
vīmentum -ī *cns.* sepetçi söğüdü, saz.
vīmineus *s.* sepetçi söğüdünden yapılmış, sazdan yapılmış şeylerle ilgili.
vīnāceus *s.* şaraba ait ya da şarapla ilgili, üzümle ilgili.
vīnāliā -ium *cns. ç.* şarap festivali, her yıl 22 Nisan ve 19 Ağustos'ta kutlanırdı.
vīnārius *s.* şaraba ait, şarapla ilgili; *er.* şarap tüccarı; *cns.* şarap şişesi.
vincibilis *s.* kolayca yenilmiş, mağlup edilmiş olan; (*etken*) yenen, muzaffer.
vinciō -cire -xi -ctum *gçf.* bağlamak; raptetmek; düğümlemek, iliklemek; zincire vurmak, bukağılamak; etrafını kuşatmak, çevirmek, sarmak, ihata etmek; (*mec.*) sınırlamak, tahdit etmek, engellemek.
vincō -ere vīcī victum *gçf.* fethetmek, zaptetmek, hezimete uğratmak; boyun eğdirmek; kazanmak, yenmek, galip gelmek, başarı kazanmak; üstüne çıkmak, tırmanmak; (*yemek pişirme, maden eritme, kar erimesi*) değiştirmek, bir hale sokmak; (*mec.*) üstün olmak, geçmek, baskın çıkmak, faik olmak; (*sav*) ikna etmek, inandırmak, yalanlamak, delillerle çürütmek, kesin olarak kanıtlamak; (*yaşam*) birinden fazla yaşamak; daha

uzun sürmek.

vinctus *gedo.* **vinciō**

vinculum (vinclum) -ī *cns.* bağ, bağlayan herhangi bir şey, düğüm, kuşak, kayış, şerit, ip, pranga, bukağı, zincir; (ç.) hapishane, cezaevi.

vīndēmia ae *d.* (*üzüm, şarap*) bağ bozumu; ç. bağ bozumu mevsimi ya da benzeri şeylerin toplanma, hasad edilme zamanı.

vīndēmiātor -ōris *er.* üzüm toplayan kimse, virgo ya da sünbüle burcundan bir yıldız.

vīndēmiola ae *d.* küçük bağ bozumu.

vindex -icis *er.* (*bir şey için*) yasal istemde bulunan kimse, davacı, savunucu kimse, hami, destekleyen kimse; halâs eden; kurtaran veya azat eden kimse; intikam alan, cezalandıran kimse; *s.* öc alan.

vindicātiō -ōnis *d.* suçlara ceza verme, savunma, koruma.

vindiciae -ārum *d.* ç. yasal iddia, talep **-ās ob lībertāte in servitūtem** özgür bir kişiyi köleliğe mahkûm etmek.

vindicō -āre -āvī -ātum *gçf.* (*birine ait bir şey için*) yasal istemde bulunmak, istemek, talep etmek, iddia etmek; (haksız yere) almak, kendine mal etmek; serbest bırakmak, kurtarmak; himaye etmek, korumak; intikam almak, cezalandırmak; **in lībertātem** özgür kılmak, azat etmek, serbest bırakmak.

vindicta ae *d.* özgürlük verme töreninde köleye değdirilen sopa, esaretten azat etme sopası ya da asası; kurtarma, azat etme, savunma, himaye etme; öç, intikam, cezalandırma.

vīnea ae *d.* bağ, üzüm bağı; asma, bağ kütüğü; (*ask.*) kuşatanların sığındığı sundurma.

vīnētum -ī (*ns.*) bağ, üzüm bağı.

vīnitor -ōris *er.* bağcı.

vinnulus *s.* hoş, lâtif, tatlı.

vinolentia -ae şarap içme, sarhoşluk, mest oluş.

vīnolentus *s.* şarapla dolu, şaraptan sarhoş olan, mest olan.

vīnōsus *s.* şarap dolu, şaraba düşkün, sarhoş, şarap içen.

vīnum -ī *cns.* şarap; (*mec.*) üzümler, meyvalardan yapılmış şarap, meyva şarabı.

vinxī *gç.* **vinciō**

viola -ae *d.* menekşe; menekşe renginde; şebboy.

violābilis *s.* yaralanabilir, incinebilir, zedelenebilir.

violāceus *s.* menekşe renkli, mor.

violārium -ī & iī *cns.* menekşe yatağı, menekşe kümesi, yığını.

violārius -ī & iī *er.* menekşe ya da mor renge boyayan.

violātiō –ōnis *d.* tecavüz, zarar verme, ihlâl, hürmetsizce kullanma, kutsiyetini bozma.
violātor, –ōris *er.* ziyana sokan kimse, tecavüz eden kimse, dinsel şeylere saygı göstermeyen kimse.
violēns –entis *s.* çok öfkeli, öfkeden köpüren, çılgın, şiddetli; **–enter** *z.* şiddetle, çılgınca.
violentia ae *d.* zorbalık, şiddetlilik, vahşet, vahşilik.
violentus *s.* şiddetli, zorlu, çabuk öfkelenen, taşkın.
violō –āre –āvi –ātum *gçf.* şiddetle ya da zorbalıkla muamele etmek ya da davranmak (*vücutça ve daha sık olarak zihince*), incitmek, kötülük etmek, onuruna ya da şerefine dokunmak, tecavüz etmek, ırzına geçmek, ziyan vermek; (*nesnesi yer*) istila etmek, kutsallığını bozmak; (*mesnesi duyular*) saldırmak, sarsmak; (*nesnesi soyut şeyler*) yasaya aykırı davranmak, ihlal etmek, bozmak, kırmak, zedelemek.
vīpera ae *d.* zehirli yılan, engerek, sağır yılan.
vīpereus *s.* yılana ait.
viperinus *s.* yılana ait, yılan biçiminde, yılana benzer.
vir virī *er.* adam, erkek; yetişkin adam, zat, kişi; cesur, ilke sahibi, namuslu, adına layık adam; koca; (*ask.*) piyade; (*şi-*

irde) insanoğlu, insan; erkeklik ya da erkek dünyası.
virāgo –inis *d.* erkek gibi kadın, kadın savaşçı, kadın kahraman.
vīrectum, vīrētum –ī *cns.* üzeri çimenlerle yeşil olan yer, yeşil yer, çimenlik, çayır, çim parçası, kesek; yeşillik, çim.
vīreō –ēre –ui *gf.* yeşillenmek; (*mec.*) taze olmak, canlı ya da dinç olmak, serpilmek, gelişmek.
vīrēs *ç.* **vīs**
vīrēscō –ere *gf.* yeşillenmek; filizlenmek, gelişmek; büyümek.
virga –ae *d.* ince dal, sürgün çubuk; aşı; değnek; baston, asa; sihirli asa; keten bitkisinin sapı; gökteki belirsiz çizgiler; giysi üzerindeki renkli parça; soy ağacının dalları.
virgātor –ōris *er.* sopa ya da kamçıyla dayak atan, döven.
virgātus *s.* sepetçi; söğütten yapılmış olan; soyulmuş, çakanlmış.
virgētum –ī *cns.* sık söğütlük.
virgeus *s.* sık çalılığa, fundalığa ait; çubuklarla ilgili.
virgidēmia –ae *d.* dövmeye yarayan kırbaç.
virginālis *s.* kız gibi; genç kıza ya da bakire kıza ait.
virginārius *s.* genç kızla ya da bakire kızla ilgili ya da ait.
virgineus *s.* kız gibi, bakire,

bakirelere ilişkin.
virginitās –ātis *d.* kızlık, erdenlik, bakirelik.
virgō –inis *d.* genç kız, bakire kız; genç kadın; Virgo ya da Sünbüle takım yıldızı; bir Roma su yolu kemeri.
virgula –ae *d.* ince dal, sürgün; küçük değnek, çubuk, asa.
virgulta –ōrum *cns. ç.* sık çalılık, ağaçlık; daldırmak için kesilen ağaç çubukları.
virgunculа –ae *d.* küçük kız.
viridāns –antis *s.* yeşil.
viridārium –i & **ī** *cns.* koru, fidanlık, bahçe.
viridis *s.* yeşil; taze, genç, canlı, dinç; *cns. ç.* yeşil bitkiler, otlar, ağaçlar.
viriditās –ātis *d.* yeşillik; yeşil renk; tazelik, canlılık, dinçlik.
viridor āri *gf.* yeşillenmek, yeşermek; *gçf.* yeşillendirmek, yeşertmek.
virīlis *s.* erkeğe özgü; ergin, reşit; erkek, cesur, gözüpek; **–pars** bireysel rol veya görev; **prō –ī parte, portiōne** yeteneğinin elverdiği oranda.
virīlitas ātis *d.* erkeklik, erkeklik dönemi; (*mec.*) erkeklik, yiğitlik.
virītim *z.* ayn ayn, adam adama, tek olarak, birey olarak.
vīrōsus *s.* pis kokan, kokmuş, kokuşmuş, taaffün etmiş.
virtūs –ūtis *d.* erkeklik, yiğitlik; güç, cesaret, iktidar; (*ask.*) yiğitlik, cesaret, mertlik, bahadırlık, kahramanlık; (*ahlâk*) erdem, fazilet, üstünlük, faikiyet, seçkinlik, mümtaz oluş.
vīrus –ī *cns.* yapışkan ve nemli herhangi bir madde, yapışkan sıvı; zehir; iğrenç koku; tuz tadı.
vīs (*ih.* vim *dh.* **vī**, *ç.* **vīrēs**) *d.* güç, kuvvet; kudret; şiddet; saldırı; nicelik, miktar, bolluk; (*zihin*) enerji, gayret, kuvvet; (*sözcük*) anlam; (*ç.*) (*erkek*) erkeğe özgü güçler ya da organlar; (*soyut şeyler*) fikir, anlam, duygu, önem, öz, asıl; (*ask.*) askeri kuvvetler, birlikler; **per vim** zorla, mecburi olarak; **dē vī damnārī** tecavüz yüzünden mahkûm edilmek; **pro vīribus** bütün kudretiyle.
vīs *2. kş.* **volō**
viscātus *s.* ökse ile sıvanmış.
viscerātiō –ōnis *d.* etin halka dağıtılması.
visc/ō –āre *gçf.* sürmek, yağlı ya da yapışkan bir şeyle bulaştırmak; –e bulaşmak.
vīscum –ī *cns.* ökse otu, ökse otundan elde edilen yapışkan madde.
vīscus –eris (*çğnl. 4*) **–era –erum** *cns.* (hayvan vücudunda tümüyle) iç bölüm; (*insan*) iç organlar, (soylu nitelikte) kalp, kara ve akciğer, (aşağı nitelikte) miğde, bar-

saklar vb.; (deri altındaki) tüm etler; rahim ya da dölyatağı, onun meyveleri yani çocuk, yavru; (sadece) kalp, barsaklar; (*mec.*) vücud dışında herhangi bir şeyin iç bölümleri içindekiler.

vīsiō -ōnis *d.* görme işi ya da duyusu; gözle görülen şey; görünme; bir şeyin zihindeki hayali; fikir, düşünce, görüş; (*hukuk*) farz, zan, dava; nosyon, idea.

vīsitō -āre *gçf.* sık sık görmek; ziyaret etmek.

vīsō -ere -ī -um *gçf.* dikkatle bakmak, dikkatle herşeye göz gezdirmek; ihtimam etmek, gözetmek; gidip bakmak; ziyaret etmek; **-endus** *s.* görmeye değer.

vīsum -ī *cns.* görülen şey, görme, görünüş; dışsal nesnelerin duyular üzerinde yaptığı izlenim, hayal.

vīsus -ūs *er.* görme, bakma; bakış, kısa bakış; görme yetisi; göz erimi, görme kuvveti; görme organı; görülen şey, görüntü, görünme; dıştan görünüş, aldatıcı görünüş, olasılık.

vīta -ae *d.* yaşam; destek, maişet, geçinme; yaşam tarzı ya da yaşam şekli; meslek hayatı; kendi yaşamımız gibi bizim için değerli, aziz olan her şey; beşeriyet, insanlık; yaşam süresi, süre (*bitki vb.*); var olma, mevcut olma.

vītābilis *s.* sakınılması, kaçınılması gereken, arzu edilmeyen.

vītābundus *s.* kaçınan, kaçamaklı bir havaya giren, sakınan.

vītālis *s.* yaşamsal, hayati, yaşamla ilgili ya da ait, dirimsel; *cns.* yaşam için gerekli şey, rızk, maişet, geçim; *cns.* ç. kalp ve beyin gibi hayat için esas olan organlar, hayati kısımlar; **-iter** *z.* yaşam dolu olarak, zevkle.

vītālitas -ātis *d.* yaşamsal gayret, yaşama, canlılık.

vītātiō -ōnis *d.* sakınma, içtinap, kaçınma.

Vitellius -ī *er.* M.S. 69'da Roma imparatoru; **-ius, -ianus** *s.*

vitellus -ī *er.* küçük dana, buzağı; (*yumurta*) sarısı.

vīteus *s.* asmayla ilgili ya da asmaya ait.

vīticula -ae *d.* küçük asma, asma filizi.

vītigenus *s.* asmadan üretilen, asma kökenli.

vitilēna ae *d.* genelev patronu kadın.

vitiō -āre -āvī -ātum *gçf.* kabahat ya da kusur etmek, zarar ziyana sokmak; bozmak, ihlâl etmek; ayartmak, ifsat etmek, bulaştırmak, lekelemek, (*kadın*) tecavüz etmek; (sayım günü ad vermekten)

kaçınmak.

vitiōsitās –ātis eksiklik, kusurluluk, bozulma, kötü olma, ayıp, fısk fücur.

vitiōsus *s.* kusur ya da eksikliklerle dolu, noksan, özürlü, kötü, bozuk vb.; ahlakça kusurlu ya da noksan, habis, şerir, ahlakı bozuk; **–cōnsul** kehanete aykırı olarak seçilmiş olan konsül; **–ē** *z.* fena halde, kusurlu olarak, noksan olarak.

vītis –is *d.* asma, bağ kütüğü; asma dalı; Romalı yüzbaşıya ait asma dalından yapılmış asa; yüzbaşılık.

vītisator –ōris *er.* asma yetiştiricisi, asma tarıması.

vitium –ī & **iī** *cns.* kusur, eksiklik, noksanlık; yanılgı, hata, yanlışlık; (*ahlâk*) kabahat, kusur, leke, zaaf, suç; (*din*) kuşların hareketine bakıp kâhinlik etmekteki kusur, noksanlık; (*dil*) kabalık, fonetik ya da morfolojik yapıdaki kusur, yanlışlık.

vītō –āre –āvī –ātum *gçf.* kaçınmak, sakınmak, kaçamaklı yol bulmak.

vitreus *s.* camdan; cam gibi, camla ilgili, camsı; parlak, açık, saydam; (*renk*) cam göbeği, deniz yeşili; *cns.* ç. camdan eşyalar.

vītricus –ī *er.* üvey baba.

vitrum –ī *cns.* cam; çivitotu, mavi boya elde edilen bitki.

vitta –ae *d.* kordelâ, saç bantı. kurban edilecek hayvanları süsleyen şerit, kordelâ.

vittātus *s.* şerit ya da kordelâ ile süslenmiş.

vitula –ae *d.* düve, doğurmamış genç inek.

vitulīnus *s.* dana etine, buzağı etine ait *d.* dana eti, süt danası eti, buzağı eti.

vītulor –ārī *gf.* bir bayramı kutlamak, tatil yapmak, neşeli şen olmak.

vitulus –ī *er.* dana, buzağı; tay; **–marīnus** ayı balığı, fok.

vituperābilis *s.* ayıplamaya ya da takbih edilmeye lâyık, kusurlu, kabahatli, takbih edilir.

vituperātiō –ōnis *d.* kınama; eleştirme, olumsuz eleştiri, kınayış, sövüp sayma (*eden ya da edilenle ilgili*) kınayıcı davranış, kınayıcılık.

vituperātor –ōris *er.* kınayan, küfür eden.

vītuperō –āre *gçf.* kötülemek, aleyhinde bulunmak, küçük düşürmek, kınamak, eleştirmek, küfür etmek, kabahatlı bulmak, suçlamak; (*din*) eksik icra etmek, bir fal ya da kehanet işaretini bozmak.

vīvārium –ī & **iī** *cns.* balık havuzu, av hayvanları için ayrılmış koru.

vīvātus *s.* hayat dolu, canlı, hareketli, şen, neşeli.

vīvāx –ācis *s.* uzun ömürlü; canlı; (*somut ve soyut şeyler*) dayanıklı, sürekli; dinç, güçlü, şen, şuh; (*sülfür*) ateş alır.

vīvirādix –īcis *d.* köklü bir kesim, kökleri kesilmeden toprağa daldırma yapılan dallar, köklü bitki ve çalılardan oluşan çit.

vīvīscō *bak.* **vīvēscō**

vīvō –vere –xi –ctum *gf.* yaşamak, sağ olmak, hayatta olmak; başkasından uzun yaşamak, daha uzun ömürlü olmak; iyi yaşamak, rahat yaşamak, yaşamdan zevk almak; (*ün*) sonsuza değin sürmek, hatırlanır olmak; (*dlh.* hali) – ile beslenerek ya da desteklenerek yaşamını sürdürmek; ömrünü geçirmek, oturmak, ikâmet etmek; **–ve** uğurlar olsun, güle güle! **–xērunt** öldüler.

vīvus *s.* sağ, hayatta, yaşayan, canlı, diri; (*ışık*) yanan; (*Kaya*) doğal; (*su*) akan; **–ō videntīque** tam gözlerinin önünde; **mē –ō** yaşadığım sürece, yaşarken, **ad –um rescācre** ciddiye almamak; **–ō dētrahere** sermayeyi alıpgötürmek.

vīx *z.* zorlukla, güçlükle, güçbelâ, kıta kıt.

vīxdum *z.* ancak, hemen hemen.

vīxet, vīxīsset yerine.

vīxī *gç.* **vīvō**

vocābulum –ī *cns.* isim, unvan, lakap; (*dilb.*) isim.

vōcālis *s.* insan sesine ait, sesli, sesle söylenen; konuşan, ses çıkaran, sedalı, bağıran, şarkı söyleyen; konuşmaya ya da şarkı söylemeye neden olan, ilham eden; *d.* sesli, ünlü.

vocāmen –inis *cns.* ad, isim, lakap, mahlâs, unvan.

vocātiō –ōnis *d.* davet, çağrı; (*yasal*) celp, resmî emirle davet.

vocatus –ūs *er.* çağırma, davet etme; mahkeme çağrısı, resmî emirle davet, çağrı.

vōciferātio –ōnis *d.* yüksek sesle haykırma, bağırıp çağırma, feryad etme, gürültü çıkarma.

vōciferor –ārī *gçf.* yüksek sesle haykırmak, bar bar bağırmak, nida etmek, aca aca feryad etmek, çığlık koparmak, gürültü etmek.

vocitō –āre –āvī –ātum *gçf.* çağırmak ya da davet etmek alışkanlığında olmak, çağırmak, ad vermek; *gf.* yüksek sesle haykırmak, feryad etmek.

vocīvus *bak.* **vacīvus**

vocō –āre –āvi –ātum *gçf.* çağırmak, resmî emirle davet etmek; celbetmek, mahkemeye çağırmak, toplantıya çağırmak, davet ile toplamak; ad vermek, ya da adlandır-

mak, tesmiye etmek; (*tanrılar*) niyaz etmek, çağırmak (*misafir*) davet etmek; (*düşman*) meydan okumak; teşvik etmek; tahrik etmek, ortaya çıkmasına sebeb olmak (*mec.*) (*bir durum ya da koşul, vaziyete*) getirmek, sokmak, koymak, çekmek, sevketmek; **-dē** isimlendirmek, ad vermek; **in dubium** şüpheye düşürmek; **in iūdicium** hesaba almak.

vōcula -ae *d.* zayıf ses; yumuşak ton; küçük sohbet, ayaküstü konuşma; kelimecik, parçacık.

volaema *cns.* ç. bir cins büyük armut.

volāticus *s.* kanatlı; çabuk geçen, uçucu, kaçkın, ömürsüz, tutarsız, kararsız, dönek.

volātilis *s.* kanatlı, uçup giden; ayağına tez, hızlı, süratli; çabuk geçen, geçici.

volātus -ūs *er.* uçuş, uçma; sürat, hızlılık, tezlik, çabukluk.

Volcānus -ī *er.* Vulcanus, ateş tanrısı; ateş **-ius** *s.*

volēns -entis *ş. zam. or.* **volō** *s.* istekli, hevesli, isteyerek yapan, gönüllü, uygun, elverişli, lütufkâr; **mihi -entī est** bana uygundur.

volg- *bak.* **vulg-**

volitō -āre *gf.* (aceleyle) her yöne uçmak, etrafta uçuşmak, ordan oraya uçmak; telaşa düşmek, acele etmek, çabuk hareket etmek; (*mec.*) fazla hareket etmeden ve fazla ayrılmadan bir yerin üzerinde uçmak, havada durmak, olduğu yerde kanat çırpmaksızın süzülüp durmak; şurda burda gezinmek, dolaşmak; heyecanlanmak.

voln- *bak.* **vulu-**

volō -āre -āvī -ātum *gf.* uçmak, çabuk gitmek, süratle gitmek, koşmak, acele etmek.

volō velle voluī *gçf.* istemek, dilemek, arzu etmek; istekli olmak; niyet etmek, tasarlamak, belirlemek; (*fikir*) ileri sürmek, iddia etmek; (*sözcük, eylem*) kastetmek, mana vermek; **-dīcere** kastediyorum; **bene-** hoşa gitmek, istemek, sevmek; **male-** sevmemek, hoşlanmamak; **ōrātum tē-** senden diliyorum **numquid vīs?** (aynlmadan önce) başka bir şey var mı? **quid sibi vult?** ne kastediyorsun?

velim facīās lütfen onu yap.

vellem fēcissēs keşke yapmış olsaydın.

volōnēs -um *er.* ç. gönüllüler.

volpēs *bak.* **vulpēs**

Volscī -ōrum *er.* ç. Güney Latium'da halk **-us** *s.* Volsklu.

volsella -ae *d.* cımbız, kerpeten.

volsus *gedo.* **vellō**

volt, voltis eski biçimdeki **vult vultis**

Voltumna -ae *d.* Etruria'nın

baş tanrıçası.

voltus *bak.* **vultus**

volūbilis *s.* dönen, kendi ekseninde dönen, yuvarlanan, devreden, devir yapan; (talih) dönek, değişken; (*konuşma*) akıcı; **-ĭter** *z.* akıcı olarak, pürüzsüzce, kolaylıkla.

volubilitās -ātis *d.* dönme hareketi, fırıl fırıl dönme; yuvarlaklık; akıcılık, fesahat, ifade düzgünlüğü; (*talih*) kararsızlık, değişkenlik.

voluc/e -ris *s.* uçan, kanatlı; (*hızla hareket eden herhangi bir şey*) uçan, kanatlı, süratli, kaçkın, tez; hızla giden, koşan; hızla geçip giden, geçici, süreksiz, fani.

volucris -is *d.* kuş, uçan herhangi bir yaratık.

Volūmen -ĭnis *cns.* tomar (*yazılı*), yazılı kağıt veya kitap; büklüm, kıvrım, hızla dönüş veya döndürüş, girdap; değişim, başkalaşma, tegayyür.

voluntārius *s.* gönüllü, özgür iradesiyle hareket eden, kendiliğinden olan; *er. ç.* gönüllüler.

voluntās -ātis *d.* istek, dilek, arzu, hür irade, seçme, teveccüh, temayül, eğilim, (*kötü ve iyi anlamda*) bir şey ya da kişiye karşı istek, niyet; iyi niyet, teveccüh, sevgi, muhabbet; amaç; son arzu, ahit; (*dil* ve *konuşma*) anlam, ifade, meal; **suā -āte** kendi nzasıyla; **od -ātem** nzasıyla, oyuyla.

volup *z.* hoş bir şekilde, memnun edici bir biçimde.

voluptābilis *s.* hoş, tatlı, münasip, uygun.

voluptuārius *s.* zevk ve haza ilişkin ya da ilgili, hoşa giden, zevk veren, sefahata düşkün, şehvetli, zevki seven.

voluptās -ātis *d.* zevk, sefa, haz, keyif, memnuniyet; zevk ya da haz arzusu, meyil, tutku; (ç.) eğlenceler, spor, oyun.

volūtābrum -ī *cns.* hayvanların yuvarlandığı yer; çamurlu çukur, gölcük, bataklık, *öz.* domuzlar için.

volutatiō -ōnis *d.* çamurda yuvarlanma; (*mec.*) rahatsızlık, endişe, huzursuzluk; dayanıksızlık, sebatsızlık.

volūtō -āre *gçf.* etrafında döndürmek, devirmek, yuvarlamak; (*zihin*) tutmak, zaptetmek, işgal etmek; (*düşünce*) zihninde tartmak, düşünmek, düşünüp taşınmak, üzerinde düşünmek; (*edl.*) çamurda yuvarlanmak, çamura veya suya bata çıka yürümek.

volūtus *gedo.* **volvō**

volva (vulva) -ae *d.* kabuk; rahim dölyatağı, özellikle, dişi domuzun.

volvō -vere -vī -ūtum *gçf.* yuvarlamak, etrafında döndürmek; evirip çevirmek, çevirmek; (*hava*) solumak; (*kitap*)

açmak; (*daire*) oluşturmak; şekil vermek; (*düşünce*) zihninde tartmak, evirip çevirmek, düşünüp taşınmak; (*zaman*) akıp geçmek; (*zahmet*) çekmek, katlanmak; (*edl.*) devrilmek; *gf.* dönmek, devretmek; geçmek (zaman).

vŏmer vŏmis –eris *er.* saban demiri, saban kulağı.

vomica –ae *d.* ülser, çıban, yara, apse; sıkıntı, üzüntü, keder, belâ, musibet.

vŏmis *bak.* **vŏmer**

vomitiō –ōnis *d.* kusma, istifrağ etme.

vomitus –ūs *er.* kusma, kusmuk.

vomō –ere –uī –itum *gçf.* kusmak; bolca dışarı atmak ya da dökmek; dışarıya yaymak.

vorāgō –inis *d.* yerin dibi, gayya, abîs, derin yarık, uçurum, kasırga hortum; (*su*) girdap, anafor; yalayıp yutmak, hayvan gibi yutma, israf, savurgan, müsrif kimse.

vorāx –ācis *s.* doymak bilmez, oburcasına yiyen, açgözlü; hırsla yutan.

vorō –āre –āvī –ātum *gçf.* yutmak, hırsla yemek; (*deniz*) yutmak, içine çekmek; (*okuma*) hırs ve istekle bir nefeste okumak.

vors– vort– *bak.* **vers– vert–**

vōs *za.* siz.

voster *bak.* **vester**

vōtivus *s.* adak olarak verilen, adakla ilgili, vadedilen.

votō *bak.* **vetō**

vōtum –ī *cns.* adak, yalvarı, niyaz; adak olarak sunulan; dilek.

vōtus *gedo.* **voveō**

voveō –ēre vōvī vōtum *gçf.* adak adamak, dinsel bir biçimde söz vermek; kutsamak, ithaf etmek; arzu etmek, dilemek.

vōx vōcis *d.* ses; seda, avaz, çığlık; deyiş, ifade, söz; aksan

unā vōce tam ittifakla.

Vulcānus *bak.* **Volcānus**

vulgāris *s.* sıradan, bayağı, umumi, avamla ilgili ya da ait; gündelik, hergünkü, olağan, alelâde; **–iter** *z.* sıradan, avama yakışır bir biçimde, hergünkü, olağan alelâde bir tarzda.

vulgator –ōris *er.* genellikle bilinen bir şeyi yapan kimse; naşir, yayımcı; ifşa eden kimse.

vulgō *z.* sıradan, hergünkü olağan ya da alelâde bir tarzda, avamca.

vulgō –āre –āvī –ātum *gçf.* genel hale getirmek, genelleştirmek, yaymak neşretmek, etrafa yaymak, söylemek, ifşa etmek; fahişeliğe sevketmek; aşağı seviyeye düşürmek; **–ātus** *s.* genel, umumî; genellikle bilinen, dile düşmüş.

vulgus –ī *cns.* (*ar. er.*) halk

ahali, umum; kalabalık, avam, sürü, güruh; düzensiz kalabalık, yığın.

vulnerātiō –ōnis *d.* yaralama, yara, incinme, zarar.

vulnerō –āre –āvī –ātum *gçf.* yaralamak yara yapmak, incitmek; hasar vermek, zarar vermek.

vulnificus *s.* yaralayan, yara açan, yara bulaştıran.

vulnus –eris (*n.*) yara, bere, incinme; (*şeyler*) delik, çukur; deşme, yarma; çentik, kertik, yırtık, yarık, çatlak; (*mec.*) ani gelen felâket, talihsizlik, darbe, yenilgi; keder, üzüntü, acı.

vulpēcula –ae *d.* küçük tilki.

vulpēs –is *d.* tilki; (*mec.*) kurnaz.

vulsī *gç.* **vellō**

vulsus *gedo.* **vellō**

vulticulus –ī *er.* çehre, yüz, görünüş, veçhe.

vutum *bak.* **vultus**

vultuōsus *s.* yüz ifadesiyle ilgili, çok anlamlı, buruşuğu ya da kırışığı çok, etkili.

vultur –is *er.* akbaba; haris kimse.

vulturius –ī & iī *er.* akbaba, yırtıcı kuş; (*oyun zarları*) şanssız bir atış.

Vulturnus –ī *er.* Camponia'da nehir.

vultus (voltus) –ūs *er.* çehre hatları, yüz ifadesi, ifade; yüz, çehre (*hatları ve anlamlarıyla*), eda, surat, anlam, tavır; kızgın ya da kederli yüz ifadesi, sert bakış; boyalı yüz, portre, benzerlik; (*şeyler*) dış görünüş.

vulva *bak.* **volva**

X

Xanthipp/ē –ēs *d.* Socrates'in karısı.

xanth/us –ī *er.* küçük Menderes nehri; Lycia'da ırmak.

xen/ium –i & ii *cns.* hediye.

Xenocrates –is *er.* Chalchedon'lu (Kadıköy) ünlü filozof, Platon'un öğrencisiydi, İÖ 400 doğumlu.

Xenophan/ēs –is *er.* Colophon'lu (Değirmendere) ünlü filozof, doğumu yaklaşık İÖ 556.

Xenoph/ōn –ontis *s.* ünlü tarihçi; genç Cyrus'un ağabeyi Pers kralına yaptığı sefere komutan olarak katıldı, bu konuda yazdığı kitapla ünlüdür; **–ontē/us** *s.*

xērampelin/ae –ārum *d. ç.* koyu kırmızı veya koyu renkli giysiler.

Xerx/ēs –is *er.* Salamis'te bozguna uğratılan Pers kralı.

xiphi/ās –ae *er.* kılıç balığı; kılıç biçimindeki gezegen.

xyst/us –i *er.* yürüme gezinti yeri, ağaçlıklı cadde.

Z

Zacynth/us (–os) –i *d.* Batı Yunanistan'da ada **–ius** *s.*

Zam/a –ae *d.* Numidia'da Scipio'nun Hanibal'i bozguna uğrattığı yer.

zāmi/a –ae *d.* zarar, ziyan.

Zancl/ē –ēs *d.* Messana'nın eski ismi **–aeus, –ēius** *s.*

zēlotypus *s.* kıskanç.

Zēn/ō, –ōn –ōnis *er.* Stoacılığın kurucusu; Elea'lı filozof; Cicero'nun epikuroscu öğretmeni.

Zephyrīt/is –īdis *d.* Arsinoe, Mısır kraliçesi.

Zephyr/us –i *er.* batı rüzgarı; rüzgâr.

Zēth/us –ī *er.* Amphion'un erkek kardeşi, Juppiter'in Antiopa'dan doğma oğlu.

Zeux/is –is & **idis** *er.* Hereclea'lı ünlü ressam.

Zmyrna *bak.* **Smyrna**

zōdiac/us –ī *er.* Burçlar mıntıkası, burçlar kuşağı.

zōn/a –ae *d.* kuşak, kemer; (*coğ.*) mıntıka; (*gb.*) Oriyon Kuşağı.

zōnārius *s.* kuşaklara ilişkin *er.* kuşak yapıcısı.

zōnul/a –ae *d.* küçük kuşak.

zōthēc/a –ae *d.* özel oda.

zōthēcul/a –ae *d.* küçük yatak odası, odacık.

Latince Türkçe Sözlük

Erdal Alova

Kültür dünyamızın yıllardır derinden hissettiği bir ihtiyacı belli bir ölçüde karşılamak amacıyla hazırlanmış olan bu "Latince / Türkçe Sözlük" yaklaşık 30 bin sözcük ve deyimi içermekte ve ülkemizde kendi türünün ilk örneğini oluşturmaktadır.

Latince, bugün artık ölü bir dil olmasına, bir yurdu, bir halkı bulunmamasına rağmen, önemini korumaya devam ediyor ve çağımız insanlarının değişik nedenlerle, ilgisini çekiyor. Bu nedenlerden biri, hiç şüphesiz, latincenin zengin bir literatüre sahip olmasıdır. Büyük düşünürlerin, şair ve yazarların eserlerinden oluşan bu literatürü, aslından okumanın bir zevk olduğunu kim inkar edebilir? Sonra, insanlığın en gelişmiş kültür dairesi olan ve bizim de Cumhuriyet devriminden bu yana içinde yer almayı amaçladığımız "Batı Kültürü"nün temelde dayandığı iki uygarlıktan biri olan Roma uygarlığının diliydi latince. Dahası, latince, Roma İmparatorluğu'nun dağılmasından sonraki yüzyıllarda, farklı coğrafi ve sosyal şartlar içinde oluşan ve "Roman dilleri" olarak adlandırılan dillerin (başta Fransızca ve İtalyanca olmak üzere) ortak atasıdır. Dolayısıyle, yalnız zengin literatürü için değil, altsoyu denilebilecek olan bu dillerin bilgisinde derinleşmek için de bilinmesinde yarar olan bir dildir. Öte yandan, en başta tıp, hukuk, felsefe -ve hatta siyaset- olmak üzere, çeşitli uzmanlık alanlarında kullanılan ve "enternasyonal" nitelik taşıyan sayısız terim ve deyimlerin latinceden alınma ya da türeme olduğunu da belirtmek gerekir. Bu nedenle, bu "Latince / Türkçe Sözlük"ün, ilk bakışta sanılabileceği gibi, yalnızca klasik filoloji öğrenimiyle sınırlı kalmayan çok geniş bir bilgi alanına hitap ettiğini söyleyebiliriz.

ISBN 978-605-127-8

9 786051 278421

THG
037273
BHL

THG 037273 BHL